



### Spis treści

#### PARLAMENT EUROPEJSKI

SESJA 2021–2022

Posiedzenia od 17 do 21 maja 2021 r.

TEKSTY PRZYJĘTE

#### I *Rezolucje, zalecenia i opinie*

##### REZOLUCJE

##### **Parlament Europejski**

##### **Wtorek, 18 maja 2021 r.**

2022/C 15/01	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie przeglądu funkcjonowania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (2020/2087(INI)) . . . . .	2
2022/C 15/02	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie osiągnięcia celów obowiązku wyładunku na podstawie art. 15 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa (2019/2177(INI)) . . . . .	9
<b>Środa, 19 maja 2021 r.</b>		
2022/C 15/03	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie wyzwań stojących przed organizatorami wydarzeń sportowych w środowisku cyfrowym (2020/2073(INL)) . . . . .	18
2022/C 15/04	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sztucznej inteligencji w sektorze edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym (2020/2017(INI)) . . . . .	28
2022/C 15/05	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie strategii europejskiej na rzecz integracji systemów energetycznych (2020/2241(INI)) . . . . .	45
2022/C 15/06	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie europejskiej strategii w zakresie wodoru (2020/2242(INI)) . . . . .	56
2022/C 15/07	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE (2020/2116(INI)) . . . . .	70

2022/C 15/08	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Turcji za lata 2019–2020 (2019/2176(INI)) . . . . .	81
2022/C 15/09	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Czarnogóry za lata 2019–2020 (2019/2173(INI)) . . . . .	100
2022/C 15/10	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie wpływu zmiany klimatu na prawa człowieka i roli obrońców środowiska w tej kwestii (2020/2134(INI)) . . . . .	111
<b>Czwartek, 20 maja 2021 r.</b>		
2022/C 15/11	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odwrócenia tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności (2020/2039(INI)) . . .	125
2022/C 15/12	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wpływu przepisów unijnych na swobodny przepływ pracowników i usług: wewnątrzunijna mobilność zawodowa jako narzędzie dopasowania umiejętności do potrzeb rynku (2020/2007(INI)) . . . . .	137
2022/C 15/13	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie przyspieszania postępu i zwalczania nierówności, tak aby zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS) przestał być zagrożeniem dla zdrowia publicznego do 2030 r. (2021/2604(RSP)) . . . . .	151
2022/C 15/14	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie jeńców wojennych pojmanych w czasie ostatniego konfliktu między Armenią i Azerbejdżanem (2021/2693(RSP)) . . . . .	156
2022/C 15/15	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie sytuacji na Haiti (2021/2694(RSP)) . . . . .	161
2022/C 15/16	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie sytuacji w Czadzie (2021/2695(RSP)) . . . . .	166
2022/C 15/17	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie chińskich kontr sankcji wobec podmiotów z UE oraz posłów do PE i do parlamentów państw członkowskich (2021/2644(RSP)) . .	170
2022/C 15/18	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wyroku TSUE z 16 lipca 2020 r. – Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximilianowi Schremsowi („Schrems II”) – sprawa C-311/18 (2020/2789(RSP)) . . . . .	176
2022/C 15/19	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie prawa Parlamentu do informacji na temat bieżącej oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności (2021/2703(RSP)) . . . . .	184
2022/C 15/20	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody w środowisku (2020/2027(INI)) . . . . .	186
2022/C 15/21	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie nowych sposobów legalnej migracji zarobkowej (2020/2010(INI)) . . . . .	196
2022/C 15/22	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy: usunięcie barier w funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego i lepsze wykorzystywanie AI z korzyścią dla europejskich konsumentów (2020/2216(INI)) . . . . .	204
<b>Piątek, 21 maja 2021 r.</b>		
2022/C 15/23	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie odpowiedniej ochrony danych osobowych przez Zjednoczone Królestwo (2021/2594(RSP)) . . . . .	218

---

### III Akty przygotowawcze

#### Parlament Europejski

##### Poniedziałek, 17 maja 2021 r.

2022/C 15/24	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2021 r. dotycząca stanowiska Rady przyjętego w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program wymiany, pomocy i szkoleń w dziedzinie ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 331/2014 (06164/1/2021 – C9-0137/2021 – 2018/0194(COD)) . . . . .	228
--------------	---	-----

##### Wtorek, 18 maja 2021 r.

2022/C 15/25	Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie propozycji mianowania dyrektora wykonawczej Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (N9-0005/2021 – C9-0114/2021 – 2021/0900(NLE)) . . . . .	229
--------------	--	-----

2022/C 15/26	Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego mianowania przewodniczącej Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) (N9-0022/2021 – C9-0163/2021 – 2021/0901(NLE)) . . . . .	230
--------------	---	-----

2022/C 15/27	P9_TA(2021)0219 Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ***I Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD)) P9_TC1-COD(2020)0006 Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 18 maja 2021 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/... ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji . . . . .	231
--------------	---	-----

2022/C 15/28	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu rozporządzenia Rady rozszerzającego stosowanie rozporządzenia (UE) 2021/... ustanawiającego program wymiany, pomocy i szkoleń w dziedzinie ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) na nieuczestniczące państwa członkowskie i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 331/2014 (13255/2020 – C9-0017/2021 – 2018/0219(APP)) . . . . .	233
--------------	---	-----

2022/C 15/29	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, porozumienia w formie wymiany listów między Unią Europejską a Republiką Kuby na podstawie art. XXVIII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) z 1994 r. dotyczącego zmiany koncesji w odniesieniu do wszystkich kontyngentów taryfowych znajdujących się na liście koncesyjnej UE CLXXV w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (10637/2020 – C9-0097/2021 – 2020/0233(NLE)) . . . . .	234
--------------	---	-----

2022/C 15/30	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej i jej państw członkowskich Protokołu do Układu eurośródziemnomorskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Tunezyjską, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (COM(2018)0603 – C9-0302/2020 – 2018/0310(NLE)) . . . . .	235
--------------	---	-----

2022/C 15/31	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej i jej państw członkowskich Protokołu do Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (06048/2020 – C9-0383/2020 – 2020/0024(NLE)) . . . . .	236
--------------	---	-----

2022/C 15/32	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy w sprawie ograniczeń czasowych dotyczących ustaleń w zakresie leasingu statków powietrznych z załogą między Unią Europejską, Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Islandią i Królestwem Norwegii (11645/2020 – C9-0392/2020 – 2019/0126(NLE)) . . . . .	237
2022/C 15/33	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie podatku od dokowania we francuskich regionach najbardziej oddalonych oraz zmieniającej decyzję 940/2014/UE (COM(2021)0095 – C9-0105/2021 – 2021/0051(CNS)) . . . . .	238
2022/C 15/34	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w zakresie zwolnień w imporcie i niektórych dostawach, w odniesieniu do środków unijnych przyjmowanych w interesie publicznym (COM(2021)0181 – C9-0132/2021 – 2021/0097(CNS)) . . . . .	239
2022/C 15/35	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Estonię – EGF/2020/002 EE/turystyka w Estonii (COM(2021)0151 – C9-0127/2021 – 2021/0076(BUD)) . . . . .	240
2022/C 15/36	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w związku z klęskami żywiołowymi oraz Albanii, Austrii, Belgii, Chorwacji, Czarnogórze, Czechom, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwie, Luksemburgowi, Łotwie, Niemcom, Portugalii, Rumunii, Serbii, Węgrom i Włochom w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia zdrowia publicznego (COM(2021)0201 – C9-0117/2021 – 2021/0077(BUD)) . . . . .	244
2022/C 15/37	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady dotyczącego projektu budżetu korygującego nr 2/2021 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2021 – finansowanie działań przeciwko Covid-19 z uwzględnieniem dostosowań i aktualizacji w związku z ostatecznym przyjęciem wieloletnich ram finansowych (08145/2021 – C9-0155/2021 – 2021/0078(BUD)) . . . . .	247
2022/C 15/38	Decyzja Parlamentu Europejskiego w sprawie niewyrażania sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego Komisji z dnia 24 marca 2021 r. zmieniającego rozporządzenia delegowane (UE) nr 1003/2013 i (UE) 2019/360 w odniesieniu do rocznych opłat nadzorczych pobieranych przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych od repozytoriów transakcji za 2021 r. (C(2021)01874 – 2021/2617(DEA)) . . . . .	249
2022/C 15/39	Decyzja Parlamentu Europejskiego w sprawie niewyrażania sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego Komisji z 25 marca 2021 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających kryteria służące ustaleniu obowiązków kierowniczych, funkcji kontrolnych, istotnych jednostek gospodarczych i znacznego wpływu na profil ryzyka istotnej jednostki gospodarczej oraz określające kryteria służące ustaleniu pracowników lub kategorii pracowników, których działalność zawodowa wpływa na profil ryzyka tych instytucji w sposób porównywalnie tak istotny jak w przypadku pracowników lub kategorii pracowników, o których mowa w art. 92 ust. 3 tej dyrektywy (C(2021)01906 – 2021/2618(DEA)) . . . . .	251
2022/C 15/40	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (14153/1/2020 – C9-0143/2021 – 2018/0230(COD)) . . . . .	253
2022/C 15/41	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Erasmus”+: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (14148/1/2020 – C9-0135/2021 – 2018/0191(COD)) . . . . .	255

### **Środa, 19 maja 2021 r.**

2022/C 15/42	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady zmieniającej decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (COM(2020)0320 – C9-0214/2020 – 2020/0141(NLE)) . . . . .	257
2022/C 15/43	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady przyjętego w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 (14146/1/2020 – C9-0134/2021 – 2018/0190(COD)) . . . . .	267
2022/C 15/44	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji (05628/2/2021 – C9-0152/2021 – 2018/0328(COD)) . . . . .	269
2022/C 15/45	Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. dotyczące stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program Fiscalis na rzecz współpracy w dziedzinie opodatkowania i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1286/2013 (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD)) . . . . .	270

### **Czwartek, 20 maja 2021 r.**

2022/C 15/46	Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 20 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (COM(2020)0642 – C9-0321/2020 – 2020/0289(COD)) . . . . .	272
2022/C 15/47	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 168/2007 ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (COM(2020)0225) – (2020/0112R(APP)) . . . . .	290

#### Skróty i symbole

- \* Procedura konsultacji
- \*\*\* Procedura zgody
- \*\*\*I Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie
- \*\*\*II Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie
- \*\*\*III Zwykła procedura ustawodawcza: trzecie czytanie

(Wskazana procedura opiera się na podstawie prawnej zaproponowanej w projekcie aktu)

Poprawki Parlamentu:

Nowe fragmenty tekstu zaznacza się **wytłuszczonym drukiem i kursywą**. Fragmenty tekstu, które zostały skreślone, zaznacza się za pomocą symbolu **■** lub przekreśla. Zmianę brzmienia zaznacza się przez wyróżnienie nowego tekstu **wytłuszczonym drukiem i kursywą** i usunięcie lub przekreślenie zastąpionego tekstu.

# **PARLAMENT EUROPEJSKI**

SESJA 2021–2022

Posiedzenia od 17 do 21 maja 2021 r.

TEKSTY PRZYJĘTE

Wtorek, 18 maja 2021 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9\_TA(2021)0220

**Przegląd funkcjonowania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie przeglądu funkcjonowania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej (2020/2087(INI))**

(2022/C 15/01)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając art. 174 i 175, art. 212 ust. 2 i art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej<sup>(1)</sup> („rozporządzenie FSUE”) oraz jego późniejsze zmiany z dnia 15 maja 2014 r. i 20 marca 2020 r.,
- uwzględniając wszystkie sprawozdania opublikowane przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu, w szczególności jego sprawozdanie z dnia 31 marca 2014 r. zatytułowane „Zmiana klimatu 2014: skutki, adaptacja i wrażliwość”,
- uwzględniając porozumienie paryskie przyjęte 22 kwietnia 2016 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Funduszu Solidarności Unii Europejskiej – wdrożenia i stosowania<sup>(2)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 grudnia 2016 r. w sprawie Funduszu Solidarności Unii Europejskiej: ocena<sup>(3)</sup>,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 15 maja 2019 r. w sprawie oceny funkcjonowania Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w latach 2002–2017 (SWD(2019)0186),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego<sup>(4)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami<sup>(5)</sup>,
- uwzględniając stanowisko Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii, które odczuły znaczące skutki poważnego stanu zagrożenia zdrowia publicznego (COM(2020)0114),

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 311 z 14.11.2002, s. 3.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 440 z 30.12.2015, s. 13.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 224 z 27.6.2018, s. 140.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 9.

<sup>(5)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0054.



Wtorek, 18 maja 2021 r.

- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię Komisji Budżetowej,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0052/2021),
- A. mając na uwadze, że Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (FSUE), ustanowiony rozporządzeniem FSUE w następstwie dużych powodzi, które nawiedziły Europę Środkową w 2002 r., zapewnia pomoc finansową państwom członkowskim i krajom przystępującym dotkniętym poważnymi lub regionalnymi klęskami żywiołowymi oraz borykającymi się z poważnymi stanami zagrożenia zdrowia publicznego; mając na uwadze, że FSUE stanowi prawdziwą wartość dodaną UE i namacalnie świadczy o woli wykazania się solidarnością z ludnością regionów UE dotkniętych takimi klęskami;
- B. mając na uwadze, że w rezolucji z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami Parlament Europejski przypomniał, że solidarność między państwami członkowskimi nie jest opcjonalna, lecz stanowi rzeczywiste zobowiązanie wynikające w szczególności z art. 2 i art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej oraz jest filarem wartości UE, o których mowa w art. 3 ww. traktatu; mając na uwadze, że w rezolucji tej Parlament Europejski wezwał Komisję do wzmocnienia wszystkich elementów jej zarządzania kryzysowego i mechanizmu reagowania na klęski żywiołowe;
- C. odnotowuje z zainteresowaniem, że zgodnie z niedawno przeprowadzonym badaniem opinii publicznej dwie trzecie obywateli UE uważa, że Unia Europejska powinna posiadać większe kompetencje do walki z nieprzewidywanymi kryzysami, takimi jak kryzys związany z COVID-19, a ponad połowa uważa, że UE powinna mieć większe środki finansowe na walkę z tymi kryzysami<sup>(6)</sup>; mając na uwadze, że obecny kryzys zdrowotny ma bardzo istotny wymiar ludzki, dlatego UE i państwa członkowskie powinny podjąć odpowiednie działania w duchu solidarności;
- D. mając na uwadze, że dotychczasowe interwencje FSUE objęły około stu klęsk żywiołowych w 23 państwach członkowskich i 1 kraju przystępującym na łączną kwotę około 6,6 mld euro<sup>(7)</sup>;
- E. mając na uwadze, że w 2017 i 2018 r. klęski powodzi były podstawą dla około dwóch trzecich wszystkich wniosków o pomoc z FSUE, chociaż w okresie sprawozdawczym występowały również istotne burze, pożary lasów i trzęsienia ziemi;
- F. mając na uwadze, że należy docenić użyteczność FSUE, podkreśloną w ocenie Komisji, w szczególności w odniesieniu do zmniejszenia obciążenia wszystkich władz krajowych, regionalnych i lokalnych związanego ze wspieraniem działań na rzecz odbudowy w następstwie poważnych krajowych lub regionalnych klęsk żywiołowych lub poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu FSUE (w wersji zmienionej);
- G. mając na uwadze, że ramy regulacyjne FSUE zostały zmienione w 2014 r. na mocy rozporządzenia zmieniającego (UE) nr 661/2014<sup>(8)</sup>, dzięki czemu umożliwiono uproszczenie procedur, skrócenie czasu reakcji na składane wnioski, ustanowienie bardziej przejrzystych kryteriów kwalifikowalności wniosków o pomoc w przypadku klęsk regionalnych, przedłużenie okresu wdrażania i wprowadzenie przedpłat, o co Parlament wielokrotnie wnosił; mając na uwadze, że osiągnięto dalsze postępy w drodze zmiany rozporządzenia w marcu 2020 r., w szczególności w odniesieniu do zwiększenia poziomu płatności zaliczkowych i uproszczenia procesu przydziału środków FSUE;
- H. mając na uwadze, że odsetek zatwierdzonych wniosków o pomoc w przypadku poważnych klęsk wynosi 100 %, natomiast w przypadku klęsk regionalnych – będących kategorią, w której wnioski najczęściej dotyczą – odsetek ten wzrósł z 32 % do 85 % w wyniku zmiany rozporządzenia FSUE w 2014 r.;
- I. mając na uwadze, że choć reforma rozporządzenia z 2014 r. przyczyniła się do wydłużenia okresu na przygotowanie i złożenie wniosków o wkład finansowy z FSUE z 10 do 12 tygodni, w znacznej liczbie przypadków wymagane są dalsze uzupełnienia, co skutkuje opóźnieniem uzyskania dostępu do dotacji; mając na uwadze, że z tego względu Komisja powinna przedstawić uproszczone wytyczne dotyczące wymogów, jakie muszą spełniać wnioski, aby w ten sposób ograniczyć obciążenia administracyjne;

<sup>(6)</sup> <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20201113IPR91602/sondaz-ue-potwierdza-apel-obywateli-o-wieksze-uprawnienia-ue-w-walce-z-pandemia>

<sup>(7)</sup> <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2019/qpif-qzyn>

<sup>(8)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 661/2014 z dnia 15 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 143).

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- J. mając na uwadze, że okres niezbędny do uruchomienia dotacji w całości mógłby ulec dalszemu skróceniu, z myślą o spełnieniu pilnej potrzeby wykazania się przez UE solidarnością;
- K. mając na uwadze, że interwencje FSUE pokrywają jedynie przywrócenie poprzedniego stanu infrastruktury w sektorach energetyki, wody i kanalizacji, telekomunikacji, transportu, zdrowia i edukacji, a nie pokrywają dodatkowych kosztów wynikających z odbudowy infrastruktury bardziej wytrzymałej na klęski i zapewniającej większą odporność na zmiany klimatu, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Zielonego Ładu, które to dodatkowe koszty muszą być finansowane ze środków własnych kraju beneficjenta i z innych funduszy unijnych, takich jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności;
- L. mając na uwadze interesujący fakt, że jak wykazał kryzys wywołany epidemią COVID-19, konieczne jest osiągnięcie większych synergii między instrumentami polityki spójności i FSUE; mając na uwadze, że należy uznać, iż FSUE został stworzony w celu podejmowania krótko- i średnioterminowych działań w obliczu klęsk żywiołowych, a polityka spójności (EFRR i Fundusz Spójności) ma na celu długoterminowe planowanie w dziedzinie ochrony ludności, infrastruktury mającej na celu zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie nimi, a także w dziedzinie działań na rzecz zwiększenia odporności, przyczyniając się do osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu;
- M. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozszerzenia zakresu FSUE na poważne stany zagrożenia zdrowia publicznego, a także późniejsze wejście w życie rozporządzenia (UE) 2020/461;
- N. mając na uwadze, że zmiany klimatyczne będą powodować nasilenie i częstsze występowanie klęsk żywiołowych; podkreślając w związku z tym użyteczność wprowadzonego w 2014 r. budżetowego mechanizmu dynamicznego przyznawania środków, który między innymi umożliwił FSUE przekazanie rekordowego dla FSUE wkładu finansowego w wysokości 1,2 mld EUR w czasie trzęsień ziemi, które nawiedziły Włochy w latach 2016 i 2017 r.;
- O. mając na uwadze, że zgodnie z art. 7 rozporządzenia w sprawie FSUE działania finansowane przez Fundusz są zgodne z postanowieniami TFUE i instrumentami przyjętymi na jego mocy, ze strategiami politycznymi i środkami UE w szczególności w dziedzinie ochrony środowiska, zapobiegania ryzyku klęsk żywiołowych i zarządzania nim, przystosowania się do zmiany klimatu, w tym, w razie potrzeby, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;
- P. mając na uwadze, że nowe wieloletnie ramy finansowe (WRF) przewidują nową pulę budżetową pod nazwą „rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej” (SEAR) obejmującą FSUE oraz rezerwę na pomoc nadzwyczajną (EAR), która ma być z jednej strony uruchamiana w przypadku sytuacji nadzwyczajnych wynikających z poważnych klęsk żywiołowych w państwach członkowskich lub w państwach przystępujących (FSUE), a z drugiej strony w przypadku konkretnych pilnych potrzeb w Unii lub w państwach spoza UE, w szczególności podczas kryzysów humanitarnych (EAR);
- Q. mając na uwadze, że trudna sytuacja klimatyczna stanowi jeden z trwałych czynników znacznie ograniczających rozwój regionów najbardziej oddalonych, na co zwrócono uwagę między innymi w art. 349 TFUE; mając na uwadze, że w związku z tym należy przyjąć specjalne środki zmierzające do określenia warunków stosowania Traktatów, w tym wspólne strategie polityki;
- R. mając na uwadze, że należy zwrócić szczególną uwagę na regiony najbardziej oddalone (RNO), wyspy, a także regiony górskie, regiony słabo zaludnione oraz wszystkie obszary szczególnie narażone na klęski żywiołowe;
- S. mając na uwadze, że należy ubolewać, iż rozporządzenie w sprawie FSUE obecnie nie umożliwia składania wniosków o pomoc w wymiarze transgranicznym, pomimo że niektóre obszary szczególnie narażone na klęski żywiołowe, takie jak regiony górskie, często mają charakter transgraniczny;
1. wyraża zaniepokojenie, że na skutek zmian klimatycznych ekstremalne zjawiska pogodowe i klęski żywiołowe będą coraz liczniejsze i bardziej nasilone; uważa, że inwestycje w zapobieganie klęskom i łagodzenie zmiany klimatu zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem mają niezwykle istotne znaczenie; podkreśla, że państwa członkowskie muszą poczynić większe starania o inwestycje w środki łagodzące skutki zmiany klimatu, uwzględniając fakt, że wiele klęsk żywiołowych stanowi bezpośrednią konsekwencję działalności człowieka, a powodzie, trzęsienia ziemi, pożary lasów, susze i inne klęski żywiołowe mogą wymknąć się spod kontroli, w związku z czym niezbędne jest przyjęcie odpowiednich środków;
  2. uważa, że FSUE jest jednym z najbardziej konkretnych przejawów solidarności UE i że wszyscy obywatele UE oczekują takiej solidarności w przypadku wystąpienia klęsk lub poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego;
  3. podkreśla z zaniepokojeniem, że w ostatnich latach obywatele UE stanęli w obliczu wielu klęsk, które zrujnowały życie ludzkie, mienie, środowisko i dziedzictwo kulturowe;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

4. zwraca uwagę na fakt, że obecnie regularnie dochodzi do poważnych i regionalnych klęsk żywiołowych oraz poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego, a najnowszymi tego przykładami są: pandemia COVID-19 wywierająca poważny wpływ na życie wszystkich Europejczyków oraz na gospodarkę europejską, występujące na całym kontynencie pożary lasów, w tym również w tak nietypowych dla pożarów miejscach jak Arktyka, serie gwałtownych trzęsień ziemi, które wstrząsnęły Europą, szczególnie te we Włoszech w latach 2016–2017, które były przyczyną setek ofiar oraz strat szacowanych na blisko 22 mld EUR, czy też trzęsienia ziemi w Chorwacji w marcu 2020 r. i grudniu 2020 r.; przypomina również, że burze, silne opady deszczu i powodzie spowodowały znaczne szkody w wielu miastach i dolinach, a coraz silniejsze huragany siały spustoszenie w najbardziej oddalonych regionach, jak huragan Irma w 2017 r. na Saint-Martin oraz huragan Lorenzo w 2019 r. na Azorach, które spowodowały wyjątkowe zniszczenia; w tym kontekście przypomina, że obszary szczególnie narażone, takie jak wyspy oraz regiony górskie, regiony słabo zaludnione i najbardziej oddalone są często w największym stopniu dotknięte skutkami zmiany klimatu;

5. przypomina, że jak najszybsze, sprawne i elastyczne kierowanie pomocy i środków do dotkniętych regionów ma zasadnicze znaczenie oraz podkreśla, że synergia między FSUE a Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności i komponentem dostosowawczym do zmian klimatu EFRR są niezbędne do stworzenia kompleksowego rozwiązania na rzecz reagowania i zwiększania odporności; wzywa Komisję do kontynuowania prac nad wytycznymi dotyczącymi uproszczonego korzystania z FSUE w celu ułatwienia działań władz krajowych, regionalnych i lokalnych; podkreśla, że synergia między FSUE a – między innymi – ww. unijnymi instrumentami finansowania należy wykorzystywać w sposób elastyczny i w najszerszym zakresie; przypomina, że w sprawozdaniu z realizacji składanym przez każde państwo-beneficjenta należy wyszczególnić środki zapobiegawcze – w tym wykorzystanie unijnych funduszy strukturalnych – wprowadzone lub proponowane w celu ograniczenia przyszłych szkód i uniknięcia, w miarę możliwości, powtórzenia się podobnych klęsk żywiołowych;

6. przypomina, że według Biura ONZ ds. Zmniejszania Ryzyka Związanego z Klęskami Żywiołowymi na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat (2000–2019) wystąpiło 7 348 poważnych klęsk żywiołowych, które pochłonęły 1,23 mln ofiar, dotknęły 4,2 mld ludzi i spowodowały straty gospodarcze na całym świecie w wymiarze 2,97 bln USD;

7. przypomina, że według Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) w okresie od 1980 do 2019 r. w państwach członkowskich EEA ekstremalne zdarzenia pogodowe związane z klimatem spowodowały straty gospodarcze o łącznej szacowanej wartości 446 mld EUR;

8. uważa, że poważne i regionalne klęski żywiołowe i poważne stany zagrożenia zdrowia publicznego mają głębsze skutki gospodarcze i społeczne na obszarach najmniej rozwiniętych i najbardziej narażonych, jak wyspy, obszary górskie i regiony słabo zaludnione, dlatego w ramach FSUE należy podjąć bardziej adekwatne środki na tych terytoriach;

#### **Zarządzenie klęskami żywiołowymi, ocena szkód i uproszczenie procedur**

9. zwraca uwagę na różne rodzaje zagrożeń związanych z klęskami żywiołowymi, w obliczu których stoi UE, i podkreśla, że dotkliwość niektórych klęsk żywiołowych nie zależy wyłącznie od zmiany klimatu, ale w niektórych przypadkach wpływ na nią mają czynniki wywołane przez człowieka, w tym nieostrożne planowanie przestrzenne; uważa, że inwestycje w zapobieganie zagrożeniu klęskami i zarządzanie tym zagrożeniem w UE przez budowę infrastruktury prewencyjnej mają podstawowe znaczenie; zaleca w tym zakresie państwom członkowskim wprowadzenie, wraz z Komisją, planów zarządzania klęskami i zapobiegania im, umożliwiających dokładną i szybką ocenę szkód; podkreśla, że FSUE ma być prostym instrumentem, który UE może udostępnić władzom krajowym, regionalnym i lokalnym;

10. wzywa Komisję, aby w kontekście przyszłej reformy FSUE kontynuowała prace nad uproszczeniem i przyspieszeniem procedury składania wniosków przez państwa członkowskie, na przykład poprzez zwrócenie szczególnej uwagi na uproszczenie wniosków o uruchomienie FSUE w kilku regionach w kontekście klęsk transgranicznych, tak aby zapewnić szybszą reakcję na nasilenie poważnych i regionalnych klęsk żywiołowych oraz poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego;

11. uważa, że zmiany klimatyczne i nasilenie klęsk żywiołowych osłabiają w coraz większym stopniu terytoria i regiony; w związku z tym wzywa Komisję do rozważenia przeglądu FSUE w celu lepszego uwzględnienia klęsk na szczeblu regionalnym; podkreśla ponadto rolę programów EFRR – w synergii z programami rozwoju obszarów wiejskich – w łagodzeniu zagrożeń, takich jak zagrożenia tektoniczne i hydrogeologiczne, i zapobieganiu im; zwraca uwagę na to, że susze zostały objęte zakresem rozporządzenia w sprawie FSUE podczas przeglądu dokonanego w 2014 r., zauważa jednak, że stanowią one powtarzający się element zmian klimatycznych w UE oraz że trudno jest ocenić ich skutki gospodarcze; wzywa Komisję do oceny konkretnych skutków susz i do odpowiedniego zajęcia się nimi w kontekście przyszłej reformy FSUE;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

12. apeluje do Komisji i do państw członkowskich, aby wzmocniły swój potencjał badawczy i edukacyjny w celu wprowadzenia systemu zapewniającego lepsze przygotowanie do zapobiegania klęskom i zarządzania nimi, a także minimalizującego skutki podobnych kryzysów;

13. wzywa do zwiększonej koordynacji i współpracy między instytucjami badawczo-rozwojowymi państw członkowskich, zwłaszcza tymi, które zmagają się z tego typu zagrożeniami; wzywa do doskonalenia systemów wczesnego ostrzegania w państwach członkowskich oraz tworzenia nowych powiązań i wzmocnienia powiązań już istniejących między poszczególnymi systemami wczesnego ostrzegania;

14. sugeruje, aby państwa członkowskie określiły inwestycje, projekty i narzędzia w ramach krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności w celu ograniczenia szkód w następstwie klęsk żywiołowych i zdrowotnych oraz zapobiegania im;

15. zwraca się do Komisji o zapewnienie rozpowszechniania dobrych praktyk dotyczących zarządzania instytucjonalnymi strukturami koordynacji i wykorzystania ich w sytuacji klęski żywiołowej;

16. przypomina o trudnościach, na które napotykają państwa-beneficjenci w sytuacji, gdy należy w bardzo krótkim czasie określić dokładną wartość szkód, i sugeruje, aby Komisja przygotowała wytyczne dotyczące uproszczonych metod służących określaniu kwoty pomocy udostępnianej z FSUE, również w celu minimalizacji ewentualnych błędów i dalszych opóźnień;

17. podkreśla, że dzięki korzystaniu z FSUE umocnił się proces uczenia się władz krajowych, regionalnych i lokalnych, w wyniku czego władze te poddały ocenie stosowane przez siebie ogólniejsze polityki zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi; podkreśla konieczność zmniejszenia obciążeń biurokratycznych i wzmocnienia budowania zdolności poprzez wsparcie techniczne i administracyjne dla państw-beneficjentów, aby pomóc im w opracowaniu strategii zarządzania i długoterminowych strategii mających na celu ograniczenie skutków poważnych i regionalnych klęsk żywiołowych oraz poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego; wzywa państwa członkowskie do poprawy komunikacji z władzami lokalnymi i regionalnymi na kolejnych etapach oceny, przygotowywania wniosków i wdrażania projektów w celu przyspieszenia procedur administracyjnych;

18. apeluje do Komisji, aby w przyszłym przeglądzie FSUE skupiła się – w zakresie w jakim, będzie to tylko możliwe – na regionach najbardziej narażonych na poważne lub regionalne klęski żywiołowe lub poważne stany zagrożenia zdrowia publicznego, zwłaszcza na regionach najbardziej oddalonych, wyspach, regionach górskich i regionach o wysokiej aktywności sejsmicznej lub wulkanicznej, oraz na przyszłych kryzysach w dziedzinie zdrowia publicznego;

19. uważa, że należy podsumować sytuację w związku z huraganami, które uderzyły w kraje i terytoria zamorskie; jest zdania, że rezerwa na pomoc nadzwyczajną i inne instrumenty pomocy zewnętrznej powinny być w pełni wykorzystywane do łagodzenia zaistniałych szkód; jest ponadto przekonany, że należy przeznaczyć odpowiednie środki finansowe na te instrumenty pomocy zewnętrznej, aby pomóc krajom i terytoriom zamorskim;

### **Zasoby finansowe i sprawy przydział środków**

20. przypomina, że w zmienionym wniosku w sprawie WRF na lata 2021–2027 przedstawionym 27 maja 2020 r. Komisja przewidziała maksymalny roczny budżet dla FSUE wysokości 1 mld EUR (w cenach z 2018 r.), odnotowuje jednak, że zgodnie z porozumieniem w sprawie nowych WRF FSUE został połączony z rezerwą na pomoc nadzwyczajną (EAR) w ramach nowej puli środków pod nazwą „Rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej” (SEAR) wynoszącej rocznie 1,2 mld EUR;

21. uznaje, że zaletą utworzenia SEAR może być zwiększenie elastyczności; zwraca uwagę jednak, że w obecnie proponowanym modelu budżet FSUE jest niepewny z uwagi na jego uzależnienie od środków przydzielanych w ramach EAR; uważa, że należy ściśle monitorować zarządzanie SEAR, aby się upewnić, czy kwota oraz klucz podziału środków określone dla tego nowego instrumentu finansowego odpowiadają potrzebom FSUE, zważywszy na rozszerzenie jego zakresu zastosowania oraz w obliczu rozmiarów i coraz większej liczby sytuacji nadzwyczajnych wynikających w szczególności z poważnych i regionalnych klęsk żywiołowych oraz poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego;

22. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przegląd FSUE przyjęty w marcu 2020 r. umożliwił zwiększenie wartości zaliczek z 10 % do 25 % kwoty zakładanego wkładu finansowego oraz maksymalnej kwoty zaliczek z 30 do 100 mln EUR; podkreśla w tym kontekście znaczenie przedpłat dla zwiększenia skuteczności programów pomocowych, zwłaszcza w regionach i społecznościach lokalnych o ograniczonych alternatywnych źródłach finansowania; zwraca się do Komisji o zastanowienie się nad dodatkowymi sposobami promowania tej opcji i wzywa do zwiększenia wysiłków operacyjnych w celu skrócenia średniego czasu uwalniania zaliczek, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony budżetu UE;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

23. zauważa, że większość wielkich budynków położonych w regionach najbardziej oddalonych (jak porty, lotniska i szpitale) to budynki użyteczności publicznej, które – choć są niezbędne do funkcjonowania tych niewielkich terytoriów – są w dużym stopniu narażone na katastrofy ekologiczne; w związku z tym uważa, że wsparcie finansowe z FSUE dla regionów najbardziej oddalonych należy zwiększyć o ponad 2,5 % kwoty otrzymywanej na usunięcie skutków katastrof w przeszłości, aby umożliwić tym regionom szybkie przywrócenie i poprawę poprzedniego stanu rzeczy;
24. stwierdza, że czas niezbędny na wypłatę przedpłat wynosi średnio pięć miesięcy, i zwraca się do Komisji o rozważenie rozwiązań zapewniających szybszą reakcję;
25. zauważa ponadto, że czas potrzebny na uzyskanie całej kwoty dotacji z FSUE przez beneficjenta wynosi średnio jeden rok; apeluje do Komisji, aby w kontekście przyszłej reformy zbadała możliwość uproszczenia i uelastycznienia mobilizacji Funduszu w możliwie największym zakresie, aby zapewnić szybkość działania i natychmiastową pomoc dla regionów lub krajów dotkniętych klęską;
26. biorąc pod uwagę powyższe, a także mając na uwadze rozszerzenie zakresu Funduszu, uważa, że w przyszłości konieczna może być ocena budżetu FSUE, a następnie, w razie konieczności, odpowiednie dostosowanie finansowania, aby zapewnić środki niezbędne dla prawdziwego narzędzia solidarności UE oraz aby dopilnować, by budżet był wystarczająco obszerny, aby skutecznie radzić sobie z poważnymi i regionalnymi klęskami żywiołowymi oraz poważnymi stanami zagrożenia zdrowia publicznego, nie tylko w celu naprawy szkód, ale również w celu budowania odporności na zmianę klimatu;
27. podkreśla, że przyznawanie dotacji z FSUE, zarządzanie nimi i wdrażanie ich powinno być jak najbardziej przejrzyste oraz że dotacje muszą być wykorzystywane zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami;

#### **Zapobieganie zagrożeniom i jakość odbudowy**

28. wnosi, aby kryteria określania projektów „kwalifikujących się” do otrzymania finansowania z Funduszu w większym stopniu uwzględniały najnowsze zasady zapobiegania zagrożeniom, a także apeluje o to, by w ramach przyszłego przeglądu rozporządzenia w sprawie FSUE w art. 3 w pełni uwzględniono zasadę lepszego odbudowywania, tak aby przy okazji odbudowy umożliwić poprawę jakości infrastruktury w zainteresowanych regionach i lepiej je przygotować z myślą o uniknięciu przyszłych klęsk poprzez budowę infrastruktury prewencyjnej;
29. uważa, że instrumenty typu „kredyty ramowe” realizowane przez Europejski Bank Inwestycyjny mogłyby również zostać wykorzystane do finansowania odbudowy odporniejszej, bezpieczniejszej i bardziej ekologicznej infrastruktury;
30. zwraca się do Komisji o wzmocnienie i uproszczenie synergii między FSUE a funduszami polityki spójności, a także z Unijnym Mechanizmem Ochrony Ludności, w celu skutecznego i zorganizowanego zarządzania ryzykiem w ramach projektów odbudowy w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, nie tylko poprzez budowę trwałej, energooszczędnej i zasobooszczędnej infrastruktury, ale także poprzez wdrażanie środków zapobiegawczych; apeluje także do Komisji o okazanie elastyczności w programowaniu i zmienianiu krajowych lub regionalnych programów w przypadku konieczności reagowania na poważne i regionalne klęski żywiołowe lub poważne stany zagrożenia zdrowia publicznego; w tym kontekście przypomina, że pomoc finansowa z FSUE powinna koncentrować się na większej odporności i wzmocnieniu zrównoważonego charakteru inwestycji na dotkniętych obszarach;

#### **Sytuacje zagrożenia zdrowia**

31. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w następstwie zmiany rozporządzenia w sprawie FSUE zaproponowanej przez Komisję 13 marca 2020 r. zakres działań kwalifikujących się do Funduszu został rozszerzony na poważne stany zagrożenia zdrowia publicznego i że obejmuje on obecnie nie tylko pomoc medyczną, ale także środki mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się chorób oraz monitorowanie i kontrolowanie rozprzestrzeniania się chorób;
32. podkreśla, że rozszerzenie zakresu stosowania Funduszu w celu przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 pokazało, że FSUE może być bardziej elastyczny, zarówno pod względem zakresu, jak i kwalifikowalności, ponieważ ma zdolność zapewniania pomocy nie tylko w przypadkach poważnych klęsk żywiołowych, ale również w szybkiej pomocy w sytuacji innych rodzajów poważnych klęsk, takich jak pandemia;
33. uważa, że rozszerzenie zakresu stosowania FSUE wymaga zwiększenia jego budżetu;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

34. apeluje do Komisji i państw członkowskich o zacieśnienie współpracy z właściwymi służbami Światowej Organizacji Zdrowia specjalizującymi się w gotowości na wypadek sytuacji nadzwyczajnych, aby opracować plany szybkiego reagowania na sytuacje zagrożenia zdrowia;

**Widoczność pomocy finansowej przyznawanej z Funduszu**

35. ponownie podkreśla znaczenie informowania społeczeństwa o wymiernych korzyściach płynących z FSUE, aby nadal zwiększać zaufanie obywateli do narzędzi i programów UE; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o poprawę widoczności pomocy udzielanej z Funduszu poprzez jednorazowe i ukierunkowane działania komunikacyjne przy równoczesnym priorytetowym traktowaniu szybkości reagowania i udzielania pomocy, szczególnie w celu podkreślenia wartości dodanej UE podczas poważnych i regionalnych klęsk żywiołowych i poważnych stanów zagrożenia zdrowia publicznego, gdyż pomoc ta jest konkretnym wyrazem solidarności UE i jej zdolności świadczenia w praktyce prawdziwej wzajemnej pomocy poprzez udostępnianie znacznych środków budżetowych; zwraca się również do Komisji, aby w ramach przyszłego przeglądu rozporządzenia nałożyła na państwa-beneficjentów obowiązek informowania obywateli o wsparciu finansowym UE dla realizowanych operacji;

o

o o

36. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz państwom członkowskim.

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0227

## Osiągnięcie celów obowiązku wyładunku na podstawie art. 15 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie osiągnięcia celów obowiązku wyładunku na podstawie art. 15 rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa (2019/2177(INI))

(2022/C 15/02)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie stanu realizacji wspólnej polityki rybołówstwa oraz konsultacji dotyczących uprawnień do połowów na 2020 r. (COM(2019)0274),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 czerwca 2020 r. zatytułowany „Dążenie do bardziej zrównoważonego rybołówstwa w UE: aktualna sytuacja i kierunki na 2021 r.” (COM(2020)0248),
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 43 ust. 2,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1241 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie zachowania zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich za pomocą środków technicznych <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając sprawozdania Europejskiej Agencji Kontroli Rybołówstwa (EFCA) oceniające zgodność z obowiązkiem wyładunku na Morzu Północnym (2016–2017), wodach północno-zachodnich (2016–2017) oraz makreli w Morzu Północnym i wodach północno-zachodnich (2015–2017),
- uwzględniając sprawozdania plenarne Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF) (PLEN 20-01, 19-01, 18-01 i 17-01) oraz jego sprawozdania zatytułowane „Evaluation of Member States’ Annual Reports on the Landing Obligation (for 2019)” [Ocena sprawozdań rocznych państw członkowskich w sprawie obowiązku wyładunku (za 2019 r.)] (Adhoc-20-02), „Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy” [Monitorowanie skuteczności wspólnej polityki rybołówstwa] (Adhoc-20-01) i „Evaluation of Joint Recommendations on the Landing Obligation and on the Technical Measures Regulation” [Ocena wspólnych zaleceń dotyczących obowiązku wyładunku i rozporządzenia w sprawie środków technicznych] (STECF-20-04),
- uwzględniając dyrektywę Rady (UE) 2017/159 z dnia 19 grudnia 2016 r. wdrażającą Umowę w sprawie wdrożenia Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej pracy w sektorze rybołówstwa z 2007 r. <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając dokument zatytułowany „The unintended impact of the European discard ban” [Niezamierzony wpływ europejskiego obowiązku wyładunku], ICES Journal of Marine Science <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając badanie zatytułowane „Implementation of the current EU fisheries control system by Member States (2014–19)” [Wdrożenie unijnego systemu kontroli rybołówstwa przez państwa członkowskie (2014–2019)], wykonane na zlecenie Komisji Rybołówstwa,
- uwzględniając wykonane na zlecenie Komisji Rybołówstwa badania dotyczące obowiązku wyładunku i gatunków dławiących w połowach wielogatunkowych w Morzu Północnym <sup>(5)</sup>, wodach północno-zachodnich <sup>(6)</sup> i wodach południowo-zachodnich <sup>(7)</sup>, a także badania dotyczące zakazu odrzutów, obowiązku wyładunku i maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY) w zachodniej części Morza Śródziemnego <sup>(8)</sup>, <sup>(9)</sup>,

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 22.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 105.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 25 z 31.1.2017, s. 12.

<sup>(4)</sup> Borges, L., „The unintended impact of the European discard ban” [Niezamierzony wpływ europejskiego obowiązku wyładunku], ICES Journal of Marine Science, tom 78, wydanie 1, styczeń–luty 2021 r., s. 134–141, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsaa200>

<sup>(5)</sup> Landing Obligation and Choke Species in Multispecies and Mixed Fisheries – The North Sea [Obowiązek wyładunku a gatunki dławiące w połowach wielogatunkowych – Morze Północne].

<sup>(6)</sup> Landing Obligation and Choke Species in Multispecies and Mixed Fisheries – The North Western Waters [Obowiązek wyładunku a gatunki dławiące w połowach wielogatunkowych – wody północno-zachodnie].

<sup>(7)</sup> Landing Obligation and Choke Species in Multispecies and Mixed Fisheries – The South Western Waters [Obowiązek wyładunku a gatunki dławiące w połowach wielogatunkowych – wody południowo-zachodnie].

<sup>(8)</sup> Discard ban, landing obligation and MSY in the Western Mediterranean Sea – the Spanish case [Zakaz odrzutów, obowiązek wyładunku i maksymalny podtrzymywalny połów w zachodniej części Morza Śródziemnego – przypadek Hiszpanii].

<sup>(9)</sup> Discard ban, landing obligation and MSY in the Western Mediterranean Sea – the Italian case [Zakaz odrzutów, obowiązek wyładunku i maksymalny podtrzymywalny połów w zachodniej części Morza Śródziemnego – przypadek Włoch].

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- uwzględniając książkę zatytułowaną „The European Landing Obligation, Reducing discards in complex, multi-species and multi-jurisdictional fisheries” [Europejski obowiązek wyładunku – ograniczenie odrzutów w połowach złożonych, wielogatunkowych i podlegających wielu jurysdykcjom] <sup>(10)</sup>, która została opublikowana w 2019 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „A third assessment of global marine fisheries discards” [Trzecia ocena światowych odrzutów w rybołówstwie morskim], opublikowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w 2019 r.,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa (A9-0147/2021),
- A. mając na uwadze, że w zadaniu 14.4 w ramach celu 14 określonego w Agendzie Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 pilnie wzywa się społeczność międzynarodową, aby do 2020 r. skutecznie uregulowała odławianie i zaprzesała przełowień, nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów i destrukcyjnych praktyk połowowych oraz wdrożyła uzasadnione naukowo plany zarządzania w celu odbudowania w jak najkrótszym czasie stad ryb co najmniej do poziomów zdolnych do uzyskania maksymalnego podtrzymywalnego połowu (MSY) wynikającego z ich cech biologicznych;
- B. mając na uwadze, że szacunkowa wielkość odrzutów w światowych połowach morskich wynosi 9,1 mln ton w skali roku, co stanowi 10,8 % średniego rocznego połowu w latach 2010–2014; mając na uwadze, że połowy ukierunkowane na gatunki tuńczyka i inne gatunki pelagiczne odznaczały się najniższym wskaźnikiem odrzutów, a w przypadku połowów ukierunkowanych na skorupiaki ten wskaźnik był najwyższy; mając na uwadze, że połowy ukierunkowane na ryby denne odznaczały się największą ilością odrzutów, a połowy ukierunkowane na mięczaki (z wyjątkiem głowonogów) – najmniejszą; mając na uwadze, że w 1989 r. ilość odrzutów na świecie osiągnęła szczytowy poziom ok. 18,8 mln ton w skali roku, malejąc stopniowo do poziomu poniżej 10 mln ton w 2014 r. <sup>(11)</sup>;
- C. mając na uwadze, że odrzuty są powszechną praktyką rybołówstwa polegającą na zwracaniu do morza niezamierzonych połowów, martwych lub żywych, z powodu uszkodzonych ryb, niewymiarowych osobników (ograniczenia dotyczące minimalnego rozmiaru), zbywalności, braku kwot lub zasad dotyczących składu połowów; mając na uwadze, że przed wprowadzeniem obowiązku wyładunku nie można było mieć na pokładzie ryb niewymiarowych ani dokonywać ich wyładunku;
- D. mając na uwadze, że w kontekście spożycia przez ludzi niezamierzone połowy i odrzuty stanowią znaczne marnotrawstwo zasobów naturalnych i mogą mieć i często mają negatywny wpływ na zrównoważoną eksploatację zasobów rybnych i ekosystemów morskich oraz rentowność rybołówstwa; mając na uwadze, nie da się uniknąć pewnego poziomu niezamierzonych przyłowów i odrzutów, szczególnie w przypadku połowów wielogatunkowych;
- E. mając na uwadze, że historycznie wysokie poziomy odrzutów na niektórych łowiskach UE stanowiły poważny problem dla długoterminowego zrównoważonego charakteru rybołówstwa UE, stawiając pod znakiem zapytania wiarygodność unijnej polityki rybołówstwa;
- F. mając na uwadze, że wprowadzony w UE w 2010 r. zakaz wysokiej klasyfikacji (odrzuć ryb nadających się do sprzedaży) nie został należycie wdrożony;
- G. mając na uwadze, że wspólna polityka rybołówstwa (WPRyb), zreformowana w 2013 r., zapewnia minimalizację negatywnego wpływu działalności połowowej na ekosystem morski i wprowadza następujące cele: a) „stopniowo wyeliminować odrzuty, w zależności od indywidualnych przypadków, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych opinii naukowych, przez unikanie i ograniczanie w jak największym stopniu przypadkowych połowów i przez stopniowe zapewnienie wyładunku połowów gatunków handlowych podlegających regulacjom” oraz b) „w razie konieczności, jak najlepiej wykorzystywać przypadkowe połowy, bez tworzenia rynku dla takich połowów, które są poniżej minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony”;
- H. mając na uwadze, że brak jest rzetelnych danych dotyczących odrzutów lub dowodów naukowych na to, że wykonanie obowiązku wyładunku doprowadziło do znacznego ograniczenia niezamierzonych połowów; mając na uwadze, że jego słabe wdrożenie mogło doprowadzić do utraty widoczności połowów w niektórych łowiskach oraz do pogorszenia jakości opinii naukowych i jakości danych;

<sup>(10)</sup> Uhlmann S., Ulrich C., Kennelly S. (2019). „The European Landing Obligation Reducing Discards in Complex, Multi-Species and Multi-Jurisdictional Fisheries: Reducing Discards in Complex, Multi-Species and Multi-Jurisdictional Fisheries” [Europejski obowiązek wyładunku – ograniczenie odrzutów w połowach złożonych, wielogatunkowych i podlegających wielu jurysdykcjom].

<sup>(11)</sup> A third assessment of global marine fisheries discards [Trzecia ocena światowych odrzutów w rybołówstwie morskim], FAO, 2019.



Wtorek, 18 maja 2021 r.

- I. mając na uwadze, że sektor rybołówstwa poczynił postępy na drodze do osiągnięcia celu MSY; mając na uwadze, że 99 % wyładunków na Morzu Bałtyckim, Morzu Północnym i Atlantyku w 2020 r. – zarządzanych wyłącznie przez UE i dla których dostępne są oceny naukowe – pochodziło z rybołówstwa zarządzanego w sposób zrównoważony; mając na uwadze, że w północno-wschodnim Atlantyku biomasa w pełni ocenionych stad była w 2018 r. o 48 % wyższa niż w 2003 r.; mając na uwadze, że nadal istnieją poważne wyzwania, zwłaszcza w Morzu Śródziemnym i Morzu Czarnym, gdzie około 75 % stad poddanych ocenie naukowej jest nadmiernie eksploatowanych;
- J. mając na uwadze, że obowiązek wyładunku, który wprowadzono stopniowo w ciągu czterech lat (2015–2019), nakłada obowiązek wyładunku i odliczenia od obowiązujących kwot wszystkich połowów gatunków, które podlegają limitom połowowym, a w Morzu Śródziemnym minimalnym rozmiarom na wodach UE lub w niektórych przypadkach przez statki UE na wodach międzynarodowych, a także zakazuje wykorzystywania niewymiarowych ryb do bezpośredniego spożycia przez ludzi;
- K. mając na uwadze, że według Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa <sup>(12)</sup> nie udzielono żadnych informacji na temat wykonania obowiązku wyładunku w przypadku flot dalekomorskich działających poza wodami Unii; mając na uwadze, że Komitet Doradczy ds. Floty Dalekomorskiej podkreślił, że obowiązek wyładunku nie ma w praktyce zastosowania do statków UE dokonujących połowów poza wodami UE;
- L. mając na uwadze, że wyładowane ryby o rozmiarach mniejszych od minimalnego rozmiaru odniesienia do celów ochrony są nadal wykorzystywane do produkcji mączki rybnej, karmy dla zwierząt domowych lub jako przynęta w połowach z użyciem wędzicy, co przynosi niewielkie korzyści ekonomiczne; mając na uwadze, że te alternatywne sposoby wykorzystania są ekonomicznie wykonalne, gdy w pobliżu portu wyładunku znajduje się zakład produkcyjny, ale wykonalność spada (lub znika) w przypadku zapotrzebowania na logistykę i infrastrukturę do transportu na duże odległości lub inwestycji w nowe zakłady produkcyjne <sup>(13)</sup>;
- M. mając na uwadze, że kilka państw członkowskich proponuje zmianę przepisów, aby ryby o odpowiednich minimalnych rozmiarach odniesienia do celów ochrony, które podlegają obowiązkowi wyładunku, były wykorzystywane na cele charytatywne;
- N. mając na uwadze, że obowiązek wyładunku nie jest w pełni kompleksowym zakazem odrzutów, ponieważ ma zastosowanie wyłącznie do gatunków objętych regulacjami (całkowite dopuszczalne połowy (TAC) i połowy objęte regulacją nakładu połowowego, dla których określono minimalną wielkość) i obejmuje wyłączenia dotyczące ryb wykazujących uszkodzenia spowodowane przez drapieżniki i dotyczące dużej przeżywalności oraz wyłączenia *de minimis* do 5 %, w przypadkach gdy zwiększenie selektywności jest trudne do osiągnięcia lub gdy postępowanie z niezamierzonymi połowami pociąga za sobą nieproporcjonalne koszty; mając na uwadze, że wykonanie obowiązku wyładunku zależy również od powszechnego stosowania tymczasowych wyłączeń, które wymagają przeglądu na podstawie oceny naukowej, pochłaniając zbyt dużo czasu, pieniędzy i starań decydentów i sektora rybołówstwa;
- O. mając na uwadze, że ilości odrzutów znacząco się różnią w zależności od regionu i gatunku, ponieważ poziom odrzutów jest bardzo niski lub zerowy na łowiskach, w których całość lub większa część połowów ma wartość handlową i podlega eksploatacji, jak ma to miejsce w przypadku rybołówstwa łodziowego czy tradycyjnego i produktów rybołówstwa przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi;
- P. mając na uwadze, że sektor rybołówstwa łodziowego zatrudnia więcej podmiotów i wykorzystuje bardziej selektywne narzędzia połowowe, a tym samym powoduje mniejsze szkody w środowisku i odgrywa kluczową rolę społeczną i gospodarczą, jak podkreślono w sprawozdaniu Generalnej Komisji Rybołówstwa Morza Śródziemnego (GFCM) dotyczącym stanu rybołówstwa w Morzu Śródziemnym i w Morzu Czarnym (SoMFi) z 2018 r.;
- Q. mając na uwadze, że odrzuty ryb służą jako pasza dla szeregu gatunków padlinożernych, od ptaków po zbiorowiska gatunków mezopelagicznych i bentosowych, które mają znaczenie w łańcuchu troficznym; mając na uwadze, że w literaturze naukowej stwierdza się, że ograniczenie odrzutów poprzez obowiązek wyładunku może mieć wpływ na populacje kilku gatunków na niektórych obszarach, ale ogólnie jest mało prawdopodobne, aby miało to miejsce;
- R. mając na uwadze, że „gatunki dławiące” to gatunki lub stada ryb, w odniesieniu do których dane państwo członkowskie, dana flota lub dany statek, rozpatrywane indywidualnie, dysponują mniejszymi możliwościami połowowymi (mniejszą kwotą połowową) w porównaniu z innymi gatunkami; mając na uwadze, że całkowite i rygorystyczne wywiązywanie się z obowiązku wyładunku, w szczególności w przypadku połowów wielogatunkowych, oznaczałoby zamykanie danego łowiska (wstrzymanie połowów) po wyczerpaniu (ograniczonej) kwoty połowowej dla danego gatunku w celu uniknięcia późniejszych połowów tego gatunku; mając na uwadze, że potencjał

<sup>(12)</sup> „Evaluation of Member States' Annual Reports on the Landing Obligation (for 2019)” [Ocena sprawozdań rocznych państw członkowskich w sprawie obowiązku wyładunku (za 2019 r.)] (STECF-Adhoc-20-02).

<sup>(13)</sup> Market outlets for unwanted catches [Rynki zbytu dla niezamierzonych połowów], EUMOFA, 2020.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

wstrzymania połowów w połowach wielogatunkowych nadal stanowi poważny problem i mógł przyczynić się do niskiego poziomu wdrożenia obowiązku wyładunku i ograniczenia wymiany kwot między państwami członkowskimi, co pogłębiło niepełne wykorzystanie możliwości połowowych;

- S. mając na uwadze, że selektywność nie rozwiąże wszystkich problemów na tych łowiskach, ponieważ z technicznego punktu widzenia może być trudno ograniczyć połowy odnośnych stad dławiących bez powodowania dużych strat innych połowów komercyjnych, a tym samym stwarzania poważnych trudności ekonomicznych dla flot, których ten problem dotyczy; mając na uwadze, że w celu przeciwdziałania sytuacjom związanym z gatunkami dławiącymi niedawno przyjęto pule kwot dla gatunków przyławianych, jednak jeszcze nie oceniono ich skuteczności;
- T. mając na uwadze, że ilość niechcianych ryb złowionych w sieci i wciągniętych na pokład może zostać znacznie zmniejszona przede wszystkim dzięki terytorialnemu i czasowemu unikaniu połowów oraz środkom technicznym w zakresie selektywności, co pozwoli na skrócenie czasu obsługi, zmniejszenie zużycia paliwa i potrzeb magazynowania;
- U. mając na uwadze, że Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) podkreśla, że w wspólnych zaleceniach grup regionalnych państw członkowskich dotyczących wykonywania obowiązku wyładunku w 2021 r. zawarto stosunkowo niewiele środków służących zwiększeniu selektywności; mając na uwadze, że zmniejsza się liczba projektów pilotażowych mających na celu przetestowanie bardziej selektywnych narzędzi połowowych lub strategii unikania połowów zgodnie z art. 14 WPRyb;
- V. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich lat Rada usunęła kilka gatunków z wykazu całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC), co oznacza, że nie podlegają one również obowiązkowi wyładunku;
- W. mając na uwadze, że obowiązek wyładunku jest instrumentem służącym osiągnięciu celu WPRyb, jakim jest selektywność, a nie celem samym w sobie;
- X. mając na uwadze, że w celu przeciwdziałania sytuacjom związanym z gatunkami dławiącymi niedawno przyjęto pule kwot dla gatunków przyławianych;
- Y. mając na uwadze, że odrzuty niezamierzonych połowów są zjawiskiem występującym na wszystkich łowiskach świata i nie są wyłącznie europejskim problemem; mając na uwadze, że wody UE charakteryzują się obfitością łowisk wielogatunkowych; mając na uwadze, że kilka krajów trzecich i terytoriów samodzielnych wprowadziło w różnym stopniu zakazy odrzutów, w tym Kanada, Wyspy Owcze, Norwegia, Islandia, Chile i Nowa Zelandia; mając na uwadze, że inne państwa trzecie, takie jak Stany Zjednoczone, nie wprowadziły zakazu odrzutów, natomiast w ramach ich przepisów w zakresie rybołówstwa stosuje się inne podejście w celu ograniczenia odrzutów niezamierzonych połowów; mając na uwadze, że zakaz odrzutów w Norwegii i Islandii był modyfikowany w okresie 30 lat jego obowiązywania w odpowiedzi na szczególne problemy; mając na uwadze, że skutki zakazu odrzutów w Chile nie są jeszcze w pełni znane, ponieważ zakaz ten dopiero zaczyna mieć zastosowanie; mając na uwadze, że odrzuty w dalszym ciągu stanowią istotny problem w gospodarowaniu zasobami połowowymi w Nowej Zelandii;
- Z. mając na uwadze, że zasada względnej stabilności, wprowadzona po raz pierwszy w podstawowym rozporządzeniu w sprawie WPRyb z 1983 r. i zastosowana w praktyce w rozporządzeniu w sprawie TAC i kwot połowowych z 1983 r., ustanawia klucz podziału TAC między państwami członkowskimi na podstawie zasad przydziału opartych na historycznej wielkości połowów (1973–1978), zależności, o której mowa w preferencjach haskich z 1976 r., oraz utraty obszarów z jurysdykcji (1973–1976);
- AA. mając na uwadze, że opublikowano niemal 4 tys. artykułów naukowych na temat odrzutów, przy czym ponad 3,7 tys. z nich dotyczy rybołówstwa przemysłowego, a mniej niż 200 – łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego;
- AB. mając na uwadze, że od równika po bieguny od około 1950 r., w odpowiedzi na ocieplenie oceanów i zmiany biogeochemiczne (takie jak utrata tlenu), w siedliskach wielu gatunków morskich z różnych grup dochodzi do zmiany zasięgu geograficznego i sezonowej aktywności takich gatunków, co powoduje zmiany w składzie gatunkowym, bogactwie i produkcji biomasy ekosystemów; mając na uwadze, że zmiana w rozmieszczeniu stad ryb ma wpływ na przyszłe zarządzanie rybołówstwem, a tym samym na wykonanie obowiązku wyładunku;
- AC. mając na uwadze, że Komisja przeprowadziła ocenę społeczno-gospodarczego wpływu polityki ograniczania odrzutów przed przedstawieniem wniosku dotyczącego nowego rozporządzenia podstawowego w sprawie WPRyb w lipcu 2011 r., ale jak dotąd nie przeanalizowała dokładnie jej wpływu społeczno-gospodarczego i wpływu na bezpieczeństwo na statkach ani nie przedstawiła odpowiedzi na obawy dotyczące wdrażania zgłoszone przez komitety doradcze i państwa członkowskie;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- AD. mając na uwadze, że zakres, w jakim odrzuty zostały zmniejszone, jest nadal nieznyany; mając na uwadze, że aż pięć państw członkowskich nie odpowiedziało na kwestionariusz Komisji dotyczący wykonania obowiązku wyładunku w 2019 r., a dwa z tych państw nie zrobiły tego przez ostatnie trzy lata;
- AE. mając na uwadze, że skutkiem różnic w zakresie kontroli i egzekwowania obowiązku wyładunku mogą być nierówne szanse w obrębie państw członkowskich i między nimi; mając na uwadze, że w swoich sprawozdaniach oceniających przestrzeganie obowiązku wyładunku EFCA stwierdziła niewystarczające wdrożenie przez państwa członkowskie i przedstawiła zalecenia mające na celu poprawę kontroli;
- AF. mając na uwadze, że Komisja ma przedstawić sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady na temat stosowania WPRyb, łącznie z obowiązkiem wyładunku, do 31 grudnia 2022 r.;
1. potwierdza ogólny cel UE, jakim jest zapewnienie zrównoważonej eksploatacji zasobów rybnych i ochrony ekosystemów morskich; podkreśla, że ograniczanie odrzutów i minimalizowanie niezamierzonych połowów jest priorytetem polityki publicznej, która została ukształtowana w odpowiedzi na obawy dotyczące rozliczalności, ochrony i marnotrawienia zasobów naturalnych, a także naukową potrzebą pełnego uwzględnienia wszystkich źródeł śmiertelności połowowej;
  2. wyraża ubolewanie, że roczne sprawozdania Komisji dotyczące stanu realizacji WPRyb zawierają bardzo niewiele informacji na temat wykonania obowiązku wyładunku, brak do tej pory informacji o tym, w jakim stopniu ograniczono odrzuty w ramach tego obowiązku, i brak analizy skutków społeczno-ekonomicznych obowiązku wyładunku ani skutków jego wykonania dla bezpieczeństwa na pokładzie statków rybackich;
  3. przyznaje, że wprowadzenie obowiązku wyładunku stanowi zmianę paradygmatu i jedno z największych wyzwań w historii zarządzania rybołówstwem w UE – od rejestrowania wyładunków do systemu, który rejestruje cały połów, a okazjonalnie nawet wprowadzania obowiązku odrzutów – co wraz z wprowadzeniem polityki MSY nieuchronnie ma szereg krótko- i długoterminowych skutków ekologicznych i gospodarczych o dużym zasięgu; podkreśla potrzebę przeprowadzenia oceny społeczno-gospodarczego wpływu obowiązku wyładunku;
  4. zauważa, że polityka w dziedzinie MSY nie oznacza, że nie ma odrzutów, a odrzuty nie oznaczają, że nie można osiągnąć MSY – dowody na oba stwierdzenia można znaleźć w przypadku wielu stad, w tym gatunków przyławianych;
  5. zwraca uwagę na postępy we współpracy zainteresowanych stron oraz kroki podjęte w celu poprawy selektywności; zauważa jednak, że zdaniem Komisji i STECF poziom wykonania obowiązku wyładunku pozostaje niski, a odrzuty odbywają się na skalę mniej więcej porównywalną do lat przed wprowadzeniem obowiązku wyładunku;
  6. przyznaje, że na mocy rozporządzenia ustanawiającego unijny system kontroli od 2010 r. istnieje obowiązek odnotowywania odrzutów w dzienniku połowowym; ubolewa, że pomimo wprowadzenia obowiązku wyładunku wiarygodne dane i wiedza na temat wielkości odrzutów nadal są ograniczone, liczba ostrożnościowych TAC wzrosła, w przeciwieństwie do zmniejszenia ilości TAC analitycznych, a dostępność informacji naukowych na temat stanu stad nie uległa znacznej poprawie;
  7. uważa, że obowiązek wyładunku nadal budzi obawy w sektorze rybołówstwa i w środowisku naukowym ze względu na przeszkody o różnym charakterze; zwraca uwagę, że powodami do niepokoju w sektorze rybołówstwa są: brak odpowiedniej infrastruktury w portach, rosnące koszty operacyjne, brak zachęt ze strony władz do przestrzegania przepisów oraz trudności w osiągnięciu większej selektywności w przypadku niektórych łowisk bez narażania na szwank rentowności rybołówstwa, zwłaszcza w przypadku połowów wielogatunkowych narażonych na wysokie ryzyko wstrzymania połowu, co prowadzi do niepełnego wykorzystania dostępnych kwot i ewentualnego wczesnego zamykania łowisk oraz stwarza poważne trudności gospodarcze dla odnośnych flot; zauważa, że do tej pory zgłoszono tylko dwa przypadki: sola (Belgia) i opastun (Francja);
  8. ubolewa, że trudności napotkane podczas wdrażania obowiązku wyładunku doprowadziły do przedstawiania rybaków i wysiłków sektora rybołówstwa w negatywnym świetle, pomimo postępów w realizacji celu MSY;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

9. odnotowuje niedawne dotychczas podjęte środki – zamiany kwot i pule kwot dla gatunków przyławianych – chociaż środki te są w większości przypadków tymczasowe oraz są przedmiotem negocjacji między państwami członkowskimi, a ich skuteczność wciąż wymaga dogłębnej oceny; podkreśla potrzebę usunięcia przeszkód administracyjnych w skutecznym wdrożeniu obowiązku wyładunku oraz intensywniejszego opracowywania i wykorzystywania nowych selektywnych narzędzi połowowych, a także dalszego opracowywania skutecznych planów zmniejszania przyłowów w celu odbudowy wrażliwych stad;

10. podkreśla potencjał i potrzebę stosowania wyłączeń (wyłączeń z uwagi na wysoką przeżywalność i *de minimis*) przewidzianych w rozporządzeniu w celu ułatwienia wdrażania i przeciwdziałania potencjalnemu wstrzymaniu połowu; przypomina, że należy przedstawić wiarygodne i dokładne dowody i dane, i zaleca usprawnienie procesu przyznawania wyłączeń, w tym lepsze gromadzenie danych naukowych;

11. podkreśla, że STECF przyznał, że od czasu przedstawienia pierwszych wspólnych zaleceń w 2014 r. ogólnie poprawiła się jakość danych przekazywanych w celu uzasadnienia wyłączeń; uznaje, że ze względu na charakter wymaganych danych przekazywanie danych i informacji w celu uzasadnienia wyłączeń może być trudne; zauważa jednak z zaniepokojeniem, że STECF podkreślił, że istnieje wiele przypadków, w których przekazane informacje i dane nie dotyczą konkretnego gatunku lub łowiska, a te same badania i założenia są wykorzystywane do uzasadnienia wielu wyłączeń; podkreśla, że ze względu na brak danych i informacji dotyczących konkretnych gatunków i łowisk utrudniona jest ocena prawdopodobnego wpływu proponowanego wyłączenia bądź tego, czy wyłączenie spełnia warunki wyłączeń *de minimis* lub dotyczących wysokiej przeżywalności;

12. wyraża zaniepokojenie faktem, że stopniowe ograniczanie niektórych rozwiązań elastycznych, takich jak odstępstwo od zakazu pomocy *de minimis*, może spowodować lub pogłębić skutki dławienia i zamykania łowisk; podkreśla potrzebę dalszego opracowywania skutecznych planów ograniczenia gatunków przyławianych w ramach połowów o ograniczonej selektywności, takich jak połowy włokiem pelagicznym;

13. przypomina, że obowiązek wyładunku nie jest celem samym w sobie, ale narzędziem napędzającym poprawę połowów i zachowań operacyjnych, zachęcającym do opracowywania i stosowania bardziej selektywnych narzędzi, aby zminimalizować niezamierzone połowy oraz ulepszać dokumentację połowów w celu lepszego zrozumienia i oceny naukowej zasobów rybnych; zauważa, że wielu rybaków nie zgadza się z powiązaniem między celami obowiązku wyładunku i jego wykonywaniem, co utrudnia jego stosowanie; uznaje, że chociaż dążenie do tego ostatecznego celu wymaga czasu i wystarczającej wiedzy, potrzebne są większe wysiłki, aby promować jego powszechne zrozumienie i wprowadzać w życie wyniki badań prowadzonych przez naukowców i rybaków w celu poprawy selektywności i ograniczenia niezamierzonych połowów; wzywa Komisję do dalszego wspierania planów dotyczących poprawy selektywności, w tym – w stosownych przypadkach – przez używanie zachęt do stosowania bardziej selektywnych narzędzi;

14. podkreśla specyfikę regionów najbardziej oddalonych, szczególnie pod względem statków, starzejących się flot, portów o ograniczonej możliwości składowania i zdolności przetwórczej, przez co obowiązek wyładunku może stać się niewykonalny;

15. zauważa, że poziomy odrzutów są bardzo zróżnicowane w zależności od łowisk i basenów morskich, co prowadzi do przekonania, że podejście „jedna zasada dla wszystkich” może nie być optymalną strategią zachęcającą rybaków do większej selektywności; wzywa Komisję do zidentyfikowania głównych niedociągnięć i do zaproponowania dostosowanych i zindywidualizowanych rozwiązań dla określonych połowów w każdym basenie morskim, ze szczególnym uwzględnieniem rybołówstwa łodziowego, zwłaszcza w regionach najbardziej oddalonych;

16. przypomina, że obecne ramy prawne stanowią podstawę prawną dla państw członkowskich do aktywnej współpracy w celu określenia selektywnych przepisów połowowych w bardziej elastyczny sposób oraz do zastosowania naukowo sprawdzonych narzędzi łagodzących; wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy poprzez podejście regionalne, w tym do zaangażowania odpowiednich zainteresowanych stron i komitetów doradczych, oraz do pełnego wykorzystania w tym celu dostępnych im dotacji; przypomina o potrzebie zapewnienia równych szans przy wykonywaniu obowiązku wyładunku;

17. z zadowoleniem przyjmuje wyniki ostatnich badań naukowych (np. DiscardLess, MINOUW i LIFE iSEAS) nad innowacyjną selektywnością narzędzi połowowych, strategiami unikania i modyfikacjami statków w celu radzenia sobie z niezamierzonymi połowami na pokładzie; uważa za konieczne kontynuowanie wysiłków badawczych w celu poprawy selektywności narzędzi połowowych, strategii unikania i radzenia sobie z niezamierzonymi połowami; z zadowoleniem

Wtorek, 18 maja 2021 r.

przyjmuje proponowaną misję „Mission Starfish 2030: Restore our Ocean and Waters” [Misja Rozgwiezda 2030: Odbudujmy nasz ocean i nasze wody] i uważa, że misja w dziedzinie zdrowych oceanów, mórz, wód przybrzeżnych i śródlądowych pomoże opracować pilnie potrzebne rozwiązania, które będą miały bezpośredni wpływ na sektor rybołówstwa i zrównoważone wykorzystanie zasobów oceanicznych i zarządzanie nimi;

18. podkreśla, że skuteczne systemy zarządzania rybołówstwem, w tym możliwość wykorzystania wszystkich elementów do prawidłowego wykonania obowiązku wyładunku i osiągnięcia celów WPRyb, muszą być poparte dokładną i wiarygodną dokumentacją połowową oraz danymi naukowymi; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmoczenia wysiłków na rzecz pełnego wdrożenia obowiązujących przepisów UE w razie potrzeby oraz do podjęcia dalszych działań, aby zapewnić pełną dokumentację i gromadzenie danych, proporcjonalnie do zdolności połowowej w przypadku tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego;

19. wyraża zaniepokojenie brakiem odpowiedniej kontroli obowiązku wyładunku i zgodności z nim i podkreśla negatywny wpływ takich niedociągnięć na zrównoważony rozwój, również ze względu na ustalanie TAC w oparciu o całkowity połów, w tym tzw. „top-up”, aby uwzględnić ryby wcześniej odrzucone;

20. podkreśla, że istnienie licznych przepisów, wyłączeń i odstępstw przyjętych w ciągu ostatnich kilku lat utrudnia realizację obowiązku wyładunku i ocenę zgodności przez EFCA, co utrudnia osiągnięcie celów ochrony i poprawy zrównoważonego charakteru rybołówstwa; podkreśla, że stosowanie wyłączeń przewidzianych w WPRyb ma kluczowe znaczenie dla wdrożenia obowiązku wyładunku;

21. apeluje o lepsze wykorzystanie nowych technologii i rozwiązań cyfrowych opracowanych we współpracy z sektorem rybołówstwa i władzami państw członkowskich, aby udoskonalić monitorowanie, kontrolę i nadzór, a jednocześnie szanować prawo do prywatności i tajemnicę przedsiębiorstwa;

22. podkreśla kluczową rolę rybaków i innych zainteresowanych stron we wdrażaniu polityki, co sprzyja kulturze przestrzegania przepisów, oraz stopniowym i elastycznym zmianom przepisów dotyczących obowiązku wyładunku; podkreśla dodatkowe korzyści wynikające z dobrowolnych i opartych na zachętach systemów mających na celu zwiększenie zaangażowania rybaków;

23. podkreśla, że chociaż poprawa selektywności musi nadal być wysokim priorytetem, wdrożenie obowiązku wyładunku wymaga podejścia międzysektorowego i opracowania wyraźnych motywacji w celu zachęcania do łagodzenia z zastosowaniem najlepszych praktyk; zaleca następujące środki towarzyszące i narzędzia zarządzania:

a) dalsze stosowanie i optymalizacja narzędzi opartych na kwotach, zgodnie z zasadami WPRyb i pod warunkiem wprowadzenia skutecznych środków kontroli, takich jak:

— podział kwot zgodnie z przewidywanym składem połowów;

— dostosowania poprzez wymiany kwot z innymi państwami członkowskimi i sąsiadującymi państwami trzecimi, z którymi UE wspólnie eksploatuje stada, prowadzone w elastyczny i skuteczny sposób, by uniknąć niepełnego wykorzystywania kwot połowowych w kierunku stałych, a nie tylko corocznie odnawialnych mechanizmów po ustaleniu TAC i kwot, zgodnie z najlepszym dostępnym doradztwem naukowym;

— przydział szacowanego udziału odrzutów w kwotach dla rybaków, zwłaszcza tych prowadzących działalność na małą skalę, którzy decydują się na stosowanie bardziej selektywnych narzędzi połowowych;

b) zbadanie możliwości wdrożenia podejścia do planowania przestrzennego obszarów morskich i podejścia do zarządzania odnoszącego się do poszczególnych obszarów w celu uniknięcia odrzutów poprzez kierowanie rybaków na obszary, na których prawdopodobieństwo występowania niewymiarowych ryb jest mniejsze, zapewniając przy tym, by środki takie nie pociągały za sobą znacznego niewykorzystania wymiarowych ryb innych gatunków handlowych;

c) zapewnienie większej elastyczności umożliwiającej rybakom wybór narzędzi połowowych, w połączeniu z większą odpowiedzialnością za dokumentację (pełna dokumentacja połowów);

d) zapewnienie elastycznych mechanizmów zatwierdzania nowych typów selektywnych narzędzi połowowych, aby zachęcić zainteresowane strony do składania wniosków i przeprowadzania projektów pilotażowych;

e) przyznawanie wyłącznego dostępu do miejsc lub okresów połowowych w celu zachęcenia do selektywności;

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- f) przyjęcie strategii w celu jak najlepszego wykorzystania przypadkowych połowów do celów innych niż spożycie przez ludzi bez stwarzania popytu na połowy niewymiarowe oraz pod warunkiem że jest to wykonalne pod względem ekonomicznym i operacyjnym dla rybaków;
- g) opracowanie atlasu odrzutów będącego wykazem niezamierzonych połowów na poszczególnych łowiskach i obszarach w celu lepszego opracowania regionalnych planów przyłowów, z udziałem państw członkowskich i sektora rybołówstwa, przy wsparciu Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury;
- h) używanie i rozwijanie dobrowolnych i powiązanych z zachętami narzędzi sztucznej inteligencji w celu zwiększenia selektywności i kontroli oraz udoskonalenia identyfikacji gatunków we współpracy z sektorem rybołówstwa i władzami państw członkowskich;
- i) stopniowe wprowadzanie wymogu zgodności z tą samą polityką w zakresie odrzutów w przypadku przywozu produktów rybołówstwa z państw trzecich w celu wyeliminowania niekorzystnej sytuacji i nieuczciwej konkurencji dla floty europejskiej, dążąc przy tym do lepszej ochrony światowych zasobów rybnych;
- j) odnowienie spoczywającego na Komisji obowiązku corocznego składania sprawozdań dotyczących stanu realizacji WPRyb i wdrażania obowiązku wyładunku oraz dostarczanie większej ilości informacji na temat wdrażania tego obowiązku, w tym wpływu społeczno-gospodarczego, a także między innymi na temat zużycia paliwa, przestrzeni magazynowej, wpływu na bezpieczeństwo i warunki pracy na statkach rybackich, ograniczenia odrzutów i niezamierzonych połowów oraz poprawy stanu stad (MSY);

24. wzywa Komisję, aby w ramach sprawozdania oceniającego wdrażanie WPRyb, które ma zostać przedstawione w 2022 r., w szczególności:

- a) oceniła, w jakim stopniu osiągnięto ograniczenie odrzutów w ramach obowiązku wyładunku oraz czy przyczyniło się to do poprawy stanu stad (MSY) i zmniejszenia wpływu na ekosystem morski;
- b) oceniła społeczno-gospodarczy wpływ obowiązku wyładunku, systemu wynagrodzeń, liczby członków załogi oraz warunków bezpieczeństwa i pracy na pokładzie, zgodnie z zaleceniami FAO i MOP;
- c) zidentyfikowała i monitorowała połowy, w przypadku gdy dowody naukowe wskazują, że zwiększenie selektywności jest obecnie trudne do osiągnięcia;
- d) oceniła skuteczność i stosowanie niedawno przyjętych puli kwot dla gatunków przyławianych jako skutecznego i właściwego narzędzia przeciwdziałania sytuacjom związanym z gatunkami dławiącymi;
- e) oceniła wpływ na zrównoważony rozwój gatunków usuniętych przez Radę z wykazu stad objętych TAC w ostatnich latach oraz oceniła potencjalne konsekwencje ich ponownego wprowadzenia do systemu TAC;
- f) zidentyfikowała i usunęła trudności administracyjne napotymane przy opracowywaniu i wdrażaniu projektów pilotażowych w zakresie selektywności, które utrudniają rybakom dążenie do większej selektywności;
- g) zidentyfikowała możliwości komercyjne lub charytatywne w dążeniu do jak najlepszego wykorzystania tych nieuniknionych wyładowywanych połowów o rozmiarach mniejszych niż minimalne rozmiary odniesienia do celów ochrony oraz niezamierzonych połowów, aby uniknąć marnotrawstwa zasobów naturalnych, a także uniknąć zagrożenia celów WPRyb w zakresie zrównoważonego rozwoju;
- h) oceniła, czy obecna polityka w zakresie obowiązku wyładunku jest odpowiednia do zakładanych celów, oraz oceniła wykonalność dostosowania obowiązku wyładunku w poszczególnych przypadkach w zależności od łowiska lub stada;
- i) oceniła sposoby lepszego dostosowania i uproszczenia art. 15 rozporządzenia w sprawie WPRyb w celu ułatwienia jego wdrożenia i zrozumienia przez wszystkie zainteresowane strony, a w szczególności wykorzystania przez państwa członkowskie ogólnie dostępnych narzędzi określonych w obowiązujących ramach prawnych w celu poprawy selektywności i ograniczenia niezamierzonych połowów;

25. wzywa Komisję do przedłożenia, w oparciu o tę ocenę i w stosownych przypadkach, wniosku ustawodawczego, aby lepiej osiągnąć cele w zakresie ograniczenia odrzutów i poprawy stanu stad;

---

**Wtorek, 18 maja 2021 r.**

26. podkreśla obawę, że stada, które są eksploatowane wspólnie z państwami trzecimi, nie zawsze podlegają tym samym przepisom dotyczącym odrzutów; podkreśla potrzebę stopniowej konwergencji w odniesieniu do głównych celów zarządzania rybołówstwem, aby zapewnić najwyższe standardy pozwalające osiągnąć dobry stan środowiska w odniesieniu do wspólnie eksploatowanych ekosystemów, zrównoważenie działalności połowowej i utrzymanie równych warunków konkurencji z krajami trzecimi, w szczególności ze Zjednoczonym Królestwem;

27. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, Komitetowi Regionów, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0236

## Wyzwania stojące przed organizatorami wydarzeń sportowych w środowisku cyfrowym

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie wyzwań stojących przed organizatorami wydarzeń sportowych w środowisku cyfrowym (2020/2073(INL))

(2022/C 15/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 114 TFUE,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 7, 8, 11 i 16, art. 17 ust. 2 oraz art. 47 i 52,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając oświadczenie Komisji w sprawie organizatorów imprez sportowych załączone do rezolucji ustawodawczej Parlamentu Europejskiego z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustanawiającą przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mających zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniającą dyrektywę Rady 93/83/EWG <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1128 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej <sup>(5)</sup> (zwaną dalej „dyrektywą w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej”),
- uwzględniając dyrektywę 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2018/334 z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie działań na rzecz skutecznego zwalczania nielegalnych treści w internecie <sup>(9)</sup> oraz komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 28 września 2017 r. zatytułowany „Zwalczanie nielegalnych treści w internecie: w kierunku większej odpowiedzialności platform internetowych” (COM(2017)0555),

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 231.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 82.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 1.

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 95 z 15.4.2010, s. 1.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 63 z 6.3.2018, s. 50.



Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 29 listopada 2017 r. zatytułowany „Wytyczne dotyczące niektórych aspektów dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej” (COM(2017)0708),
  - uwzględniając protokół ustaleń z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie reklam w internecie i praw własności intelektualnej, do którego przyjęcia doprowadziła Komisja Europejska, oraz sprawozdanie Komisji dotyczące funkcjonowania protokołu ustaleń w sprawie reklam w internecie i prawa własności intelektualnej (SWD(2020)0167),
  - uwzględniając art. 47 i 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Kultury i Edukacji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A9-0139/2021),
- A. mając na uwadze, że sport ma kluczowe znaczenie dla społecznego, kulturowego i gospodarczego dobrobytu Unii oraz promuje wspólne wartości solidarności, różnorodności i włączenia społecznego, wnosząc ważny wkład w gospodarkę i rozwój społeczny;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 165 TFUE Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter; mając na uwadze, że należy również uwzględnić wkład sportu w realizację ogólnych celów Unii, takich jak ochrona środowiska, cyfryzacja i włączenie społeczne, a Unia powinna dążyć do dalszego rozwijania i zachowania europejskiego wymiaru sportu w środowisku cyfrowym;
- C. mając na uwadze, że dodatkowo sport propaguje i wpaja takie wartości jak wzajemny szacunek i zrozumienie, solidarność, równość, inkluzywność, różnorodność, sprawiedliwość, współpraca i zaangażowanie obywatelskie, a jednocześnie wnosi znaczący wkład w wartości edukacyjne i kulturowe, oraz mając na uwadze, że można go uznać za konieczność kulturową i społeczną; mając na uwadze, że kluczowe znaczenie ma promowanie tych wartości przez organizatorów wydarzeń sportowych, nadawców, pośredników internetowych, władze krajowe i inne zainteresowane podmioty w sektorze sportu; mając na uwadze, że polityka sportowa Unii musi wspierać cele i zadania związane zarówno ze sportem zawodowym, jak i amatorskim, oraz może pomóc sprostać wyzwaniom ponadnarodowym;
- D. mając na uwadze, że sport służy za wektor integracji; mając na uwadze, że podmioty sportowe, gminy i społeczność sportowa powinny współpracować w dążeniu do bardziej zrównoważonego sektora sportu sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez ułatwianie uczestnictwa w imprezach sportowych wszystkim grupom społecznym, zwłaszcza osobom o mniejszych szansach, niezależnie od ich wieku, płci, niepełnosprawności czy pochodzenia etnicznego;
- E. uwzględniając, że kultura kibicowania jest nieodzowną częścią doświadczenia sportowego, a nie tylko tłem dla marketingu produktu;
- F. uwzględniając, że sektory związane ze sportem odpowiadają za 2,12 % PKB Unii i 2,72 % zatrudnienia w Unii; mając na uwadze, że wydarzenia sportowe niosą znaczące skutki terytorialne pod względem uczestnictwa i gospodarki;
- G. uwzględniając, że sport masowy jest podstawą dla szczybla zawodowego, ponieważ małe kluby sportowe stanowią trzon europejskiego sportu masowego, wnosząc znaczący wkład w rozwój młodych sportowców i działają głównie na zasadzie wolontariatu; mając na uwadze, że 35 mln amatorów przyczynia się do rozwoju sportu masowego i rozpowszechniania wartości sportowych;
- H. mając na uwadze, że rozwój środowiska cyfrowego i nowych technologii ułatwił wszystkim kibicom dostęp do transmisji wydarzeń sportowych nadawanych na różnego rodzaju urządzeniach, zwiększając potencjalne narażenie na nielegalne treści i liczbę osób mających dostęp do takich transmisji, a także stworzył możliwości uzyskania większej widoczności w przypadku dyscyplin sportowych, które tradycyjnie nie są transmitowane; mając ponadto na uwadze, że przyczynił się on do rozwoju nowych modeli biznesowych online, tworząc nowe sposoby generowania dochodów; mając na uwadze, że jednocześnie ułatwił on nielegalne transmisje wydarzeń sportowych online i piractwo internetowe w Unii i poza jej granicami, co jest szkodliwe zarówno dla sportu zawodowego, jak i sportu masowego, a także zagraża organizacji i trwałości wydarzeń sportowych, jak również stabilności finansowej całego sektora sportu;
- I. mając na uwadze, że ochrona praw własności intelektualnej jest prawem podstawowym zapisanym w Karcie praw podstawowych; mając na uwadze, że znaczenie i zakres praw podstawowych zapisanych w Karcie mają być określone zgodnie z odnośnym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

Środa, 19 maja 2021 r.

- J. mając na uwadze, że kultura kibicowania, oparta na swobodzie wspólnego przeżywania doświadczeń sportowych zarówno w czasie rzeczywistym, jak i przed wydarzeniami sportowymi na żywo lub po ich zakończeniu, jest jednym z podstawowych elementów roli, jaką sport odgrywa w społeczeństwie europejskim;
- K. mając na uwadze, że nielegalne transmisje wydarzeń sportowych i rozpowszechnianie nielegalnych treści w internecie nie tylko powodują znaczne szkody gospodarcze dla sektora sportu, w tym utratę przychodów z abonamentu i reklamy, ale są również szkodliwe dla użytkowników końcowych, takich jak kibice i konsumenci, na przykład ze względu na narażenie takich użytkowników końcowych na kradzież danych osobowych, złośliwe oprogramowanie lub inne straty lub szkody związane z internetem; mając na uwadze, że nielegalne transmisje wydarzeń sportowych są często częścią szerszej się działalności organizacji przestępczych; mając na uwadze, że piractwo internetowe ma wpływ nie tylko na transmisje sportowe na żywo dostępne za pośrednictwem usług abonamentowych, ale również na ogólnodostępne transmisje wydarzeń sportowych;
- L. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i ograniczenia w dostępie do zawodów sportowych spowodowały spadek sprzedaży biletów na wydarzenia sportowe, a jednocześnie umożliwiły rozwój płatnego dostępu do kanałów sportowych oraz zwiększenie widowni internetowej i telewizyjnej, a także nielegalną transmisję strumieniową wydarzeń sportowych;
- M. mając na uwadze, że w przeciwieństwie do innych sektorów znacząca wartość transmisji wydarzeń sportowych polega na tym, że są to transmisje na żywo, a zatem po zakończeniu wydarzenia sportowego wartość ta znacząco spada; mając na uwadze, że nielegalna transmisja strumieniowa wydarzeń sportowych w internecie przynosi większą szkodę w czasie pierwszych trzydziestu minut od jej zamieszczenia online; mając na uwadze, że w konsekwencji i jedynie w tym kontekście potrzebna jest niezwłoczna reakcja, by wyeliminować nielegalne transmisje wydarzeń sportowych w internecie;
- N. mając na uwadze, że działania powinny koncentrować się na przyczynach nielegalnego przesyłania treści, a mianowicie na podmiotach umożliwiających funkcjonowanie nielegalnych stron internetowych, nie zaś na indywidualnych użytkownikach, np. kibicach i konsumentach, którzy wbrew swej woli i z niewiedzy uczestniczą w nielegalnych transmisjach strumieniowych;
- O. mając na uwadze, że w ostatnich latach powstało wiele nowych kanałów multimedialnych służących do nielegalnej transmisji wydarzeń sportowych na żywo, spośród których – z powodu rosnącej skali rozpowszechnienia – wyróżnia się nielegalnie wykorzystywana telewizja internetowa (IPTV);
- P. mając na uwadze, że nielegalne transmisje całego wydarzenia sportowego należy odróżnić od krótkich, wynikających z kultury kibicowania sekwencji, którymi kibice dzielą się między sobą i które udostępniają w celu zwrócenia uwagi na incydenty, na przykład, nawoływania do nienawiści i rasizmu; mając na uwadze, że należy odróżnić takie nielegalne transmisje od treści udostępnianych legalnie z poszanowaniem ograniczeń i wyjątków przewidzianych w prawie autorskim lub treści udostępnianych przez dziennikarzy w celu informowania społeczeństwa zgodnie z postanowieniami dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych; mając na uwadze, że środki służące ochronie praw do transmisji przed nielegalnym wykorzystaniem i piractwem nie mogą ograniczać wolności prasy i zdolności mediów informacyjnych do informowania obywateli;
- Q. mając na uwadze, że niektóre ważne wydarzenia sportowe służą interesowi ogólnemu, w związku z czym dostęp do informacji w czasie rzeczywistym na ich temat powinien być zagwarantowany wszystkim obywatelom i nie powinien podlegać nieuzasadnionym lub bezprawnym ograniczeniom; mając na uwadze, że dotyczy to również dziennikarzy i reporterów, którzy mogą przekazywać takie informacje w czasie rzeczywistym; mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny wspierać ogólnodostępne transmisje głównych wydarzeń sportowych, ponieważ sport jest formą kultury popularnej, która odgrywa ważną rolę w życiu obywateli;
- R. mając na uwadze, że stale rośnie liczba podmiotów praw, pośredników i innych dostawców usług, którzy opracowują narzędzia informatyczne umożliwiające identyfikowanie nielegalnej transmisji wydarzeń sportowych na żywo przy minimalnym marginesie błędu; mając jednocześnie na uwadze, że wiarygodność powiadomień kierowanych przez podmioty praw, pośredników i innych dostawców usług zależy od dokładności i jakości technicznej narzędzi informatycznych, których używają oni do identyfikowania nielegalnej transmisji wydarzeń sportowych na żywo;
- S. mając na uwadze, że podmioty praw, pośrednicy i inni usługodawcy, których narzędzia informatyczne mogą skutecznie i wiarygodnie identyfikować nielegalną transmisję wydarzeń sportowych na żywo, powinni mieć status „zaufanych podmiotów sygnalizujących”; mając na uwadze, że warunkiem uzyskania zgodnie z prawem statusu zaufanego podmiotu sygnalizującego powinno być spełnienie standardów jakości i dokładności; mając na uwadze, że preferowanym rozwiązaniem zapewniającym spójne i skuteczne uznawanie zaufanych podmiotów sygnalizujących byłby certyfikat oparty na wspólnych wymogach unijnych;

Środa, 19 maja 2021 r.

- T. mając na uwadze, że Unia i państwa członkowskie powinny wspierać badania naukowe i innowacje służące udoskonalaniu narzędzi informatycznych przeznaczonych do identyfikowania i zgłaszania nielegalnej transmisji wydarzeń sportowych na żywo;
- U. mając na uwadze, że na mocy prawa unijnego wydarzenia sportowe nie podlegają ochronie z tytułu prawa autorskiego, lecz jako takie mają niepowtarzalny i pod tym względem oryginalny charakter, dzięki któremu mogą stać się przedmiotem wartym ochrony porównywalnej do tej, którą objęte są utwory chronione prawem autorskim; mając na uwadze, że w prawie unijnym organizatorzy wydarzeń sportowych jako tacy nie są objęci zharmonizowaną ochroną; mając jednakże na uwadze, że w ustawodawstwie niektórych państw członkowskich przewidziano szczególną ochronę organizatorów wydarzeń sportowych, co skutkuje niepewnością prawa i fragmentacją unijnych ram regulacyjnych;
- V. mając na uwadze, że prawo unijne przewiduje ogólne ramy dla mechanizmów zgłaszania i działania pozwalających na usunięcie nielegalnych informacji przechowywanych przez pośredników lub uniemożliwienie dostępu do tych informacji; mając na uwadze, że prawo unijne na mocy prawa cywilnego przewiduje środki egzekwowania prawa, które pod pewnymi warunkami mogą podjąć organy sądownicze lub władze administracyjne, by zaradzić naruszeniom praw własności intelektualnej lub uniemożliwić takie naruszenia;
- W. mając jednak na uwadze, że bieżące ramy prawne nie pozwalają na natychmiastowe działanie niezbędne do tego, by zapobiec nielegalnym transmisjom wydarzeń sportowych na żywo; mając ponadto na uwadze, że niektóre państwa członkowskie przyjęły przepisy dotyczące mechanizmów zgłaszania i działania, które nie są zharmonizowane na szczeblu unijnym;

### **Wprowadzenie i uwagi ogólne**

1. zwraca się do Komisji o przedłożenie bez zbędnej zwłoki, na podstawie art. 114 TFUE, po przeprowadzeniu niezbędnej oceny skutków, wniosku dotyczącego aktów ustawodawczych w oparciu o zalecenia zawarte w załączniku;
2. uważa, że sport przyczynia się w znacznym stopniu do włączenia społecznego, kształcenia i szkolenia, tworzenia miejsc pracy, szans na zatrudnienie i zdrowia publicznego w Unii; uważa również, że dochody z organizacji wydarzeń sportowych powinny w większej mierze przyczyniać się do finansowania działalności sportowej korzystnej dla społeczeństwa i w ten sposób odzwierciedlać społeczne znaczenie sportu; zwraca uwagę, że w wielu krajach europejskich pieniądze przeznaczane na sport masowy zależą bezpośrednio od dochodów z praw do transmisji wydarzeń sportowych; podkreśla zatem potrzebę wzmocnienia solidarności finansowej w ekosystemie sportowym i zwraca uwagę, że część takiego dochodu powinna być ukierunkowana na rozwój sportu masowego, sportu osób z niepełnosprawnościami i dyscyplin sportowych, o których media informują w mniejszym zakresie;
3. zwraca uwagę na oświadczenie Komisji zawarte w załączniku do rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym przyjętej w marcu 2019 r., zgodnie z którym „Komisja przeanalizuje wyzwania, z jakimi mierzą się organizatorzy wydarzeń sportowych w środowisku cyfrowym, w szczególności kwestie związane z nielegalnymi internetowymi transmisjami wydarzeń sportowych”;

### **Wydarzenia sportowe i prawa własności intelektualnej**

4. zwraca uwagę, że wydarzenia sportowe jako takie nie mogą podlegać ochronie praw autorskich; przypomina, że prawo Unii, w przeciwieństwie do prawa w niektórych państwach członkowskich, nie przewiduje szczególnych praw dla organizatorów wydarzeń sportowych; przypomina, że niektóre państwa członkowskie przyznają możliwość tzw. ochrony na mocy prawa krajowego w oparciu o stosunek umowny, a prawo Unii przyznaje producentom pierwszych zapisów filmów prawo pokrewne w odniesieniu do oryginału i kopii ich filmów; przyznaje, że ochrona prawna, w tym prawa własności intelektualnej, są ważne dla organizatorów wydarzeń sportowych, w szczególności w odniesieniu do udzielania licencji na prawa do transmisji wydarzeń sportowych, które organizują, ponieważ korzystanie z tych praw stanowi ważne źródło dochodów, a kolejnymi takimi źródłami są sponsorowanie, reklama i merchandising;
5. podkreśla, że naruszanie praw do transmisji wydarzeń sportowych zagraża długoterminowemu finansowaniu sportu;

### **Piractwo internetowe transmisji wydarzeń sportowych na żywo**

6. uważa, że zwalczanie piractwa internetowego wydarzeń sportowych transmitowanych „na żywo”, których wartość ekonomiczna wynika z transmisji „na żywo”, jest głównym wyzwaniem, z jakim borykają się organizatorzy wydarzeń sportowych, wymagającym podjęcia działań legislacyjnych na szczeblu unijnym;

Środa, 19 maja 2021 r.

7. uważa, że nielegalne transmisje wydarzeń sportowych na żywo są coraz powszechniejszym zjawiskiem szkodliwym dla ekosystemu sportowego i użytkowników końcowych, którzy mogą być narażeni na różnego rodzaju szkody, takie jak kradzież tożsamości, złośliwe oprogramowanie (np. pochodzące z bezpłatnych aplikacji, kradzież danych uwierzytelniających do kart kredytowych i innych danych osobowych) lub inne szkody bądź straty związane z internetem;
8. zwraca uwagę, że organizatorzy wydarzeń sportowych inwestują znaczne zasoby finansowe, techniczne i ludzkie w walkę z piractwem internetowym i współpracę z dostawcami usług;
9. uważa jednocześnie, że organizatorzy wydarzeń sportowych powinni wносить wkład w europejski model sportu, który przyczynia się do rozwoju sportu i jest zgodny z celami społecznymi i edukacyjnymi;
10. podkreśla, że legalne dostarczanie treści sportowych powinno być lepiej promowane w Unii, i wzywa Komisję do podjęcia środków ułatwiających konsumentom znalezienie legalnych sposobów dostępu do treści sportowych online; wzywa Komisję do regularnego aktualizowania listy takich sposobów dostępu na stronie Agorateka.eu oraz do zapewnienia dalszego rozwoju tej platformy; podkreśla, że odpowiedzialność za nielegalne transmitowanie wydarzeń sportowych spoczywa na dostawcach transmisji strumieniowych i na platformach, a nie na konsumentach, którzy często nieumyślnie natrafiają na nielegalne treści w internecie i powinni być dokładniej informowani o dostępnych legalnych możliwościach;

#### **Potrzeba skutecznego egzekwowania praw**

11. podkreśla, że biorąc pod uwagę specyficzny charakter transmisji wydarzeń sportowych na żywo oraz fakt, że ich wartość jest ograniczona do czasu trwania danego wydarzenia sportowego, procedura egzekwowania prawa musi być podejmowana tak szybko, jak to możliwe; uważa jednak, że obowiązujące ramy prawne mechanizmów nakazu sądowego i procedury zgłaszania i usuwania treści z internetu nie zawsze w wystarczającym stopniu zapewniają skuteczne egzekwowanie praw w odpowiednim momencie w celu zaradzenia problemowi nielegalnych transmisji wydarzeń sportowych na żywo; w związku z tym uznaje, że należy możliwie jak najszybciej przyjąć konkretne środki dotyczące transmisji wydarzeń sportowych na żywo, by dostosować obowiązujące ramy prawne do takich wyzwań;
12. apeluje o to, by pośrednicy internetowi usuwali nielegalne transmisje wydarzeń sportowych na żywo lub uniemożliwiali do nich dostęp bezzwłocznie lub jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż w ciągu 30 minut od otrzymania powiadomienia o takiej nielegalnej transmisji, przekazanego przez podmioty praw autorskich lub certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący; podkreśla, że w kontekście niniejszej rezolucji „bezzwłocznie” należy rozumieć jako natychmiast lub jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż w ciągu 30 minut od otrzymania powiadomienia od podmiotów praw autorskich lub od certyfikowanego zaufanego podmiotu sygnalizującego;
13. stoi na stanowisku, że w przypadku nielegalnych transmisji wydarzeń sportowych należy dążyć do realizacji celu, którym jest usunięcie treści w czasie rzeczywistym, pod warunkiem że nie ma żadnych wątpliwości co do własności danych praw i co do tego, że na daną transmisję wydarzenia sportowego nie wyrażono zgody; podkreśla jednak, że wszelkie tego rodzaju środki muszą być zgodne z ogólną zasadą prawną, zgodnie z którą nie nakłada się ogólnego obowiązku monitorowania;

#### **Transgraniczne egzekwowanie praw**

14. podkreśla również, że ogólne ramy prawne wynikające z przepisów UE nie są stosowane jednolicie na poziomie krajowym oraz że procedura cywilna i procedura zgłaszania i usuwania treści z internetu różnią się w poszczególnych państwach członkowskich; stoi na stanowisku, że skuteczność narzędzi egzekwowania prawa jest niewystarczająca w kontekście transgranicznym; wzywa do dalszej harmonizacji procedur i środków zaradczych w Unii w celu zajęcia się – w kontekście pakietu dotyczącego aktu prawnego o usługach cyfrowych i innych potencjalnych wniosków ustawodawczych – szczególnym charakterem transmisji wydarzeń sportowych na żywo;
15. zaznacza, że krajowe organy ścigania zmagają się z takimi problemami jak brak zasobów i wyszkolonych pracowników; podkreśla, że ścisła współpraca i wymiana najlepszych praktyk między właściwymi organami na szczeblu Unii a organami krajowymi oraz właściwymi podmiotami jest istotna dla udoskonalenia ogólnej infrastruktury prawnej w całej Unii;

Środa, 19 maja 2021 r.

### **Procedury zgłaszania i działania**

16. przypomina, że dyrektywa o handlu elektronicznym stanowi, iż pewne kategorie dostawców usług internetowych powinny działać szybko, aby usunąć treści oraz uniemożliwić dostęp do nielegalnych informacji, które przechowują, natychmiast po otrzymaniu zgłoszenia takiego faktu; utrzymuje, że procedura zgłaszania i działania powinna leżeć u podstaw środków służących do eliminacji nielegalnych treści w Unii; uważa jednakże, że bieżąca procedura zgłaszania i usuwania treści nie pozwala na szybkie egzekwowanie przepisów w sposób, który byłby skutecznym zadośćuczynieniem, jeżeli wziąć pod uwagę specyfikę wydarzeń sportowych na żywo; podkreśla, że wszelkie regulujące tę konkretną kwestię przepisy, które mają zostać przyjęte, muszą być zgodne z ogólnymi ramami określonymi w odpowiednim prawie Unii;

17. przypomina o swojej rezolucji w sprawie aktu prawnego o usługach cyfrowych: dostosowanie przepisów prawa handlowego i cywilnego w odniesieniu do podmiotów gospodarczych prowadzących działalność internetową<sup>(10)</sup>, w której Parlament apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby platformy oferujące hosting treści podejmowały niezwłocznie działania w celu uniemożliwienia dostępu do treści lub w celu ich usunięcia; jest zdania, że należy ustanowić mechanizm z udziałem certyfikowanych zaufanych podmiotów sygnalizujących, za pomocą którego nielegalna transmisja wydarzenia sportowego na żywo zgłaszana przez certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący zostanie bezzwłocznie usunięta lub zostanie do niej zablokowany dostęp, nie naruszając wdrażania mechanizmu wnoszenia skarg i dochodzenia roszczeń;

18. podkreśla, że treści sportowe są często przetwarzane technicznie, co nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, kto ma prawo do transmisji tych treści w internecie, oraz że organizatorzy wydarzeń sportowych – jako posiadacze praw – znają wszystkich swoich oficjalnych licencjodawców, co pozwala na jednoznaczne wykrywanie nielegalnych usług transmisji strumieniowej;

19. podkreśla, że dostawcy serwerów i platform transmisji strumieniowej powinni wdrożyć specjalne narzędzia lub środki blokujące, aby usuwać nielegalne transmisje wydarzeń sportowych na żywo dostępne w ich serwisach lub uniemożliwiać dostęp do nich;

### **Nakazy blokujące**

20. zauważa, że procedury wydania nakazu sądowego są stosunkowo czasochłonne i zwykle stają się skuteczne już po zakończeniu transmisji; podkreśla, że istnieją rozwiązania praktyczne wypracowane na gruncie krajowym, takie jak nakazy sądowe na żywo oraz dynamiczne nakazy sądowe, które okazały się odpowiednim środkiem pozwalającym skuteczniej zająć się piractwem w dziedzinie transmisji wydarzeń sportowych; wzywa Komisję do przeprowadzenia oceny wpływu i stosowności wprowadzenia do prawa Unii procedury nakazów sądowych pozwalających na uniemożliwienie w czasie rzeczywistym dostępu do treści online związanych z wydarzeniami sportowymi na żywo lub na usunięcie ich w oparciu o model nakazu blokowania „na żywo” oraz „dynamicznych nakazów sądowych”;

21. nalega, by procedury nakazów sądowych służące usuwaniu nielegalnej internetowej transmisji wydarzeń sportowych lub uniemożliwianiu dostępu do transmisji, niezależnie od sposobu wykonywania tych nakazów, dawały pewność, że stosowane środki są wymierzone wyłącznie w nielegalne treści i nie skutkują arbitralnym i nadmiernym blokowaniem treści legalnych; wskazuje na orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, zgodnie z którym nielegalny charakter określonych treści nie uzasadnia równoczesnego blokowania treści legalnych znajdujących się na tej samej stronie internetowej lub serwerze;

### **Zabezpieczenia**

22. potwierdza, że blokowanie w czasie rzeczywistym może mieć wpływ na prawa podstawowe, jeśli wyjątkowo uniemożliwiłoby dostęp do legalnych treści; w związku z tym podkreśla potrzebę środków zabezpieczających, by zapewnić, że ramy prawne oferują odpowiednią równowagę między potrzebą skutecznego egzekwowania prawa oraz potrzebą ochrony praw stron trzecich; uważa w tym względzie, że środki egzekwowania służące ochronie treści udostępnianych na żywo powinny być skuteczne i proporcjonalne, szczególnie dla małych przedsiębiorstw, MŚP i przedsiębiorstw typu start-up, a także powinny obejmować zapewnienie dostępu do skutecznych środków zaskarżenia, odpowiedniej informacji o zarzucanym naruszeniu dla zainteresowanych dostawców usług i użytkowników internetu oraz zapewnienie dostępu do stosownych zabezpieczeń w zakresie ochrony praw podstawowych i danych osobowych;

### **Prawa pokrewne prawu autorskiemu i prawo sui generis dla organizatorów wydarzeń sportowych**

23. zauważa, że prawo Unii nie przewiduje przepisów dotyczących praw pokrewnych prawom autorskim przynależnych organizatorom wydarzeń sportowych, jednak zauważa również, iż niektóre państwa członkowskie w swoim systemie prawnym wprowadziły konkretne prawa przysługujące organizatorom wydarzeń sportowych, w tym nowe prawo pokrewne prawu autorskiemu;

<sup>(10)</sup> Teksty przyjęte: P9\_TA(2020)0273.

Środa, 19 maja 2021 r.

24. uważa, że wprowadzenie w prawie Unii nowego prawa przysługującego organizatorom wydarzeń sportowych nie będzie rozwiązaniem pozwalającym stawić czoła stojącym przed nimi wyzwaniom wynikającym z braku skutecznego i szybkiego egzekwowania przynależnych im praw;

**Inne środki**

25. wzywa do zacieśnienia współpracy między organami państw członkowskich, posiadaczami praw i pośrednikami; ponadto wzywa Komisję, by w ramach swych kompetencji wspierała państwa członkowskie w ich dążeniach do poprawy istniejącej infrastruktury i obowiązujących środków;

**Kwestie końcowe**

26. uznaje, że wymagany wniosek nie pociąga za sobą skutków finansowych;

o

o o

27. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji oraz zaleceń zawartych w załączniku Komisji i Radzie.

\_\_\_\_\_

Środa, 19 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI:****ZALECENIA DOTYCZĄCE TREŚCI POSTULOWANEGO WNIOSKU****A. ZASADY I CELE POSTULOWANEGO WNIOSKU**

Aby zadbać o odpowiednią i skuteczną ochronę prawną transmisji wydarzeń sportowych na żywo, należy znowelizować bieżące ramy prawne Unii Europejskiej. Można to osiągnąć, uwzględniając następujące cele i zasady:

- poprawa obowiązujących unijnych ram prawnych służących egzekwowaniu praw własności intelektualnej w odniesieniu do wydarzeń sportowych na żywo i zwiększenie skuteczności tych ram, w oparciu o najlepsze praktyki stosowane w państwach członkowskich, biorąc pod uwagę specyficzny charakter, a przede wszystkim krótkotrwałą wartość wydarzeń sportowych, na żywo;
- wprowadzenie unijnego systemu ustanawiającego wspólne kryteria certyfikacji zaufanych podmiotów sygnalizujących;
- wykładnia obowiązujących przepisów i przyjęcie konkretnych środków, tak aby zapewnić bezzwłoczne usunięcie z internetu nielegalnych treści związanych z wydarzeniami sportowymi na żywo lub uniemożliwić do nich dostęp, w tym do treści online związanych z wydarzeniami sportowymi na żywo zgłoszonych przez certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący w celu skutecznego rozwiązania problemu nielegalnych transmisji wydarzeń sportowych na żywo; rozumienie „bezzwłocznie” jako natychmiast lub jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż w ciągu 30 minut od otrzymania powiadomienia od podmiotów praw lub od certyfikowanego zaufanego podmiotu sygnalizującego;
- podkreślenie, że pośrednicy powinni wprowadzić skuteczne obowiązki oparte na procedurze „poznaj swojego klienta”, aby zabezpieczyć swoje usługi przed nadużyciami ułatwiającymi nielegalną transmisję strumieniową wydarzeń sportowych; w tym celu zwraca się do Komisji o zaproponowanie takich obowiązków w przyszłym akcie prawnym o usługach cyfrowych;
- dalsza harmonizacja, w stosownych przypadkach, procedur i środków zaradczych w Unii, by poprawić i wzmocnić skuteczność narzędzi egzekwowania prawa, również w kontekście transgranicznym, nie naruszając ram prawnych Unii;
- ocena obowiązujących środków egzekwowania prawa z myślą o ich poprawie i umożliwieniu natychmiastowego usuwania nielegalnych treści relacjonujących wydarzenia sportowe na żywo, w tym nielegalnych treści sportowych na żywo zgłoszonych przez certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący;
- zharmonizowanie korzystania z bezzwłocznych i elastycznych procedur blokowania w przypadku powtarzających się już ujawnionych naruszeń, co pozwoli na bezzwłoczne usunięcie z internetu treści relacjonujących wydarzenia sportowe w lub uniemożliwienie do nich dostępu, również w przypadku gdy nielegalne treści zgłosiły certyfikowane zaufane podmioty sygnalizujące, w oparciu o model nakazu blokowania „na żywo” lub „dynamicznego nakazu sądowego”;
- dopilnowanie, by środki, które zostaną zaproponowane, uwzględniały zakres, skalę i powtarzalność naruszeń oraz były ukierunkowane na nielegalne transmisje, bez uwzględniania nagrywania i publikowania nielegalnych amatorskich relacji z wydarzeń sportowych;
- zapewnienie, że zaproponowane środki będą proporcjonalne i pozwolą na utrzymanie odpowiedniej równowagi między potrzebą skutecznego stosowania środków egzekwowania prawa i potrzebą ochrony istotnych praw stron trzecich, w tym praw dostawców usług, kibiców i konsumentów;
- doprecyzowanie, że odpowiedzialność za nielegalną transmisję wydarzeń sportowych nie spoczywa na kibicach i konsumentach;
- uzupełnienie przyjętych ram legislacyjnych środkami pozaustawowymi, takimi jak wzmocniona współpraca między władzami państw członkowskich, podmiotami praw i pośrednikami;

Środa, 19 maja 2021 r.

## B. DZIAŁANIA, JAKIE NALEŻY ZAPROPONOWAĆ

Nie naruszając przepisów, które mają zostać określone w odpowiednim akcie prawnym Unii ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące zwalczania nielegalnych treści w internecie, do prawodawstwa Unii należy wprowadzić przepisy szczegółowe dotyczące praw organizatorów wydarzeń sportowych, w szczególności, aby:

- wyjaśnić znaczenie zawartego w art. 14 dyrektywy o handlu elektronicznym sformułowania „podejmuje niezwłocznie działania” w odniesieniu do pośrednika internetowego, tak aby „niezwłocznie” rozumiane było jako natychmiast lub jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż w ciągu 30 minut od otrzymania powiadomienia od podmiotów praw lub od certyfikowanego zaufanego podmiotu sygnalizującego;
- ustanowić wspólny unijny standard jakości i niezawodności technicznej w odniesieniu do narzędzi informatycznych stosowanych przez podmioty praw, pośredników i innych dostawców usług do celów identyfikowania nielegalnej transmisji na żywo wydarzeń sportowych, na potrzeby opracowania systemu certyfikacji zaufanych podmiotów sygnalizujących;
- zapewnić, że zgłoszenia, które pochodzą od certyfikowanych zaufanych podmiotów sygnalizujących uznaje się za dokładne i wiarygodne, w związku z czym nielegalne treści internetowe relacjonujące wydarzenia sportowe na żywo zgłoszone przez certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący należy niezwłocznie usunąć lub uniemożliwić dostęp do nich, nie naruszając wdrażania mechanizmu wnoszenia skarg i dochodzenia roszczeń;
- umożliwić zastosowanie procedury bezzwłocznego usunięcia ukierunkowanej na nielegalne treści dotyczące wydarzeń sportowych na żywo, pod warunkiem, że nie ma wątpliwości co do tego, kto jest właścicielem odnośnych praw oraz co do faktu, że na transmisję nie wyrażono zgody;
- zadbać o to, by środki podejmowane przez pośredników był skuteczne, uzasadnione, proporcjonalne, adekwatne i brały pod uwagę powagę i skalę naruszenia, a także dopilnowanie, by np. usunięcie nielegalnych treści lub uniemożliwienie do nich dostępu nie wymagało blokowania całej platformy oferującej usługi, które są legalne;
- podejmować środki ułatwiające znalezienie legalnych środków dostępu do treści sportowych, w tym poprzez regularne aktualizowanie wykazu dostawców takich środków na portalu Agorateka.eu oraz zapewnienie, aby widzowie byli informowani o takich legalnych środkach i o sposobach korzystania z takich środków dostępu do treści, gdy egzekwowane są środki blokujące;
- zapewnić i czynnie wspierać rozwiązania pozwalające na egzekwowanie praw, takich jak prywatne porozumienia między zainteresowanymi podmiotami; w związku z tym Komisja powinna przygotowywać sprawozdania i oceniać odpowiedniość i wpływ nakładanego na dostawców treści internetowych obowiązku bezzwłocznego usuwania treści lub uniemożliwiania dostępu do nielegalnych transmisji wydarzeń sportowych udostępnianych w ramach świadczonych przez nich usług;

należy dokonać zmiany dyrektywy 2004/48/WE w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, aby:

- wprowadzić możliwość wystawienia przez odpowiedni organ sądowy lub administracyjny nakazu natychmiastowego uniemożliwienia dostępu do nielegalnych treści związanych z transmisją wydarzeń sportowych na żywo w internecie lub usunięcia takich treści;
- umożliwić skorzystanie z nakazów blokujących, które dotyczą całej transmisji na żywo wydarzenia sportowego, ale są ograniczone do transmisji na żywo, czyli blokują działającą z naruszeniem praw stronę tylko na czas trwania wydarzenia; takie nakazy powinny mieć charakter tymczasowy;
- zharmonizowanie przepisów, co w odniesieniu do wydarzeń sportowych na żywo umożliwi skorzystanie z nakazów, które powinny skutkować zablokowaniem dostępu nie tylko do działającej z naruszeniem praw strony internetowej, lecz do każdej innej strony zawierającej te same naruszenia, niezależnie od nazwy domeny czy wykorzystywanego adresu IP oraz bez potrzeby wydawania nowego nakazu;
- określenie, że nielegalne treści powinny zostać usunięte bezzwłocznie lub możliwie jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż w ciągu 30 minut od otrzymania powiadomienia od podmiotów praw lub od certyfikowanego zaufanego podmiotu sygnalizującego, pod warunkiem że o bezprawności transmisji powiadomił certyfikowany zaufany podmiot sygnalizujący lub – w przypadku niejednoznaczności – sam podmiot praw; należy dobitnie wskazać na podmioty praw lub certyfikowane zaufane podmioty sygnalizujące, by uniknąć usunięcia treści legalnych; w tym celu uniemożliwianie dostępu do nielegalnych treści lub usunięcie tych treści nie powinno co do zasady wiązać się z koniecznością blokowania dostępu do serwera, na którym znajdują się legalne usługi i treści;



Środa, 19 maja 2021 r.

- wzmocnić współpracę między władzami państw członkowskich, w tym przez wymianę danych i najlepszych sposobów postępowania oraz utworzenie aktywnej i aktualizowanej sieci organów krajowych; Komisja winna ocenić wartość dodaną wyznaczenia niezależnego organu administracyjnego w każdym państwie członkowskim, który to organ odgrywałby rolę w systemie egzekwowania prawa, w szczególności w przypadku natychmiastowego egzekwowania, czyli tak jak w przypadku internetowego piractwa treści wydarzeń sportowych na żywo;
  - zacieśnić współpracę między pośrednikami i podmiotami praw, w tym przez promowanie zawierania protokołów ustaleń, które mogłyby ustanawiać konkretne procedury powiadamiania i działania.
-

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0238

## **Sztuczna inteligencja w sektorze edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym**

### **Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sztucznej inteligencji w sektorze edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym (2020/2017(INI))**

(2022/C 15/04)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „kartą”),
- uwzględniając art. 165, 166 i 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 19 września 2018 r. w sprawie przepaści cyfrowej między kobietami a mężczyznami <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 6 czerwca 2018 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Cyfrowa Europa” na lata 2021–2027 (COM(2018)0434),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej 2021–2027: Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej (COM(2020)0624),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie urzeczywistnienia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (COM(2020)0625),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. na temat wpływu sztucznej inteligencji, internetu rzeczy i robotyki na bezpieczeństwo i odpowiedzialność (COM(2020)0064),
- uwzględniając białą księgę Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie sztucznej inteligencji – „Europejskie podejście do doskonałości i zaufania” (COM(2020)0065),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. zatytułowany „Europejska strategia w zakresie danych” (COM(2020)0066),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 25 kwietnia 2018 r. zatytułowany „Sztuczna inteligencja dla Europy” (COM(2018)0237),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 stycznia 2018 r. w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (COM(2018)0022),
- uwzględniając sprawozdanie grupy ekspertów wysokiego szczebla KE ds. sztucznej inteligencji z dnia 8 kwietnia 2019 r. pt. „Wytoczne w zakresie etyki dotyczące godnej zaufania sztucznej inteligencji”,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie kompleksowej europejskiej polityki przemysłowej w dziedzinie sztucznej inteligencji i robotyki <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2018 r. w sprawie równości językowej w erze cyfrowej <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie modernizacji edukacji w UE <sup>(5)</sup>,

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 202 I z 16.6.2020, s. 1.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 440 z 6.12.2018, s. 37.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 449 z 23.12.2020, s. 37.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 42.

<sup>(5)</sup> Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 8.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie przepisów prawa cywilnego dotyczących robotyki <sup>(6)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie cyfryzacji europejskiego przemysłu <sup>(7)</sup>,
  - uwzględniając briefing Departamentu Tematycznego ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności z maja 2020 r. na temat wykorzystania sztucznej inteligencji w sektorze kultury i sektorze kreatywnym,
  - uwzględniając szczegółową analizę Departamentu Tematycznego ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności z maja 2020 r. w sprawie wykorzystania sztucznej inteligencji w sektorze audiowizualnym,
  - uwzględniając badanie Departamentu Tematycznego ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych z kwietnia 2020 r. w sprawie kształcenia i zatrudnienia kobiet w naukach ścisłych, technologii i gospodarce cyfrowej, w tym sztucznej inteligencji i jej wpływu na równouprawnienie płci,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Prawnej oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A9-0127/2021),
- A. mając na uwadze, że technologie związane ze sztuczną inteligencją (AI), które mogą mieć bezpośredni wpływ na nasze społeczeństwa, rozwijają się w szybkim tempie i coraz częściej znajdują zastosowanie w prawie wszystkich dziedzinach życia, w tym w sektorze edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym; mając na uwadze, że AI zgodna z zasadami etyki może przyczynić się do poprawy wydajności pracy i przyspieszenia wzrostu gospodarczego;
- B. mając na uwadze, że przy rozwijaniu, wprowadzaniu i stosowaniu AI, w tym oprogramowania, algorytmów i wykorzystywanych lub wytwarzanych przez nie danych, należy kierować się etycznymi zasadami przejrzystości, wytłumaczalności, sprawiedliwości, rozliczalności i odpowiedzialności;
- C. mając na uwadze, że Unia pozostaje w znacznej mierze w tyle za innymi dużymi gospodarkami pod względem inwestycji publicznych w AI; mając na uwadze, że niewystarczające inwestycje w AI prawdopodobnie wpłyną na konkurencyjność Unii we wszystkich sektorach;
- D. mając na uwadze, że zintegrowane podejście do AI oraz dostępność, gromadzenie i interpretacja wysokiej jakości, wiarygodnych, uczciwych, przejrzystych, niezawodnych, bezpiecznych i kompatybilnych danych mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju etycznej AI;
- E. mając na uwadze, że art. 21 karty zakazuje dyskryminacji z wielu powodów; mając na uwadze, że przy rozwijaniu, wprowadzaniu i stosowaniu systemów AI nie należy powielać wielorakich form dyskryminacji;
- F. mając na uwadze, że równouprawnienie płci jest podstawową zasadą Unii zapisaną w Traktatach i powinno znaleźć odzwierciedlenie we wszystkich unijnych strategiach politycznych, szczególnie w sektorach edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym, a także w rozwoju technologii takich jak AI;
- G. mając na uwadze, że dotychczasowe doświadczenia, zwłaszcza w dziedzinach technicznych, pokazały, że rozwój i innowacje często opierają się głównie na danych dotyczących mężczyzn i że potrzeby kobiet nie są w pełni odzwierciedlone; mając na uwadze, że walka z takimi uprzedzeniami wymaga większej czujności, rozwiązań technicznych oraz opracowania jasnych wymogów dotyczących uczciwości, odpowiedzialności i przejrzystości;
- H. mając na uwadze, że niekompletne i niedokładne zestawy danych, brak danych z podziałem na płeć oraz nieprawidłowe algorytmy mogą wypaczyć rozumowanie systemu AI i zagrozić osiągnięciu równości płci w społeczeństwie; mając na uwadze, że dane dotyczące grup w niekorzystnej sytuacji i międzysektorowych form dyskryminacji są z reguły niekompletne albo nawet nie istnieją;

<sup>(6)</sup> Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 239.

<sup>(7)</sup> Dz.U. C 307 z 30.8.2018, s. 163.

Środa, 19 maja 2021 r.

- I. mając na uwadze, że różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn, stereotypy i dyskryminacja mogą również powstawać i być powielane za pomocą języka i obrazów rozpowszechnianych przez media oraz aplikacje opierające się na AI; mając na uwadze, że edukacja, programy kulturalne i treści audiowizualne mają znaczny wpływ na kształtowanie przekonań i wartości ludzi oraz stanowią podstawowe narzędzie zwalczania stereotypów związanych z płcią, zmniejszania przepaści cyfrowej między kobietami a mężczyznami i tworzenia silnych wzorów do naśladowania; mając na uwadze, że należy wprowadzić ramy etyczne i regulacyjne przed wdrożeniem zautomatyzowanych rozwiązań dla tych kluczowych obszarów w społeczeństwie;
- J. mając na uwadze, że nauka i innowacje mogą przynieść radykalne zmiany z korzyścią dla obywateli, zwłaszcza dla tych, którzy najbardziej pozostają w tyle, na przykład dla kobiet i dziewcząt mieszkających w regionach oddalonych; mając na uwadze, że edukacja w dziedzinie nauk ścisłych jest istotna dla zdobycia umiejętności, godziwej pracy i przyszłościowych zawodów, a także dla przełamania stereotypów dotyczących płci, według których dziedzina ta jest stereotypowo męska; mając na uwadze, że nauka i naukowy sposób myślenia są kluczowe dla kultury demokratycznej, która z kolei ma zasadnicze znaczenie dla umacniania równości płci;
- K. mając na uwadze, że w Unii co dziesiąta kobieta powyżej 15 roku życia doświadczyła już jakiejś formy cyberprzemocy, a cybernękanie nadal stanowi problem w rozwoju AI, w tym w dziedzinie edukacji; mając na uwadze, że cyberprzemoc jest często skierowana przeciwko kobietom uczestniczącym w życiu publicznym, takim jak aktywistki, kobiety zajmujące się polityką i inne osoby publiczne; mając na uwadze, że AI i inne powstające technologie mogą odegrać ważną rolę w zapobieganiu cyberprzemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz w edukowaniu społeczeństwa;
- L. mając na uwadze, że Unia i jej państwa członkowskie są szczególnie odpowiedzialne za wykorzystanie, promowanie i wzmocnienie wartości dodanej płynącej z technologii związanych z AI, a także za dopilnowanie, by technologie te były bezpieczne, przyczyniały się do dobrostanu Europejczyków i działały w ich interesie ogólnym; mając na uwadze, że technologie te mogą w ogromnym stopniu przyczynić się do osiągnięcia naszego wspólnego celu, jakim jest polepszenie życia obywateli i wspieranie dobrobytu w Unii, ponieważ mogą one pomóc opracować lepsze strategie i innowacje w wielu dziedzinach, a mianowicie w edukacji, kulturze i sektorze audiowizualnym;
- M. mając na uwadze, że większość technologii AI opiera się na oprogramowaniu otwartym, co oznacza, że można kontrolować, modyfikować i ulepszać kod źródłowy;
- N. mając na uwadze, że konieczne może być dostosowanie obowiązujących szczególnych instrumentów prawnych UE w celu odzwierciedlenia transformacji cyfrowej i sprostania nowym wyzwaniom związanym z korzystaniem z technologii AI w sektorach edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym, takim jak ochrona danych osobowych i prywatności, przeciwdziałanie dyskryminacji, promowanie równości płci, przestrzeganie praw własności intelektualnej, ochrona środowiska i prawa konsumenta;
- O. mając na uwadze, że w celu zapewnienia równych warunków działania należy zapewnić sektorowi audiowizualnemu dostęp do danych pochodzących z globalnych platform i od głównych podmiotów;
- P. mając na uwadze, że AI i jej przyszłe zastosowania lub wynalazki dokonane przy pomocy AI mogą mieć dwojaki charakter, podobnie jak każda inna technologia; mając na uwadze, że AI i związane z nią technologie budzą wiele obaw natury etycznej, a także obaw dotyczących przejrzystości ich rozwijania, wprowadzania i stosowania, a w szczególności gromadzenia, wykorzystywania i rozpowszechniania danych; mając na uwadze, że należy dokładnie ocenić korzyści i zagrożenia związane z wykorzystaniem technologii AI w tych sektorach edukacji, kultury i audiowizualnym, a jej wpływ na wszelkie aspekty społeczeństwa musi być dokładnie i stale analizowany, nie osłabiając jednak ich potencjału;
- Q. mając na uwadze, że edukacja służy osiągnięciu potencjału ludzkiego, kreatywności i autentycznych zmian społecznych, podczas gdy niewłaściwe stosowanie systemów AI opartych na danych może utrudniać rozwój ludzki i społeczny;
- R. mając na uwadze, że kształcenie i możliwości edukacyjne są jednym z praw podstawowych; mając na uwadze, że rozwijanie, wprowadzanie i stosowanie technologii związanych z AI w sektorze edukacji należy uznać za działania wysokiego ryzyka i powinny one podlegać bardziej surowym wymaganiom pod względem bezpieczeństwa, przejrzystości, sprawiedliwości i rozliczalności;

Środa, 19 maja 2021 r.

- S. mając na uwadze, że wysokiej jakości, szybka, bezpieczna i powszechnie dostępna łączność, sieci szerokopasmowe o dużej przepustowości, specjalistyczna wiedza informatyczna, umiejętności cyfrowe, sprzęt cyfrowy i infrastruktura cyfrowa, a także akceptacja społeczna oraz ukierunkowane i sprzyjające ramy polityczne to niektóre z warunków koniecznych dla powszechnego i pomyślnego wprowadzenia AI w Unii; mając na uwadze, że ważne jest, by taka infrastruktura i sprzęt zostały wprowadzone równomiernie w całej Unii w celu zlikwidowania utrzymującej się przepaści cyfrowej między jej regionami a obywatelami;
- T. mając na uwadze, że w celu zapewnienia równej i sprawiedliwej reprezentacji całego społeczeństwa przy opracowywaniu, wdrażaniu i wykorzystywaniu technologii AI, w tym oprogramowania, algorytmów oraz wykorzystywanych i wytwarzanych przez nie danych, bezwzględnie konieczne jest zlikwidowanie luki między kobietami a mężczyznami w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki (STEAM);
- U. mając na uwadze, że należy zadbać o to, aby od najmłodszych lat wszyscy obywatele Unii zdobywali niezbędne umiejętności pozwalające lepiej zrozumieć możliwości i ograniczenia AI, aby lepiej przygotować się na coraz większą obecność AI i powiązanych technologii we wszystkich aspektach działalności człowieka oraz być w stanie w pełni wykorzystać możliwości przez nie oferowane; mając na uwadze, że powszechne nabywanie umiejętności cyfrowych we wszystkich grupach społeczeństwa w Unii jest warunkiem wstępnym osiągnięcia sprawiedliwej transformacji cyfrowej korzystnej dla wszystkich;
- V. mając na uwadze, że w tym celu państwa członkowskie muszą zainwestować w edukację cyfrową i medialną, wyposażyć szkoły w odpowiednią infrastrukturę i niezbędne urządzenia końcowe oraz poświęcić więcej uwagi nauce umiejętności i kompetencji cyfrowych w programach nauczania;
- W. mając na uwadze, że AI i powiązane z nią technologie można wykorzystać do usprawnienia metod uczenia się i nauczania, w szczególności poprzez wsparcie systemów edukacji w wykorzystywaniu sprawiedliwych danych, aby wyróżnić szanse edukacyjne i podnieść jakość oferty edukacyjnej oraz promować przy tym dostosowane programy nauczania, lepszy dostęp do edukacji oraz poprawę i automatyzację niektórych zadań administracyjnych; mając na uwadze, że równy i sprawiedliwy dostęp do technologii cyfrowych i szybkich połączeń jest niezbędny, aby stosowanie AI niosło korzyści całemu społeczeństwu; mając na uwadze, że niezwykle ważne jest zapewnienie dostępu do edukacji cyfrowej całemu społeczeństwu, w tym osobom z mniej uprzywilejowanych środowisk i osobom z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że wyniki kształcenia nie zależą od samej technologii, ale od tego, jak nauczyciele potrafią wykorzystywać technologię w wartościowy pod względem pedagogicznym sposób;
- X. mając na uwadze, że AI może w szczególności przynieść rozwiązania pozwalające sprostać codziennym wyzwaniom w sektorze edukacji, takie jak personalizacja nauki, monitorowanie trudności w uczeniu się, automatyzacja treści dotyczących konkretnego przedmiotu lub związanej z nim wiedzy, zapewnianie lepszego szkolenia zawodowego i wspieranie transformacji w kierunku społeczeństwa cyfrowego;
- Y. mając na uwadze, że AI można wykorzystać w praktyce do zmniejszania ilości pracy administracyjnej wykonywanej przez wychowawców i instytucje oświatowe, by dać im więcej czasu na podstawowe zadania dotyczące nauczania i uczenia się;
- Z. mając na uwadze, że nowe zastosowania w dziedzinie edukacji oparte na AI ułatwiają osiągnięcie postępów w różnych dyscyplinach takich jak nauka języków i matematyka;
- AA. mając na uwadze, że spersonalizowana nauka wspierana przez AI może nie tylko pomóc zwiększyć motywację uczniów i umożliwić im wykorzystanie w pełni własnego potencjału, ale również obniżyć wskaźniki przedwczesnego kończenia nauki;
- AB. mając na uwadze, że AI może w coraz większym stopniu pomagać nauczycielom w poprawie skuteczności dzięki lepszemu zrozumieniu metod i stylów uczenia się swoich uczniów, wspieraniu rozpoznawania trudności w uczeniu się i lepszej ocenie indywidualnych postępów;
- AC. mając na uwadze, że na cyfrowym rynku pracy Unii brakuje prawie pół miliona ekspertów w dziedzinie dużych zbiorów danych i analizy danych, którzy są niezbędni do opracowywania i wykorzystywania wiarygodnej AI o wysokiej jakości;
- AD. mając na uwadze, że stosowanie AI w kształceniu budzi wątpliwości dotyczące etycznego wykorzystywania danych, praw osób uczących się, dostępu do danych i ochrony danych osobowych, a zatem pociąga za sobą ryzyko w dziedzinie praw podstawowych, np. ryzyko tworzenia stereotypowych modeli profili i zachowań osób uczących się, co może prowadzić do dyskryminacji lub wyrządzać szkody wynikające z powielania złych praktyk pedagogicznych;

Środa, 19 maja 2021 r.

- AE. mając na uwadze, że sektor kultury odgrywa ważną rolę w wykorzystywaniu technologii związanych z AI na dużą skalę, a AI staje się dyscypliną kluczową dla dziedzictwa kulturowego dzięki rozwojowi innowacyjnych technologii i narzędzi oraz ich skutecznemu stosowaniu w odpowiedzi na potrzeby sektora;
- AF. mając na uwadze, że technologie AI można wykorzystać do promowania i ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym przez stosowanie narzędzi cyfrowych do ochrony obiektów historycznych oraz opracowywania innowacyjnych sposobów łatwiejszego i bardziej powszechnego udostępniania zbiorów danych dotyczących artefaktów kultury przechowywanych przez instytucje kultury w całej Unii, co umożliwi użytkownikom swobodne korzystanie z ogromnych zasobów treści kulturalnych i kreatywnych; mając na uwadze, że kluczową rolę w tym zakresie odgrywa promowanie standardów i ram interoperacyjności;
- AG. mając na uwadze, że wykorzystanie technologii AI w odniesieniu do treści kulturalnych i kreatywnych, zwłaszcza zaleceń dotyczących treści medialnych i treści dostosowanych do potrzeb, rodzi problemy związane z ochroną danych, dyskryminacją oraz różnorodnością kulturową i językową, stwarza ryzyko powstania dyskryminujących wyników ze względu na brak obiektywności danych wejściowych i może ograniczać różnorodność opinii i pluralizm mediów;
- AH. mając na uwadze, że zalecenia dotyczące zindywidualizowanych treści opartych na AI mogą często lepiej odpowiadać konkretnym potrzebom poszczególnych osób, w tym preferencjom kulturowym i językowym; mając na uwadze, że AI może przyczynić się do promowania różnorodności językowej w Unii oraz do lepszego rozpowszechniania europejskich utworów audiowizualnych, w szczególności za sprawą automatyzacji tworzenia napisów i dubbingu treści audiowizualnych w innych językach; mając na uwadze, że w związku z tym udostępnianie treści medialnych w różnych językach ma zasadnicze znaczenie dla wspierania różnorodności kulturowej i językowej;
- AI. mając na uwadze, że AI sprzyja innowacjom w redakcjach wiadomości dzięki automatyzacji szeregu żmudnych zadań, interpretacji danych, a nawet generowania wiadomości takich jak prognoza pogody czy wyniki sportowe;
- AJ. mając na uwadze, że europejska różnorodność językowa oznacza, iż wsparcie lingwistyki komputerowej na rzecz opartej na prawach AI oferuje konkretny potencjał innowacji, który można wykorzystać do demokratycznej i wolnej od dyskryminacji ogólnej wymiany kulturalnej i wymiany informacji w erze cyfrowej;
- AK. mając na uwadze, że technologie związane z AI mogą nieść korzyści w kształceniu osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz wpływać korzystnie na dostępność treści kulturalnych i kreatywnych dla osób z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że AI umożliwia rozwiązania, takie jak rozpoznawanie mowy, wirtualni asystenci i cyfrowe przedstawienie obiektów fizycznych; mając na uwadze, że twórczość cyfrowa już teraz odgrywa rolę w udostępnianiu takich treści osobom z niepełnosprawnościami;
- AL. mając na uwadze, że AI jest powszechnie stosowana w sektorze audiowizualnym, szczególnie na platformach treści audiowizualnych;
- AM. mając na uwadze, że technologie AI przyczyniają się zatem do tworzenia, planowania, produkowania, dystrybucji i lokalizacji audiowizualnych produktów medialnych, a także do ich wykorzystania i zarządzania nimi;
- AN. mając na uwadze, że AI może być wykorzystywana do generowania fałszywych treści, takich jak treści typu „deepfake”, które są coraz powszechniejsze i stanowią bezpośrednie zagrożenie dla demokracji, ale jednocześnie może być ona cennym narzędziem do identyfikacji takiej szkodliwej działalności i jej natychmiastowego zwalczania, na przykład poprzez weryfikację faktów lub etykietowanie takich treści w czasie rzeczywistym; mając na uwadze, że większość materiałów typu „deepfake” łatwo zauważyć; mając jednocześnie na uwadze, że narzędzia do wykrywania takich treści wspomagane przez AI zasadniczo skutecznie oznaczają takie treści i filtrują je; mając na uwadze, że brakuje ram prawnych w tej kwestii;

### **Uwagi ogólne**

1. podkreśla, że AI i powiązane z nią technologie mają dla Unii strategiczne znaczenie; podkreśla, że podejście do AI i powiązanych z nią technologii musi koncentrować się na człowieku i opierać się na prawach człowieka i etyce, tak aby AI rzeczywiście stała się instrumentem służącym ludziom, wspólnemu dobru i ogólnemu interesowi obywateli;
2. podkreśla, że rozwijanie, wprowadzanie i stosowanie AI w sektorach edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym musi odbywać się w pełnym poszanowaniu podstawowych praw, wolności i wartości, w tym godności ludzkiej, prywatności, ochrony danych osobowych, niedyskryminacji oraz wolności wypowiedzi i informacji, a także różnorodności kulturowej i praw własności intelektualnej, jak zapisano w traktatach UE i w Karcie;

Środa, 19 maja 2021 r.

3. podkreśla, że sektory edukacji, kultury oraz sektor audiowizualny to obszary wrażliwe pod względem wykorzystania AI i powiązanych z nią technologii, ponieważ mogą mieć wpływ na zasadnicze aspekty podstawowych praw i wartości naszego społeczeństwa; podkreśla zatem, że przy rozwijaniu, wprowadzaniu i stosowaniu AI i powiązanych technologii w tych sektorach, w tym oprogramowania, algorytmów i danych przez nie wykorzystywanych i generowanych, należy przestrzegać zasad etycznych;
4. przypomina, że algorytmy i AI powinny być projektowane z uwzględnieniem aspektów etycznych, bez utrwalonych uprzedzeń, oraz w sposób gwarantujący maksymalną ochronę praw podstawowych;
5. przypomina o znaczeniu opracowania kompatybilnych i inkluzywnych systemów AI i powiązanych technologii o wysokiej jakości do wykorzystania w procesie głębokiego uczenia maszynowego, z poszanowaniem wartości Unii, zwłaszcza równości płci, wielojęzyczności i warunków niezbędnych do dialogu międzykulturowego, oraz w celu ich ochrony, ponieważ korzystanie z danych, które są niskiej jakości, nieaktualne, niekompletne lub nieprawidłowe, może prowadzić do złych prognoz, a w konsekwencji do dyskryminacji i stronniczości; podkreśla, że kluczowe jest rozwijanie zdolności zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, aby poprawić gromadzenie, bezpieczeństwo i systematyzowanie danych oraz możliwość ich przenoszenia bez szkody dla poszanowania prywatności; przyjmuje do wiadomości wnioski Komisji dotyczący utworzenia wspólnej europejskiej przestrzeni danych;
6. przypomina, że AI może być źródłem uprzedzeń, a tym samym różnych form dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne opinie, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; w związku z powyższym przypomina, że należy zagwarantować prawa wszystkich obywateli i że AI i powiązane technologie nie mogą prowadzić do jakiegokolwiek dyskryminacji;
7. podkreśla, że takie uprzedzenia i dyskryminacja mogą wynikać z istniejących już tendencyjnych zbiorów danych odzwierciedlających dyskryminację istniejącą w społeczeństwie; przypomina zatem, że należy zaangażować kluczowe podmioty, w tym społeczeństwo obywatelskie, aby zapobiec niezamierzonemu wprowadzeniu do algorytmów, systemów i zastosowań AI uprzedzeń związanych z płcią oraz uprzedzeń społecznych i kulturowych; podkreśla potrzebę prowadzenia prac nad znalezieniem najskuteczniejszego sposobu ograniczania uprzedzeń w systemach AI, zgodnie z normami etycznymi i dotyczącymi niedyskryminacji; podkreśla, że zbiory danych wykorzystywane do szkolenia AI powinny być jak najszersze, aby reprezentowały jak najlepiej i najdokładniej społeczeństwo, że wyniki należy poddać przeglądowi, aby uniknąć stereotypów, dyskryminacji i wszelkiego rodzaju uprzedzeń, oraz że w stosownych przypadkach należy wykorzystywać AI do identyfikowania i korygowania uprzedzeń ludzkich, tam gdzie występują; wzywa Komisję, by promowała i ułatwiała dzielenie się strategiami eliminowania uprzedzeń w odniesieniu do danych;
8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia aspektów etycznych, w tym z perspektywy płci, przy opracowywaniu polityki i prawodawstwa w dziedzinie AI oraz do dostosowania w razie konieczności obowiązującego prawodawstwa, w tym programów UE i wytycznych etycznych dotyczących stosowania AI;
9. wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania środków w pełni uwzględniających aspekt płci, takich jak kampanie uświadamiające, szkolenia i programy nauczania, które powinny dostarczać obywatelom informacji na temat sposobu działania algorytmów oraz ich wpływu na codzienne życie obywateli; ponadto wzywa je do wspierania uwzględniających równość płci sposobów myślenia i warunków pracy, które prowadzą do rozwoju produktów technologicznych i środowisk pracy bardziej sprzyjających włączeniu społecznemu; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zapewniły włączenie umiejętności cyfrowych i szkoleń w dziedzinie AI do szkolnych programów nauczania oraz by sprawiły, że będą one dostępne dla wszystkich, jako sposób na wyeliminowanie przepaści cyfrowej między płciami;
10. podkreśla potrzebę szkolenia pracowników i edukatorów w dziedzinie AI w celu promowania zdolności do wykrywania i korygowania praktyk noszących znamiona dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy i w edukacji, jak również szkolenia pracowników zajmujących się projektowaniem systemów i zastosowań AI w celu wykrywania i eliminowania dyskryminacji ze względu na płeć w projektowanych przez nich systemach i zastosowaniach AI; wzywa do ustanowienia jasnych obowiązków w przedsiębiorstwach i placówkach oświatowych, by zapewnić wyeliminowanie dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy lub w kontekście edukacyjnym; podkreśla, że do celów edukacyjnych i kulturalnych należy wykorzystywać neutralne pod względem płci obrazy AI i robotów, chyba że z jakiegoś powodu płeć stanowi kluczowy czynnik;
11. podkreśla znaczenie rozwijania i opracowywania zastosowań AI w sektorach edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym w zakresie gromadzenia danych segregowanych według kryterium płci i innych danych dotyczących równości oraz, w razie potrzeby, stosowania nowoczesnych i bezstronnych technik uczenia się maszyn, aby skorygować stereotypy i uprzedzenia dotyczące płci, które mogą mieć negatywne skutki;

Środa, 19 maja 2021 r.

12. wzywa Komisję do uwzględnienia edukacji w ramach regulacyjnych dotyczących zastosowań AI wysokiego ryzyka, z uwagi na to, jak ważne jest zapewnienie, by edukacja nadal służyła dobru publicznemu, oraz ze względu na wysoki stopień wrażliwości danych na temat uczniów, studentów i innych osób uczących się; zwraca uwagę, że aby zapewnić korzystanie z AI w sposób zgodny z założonym celem i etyczny, we wprowadzanie jej do sektora edukacji należy angażować wychowawców, uczniów i ogół społeczeństwa oraz brać pod uwagę ich potrzeby i oczekiwane korzyści;

13. wzywa Komisję, by zachęcała do korzystania z programów unijnych takich jak „Horyzont Europa”, „Cyfrowa Europa” i Erasmus+ w celu promowania wielodyscyplinarnych badań, projektów pilotażowych, eksperymentów i rozwoju narzędzi, w tym szkoleń, służących identyfikacji uprzedzeń dotyczących płci w AI, a także w celu prowadzenia kampanii podnoszących świadomość, skierowanych do ogółu społeczeństwa;

14. podkreśla potrzebę utworzenia zróżnicowanych zespołów programistów i inżynierów współpracujących z głównymi podmiotami sektora edukacji, kultury i sektora audiowizualnego, aby zapobiec nieumyślnemu włączeniu do algorytmów, systemów i zastosowań AI uprzedzeń ze względu na płeć lub uprzedzeń społecznych; podkreśla potrzebę przeanalizowania różnych teorii, na podstawie których do tej pory rozwijano AI i które można by udoskonalić w przyszłości;

15. zaznacza, że należyte dbanie o eliminację uprzedzeń i dyskryminacji względem poszczególnych grup, w tym eliminację stereotypów dotyczących płci, nie powinno prowadzić do zahamowania postępu technologicznego;

16. przypomina o znaczeniu praw podstawowych i nadrzędności przepisów dotyczących ochrony danych i prywatności, co jest niezbędne przy stosowaniu takich technologii; przypomina, że AI może mieć szczególny wpływ na ochronę danych i prywatności, zwłaszcza danych dotyczących dzieci; podkreśla, że zasady ustanowione w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych (RODO) <sup>(8)</sup> są wiążącymi zasadami przy wprowadzaniu AI; przypomina ponadto, że wszystkie zastosowania AI muszą być w pełni zgodne z unijnymi przepisami o ochronie danych, a mianowicie z RODO i dyrektywą o prywatności i łączności elektronicznej <sup>(9)</sup>; wskazuje na prawo do uzyskania interwencji człowieka w przypadku stosowania AI i powiązanych z nią technologii;

17. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia obowiązku przejrzystości i możliwości wyjaśnienia automatycznych decyzji indywidualnych opartych na AI, podejmowanych w ramach prerogatyw władzy publicznej, oraz do stosowania kar w celu egzekwowania takich zobowiązań; wzywa do wdrożenia systemów, w których stosuje się domyślnie weryfikację przez człowieka i interwencję człowieka, oraz do rzetelnego procesu sądowego, w tym prawa do odwołania i zadośćuczynienia oraz do dostępu do środków odwoławczych;

18. zwraca uwagę na potencjalny negatywny wpływ spersonalizowanych reklam, w szczególności mikrotargetowania i reklam behawioralnych, oraz ocen osób fizycznych, zwłaszcza nieletnich, bez ich zgody, poprzez ingerowanie w ich życie prywatne, stawianie pytań dotyczących gromadzenia i wykorzystywania danych wykorzystywanych do personalizacji reklam, oferowania produktów lub usług bądź ustalania cen; w związku z tym wzywa Komisję do wprowadzenia rygorystycznych ograniczeń dotyczących reklamy ukierunkowanej w oparciu o gromadzenie danych osobowych, począwszy od wprowadzenia zakazu reklamy behawioralnej między platformami, jednak bez szkody dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP); przypomina, że obecnie dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej zezwala na ukierunkowaną reklamę jedynie pod warunkiem wyrażenia zgody na uczestnictwo, gdyż w przeciwnym razie reklama jest niezgodna z prawem; apeluje do Komisji, by zakazała stosowania dyskryminujących praktyk w świadczeniu usług lub dostarczaniu produktów;

19. podkreśla konieczność dopilnowania, by media były informowane o głównych parametrach systemów AI opartych na algorytmach, na których podstawie określa się kolejność i wyniki wyszukiwania wyświetlające się na platformach osób trzecich, oraz by użytkownicy byli informowani o wykorzystaniu AI do podejmowania decyzji w ramach usług oraz uprawnieni do określania swoich ustawień prywatności za pomocą przejrzystych i zrozumiałych środków;

20. podkreśla, że AI może wspierać tworzenie treści w sektorze edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym, wraz z platformami informacyjnymi i edukacyjnymi, w tym wykazami różnych rodzajów dóbr kultury i wieloma źródłami danych; zwraca uwagę na ryzyko naruszenia praw własności intelektualnej w przypadku łączenia AI i różnych technologii

<sup>(8)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

<sup>(9)</sup> Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37).



Środa, 19 maja 2021 r.

z wieloma źródłami (dokumenty, zdjęcia, filmy) w celu ulepszenia sposobu wyświetlania, badania i wizualizacji tych danych; apeluje, by stosować AI do zapewniania wysokiego poziomu ochrony praw własności intelektualnej w obowiązujących ramach prawnych, np. przez ostrzeganie osób fizycznych i przedsiębiorstw w sytuacji, gdy istnieje ryzyko nieumyślnego naruszenia przez nie przepisów, lub przez zapewnianie posiadaczom praw własności intelektualnej pomocy w przypadku faktycznego naruszenia przepisów; podkreśla zatem znaczenie posiadania na szczeblu unijnym odpowiednich ram ochrony praw własności intelektualnej w kontekście stosowania AI;

21. podkreśla, że należy znaleźć równowagę między rozwojem systemów AI i ich wykorzystaniem w sektorze edukacji, kultury i sektorze audiowizualnym a środkami mającymi na celu ochronę konkurencji i konkurencyjności rynkowej przedsiębiorstw zajmujących się AI w tych sektorach; podkreśla zatem, że należy zachęcać przedsiębiorstwa do inwestowania w innowacje w zakresie systemów AI wykorzystywanych w tych sektorach, przy jednoczesnym zadbanie o to, by dostawcy tych zastosowań nie osiągnęli monopolistycznej pozycji na rynku; podkreśla, że należy zwiększyć dostępność AI w sektorach i branżach kultury i kreatywności w całej Europie, aby utrzymać równe warunki działania oraz zapewnić uczciwą konkurencję między wszystkimi zainteresowanymi stronami i podmiotami w Europie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by przy podejmowaniu decyzji w sprawie polityki konkurencji, w tym decyzji dotyczących fuzji, uwzględniały w większej mierze znaczenie danych i algorytmów w koncentracji władzy rynkowej;

22. podkreśla potrzebę systematycznego rozwiązywania społecznych, etycznych i prawnych problemów związanych z rozwijaniem, wprowadzaniem i stosowaniem AI, takich jak przejrzystość i rozliczalność algorytmów, niedyskryminacja, równość szans, wolność i różnorodność opinii, pluralizm mediów, a także własność, gromadzenie, wykorzystywanie i rozpowszechnianie danych i treści; zaleca przyjęcie wspólnych europejskich wytycznych i norm chroniących prywatność przy jednoczesnym skutecznym wykorzystywaniu dostępnych danych; wzywa do przejrzystości w opracowywaniu algorytmów i rozliczalności w ich wykorzystywaniu;

23. wzywa Komisję do przedstawienia kompleksowego zestawu przepisów dotyczących horyzontalnego uregulowania zastosowań AI oraz do uzupełnienia ich przepisami właściwymi dla poszczególnych sektorów, na przykład dla sektora mediów audiowizualnych;

24. podkreśla potrzebę inwestowania w badania naukowe i innowacje w zakresie rozwoju, wprowadzania i stosowania AI i jej zastosowań w edukacji, kulturze i sektorze audiowizualnym; podkreśla znaczenie inwestycji publicznych w te usługi oraz dodatkową wartość dodaną partnerstw publiczno-prywatnych w dążeniu do osiągnięcia tego celu oraz wykorzystania pełnego potencjału AI w tych sektorach, zwłaszcza w sektorze edukacji, z uwagi na znaczną liczbę prywatnych inwestycji podjętych w ostatnich latach; wzywa Komisję do znalezienia dodatkowych środków finansowych na wspieranie badań naukowych i innowacji w zakresie zastosowań AI w tych sektorach;

25. podkreśla, że systemy algorytmiczne mogą przyspieszyć zasypywanie przepaści cyfrowej, ale ich nierówne wprowadzanie może tworzyć nowe podziały lub przyspieszać pogłębianie już istniejących; wyraża zaniepokojenie, że wiedza i infrastruktura nie rozwijają się spójnie w całej UE, co zmniejsza dostępność produktów i usług opartych na AI, zwłaszcza na obszarach słabo zaludnionych i o trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej; apeluje do Komisji o zapewnienie spójności w dzieleniu się korzyściami płynącymi z AI i technologii pokrewnych;

26. wzywa Komisję do ustanowienia wymogów dotyczących nabywania i rozwijania AI i powiązanych z nią technologii przez organy sektora publicznego UE w celu zapewnienia zgodności z prawem UE i prawami podstawowymi; podkreśla wartość dodaną narzędzi takich jak konsultacje publiczne i oceny skutków, które należy przeprowadzać przed nabyciem lub wprowadzeniem systemów AI, zgodnie z zaleceniami zawartymi w sprawozdaniu specjalnego sprawozdawcy Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie AI i jej wpływu na wolność opinii i wypowiedzi<sup>(10)</sup>; zachęca władze publiczne, by zachęcały do opracowywania i wprowadzania AI poprzez finansowanie ich ze środków publicznych i zamówienia publiczne; zaznacza, że należy wzmocnić rynek poprzez umożliwienie MŚP udziału w przetargach na zastosowania AI, by zapewnić zaangażowanie przedsiębiorstw technologicznych niezależnie od ich wielkości, a tym samym zagwarantować odporność i konkurencję;

<sup>(10)</sup> Sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności wyrażania opinii oraz wolności wypowiedzi, 29 sierpnia 2018 r.

Środa, 19 maja 2021 r.

27. wzywa do regularnego przeprowadzania niezależnych audytów w celu sprawdzenia, czy wykorzystywane zastosowania AI oraz związane z nimi mechanizmy kontroli i równowagi są zgodne z określonymi kryteriami, a także wzywa do nadzorowania tych audytów przez niezależne i wystarczające organy nadzorujące; wzywa do przeprowadzenia specjalnych testów warunków skrajnych w celu wsparcia i wzmocnienia przestrzegania przepisów;

28. zwraca uwagę na korzyści i zagrożenia związane z AI w zakresie cyberbezpieczeństwa, a także na jej potencjał w zwalczaniu cyberprzestępczości, oraz podkreśla, że wszelkie rozwiązania wykorzystujące AI muszą być odporne na cyberataki, a jednocześnie przestrzegać praw podstawowych UE, zwłaszcza w zakresie ochrony danych osobowych i prywatności; podkreśla znaczenie monitorowania bezpiecznego wykorzystywania AI oraz potrzebę ścisłej współpracy między sektorem publicznym i prywatnym w celu eliminowania podatności użytkowników na zagrożenia oraz związanych z tym niebezpieczeństw; wzywa Komisję, by oceniła potrzebę skuteczniejszych działań prewencyjnych w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz stosowania środków ograniczających ryzyko w tym zakresie;

29. podkreśla, że kryzys związany z pandemią COVID-19 można uznać za okres próbny dla rozwoju, wprowadzania i stosowania technologii cyfrowych i technologii powiązanych z AI w sektorach edukacji i kultury, co widać na przykładzie wielu internetowych platform edukacyjnych i narzędzi internetowych do promowania kultury stosowanych we wszystkich państwach członkowskich; wzywa w związku z tym Komisję do przeanalizowania tych przykładów przy rozważaniu zastosowania wspólnego podejścia UE do częstszego stosowania takich rozwiązań technologicznych;

### **Edukacja**

30. przypomina, że należy doskonalić umiejętności cyfrowe i osiągnąć wysoki poziom umiejętności korzystania z mediów i informacji oraz umiejętności cyfrowych w całej Unii, co jest niezbędnym warunkiem do wykorzystywania AI w edukacji; podkreśla zatem potrzebę zapewnienia w całej UE umiejętności cyfrowych i umiejętności w zakresie AI, zwłaszcza poprzez tworzenie możliwości szkoleniowych dla nauczycieli; zaznacza, że stosowanie technologii AI w szkołach powinno przyczynić się do zmniejszania społecznej i regionalnej przepaści cyfrowej; z zadowoleniem przyjmuje zaktualizowany przez Komisję plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej, który dotyczy wykorzystania AI w edukacji; wzywa zatem Komisję, by priorytetem tego planu uczyniła umiejętności cyfrowe, umiejętności korzystania z mediów, szkolenia oraz umiejętności związane z AI, a jednocześnie by szerzyła świadomość na temat potencjalnych nadużyć i nieprawidłowego działania AI; wzywa w związku z tym Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na dzieci i młode osoby znajdujące się w niepewnej sytuacji, gdyż potrzebują one szczególnego wsparcia w edukacji cyfrowej; wzywa Komisję do należytego uwzględnienia inicjatyw w dziedzinie AI i robotyki w edukacji w przyszłych wnioskach ustawodawczych dotyczących AI; wzywa państwa członkowskie do inwestycji w sprzęt cyfrowy dla szkół z wykorzystaniem unijnych funduszy przeznaczonych na ten cel;

31. podkreśla, że wykorzystanie AI w systemach edukacji stwarza szereg możliwości, szans i narzędzi, dzięki którym edukacja staje się bardziej innowacyjna, włączająca, wydajna i coraz skuteczniejsza dzięki wprowadzeniu nowych metod szybkiego i spersonalizowanego uczenia się, ukierunkowanego na ucznia i charakteryzującego się wysoką jakością; podkreśla jednak, że ze względu na wpływ takich narzędzi na kształcenie i włączenie społeczne należy zapewnić ich dostępność wszystkim grupom społecznym, aby wszyscy mieli równy dostęp do edukacji i uczenia się oraz by nikt nie pozostał bez pomocy, zwłaszcza osoby z niepełnosprawnościami;

32. podkreśla, że aby korzystać z AI zarówno krytycznie, jak i skutecznie, obywatele muszą mieć przynajmniej podstawową wiedzę na temat tej technologii; wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia kampanii szerzących wiedzę na temat AI w prowadzonych przez nie działaniach na rzecz umiejętności cyfrowych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania planów w zakresie umiejętności cyfrowych oraz forów dyskusyjnych w celu zaangażowania obywateli, rodziców i uczniów w demokratyczny dialog z władzami publicznymi i zainteresowanymi stronami na temat rozwijania, wprowadzania i stosowania technologii związanych z AI w systemach edukacji; podkreśla znaczenie wyposażenia nauczycieli, szkoleniowców i innych osób w odpowiednie narzędzia i wiedzę na temat AI i powiązanych z nią technologii, aby wiadomo było, czym są te technologie, jak się ich używa i jak je wykorzystywać w sposób właściwy i zgodny z prawem, aby uniknąć naruszeń praw własności intelektualnej; podkreśla w szczególności znaczenie umiejętności cyfrowych dla osób pracujących w sektorze edukacji i szkoleń, a także znaczenie poprawy szkoleń rozwijających umiejętności cyfrowe dla osób starszych, mając na uwadze, że młodsze pokolenia, które dorastały w otoczeniu tych technologii, mają już o nich podstawowe pojęcie;

33. zaznacza, że prawdziwym celem AI w naszych systemach edukacji powinno być stworzenie edukacji o jak najbardziej zindywidualizowanym charakterze, oferującej uczniowi spersonalizowaną ścieżkę edukacyjną odpowiednio do jego atutów i słabości oraz materiały dydaktyczne dostosowane do jego cech, przy utrzymaniu jakości edukacji i zasady integracyjnego charakteru naszych systemów edukacji;

Środa, 19 maja 2021 r.

34. przypomina o fundamentalnej i wieloaspektowej roli, jaką nauczyciele odgrywają w edukacji i zapewnieniu jej inkluzywności, zwłaszcza we wczesnym dzieciństwie, kiedy nabywa się umiejętności, które pozwalają rozwijać się przez całe życie, takich jak umiejętności interpersonalne, umiejętność uczenia się, empatia i współpraca; podkreśla dlatego, że technologii AI nie można wykorzystywać ze szkodą dla edukacji bezpośredniej lub jej kosztem, ponieważ nauczycieli nie wolno zastępować technologią opartą na AI lub z nią związaną;

35. podkreśla, że dobre efekty uczenia się wynikające z wykorzystywania AI w edukacji będą zależeć nie tylko od samej AI, ale od tego, w jaki sposób nauczyciele będą ją wykorzystywać w cyfrowym środowisku edukacyjnym, aby zaspokajać potrzeby uczniów, studentów i swoje własne; zwraca w związku z tym uwagę na fakt, że programiści specjalizujący się w dziedzinie AI powinni w miarę możliwości angażować społeczności nauczycieli w rozwój, wprowadzanie i stosowanie technologii AI, aby stworzyć środowisko powiązań pozwalające na nawiązanie kontaktów i współpracy między programistami AI, projektantami oprogramowania, przedsiębiorstwami, szkołami, nauczycielami i innymi zainteresowanymi podmiotami sektora publicznego i prywatnego w celu opracowania technologii AI, które sprawdziłyby się w praktyce edukacyjnej, były dostosowane do wieku i potrzeb rozwojowych każdego ucznia oraz spełniały najwyższe standardy etyczne; podkreśla, że instytucje edukacyjne powinny wykorzystywać wyłącznie godne zaufania, etyczne i ukierunkowane na człowieka technologie, które mogą być skontrolowane na każdym etapie ich cyklu życia przez organy publiczne i społeczeństwo obywatelskie; w tym kontekście podkreśla zalety wolnych i otwartych rozwiązań; wzywa do wsparcia szkół i innych placówek edukacyjnych pod względem finansowym i logistycznym, a także pod względem niezbędnej wiedzy specjalistycznej, tak aby mogły wprowadzać rozwiązania na rzecz edukacji przyszłości;

36. ponadto podkreśla potrzebę ciągłego szkolenia nauczycieli, aby mogli przystosować się do realiów edukacji wspieranej sztuczną inteligencją, nabyć wiedzę i umiejętności niezbędne do korzystania z technologii AI w sposób pedagogiczny i konstruktywny, w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez AI i zrozumieć jej ograniczenia; apeluje, aby nauczanie cyfrowe było w przyszłości obowiązkowym elementem każdego programu kształcenia nauczycieli i osób zajmujących się kształceniem i szkoleniem, aby kadra nauczycielska mogła przez całe życie dokształcać się w obszarze cyfrowego nauczania; wzywa zatem do opracowania programów szkoleniowych w dziedzinie AI dla nauczycieli wszystkich specjalności w całej Europie; ponadto podkreśla potrzebę reformy programów kształcenia dla nowych pokoleń nauczycieli, które umożliwią im przystosowanie się do realiów edukacji wspieranej sztuczną inteligencją, a także znaczenie opracowania i aktualizacji podręczników i wytycznych dotyczących AI dla nauczycieli,

37. wyraża zaniepokojenie brakiem programów szkolnictwa wyższego w zakresie sztucznej inteligencji oraz brakiem środków publicznych na sztuczną inteligencję we wszystkich państwach członkowskich; uważa, że zagraża to przyszłym ambicjom cyfrowym Europy;

38. wyraża zaniepokojenie niewielką liczbą akademickich pracowników naukowych specjalizujących się w dziedzinie sztucznej inteligencji, spowodowaną tym, że przedsiębiorstwa z branży technologicznej oferują lepsze wynagrodzenia, a prowadzenie dla nich badań wymaga mniejszej biurokracji; uważa, że problem można byłoby rozwiązać, między innymi przeznaczając większe środki publiczne na badania związane ze sztuczną inteligencją na uczelniach;

39. podkreśla, jak ważna jest nauka ogólnych umiejętności cyfrowych od samego dzieciństwa dla zlikwidowania luki w kwalifikacjach oraz lepszej integracji określonych grup społecznych na cyfrowym rynku pracy i w społeczeństwie cyfrowym; zwraca uwagę na coraz większe znaczenie wyszkolenia wykwalifikowanych profesjonalistów ze wszystkich dziedzin w zakresie sztucznej inteligencji, zapewnienia wzajemnego uznawania takich kwalifikacji w Unii oraz podnoszenia kwalifikacji obecnych i przyszłych pracowników, tak aby byli w stanie sprostać przyszłym realiom rynku pracy; zachęca zatem państwa członkowskie, aby oceniły swoją ofertę edukacyjną i w razie potrzeby wzbogaciły ją o umiejętności związane ze sztuczną inteligencją oraz wprowadziły specjalne programy nauczania dla programistów AI, a także włączyły AI do tradycyjnych programów nauczania; podkreśla, że należy zapewnić wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych w dziedzinie sztucznej inteligencji w całej Unii, ponieważ niektóre państwa członkowskie wzbogacają swoją ofertę edukacyjną o umiejętności związane z AI i wprowadzają specjalne programy nauczania programistów AI; z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji o włączenie umiejętności cyfrowych do kwalifikacji wymaganych w niektórych zawodach ujednoliconych na szczeblu Unii na mocy dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych<sup>(1)</sup>; podkreśla, że muszą one być zgodne z listą kontrolną wytycznych w zakresie etyki dotyczących godnej zaufania sztucznej inteligencji, i z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie przekształcenia tej listy w orientacyjny program nauczania dla programistów AI; przypomina o szczególnych potrzebach kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) w odniesieniu do AI i wzywa do zastosowania w całej Europie opartego na współpracy podejścia mającego na celu zwiększenie potencjału AI

<sup>(1)</sup> Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22).

Środa, 19 maja 2021 r.

w VET; podkreśla, że należy szkolić wysoko wykwalifikowanych specjalistów w tej dziedzinie, w tym na temat etycznych aspektów programów nauczania, i wspierać grupy niewystarczająco reprezentowane w tej dziedzinie, a także tworzyć zachęty dla tych specjalistów, by szukali pracy w Unii; przypomina, że kobiety są niewystarczająco reprezentowane w dziedzinie AI i że może to powodować znaczne dysproporcje pod względem płci na przyszłym rynku pracy;

40. podkreśla, że rządy i instytucje oświatowe powinny ponownie przemyśleć i przeformułować programy nauczania oraz dostosować je do potrzeb XXI wieku poprzez opracowanie programów z większym naciskiem na przedmioty STEAM, by przygotować uczących się i konsumentów na coraz powszechniejszą obecność AI oraz ułatwić zdobywanie umiejętności poznawczych; podkreśla znaczenie zróżnicowania tego sektora i zachęcania studentów, zwłaszcza kobiet i dziewcząt, do podejmowania studiów w dziedzinach STEAM, w szczególności w dziedzinie robotyki i sztucznej inteligencji; wzywa do zwiększenia zasobów finansowych i naukowych w celu motywowania wykwalifikowanych pracowników do pozostania w Unii oraz w celu przyciągania osób o dużych umiejętnościach z państw trzecich; odnotowuje, że wiele przedsiębiorstw typu start-up wykorzystuje sztuczną inteligencję i opracowuje oparte na niej technologie; podkreśla, że MŚP będą wymagać dodatkowego wsparcia i szkoleń związanych ze sztuczną inteligencją w celu zapewnienia zgodności z regulacjami cyfrowymi i związanymi ze sztuczną inteligencją;

41. zauważa, że automatyzacja i rozwój AI mogą drastycznie i nieodwracalnie zmienić zatrudnienie; podkreśla, że priorytetem powinno być dostosowanie umiejętności do potrzeb przyszłego rynku pracy, w szczególności w edukacji oraz w sektorze kultury i sektorze i branżach kreatywnych; podkreśla przy tym potrzebę podnoszenia kwalifikacji przyszłych pracowników; podkreśla również, jak ważne jest wprowadzanie sztucznej inteligencji dla przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji na europejskim rynku pracy w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach, zwłaszcza sektorze audiowizualnym, na którym kryzys związany z COVID-19 odbił się bardzo poważnie;

42. wzywa Komisję, aby oceniła poziom ryzyka związanego z wprowadzaniem AI w sektorze edukacji, aby ustalić, czy zastosowania AI w edukacji należy uwzględnić w ramach regulacyjnych dotyczących zastosowań wysokiego ryzyka i objąć surowszymi wymogami bezpieczeństwa, przejrzystości, sprawiedliwości i rozliczalności, biorąc pod uwagę, jak ważne jest, by edukacja nadal służyła dobru publicznemu, oraz szczególną wrażliwość danych na temat uczniów, studentów i innych osób uczących się; podkreśla, że aby uniknąć wzmacniania określonych stereotypów i innych uprzedzeń, należy poddać ocenie zbioru danych wykorzystywane do szkolenia sztucznej inteligencji;

43. wzywa Komisję do zaproponowania zachowujących aktualność ram prawnych dla sztucznej inteligencji, aby przewidzieć prawnie wiążące środki i normy zapewniające podstawowe prawa i wolności oraz tworzenie wiarygodnych, etycznych i technicznie niezawodnych zastosowań AI, w tym zintegrowanych narzędzi, usług i produktów cyfrowych, takich jak robotyka i uczenie się maszyn, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji; apeluje o dostępność, interoperacyjność i wysoką jakość danych wykorzystywanych w zastosowaniach AI w sektorze edukacji oraz o udostępnianie ich właściwym organom publicznym w sposób przystępny i z poszanowaniem przepisów o prawach autorskich i tajemnicy przedsiębiorstwa; przypomina, że dzieci stanowią grupę szczególnie wrażliwą, która zasługuje na szczególną uwagę i ochronę; podkreśla, że AI można co prawda z korzyścią wykorzystać w edukacji, należy jednak uwzględniać jej aspekty technologiczne, regulacyjne i społeczne, zapewniając odpowiednie zabezpieczenia i podejście ukierunkowane na człowieka, które ostatecznie zagwarantuje, że ludzie będą zawsze w stanie kontrolować i korygować decyzje systemu; w tym kontekście zaznacza, że nauczyciele muszą kontrolować i nadzorować wprowadzanie i stosowanie technologii AI w szkołach i na uczelniach podczas interakcji z uczniami i studentami; przypomina, że nie wolno, by systemy oparte na AI podejmowały bez nadzoru człowieka ostateczne decyzje, które mogłyby mieć wpływ na szanse edukacyjne, takie jak ocena końcowa studentów; przypomina, że jeżeli zautomatyzowane, oparte na profilowaniu decyzje dotyczące osób fizycznych wywołują skutki prawne lub podobne, decyzje te muszą mieć ściśle ograniczony charakter i w każdym wypadku wymagają prawa do interwencji człowieka oraz skorzystania z prawa do ich wyjaśnienia na mocy przepisów rozporządzenia RODO; podkreśla, że należy tego ściśle przestrzegać, zwłaszcza w systemie edukacji, w którym podejmowane są decyzje dotyczące przyszłych szans i możliwości;

44. wyraża poważne zaniepokojenie, że szkoły i inne placówki edukacyjne stają się coraz bardziej zależne od usług technologii edukacyjnej (EDTech), w tym zastosowań sztucznej inteligencji, które oferuje niewielka grupa prywatnych przedsiębiorstw o dominującej pozycji na rynku; uważa, że należy to kontrolować za pośrednictwem unijnych reguł konkurencji; podkreśla w związku z tym, jak ważne jest, by wspierać wprowadzanie AI w MŚP w sektorach edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym, z wykorzystaniem odpowiednich zachęt zapewniających równość szans; wzywa zatem do inwestowania w europejskie firmy informatyczne, by rozwijać niezbędne technologie w Unii, zważywszy, że największe firmy oferujące sztuczną inteligencję mają siedziby poza Unią; zdecydowanie przypomina, że dane dotyczące małoletnich są ściśle chronione na mocy RODO i mogą być przetwarzane tylko wówczas, gdy są w pełni zanonimizowane

Środa, 19 maja 2021 r.

lub gdy uzyskano zgodę lub pozwolenie osoby odpowiedzialnej za opiekę rodzicielską nad dzieckiem, w ścisłej zgodności z zasadami minimalizacji danych i ograniczenia celu; wzywa do zapewnienia bardziej solidnej ochrony i zabezpieczeń w sektorze edukacji w odniesieniu do danych dotyczących dzieci i apeluje do Komisji o podjęcie skuteczniejszych działań w tym zakresie; wzywa do przekazywania dzieciom i ich rodzicom, w tym za pomocą kampanii uświadamiających i informacyjnych, jasnych informacji na temat ewentualnego wykorzystania i przetwarzania danych dotyczących dzieci;

45. podkreśla szczególne ryzyko związane z wykorzystaniem zastosowań sztucznej inteligencji oferujących funkcję automatycznego rozpoznawania, które obecnie szybko się rozwijają; przypomina, że dzieci są grupą szczególnie wrażliwą; zaleca Komisji i państwom członkowskim wprowadzenie zakazu automatycznej identyfikacji biometrycznej, takiej jak rozpoznawanie twarzy, do celów edukacyjnych i kulturalnych, w obiektach edukacyjnych i kulturalnych, chyba że jest to dozwolone prawem;

46. podkreśla potrzebę zwiększenia wyboru dla klienta, pobudzania konkurencji i poszerzenia zakresu usług opartych na technologiach AI oferowanych do celów edukacyjnych; w tym kontekście zachęca władze publiczne, aby motywowały do rozwijania i stosowania technologii AI poprzez finansowanie ich ze środków publicznych i zamówienia publiczne; uważa, że technologie stosowane przez publiczne placówki edukacyjne lub nabywane ze środków publicznych powinny być oparte na technologii otwartego oprogramowania;

47. zauważa, że innowacje w sektorze edukacji należało wprowadzić już wcześniej, co uwidoczniła pandemia COVID-19 i spowodowane nią przejście na e-uczenie się i naukę zdalną; podkreśla, że narzędzia edukacyjne wspomagane przez AI, takie jak narzędzia do oceny i identyfikacji trudności w uczeniu, mogą poprawić jakość i skuteczność e-uczenia się;

48. podkreśla, że infrastruktura cyfrowa nowej generacji i zasięg internetu mają strategiczne znaczenie dla zapewnienia obywatelom Unii edukacji wspieranej sztuczną inteligencją; w świetle kryzysu związanego z COVID-19 wzywa Komisję do opracowania strategii na rzecz europejskiej sieci 5G, która zapewni Europie strategiczną odporność i nie będzie zależna od technologii państw, które nie dzielą naszych wartości;

49. wzywa do stworzenia ogólnoeuropejskiej sieci uniwersyteckiej i badawczej, do której powinny należeć instytucje i eksperci z różnych dziedzin badający wpływ AI na uczenie się i która zajęłaby się kwestią AI w edukacji i opracowaniem rozwiązań zwiększających jej potencjał;

### **Dziedzictwo kulturowe**

50. ponownie podkreśla znaczenie dostępu do kultury dla każdego obywatela w całej Unii; podkreśla w tym kontekście znaczenie wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, placówkami oświatowymi, instytucjami kultury i podobnymi zainteresowanymi stronami; uznaje ponadto za niezwykle istotne, aby zasoby dostępne zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym były wykorzystywane w możliwie największym stopniu na rzecz dalszej poprawy dostępu do kultury; zwraca uwagę, że istnieje wiele możliwości uzyskania dostępu do kultury oraz że należy zbadać wszystkie różnorodne opcje, aby móc określić, która jest najodpowiedniejsza; podkreśla znaczenie zapewnienia zgodności z Traktatem z Marrakeszu;

51. podkreśla, że AI może odgrywać istotną rolę w zachowaniu, odtwarzaniu, dokumentowaniu, analizowaniu i promowaniu materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz zarządzaniu nim, w tym poprzez monitorowanie i analizowanie zmian dotyczących obiektów dziedzictwa kulturowego powodowanych przez zagrożenia takie jak zmiana klimatu, klęski żywiołowe i konflikty zbrojne;

52. podkreśla, że technologie związane z AI mogą ułatwić wyeksponowanie różnorodności kulturowej Europy; podkreśla, że technologie te stwarzają nowe możliwości dla instytucji kultury, takich jak muzea, w zakresie tworzenia innowacyjnych narzędzi służących katalogowaniu artefaktów oraz dokumentowaniu i ułatwianiu dostępu do obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym przez stosowanie technologii modelowania 3D oraz rozszerzonej rzeczywistości wirtualnej; podkreśla, że AI umożliwi również muzeom i galeriom sztuki wprowadzanie interaktywnych i spersonalizowanych usług dla zwiedzających, którym będzie dostarczać listę sugerowanych pozycji na podstawie ich preferencji wyrażonych osobiście oraz przez internet;

53. podkreśla, że wykorzystanie AI będzie zapowiedzią nowych innowacyjnych podejść, narzędzi i metod umożliwiających pracownikom i badaczom kultury stworzenie jednolitych baz danych z odpowiednimi systemami klasyfikacji oraz metadanymi multimedialnymi, co pozwoli im na powiązanie różnych obiektów dziedzictwa kulturowego, a dzięki temu zwiększy wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego i pomoże lepiej je rozumieć;

Środa, 19 maja 2021 r.

54. podkreśla, że należy określić dobre praktyki wykorzystywania AI na potrzeby ochrony i dostępu do dziedzictwa kulturowego, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, i rozpowszechnić je między sieciami kultury w całej Unii, a zarazem wspierać badania nad różnymi zastosowaniami AI w celu promowania wartości, ochrony i dostępności dziedzictwa kulturowego; apeluje do Komisji i państw członkowskich o propagowanie możliwości, jakie stwarza stosowanie AI w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach;

55. podkreśla, że technologie AI można także wykorzystywać do monitorowania nielegalnego handlu dobrami kultury i przypadków ich niszczenia, a także do gromadzenia danych na potrzeby działań związanych z przywracaniem i odbudową zarówno materialnego, jak i niematerialnego dziedzictwa kulturowego; zwraca w szczególności uwagę, że rozwijanie, wprowadzanie i stosowanie AI w procedurach kontroli celnej może pomóc w przeciwdziałaniu nielegalnemu handlowi dziedzictwem kulturowym, zwłaszcza przez uzupełnienie systemów pozwalających organom celnym na ukierunkowanie działań i zasobów na obiekty, z którymi wiąże się największe ryzyko;

56. zauważa, że AI może przynieść korzyści sektorowi badań, w szczególności dzięki wkładowi, jaki analiza predykcyjna może wnieść w poprawę analizy danych, na przykład w odniesieniu do nabywania i obiegu dóbr kultury; podkreśla, że Unia powinna zwiększyć inwestycje i promować partnerstwa między przemysłem a środowiskiem akademickim w celu wzmocnienia doskonałości w zakresie badań na szczeblu europejskim;

57. przypomina, że AI może stanowić rewolucyjne narzędzie promowania turystyki kulturalnej, i podkreśla jej znaczny potencjał w prognozowaniu ruchu turystycznego, co może być pomocne dla miast odwiedzanych przez zbyt dużą liczbę turystów;

#### **Sektor kultury i sektor kreatywny oraz związane z nimi branże**

58. z zalem stwierdza, że kultura nie znajduje się wśród priorytetów określonych w wariantach strategicznych i zaleceniach dotyczących AI na szczeblu Unii, w szczególności w białej księdze Komisji z 19 lutego 2020 r. w sprawie sztucznej inteligencji; wzywa do przeglądu tych zaleceń i do uznania kultury za jeden z priorytetów polityki w dziedzinie AI na szczeblu Unii; wzywa Komisję oraz państwa członkowskie do zajęcia się kwestią potencjalnego wpływu rozwijania, wprowadzania i stosowania technologii AI na sektor kultury i sektor kreatywny oraz związane z nimi branże, a także do wykorzystania w jak największym stopniu Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy do cyfryzacji tego sektora, aby dopasować się do nowych form konsumpcji w XXI wieku;

59. zwraca uwagę na fakt, że AI dotarła również do sektora kultury i sektora kreatywnego oraz związanych z nimi branż, gdzie przybiera na przykład formę zautomatyzowanego tworzenia tekstów, filmów wideo lub utworów muzycznych; podkreśla, że również osoby pracujące w sektorze kreatywnym i twórcy kultury muszą posiadać niezbędne umiejętności i zdolności cyfrowe, aby móc korzystać z AI i innych technologii cyfrowych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby propagowały możliwości stosowania AI w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, udostępniając większe środki przeznaczone na naukę i badania oraz aby stworzyły centra cyfrowej kreatywności, w których osoby pracujące w sektorze kreatywnym i twórcy kultury będą mogli opracowywać zastosowania AI, uczyć się ich obsługi oraz obsługi innych technologii, oraz je testować;

60. zauważa, że technologie związane z AI mogą potencjalnie zwiększyć liczbę miejsc pracy w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach, czemu sprzyja lepszy dostęp do tych technologii; podkreśla zatem znaczenie podniesienia poziomu umiejętności cyfrowych w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach, tak by technologie te były w tych sektorach bardziej inkluzywne i interaktywne oraz łatwiejsze do stosowania i opanowania,

61. podkreśla, że interakcja między AI a sektorem kultury i sektorem kreatywnym oraz związanymi z nimi branżami jest złożona i wymaga dogłębnej oceny; z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Komisji z listopada 2020 r. zatytułowane „Tendencje i zmiany w sztucznej inteligencji – wyzwania dla ram praw własności intelektualnej” oraz badanie pt. „Badanie dotyczące praw autorskich i nowych technologii: zarządzanie danymi dotyczącymi praw autorskich i sztuczna inteligencja”; podkreśla znaczenie zapewnienia jasności w odniesieniu do zasad wykorzystywania treści chronionych prawem autorskim jako danych wejściowych (obrazów, muzyki, filmów, baz danych itp.) oraz do produkcji dóbr kultury i materiałów audiowizualnych, niezależnie od tego, czy są tworzone przez ludzi przy pomocy AI, czy są autonomicznie generowane przez technologie AI; zwraca się do Komisji o przeanalizowanie, jaki wpływ AI będzie miała na europejski sektor kreatywny; ponownie podkreśla znaczenie europejskich danych i z zadowoleniem przyjmuje dotyczące tej kwestii oświadczenia Komisji oraz uwzględnienie AI i powiązanych z nią technologii wśród najważniejszych zagadnień;

62. podkreśla potrzebę opracowania na szczeblu unijnym spójnej wizji technologii związanych z AI w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach; wzywa państwa członkowskie, aby zwróciły większą uwagę na kwestie związane z kulturą w krajowych strategiach dotyczących AI w celu zapewnienia wykorzystania innowacji i utrzymania konkurencyjności w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach oraz ochrony i promocji różnorodności kulturowej na szczeblu Unii w nowym kontekście cyfrowym;

Środa, 19 maja 2021 r.

63. podkreśla znaczenia stworzenia ogólnounijnego zróżnicowanego środowiska dla technologii AI, które to środowisko będzie sprzyjać różnorodności kulturowej i językowej oraz wspierać mniejszości, oraz jednocześnie wzmocnienia sektora kultury i sektora kreatywnego oraz związanych z nimi branż za pomocą platform internetowych, pozwalających na włączenie obywateli Unii i ich aktywne uczestnictwo;

64. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wsparcia demokratycznej debaty na temat technologii AI oraz do stworzenia regularnego forum na potrzeby dyskusji ze społeczeństwem obywatelskim, naukowcami, środowiskiem akademickim i zainteresowanymi stronami w celu podniesienia poziomu wiedzy na temat korzyści płynących z wykorzystywania tej technologii w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach, a także wynikających z tego wyzwań; podkreśla w związku z tym rolę, jaką kultura i sztuka mogą odegrać w przekazywaniu wiedzy o sztucznej inteligencji oraz w debacie publicznej na ten temat, ponieważ za pomocą kultury i sztuki można zobrazować i umożliwić doświadczenie maszynowego uczenia się, na przykład w dziedzinie muzyki;

65. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zajęcia się kwestią treści generowanych przez AI i związanymi z tym wyzwaniem dotyczącymi autorstwa i naruszenia praw autorskich; w tym kontekście zwraca się do Komisji o dokonanie oceny wpływu AI i powiązanych z nią technologii na sektor audiowizualny, a także na sektor kultury i sektor kreatywny oraz związane z nimi branże, aby propagować różnorodność kulturową i językową przy jednoczesnym poszanowaniu praw autorów i wykonawców;

66. podkreśla, że czołową rolę w opracowaniu europejskiej strategii w zakresie AI w szkolnictwie, kulturze i sektorze audiowizualnym powinien odgrywać Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT), w szczególności jego przyszła wspólnota wiedzy i innowacji (WWII), która ma zajmować się sektorem kultury i sektorem kreatywnym i która może pomóc przyspieszyć zastosowanie AI w sektorze i czerpanie z niego korzyści;

67. zauważa, że AI już znalazła się w kreatywnym łańcuchu wartości na poziomie tworzenia, produkcji, rozpowszechniania i konsumpcji i w związku z tym wywiera ogromny wpływ na sektor kultury i sektor kreatywny oraz związane z nimi branże, w tym branżę muzyczną, filmową, sztukę i literaturę, przez wprowadzanie nowych narzędzi, programów i wspomaganie produkcji za pomocą AI, aby ułatwić produkcję, a zarazem inspirować i pozwalać ogółowi społeczeństwa na tworzenie treści;

68. wzywa Komisję do przeprowadzenia badań i rozważenia wariantów strategicznych w celu zaradzenia szkodliwemu wpływowi wykorzystania AI przez internetowe serwisy streamingowe do kontroli transmisji strumieniowych w celu ograniczenia różnorodności lub zwiększenia zysków przez proponowanie lub promowanie pewnych treści w ofertach dla konsumentów, oraz do zbadania, jak wpływa to na różnorodność kulturową i dochody twórców;

69. uważa, że w sektorze kultury i sektorze kreatywnym oraz związanych z nimi branżach AI staje się coraz bardziej przydatna do działań związanych z tworzeniem i produkcją;

70. podkreśla rolę osobowości autora w dawaniu wyrazu swobodnym i twórczym wyborom, które stanowią o oryginalności utworów<sup>(12)</sup>; podkreśla znaczenie ograniczeń i wyjątków w odniesieniu do praw autorskich w przypadku wykorzystywania treści jako danych wejściowych, szczególnie w edukacji, środowisku akademickim i obszarze badań naukowych, oraz w produkcji treści kulturalnych i kreatywnych, takich jak treści audiowizualne i treści tworzone przez użytkowników;

71. uważa, że konieczne jest uwzględnienie ochrony twórczości technicznej i artystycznej generowanej przez AI, aby wspierać tę formę tworzenia;

72. podkreśla, że w kontekście gospodarki opartej na danych możliwe jest usprawnienie zarządzania danymi dotyczącymi praw autorskich w celu poprawy wynagrodzeń autorów i wykonawców, w szczególności poprzez umożliwienie szybkiej identyfikacji autorstwa i własności treści, co przyczyni się do zmniejszenia liczby utworów osieroconych; podkreśla ponadto, że rozwiązania technologiczne w dziedzinie AI powinny być stosowane w celu poprawy infrastruktury danych dotyczących praw autorskich i powiązania metadanych w utworach, a także w celu ułatwienia wywiązywania się z obowiązku zapewnienia przejrzystości, o którym mowa w art. 19 dyrektywy (UE) 2019/790 w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym<sup>(13)</sup>, w zakresie przedstawiania aktualnych, istotnych i wyczerpujących informacji na temat eksploatacji utworów i wykonań autorów i wykonawców, w szczególności w przypadku istnienia wielu podmiotów praw autorskich i złożonych systemów licencyjnych;

<sup>(12)</sup> Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-833/18, *SI i Brompton Bicycle Ltd przeciwko Chedech / Get2Get*.

<sup>(13)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92).

Środa, 19 maja 2021 r.

73. wzywa, aby w planie działania dotyczącym własności intelektualnej zapowiedzianym przez Komisję zajęto się kwestią AI i jej wpływem na sektor kreatywny, z uwzględnieniem potrzeby znalezienia równowagi pomiędzy ochroną praw własności intelektualnej a wspieraniem kreatywności w edukacji, kulturze i badaniach naukowych; uważa, że Unia może odgrywać wiodącą rolę w tworzeniu technologii AI, jeśli ustanowi sprawnie funkcjonujące ramy regulacyjne i będzie realizowała aktywną politykę publiczną, w szczególności w odniesieniu do programów szkoleniowych i wsparcia finansowego na rzecz badań naukowych; zwraca się do Komisji o dokonanie oceny wpływu praw własności intelektualnej na badania i rozwój AI i powiązanych technologii, a także na sektor kultury i sektor kreatywny oraz związane z nimi branże, w tym sektor audiowizualny, zwłaszcza w odniesieniu do autorstwa utworów, sprawiedliwego wynagrodzenia autorów i kwestii pokrewnych;

74. wzywa Komisję do uwzględnienia aspektów prawnych produktów powstałych w wyniku zastosowania technologii AI, a także treści kulturowych powstałych w wyniku stosowania AI i powiązanych technologii; uznaje za istotne wspieranie produkcji treści kulturalnych; przypomina jednak o znaczeniu ochrony jednolitych unijnych ram praw własności intelektualnej i dopilnowania, by wszelkie zmiany były wprowadzane z należytą starannością, tak aby nie zaburzyć delikatnej równowagi; wzywa Komisję do dokonania dogłębnej oceny dotyczącej ewentualnej osobowości prawnej treści wytwarzanych przez AI, a także stosowania praw własności intelektualnej do treści generowanych przez AI oraz do treści tworzonych z wykorzystaniem narzędzi opartych na AI;

75. wzywa również Komisję do rozważenia możliwości opracowania, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami, mechanizmów lub systemów weryfikacji dla wydawców, autorów, twórców itp., aby pomóc im w sprawdzaniu, z jakich treści mogą korzystać, oraz ułatwić ustalanie, co podlega ochronie na mocy prawa własności intelektualnej;

76. wzywa Komisję do ustanowienia przepisów zapewniających skuteczną interoperacyjność danych, tak aby treści nabyte na platformie były dostępne za pośrednictwem dowolnego instrumentu cyfrowego, niezależnie od jego marki;

### **Sektor audiowizualny**

77. zwraca uwagę, że AI jest często wykorzystywana w zautomatyzowanych algorytmach podejmowania decyzji w celu rozpowszechniania treści kulturalnych i kreatywnych i ustalania kolejności, w jakiej są one prezentowane użytkownikom; podkreśla, że te algorytmy to „czarna skrzynka” dla użytkowników; podkreśla, że algorytmy wykorzystywane przez dostawców usług medialnych, platformy udostępniania plików wideo oraz muzyczne serwisy streamingowe powinny być opracowywane tak, aby nie traktowały w sposób uprzywilejowany konkretnych utworów poprzez ograniczenie „spersonalizowanych” rekomendacji do najbardziej popularnych treści, do targetowania reklam, do celów komercyjnych lub w celu osiągnięcia jak największego zysku; apeluje, by algorytmy rekomendacji i spersonalizowane materiały reklamowe były w miarę możliwości wytlumaczalne i przejrzyste, by dać konsumentom dokładny i pełny wgląd w te procesy i treści oraz dopilnować, aby usługi spersonalizowane były niedyskryminujące i zgodne z przyjętymi niedawno rozporządzeniem o stosunkach między platformami internetowymi a przedsiębiorstwami<sup>(14)</sup> oraz dyrektywą zbiorczą o nowym ładzie dla konsumentów<sup>(15)</sup>; wzywa Komisję, aby zajęła się sposobem optymalizacji algorytmów moderacji treści pod kątem większego zaangażowania ich użytkowników oraz przedstawiła propozycje zaleceń mających na celu zwiększenie kontroli użytkowników nad treścią, którą widzą, poprzez zagwarantowanie i właściwe wdrożenie prawa użytkowników do rezygnacji z polecanych i spersonalizowanych usług; podkreśla również, że konsumentów należy informować, kiedy mają do czynienia ze zautomatyzowanym procesem decyzyjnym, a ich wybory i działania nie mogą być ograniczane; zaznacza, że trzeba przeciwdziałać wykorzystywaniu mechanizmów AI do nadzoru komercyjnego nad konsumentami, nawet w przypadku „usług bezpłatnych”, przez zapewnienie pełnej zgodności takich praktyk z prawami podstawowymi i RODO; podkreśla, że wszystkie zmiany regulacyjne muszą uwzględniać wpływ na konsumentów podatnych na zagrożenia;

78. podkreśla, że to, co jest nielegalne poza internetem, powinno być nielegalne w internecie; zwraca uwagę, że narzędzia opierające się na sztucznej inteligencji mają potencjał zwalczania nielegalnych treści w internecie i są już stosowane w tym celu, w kontekście aktu prawnego o usługach cyfrowych, który ma zostać wkrótce przyjęty, przypomina jednak z mocą, że narzędzia takie muszą zawsze być zgodne z prawami podstawowymi, a zwłaszcza z wolnością

<sup>(14)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego (Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57).

<sup>(15)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnień unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta (Dz.U. L 328 z 18.12.2019, s. 7).



Środa, 19 maja 2021 r.

wypowiedzi i informacji, i nie powinny prowadzić do ogólnego obowiązku monitorowania internetu ani do usuwania legalnych treści rozpowszechnianych w celach edukacyjnych, dziennikarskich, artystycznych lub badawczych; podkreśla, że podczas moderacji treści algorytmy powinny być stosowane wyłącznie jako mechanizm sygnalizujący podlegający interwencji człowieka, ponieważ sztuczna inteligencja nie jest w stanie niezawodnie odróżniać treści legalnych, nielegalnych i szkodliwych; zwraca uwagę, że w warunkach dotyczących korzystania należy zawsze uwzględniać wytyczne społeczności, jak również procedurę odwoławczą;

79. przypomina w związku z tym, że zgodnie z art. 15 dyrektywy o handlu elektronicznym<sup>(16)</sup> nie należy prowadzić nadzoru ogólnego, a nadzorowanie konkretnych treści w audiowizualnych usługach medialnych powinno być zgodne z wyjątkami zapisanymi w prawodawstwie unijnym; przypomina, że zastosowania AI muszą być zgodne z wewnętrznymi i zewnętrznymi protokołami bezpieczeństwa, które powinny być technicznie precyzyjne i solidne; uważa, że zasada ta powinna dotyczyć działania zarówno w normalnych warunkach, jak i w sytuacjach nieznanych i nieprzewidywalnych;

80. podkreśla ponadto, że wykorzystywanie AI do rekomendowania treści na podstawie algorytmów przez dostawców usług medialnych takich jak VoD i platformy udostępniania plików wideo może mieć poważny wpływ na różnorodność kulturową i językową, w szczególności w odniesieniu do obowiązku ekspozycji utworów europejskich zgodnie z art. 13 dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych (dyrektywa (UE) 2018/1808<sup>(17)</sup>); zauważa, że ten sam problem dotyczy również muzycznych serwisów streamingowych, i wzywa do opracowania wskaźników oceny różnorodności kulturowej i promowania europejskich utworów w takich serwisach;

81. wzywa Komisję i państwa członkowskie do większego wsparcia finansowego rozwijania, wprowadzania i stosowania AI w ramach zautomatyzowanej realizacji napisów i dubbingu europejskich utworów audiowizualnych w celu zwiększenia różnorodności kulturowej i językowej w Unii oraz poprawy rozpowszechnienia europejskich treści audiowizualnych i dostępu do nich;

82. wzywa Komisję do ustanowienia jasnych ram etycznych dotyczących stosowania technologii AI w mediach w celu zapobiegania wszelkim formom dyskryminacji oraz zapewnienia na szczeblu UE dostępu do treści zróżnicowanych kulturowo i językowo, opartych na przejrzystych, rozliczalnych i inkluzywnych algorytmach, przy jednoczesnym poszanowaniu indywidualnych wyborów i preferencji;

83. zwraca uwagę, że sztuczna inteligencja może odgrywać istotną rolę w szybkim rozpowszechnianiu dezinformacji; w związku z tym podkreśla, że w ramach tych należy również uwzględnić kwestię niewłaściwego wykorzystywania AI do rozpowszechniania w internecie nieprawdziwych informacji, informacji wprowadzających w błąd i dezinformacji, a jednocześnie uniknąć cenzury; wzywa zatem Komisję do oceny zagrożeń związanych z możliwością wykorzystywania sztucznej inteligencji do rozpowszechniania dezinformacji w otoczeniu cyfrowym oraz rozwiązań umożliwiających wykorzystanie AI w celu przeciwdziałania dezinformacji;

84. wzywa Komisję do przyjęcia środków regulacyjnych, które zapewnią dostawcom usług medialnych dostęp do danych, które są generowane w związku z udostępnianiem i rozpowszechnianiem ich treści na platformach osób trzecich; podkreśla, że pełne przekazanie danych przez operatorów platform dostawcom usług medialnych ma decydujące znaczenie dla lepszego zrozumienia odbiorców przez dostawców usług medialnych, a co za tym idzie ulepszenia ich usług zgodnie z wyobrazeniami odbiorców;

85. podkreśla znaczenie podwyższenia finansowania programów „Cyfrowa Europa”, „Kreatywna Europa” i „Horyzont Europa” w celu zwiększenia wsparcia dla europejskiego sektora audiowizualnego, a mianowicie poprzez projekty badawcze oparte na współpracy i eksperymentalne inicjatywy pilotażowe w zakresie rozwijania, wprowadzania i stosowania etycznych technologii AI;

86. wzywa do bliskiej współpracy państw członkowskich w opracowywaniu programów szkoleniowych mających na celu zmianę lub podnoszenie kwalifikacji pracowników, aby lepiej przygotować ich na transformację społeczną, którą pociągnie za sobą wykorzystanie technologii AI w sektorze audiowizualnym;

87. jest zdania, że AI ma ogromny potencjał, by stymulować innowacje w sektorze mediów informacyjnych; uważa, że powszechne wykorzystywanie AI np. do tworzenia i dystrybucji treści, monitorowania komentarzy, analizy danych i identyfikowania spreparowanych zdjęć i filmów ma kluczowe znaczenie dla ograniczenia kosztów w redakcjach wiadomości ze względu na spadek przychodów z reklam i dla przeznaczania większych środków na relacje z miejsca zdarzenia, a tym samym zwiększenia jakości i różnorodności treści;

<sup>(16)</sup> Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1).

<sup>(17)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych ze względu na zmianę sytuacji na rynku (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 69).

Środa, 19 maja 2021 r.

**Dezinformacja cyfrowa: treści typu „deepfake”**

88. podkreśla znaczenie zapewnienia pluralizmu mediów w internecie, jak i poza nim, w celu zagwarantowania jakości, różnorodności i wiarygodności dostępnych informacji;

89. przypomina, że dokładność, niezależność, sprawiedliwość, poufność, humanitarność, rozliczalność i przejrzystość będące siłami napędowymi zasady wolności wypowiedzi i dostępu do informacji w mediach w internecie i poza nim mają decydujące znaczenie w zwalczaniu dezinformacji i informacji wprowadzających w błąd;

90. zwraca uwagę na ważną rolę, jaką niezależne media odgrywają w kulturze i życiu codziennym obywateli; podkreśla, że dezinformacja stanowi kluczowy problem, ponieważ powoduje ciągłe naruszenia praw autorskich i ogólnie praw własności intelektualnej; wzywa Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi kontynuowała działania na rzecz podnoszenia świadomości na temat tego problemu, przeciwdziałając skutkom dezinformacji oraz problemom związanym ze źródłami; uważa ponadto za istotne opracowanie strategii edukacyjnych w celu poprawy umiejętności cyfrowych w tym konkretnym aspekcie;

91. przypomina, że wraz z szybko pojawiającymi się nowymi technikami wykrywanie nieprawdziwych i zmanipulowanych treści, np. typu „deepfake” staje się coraz trudniejsze, ponieważ twórcy o złych zamiarach są w stanie generować wyrafinowane algorytmy, które można wyszkolić tak, aby unikały wykrycia, co ma poważny wpływ na nasze podstawowe wartości demokratyczne; zwraca się do Komisji o dokonanie oceny wpływu AI na tworzenie treści typu „deepfake”, ustanowienie odpowiednich ram prawnych dotyczących ich tworzenia, produkcji lub rozpowszechniania w złych zamiarach oraz o przedstawienie propozycji zaleceń dotyczących między innymi przeciwdziałania wszelkim zagrożeniom stwarzanym przez systemy zasilane sztuczną inteligencją dla wolnych i uczciwych wyborów oraz demokracji;

92. z zadowoleniem przyjmuje ostatnie inicjatywy i projekty mające na celu opracowanie skuteczniejszych narzędzi do wykrywania treści typu „deepfake” oraz wymogów w zakresie przejrzystości; podkreśla w związku z tym konieczność zbadania metod przeciwdziałania treściom typu „deepfake” oraz inwestowania w takie metody, co będzie stanowić niezwykle istotny krok w walce z rozpowszechnianiem informacji wprowadzających w błąd i szkodliwych treści; uważa, że rozwiązania wspomagane przez AI mogą być w tym względzie skuteczne; zwraca się w związku z tym do Komisji o wprowadzenie obowiązku zawarcia we wszystkich materiałach typu „deepfake” lub wszelkich innych realistycznie wykonanych syntetycznych materiałach wideo informacji, że materiał nie jest oryginalny, oraz ścisłego ograniczenia dotyczącego ich wykorzystania do celów wyborczych;

93. jest zaniepokojony tym, że AI ma coraz większy wpływ na sposób wyszukiwania i wykorzystywania informacji online; zwraca uwagę na fakt, że tak zwane bańki filtrujące i kabiny pogłosowe ograniczają różnorodność opinii oraz wywierają negatywny wpływ na otwartą debatę społeczną; wzywa zatem do zapewnienia przejrzystości stosowania przez operatorów platform algorytmów, które służą do administrowania informacjami, oraz do przyznania użytkownikom większej swobody decydowania o tym, jakiego rodzaju informacje chcą otrzymywać;

94. zwraca uwagę na fakt, że technologie AI są już wykorzystywane w dziennikarstwie, na przykład podczas tworzenia tekstów lub analizowania dużych zbiorów danych w kontekście dziennikarstwa śledczego; podkreśla, że w przypadku tworzenia informacji istotnych dla ogółu społeczeństwa ważne jest to, aby zautomatyzowane dziennikarstwo odnosiło się do prawidłowych i kompletnych danych, aby uniknąć rozpowszechniania nieprawdziwych informacji; podkreśla, że również w odniesieniu do treści dziennikarskich tworzonych za pomocą technologii AI muszą obowiązywać podstawowe zasady wysokiej jakości dziennikarstwa, takie jak kontrola redakcyjna; wzywa do oznaczania tekstów wygenerowanych z wykorzystaniem AI, aby utrzymać zaufanie do dziennikarstwa;

95. podkreśla potencjał AI we wspieraniu i promowaniu wielojęzyczności poprzez tworzenie technologii związanych z językiem i umożliwienie odkrywania europejskich treści w internecie;

o

o o

96. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0240

**Strategia UE dotycząca integracji systemu energetycznego****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie strategii europejskiej na rzecz integracji systemów energetycznych (2020/2241(INI))**

(2022/C 15/05)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194,
- uwzględniając porozumienie paryskie w sprawie klimatu z dnia 12 grudnia 2015 r.,
- uwzględniając cel zrównoważonego rozwoju ONZ nr 7 „Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie”,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 lutego 2016 r. zatytułowany „Strategia UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia” (COM(2016)0051),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2018 r. zatytułowany „Czysta planeta dla wszystkich – Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki” (COM(2018)0773),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. zatytułowany „Europejska strategia w zakresie danych” (COM(2020)0066),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 marca 2020 r. zatytułowany „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” (COM(2020)0102),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lipca 2020 r. zatytułowany „Impuls dla gospodarki neutralnej dla klimatu: strategia UE dotycząca integracji systemu energetycznego” (COM(2020)0299),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lipca 2020 r. zatytułowany „Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu” (COM(2020)0301),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 września 2020 r. zatytułowany „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. – Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli” (COM(2020)0562),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2020 r. zatytułowany „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia” (COM(2020)0662),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 października 2020 r. dotyczący strategii UE na rzecz ograniczenia emisji metanu (COM(2020)0663),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 14 października 2020 r. na temat stanu unii energetycznej (COM(2020)0950),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 14 października 2020 r. z postępów w dziedzinie konkurencyjności w zakresie czystej energii (COM(2020)0953),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 14 października 2020 r. z postępów w dziedzinie efektywności energetycznej (COM(2020)0954),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 14 października 2020 r. z postępów w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych (COM(2020)0952),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 14 października 2020 r. zatytułowane „Ceny i koszty energii w Europie” (COM(2020)0951),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 listopada 2020 r. zatytułowany „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” (COM(2020)0741),

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie przyszłości systemów energetycznych w unii energetycznej, mających zapewnić transformację energetyczną oraz realizację celów w zakresie energii i klimatu w okresie do roku 2030 i późniejszym,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie nowego celu klimatycznego UE na 2030 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z dnia 12 grudnia 2019 r.,
- uwzględniając inicjatywę dotyczącą wodoru, z którą wystąpiła w Linzu 17 i 18 września 2018 r. austriacka prezydencja Rady,
- uwzględniając inicjatywę na rzecz zrównoważonej i inteligentnej infrastruktury gazowej dla Europy, zaproponowaną w Bukareszcie 1 i 2 kwietnia 2019 r. przez rumuńską prezydentkę Rady,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylającą dyrektywę 91/157/EWG <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 <sup>(3)</sup> (rozporządzenie TEN-E),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 <sup>(4)</sup>, obecnie poddawane przeglądowi,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z dnia 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych <sup>(7)</sup> (dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej <sup>(8)</sup> (dyrektywa o efektywności energetycznej),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE <sup>(9)</sup>,

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 266 z 26.9.2006, s. 1.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129.

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 210.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej <sup>(10)</sup>,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) nr 559/2014 z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Technologii Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych 2 <sup>(11)</sup>;
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu – europejska, długofalowa i zgodna z porozumieniem paryskim wizja strategiczna na rzecz dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki <sup>(12)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej <sup>(13)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania) <sup>(14)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu <sup>(15)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 2 lipca 2020 r. w sprawie kompleksowego europejskiego podejścia do magazynowania energii <sup>(16)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie przeglądu wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej <sup>(17)</sup>,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Transportu i Turystyki,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0062/2021),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z porozumieniem paryskim oraz w oparciu o zasadę równości i najlepszą dostępną wiedzę naukową Parlament, Rada i Komisja, aby ograniczyć wzrost temperatury na świecie do 1,5 °C w stosunku do poziomu sprzed epoki przemysłowej, poparły cel zakładający osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.;
- B. mając na uwadze, że Komisja zaproponowała wspólny cel ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do roku 2030, natomiast Parlament zatwierdził cel w postaci redukcji emisji gazów cieplarnianych o 60 % do roku 2030;
- C. mając na uwadze, że w sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej z 2020 r. wskazano, iż zapotrzebowanie na energię w UE zmniejsza się w ujęciu ogólnym, ale wzrasta w niektórych sektorach takich jak transport oraz technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT);
- D. mając na uwadze, że około 40 % całkowitego zużycia energii w UE przypada na budynki i że powstaje w nich 36 % emisji gazów cieplarnianych pochodzących z energii, a 5–9 % energii elektrycznej na świecie zużywa się na potrzeby ICT;
- E. mając na uwadze, że 70 % energii pierwotnej zużytej w UE w 2017 r. pochodziło z paliw kopalnych (ropy, gazu ziemnego i węgla) <sup>(18)</sup>;
- F. mając na uwadze, że Międzynarodowa Agencja Energetyczna szacuje, iż w przybliżeniu jedna trzecia emisji metanu na świecie pochodzi z sektora energetycznego;
- G. mając na uwadze, że osiągnięcie neutralności klimatycznej wymaga odejścia od systemu opartego w dużej mierze na paliwach kopalnych w kierunku systemu wysoce energooszczędnego, neutralnego pod względem klimatu i opartego na odnawialnych źródłach energii;
- H. mając na uwadze, że integracja systemu energetycznego oznacza skoordynowane planowanie i eksploatację całego systemu energetycznego, z uwzględnieniem różnorodnych nośników energii i połączonej infrastruktury oraz wszystkich konsumentów końcowych;

<sup>(10)</sup> Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54.

<sup>(11)</sup> Dz.U. L 169 z 7.6.2014, s. 108.

<sup>(12)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 11.

<sup>(13)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0078.

<sup>(14)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0079.

<sup>(15)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0005.

<sup>(16)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0198.

<sup>(17)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0199.

<sup>(18)</sup> Sprawozdanie Eurostatu z 2019 r. w sprawie statystyk dotyczących energii, transportu i środowiska: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/10165279/KS-DK-19-001-EN-N.pdf/76651a29-b817-eed4-f9f2-92bf692e1ed9>

Środa, 19 maja 2021 r.

- I. mając na uwadze, że integracja systemu energetycznego może dać odpowiedź na wiele wyzwań wynikających z transformacji energetycznej, a w szczególności wyzwań związanych z dekarbonizacją, optymalizacją i zbilansowaniem sieci energetycznych, i tym samym zagwarantować bezpieczeństwo dostaw i zwiększyć strategiczną autonomię UE;
- J. mając na uwadze, że dwójaka transformacja – ekologiczna i cyfrowa – sieci energetycznych będzie wymagać bezprecedensowych inwestycji publicznych i prywatnych w modernizację infrastruktury oraz wdrożenie w razie konieczności nowej infrastruktury, a także inwestycji w renowację budynków oraz badania naukowe i rozwój;
- K. mając na uwadze, że integracja systemów energetycznych może przyspieszyć transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, przy czym celem jest utrzymanie kosztów ponoszonych przez europejskich obywateli, władze i przedsiębiorstwa w realistycznych granicach i jednocześnie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, ochrona zdrowia i środowiska oraz promowanie wzrostu, innowacji i wiodącej pozycji w przemyśle w skali globalnej; mając na uwadze, że integracja sektora energetycznego musi przebiegać w sposób racjonalny pod względem kosztów;
- L. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999 zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna być skutecznie stosowana przy każdym planowaniu podaży energii i popytu na nią oraz w decyzjach dotyczących polityki i inwestycji, co oznacza, że każdą decyzję należy systematycznie oceniać pod kątem alternatywnych, racjonalnych pod względem kosztów oraz pod względem technicznym, ekonomicznym i środowiskowym środków w zakresie efektywności energetycznej;
- M. mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 pokazał, iż niezwykle istotna jest możliwość polegania na bezpiecznym i elastycznym systemie energetycznym; mając na uwadze, że z powodu dodatkowych kosztów energii elektrycznej i ogrzewania zwiększyły się obciążenia gospodarstw domowych;
  1. popiera kierunek przedstawiony przez Komisję w komunikacie w sprawie strategii dotyczącej integracji systemów energetycznych, a mianowicie hierarchię priorytetów w zakresie efektywności energetycznej i oszczędności energii, dekarbonizację zastosowań końcowych w wyniku bezpośredniej elektryfikacji oraz wykorzystanie paliw opartych na odnawialnych źródłach energii i paliw niskoemisyjnych w przypadku zastosowań, dla których nie istnieją rozwiązania alternatywne; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zadbały o stosowanie spójnego, długoterminowego podejścia w duchu solidarności i współpracy oraz o opracowanie stabilnych ram regulacyjnych dla zainteresowanych sektorów przemysłu i całego społeczeństwa; podkreśla, że obok sektora publicznego sektor prywatny będzie odgrywać kluczową rolę w pomyślnym i skutecznym wdrażaniu tej strategii oraz będzie wspierać budowę systemu energetycznego, który doprowadzi UE do neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;
  2. jest przekonany, że taka strategia może pomóc Unii wytyczyć drogę do osiągnięcia wyznaczonych celów klimatycznych, a jednocześnie utrzymać dostępność i przystępność cenową energii oraz bezpieczeństwo dostaw dzięki opracowaniu wysoce energooszczędnego, zintegrowanego, wzajemnie połączonego, odpornego, inteligentnego, multimodalnego, sprawiedliwego i zdekarbonizowanego systemu o obiegu zamkniętym; podkreśla, że w strategii tej, zwłaszcza po pandemii COVID-19, należy nakreślić wizję wsparcia gospodarki neutralnej dla klimatu, przewidującą też zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i konkurencyjności, pobudzenie zatrudnienia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz ochronę zdrowia i środowiska, a także promowanie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i innowacji;
  3. przypomina, że ważne jest uwzględnianie różnorodności krajowych systemów energetycznych i wyzwań; zachęca Komisję, aby przeanalizowała różne ścieżki dekarbonizacji, które mogą pomóc poszczególnym państwom członkowskim w wykorzystaniu najwydajniejszych rozwiązań prowadzących do obniżenia emisyjności, zgodnie z potrzebami i zasobami tych państw;

### **Optymalizacja i dekarbonizacja systemów energetycznych**

4. ponownie wyraża poparcie dla zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, co oznacza, że należy nadać priorytetowe znaczenie oszczędności energii i przyrostowi wydajności; przypomina, że obieg zamknięty i bezpośrednia elektryfikacja, tam, gdzie to możliwe, stanowią ważną ścieżkę w kierunku dekarbonizacji; podkreśla potrzebę opracowania odpornego i neutralnego dla klimatu systemu energetycznego uwzględniającego zasadę oszczędności kosztowej; podkreśla, że konieczne jest opracowanie zestawu rozwiązań przyjaznych dla klimatu, które umożliwią rozwój najbardziej efektywnych energetycznie i opłacalnych technologii na rynku oraz pomogą zmniejszyć ślad węglowy i przyczynią się do zwiększenia niezależności energetycznej w Unii;
5. podkreśla liczne korzyści płynące z nasilenia działań prowadzących do efektywności energetycznej, takie jak mniejsze uzależnienie od importu energii, niższe rachunki za zużycie, zwiększona konkurencyjność przemysłu, a także ogólne korzyści dla klimatu i środowiska;
6. wzywa Komisję, aby oceniła możliwość stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w nadchodzących przeglądach prawodawstwa i metodyki Unii oraz w nowych inicjatywach, zwłaszcza podczas planowania scenariuszy i infrastruktury oraz analizy kosztów i korzyści, a także poprzez zalecenia dla państw członkowskich dotyczące ustawodawstwa krajowego;

Środa, 19 maja 2021 r.

7. zwraca uwagę na wysokie zużycie energii w sektorze wodnym; wzywa Komisję, aby w ramach integracji systemów energetycznych rozważyła energooszczędne środki dla sektora wodnego UE oraz możliwość wykorzystania oczyszczonych ścieków jako dostępnego na miejscu źródła energii odnawialnej;

8. zauważa niewystarczające postępy państw członkowskich i całej Unii w obszarze efektywności energetycznej i renowacji budynków, co przedstawiono w sprawozdaniu z postępów w dziedzinie efektywności energetycznej z 2020 r.; wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu celów określonych w dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej i – po przeprowadzeniu dogłębnej oceny skutków – lepiej dostosowała je do celów klimatycznych, uwzględniając przy tym zalecenia wydane w toku procesu zarządzania unią energetyczną i plan dotyczący celów klimatycznych; wzywa Komisję do dokonania przeglądu istniejących środków i przyjęcia bardziej ukierunkowanych strategii politycznych, w szczególności w sektorach, w których postępy są niewystarczające, takich jak transport; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje strategię „fala renowacji” oraz zbliżający się przegląd dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej<sup>(19)</sup>; przypomina, jak ważna jest ocena wpływu zmienionych celów na przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP;

9. wzywa Komisję do rozszerzenia zasady efektywności energetycznej na cały łańcuch wartości i na wszystkie zastosowania końcowe, co będzie stanowić oszczędną metodę redukcji emisji; wzywa Komisję, aby zaproponowała konkretne inicjatywy w celu ograniczenia strat energii wzdłuż sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w drodze przeglądu rozporządzenia TEN-E oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 994/2010<sup>(20)</sup>;

10. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię UE dotyczącą metanu; przypomina, że konieczne jest szybkie wdrożenie systemów monitorowania emisji metanu, opartych na technologiach obserwacji satelitarnej takich jak technologie opracowane w ramach programu Copernicus; wzywa Komisję, aby zaproponowała środki mające na celu dalsze ograniczenie emisji metanu w sektorze energetycznym; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący wprowadzenia obowiązku monitorowania, zgłaszania i weryfikacji oraz wykrywania nieszczelności i ich naprawy;

11. zwraca uwagę na potencjał, jaki tkwi w ponownym wykorzystaniu odpadów, zwłaszcza energii i ciepła resztkowego z procesów przemysłowych, bioodpadów, budynków i centrów danych; zwraca uwagę na zrównoważoną produkcję energii pochodzącej z rolnictwa, konsumpcji żywności i leśnictwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podczas kolejnego przeglądu dyrektywy w sprawie odpadów<sup>(21)</sup> opracowały skuteczne zachęty i modele biznesowe pozwalające kierować przemysłowe ciepło odpadowe i niemożliwe do uniknięcia ciepło odpadowe do sieci ciepłych lub je magazynować;

12. zwraca uwagę na wyzwanie, jakim jest dekarbonizacja ogrzewania i chłodzenia; apeluje o dalsze wdrażanie strategii dotyczącej ogrzewania i chłodzenia, w tym podczas przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii i dyrektywy o efektywności energetycznej, a także o opracowanie ram wspomagających podczas przeglądu wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią<sup>(22)</sup>; podkreśla potencjał wysokowydajnych niskotemperaturowych sieci ciepłowniczych czwartej i piątej generacji; zauważa, że mogą one ogrywać ważną rolę w racjonalnej pod względem kosztów dekarbonizacji ogrzewania na obszarach miejskich i przemysłowych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że sieci ciepłownicze i chłodnicze będą kwalifikowały się do finansowania w oparciu o zmienione rozporządzenie ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, i apeluje o uwzględnienie ich jako potencjalnych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania na podstawie rozporządzenia TEN-E; wzywa ponadto Komisję, aby uwzględniła infrastrukturę ciepłowniczą i magazynowanie energii cieplnej podczas opracowywania dziesięcioletnich planów rozwoju sieci dla Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej (ENTSO-E) i Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu (ENTSO-G); z zaniepokojeniem odnotowuje niski wskaźnik wymiany starych i nieefektywnych systemów ogrzewania; z zadowoleniem przyjmuje trwający przegląd prawa wtórnego dotyczącego etykietowania energetycznego i ekoprojektu ogrzewaczy pomieszczeń i wody oraz urządzeń chłodzących; podkreśla potencjał narzędzi cyfrowych do inteligentnego zarządzania energią i konieczność zapewnienia jednocześnie cyberbezpieczeństwa i ochrony danych;

13. przypomina, że transformacja energetyczna będzie wymagać rocznych inwestycji w infrastrukturę wynoszących od 520 do 575 mld EUR oraz odpowiedniego i skutecznego wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych; wzywa Komisję, aby opracowała włączające, zintegrowane i realistyczne planowanie scenariuszy, uwzględniające ponadto efektywność energetyczną i integrację systemów energetycznych, zgodnie z planem inwestycyjnym na rzecz zrównoważonej Europy;

<sup>(19)</sup> Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75.

<sup>(20)</sup> Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1.

<sup>(21)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

<sup>(22)</sup> Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią.

Środa, 19 maja 2021 r.

zauważa potrzebę przestrzegania kryteriów zrównoważonego inwestowania określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje<sup>(23)</sup> oraz stosowania narzędzi finansowych, które są w pełni zgodne z celami w zakresie klimatu i energii na 2030 r. oraz celem osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r., aby mieć pewność, że nie powstaną aktywa osierococone; podkreśla, że różne europejskie programy i instrumenty finansowe odgrywają kluczową rolę we wspieraniu transformacji energetycznej; podkreśla, że ze względu na cel, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej, trzeba zadbać o to, aby korzystanie z takich źródeł energii jak gaz ziemny miało jedynie przejściowy charakter; podkreśla, że przy integracji systemów należy w jak największym stopniu wykorzystać istniejącą infrastrukturę energetyczną, co może przyczynić się do opłacalnej transformacji w wielu sektorach;

14. uwypukla znaczenie oceny ex ante i prognozowania potrzeb w zakresie środków służących efektywności energetycznej, integracji systemów lub nowej infrastruktury produkcji, wzajemnych połączeń, przesyłu, dystrybucji, magazynowania i konwersji energii w celu optymalizacji wykorzystania istniejącej infrastruktury energetycznej w gospodarce neutralnej dla klimatu, przy czym należy zapewnić jej opłacalność finansową, środowiskową i społeczną oraz oszczędność kosztową i jednocześnie unikać zarówno efektu uzależnienia, jak i aktywów osierococonych; podkreśla, że w przypadku technologii niezbędnych do osiągnięcia neutralności klimatycznej ważne jest przestrzeganie zasady neutralności technologicznej, gdyż pewne technologie, które będą potrzebne w najbliższej przyszłości, nadal wymagają inwestycji w badania naukowe i rozwój; domaga się, by każdy projekt infrastrukturalny przewidywał scenariusz alternatywny oparty na ograniczeniu popytu lub na integracji sektora przed realizacją;

15. z zadowoleniem przyjmuje publikację nowej strategii UE na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych; podkreśla, że szybki rozwój morskich wysp energetycznych ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia do 2030 r. celu dotyczącego zdolności wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych; uważa, że strategia ta stwarza szansę przyspieszenia produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia bezpośredniego wykorzystania energii elektrycznej oraz wsparcia pośredniej elektryfikacji, na przykład za pomocą paliwa wodorowego i paliw syntetycznych; apeluje w związku z tym o wszechstronny przegląd przepisów Unii dotyczących infrastruktury energetycznej oraz ukierunkowany przegląd odpowiednich wytycznych w sprawie pomocy państwa, aby propagować upowszechnianie wszystkich źródeł energii odnawialnej; zwraca uwagę na możliwości obywateli, przemysłu i sektora publicznego, jeśli chodzi o większe wykorzystywanie energii słonecznej na poziomie dystrybucji; wzywa państwa członkowskie, aby uprościły procedury wydawania zezwoleń oraz usunęły bariery administracyjne utrudniające produkcję energii ze źródeł odnawialnych;

16. wzywa Komisję, aby potraktowała przegląd rozporządzenia TEN-E jako okazję do zapewnienia jego pełnej spójności z celem neutralności klimatycznej; podkreśla, że zasady redukcji emisji, cyfryzacji i integracji systemów energetycznych powinny zostać zapisane w celach rozporządzenia i dziesięcioletnich planach rozwoju sieci, a także w dłuższym okresie planowania stosownie do celu neutralności klimatycznej, aby m.in. uniknąć kosztów osierococonych; podkreśla, że inwestycje w cyfryzację istniejącej infrastruktury mogą znacznie udoskonalić zarządzanie nią dzięki zastosowaniu cyfrowych bliźniaków, algorytmów lub sztucznej inteligencji; popiera rozszerzenie zakresu rozporządzenia na infrastrukturę energetyczną taką jak infrastruktura magazynowania i infrastruktura wodorowa; apeluje o zintegrowany, skoordynowany plan sieciowy, który będzie stopniowo obejmował wszystkie nośniki energii i całą infrastrukturę; podkreśla, że infrastruktura systemu energetycznego powinna być zintegrowana z systemami cyfrowymi i transportowymi;

17. zachęca Komisję, aby w toku przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii zaproponowała – na podstawie szczegółowej oceny skutków – bardziej ambitne środki i cele, które pozwolą zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych we wszystkich sektorach; podkreśla potrzebę przyspieszenia transformacji w kierunku systemu energetycznego opartego na energii ze źródeł odnawialnych oraz szybszej elektryfikacji sektorów zastosowań końcowych, tam, gdzie to możliwe, z uwzględnieniem kosztów i efektywności energetycznej;

18. wyraża zadowolenie z przyjęcia strategii „fala renowacji” dla Europy, która przyspieszy przyjmowanie środków w zakresie efektywności energetycznej i efektywnego gospodarowania zasobami oraz zwiększy zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach w całej UE; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej brały pod uwagę synergie między sektorem energetycznym a sektorem budynków; podkreśla, że renowacja istniejących zasobów budowlanych będzie uzupełnieniem dekarbonizacji produkcji energii;

19. dostrzega osiągnięte dotychczas postępy w integracji rynku energii UE z rynkami stron Wspólnoty Energetycznej; podkreśla znaczenie promowania współpracy w obszarze energii ze źródeł odnawialnych; podkreśla potrzebę wzmocnienia mechanizmów współpracy transgranicznej w toku planowanego przeglądu dyrektywy dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii;

<sup>(23)</sup> Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13.



Środa, 19 maja 2021 r.

20. wyraża zadowolenie z przyjęcia europejskiej strategii dotyczącej wodoru; podkreśla, że budowę łańcucha dostaw odnawialnego wodoru w Europie należy traktować priorytetowo, aby wspierać przewagę pioniera, konkurencyjność przemysłu i bezpieczeństwo dostaw energii; jest przekonany, że odnawialny i niskoemisyjny wodór może pomóc w zmniejszeniu trwałych emisji, takich jak emisje z procesów przemysłowych i transportu ciężkiego, w których bezpośrednia elektryfikacja może być ograniczona ze względu na niską oszczędność kosztową lub z powodów technicznych, społecznych i środowiskowych; przypomina o konieczności przyspieszenia dekarbonizacji istniejącej produkcji wodoru; popiera uruchomienie ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania w obszarze wodoru; wzywa Komisję, aby opracowała kompleksowe ramy klasyfikacji i certyfikacji nośników gazowych w oparciu o kryteria ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w całym cyklu życia oraz kryteria zrównoważonego rozwoju, zgodnie z podejściem określonym w dyrektywie dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii; podkreśla, że taka klasyfikacja ma ogromne znaczenie dla uczestników rynku, władz i konsumentów; podkreśla potrzebę opracowania solidnych ram i odpowiedniego poziomu bazowego, aby zapewnić wykorzystanie wystarczających dodatkowych zdolności wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych proporcjonalnie do zapotrzebowania na odnawialny wodór; wzywa Komisję do uwzględnienia tej różnorodności potrzeb w planowanych wnioskach ustawodawczych; wzywa Komisję, aby zagwarantowała uczciwą i faktyczną konkurencję między wodorem importowanym od partnerów międzynarodowych i wodorem produkowanym w UE;

21. podkreśla rolę, jaką bezpieczne dla środowiska wychwytywanie, składowanie i utylizacja dwutlenku węgla (CCUS) mogą odegrać w osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu; popiera zintegrowany kontekst polityki mający stymulować upowszechnianie bezpiecznych dla środowiska zastosowań CCUS, które zapewniają redukcję netto emisji gazów cieplarnianych, tak aby przemysł ciężki stał się neutralny dla klimatu, w przypadku gdy brakuje innych metod bezpośredniej redukcji emisji; odnotowuje wniosek Komisji w sprawie zwoływania corocznego europejskiego forum ds. CCUS w ramach Przemysłowego Forum Czystej Energii, aby dodatkowo analizować opcje wspierania takich projektów; przypomina o potrzebie priorytetowego traktowania bezpośrednich redukcji emisji oraz działań służących utrzymaniu i wzmocnieniu naturalnych pochłaniaczy i rezerwuarów w UE, na przykład w drodze zrównoważonej gospodarki leśnej;

22. podkreśla, że transport może być istotnym czynnikiem ułatwiającym upowszechnianie energii ze źródeł odnawialnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zaproponowały korzystne ramy polityczne i ambitne cele oparte na zasadzie neutralności technologicznej wśród technologii niezbędnych do osiągnięcia neutralności klimatycznej, co będzie sprzyjać sprawiedliwej, przystępnej cenowo i wyważonej transformacji w kierunku dekarbonizacji wszystkich rodzajów transportu pasażerskiego i towarowego, w tym publicznych flot i sieci, transportu drogowego, morskiego, śródlądowego, kolejowego i lotniczego, przede wszystkim w drodze elektryfikacji, a tam, gdzie nie jest to możliwe, poprzez stosowanie paliw produkowanych w sposób zrównoważony; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji dotyczącą rozmieszczenia miliona stacji ładowania pojazdów elektrycznych w związku z przeglądem dyrektywy 2014/94/UE; wzywa Komisję, aby zachęcała producentów samochodów do tworzenia możliwości ładowania pojazd-sieć; podkreśla konieczność dostosowania sieci elektryfikacji i infrastruktury paliw alternatywnych do potrzeb europejskiej floty pojazdów, a także wsparcia innych gotowych do zastosowania rozwiązań, zwłaszcza w węzłach transportowych; podkreśla potencjał współpracy wewnętrznej w obszarze dekarbonizacji transportu transgranicznego; podkreśla w związku z tym niewątpliwą rolę Wspólnoty Transportowej i Komisji w tworzeniu synergii z państwami sąsiednimi oraz przyspieszaniu transferu norm UE dotyczących emisji z transportu; podkreśla znaczenie transportu publicznego, jeśli chodzi o ograniczanie zapotrzebowania na energię, oraz potrzebę rozwoju i rozszerzenia zasięgu niskoemisyjnego transportu publicznego na obszarach zarówno miejskich, jak i wiejskich;

23. podkreśla, że istnieją sektory, w których zwiększa się zużycie energii, takie jak sektor transportowy, sektor turystyki i sektor ICT; wspiera Komisję w analizie synergii między sieciami ciepłowniczymi i chłodniczymi a źródłami niemożliwego do uniknięcia ciepła odpadowego; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do zapewnienia neutralności klimatycznej centrów danych do 2030 r. zawarte w strategii cyfrowej UE; wzywa Komisję, aby zaproponowała plan działania na rzecz udziału sektora turystyki w procesie integracji systemu energetycznego, zwracając uwagę m.in. na propagowanie turystyki kolejowej, „miękkiej” mobilności i elektromobilności oraz tworzenie społeczności energetycznych działających w obiegu zamkniętym w sektorze zrównoważonej turystyki;

### ***Bilansowanie systemów energetycznych***

24. zauważa, że utrzymanie równowagi sieci elektroenergetycznych oraz zarządzanie szczytami zapotrzebowania i produkcji będzie bardziej złożone z powodu coraz bardziej zdecentralizowanego i odnawialnego koszyka wytwarzania energii, i podkreśla w związku z tym rolę reakcji popytu, magazynowania oraz inteligentnego zarządzania energią; podkreśla, że przejście na zdecentralizowaną produkcję energii przynosi wiele korzyści: może sprzyjać korzystaniu z lokalnych źródeł energii, prowadząc do zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa dostaw energii, rozwoju społeczności i spójności dzięki zapewnieniu nowych źródeł dochodów i tworzeniu nowych miejsc pracy; przypomina, że państwa członkowskie zachowują swobodę określania swojego koszyka energetycznego, którego dywersyfikacja ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw;

Środa, 19 maja 2021 r.

25. podkreśla, że wzajemne połączenia są ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej dla zapewnienia przesyłu energii ze źródeł odnawialnych do obszarów o największym zapotrzebowaniu i zbilansowania całego systemu energetycznego; podkreśla potrzebę zmaksymalizowania obrotu energią elektryczną i wywiązania się z obowiązku wykorzystania co najmniej 70 % istniejących zdolności połączeń wzajemnych ustanowionego w art. 16 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/943; podkreśla, że Komisja i zainteresowane państwa członkowskie powinny wprowadzić skuteczne środki, które pozwolą zaradzić problemowi braku przyłączy morskich w związku z rosnącą rolą energii morskiej w zintegrowanym systemie energetycznym;

26. ubolewa, że do 2020 r. kilka państw członkowskich nie osiągnęło jeszcze celu dotyczącego elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na poziomie 10 %; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie podniesienia wyznaczonego na 2030 r. celu dotyczącego elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych do 15 %, pod warunkiem że będzie lepiej wspierać inwestycje krajowe, w czym ma pomóc wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; zachęca Komisję do wznowienia prac grupy ekspertów ds. celów dotyczących połączeń międzysystemowych;

27. zauważa, że infrastrukturę sieci energetycznej należy dodatkowo usprawnić za pomocą cyfryzacji i automatyzacji, aby zapewnić elastyczność systemu i korzystać z synergii z innymi nośnikami energii; z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie przez Komisję planu działania na rzecz cyfryzacji w dziedzinie energii, który ma na celu rozwój konkurencyjnego rynku cyfrowych usług energetycznych, zapewniającego prywatność danych i suwerenność oraz wspierającego inwestycje w cyfrową infrastrukturę energetyczną; podkreśla, że inteligentne sieci umożliwią coraz większe rozpowszechnianie zdecentralizowanej i elastycznej energii ze źródeł odnawialnych, a także silnie wzajemnie połączonych systemów energii elektrycznej;

28. przypomina, że europejskie zdolności magazynowania energii stanowią zasadnicze źródło elastyczności i bezpieczeństwa dostaw; podkreśla potrzebę ograniczenia barier regulacyjnych dla instalacji urządzeń do magazynowania; wzywa Komisję, aby w toku planowanego przeglądu dyrektywy 2003/96/WE przeanalizowała, w jaki sposób obniżyć koszty podatkowe i opłaty za przemianę energii i magazynowanie energii oraz wyeliminować potencjalne podwójne opodatkowanie projektów magazynowania; przypomina, że ważne jest zapewnienie pełnej interoperacyjności różnych systemów transportu i magazynowania, w tym systemów o znaczeniu transgranicznym i połączonych z państwami trzecimi; nalega na Komisję, aby przeprowadzając przegląd tej dyrektywy, unikała nieuzasadnionych zakłóceń rynku kosztem innych źródeł energii i negatywnych skutków dla konsumentów;

29. wzywa państwa członkowskie do poprawy dostępu do kapitału dla wszystkich projektów magazynowania energii, z naciskiem na modernizację istniejącej infrastruktury; wzywa Komisję, aby w kolejnym wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz w toku przeglądu wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią wzięła ponadto pod uwagę potrzebę rozwoju infrastruktury magazynowania;

30. zauważa z niepokojem dużą zależność UE od importu akumulatorów litowo-jonowych; z zadowoleniem przyjmuje zatem podejście określone w strategicznym planie działania na rzecz baterii<sup>(24)</sup>, w szczególności dywersyfikację źródeł surowców, rozwój rozwiązań alternatywnych dla metali ziem rzadkich, pełne wykorzystanie unijnej polityki handlowej do zapewnienia zrównoważonych i bezpiecznych dostaw oraz rozwój zachęt do tworzenia obiegu zamkniętego, a także ustanowienie europejskiego sojuszu na rzecz baterii;

31. przypomina o uzupełniającej roli, jaką technologie „power-to-X” mogą odegrać w bilansowaniu sieci w celu przezwyciężenia wąskich gardeł infrastrukturalnych, w transporcie energii oraz zapewnianiu elastyczności i sezonowego magazynowania energii cieplnej i elektrycznej, ponieważ łatwo je zintegrować z istniejącą infrastrukturą; jest przekonany, że technologie te pomogą zintegrować rosnący udział energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych; zauważa, że trzeba rozwijać zdolności magazynowania wodoru;

32. przypomina o znaczeniu wzajemnych połączeń i współpracy między operatorami sieci; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie regionalnych centrów koordynacyjnych na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/943; uważa, że operatorzy systemu przesyłowego powinni stosować zintegrowane i międzysektorowe podejście do przyszłego planowania sieci, a także zachować zgodność z celami dotyczącymi klimatu i energii oraz krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu;

33. zwraca uwagę na korzyści wynikające z systemu wielokierunkowego, w którym konsumenci odgrywają aktywną rolę w dostawach energii; przypomina, że państwa członkowskie muszą zapewnić wszystkim obywatelom prawo do produkcji, konsumpcji i magazynowania własnej energii indywidualnie lub jako społeczność, i w związku z tym podkreśla rolę, jaką w przejściu od systemu energetycznego opartego na podaży do systemu energetycznego opartego na

<sup>(24)</sup> Załącznik II do komunikatu Komisji z dnia 17 maja 2018 r. zatytułowanego „Europa w ruchu. Zrównoważona mobilność dla Europy: bezpieczna, połączona i ekologiczna” (COM(2018)0293).

Środa, 19 maja 2021 r.

zapotrzebowaniu odgrywają opcje elastyczności, umożliwiając aktywnym konsumentom reagowanie na zapotrzebowanie za pomocą rozwiązań cyfrowych w pełni zgodnych z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych<sup>(25)</sup>; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zbadały, w jaki sposób można dalej pobudzać rozwój europejskiego rynku elastyczności po stronie popytu za pomocą m.in. wspólnych norm dotyczących elastyczności zastosowań końcowych, oceny potencjalnych korzyści i wpływu na koszty systemu energetycznego; z zadowoleniem przyjmuje elastyczne zintegrowane systemy energetyczne, których celem jest optymalizacja sektora sieci ciepłowniczych/chłodniczych, a także stosowanie wydajnej i elastycznej, wysokosprawnej kogeneracji przyczyniającej się do zbilansowania sieci energetycznej, racjonalnego pod względem kosztów wykorzystania odnawialnych źródeł energii i włączenia ciepła resztkowego na szczeblu lokalnym/regionalnym; apeluje o szybkie wdrożenie dyrektywy (UE) 2019/944 oraz jej przepisów dotyczących odpowiedzi odbioru;

34. podkreśla rolę, jaką może odgrywać elektromobilność jako forma inteligentnej integracji sektora energetyki i sektora transportowego dzięki odblokowaniu zdolności w zakresie elastyczności; podkreśla, że elektryfikacja sektora transportowego, ograniczając zapotrzebowanie na importowane paliwa kopalne, może zwiększyć strategiczną autonomię energetyczną Unii; podkreśla potencjał magazynowania i elastyczności wynikający z zastosowania technologii „pojazd-sieć” oraz zauważa, że będzie to wymagać interoperacyjności systemów energetycznych i pojazdów elektrycznych;

35. przypomina, że aby zapewnić odporność systemu energii elektrycznej, należy uwzględnić zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa w sektorze energetycznym; podkreśla, że coraz większa liczba skomunikowanych produktów, takich jak urządzenia grzewcze, pojazdy elektryczne i inteligentne liczniki, może zwiększać narażenie systemu energii elektrycznej na cyberataki; wzywa Komisję, aby szybko zajęła się zagrożeniami dla cyberbezpieczeństwa i ustaliła w kodeksie cyberbezpieczeństwa sieci energetycznej wysoki poziom ochrony cyberbezpieczeństwa produktów skomunikowanych;

36. podkreśla, że oparty w większej mierze na odnawialnych źródłach energii, bardziej zdecentralizowany i lepiej zintegrowany system energetyczny wymaga lepszego prognozowania zapotrzebowania na energię oraz dostosowywania w czasie rzeczywistym dostaw i magazynowania energii z różnych nośników energii; w związku z tym podkreśla kluczową rolę cyfryzacji przetwarzania danych statystycznych i meteorologicznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby rozwijały wewnętrzny rynek cyfrowych technologii energetycznych, chroniąc jednocześnie prywatność i dane osobowe konsumentów; zachęca państwa członkowskie, aby w celu wykorzystania potencjału elastyczności popytu na poziomie budynków przyjęły wskaźnik gotowości budynków do obsługi inteligentnych sieci opracowany na podstawie dyrektywy 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków<sup>(26)</sup>; podkreśla, że będzie to wymagać większej liczby wspólnych norm dotyczących wymiany danych; wyraża zadowolenie, że Komisja zamierza przyjąć plan działania w sprawie cyfryzacji energetyki, aby promować czołową pozycję UE w dziedzinie technologii oraz umożliwić stworzenie bardziej zintegrowanego systemu energetycznego wyposażonego w inteligentne rozwiązania w określonych sektorach (takie jak inteligentne sieci, wydajniejszy i bezpieczniejszy transport oraz oszczędność energii w budynkach) i zwiększenie finansowania w latach 2021–2027;

37. przypomina o kluczowej roli Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki w integracji systemów energetycznych oraz wdrażaniu unijnych przepisów dotyczących energii; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by upewniły się, że agencja ta posiada wystarczające środki do realizacji zadań;

### **Zapewnienie wszystkim obywatelom i przedsiębiorstwom dostępności i przystępności cenowej energii**

38. przypomina, że podstawowym celem działań UE w dziedzinie energii jest zapewnienie właściwego funkcjonowania rynku z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy stanu środowiska; wzywa Komisję, aby podjęła niezbędne środki, które zapewnią właściwe funkcjonowanie rynków energii, zagwarantują pełne wdrożenie dorobku prawnego w dziedzinie wewnętrznego rynku energii, w tym pakietu „czysta energia”, ujednoczą prawa konsumentów w sektorach gazu i ogrzewania z prawami konsumentów energii elektrycznej, a także pomogą im we wnoszeniu wkładu w dekarbonizację gospodarki; podkreśla znaczenie ukierunkowania klientów na najbardziej energooszczędne i opłacalne warianty dekarbonizacji za pomocą cen, które właściwie odzwierciedlają wszystkie koszty zastosowanego nośnika energii; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę przeglądu dyrektywy 2003/96/WE i i przekształcenia jej w instrument dostosowujący politykę podatkową do celów dotyczących energii i klimatu na 2030 r. i 2050 r.; wzywa Komisję i państwa

<sup>(25)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

<sup>(26)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

Środa, 19 maja 2021 r.

członkowskie do włączenia do tej dyrektywy celów klimatycznych; podkreśla potrzebę przeglądu jej zakresu oraz zróżnicowania gazów kopalnych, gazów niskoemisyjnych i gazów ze źródeł odnawialnych w celu pobudzenia rozwoju zrównoważonych rozwiązań alternatywnych; wzywa państwa członkowskie do zniesienia zbędnych podatków i opłat, aby zapewnić zharmonizowane opodatkowanie, promować innowacyjne ekologiczne technologie oraz zapewnić konkurencyjne koszty energii w Europie; wzywa państwa członkowskie, aby dążyły do wycofania bezpośrednich i pośrednich dopłat do paliw kopalnych;

39. zgadza się z analizą Komisji dotyczącą konieczności dalszych prac prowadzących do stopniowego wycofania dopłat do paliw kopalnych, potrzeby zapewnienia spójniejszych sygnałów cenowych we wszystkich sektorach energetycznych i w państwach członkowskich, braku spójności, jeśli chodzi o wysokie należności i opłaty niezwiązane z energią ponoszone przez konsumentów energii elektrycznej, oraz braku internalizacji kosztów zewnętrznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby rozwiązały znane problemy za pomocą skutecznych środków regulacyjnych;

40. jest przekonany o konieczności zachęcania konsumentów energii do większej aktywności; z zadowoleniem przyjmuje wejście w życie nowych przepisów ustanowionych w dyrektywie (UE) 2019/944, które umożliwiają aktywnym konsumentom pełne uczestnictwo w rynku i czerpanie korzyści z ich działań; wzywa Komisję do oceny utrzymujących się przeszkód dla ułatwiania rozwoju konsumpcji własnej energii odnawialnej i społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach i słabszych gospodarstw domowych oraz odbiorców przemysłowych; apeluje, aby w planowanej kampanii informacyjnej przekazano konsumentom przejrzyste informacje na temat wpływu wyborów energetycznych na klimat;

41. podkreśla potencjał, jaki tkwi we wzmocnieniu pozycji konsumentów w zintegrowanych systemach energii ze źródeł odnawialnych w obszarze produkcji, zużycia, magazynowania i sprzedaży energii; uważa, że zapewnia to także społecznościom energetycznym działającym w dziedzinie energii odnawialnej możliwości zwiększania efektywności energetycznej na poziomie gospodarstw domowych oraz wspierania walki z ubóstwem energetycznym;

42. ponownie przypomina o potencjale społeczności energetycznych i mikro sieci, jeśli chodzi o zwiększanie dostępu do bardziej zrównoważonej energii, zwłaszcza w przypadku obszarów oddalonych i wyspiarskich oraz regionów najbardziej oddalonych; podkreśla, że konieczna jest integracja tych obszarów z transeuropejskimi sieciami energetycznymi oraz opracowanie projektów, które zapewnią samowystarczalność energetyczną wysp lub grup wysp opartą na źródłach odnawialnych, na wzór projektu Tilos zrealizowanego w ramach programu „Horyzont 2020”;

43. wzywa Komisję, aby zaproponowała przepisy umożliwiające obywatelskim społecznościom energetycznym dalsze uczestnictwo w integracji systemu energetycznego, na przykład w drodze podłączenia do sieci ciepłowniczych, systemów ładowania w ramach elektromobilności oraz urządzeń do magazynowania lub reagowania na popyt obok produkcji energii ze źródeł odnawialnych;

#### **Zapewnienie europejskiej pozycji lidera w zakresie zrównoważonych technologii energii odnawialnej**

44. przypomina, że jednym z celów unii energetycznej jest zmniejszenie naszej zależności od importu oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw i niezależności technologii; wzywa UE, aby wyciągnęła wnioski z obecnego kryzysu gospodarczego i dążyła do osiągnięcia większej autonomii w strategicznych łańcuchach wartości; uważa, że stworzenie synergii może przyczynić się do osiągnięcia tego celu;

45. podkreśla znaczenie, jakie ma zwiększenie konkurencyjności technologii europejskich dla wspierania autonomii UE w strategicznym sektorze energetycznym; wzywa Komisję do wspierania badań i innowacji za pośrednictwem różnych funduszy strukturalnych i sektorowych; przypomina o wiodącej pozycji Unii w skali światowej w dziedzinie technologii satelitarnych pomiarów emisji, w szczególności o usłudze programu Copernicus w zakresie monitorowania atmosfery; przypomina o wiedzy eksperckiej Europejskiego Centrum Prognoz Średnioterminowych w dziedzinie prognozowania pogody, a zatem przewidywania zmian w zapotrzebowaniu na energię; wzywa Komisję, aby rozważyła dalsze technologie wspierające, które przyczynią się do stworzenia odpornego na zmianę klimatu i zintegrowanego systemu energetycznego, m.in. tam, gdzie Europa odgrywa wiodącą rolę na arenie międzynarodowej i w krajowych łańcuchach wartości;

46. odnotowuje z niepokojem, że w konkluzjach sprawozdania na temat stanu unii energetycznej z 2020 r. zwrócono uwagę na coraz mniejsze inwestycje w badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystych technologii energetycznych; przypomina o decydującej roli wsparcia UE dla badań naukowych i innowacji, zwłaszcza innowacji radykalnych; z zadowoleniem przyjmuje zwiększony budżet na badania naukowe w programie „Horyzont Europa” oraz ustanowienie europejskiej przestrzeni badawczej;

47. podkreśla konieczność przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uwzględniły zmiany strukturalne w sektorze energetyki we wszystkich istotnych wnioskach ustawodawczych w celu ułatwienia transformacji w kierunku neutralności klimatycznej; powtarza obietnicę zawartą w nowym Zielonym Ładzie, że nikt nie zostanie pozostawiony samemu sobie; zauważa w związku z tym, że nadrzędne znaczenie ma zmiana umiejętności

Środa, 19 maja 2021 r.

pracowników w sektorach, które są zagrożone likwidacją w wyniku transformacji ekologicznej; podkreśla wartość ugruntowanej europejskiej wiedzy eksperckiej w obszarze integracji systemów energetycznych oraz wzywa państwa członkowskie, aby doceniały tę wiedzę ekspercką i wspierały jej transfer z sektora energetycznego opartego na paliwach kopalnych do zintegrowanego systemu energetycznego sektorów neutralnych dla klimatu;

48. zwraca uwagę na następujące przełomowe innowacje procesowe i technologie, które należy dalej udoskonalać z perspektywy gospodarki o obiegu zamkniętym i skutecznej strategii integracji sektorowej:

- a) wysoce wydajna, oparta na wodorze odnawialnym produkcja stali, łącząca recykling stali z produkcją trwałych odlewów żelaznych,
- b) system ciepłowniczy z zastosowaniem podziemnego przesyłu nadmiaru ciepła,
- c) inteligentne ładowanie i przesunięcie międzygałęziowe w sektorze transportowym,
- d) zrównoważone zastępowanie produktów petrochemicznych i chemikaliów rolniczych oraz powiązanych z nimi procesów,
- e) nowa generacja produkcji i recyklingu baterii i akumulatorów,
- f) oraz technologie zanurzeniowe dla centrów danych istotnie redukujące potrzeby energetyczne i nadmiar ciepła;

49. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podjęte na rzecz strategicznych łańcuchów wartości; apeluje o uznanie technologii energii ze źródeł odnawialnych za strategiczny łańcuch wartości oraz o ustanowienie sojuszu wspierającego działania służące rozwojowi tych technologii, a także inicjatywy na rzecz poprawy procesów i efektywności energetycznej; wzywa Komisję, aby zapewniła przejrzyste zarządzanie wszystkimi sojuszami, w tym z udziałem MŚP, społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych i niezależnych ekspertów, i jednocześnie zagwarantowała różnorodność geograficzną;

o

o o

50. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0241

## Europejska strategia w zakresie wodoru

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie europejskiej strategii w zakresie wodoru (2020/2242(INI))

(2022/C 15/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z 8 października 2018 r. zatytułowane „Globalne ocieplenie o 1,5 °C” oraz jego sprawozdanie specjalne z 25 września 2019 r. zatytułowane „Oceany i kriosfera w zmieniającym się klimacie”,
- uwzględniając sprawozdania Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska z 2019 r. i 2020 r. w sprawie rozbieżności między potrzebami a perspektywami w zakresie redukcji emisji,
- uwzględniając deklarację OECD z 23 lutego 2018 r. w sprawie wzmacniania MŚP i przedsiębiorczości na rzecz produktywności i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- uwzględniając komunikat Komisji z 8 lipca 2020 r. w sprawie strategii w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu (COM(2020)0301),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów 1 lipca 2020 r. zatytułowaną „W kierunku planu działania na rzecz czystego wodoru – wkład władz lokalnych i regionalnych w neutralną dla klimatu Europę”<sup>(1)</sup>,
- uwzględniając komunikat Komisji z 8 lipca 2020 r., zatytułowany „Impuls dla gospodarki neutralnej dla klimatu: strategia UE dotycząca integracji systemu energetycznego” (COM(2020)0299),
- uwzględniając komunikat Komisji z 19 listopada 2020 r. w sprawie strategii UE mającej na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości (COM(2020)0741),
- uwzględniając komunikat Komisji z 14 października 2020 r. dotyczący strategii UE na rzecz ograniczenia emisji metanu (COM(2020)0663),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 14 października 2020 r., zatytułowane „Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej na 2020 r. na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu” (COM(2020)0950),
- uwzględniając komunikat Komisji z 17 września 2020 r., zatytułowany „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. – Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli” (COM(2020)0562),
- uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640),
- uwzględniając komunikat Komisji z 10 marca 2020 r. w sprawie nowej strategii przemysłowej dla Europy (COM(2020)0102),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii)<sup>(2)</sup>,

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 324 z 1.10.2020, s. 41.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/94/UE z 22 października 2014 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych <sup>(4)</sup> (dyrektywa w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych),
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) nr 559/2014 z 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia Wspólnego Przedsięwzięcia na rzecz Technologii Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych 2 <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 <sup>(6)</sup> (rozporządzenie w sprawie TEN-E),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1316/2013 z 11 grudnia 2013 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę”, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 913/2010 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 680/2007 i (WE) nr 67/2010 <sup>(7)</sup>, obecnie poddawane przeglądowi,
- uwzględniając dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 r. ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającą dyrektywę Rady 96/61/WE <sup>(8)</sup> (dyrektywa o handlu emisjami),
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 lipca 2020 r. w sprawie kompleksowego europejskiego podejścia do magazynowania energii <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 lipca 2020 r. w sprawie przeglądu wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej <sup>(10)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu <sup>(11)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej <sup>(12)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 marca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu – europejska, długofalowa i zgodna z porozumieniem paryskim wizja strategiczna na rzecz dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki <sup>(13)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 października 2018 r. w sprawie uruchomienia infrastruktury paliw alternatywnych w Unii Europejskiej: czas na działanie! <sup>(14)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lutego 2018 r. w sprawie przyspieszenia innowacji w dziedzinie czystej energii <sup>(15)</sup>,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisję Transportu i Turystyki,

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 307 z 28.10.2014, s. 1.

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 169 z 7.6.2014, s. 108.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 129.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32.

<sup>(9)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0198.

<sup>(10)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0199.

<sup>(11)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0005.

<sup>(12)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0078.

<sup>(13)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 116.

<sup>(14)</sup> Dz.U. C 345 z 16.10.2020, s. 80.

<sup>(15)</sup> Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 10.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0116/2021),
- A. mając na uwadze, że UE zatwierdziła porozumienie paryskie, Zielony Ład oraz cel oszczędnej i sprawiedliwej transformacji prowadzącej do osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r.;
- B. mając na uwadze, że Komisja zaproponowała zwiększenie celu UE, jakim jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55 % w porównaniu z poziomem z 1990 r., oraz mając na uwadze, że Parlament poparł cel ograniczenia do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych o 60 % w porównaniu z poziomem z 1990 r.;
- C. mając na uwadze, że za globalne ocieplenie w dużej mierze odpowiedzialne są paliwa kopalne; mając również na uwadze, że celem porozumienia paryskiego jest utrzymanie wzrostu temperatury na świecie znacznie poniżej 2 °C w porównaniu z poziomem sprzed epoki przemysłowej, a miarę możliwości ograniczenie wzrostu temperatury do 1,5 °C;
- D. mając na uwadze, że przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu wymaga nadzorowanego przez organy publiczne szybkiego i sprawiedliwego przejścia na wysoce zasobooszczędny i energooszczędny system energetyczny oparty w dużej mierze na odnawialnych źródłach energii, zapewniający zrównoważony rozwój i zdrowie, udział obywateli, zmniejszenie ubóstwa energetycznego w całej UE, bezpieczeństwo dostaw, dostępność energii, a także przystępność i konkurencyjność cen energii;
- E. mając na uwadze, że konieczne jest stosowanie czystych paliw alternatywnych i rozwijanie ich zastosowań w celu jak najszybszego wycofania paliw kopalnych i zapewnienia konkurencyjności przemysłu UE; mając na uwadze niewykorzystany potencjał wodoru ze źródeł odnawialnych oraz to, że wodór mógłby być taką alternatywą;
- F. mając na uwadze, że wodór może być wykorzystywany jako surowiec lub źródło energii w procesach przemysłowych i chemicznych, w transporcie lotniczym, morskim i ciężkim transporcie drogowym, w zastosowaniach grzewczych, w sektorach odchodzących od paliw kopalnych, w których bezpośrednia elektryfikacja jest technologicznie niemożliwa lub konkurencyjna, a także do magazynowania energii w celu zrównoważenia w razie konieczności systemu energetycznego, w związku z czym odgrywa on istotną rolę w integracji systemu energetycznego;
- G. mając na uwadze, że wodór stanowi obecnie około 2 % koszyka energetycznego UE i w 95 % jest uzyskiwany z paliw kopalnych, co powoduje emisję od 70 do 100 milionów ton CO<sub>2</sub> rocznie, a także odpowiada on za 2,5 % emisji gazów cieplarnianych, przy czym niecały 1 % obecnie produkowanego wodoru jest wykorzystywany jako nośnik energii; mając na uwadze, że z niektórych badań wynika, iż w 2050 r. energia ze źródeł odnawialnych mogłaby stanowić do 100 % koszyka energetycznego UE, z czego całkowity udział wodoru mógłby wynosić do 20 %, między 20 a 50 % energii wykorzystywanej w transporcie oraz między 5 a 20 % energii wykorzystywanej w przemyśle;
- H. mając na uwadze, że wodór – którego światowa produkcja wynosi 120 mln ton rocznie – jest produkowany zarówno jako produkt uboczny przemysłu rafineryjnego i chemicznego (70 mln ton), jak i w wyspecjalizowanych instalacjach produkcyjnych (50 mln ton); mając na uwadze, że większość wodoru jest wytwarzana z paliw kopalnych – 6 % gazu ziemnego i 2 % węgla na świecie wykorzystuje się do produkcji wodoru – natomiast mniej niż 0,1 % wodoru powstaje w wyniku elektrolizy wody;
- I. mając na uwadze, że całkowita zdolność wytwarzania wodoru w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) na koniec 2018 r. oszacowano na 11,5 mln ton rocznie, a łączna zainstalowana moc elektrolizerów w EOG wynosi około 1 GW, co stanowi od 1 do 4 % całkowitej zdolności wytwarzania wodoru; mając na uwadze, że łączny udział produkcji wodoru z paliw kopalnych z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla (wodór niskoemisyjny) w EOG wynosi około 0,7 % (z wyłączeniem produktów ubocznych);
- J. mając na uwadze, że 43 % światowej produkcji wodoru wykorzystuje się do wytwarzania amoniaku, który z kolei służy głównie do produkcji opartych na amoniaku nawozów rolniczych, 52 % wykorzystuje się do rafinacji i odsiarczania węglowodorów, a 5 % przeznaczają się do syntezy metanolu oraz do innych celów;
- K. mając na uwadze, że obecny koszt odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru wynosi od 2,5 do 5,5 EUR za kg, a koszt produkcji wodoru z paliw kopalnych wynosi około 1,50 EUR za kg; mając na uwadze, że obecny koszyk energetyczny większości państw członkowskich skutkowałby produkcją wodoru z wykorzystaniem energii elektrycznej, co wiązałoby się z większym poziomem emisji niż w przypadku pozyskiwania wodoru z paliw kopalnych;



Środa, 19 maja 2021 r.

- L. mając na uwadze, że wodór umożliwia długotrwałe magazynowanie dużych ilości energii, a zatem może zmniejszyć sezonowe wahania popytu; mając na uwadze, że wodór może być transportowany samochodem ciężarowym, statkiem lub rurociągiem, a zatem umożliwia produkcję energii ze źródeł odnawialnych tam, gdzie jest to najbardziej wydajne, i może być transportowany na duże odległości bez obciążania sieci elektroenergetycznej;
- M. mając na uwadze, że aby obniżyć emisyjność wszystkich sektorów gospodarki, konieczny będzie większy udział odnawialnych źródeł energii, co mogłoby doprowadzić do wzrostu zmienności sieci elektroenergetycznej, a zapotrzebowanie na magazynowanie energii będzie musiało zostać drastycznie zwiększone, aby zabezpieczyć dostawę energii;
- N. mając na uwadze, że produkcja stali odpowiada za ok. 10 % bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych na świecie, a z transportu morskiego pochodzi ok. 2,5 % emisji gazów cieplarnianych; mając również na uwadze, że rozwój wodoru odnawialnego może pomóc w obniżeniu emisji z tych sektorów;
- O. mając na uwadze, że transport odpowiada za około 27 % całkowitych emisji gazów cieplarnianych w UE; mając na uwadze, że wodór ma wiele zastosowań w przemyśle oraz w sektorach energii elektrycznej i budownictwa, a także ma duży potencjał jako alternatywne paliwo dla sektora transportu, ale możliwości wykorzystania wodoru na rynku dla różnych rodzajów transportu są nadal ograniczone;
- P. mając na uwadze, że samochody elektryczne wyposażone w akumulatory mogą potencjalnie zdobyć znaczną część rynku pojazdów prywatnych; mając na uwadze, że transport ciężki jest sektorem, w którym trudno obniżyć emisyjność, a możliwość bezpośredniej elektryfikacji jest ograniczona z powodu niskiej opłacalności oraz ze względów technicznych; mając na uwadze, że akumulatory wiążą się z praktycznymi problemami w przypadku pojazdów ciężarowych, pociągów na liniach nieelektryfikowanych, statków towarowych i samolotów oraz mając na uwadze, że stwarza to możliwości dla innych nośników energii, takich jak wodór, którego duże ilości można magazynować na pokładzie pojazdu lub statku, w razie potrzeby można go szybko tankować, a ponadto wodór wytwarza jako odpad tylko wodę;
- Q. mając na uwadze, że zrównoważona i konkurencyjna gospodarka wodorowa jest dla UE szansą na wzmocnienie gospodarki, zwłaszcza po pogorszeniu koniunktury gospodarczej spowodowanym pandemią COVID-19, ponieważ do 2030 r. może ona bezpośrednio zapewnić do miliona wysokiej jakości miejsc pracy, a do 2050 r. 5,4 mln miejsc pracy, a także mając na uwadze, że może to stanowić szansę dla regionów, które są obecnie w dużym stopniu uzależnione od tradycyjnych źródeł energii i będą zagrożone ubóstwem po wycofaniu paliw kopalnych; mając na uwadze, że potencjał tworzenia miejsc pracy w sektorze wodoru odnawialnego szacuje się na 10 300 miejsc pracy na każdy zainwestowany miliard euro, do których będzie można dodać miejsca pracy w sektorze energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;
- R. mając na uwadze, że budowa trwałego i konkurencyjnego rynku wodoru przyczyniającego się w terminowy i opłacalny sposób do realizacji unijnego celu osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. wymaga odpowiednio rozwiniętej infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej potrzebnej do wydajnego transportu wodoru z zakładów produkcyjnych do miejsc jego wykorzystania w UE;
- S. mając na uwadze, że rozwój systemów wodorowych może mieć różny przebieg w poszczególnych państwach członkowskich, uwzględniając różnice w strukturze istniejącej infrastruktury gazowej, zdolności poszczególnych krajów do rozwoju różnych technologii produkcji wodoru, potencjał innowacyjny i zróżnicowanie zapotrzebowania na wodór w poszczególnych gałęziach przemysłu każdego państwa członkowskiego;
- T. mając na uwadze, że prawie wszystkie państwa członkowskie włączyły plany wykorzystania wodoru do swoich krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, a 26 państw członkowskich podpisało inicjatywę wodorową;
- U. mając na uwadze, że system energetyczny UE powinien być zrównoważony pod względem środowiskowym i konkurencyjny pod względem gospodarczym, a wybór kierunków rozwoju technologicznego powinien opierać się na sprawdzonych i solidnych szacunkach prowadzących do rozwoju rentownej działalności biznesowej w przewidywalnych ramach czasowych, aby zagwarantować, że jej koszty nie będą stanowiły zagrożenia dla konkurencyjności przemysłu UE ani dobrobytu obywateli;
- V. mając na uwadze, że należy uwzględnić znaczne straty energii podczas produkcji, transportu, magazynowania i przetwarzania wodoru;
- W. mając na uwadze, że obecne ramy ustawodawcze regulujące rynek gazu ziemnego od lat zapewniają unijnym konsumentom bezpieczeństwo dostaw i przystępność cenową energii i w związku z tym mogłyby posłużyć za wzór, aby przyspieszyć rozwój przyszłego unijnego rynku wodoru odnawialnego;

Środa, 19 maja 2021 r.

1. podkreśla konieczność zachowania i dalszego rozwoju roli UE jako lidera technologicznego w dziedzinie czystego wodoru<sup>(16)</sup> poprzez konkurencyjność i zrównoważony charakter gospodarki wodorowej w ramach zintegrowanego rynku wodoru; zwraca uwagę na konieczność przygotowania strategii UE w zakresie wodoru, która obejmie cały łańcuch wartości wodoru, w tym sektory popytu i podaży, oraz która jest dostosowana poprzez działania na szczeblu krajowym, aby zapewnić powstanie wystarczającej dodatkowej infrastruktury do wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do produkcji wodoru odnawialnego i w celu obniżenia jego kosztów; zwraca w szczególności uwagę na wartość dodaną wewnątrzunijnej produkcji wodoru odnawialnego pod względem rozwoju i wprowadzania do obrotu innowacyjnych technologii elektrolizy; podkreśla, że gospodarka wodorowa musi być zgodna z porozumieniem paryskim, celami UE w zakresie klimatu i energii na 2030 r. i 2050 r., gospodarką o obiegu zamkniętym, planem działania w zakresie surowców krytycznych oraz celami zrównoważonego rozwoju ONZ;
2. z zadowoleniem przyjmuje zaproponowaną przez Komisję strategię w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu, w tym przyszły przegląd dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, a także rosnącą liczbę strategii państw członkowskich i planów inwestycyjnych dotyczących wodoru; podkreśla, że strategie te należy dostosować do krajowych planów państw członkowskich w zakresie energii i klimatu oraz wzywa do ich szybkiego i ambitnego wdrożenia; uważa, że Komisja powinna uwzględnić te strategie w przyszłych wnioskach ustawodawczych; wzywa Komisję, aby dostosowała swoje podejście do wodoru do nowej strategii przemysłowej UE i włączyła je do spójnej polityki przemysłowej, biorąc pod uwagę fakt, że strategia w zakresie wodoru nie jest celem samym w sobie, lecz powinna być częścią ogólnych wysiłków UE na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, przy jednoczesnym zapewnieniu długoterminowego wysokiej jakości zatrudnienia i konkurencyjności przemysłu UE;
3. podkreśla znaczenie odpornego i neutralnego dla klimatu systemu energetycznego, opartego na zasadach efektywności energetycznej, opłacalności, przystępności cenowej i bezpieczeństwa dostaw; podkreśla, że należy kierować się zasadą oszczędności energii i „efektywności energetycznej przede wszystkim”, jednak nie hamując rozwoju innowacyjnych projektów pilotażowych i demonstracyjnych; zauważa, że bezpośrednia elektryfikacja ze źródeł odnawialnych jest bardziej efektywna pod względem kosztów, zasobów i energii niż wodór, ale zauważa również, że przy określaniu metod dekarbonizacji sektora należy wziąć pod uwagę takie czynniki jak bezpieczeństwo dostaw, wykonalność techniczna i kwestie związane z systemami energetycznymi; podkreśla w związku z tym znaczenie zasady neutralności technologicznej dla osiągnięcia neutralności klimatycznej UE;
4. jest przekonany, że wodór produkowany ze źródeł odnawialnych ma kluczowe znaczenie dla transformacji energetycznej UE, ponieważ tylko wodór odnawialny może w sposób zrównoważony przyczynić się do osiągnięcia neutralności klimatycznej w perspektywie długoterminowej oraz pozwoli uniknąć efektu „lock-in” i powstania aktywów osieroconych; zauważa z zaniepokojeniem, że wodór odnawialny nie jest jeszcze konkurencyjny; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie, by przedstawiły instrumenty motywacyjne dotyczące łańcucha wartości i wprowadzania na rynek wodoru odnawialnego, biorąc pod uwagę fakt, że związek między ceną a wydajnością będzie się stopniowo poprawiać w związku z rozwojem metod przemysłowych i łańcuchów wartości;
5. dostrzega wysiłki podejmowane w dolinach wodorowych w różnych regionach w UE na rzecz rozwoju zintegrowanych, międzysektorowych łańcuchów wartości wodoru; podkreśla ich ważną rolę w inicjowaniu produkcji i zastosowań wodoru odnawialnego z myślą o rozwoju gospodarki wodorowej UE; wzywa Komisję, by wykorzystwała te inicjatywy, wspierała ich rozwój oraz pomogła zaangażowanym podmiotom w kapitalizacji ich wiedzy fachowej i łączeniu inwestycji;
6. podkreśla, że produkty pochodne wodoru, takie jak paliwa syntetyczne wytwarzane z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych, stanowią neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla alternatywę wobec paliw kopalnych, i dlatego mogą, obok innych rozwiązań umożliwiających ograniczenie emisji, takich jak elektryfikacja z wykorzystaniem energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, istotnie przyczynić się do dekarbonizacji wielu sektorów; podkreśla, że zastosowanie międzysektorowe ma zasadnicze znaczenie dla istotnego obniżenia ceny tych nośników energii dzięki ekonomii skali oraz dla zapewnienia dostatecznej wielkości rynku;

#### **Klasyfikacja i normy dotyczące wodoru**

7. wyraża przekonanie, że niezwykle ważna jest wspólna klasyfikacja prawna różnych typów wodoru; z zadowoleniem przyjmuje klasyfikację zaproponowaną przez Komisję jako pierwszy krok; zwraca uwagę, że w celu dostosowania krajowych definicji prawnych i ustalenia jasnej klasyfikacji w celu zagwarantowania pewności prawa niezbędne jest szybkie uzgodnienie kompleksowej, precyzyjnej, opartej na badaniach naukowych i jednolitej dla całej UE terminologii; wzywa Komisję, by jak najszybciej zakończyła opracowywanie tej terminologii w kontekście wszystkich istotnych aktów prawnych;

---

<sup>(16)</sup> Według Komisji „czysty wodór” dotyczy wodoru wytwarzanego w reakcji elektrolizy wody z energią elektryczną pochodzącą ze źródeł odnawialnych. Może być również wytwarzany metodą reformingu biogazu lub poprzez konwersję biochemiczną biomasy, przy założeniu że spełniane są wymagania dotyczące zrównoważonego rozwoju.

Środa, 19 maja 2021 r.

8. uważa, że klasyfikacja różnych form wodoru powinna być przeprowadzona na podstawie niezależnej, opartej na podstawach naukowych oceny, przy odejściu od powszechnie stosowanego podejścia kolorystycznego; jest zdania, że klasyfikacja ta powinna opierać się na emisjach gazów cieplarnianych w całym cyklu życia paliw w całym procesie produkcji i transportu wodoru, ale powinna również uwzględniać przejrzyste i solidne kryteria zrównoważonego rozwoju zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym oraz opierać się na średnich i standardowych wartościach dla każdej kategorii, takich jak cele zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów, postępowanie z odpadami i zwiększone wykorzystanie surowców i materiałów wtórnych, zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola, a także ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej i ekosystemów;

9. uważa, że istnieje rozbieżność między różnymi definicjami czystego wodoru stosowanymi przez różne podmioty, takie jak Komisja i europejski sojusz na rzecz czystego wodoru, co jest dezorientujące, dlatego należy unikać stosowania wielu definicji; podkreśla w związku z tym, że rozróżnienie między wodorem odnawialnym i niskoemisyjnym musi być absolutnie jasne<sup>(17)</sup>; zauważa ponadto, że unikanie stosowania dwóch nazw w odniesieniu do tej samej kategorii wodoru, a mianowicie „odnawialny” i „czysty”, zgodnie z propozycją Komisji, dodatkowo zwiększyłoby jasność definicji, i podkreśla w związku z tym, że termin „wodór odnawialny” jest najbardziej obiektywną i opartą na badaniach naukowych opcją dla tej kategorii wodoru;

10. podkreśla pilną potrzebę opracowania unijnych i międzynarodowych norm i certyfikacji; zauważa ponadto, że należy rozważyć dostosowanie gwarancji pochodzenia do rejestrów krajowych, aby zapewnić terminowe zwiększenie udziału w rynku wodoru odnawialnego oraz aby konsumenci mogli świadomie wybierać zrównoważone rozwiązania i minimalizować ryzyko inwestycji osieroconych;

11. uważa, że system normalizacji musi opierać się na podejściu całościowym i musi mieć zastosowanie do importowanego wodoru; wzywa Komisję, aby wprowadziła ramy regulacyjne zawierające solidne i przejrzyste kryteria zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do certyfikacji i śledzenia wodoru w UE, z uwzględnieniem jego śladu węglowego w całym łańcuchu wartości, w tym w transporcie, również w celu pobudzenia inwestycji w wystarczające dodatkowe wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych; wzywa również Komisję, aby jak najwcześniej w 2021 r. wprowadziła ramy regulacyjne dotyczące wodoru, które zapewnią normalizację, certyfikację, gwarancje pochodzenia, etykietowanie i zbywalność we wszystkich państwach członkowskich, a także by wykorzystwała zbliżający się przegląd unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) do zbadania, jakie zmiany są potrzebne do uwolnienia pełnego potencjału wodoru w kontekście realizacji celów klimatycznych UE, z uwzględnieniem ryzyka ucieczki emisji;

12. podkreśla, że klasyfikacja różnych rodzajów wodoru służyłaby m.in. dostarczaniu konsumentom informacji oraz że jej celem nie jest ogólne hamowanie produkcji wodoru; zauważa, że obecny system gwarancji pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych nie skutkował dotychczas odpowiednimi inwestycjami w dodatkowe zdolności; podkreśla w związku z tym, jak ważne jest dalsze opracowywanie wytycznych dotyczących warunków i kryteriów, aby uniknąć podwójnego liczenia zdolności w zakresie energii ze źródeł odnawialnych;

13. jest głęboko przekonany, że akceptacja przez ogół społeczeństwa jest kluczem do udanego stworzenia gospodarki wodorowej; w związku z tym podkreśla, jak ważne jest zaangażowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron, a także podkreśla znaczenie unijnych standardów bezpieczeństwa i norm technicznych dotyczących wodoru oraz wysokiej jakości rozwiązań wodorowych spełniających wymogi tych standardów i norm; ponadto podkreśla konieczność stałej aktualizacji protokołów bezpieczeństwa w odniesieniu do wykorzystywania wodoru w sektorach popytu; domaga się w związku z tym propagowania przykładów najlepszych praktyk i kultury bezpieczeństwa wodoru w całej UE;

### **Zwiększenie produkcji wodoru**

14. podkreśla, że w celu zapewnienia sprawnego i przewidywalnego funkcjonowania wewnętrznego rynku wodoru należy znieść bariery regulacyjne oraz szybko zaproponować spójne, zintegrowane i kompleksowe ramy regulacyjne dla rynku wodoru, które powinny być spójne z innymi odnośnymi przepisami i w pełni przestrzegać zasad proporcjonalności,

---

<sup>(17)</sup> Według Komisji „wodór niskoemisyjny” obejmuje wodór z paliw kopalnych z wychwytywaniem dwutlenku węgla oraz wodór elektrolityczny, który cechuje się znacznie niższymi emisjami gazów cieplarnianych w całym cyklu życia paliw w porównaniu do wodoru wytwarzanego z wykorzystaniem istniejących metod.

Środa, 19 maja 2021 r.

pomocniczości i lepszego stanowienia prawa, łącznie z testem MŚP; podkreśla w tym kontekście potrzebę stworzenia elastycznego rynku wodoru, aby ułatwić innowacyjnym pionierom wykorzystanie w pełni możliwości płynących z produkcji wodoru i obniżyć jej koszty przy uwzględnieniu faktu, że rynek wodoru nie jest jeszcze dojrzały i musi wzrosnąć;

15. uważa, że struktura unijnego rynku gazu i pakiet „Czysta energia dla Europy” mogłyby posłużyć za podstawę i przykład uregulowania rynku wodoru; podkreśla, że szybki i przewidywalny rozwój sprawnej produkcji wodoru wymaga również publicznego planowania na demokratycznych zasadach, zaangażowania producentów, pracowników i związków zawodowych, naukowców i organizacji pozarządowych; zachęca także Komisję i państwa członkowskie do opracowania konkretnych rozwiązań na rzecz zwiększenia produkcji wodoru w regionach słabiej połączonych lub odizolowanych, takich jak wyspy, przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju powiązanej infrastruktury, w tym poprzez zmianę jej przeznaczenia;

16. wzywa Komisję do uwzględnienia i oceny wymogów prawnych, które są niezbędne zrównoważonej gospodarce wodorowej UE, w ocenach skutków dotyczących zmiany odnośnych przepisów, aby osiągnąć ambitniejsze cele UE w dziedzinie klimatu i uczynić wodór odnawialny bardziej atrakcyjnym pod względem ekonomicznym; wzywa Komisję do rozważenia szczególnie przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, dyrektywy w sprawie opodatkowania energii<sup>(18)</sup> i dyrektywy w sprawie ETS, by zapewnić równe warunki działania i przyszłościowe ramy regulacyjne dla wodoru;

17. z zadowoleniem przyjmuje ambitne cele Komisji dotyczące zwiększenia mocy elektrolizerów oraz zwiększenia produkcji wodoru odnawialnego; apeluje do Komisji o opracowanie planu działania na rzecz wdrożenia i upowszechnienia elektrolizerów oraz zawiązania partnerstw na szczeblu UE w celu zapewnienia ich opłacalności; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zniosły istniejące obciążenia administracyjne oraz zachęcały do rozszerzania łańcucha wartości i absorpcji rynkowej wodoru odnawialnego, by stał się on dojrzały pod względem technologicznym i konkurencyjny, za pomocą bodźców finansowych i specjalnych systemów finansowania, w tym innowacyjnych rozwiązań, takich jak premie za zasilanie sieci wodorowej wodorem odnawialnym, dzięki zmianie zasad pomocy państwa oraz poprzez generalny przegląd systemów ustalania cen energii i opodatkowania w celu internalizacji kosztów zewnętrznych; podkreśla, że wodór odnawialny może stać się konkurencyjny przed 2030 r. pod warunkiem, że podjęte zostaną niezbędne inwestycje i powstaną odpowiednie ramy regulacyjne, a energia ze źródeł odnawialnych będzie atrakcyjna cenowo;

18. uważa, że zrównoważona gospodarka wodorowa powinna umożliwić zwiększenie mocy na zintegrowanym unijnym rynku energii; zdaje sobie sprawę, że na rynku pojawią się różne rodzaje wodoru, takie jak wodór odnawialny i wodór niskoemisyjny, oraz podkreśla potrzebę inwestycji na rzecz zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych wystarczająco szybko, by osiągnąć cele UE w zakresie klimatu i cele środowiskowe na lata 2030 i 2050, a jednocześnie uznaje niskoemisyjny wodór za technologię pomostową w perspektywie krótko- i średnioterminowej; wzywa Komisję do szacunkowej oceny, ile niskoemisyjnego wodoru będzie potrzebna do celów dekarbonizacji do czasu, aż wodór odnawialny będzie mógł pełnić tę rolę samodzielnie, do jakich zastosowań i przez jaki okres; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zredukowania przeszkód regulacyjnych i gospodarczych, by pobudzić szybką absorpcję rynkową wodoru; zauważa ponadto potrzebę unikania niezrównoważonej eksploatacji zasobów, ciągłych emisji metanu, uzależnienia od węgla i osieroconych aktywów; podkreśla, że stosowanie wodoru powinno przyczynić się do osiągnięcia celów klimatycznych UE oraz do szybkiego rozwoju i upowszechnienia wodoru odnawialnego;

19. podkreśla znaczenie jak najszybszego wycofania wodoru uzyskiwanego z paliw kopalnych i skoncentrowania się na najzyskowszych technologiach, biorąc pod uwagę ich zrównoważoność i emisje gazów cieplarnianych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do natychmiastowego rozpoczęcia ostrożnego planowania tej transformacji, tak aby produkcja wodoru z paliw kopalnych zaczęła szybko, w sposób przewidywalny i nieodwracalny spadać oraz aby uniknąć wydłużenia okresu eksploatacji instalacji produkcyjnych opartych na paliwach kopalnych; zauważa, że szereg zakładów produkcji wodoru z paliw kopalnych znajduje się na terytoriach objętych sprawiedliwą transformacją i podkreśla, że skuteczne środki wsparcia powinny być ukierunkowane na dekarbonizację obecnej produkcji wodoru z paliw kopalnych; apeluje, aby środki

<sup>(18)</sup> Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

Środa, 19 maja 2021 r.

ukierunkowane na rozwój europejskiej gospodarki wodorowej nie prowadziły do zamykania tych zakładów produkcyjnych, lecz do ich modernizacji i dalszego rozwoju, co przyniesie korzyści regionom, zapewniając produkowany na miejscu nośnik zrównoważonej energii, ułatwiając obniżenie emisji gazów cieplarnianych i wnosząc wkład w przekwalifikowanie i dalszą zdolność do zatrudnienia miejscowej siły roboczej;

20. podkreśla, że bezpieczne dla środowiska wychwytywanie, składowanie i utylizacja dwutlenku węgla (CCS/U) może odegrać istotną rolę w osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu, popiera kontekst zintegrowanej polityki mający stymulować upowszechnianie bezpiecznych dla środowiska zastosowań CCS/U, które zapewniają redukcję netto emisji gazów cieplarnianych, aby przemysł ciężki stał się neutralny dla klimatu w przypadkach, gdy brakuje innych metod bezpośredniej redukcji emisji; ponownie stwierdza jednak, że w unijnej strategii zerowych emisji netto należy priorytetowo potraktować redukcję bezpośrednich emisji oraz działania chroniące i wzmacniające naturalne pochłaniacze i rezerwuary UE; zauważa w związku z tym potrzebę badań i rozwoju w zakresie technologii CCS/U;

21. podkreśla, że gospodarka wodorowa wymaga znacznych dodatkowych ilości przystępnej cenowo energii ze źródeł odnawialnych oraz odpowiedniej infrastruktury do produkcji takiej energii i jej transportu do zakładów produkcji wodoru oraz transportu wyprodukowanego wodoru do użytkowników końcowych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by rozpoczęły tworzenie wystarczających dodatkowych mocy w obszarze energii ze źródeł odnawialnych w celu zapewnienia procesu elektryfikacji i produkcji wodoru odnawialnego, między innymi poprzez uproszczenie procedur wydawania zezwoleń, a także wzywa do rozwijania partnerstw transgranicznych w oparciu o możliwości produkcji energii ze źródeł odnawialnych i wodoru odnawialnego, jakimi dysponują poszczególne regiony;

22. uważa, że proporcjonalnie do zapotrzebowania na wodór odnawialny przydatne może być również stworzenie odpowiednich mocy w obszarze energii ze źródeł odnawialnych, aby uniknąć konfliktu między mocą niezbędną do elektryfikacji, elektrolizy lub innych celów a potrzebą osiągnięcia unijnych celów klimatycznych; z zadowoleniem przyjmuje w tym względzie plany Komisji dotyczące wyśrubowania celu dotyczącego energii ze źródeł odnawialnych na rok 2030 oraz proponowaną przez nią strategię dotyczącą energii z morskich źródeł odnawialnych;

23. apeluje o zmianę dyrektywy w sprawie opodatkowania energii; wzywa państwa członkowskie, by w stosownych przypadkach rozważyły obniżenie podatków i opłat nakładanych na energię ze źródeł odnawialnych w całej UE, by zniosły podwójnie naliczane podatki i opłaty za energię elektryczną wytwarzaną w instalacjach wodorowych, co stanowi przeszkodę dla dalszego upowszechniania wodoru, a także by wzmocniły zachęty finansowe do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, przy jednoczesnym dalszym stopniowym wycofywaniu dotacji do paliw kopalnych oraz zwolnień z podatków i opłat związanych z paliwami kopalnymi;

24. podkreśla, że wodór odnawialny może być produkowany przy wykorzystaniu różnych odnawialnych źródeł energii, takich jak energia wiatrowa, słoneczna i wodna (w tym elektrownie szczytowo-pompowe); podkreśla, że przestrzeni do produkcji energii ze źródeł odnawialnych mogą stać się tereny przemysłowe; zachęca Komisję, w związku z niedawno opublikowaną strategią na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych, by oceniła, w jaki sposób morskie odnawialne źródła energii mogą utorować drogę do szerszego rozwoju i upowszechniania wodoru odnawialnego;

25. podkreśla możliwość przekształcenia niektórych istniejących zakładów przemysłowych w zakłady produkcji wodoru odnawialnego; podkreśla, że taką adaptację zakładów przemysłowych trzeba planować jawnie, wraz z pracownikami i ich związkami zawodowymi, co umożliwi, w tym również pracownikom, zbiorowe ponowne otwarcie zamkniętych zakładów w zgodzie z prawem, na przykład w celu produkcji wodoru;

26. zauważa, że przejście na neutralny dla klimatu system energetyczny należy starannie zaplanować, biorąc pod uwagę obecną sytuację wyjściową i istniejącą infrastrukturę, które mogą być różne w poszczególnych państwach członkowskich; podkreśla, że państwa członkowskie powinny elastycznie podchodzić do opracowywanych środków wsparcia, w tym środków pomocy państwa, na rzecz rozwoju krajowych gospodarek wodorowych; w związku z tym zwraca się do Komisji o więcej informacji na temat planowanego zróżnicowania i elastyczności środków wsparcia;

Środa, 19 maja 2021 r.

27. podkreśla znaczną ilość zasobów naturalnych, takich jak woda, potrzebnych do produkcji wodoru oraz ewentualne związane z tym trudności w regionach UE ubogich w wodę; podkreśla, jak ważne jest zwiększenie zasobooszczędności, zminimalizowanie wpływu na regionalne zaopatrzenie w wodę, zadbanie o ostrożne zarządzanie zasobami i gruntami użytkowymi do produkcji wodoru oraz unikanie wszelkiego skażenia wody, powietrza lub gleby, wylesiania lub utraty różnorodności biologicznej w wyniku łańcucha produkcji wodoru;

### **Udział obywateli**

28. podkreśla, że ważną rolę we wdrażaniu sprawiedliwej, pomyślnej, partycypacyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji energetycznej odegra udział obywateli; podkreśla zatem, że ważne jest, by wszystkie zainteresowane strony uczestniczyły w kosztach i wspólnie czerpały korzyści w ramach zintegrowanego systemu;

29. podkreśla, że w produkcję wodoru mogą być zaangażowane społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej; przypomina o obowiązku zapewnienia im sprzyjających warunków zgodnie z przepisami dyrektywy (UE) 2019/944<sup>(19)</sup> i wzywa do przyznania im takich samych przywilejów jak innym podmiotom;

30. podkreśla, że by unijny rynek wodoru dobrze funkcjonował, potrzebne są osoby posiadające specjalistyczne umiejętności, zwłaszcza w kwestiach bezpieczeństwa; podkreśla, że niezbędny jest solidny publiczny system nieodpłatnego szkolenia zawodowego; apeluje do Komisji o przyjęcie planu działania, który poprowadzi państwa członkowskie ku stworzeniu i utrzymaniu odpowiednich programów szkoleniowych dla pracowników, inżynierów i techników oraz dla ogółu społeczeństwa, a także ku tworzeniu wielodyscyplinarnych programów nauczania dla ekonomistów, naukowców i studentów; podkreśla, że należy aktywniej promować równość szans w sektorze wodoru i wzywa do uruchomienia europejskiej inicjatywy na rzecz zatrudniania, szkolenia i rozwoju kobiet z myślą o zidentyfikowaniu i usunięciu przeszkód oraz o stworzeniu sieci i wzorców;

31. ubolewa, że strategie szkolenia oraz podnoszenia i zmiany kwalifikacji, a także sprawiedliwa transformacja na rzecz siły roboczej gotowej na wodór dotychczas nie zostały uwzględnione w unijnej strategii w zakresie wodoru; podkreśla, że istotne jest utrzymanie i wykorzystanie potencjału zatrudnionych w istniejących gałęziach przemysłu pracowników posiadających umiejętności techniczne, oraz przypomina o prawie pracowników do szkolenia się i podnoszenia kwalifikacji w godzinach pracy przy zagwarantowanym wynagrodzeniu;

32. apeluje do Komisji o tworzenie danych dotyczących ewentualnych skutków, możliwości i wyzwań związanych transformacją przemysłu, transportu i energetyki w kontekście szerszego wykorzystania wodoru; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania wraz z przedstawicielami branży i związkami zawodowymi sektorowych strategii transformacji; sugeruje ustanowienie w ramach paktu na rzecz umiejętności europejskich partnerstw na rzecz umiejętności w zakresie produkcji wodoru;

### **Infrastruktura wodorowa**

33. podkreśla pilną potrzebę stworzenia infrastruktury do produkcji, magazynowania i transportu wodoru, zachęcania do stosownego budowania zdolności oraz równoległego tworzenia popytu i podaży; podkreśla również, jak ważne jest tworzenie sieci wodorowych oferujących dostęp wolny od dyskryminacji; zauważa wzajemne korzyści płynące z powiązania produkcji wodoru i związanej z nim infrastruktury z innymi aspektami elastycznych systemów wykorzystujących różne źródła energii, takimi jak odzysk ciepła odpadowego z elektrolizy na rzecz systemów ciepłowniczych; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia TEN-E; docenia ujęcie w nim wodoru jako specjalnej kategorii infrastruktury energetycznej i zauważa, że te aktywa wodorowe mogą zostać stworzone od nowa lub pochodzić z adaptacji aktywów gazowych, bądź być kombinacją tych dwóch wariantów; przyjmuje ponadto do wiadomości nowo zaproponowany system zarządzania na rzecz planowania infrastruktury z udziałem operatorów wodorowych;

34. zauważa, że równoległe z skupieniem się w pierwszej fazie na klastrach przemysłowych należy już teraz podjąć planowanie, uregulowanie i tworzenie infrastruktury do przesyłu wodoru na dłuższych dystansach i do magazynowania go, a także przewidzieć odpowiednie wsparcie finansowe dla tej infrastruktury, by zapewnić upowszechnienie wodoru w wielu różnych sektorach; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje przyszłe ujęcie infrastruktury wodorowej w planach UE, takich jak dziesięcioletnie plany rozwoju sieci;

35. podkreśla znaczenie przejrzystej, włączającej i opartej na wiedzy naukowej przyszłej infrastruktury oraz zintegrowanego planowania sieci zgodnie z wytycznymi organów publicznych, takich jak Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), oraz przy udziale zainteresowanych stron i instytucji naukowych; sugeruje w związku z tym przeprowadzenie wyliczeń kosztów i korzyści w odniesieniu do lokalizacji infrastruktury

<sup>(19)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

Środa, 19 maja 2021 r.

potrzebnej do produkcji, transportu i magazynowania wodoru odnawialnego oraz zbadanie potrzeby budowy nowej, aby uniknąć osieroconych aktywów, wywrzeć pozytywny wpływ na źródła utrzymania obywateli i na ekosystemy oraz zminimalizować koszty ponoszone przez konsumentów, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb; podkreśla korzyści finansowe płynące z umieszczania zakładów produkcji wodoru w pobliżu zakładów produkcji energii ze źródeł odnawialnych lub w tym samym miejscu co instalacje odbiorcze, a zwłaszcza korzyści dla małych konsumentów i klastrów przemysłowych, oraz z połączenia różnych sektorów popytu; podkreśla również znaczenie współpracy transgranicznej między regionami i państwami członkowskimi w celu wsparcia projektów, które zwiększyłyby bezpieczeństwo dostaw, dzięki budowie wodorowej sieci szkieletowej, która powinna zapewnić wzajemne połączenia i interoperacyjność między państwami członkowskimi;

36. zachęca Komisję i państwa członkowskie do dokonania naukowej oceny możliwości zmiany przeznaczenia istniejących gazociągów na transport czystego wodoru i podziemne magazynowanie wodoru, z uwzględnieniem różnych czynników, takich jak analiza kosztów i korzyści, zarówno z perspektywy techniczno-ekonomicznej, jak i regulacyjnej, ogólnej integracji systemu i długoterminowej oszczędności kosztowej; zauważa, że zmiana przeznaczenia odpowiednio umiejscowionej infrastruktury gazowej, która już istnieje lub jest w trakcie budowy, mogłaby zmaksymalizować oszczędność kosztową, zminimalizować koszty użytkowania gruntów i zasobów oraz koszty inwestycji, a także zminimalizować skutki społeczne; podkreśla, że zmiana przeznaczenia infrastruktury gazowej – w tym stworzenie połączeń między zakładami przemysłowymi a multimodalnymi ośrodkami transportowymi, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności transportu wodoru najbardziej opłacalnymi środkami – może wpłynąć na stosowanie wodoru w priorytetowych sektorach energochłonnych gałęzi przemysłu, wzywa Komisję i państwa członkowskie do zadbania o to, by wszelka przyszła infrastruktura gazowa nadawała się również dla czystego wodoru; wzywa Komisję do zbadania, gdzie obecnie stosuje się mieszanie wodoru, oraz do naukowej oceny zapotrzebowania na wodór, by zaspokoić wykazane potrzeby przemysłu w tym zakresie, a także jego zalet i wad w celu ustalenia zapotrzebowania na infrastrukturę i uniknięcia osieroconych aktywów;

37. podkreśla konieczność uregulowania infrastruktury wodorowej, w szczególności jej eksploatacji i podłączenia do sieci energetycznej, a także potrzebę utrzymania zasady rozdzielania jako wiodącej zasady przy tworzeniu rynków wodoru, przy uwzględnieniu faktu, że rynek wodoru nadal wymaga rozbudowy; podkreśla, że rozdzielanie ma zasadnicze znaczenie, jeśli mamy zadbać o to, by nowe innowacyjne produkty trafiały na rynek energii w sposób najbardziej opłacalny; zauważa, że wszelkie odstępstwa od tej zasady regulacyjnej w średnim horyzoncie czasowym przysporzyłyby niepotrzebnie wysokich kosztów odbiorcom końcowym; apeluje do Komisji i państw członkowskich o ustanowienie jasnych wytycznych dotyczących własności nowych i zaadaptowanych gazociągów, by zapewnić bezpieczeństwo planowania;

38. podkreśla strategicznie istotną rolę multimodalnych portów morskich i śródlądowych jako centrów innowacji w zakresie importu, produkcji, magazynowania, dostaw i wykorzystania wodoru; podkreśla potrzebę przeznaczenia przestrzeni na infrastrukturę portową i inwestycji w nią, by sprzyjać wykorzystywaniu nowych bezemisyjnych i niskoemisyjnych technologii na wybrzeżach i w portach oraz by stworzyć przemysłowy łańcuch wartości dla wodoru wzdłuż multimodalnych korytarzy transportowych;

### **Popyt na wodór**

39. przyznaje, że popyt na wodór powinien w pierwszej kolejności pochodzić z sektorów, dla których korzystanie z wodoru jest zbliżone do konkurencyjnego rozwiązania lub w których odchodzenie od paliw kopalnych z zastosowaniem innych rozwiązań technologicznych jest obecnie niemożliwe; zgadza się z Komisją, że głównymi rynkami pod względem popytu na wodór są przemysł oraz transport lotniczy, morski i ciężki; uważa, że dla tych sektorów należy opracować plany działania na rzecz rozwoju popytu, inwestycji i potrzeb badawczych na szczeblu UE, w oparciu o niezależne badania naukowe i we współpracy z partnerami społecznymi, z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji państw członkowskich i różnic regionalnych pod względem powszechności zastosowań wodoru, gotowości technologicznej i infrastruktury;

40. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja rozważa różne warianty zachęt po stronie popytu; zgadza się z Komisją, że strategie polityczne ukierunkowane na popyt i jasne zachęty do stosowania i wykorzystywania wodoru w sektorach odbiorców końcowych w celu pobudzenia popytu na wodór – takie jak kontyngenty na wykorzystanie wodoru odnawialnego w ograniczonej liczbie konkretnych sektorów, gwarancje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w celu ograniczenia początkowego ryzyka wspólnych inwestycji do czasu, gdy będą one konkurencyjne pod względem kosztów, oraz narzędzia finansowe, w tym kontrakty na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla w przypadku projektów

Środa, 19 maja 2021 r.

wykorzystujących wodór odnawialny lub niskoemisyjny – można by rozważyć w okresie przejściowym w celu wspierania dekarbonizacji za pomocą wodoru, jeżeli jest to kluczowe dla utrzymania konkurencyjności użytkowników końcowych; zwraca uwagę, że należy zadbać o to, by rekompensaty pozostały proporcjonalne, by produkcja i wykorzystywanie nie były dotowane podwójnie, by nie tworzone sztucznych potrzeb oraz by nie dochodziło do nadmiernych zakłóceń rynku; apeluje o bezzwłoczne opracowanie programu pilotażowego na rzecz kontraktów na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla, w szczególności na rzecz czystej stali; podkreśla, że zamówienia publiczne na zrównoważone rozwiązania, takie jak zielona stal do celów budowlanych lub remontowych, mogą również przyczynić się do wymiernego i przewidywalnego popytu; podkreśla, że strategie polityczne ukierunkowane na popyt powinny być spójne z innymi środkami politycznymi i podlegać gruntownej ocenie skutków, co pozwoli uniknąć ewentualnego negatywnego wpływu na energochłonne sektory, które muszą sprostać międzynarodowej konkurencji;

41. zwraca uwagę, że w niektórych obecnych ramach regulacyjnych istnieją przeszkody dla stosowania wodoru; zachęca Komisję i państwa członkowskie do dostosowania tych ram regulacyjnych w celu pobudzenia popytu na wodór i wyeliminowania czynników zniechęcających, takich jak niepewność prawa;

42. apeluje do Komisji, by promowała główne rynki technologii odnawialnego wodoru oraz ich wykorzystanie do celów produkcji neutralnej dla klimatu, zwłaszcza w sektorach stali, cementu i chemikaliów, w ramach aktualizacji i realizacji nowej strategii przemysłowej dla Europy; wzywa Komisję do zbadania możliwości uznania stali produkowanej z wykorzystaniem wodoru odnawialnego za pozytywny wkład w realizację celów redukcji emisji CO<sub>2</sub> dla całej floty; apeluje do Komisji, aby wkrótce przedstawiła unijną strategię na rzecz czystej stali, która powinna zwracać należytą uwagę na wykorzystanie odnawialnego wodoru;

43. przypomina, że sektor transportu odpowiada za jedną czwartą unijnych emisji CO<sub>2</sub> oraz że jest to jedyny sektor, w którym emisje nie uległy zmniejszeniu w porównaniu z poziomem bazowym z 1990 r.; zwraca uwagę na potencjał wodoru jako jednego z instrumentów służących ograniczeniu emisji CO<sub>2</sub> z transportu, w szczególności tam, gdzie pełna elektryfikacja jest trudniejsza lub jeszcze niemożliwa; podkreśla, że rozwój infrastruktury do tankowania jest niezbędny, aby zwiększyć wykorzystanie wodoru w sektorze transportu; podkreśla w związku z tym znaczenie przeglądu rozporządzenia w sprawie TEN-T (transeuropejskiej sieci transportowej)<sup>(20)</sup> oraz dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych w celu zapewnienia dostępności publicznie dostępnych stacji tankowania wodoru w całej UE poprzez wprowadzenie konkretnych celów dotyczących włączenia infrastruktury wodorowej do systemów transportowych; wyraża zadowolenie, że Komisja zamierza rozwijać infrastrukturę tankowania wodoru w ramach strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz przeglądu dyrektywy w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych; podkreśla ponadto potrzebę stworzenia synergii między TEN-T, TEN-E i strategiami dotyczącymi paliw alternatywnych, co doprowadzi do stopniowego wprowadzania stacji tankowania wodoru i zapewnienia niezbędnych wymogów technicznych i zharmonizowanych norm opartych na ocenie ryzyka;

44. podkreśla, że właściwości wodoru sprawiają, że jest on dobrym kandydatem do zastąpienia paliw kopalnych i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych w przypadku niektórych rodzajów transportu; podkreśla, że wykorzystanie wodoru w czystej postaci lub jako nafty syntetycznej bądź bionafty jest kluczowym czynnikiem w zastąpieniu nafty kopalnej dla lotnictwa; podkreśla ponadto, że wodór wykorzystuje się już, w ograniczonym zakresie, w sektorze transportu, zwłaszcza w transporcie drogowym, transporcie publicznym i niektórych segmentach sektora kolei, zwłaszcza tam, gdzie elektryfikacja linii nie jest zasadna ze względów ekonomicznych; podkreśla, że potrzebne są bardziej rygorystyczne przepisy, aby zachęcać do stosowania paliw bezemisyjnych, a także innych czystych technologii, w tym wodoru odnawialnego, oraz, gdy tylko będą w pełni dostępne, ewentualnie zacząć je stosować w pojazdach ciężkich oraz w transporcie lotniczym i morskim;

45. wzywa Komisję do zwiększenia badań i inwestycji w ramach strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz do oceny, czy dyrektywa w sprawie odnawialnych źródeł energii wymaga przeglądu w celu zapewnienia równych warunków dla wszystkich rozwiązań w zakresie energii odnawialnej w transporcie;

### **Badania, rozwój, innowacje i finansowanie**

46. podkreśla, że badania, rozwój i innowacje w całym łańcuchu wartości oraz realizacja projektów demonstracyjnych, w tym projektów pilotażowych, na skalę przemysłową oraz ich wprowadzanie na rynek ma istotne znaczenie dla konkurencyjności i przystępności cenowej wodoru odnawialnego oraz dla zakończenia integracji systemu energetycznego,

<sup>(20)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1).



Środa, 19 maja 2021 r.

przy zapewnieniu równowagi geograficznej ze szczególnym uwzględnieniem regionów wysokoemisyjnych; wzywa Komisję do stymulowania działań badawczo-rozwojowych związanych z realizacją wielkoskalowych projektów o dużym oddziaływaniu, aby zagwarantować transfer technologii w całym łańcuchu wartości wodoru; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście uruchomienie laboratoriów mobilności w miastach UE w celu zachęcania do eksperymentów w zakresie zrównoważonego transportu publicznego opartego na paliwach alternatywnych i zachęca do włączenia wodoru do opcji wykorzystywanych w takich eksperymentach;

47. podkreśla, że należy zainwestować znaczne kwoty w rozwój i zwiększenie zdolności produkcyjnych wodoru odnawialnego, uczynienie go konkurencyjnym i wspieranie rozwiązań wodorowych, które często znajdują się jeszcze na wczesnym etapie rozwoju, co wymagałoby również ograniczenia ryzyka inwestycji w wodór odnawialny, na przykład poprzez kontrakty na różnice kursowe (CfD); podkreśla, że programy i instrumenty finansowe UE, takie jak Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, program „Horyzont Europa”, instrument „Łącząc Europę”, InvestEU, w tym nowy segment inwestycji strategicznych UE, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i fundusz innowacyjny ETS mają do odegrania kluczową rolę we wspieraniu spójnego rozwoju gospodarki wodorowej w całej UE; podkreśla ponadto ważną rolę lokalnych i regionalnych partnerstw publiczno-prywatnych w pobudzaniu rozwoju technologii wodorowych i ich wykorzystania;

48. podkreśla potrzebę zadbania o synergię między wszystkimi dostępnymi funduszami inwestycyjnymi, programami i instrumentami finansowymi, aby zapewnić współpracę między sektorem publicznym i prywatnym przy inwestycjach w szeroką gamę projektów; z zaniepokojeniem odnotowuje spadek inwestycji w badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystych technologii energetycznych, pokazany w sprawozdaniu na temat stanu unii energetycznej z 2020 r.;

49. wzywa Komisję do opracowania skoordynowanej strategii inwestycyjnej w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i wodoru, dostosowanej do krajowych strategii w zakresie badań naukowych i innowacji, z uwzględnieniem różnic w sytuacji wyjściowej państw członkowskich;

50. wzywa Komisję do położenia nacisku na istotną rolę MŚP w tej strategii; podkreśla potrzebę wprowadzenia zabezpieczeń regulacyjnych oraz zapewnienia dostępu do finansowania i zasobów sprzyjających innowacjom, takich jak inkubatory i wspólne projekty badawcze, aby start-upy i MŚP mogły zapewnić sobie silną pozycję w sektorze wodoru; apeluje do Komisji, aby zapewniła równy dostęp do rynku, a także ułatwiła wejście na rynek takim przedsiębiorstwom oraz wspierała ich partycypację, np. przez proaktywne wyznaczanie ich do udziału w okrągłych stołach i uwzględnianie ich w procesie konsultacji publicznych; wzywa Komisję do oszacowania potrzeb MŚP i kosztów dekarbonizacji ich procesów produkcyjnych i dostaw energii za pomocą wodoru, a także do monitorowania ich postępów za pomocą odpowiedniego zestawu kluczowych wskaźników efektywności, aby przyczynić się do kształtowania polityki opartej na dowodach;

51. podkreśla, że UE jest liderem w produkcji elektrolizerów oraz że musi utrzymać i zwiększyć tę przewagę konkurencyjną; uważa, że działalność badawczo-rozwojowa UE powinna koncentrować się na szerokim spektrum potencjalnych nowych źródeł i technologii wodoru odnawialnego, takich jak wodór z fotosyntezy, alg lub elektrolizerów z wodą morską, w celu podniesienia poziomu gotowości technologicznej;

52. z zadowoleniem przyjmuje europejski sojusz na rzecz czystego wodoru (Sojusz), inne inicjatywy i stowarzyszenia na rzecz wodoru odnawialnego, Europejskie Forum Wodoru oraz ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI), gdyż stanowią one istotne instrumenty poszerzające możliwości inwestowania w wodór odnawialny; zachęca państwa członkowskie, Komisję i podmioty gospodarcze do szybkiego uwolnienia potencjału projektów IPCEI w celu wspierania projektów mających znaczenie dla gospodarki wodorowej UE; apeluje o pragmatyczne podejście, które ułatwi zatwierdzanie tych projektów; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji, aby dokonać przeglądu wytycznych dotyczących pomocy państwa w dziedzinie ochrony środowiska i energii z myślą o wsparciu produkcji wodoru i szybkiego wprowadzania go na rynek;

53. zachęca Sojusz, aby we współpracy ze Wspólnym Przedsięwzięciem na rzecz Technologii Ogniw Paliwowych i Technologii Wodorowych (Wspólnym Przedsięwzięciem FCH) przygotował program inwestycji i plan realizacji projektów, które umożliwią jak najszybsze osiągnięcie celów w zakresie wodoru; podkreśla, że Sojusz powinien koncentrować się na rozwoju wodoru odnawialnego i jednoznacznie zobowiązać się do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu na 2030 r. i 2050 r.; podkreśla, że Sojusz powinien również zapewniać zrównoważoną reprezentację wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron w UE, w tym producentów energii ze źródeł odnawialnych, naukowców, niezależnych ekspertów,

Środa, 19 maja 2021 r.

ośrodków analitycznych, organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska oraz partnerów społecznych; podkreśla, że należy usprawnić procedurę decyzyjną Sojuszu pod kątem przejrzystości i inkluzywności, przy czym proces ten powinien być prowadzony przez Komisję i wspierany przez niezależny organ złożony z ekspertów naukowych, a jego celem powinno być określenie ścieżek transformacji i zapewnienie wytycznych dotyczących potrzeb w zakresie wodoru; wyraża ubolewanie z powodu obecnych opóźnień w pracach Sojuszu i wzywa Komisję do przyspieszenia tego procesu;

54. z zadowoleniem przyjmuje przedłużenie okresu funkcjonowania Wspólnego Przedsięwzięcia FCH w ramach programu „Horyzont Europa”; podkreśla znaczenie jego prac i zwraca się do Komisji o wykorzystanie go jako centrum kompetencji w zakresie wodoru i zapewnienie mu wystarczających zasobów finansowych, aby mógł wypełnić swoją rolę w realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla, że Wspólne Przedsięwzięcie FCH powinno promować działalność badawczo-rozwojową w całym łańcuchu wartości, aby zagwarantować racjonalne pod względem kosztów wykorzystanie funduszy na cele związane z wodorem i poprawę koordynacji; mając na uwadze, że powinno ono osiągnąć synergię ze wspólnymi przedsięwzięciami w sektorze transportu w celu promowania odpowiedniej integracji technologii wodorowej z infrastrukturą i usługami transportowymi; wzywa Komisję, aby wykorzystywała doświadczenia zdobyte w ramach Wspólnego Przedsięwzięcia FCH i aby zachęcała do dalszych badań nad technologiami ogniw paliwowych i technologiami wodorowymi;

55. wzywa Komisję do zbadania, czy wdrożenie wodoru można włączyć do celów ogólnych partnerstwa w dziedzinie badań i innowacji w regionie Morza Śródziemnego (PRIMA) zgodnie z priorytetami programu „Horyzont Europa”, aby wzmocnić zdolności badawcze i innowacyjne oraz rozwijać wiedzę i opracować wspólne rozwiązania innowacyjne w całym regionie Morza Śródziemnego;

#### **Współpraca międzynarodowa w dziedzinie wodoru**

56. podkreśla, że wiodąca rola UE w tworzeniu technologii wodorowych stanowi okazję do promowania wiodącej pozycji UE w przemyśle oraz innowacji unijnych na szczeblu globalnym, a także do wzmocnienia roli UE jako światowego lidera w dziedzinie klimatu; podkreśla, że budowę łańcucha dostaw wodoru w UE należy traktować priorytetowo, aby wspierać przewagę pioniera, konkurencyjność przemysłową i bezpieczeństwo dostaw energii; podkreśla w związku z tym cel, jakim jest zwiększenie krajowej produkcji wodoru, stwierdzając jednocześnie, że państwa członkowskie mogą również wedle potrzeb zbadać możliwość importu energii, wodoru i półproduktów wodoru z sąsiednich regionów i krajów spoza UE, aby zaspokoić rosnący popyt wewnętrzny na wodór;

57. wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do zaangażowania się w otwarty i konstruktywny dialog w celu nawiązania wzajemnie korzystnej współpracy i partnerstw z regionami sąsiadującymi, takimi jak Afryka Północna, Bliski Wschód i kraje Partnerstwa Wschodniego, co pozwoli ochronić strategiczne interesy UE i zapewni bezpieczeństwo energetyczne zarówno UE, jak i jej partnerom; podkreśla, że współpraca ta sprzyjałaby także tworzeniu rynków czystych i nowych technologii poprzez transfer wiedzy, wspieranie przejścia na energię ze źródeł odnawialnych i osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju ONZ; podkreśla, że należy unikać przenoszenia wpływu na środowisko, w tym emisji gazów cieplarnianych, w inne miejsce oraz wszelkich opóźnień w dekarbonizacji sieci energetycznej w krajach nienależących do UE;

58. podkreśla, że należy dalej rozwijać współpracę międzynarodową w dziedzinie wodoru z krajami spoza UE, w szczególności z Wielką Brytanią, Europejskim Obszarem Gospodarczym, Wspólnotą Energetyczną i Stanami Zjednoczonymi, w oparciu o obowiązujące wszystkie strony przepisy i zasady, dotyczące m.in. dostępu stron trzecich, rozdziału własności, przejrzystości i niedyskryminacyjnych taryf, aby wzmocnić rynek wewnętrzny i bezpieczeństwo energetyczne; podkreśla, że należy unikać współpracy z państwami spoza UE, które są objęte unijnymi środkami ograniczającymi, takimi jak sankcje gospodarcze, oraz z państwami, które nie gwarantują zgodności z normami bezpieczeństwa, normami środowiskowymi i wymogami przejrzystości, a także współpracy, która stanowiłaby zagrożenie dla bezpieczeństwa UE i państw członkowskich;

59. podkreśla, że UE powinna promować na arenie międzynarodowej swoje normy dotyczące wodoru i kryteria zrównoważonego rozwoju; apeluje w związku z tym o opracowanie międzynarodowych standardów i ustanowienie wspólnych definicji i metod określania łącznych emisji przypadających na każdą wyprodukowaną jednostkę wodoru, a także międzynarodowych kryteriów zrównoważonego rozwoju, których spełnienie powinno być warunkiem wstępnym wszelkiego importu wodoru i jego półproduktów; podkreśla, że w celu uniknięcia ucieczki emisji cały importowany wodór powinien być certyfikowany w ten sam sposób jak wodór produkowany w UE, w tym na etapie produkcji i transportu, a import taki powinien być zgodny z przyszłym unijnym mechanizmem dostosowywania cen na granicach

Środa, 19 maja 2021 r.

z uwzględnieniem emisji CO<sub>2</sub>; wzywa również Komisję i państwa członkowskie do inwestowania w niezbędną infrastrukturę i transformację istniejącej infrastruktury w portach oraz w połączenia transgraniczne w celu importu wodoru odnawialnego; zachęca Komisję do promowania roli euro jako waluty referencyjnej w międzynarodowym handlu wodorem;

60. uważa, że wodór powinien stać się elementem współpracy międzynarodowej UE, między innymi w ramach prac Międzynarodowej Agencji Energii Odnawialnej (IRENA), współpracy badawczej, dyplomacji klimatycznej i energetycznej oraz europejskiej polityki sąsiedztwa;

#### ***Rola wodoru w zintegrowanym systemie energetycznym***

61. podkreśla potrzebę stworzenia zintegrowanego systemu energetycznego, aby najpóźniej w 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną i zrealizować cele porozumienia paryskiego; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście włączenie wodoru do strategii Komisji dotyczącej integracji systemu energetycznego; uważa, że integracja sektorów i nośników energii, a także spójne planowanie sieci energii elektrycznej, ciepłej, gazowej i wodorowej jest korzystne dla zrównoważonego rozwoju, transformacji energetyki oraz dobrze funkcjonującego rynku wodoru i energii; uważa, że należy położyć większy nacisk na innowacyjne projekty łączące produkcję i odzyskiwanie energii elektrycznej, wodoru i ciepła;

62. zauważa, że rozwój gospodarki wodorowej może przyczynić się do zmniejszenia nierównowagi w systemie energetycznym jako całości; podkreśla, że wodór może odgrywać kluczową rolę w magazynowaniu energii na potrzeby bilansowania zmiennej podaży odnawialnych źródeł energii i zmiennego popytu na odnawialne źródła energii; podkreśla w związku z tym, że należy zaplanować rozwój infrastruktury na potrzeby transportu i magazynowania wodoru, uwzględniając potrzebę rozwoju instalacji do produkcji energii, aby zapewnić optymalizację techniczną i ekonomiczną;

63. podkreśla, że potrzebna jest ambitna i terminowa strategia w dziedzinie magazynowania energii z wykorzystaniem wodoru w innowacyjnych rozwiązaniach przemysłowych i rozwiązaniach dotyczących mobilności; zauważa jednak, że wykorzystanie wodoru do magazynowania energii nie jest jeszcze konkurencyjne ze względu na wysokie koszty produkcji oraz że straty energii związane ze składowaniem energii za pomocą wodoru szacuje się obecnie na około 60 % w tzw. pełnym cyklu; podkreśla zatem ponownie potrzebę obniżenia kosztów produkcji odnawialnego wodoru oraz promowania równych warunków dla rozwiązań z zakresu elastyczności i bilansowania w całym systemie energetycznym; zachęca w związku z tym Komisję do przeanalizowania możliwości i zdolności w zakresie magazynowania wodoru; zwraca uwagę, że składowanie wodoru może podlegać sprzecznym systemom regulacyjnym, zwłaszcza dotyczącym magazynowania gazu i energii elektrycznej, i w związku z tym podkreśla potrzebę wyjaśnienia tego aspektu w odnośnym prawodawstwie;

o

o o

64. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wszystkim instytucjom UE oraz państwom członkowskim.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0242

## Ochrona praw człowieka i zewnętrzna polityka migracyjna UE

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE (2020/2116(INI))

(2022/C 15/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r., w szczególności jej art. 13 i art. 14,
- uwzględniając Konwencję dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. oraz protokół dodatkowy do tej konwencji,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r. i Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych z 1966 r. oraz protokoły dodatkowe do tych paktów,
- uwzględniając Międzynarodową konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej z 1966 r.,
- uwzględniając Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania z 1984 r., w szczególności art. 3 oraz protokół dodatkowy do tej konwencji,
- uwzględniając Konwencję o prawach dziecka z 1989 r. oraz protokoły dodatkowe do tej konwencji,
- uwzględniając Międzynarodową konwencję o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin z 1990 r.,
- uwzględniając Międzynarodową konwencję o ochronie wszystkich osób przed wymuszonym zaginięciem,
- uwzględniając protokoły z Palermo w sprawie handlu ludźmi i przemytu migrantów przyjęte przez ONZ,
- uwzględniając statut rzymski Międzynarodowego Trybunału Karnego,
- uwzględniając sprawozdanie Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 3 sierpnia 2015 r. w sprawie propagowania i ochrony praw człowieka, w tym środków promowania praw człowieka w odniesieniu do migrantów,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 71/1 z dnia 19 września 2016 r. w sprawie Deklaracji nowojorskiej w sprawie uchodźców i migrantów,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 72/179 z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie ochrony migrantów,
- uwzględniając działania podejmowane w ramach różnych międzynarodowych mechanizmów w dziedzinie praw człowieka, w tym sprawozdania specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka w odniesieniu do migrantów, w szczególności jego działania następcze związane z regionalnym badaniem z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie zarządzania zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej i jego skutków dla praw człowieka w odniesieniu do migrantów oraz sprawozdanie z maja 2020 r. w sprawie prawa do wolności zrzeszania się migrantów, a także innych specjalnych sprawozdawców, oraz powszechny okresowy przegląd praw człowieka i prace innych organów traktatowych,
- uwzględniając prace i sprawozdania Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR), w tym zalecane zasady i wytyczne dotyczące praw człowieka i granic międzynarodowych oraz sprawozdanie w sprawie sytuacji migrantów przejeżdżających tranzytem,
- uwzględniając Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji oraz Globalne porozumienie w sprawie uchodźców, przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 2018 r.,

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając wspólne wytyczne z dnia 26 maja 2020 r. dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na prawa człowieka w odniesieniu do migrantów, opracowane przez Komitet Ochrony Praw Pracowników Migrujących i Członków ich Rodzin oraz specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. praw człowieka w odniesieniu do migrantów,
- uwzględniając zasady z Dhaki dotyczące migracji z zachowaniem godności,
- uwzględniając art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 79 i 80 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „kartą”),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 656/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając odnośne sprawozdania Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając nowy pakt o migracji i azylu zaproponowany przez Komisję Europejską w dniu 23 września 2020 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 oraz załączony do nich Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024, w wersji uzgodnionej przez Radę w dniu 17 listopada 2020 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 marca 2020 r. zatytułowany „Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024” (JOIN(2020)0005),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie globalnego podejścia do kwestii migracji i mobilności (GPMM) (COM(2011)0743),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia nowych ram partnerstwa z państwami trzecimi w ramach Europejskiego programu w zakresie migracji (COM(2016)0385),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 30 kwietnia 2014 r. zatytułowany „Podejście oparte na prawach, obejmujące wszystkie prawa człowieka, na rzecz unijnej współpracy rozwojowej” (SWD(2014)0152),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 września 2020 r. dotyczący nowego paktu o migracji i azylu (COM(2020)0609),
- uwzględniając maltańską deklarację członków Rady Europejskiej o zewnętrznych aspektach migracji: kwestia szlaku środkowosródziemnomorskiego z dnia 3 lutego 2017 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2020 r. dotyczący trzeciego planu działania w sprawie równości płci – ambitna wizja na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE (SWD(2020)0284),
- uwzględniając wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2020 r. pt. „W kierunku kompleksowej strategii współpracy z Afryką” (JOIN(2020)0004),
- uwzględniając porozumienie w sprawie wspólnej drogi naprzód w kwestiach migracji w stosunkach między UE a Afganistanem, podpisane w dniu 3 października 2016 r.,
- uwzględniając oświadczenie UE–Turcja z dnia 18 marca 2016 r.,

---

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 93.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając inne nieformalne ustalenia, w szczególności z Gambią (dobre praktyki w zakresie identyfikacji i powrotu, które weszły w życie z dniem 16 listopada 2018 r.), Bangladeszem (standardowe procedury operacyjne uzgodnione we wrześniu 2017 r.), Etiopią (procedury przyjęcia uzgodnione w dniu 5 lutego 2018 r.), Gwineą (dobre praktyki obowiązujące od lipca 2017 r.) i Wybrzeżem Kości Słoniowej (dobre praktyki obowiązujące od października 2018 r.),
  - uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje dotyczące kwestii związanych z migracją, zwłaszcza rezolucje z dnia 25 października 2016 r. w sprawie praw człowieka i migracji w państwach trzecich<sup>(2)</sup>, z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie sytuacji w regionie Morza Śródziemnego oraz potrzeby opracowania całościowego podejścia UE do migracji<sup>(3)</sup>, z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie ostatnich tragicznych wydarzeń na Morzu Śródziemnym i polityki UE w zakresie migracji i azylu<sup>(4)</sup> i z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie sytuacji na Morzu Śródziemnym i potrzeby całościowego podejścia UE do problematyki migracji<sup>(5)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi w stosunkach zewnętrznych UE<sup>(6)</sup>,
  - uwzględniając różne sprawozdania organizacji społeczeństwa obywatelskiego dotyczące sytuacji migrantów w zakresie praw człowieka,
  - uwzględniając komunikat Komisji z 23 września 2020 r. pt. „Wytyczne Komisji w sprawie wdrożenia przepisów UE dotyczących definiowania procedury ułatwiania bezprawnego wjazdu, tranzytu i pobytu oraz zapobiegania temu procederowi” (C(2020)6470),
  - uwzględniając swoją rezolucję z 25 listopada 2020 r. w sprawie poprawy efektywności rozwoju i skuteczności pomocy<sup>(7)</sup>,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie Komisji Rozwoju i Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0060/2021),
- A. mając na uwadze, że migracja jest zjawiskiem globalnym potęgowanym przez globalizację, narastające konflikty, nierówności, zmianę klimatu i degradację środowiska; mając na uwadze, że stopniowy, normatywny rozwój praw uchodźców i migrantów, niezależnie od ich statusu prawnego, ujęty we współczesne międzynarodowe ramy dotyczące praw człowieka jest źródłem postępu i zbiorowej dumy ludzkości; mając jednak na uwadze, że migranci, a w szczególności wysiedleńcy, nadal stanowią jedną z najbardziej wrażliwych i defaworyzowanych grup na świecie i są stale narażeni na naruszanie swoich praw; mając na uwadze, że kobiety, dzieci, osoby starsze i osoby niepełnosprawne należą do najbardziej wrażliwych grup migrantów; mając na uwadze, że dla wielu osób migracja nadal jest podróżą ludzi naznaczoną cierpieniem, dyskryminacją i przemocą; mając na uwadze, że tysiące migrantów straciło życie na szlakach migracyjnych;
- B. mając na uwadze, że dla Unii Europejskiej i jej państw członkowskich migracja była i nadal będzie zarówno wyzwaniem, jak i szansą; mając na uwadze, że państwa członkowskie pierwszej linii ponoszą odpowiedzialność w nieproporcjonalnie większym stopniu z uwagi na położenie geograficzne; mając na uwadze, że odpowiedzialność musi iść w parze z solidarnością; mając na uwadze, że Unia Europejska jako historyczny region, który doświadczył zarówno emigracji, jak i imigracji, a także jako wspólnota zjednoczona wokół wartości leżących u jej podstaw, takich jak godność ludzka, wolność i prawa człowieka oraz jako jeden z największych darczyńców na świecie promujący zrównoważony rozwój, wspierający wysiedleńców, zajmujący się przyczynami migracji i współpracujący w ramach wielostronnych forów, aby znajdować trwałe rozwiązania, ma szczególny obowiązek poszanowania, ochrony i propagowania praw migrantów, zwłaszcza w stosunkach zewnętrznych; mając na uwadze, że godność wszystkich migrantów musi znaleźć się w centrum wszystkich obszarów polityki UE w tym zakresie;

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 111.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 294 z 12.8.2016, s. 18.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 346 z 21.9.2016, s. 47.

<sup>(5)</sup> Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 9.

<sup>(6)</sup> Dz.U. C 101 z 16.3.2018, s. 47.

<sup>(7)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0323.

Środa, 19 maja 2021 r.

- C. mając na uwadze, że kompleksowe podejście do migracji i systemu azylowego oznacza uwzględnianie zewnętrznego wymiaru unijnej polityki migracyjnej; mając na uwadze, że wpływ wymiaru zewnętrznego w dużej mierze zależy od wspólnych działań na szczeblu UE i aktywnej koordynacji działań z partnerami zewnętrznymi;
- D. mając na uwadze, że w Europejskim konsensusie w sprawie rozwoju, przyjętym w czerwcu 2017 r., podkreśla się, że dobrze zarządzana migracja i mobilność mogą pozytywnie przyczynić się do wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu i zrównoważonego rozwoju zgodnie z Agendą 2030;
- E. mając na uwadze, że naruszenia praw człowieka, naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego lub uchodźczego, jak np. zasady non-refoulement, zwracanie i brutalne ataki na migrantów, arbitralne i bezterminowe przetrzymywanie w niehumanitarnych warunkach, wykorzystywanie, tortury i inne formy złego traktowania, w tym gwałty, zaginięcia i śmierć, są coraz częściej zgłaszane na całym świecie, w tym na granicach zewnętrznych UE; mając na uwadze, że państwa członkowskie mają obowiązek przestrzegania prawa Unii, praw człowieka i prawa międzynarodowego, a także prawa humanitarnego i prawa uchodźczego; mając na uwadze, że Komisja musi dopilnować, aby państwa członkowskie wypełniały swoje zobowiązania humanitarne i w zakresie praw człowieka, a w przypadku niewywiązania się z tych zobowiązań musi wszczynać postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; mając na uwadze, że Komisja musi jeszcze podjąć działania w sprawie udowodnionych lub domniemych przypadków zwracania;
- F. mając na uwadze, że ratownictwo na morzu to obowiązek prawny wynikający z prawa międzynarodowego, w szczególności z art. 98 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, który wymaga udzielenia pomocy każdej osobie znajdującej się w niebezpieczeństwie na morzu; mając na uwadze, że wzmocnienia zdolności w zakresie zarządzania granicami oraz zwalczania przemytu i handlu ludźmi nie należy wykorzystywać do penalizowania migrantów ani osób im pomagających; mając na uwadze, że Komisja zwróciła się do państw członkowskich, które jeszcze tego nie uczyniły, o zastosowanie art. 1 ust. 2 dyrektywy 2002/90/WE<sup>(8)</sup> (dyrektywy o ułatwieniach);
- G. mając na uwadze, że w komunikacie Komisji w sprawie globalnego podejścia do kwestii migracji i mobilności (GPMM) z 2011 r. wspomina się o podejściu ukierunkowanym na migrantów, którego podstawą są prawa człowieka i które powinno „przyczynić się do lepszego poszanowania praw podstawowych i praw człowieka przynależnych migrantom w krajach pochodzenia, tranzytu i krajach docelowych”;
- H. mając na uwadze, że w komunikacie Komisji z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia nowych ram partnerstwa w zakresie współpracy z państwami trzecimi w ramach Europejskiego programu w zakresie migracji, który opiera się na zasadach GPMM, podkreślono, że kwestie migracji znajdują się wśród najważniejszych priorytetów polityki zewnętrznej UE; mając na uwadze, że ramy te wymagają zacieśnienia współpracy z państwami trzecimi, zwłaszcza z państwami sąsiadującymi z UE, poprzez partnerstwa mające na celu zapewnienie współpracy w zakresie zarządzania migracją oraz skuteczne zapobieganie nielegalnej migracji i readmisji nielegalnych migrantów, w tym przez pozytywne i negatywne zachęty wynikające z różnych elementów polityki wchodzących w zakres kompetencji UE, takich jak polityka sąsiedztwa, polityka w dziedzinie pomocy rozwojowej, polityka handlowa, polityka w dziedzinie mobilności, polityka energetyczna, polityka bezpieczeństwa i polityka cyfrowa, w każdym przypadku ukierunkowane na ten sam cel; mając na uwadze, że wszelkie tego rodzaju partnerstwa muszą posiadać wyraźną podstawę prawną;
- I. mając na uwadze, że w swoim komunikacie z 2016 r. Komisja nakreśliła trzy główne cele współpracy z państwami trzecimi, a mianowicie: ratowanie życia na Morzu Śródziemnym, zwiększenie wskaźnika powrotów do państw pochodzenia i tranzytu oraz umożliwienie migrantom i uchodźcom pozostania w pobliżu domu i uniknięcia niebezpiecznej podróży; mając na uwadze, że w komunikacie z 2016 r. wskazuje się migrację nieuregulowaną jako priorytet dla Unii oraz wprowadza się podejście „mniej za mniej”, zgodnie z którym Komisja wyraża gotowość do stosowania wszystkich narzędzi i instrumentów UE z wyjątkiem pomocy humanitarnej jako bodźców, aby uzyskać współpracę ze strony państw trzecich w zakresie readmisji i kontroli granic;
- J. mając na uwadze, że walka z przemytem migrantów jest wspólnym wyzwaniem, które wymaga współpracy i koordynacji z państwami trzecimi; mając na uwadze, że nowy unijny plan działania na rzecz zwalczania przemytu migrantów ma na celu pobudzenie współpracy między UE a państwami trzecimi dzięki ukierunkowanym partnerstwom na rzecz zwalczania przemytu migrantów w ramach szerszej współpracy partnerskiej z kluczowymi państwami trzecimi; mając na uwadze, że Europol odgrywa kluczową rolę w walce z przemytem migrantów;

<sup>(8)</sup> Dyrektywa Rady 2002/90/WE z dnia 28 listopada 2002 r. definiująca ułatwianie nielegalnego wjazdu, tranzytu i pobytu (Dz.U. L 328 z 5.12.2002, s. 17).

Środa, 19 maja 2021 r.

- K. mając na uwadze, że współpraca z państwami trzecimi ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania go; mając na uwadze, że szlaki migracyjne mogą być wykorzystywane przez sieci handlarzy ludźmi; mając na uwadze, że handel ludźmi ma nieproporcjonalny wpływ na kobiety i dziewczęta, które stanowią przeważającą większość ofiar handlu ludźmi, doświadczają przemocy i są wykorzystywane na szlaku migracyjnym; mając na uwadze, że środki wymierzone w handel ludźmi nie powinny zagrażać przestrzeganiu praw ofiar tego handlu, migrantów, uchodźców i osób wymagających ochrony międzynarodowej;
- L. mając na uwadze, że od 2016 r. UE i niektóre poszczególne państwa członkowskie zwiększyły liczbę nieformalnych umów i ustaleń z państwami trzecimi, dążąc do wzmocnienia ich zdolności operacyjnych w zakresie kontroli granic i zarządzania nimi oraz w zakresie zwalczania handlu ludźmi; mając na uwadze, że umowy te i ustalenia dotyczą również skutecznych powrotów i readmisji we współpracy z krajami trzecimi, w tym wspólnych deklaracji dotyczących migracji, protokołów ustaleń, wspólnych dróg naprzód, standardowych procedur operacyjnych i dobrych praktyk oraz porozumień o współpracy policyjnej; mając na uwadze, że podobnie jak w przypadku formalnych umów o readmisji takie nieformalne ustalenia potwierdzają zobowiązania państw do readmisji swoich obywateli (lub innych osób) oraz ustanawiają procedury przeprowadzania powrotów w praktyce; mając na uwadze, że od 2016 r. UE zawarła co najmniej 11 nieformalnych umów, ale tylko jedną nową umowę o readmisji; mając na uwadze, że nieformalne porozumienia między UE a państwami trzecimi nie zapewniają przewidywalnej polityki ani stabilnych i spójnych ram prawnych dotyczących nielegalnej migracji;
- M. mając na uwadze, że w swoim komunikacie dotyczącym nowego paktu o migracji i azylu Komisja powtórzyła, że wewnętrzny i zewnętrzny wymiar migracji są ze sobą nierozdzielnie powiązane, wobec czego konieczny jest indywidualny, kompleksowy i wyważony dialog na temat migracji oraz partnerstwo z krajami pochodzenia i tranzytu w celu osiągnięcia celów wartościowych dla obu stron, takich jak zajęcie się głównymi przyczynami migracji, zwalczanie przemytu migrantów, pomoc uchodźcom przebywającym w państwach trzecich oraz wspieranie dobrze zarządzanej legalnej migracji; mając na uwadze, że zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie nowego paktu zaangażowanie na szczeblu regionalnym i globalnym ma zasadnicze znaczenie dla uzupełnienia takich dialogów i partnerstw; mając na uwadze, że Komisja ponadto podkreśliła, iż migracja powinna być wbudowana w te kompleksowe partnerstwa z państwami trzecimi jako główna kwestia i powinna być powiązana z innymi dziedzinami polityki, takimi jak dziedziny dotyczące współpracy na rzecz rozwoju, bezpieczeństwa, wiz, handlu, rolnictwa, inwestycji i zatrudnienia, energii, środowiska i zmian klimatu oraz edukacji;
- N. mając na uwadze, że Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 zobowiązuje UE i jej państwa członkowskie do „[popierania] specjalnej ochrony przysługującej migrantom, uchodźcom oraz osobom wewnątrznie przesiedlonym i bezpaństwowcom”; mając na uwadze, że ten plan działania „promuje niedyskryminacyjny dostęp do usług społecznych, w tym wysokiej jakości, przystępnej opieki zdrowotnej i edukacji (również online), a także budowanie zdolności praktyków w zakresie odpowiadania na konkretne potrzeby (...) migrantów i uchodźców” oraz „wspiera podejście do zarządzania migracją oparte na prawach człowieka oraz wzmacnia zdolności państw, społeczeństwa obywatelskiego i partnerów ONZ do wdrażania tego podejścia”;
- O. mając na uwadze, że według Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) kobiety stanowią około 48 % populacji uchodźców na świecie oraz wysoki odsetek osób ubiegających się o azyl wymagających szczególnego traktowania; mając na uwadze, że trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci zobowiązuje UE do zapewnienia pełnej realizacji „praw człowieka przysługujących migrującym kobietom i dziewczętom za pośrednictwem programów, przepisów i polityki w zakresie migracji uwzględniających aspekt płci” oraz wzmocnienia „zarządzania migracją z uwzględnieniem aspektu płci na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym”; mając na uwadze, że polityka migracyjna uwzględniająca aspekt płci zapewniłaby realizację praw kobiet, dziewcząt i osób LGTBIQ+ oraz ochronę przed potencjalną przemocą, molestowaniem, gwałtem i handlem ludźmi;
- P. mając na uwadze, że w sprawozdaniu z 2015 r. były specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka w odniesieniu do migrantów zauważa braki w podejściu UE do kwestii migracji z uwagi na brak przejrzystości i klarowności, a także niewielką siłę oddziaływania wielu zawartych w tych ramach umów, które w jego opinii zasadniczo nie obejmują środków z zakresu monitorowania i rozliczalności; mając na uwadze, że według specjalnego sprawozdawcy niewiele też wskazuje na to, aby partnerstwa na rzecz mobilności przelożyły się na dodatkowe korzyści w obszarach praw człowieka lub rozwoju, a ogólne ukierunkowanie na bezpieczeństwo w połączeniu z brakiem spójności polityki w przyjętym podejściu stwarza ryzyko, że wszelkie korzyści wynikające z przedsięwzięć na rzecz praw człowieka i rozwoju mogą zostać zepchnięte na dalszy plan przez wtórne efekty polityki mocniej ukierunkowanej na bezpieczeństwo;



Środa, 19 maja 2021 r.

- Q. mając na uwadze, że eksperci ONZ ds. praw człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego ostrzegali, że pandemia COVID-19 wywołuje poważne i nieproporcjonalnie duże skutki dla migrantów i ich rodzin na całym świecie; mając na uwadze, że wezwali oni państwa do ochrony praw migrantów i ich rodzin bez względu na ich status migracyjny; mając na uwadze, że pandemia wydłużyła okres rozpatrywania wniosków o azyl;
- R. mając na uwadze, że utrzymanie swobody przemieszczania się i prawa do pracy przyczynia się do samowystarczalności migrantów i sprzyja zacieśnieniu ich integracji; mając na uwadze, że migracja wewnątrzregionalna jest ważnym elementem owych transgranicznych kontekstów gospodarczych;

### **1. Ramy polityki migracyjnej i jej wymiar zewnętrzny**

1. podkreśla, że oprócz wynikającego z Traktatu obowiązku przestrzegania wartości, jakimi są poszanowanie godności ludzkiej, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka i prawa międzynarodowego, we wszystkich stosunkach zewnętrznych, UE i państwa członkowskie mają zobowiązania w dziedzinie praw człowieka wobec obywateli państw trzecich, jeżeli współpracują w zakresie migracji z państwami trzecimi i innymi podmiotami spoza UE;
2. podkreśla, że zobowiązania te wymagają nie tylko uznania możliwości stosowania odnośnych standardów, lecz również odpowiedniego wprowadzenia w życie przy użyciu szczegółowych i konkretnych instrumentów umożliwiających skuteczną ochronę i zabezpieczenie w praktyce, a także przez oparte na prawach człowieka podejście do pełnego cyklu polityki migracyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem migrujących kobiet i dzieci bez opieki;
3. wyraża zaniepokojenie z powodu rosnącej liczby małoletnich bez opieki podróżujących szlakami nielegalnej migracji i z powodu braku ochrony tych małoletnich; podkreśla w szczególności brak skutecznego monitorowania i sprawozdawczości ze strony agencji UE i państw członkowskich w zakresie ochrony małoletnich bez opieki; wzywa UE do dopilnowania, by państwa członkowskie i państwa trzecie składały sprawozdania na temat mechanizmów stosowanych w celu ochrony praw dziecka zgodnie z Konwencją ONZ o prawach dziecka;
4. przypomina, że zgodnie z art. 3 ust. 5 i art. 21 TUE oraz kartą Unia Europejska oraz państwa członkowskie – kiedy stosują prawo UE – muszą przestrzegać praw człowieka w swoich działaniach zewnętrznych i eksterytorialnych, porozumieniach i współpracy w obszarach migracji, granic i azylu, w tym prawa do życia i wolności, prawa do azylu, w tym indywidualnej oceny wniosków o azyl z uwzględnieniem odpowiednich gwarancji zgodnie z prawem międzynarodowym, prawa do godności ludzkiej i bezpieczeństwa, prawa do ochrony przed wymuszonym zaginięciem, zakazu tortur, złego traktowania, niewolnictwa i pracy przymusowej, prawa do ochrony danych osobowych, prawa do ochrony w przypadku usunięcia z terytorium państwa, wydalenia lub ekstradycji, prawa do wolności religii, wyznania, myśli i sumienia oraz obowiązku dbania o nadrzędny interes dziecka, a także muszą przyjąć podejście uwzględniające aspekt płci; przypomina ponadto, że należy zapewnić niedyskryminację i gwarancje proceduralne, takie jak prawo do skutecznego środka prawnego i prawo do łączenia rodzin, a także zapobiegać oddzielaniu dzieci od rodziców lub opiekunów prawnych;
5. zauważa, że Komisja nie dokonała jeszcze oceny wpływu wdrażania opracowywanych przez nią kolejnych ram polityki migracyjnej, zwłaszcza GPMM i nowych ram partnerstwa, na prawa człowieka przysługujące obywatelom państw trzecich, a także wpływu współpracy UE z państwami trzecimi w dziedzinie migracji na prawa człowieka, w tym wpływu wsparcia UE dla służb granicznych i służb bezpieczeństwa krajów partnerskich; nalega na potrzebę przeprowadzenia takiego przeglądu w sposób systematyczny oraz w formie kompleksowej, inkluzywnej i publicznie dostępnej, aby zapewnić pełne przestrzeganie praw człowieka w ramach zewnętrznej polityki migracyjnej UE;
6. z ogromnym zaniepokojeniem odnotowuje brak mechanizmów operacyjnych oraz mechanizmów sprawozdawczości, monitorowania, oceny i rozliczalności w odniesieniu do indywidualnych spraw, aby śledzić potencjalne naruszenia i na nie reagować, a także brak skutecznych środków zaskarżenia przewidzianych dla osób, co do których zachodzi domniemanie, że ich prawa są naruszane z powodu nieformalnych umów UE i współpracy finansowej;
7. ponownie potwierdza, że aby polityka Unii w dziedzinie migracji mogła właściwie funkcjonować, UE musi zacieśnić zewnętrzną współpracę z krajami pochodzenia i działać na rzecz zapewnienia trwałej i skutecznej readmisji osób powracających; apeluje do UE o zapewnienie, aby umowy o readmisji i umowy o współpracy w zakresie zarządzania granicami były zawierane jedynie z państwami trzecimi, które wyraźnie zobowiązały się do przestrzegania praw człowieka, w tym zasady non-refoulement, i praw zapisanych w Konwencji ONZ dotyczącej statusu uchodźców; wzywa UE do zadbania o to, by współpraca ta nie prowadziła do naruszania wspomnianych praw oraz zapewniała środki operacyjne gwarantujące skuteczną rozliczalność w przypadku wystąpienia naruszeń;

Środa, 19 maja 2021 r.

8. zauważa, że większość z dotychczas zawartych 18 oficjalnych umów UE o readmisji obejmuje readmisję obywateli państw trzecich do kraju tranzytu; podkreśla, że powroty do krajów tranzytu wiążą się z ryzykiem potencjalnego naruszenia praw człowieka osób powracających; popiera zalecenie zawarte w przeprowadzonej przez Komisję ocenie unijnych umów o readmisji z 2011 r., zgodnie z którą UE powinna zawsze starać się zasadniczo dokonać readmisji danej osoby do kraju pochodzenia, w zakresie, w jakim pozwalają na to okoliczności;

9. wzywa Komisję do zapewnienia przejrzystych ocen ryzyka dokonywanych przez niezależne organy UE i niezależnych ekspertów, jak np. Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w zakresie wpływu wszelkiej formalnej, nieformalnej lub finansowej współpracy UE z państwami trzecimi na prawa migrantów i uchodźców, w tym kobiet, na miejscowych obrońców praw człowieka i społeczeństwo obywatelskie działających na rzecz obrony tych praw oraz w możliwym stopniu w zakresie wpływu, jaki taka współpraca wywierałaby na szerszą populację w danym kraju w odniesieniu do dostępu do praw, wkładu w zapewnienie bezpieczeństwa ludności i pokoju oraz zrównoważonego rozwoju; wzywa Komisję do wprowadzenia wytycznych dotyczących wdrażania, które będą przeznaczone dla agencji UE i państw członkowskich przed podjęciem współpracy z państwami trzecimi; w związku z tym wzywa do zachowania szczególnej czujności wobec krajów, które borykają się z trwającymi lub zamrożonymi konfliktami i stoją przed zwiększonym ryzykiem łamania praw człowieka; wzywa Komisję do dopilnowania, aby wszelka współpraca UE z państwami trzecimi była w pełni sformalizowana w celu umożliwienia skutecznego monitorowania umów z państwami trzecimi;

10. wzywa Komisję do ustanowienia niezależnego, przejrzystego i skutecznego mechanizmu monitorowania na podstawie prawa międzynarodowego, karty i celów zrównoważonego rozwoju, obejmującego okresowe sprawozdania dotyczące wdrażania umów formalnych, nieformalnych i finansowych z państwami trzecimi, które potencjalnie mogą mieć wpływ na prawa migrantów i uchodźców oraz na pracę obrońców praw człowieka i społeczeństwa obywatelskiego broniących tych praw w państwach trzecich, takich jak partnerstwa w dziedzinie migracji, umowy o readmisji, a także umowy o współpracy międzynarodowej w zakresie zarządzania i administrowania migracją, z uwzględnieniem bezpośredniego podejmowania wyzwań związanych z migracją i przymusowymi wysiedleniami; podkreśla, że taki mechanizm monitorowania musi mieć charakter partycypacyjny i publiczny; podkreśla potrzebę zapewnienia społeczeństwu obywatelskiemu i innym zainteresowanym podmiotom środków, które umożliwią im wnoszenie wkładu w funkcjonowanie tego mechanizmu; podkreśla, że taki system powinien przyczynić się do zapewnienia odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka, w tym zawrócenia naruszające zasadę non-refoulement; wzywa Komisję do ustanowienia mechanizmu działań następczych, w ramach którego wyniki oceny i zalecenia ekspertów będą należycie uwzględnione w odpowiedniej umowie oraz w odpowiednim porozumieniu lub działaniu; podkreśla potrzebę zapewnienia kontroli parlamentarnej i nadzoru demokratycznego;

11. wzywa UE do wzięcia pod uwagę sposobów służących zapewnieniu dostępu do wymiaru sprawiedliwości osobom, których dotyczą środki wdrażające współpracę w dziedzinie migracji między UE a państwami trzecimi, w tym przy pomocy ustanowienia niezależnego i dostępnego mechanizmu składania skarg; zwraca się o dopilnowanie, aby osoby, które mogą doznawać naruszenia praw człowieka, miały dostęp do skutecznych środków zaskarżenia, a tym samym mogły uzyskać rekompensatę lub zadośćuczynienie;

12. zwraca uwagę, że wdrażanie i finansowanie zewnętrznej polityki migracyjnej UE przydzielono różnym dyrekcjom generalnym Komisji i włączono do głównego nurtu polityki migracyjnej i azylowej, jak również polityki rozwojowej i zagranicznej UE; z zaniepokojeniem zauważa, że to połączenie obowiązków wykonawczych doprowadziło do braku wystarczającego i spójnego nadzoru nad działaniami Komisji, który umożliwiłby Parlamentowi narzucenie demokratycznej kontroli nad zewnętrzną polityką migracyjną UE; podkreśla znaczenie zapewnienia spójności, synergii i komplementarności w celu uniknięcia nakładania się różnych narzędzi;

13. podkreśla praktyczne konsekwencje dla praw człowieka wynikające z rosnącej liczby, a co za tym idzie pozasądowego charakteru, nieformalnych ustaleń dotyczących powrotu i readmisji, które są zawierane bez należytej kontroli demokratycznej i należytego nadzoru parlamentarnego oraz nie podlegają kontroli sądowej; zauważa, że prawa osób ubiegających się o azyl są z natury uzależnione od możliwości oceny naruszeń praw człowieka przez sąd; wzywa Komisję do opracowania planu i podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu rozpoczęcia lub zakończenia negocjacji, a tym samym podpisania umów o readmisji, do priorytetowego potraktowania kwestii zawarcia formalnych umów o readmisji i zapewnienia w ten sposób pełnego poszanowania art. 218 ust. 6 TFUE, a także do dopilnowania, by formalne umowy UE o readmisji wykluczały nieformalne umowy; uważa, że Parlament musi kontrolować nieformalne umowy zawierające zobowiązania dotyczące kwestii wchodzących w zakres jego kompetencji, takich jak readmisja, oraz że Komisja

Środa, 19 maja 2021 r.

musi być gotowa do podjęcia dalszych działań, w tym związanych z zawieszeniem stosowania takich umów, w przypadku, gdy nieformalne umowy okazują się być niezgodne z traktatami; wzywa Komisję do ustanowienia ogólnych ram skutecznego monitorowania i oceny wdrażania wszystkich obowiązujących i przyszłych unijnych umów o readmisji oraz włączenia do nich specjalnych postanowień dotyczących monitorowania;

## II. Przestrzeganie praw człowieka i podmioty UE wdrażające zewnętrzną politykę migracyjną

14. zwraca uwagę na rozszerzenie roli Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) w zakresie praktycznej i operacyjnej współpracy z państwami trzecimi, w tym w dziedzinie powrotów i readmisji, zwalczania handlu ludźmi, zapewniania szkoleń oraz pomocy operacyjnej i technicznej organom państw trzecich do celów zarządzania granicami i kontroli granicznej, prowadzenia operacji lub wspólnych operacji na zewnętrznych granicach UE lub na terytoriach państw trzecich oraz delegowania oficerów łącznikowych i personelu operacyjnego do państw trzecich; wzywa do regularnego analizowania potrzeb Agencji w celu zagwarantowania jej optymalnego funkcjonowania; wzywa Komisję do ustanowienia niezależnego, przejrzystego i skutecznego mechanizmu monitorowania wszystkich działań prowadzonych przez Frontex, oprócz obowiązującego wewnętrznego mechanizmu składania skarg;

15. podkreśla znaczenie umów o statusie dla bezpieczeństwa granic zewnętrznych UE, a także dla zapewnienia ram prawnych dotyczących współpracy między Fronteksem a organami państw trzecich odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami; przypomina, że umowy o statusie ad hoc, podlegające zatwierdzeniu przez Parlament, są wymagane do rozmieszczenia zespołów zarządzania granicami Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej w państwie trzecim, gdzie członkowie zespołów będą realizować uprawnienia wykonawcze; wyraża ubolewanie, że dwie dotychczas zawarte umowy o statusie nie obejmują konkretnych środków służących osiągnięciu przestrzegania praw człowieka w ramach zarządzania granicami, a także nie gwarantują, że wsparcie materialne i szkolenia dla państw trzecich nie są zapewniane sprawcom naruszeń praw człowieka; ubolewa, że umowy te również nie regulują jasno kwestii odpowiedzialności za potencjalne naruszenia praw człowieka, i apeluje, aby wszelkie przyszłe umowy o statusie zawierały takie środki;

16. podkreśla, że rozporządzenie (UE) 2019/1896<sup>(9)</sup> zobowiązuje agencję Frontex do zapewnienia terminowego składania Parlamentowi spójnych, przejrzystych, kompletnych i dokładnych sprawozdań z prowadzonych przez nią działań związanych ze współpracą z państwami trzecimi, w szczególności działań związanych z pomocą techniczną i operacyjną w zakresie zarządzania granicami i powrotami w państwach trzecich, oddelegowaniem oficerów łącznikowych, a także szczegółowych informacji na temat przestrzegania praw podstawowych; wzywa Frontex do regularnego informowania Podkomisji Praw Człowieka, Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w Parlamencie Europejskim o wszelkich działaniach obejmujących współpracę z władzami państw trzecich, a zwłaszcza o osiągnięciu przestrzegania praw człowieka w ramach takich działań;

17. podkreśla, że rozporządzenie (UE) 2019/1240<sup>(10)</sup> powinno jeszcze bardziej wzmocnić potencjał Unii Europejskiej w zakresie koordynacji, współpracy i wymiany informacji między urzędnikami łącznikowymi ds. imigracji rozlokowanymi w państwach trzecich, Komisją Europejską i agencjami unijnymi, aby skuteczniej realizować priorytetowe potrzeby Unii w dziedzinie migracji; podkreśla, że jednym z głównych zadań Rady Sterującej tej europejskiej sieci jest wspieranie rozwoju umiejętności urzędników łącznikowych ds. imigracji, w tym poprzez opracowywanie wytycznych dotyczących wdrażania praw człowieka w ramach ich działań; wzywa Komisję, aby za pośrednictwem Rady Sterującej, pilnie sporządziła takie wytyczne oparte na prawach człowieka;

18. przypomina, że inne podmioty UE wdrażające zewnętrzną politykę migracyjną w kontekście np. misji morskich UE również podlegają obowiązującemu prawu międzynarodowemu, a przekazywanie informacji organom państw trzecich, co ostatecznie skutkuje bezprawnym powrotem migrantów i uchodźców do krajów niebezpiecznych, można uznać w świetle prawa międzynarodowego za pomoc w naruszaniu praw człowieka; podkreśla, że zewnętrzną polityka migracyjna UE nie powinna wspierać przechwytywania osób na morzu skutkującego odsyłaniem ich do niebezpiecznych portów;

<sup>(9)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

<sup>(10)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1240 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie utworzenia europejskiej sieci urzędników łącznikowych ds. imigracji (Dz.U. L 198 z 25.7.2019, s. 88).

Środa, 19 maja 2021 r.

19. zaleca rozszerzenie mandatu, kompetencji i budżetu Agencji Praw Podstawowych, aby umożliwić jej skuteczne monitorowanie zewnętrznego wymiaru unijnej polityki azylowej i migracyjnej, w tym poprzez wysyłanie ostrzeżeń właściwym organom w przypadku uchybień w zakresie praw człowieka; wzywa Agencję Praw Podstawowych do opracowania odpowiednich narzędzi i wytycznych;

20. z wielkim zaniepokojeniem zauważa, że nie jest możliwe ustalenie tożsamości większości osób, które giną podczas próby przepłynięcia przez Morze Śródziemne; uważa, że konieczne jest ustanowienie skoordynowanego europejskiego podejścia w celu zapewnienia szybkich i skutecznych procesów identyfikacji oraz stworzenie bazy danych osób, które zmarły w drodze do UE, a także ich rzeczy osobistych w celu dostarczenia informacji ich rodzinom i krewnym oraz ułatwienia identyfikacji ciał; zwraca się do UE i jej państw członkowskich o lepszą koordynację i poprawę działań europejskich w celu zapewnienia odpowiednich i skutecznych operacji poszukiwawczo-ratowniczych;

### III. *Współpraca UE z państwami trzecimi w dziedzinie migracji i kierowana do nich pomoc finansowa na ten cel*

21. zwraca uwagę na coraz częstsze stosowanie od 2016 r. wzmocnionej warunkowości między współpracą na rzecz rozwoju a zarządzaniem migracjami, w tym powrotami i readmisją; podkreśla, że współpracę UE na rzecz rozwoju i pomoc w tym zakresie należy dostosować do celów zrównoważonego rozwoju, również w kontekście działań związanych z równouprawnieniem płci; podkreśla w związku z tym definicję oficjalnej pomocy rozwojowej przyjętą przez Komitet Pomocy Rozwojowej OECD oraz zasady OECD dotyczące skuteczności pomocy rozwojowej; podkreśla, że zgodnie z art. 21 TUE i art. 208 TFUE głównym celem polityki Unii w zakresie współpracy na rzecz rozwoju jest zmniejszenie, a w dłuższej perspektywie eliminacja ubóstwa, zwalczanie nierówności i wykluczenia, promowanie demokratycznych rządów i praw człowieka oraz wzmacnianie zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju; podkreśla, że takie działania, wraz z rozwojem stabilnych instytucji, mają kluczowe znaczenie dla wyeliminowania pierwotnych przyczyn migracji; w związku z tym wzywa Komisję do zadbania o to, by polityka w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, w tym pomoc rozwojowa lub partnerstwo dwustronne bądź wielostronne, nie była sprzeczna z zasadami zapisanymi w art. 208 TFUE;

22. apeluje o przyjęcie podejścia do pomocy humanitarnej uwzględniającego potrzeby, z poszanowaniem zasad humanitarnych, międzynarodowych przepisów dotyczących praw człowieka, międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa dotyczącego uchodźców; ponadto podkreśla, że uwarunkowanie pomocy humanitarnej i pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych współpracą z UE w zakresie migracji nie jest zgodne z zasadami przyznawania pomocy humanitarnej;

23. zauważa, że nadal niedostępny jest pełny, publiczny przegląd finansowania unijnego dla państw trzecich mającego na celu ułatwienie współpracy w kwestiach migracji; wzywa Komisję do zapewnienia pełnej przejrzystości, między innymi przez wprowadzenie klarownego przeglądu wszystkich instrumentów w ramach budżetu UE wykorzystywanych do finansowania współpracy z państwami trzecimi w dziedzinie zarządzania migracjami, w tym informacji o kwocie, celu i źródle finansowania, a także szczegółowych informacji o wszelkich innych potencjalnych środkach wsparcia przekazywanych przez agencje UE, takie jak Frontex, aby zapewnić skuteczne wypełnianie przez Parlament jego instytucjonalnej roli polegającej na kontroli wykonania budżetu UE;

24. podkreśla, że celem europejskich instrumentów finansowych jest wspieranie państw trzecich w tworzeniu niezbędnych ram instytucjonalnych i zdolności do zarządzania migracją we wszystkich jej aspektach, przy jednoczesnym dostosowaniu do standardów europejskich i międzynarodowych; podkreśla, jak ważne jest przekazywanie znacznej części przyszłych funduszy UE na migrację społeczeństwu obywatelskiemu, grupom pozarządowym i społecznościowym oraz organizacjom rządowym, międzyrządowym, regionalnym i lokalnym działającym w państwach trzecich w zakresie udzielania pomocy, ochrony i monitorowania praw migrantów oraz wspierania osób przymusowo wysiedlonych i społeczności przyjmujących; zwraca uwagę na potrzebę przydzielenia dużej części środków finansowych UE na poprawę sytuacji w dziedzinie praw człowieka, ochronę międzynarodową i przyszłą perspektywę dla uchodźców; apeluje o wsparcie finansowe UE w celu wypracowania trwałych rozwiązań, które pozwolą stawić czoła wyzwaniom lokalnym i regionalnym, zwłaszcza wyzwaniom związanym z procesami demokratycznymi i praworządnością, rozwojem społeczno-gospodarczym, opieką zdrowotną, edukacją, podstawowymi przyczynami ubóstwa, zatrudnieniem młodzieży w krajach pochodzenia, wykluczeniem społecznym, równouprawnieniem płci, zmianą klimatu, konfliktami, dostępem do usług, a także propagowaniem praw uchodźców i zwiększaniem ich samodzielności;

25. wzywa Komisję do regularnego i publicznego składania Parlamentowi sprawozdań na temat finansowania związanych z migracją programów współpracy w państwach trzecich i ich skutków dla praw człowieka, a także na temat sposobu wykorzystania tego finansowania przez kraje partnerskie, w tym w ramach Grupy Roboczej ds. Instrumentów

Środa, 19 maja 2021 r.

Finansowania Zewnętrzne w Komisji Spraw Zagranicznych; ubolewa, że Parlament nie jest zaangażowany w kontrolę funduszy kryzysowych, w tym funduszy powierniczych UE; wzywa do przyznania Parlamentowi większej roli w monitorowaniu wpływu wykorzystania wkładów finansowych UE na prawa człowieka w odnośnych państwach trzecich;

26. uważa, że Parlament musi w pełni korzystać ze swoich uprawnień w zakresie wdrażania, kontroli i kontroli budżetowej, a także z procedur kontrolnych Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w odniesieniu do funduszy na rzecz rozwoju, funduszy powierniczych, narzędzi i innych instrumentów finansowania wykorzystywanych do realizacji celów polityki UE związanych z migracją, a także dopilnować, by decyzje o finansowaniu przez UE i związane z nimi przydziały były zgodne z unijnymi zasadami legalności i należytego zarządzania finansami, zgodnie z rozporządzeniem finansowym UE <sup>(11)</sup>;

27. podkreśla, że podejście oparte na prawach człowieka ma zastosowanie do wszystkich filarów ISWMR, w tym do reagowania kryzysowego w filarze szybkiego reagowania; podkreśla, że wydatki związane z migracją w ISWMR powinny być na orientacyjnym poziomie 10 % oraz że działania związane z migracją w ramach ISWMR powinny koncentrować się na usuwaniu pierwotnych przyczyn nielegalnej migracji i przymusowych wysiedleń oraz na wspieraniu większego zaangażowania w celu ułatwienia bezpiecznej, uporządkowanej, legalnej i odpowiedzialnej migracji, a także na wdrażaniu zaplanowanej i dobrze prowadzonej polityki migracyjnej i zarządzaniu migracją; podkreśla, że ISWMR jest instrumentem zewnętrznym i powinno istnieć wyraźne rozgraniczenie między wewnętrzną a zewnętrzną polityką, instrumentami i funduszami migracyjnymi UE; podkreśla, że ostateczne porozumienie w sprawie działań związanych z migracją w ramach ISWMR powinno być skoordynowane horyzontalnie z wewnętrznymi funduszami UE oraz z Instrumentem Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), aby uniknąć powielania działań; zauważa, że działania związane z migracją w sytuacjach kryzysowych przy użyciu „filaru działań szybkiego reagowania” powinny w szczególności uwzględniać potrzeby związane z przymusowymi wysiedleniami, w tym wspieranie społeczności przyjmujących, zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym i zasadami obowiązującymi w tej dziedzinie; nalega w związku z tym na konieczność dopilnowania, by wieloletnim ramom finansowym na lata 2021–2027 towarzyszyły solidne ramy dotyczące praw człowieka służące określaniu, wdrażaniu i monitorowaniu przyszłych programów współpracy w zakresie migracji, aby powiązać wypłaty funduszy UE z obowiązkami dotyczącymi praw człowieka;

#### **IV. Zewnętrzna polityka UE w dziedzinie praw człowieka i cele migracyjne**

28. przypomina o zobowiązaniu UE i państw członkowskich, podjętym w ramach Globalnego porozumienia w sprawie uchodźców, do współodpowiedzialności za skuteczną i kompleksową ochronę uchodźców i złagodzenia presji wywieranej na państwa przyjmujące; podkreśla w związku z tym, że UE i jej państwa członkowskie powinny zwiększyć zobowiązania w zakresie przesiedleń, dbając o to, by przesiedlenia nie były uzależnione od współpracy państwa tranzytu w zakresie readmisji lub kontroli granicznej, a także zwiększać liczbę bezpiecznych i legalnych dróg migracji oraz zapobiegać przymusowym powrotom uchodźców z krajów przyjmujących; wzywa UE i państwa członkowskie do przyczynienia się do bardziej ustrukturyzowanego i szczodrego finansowania społeczności i krajów przyjmujących większość uchodźców; ponownie podkreśla znaczenie osiągnięcia w pełni 23 celów Globalnego porozumienia na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji; uważa, że Parlament musi sprawować odpowiednią kontrolę wdrażania obu tych porozumień przez UE;

29. wzywa UE i państwa członkowskie do prowadzenia polityki migracyjnej w pełni odzwierciedlającej prawa człowieka w odniesieniu do migrantów i uchodźców, zapisane w prawie międzynarodowym, regionalnym i krajowym; wzywa ESDZ, Komisję i państwa członkowskie do współpracy z państwami trzecimi w zakresie praw migrantów jako jednego z integralnych wymiarów polityki UE w dziedzinie praw człowieka; nalega, aby powiązania między prawami człowieka a migracją zostały odpowiednio uwzględnione w ramach dwustronnych dialogów na temat praw człowieka prowadzonych przez UE z odpowiednimi państwami; wzywa delegatury UE w tych państwach do ścisłego monitorowania praw migrantów, zwłaszcza w państwach tranzytu, a także praw uchodźców i osób wewnątrznie przesiedlonych; podkreśla pilną potrzebę stworzenia oraz wzmocnienia bezpiecznych i legalnych szlaków migracyjnych i ochronnych w celu zagwarantowania praw człowieka i uniknięcia ofiar śmiertelnych; nalega na aktywne zaangażowanie UE w państwach, w których obrońcy praw człowieka, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje społecznościowe, w tym osoby chroniące życie zagrożonych migrantów i osób ubiegających się o azyl, mierzą się z zagrożeniami lub kryminalizacją z powodu legalnie prowadzonej działalności;

<sup>(11)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

Środa, 19 maja 2021 r.

30. wzywa UE do przeprowadzenia globalnej kampanii na rzecz powszechnej ratyfikacji Konwencji genewskiej dotyczącej statusu uchodźców oraz protokołu do niej z 1967 r.; wzywa państwa członkowskie, by dawały przykład, jeśli chodzi o przestrzeganie konwencji ONZ o prawach pracowników migrujących, która jest jedną z podstawowych konwencji ONZ dotyczących praw człowieka;

31. uważa, że UE musi przejąć przewodnią rolę we wspieraniu prac nad polityką i unormowaniami w odniesieniu do praw migrantów na forach wielostronnych; podkreśla kluczową rolę, jaką odgrywają organizacje międzynarodowe, organy regionalne i organizacje pozarządowe, takie jak Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) i Agencja Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy Uchodźcom Palestyńskim na Bliskim Wschodzie (UNRWA), a także Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) i specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka w odniesieniu do migrantów; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia wsparcia finansowego i politycznego dla tych organizacji i podmiotów;

32. wzywa UE do włączenia diaspor, zainteresowanych społeczności, organizacji kierowanych przez uchodźców i migrantów, w szczególności kierowanych przez kobiety, oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w opracowywanie, wdrażanie i ocenę projektów realizowanych w państwach trzecich;

o

o o

33. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0243

**Sprawozdania w sprawie Turcji za lata 2019–2020****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Turcji za lata 2019–2020 (2019/2176(INI))**

(2022/C 15/08)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2020)0660) oraz towarzyszące mu sprawozdanie za 2020 r. dotyczące Turcji (SWD(2020)0355),
- uwzględniając ramy negocjacyjne dla Turcji z dnia 3 października 2005 r. oraz fakt, że, podobnie jak w przypadku wszystkich krajów kandydujących, przystąpienie Turcji do UE zależy od pełnego przestrzegania kryteriów kopenhaskich oraz konieczności normalizacji jej stosunków z wszystkimi państwami członkowskimi UE, w tym z Republiką Cypryjską,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2019)0260) oraz towarzyszące mu sprawozdanie za 2019 r. dotyczące Turcji (SWD(2019)0220),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 lutego 2020 r. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając oświadczenie wydane przez Wspólnotę Europejską i jej państwa członkowskie w dniu 21 września 2005 r. w następstwie oświadczenia złożonego przez Turcję w dniu 29 lipca 2005 r. przy okazji podpisania protokołu z Ankary, w tym zapisu, że uznanie wszystkich państw członkowskich jest elementem koniecznym negocjacji, oraz konieczność dążenia przez Turcję do normalizacji stosunków ze wszystkimi państwami członkowskimi oraz pełnego wdrożenia protokołu dodatkowego do porozumienia z Ankary wobec wszystkich państw członkowskich poprzez usunięcie wszelkich przeszkód w swobodnym przepływie towarów, w tym ograniczeń dotyczących środków transportu, bez uprzedzeń i dyskryminacji,
- uwzględniając art. 46 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), który stanowi, że umawiające się strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) we wszystkich sprawach, w których są stronami, oraz zobowiązanie Turcji do wykonania wszystkich wyroków sądów europejskich, w tym wyroków ETPC,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 26 czerwca 2018 r. i 18 czerwca 2019 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia, konkluzje Rady z dnia 15 lipca i 14 października 2019 r. w sprawie nielegalnych odwiertów Turcji we wschodniej części Morza Śródziemnego, konkluzje Rady Europejskiej z 12 grudnia 2019 r., 1–2 i 15–16 października 2020 r., oświadczenia ministrów spraw zagranicznych UE z 15 maja 2020 r. i 14 sierpnia 2020 r. w sprawie sytuacji we wschodnim regionie Morza Śródziemnego, wynik nieformalnego spotkania ministrów spraw zagranicznych UE (Gymnich) z dnia 27–28 sierpnia 2020 r. i wszystkie poprzednie odpowiednie konkluzje Rady i Rady Europejskiej,
- uwzględniając oświadczenie UNESCO z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie świątyni Hagia Sophia w Stambule,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji oraz wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 22 marca 2021 r. w sprawie aktualnej sytuacji w zakresie stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych między UE a Turcją (JOIN(2021)0008),
- uwzględniając raport Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia środa, 19 lutego 2020 r. sporządzony w następstwie jej wizyty w Turcji w dniach 1–5 lipca 2019 r.,
- uwzględniając odnośne rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie Cypru, w tym rezolucję 550 (1984) i rezolucję 789 (1992),
- uwzględniając oświadczenie UE–Turcja z dnia 18 marca 2016 r.,

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 kwietnia 2020 r. dotyczący czwartego sprawozdania rocznego w sprawie Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji (COM(2020)0162),
  - uwzględniając opublikowany przez Reporterów bez Granic światowy ranking wolności prasy z 2020 r., w którym na 180 krajów Turcja znalazła się na 154. miejscu, oraz sprawozdanie krajowe za 2020 r. dotyczące Turcji opublikowane na stronie internetowej Bertelsmann Transformation Index,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie setnej rocznicy ludobójstwa Ormian <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając opinie Komisji Weneckiej Rady Europy, w szczególności z dni 10–11 marca 2017 r. w sprawie zmian w konstytucji przyjętych przez Wielkie Zgromadzenie Narodowe w dniu 21 stycznia 2017 r. i które mają zostać poddane ogólnokrajowemu referendum 16 kwietnia 2017 r., w sprawie środków przewidzianych w ostatnich nadzwyczajnych dekreтах z mocą ustawy w odniesieniu do wolności mediów oraz obowiązków, kompetencji i funkcjonowania sądów w sprawach karnych, z dni 6–7 października 2017 r. w sprawie przepisów dekretu z mocą ustawy nr 674 z 1 września 2016 r. dotyczących sprawowania demokracji lokalnej, z dni 9–10 grudnia 2016 r. w sprawie nadzwyczajnych dekretów z mocą ustawy nr 667–676 przyjętych po nieudanej próbie zamachu stanu w dniu 15 lipca 2016 r., a także z dni 14–15 października 2016 r. w sprawie zawieszenia art. 83 ust. 2 Konstytucji dotyczącego nietykalności posłów,
  - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje dotyczące Turcji, w szczególności rezolucję z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Turcji <sup>(2)</sup>, rezolucję z dnia 19 września 2019 r. w sprawie sytuacji w Turcji, w szczególności odwołania burmistrzów wyłonionych w wyborach <sup>(3)</sup>, rezolucję z dnia 24 października 2019 r. w sprawie tureckiej interwencji wojskowej w północno-wschodniej Syrii i jej skutków <sup>(4)</sup> oraz rezolucję z dnia 17 września 2020 r. w sprawie przygotowań do nadzwyczajnego szczytu Rady Europejskiej poświęconego niebezpiecznej eskalacji napięcia i roli Turcji we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego <sup>(5)</sup>, oraz rezolucję z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie eskalacji napięć w Waroszy w związku z nielegalnymi działaniami Turcji oraz pilnej potrzeby wznowienia rozmów <sup>(6)</sup>,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Petycji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0153/2021),
- A. mając na uwadze, że Turcja jest związana z UE układem stowarzyszeniowym od 1964 r. <sup>(7)</sup>, a unia celna została utworzona w 1995 r.; mając na uwadze, że Rada Europejska przyznała Turcji status kraju kandydującego w grudniu 1999 r., a negocjacje akcesyjne rozpoczęto w 2005 r.; mając na uwadze, że od 1999 r. Turcja korzysta z najbardziej ambitnego i wzajemnie wymagającego modelu stosunków, jaki UE może zaoferować państwu trzeciemu, czyli ze statusu kraju kandydującego do członkostwa w UE; mając na uwadze, że Turcja jest krajem kandydującym i ważnym partnerem UE i oczekuje się od niej przestrzegania najwyższych standardów demokracji, poszanowania praw człowieka i praworządności, w tym przestrzegania konwencji międzynarodowych UE; mając na uwadze, że zakłada to konkretne zaangażowanie się, w ramach postępującego procesu akcesyjnego, w reformy wymagane na mocy różnych otwieranych rozdziałów, a zatem konieczność stopniowego dostosowania się do dorobku prawnego UE i zbliżenia się we wszystkich aspektach do wartości, interesów, standardów i polityk UE; mając na uwadze, że status kraju kandydującego pociąga za sobą konieczność dążenia do utrzymywania stosunków dobrosąsiedzkich z UE i wszystkimi państwami członkowskimi; mając na uwadze, że jako kraj kandydujący oraz w ramach procesu akcesyjnego Turcja podjęła szereg ważnych reform, które przez pewien czas dawały nadzieję na osiągnięcie członkostwa w UE; mając na uwadze, że przez wszystkie te lata proces przystąpienia był silnie wspierany przez UE, zarówno politycznie, jak i finansowo;
- B. mając na uwadze, że poszanowanie zasad praworządności i prawa międzynarodowego, w tym w szczególności podziału władzy oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, wolności zrzeszania się i pokojowych protestów, wolności słowa i praw mniejszości etnicznych oraz innych mniejszości i społeczności, jest podstawowym elementem dobrych stosunków między UE a Turcją;

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 328 z 6.9.2016, s. 2.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 58.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0017.

<sup>(4)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0049.

<sup>(5)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0230.

<sup>(6)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0332.

<sup>(7)</sup> Układ z dnia 12 września 1963 r. ustanawiający stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (Dz.U. L 361 z 31.12.1977, s. 29).



Środa, 19 maja 2021 r.

- C. mając na uwadze, że analiza sprawozdań Komisji w sprawie Turcji od 2014 r., a w szczególności sprawozdań za lata 2019 i 2020, pokazuje, że rząd Turcji niestety coraz bardziej i szybciej oddala się od wartości UE i jej ram normatywnych, wbrew temu, czego oczekuje się od kraju kandydującego, nie tylko poprzez wewnętrzny regres demokratyczny, ale również poprzez agresywną politykę zagraniczną, w tym nielegalne działania przeciwko państwu członkowskiemu UE; zauważa również, że w sprawozdaniach tych stwierdza się, że Turcja nie wdrożyła zaleceń zawartych w poprzednich sprawozdaniach, co wskazuje na brak zaangażowania ze strony tureckiej i podważa chęć Turcji do przystąpienia do UE; mając na uwadze, że obawy i krytyczną ocenę ogólnego regresu w Turcji podziela również inne właściwe organizacje międzynarodowe, takie jak Rada Europy, oraz międzynarodowe organizacje praw człowieka; mając na uwadze, że znalazło to również odzwierciedlenie w rosnącej liczbie spraw i krytycznych orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; mając na uwadze, że zaobserwowano regres, który wpływa na trzy główne obszary: pogorszenie sytuacji w zakresie praworządności i praw podstawowych, ram instytucjonalnych i związanych z nimi reform oraz polityki zagranicznej, która jest coraz bardziej konfliktowa i skłania się ku opcjom wojskowym zamiast dialogu i dyplomacji; mając na uwadze, że we wszystkich tych trzech obszarach istnieje wyraźna rozbieżność z normami, polityką i interesami UE;
- D. mając na uwadze, że w poprzednim sprawozdaniu rocznym Parlament podkreślił swoje zaniepokojenie rozwojem sytuacji w Turcji i poważnym regresem oraz zwrócił się do Turcji o powstrzymanie się od wszelkich działań, które naruszałyby suwerenność i suwerenne prawa państw członkowskich UE, jak również od wszelkich prowokacji, które osłabiłyby perspektywę konstruktywnego i szczerego dialogu, a także wezwał Komisję i państwa członkowskie do formalnego zawieszenia negocjacji akcesyjnych z Turcją zgodnie z ramami negocjacyjnymi; mając na uwadze, że Parlament pozostaje jednak zaangażowany w demokratyczny i polityczny dialog z Turcją; przypomina, że Parlament wielokrotnie wzywał do otwarcia rozdziału 23 dotyczącego sądownictwa i praw podstawowych oraz rozdziału 24 dotyczącego sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa w czasie, kiedy rząd turecki zobowiązał się przeprowadzić poważne reformy mając na uwadze, że Parlament znacznie ograniczył finansowanie przedakcesyjne dla Turcji w świetle regresu demokratycznego i niezdolności do przestrzegania praworządności; mając na uwadze, że Komisja wskazała, że pod względem środków finansowych na programy w Turcji UE oferuje obecnie absolutne minimum wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednich zainteresowanych stron, takich jak dziennikarze i obrońcy praw człowieka;
- E. mając na uwadze, że mimo tego pryncypialnego stanowiska Parlamentu oraz wszystkich aktualnych okoliczności Rada Europejska, podejmując kolejną próbę przywrócenia stosunków, w swoich konkluzjach przyjętych w dniach 1–2 października 2020 r. zaoferowała Turcji odnowiony i szeroko zakrojony konstruktywny program polityczny pod warunkiem podtrzymania konstruktywnych starań mających na celu zaprzestanie nielegalnych działań Turcji wobec Grecji i Cypru, dokonania wzajemnych ustępstw, zmniejszenia się napięcia i ustania agresywnych zachowań w ramach dalszych prób odbudowy naszych stosunków; mając na uwadze, że Rada Europejska w tych samych konkluzjach podkreśliła, że w przypadku wznowienia jednostronnych działań lub prowokacji naruszających prawo międzynarodowe ze strony Turcji UE wykorzysta wszystkie instrumenty i opcje, jakimi dysponuje, w tym zgodnie z art. 29 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w celu ochrony swoich interesów i interesów jej państw członkowskich oraz podejmie odpowiednie decyzje; mając na uwadze, że Turcja w ostatnim czasie zgodziła się na wznowienie wstępnych rozmów z Grecją w celu rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii mających wpływ na stosunki między Turcją a Grecją i dotyczących suwerennych praw Grecji; mając na uwadze, że jest to pozytywna zmiana, która może zapoczątkować nowy okres dialogu i współpracy między Turcją a UE i jej państwami członkowskimi; mając na uwadze, że więcej pozytywnych kroków i inicjatyw, a przede wszystkim rzeczywistych działań wykraczających poza deklaracje ze strony Turcji w znacznym stopniu przyczyniłoby się do odnowienia porozumienia w sprawie przyszłości stosunków dwustronnych; mając na uwadze, że w tych okolicznościach ważne jest wspieranie budowy zaufania i szerszego zakresu refleksji nad przyszłymi stosunkami między Turcją a UE oraz umożliwienie dyplomatycznej realizacji aspiracji i oczekiwań wobec stosunków między UE a Turcją, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego stopnia czujności i dialogu na temat sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji;

### **Ogólna ocena procesu akcesyjnego**

1. z poważnym zaniepokojeniem odnotowuje, że w ostatnich latach, mimo że Turcja jest krajem kandydującym, jej rząd stale i w coraz większym stopniu dystansuje się od wartości i standardów UE; zauważa ponadto, że jednostronne działania we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego oraz zdecydowane i czasami prowokacyjne wystąpienia przeciwko UE i jej państwu członkowskiemu sprawiły, że stosunki między UE a Turcją znalazły się na historycznie najniższym poziomie i pogorszyły się do tego stopnia, że obie strony muszą dokonać głębokiej ponownej oceny obecnego stanu tych stosunków i ich ram, aby przywrócić dialog w kontekście wzajemnego zaufania i współpracy oraz skutecznie rozwiązać podstawowe przyczyny obecnych konfliktów;

Środa, 19 maja 2021 r.

2. zauważa, że brak woli politycznej Turcji do przeprowadzenia reform wymaganych w ramach procesu akcesyjnego oraz nieuwzględnienie poważnych obaw UE dotyczących praworządności i praw podstawowych głęboko i negatywnie wpłynęły na proces akcesyjny i jego perspektywy oraz doprowadziły do tego, że stosunki między UE a Turcją stają się stopniowo coraz bardziej transakcyjne i uzależnione od okoliczności, co prawie nie odzwierciedla pierwotnie zamierzonej formy stopniowego dostosowania się do wcześniej ustalonych punktów odniesienia; zauważa w związku z tym, że w ramach negocjacji akcesyjnych otwarto tylko 16 z 35 rozdziałów i tylko jeden rozdział został tymczasowo zamknięty; podkreśla zatem, że niestety w obecnych okolicznościach negocjacje akcesyjne Turcji skutecznie utknęły w martwym punkcie;

3. jest głęboko zaniepokojony faktem, że trwający przez szereg lat brak postępów Turcji w kierunku konwergencji przekształcił się w całkowite wycofanie się, o czym świadczy silny regres w trzech głównych obszarach: (i) regres w zakresie praworządności i praw podstawowych, (ii) przyjmowanie regresywnych reform instytucjonalnych oraz (iii) prowadzenie konfrontacyjnej i wrogiej polityki zagranicznej, w tym wobec UE i jej państw członkowskich, zwłaszcza Grecji i Cypru; wyraża ponadto zaniepokojenie faktem, że temu regresowi w coraz większym stopniu towarzyszy wyraźna i niekiedy agresywna antyunijna narracja, prezentowana przez urzędników państwowych wysokiego szczebla, w tym prezydenta, i rozpowszechniana w kraju przez prorządowe media; wzywa w tym kontekście Turcję, by ponownie oceniła i wiarygodnie pokazała szczerą swoją zaangażowaną w zacieśnianie stosunków z Unią Europejską i dostosowanie się do jej ścieżki rozwoju, gdyż jest to niezbędny element wykonalności całego procesu akcesyjnego;

4. podkreśla, że żadna zachęta, jaką mogłaby zaoferować Unia, nie może nigdy zastąpić niezbędnej woli politycznej Turcji, żeby zapewnić poszanowanie demokracji, praworządności i praw podstawowych, a następnie zostać członkiem UE; przypomina, że proces akcesyjny jest oparty na zasługach, uzależniony od obiektywnych postępów i rzeczywistego zaangażowania w spełnianie kryteriów kopenhaskich, stosunków dobrosąsiedzkich z państwami członkowskimi UE oraz wartości UE; uznaje, że UE przyjęła trwałą strategię otwartości i dobrej woli, co ostatnio znalazło odzwierciedlenie w odnowionym konstruktywnym programie politycznym przedstawionym przez Radę Europejską w październiku 2020 r.; uznaje ponadto wysiłki dyplomatyczne podejmowane obecnie przez UE, których celem jest przywrócenie możliwości prowadzenia prawdziwego i skutecznego dialogu z Turcją;

5. uznaje, że brak postępów w coraz bardziej stagnacyjnym procesie akcesyjnym wywołał zmęczenie odczuwane przez obie strony oraz przyczynił się do stopniowego oderwania się i narastającego lekceważenia przez władze tureckie wyników procedury monitorowania postępów Komisji i rezolucji Parlamentu; przypomina w tym kontekście, że Rada nadal blokowała otwarcie rozdziału 23 dotyczącego sądownictwa i praw podstawowych oraz rozdziału 24 dotyczącego sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa w czasie, gdy rząd turecki zobowiązał się do przeprowadzenia poważnych reform (choć nigdy ich nie zrealizował) i mógł skorzystać z jasnych punktów odniesienia; podkreśla jednak, że blokada Rady nie może być usprawiedliwieniem dla regresu, jaki miał miejsce w ostatnich latach; uważa, że proces przystąpienia do Unii stał się celem samym w sobie;

6. podkreśla, że od czasu poprzedniego sprawozdania Parlamentu sytuacja nie poprawiła się, a wręcz uległa dalszemu pogorszeniu w zakresie polityki wewnętrznej, instytucjonalnej i zagranicznej; jeżeli obecna negatywna tendencja nie zostanie szybko i konsekwentnie odwrócona, silnie nalega, aby Komisja zaleciła, zgodnie z ramami negocjacyjnymi z października 2005 r., formalne zawieszenie negocjacji akcesyjnych z Turcją w celu umożliwienia obu stronom dokonania realistycznego przeglądu, poprzez zorganizowany i kompleksowy dialog na wysokim szczeblu, stosowności obecnych ram i ich zdolności do funkcjonowania lub, w razie konieczności, zbadania możliwych nowych modeli przyszłych stosunków; uznaje, że w każdym przypadku negocjacje powinny być prowadzone w dobrej wierze i nie powinny być podważane ani unieważniane ze względu na motywy czysto kulturowe lub religijne;

7. wyraża ubolewanie z powodu obecnego braku wzajemnego zrozumienia między UE a Turcją, lecz potwierdza swoje głębokie przekonanie, że Turcja jest krajem o strategicznym znaczeniu pod względem politycznym i gospodarczym oraz w polityce zagranicznej, partnerem o kluczowym znaczeniu dla stabilności w szerszym regionie oraz sojusznikiem, z którym UE pragnie utrzymywać jak najlepsze stosunki, w tym w ramach NATO i z myślą o stworzeniu stabilnego i bezpiecznego środowiska we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego, opartego na dobrym dialogu, zaangażowaniu, szacunku i wzajemnym zaufaniu; potwierdza swoje zainteresowanie strategicznym dostosowaniem i konstruktywną współpracą opartą na wspólnych wartościach i interesach w obszarach takich jak polityka zagraniczna i bezpieczeństwo, gospodarka, handel, migracja, zmiana klimatu i cyfryzacja; wyraża rozczarowanie, że wszystkie perspektywy pozytywnych stosunków są niweczone przez obecną politykę przywódców Turcji, w tym przez destabilizującą postawę Turcji w regionie i jej jednostronne działania lekceważące prawo międzynarodowe;

Środa, 19 maja 2021 r.

8. wyraża wolę umocnienia i pogłębienia wiedzy oraz zrozumienia między społeczeństwem tureckim i społeczeństwami państw członkowskich UE, wspierania wzrostu kulturowego, wymiany społeczno-kulturowej i zwalczania wszelkich przejawów uprzedzeń społecznych, religijnych, etnicznych lub kulturalnych i nietolerancji; stanowczo przypomina, że Unia Europejska i jej państwa członkowskie są przede wszystkim przyjaciółmi i partnerami Turcji i narodów Turcji, z którymi UE łączą silne więzi handlowe, kulturowe i historyczne; wyraża pełne zaangażowanie na rzecz dalszego wspierania niezależnego społeczeństwa obywatelskiego w Turcji niezależnie od przyszłych okoliczności i ram stosunków; uważa jednak, że proces akcesyjny nadal będzie stanowił najpotężniejsze narzędzie służące wywieraniu presji normatywnej na rząd turecki i konstruktywnemu dialogowi oraz najlepsze ramy dla podtrzymania demokratycznych i proeuropejskich aspiracji społeczeństwa tureckiego i promowania zbieżności z UE i jej państwami członkowskimi w zakresie polityki i standardów, w tym praw podstawowych i wartości demokratycznych; podkreśla, że relacje czysto transakcyjne raczej nie przyczynią się do postępów Turcji w kierunku bardziej demokratycznego modelu i że ten ostatni będzie wymagał woli politycznej na najwyższym szczeblu politycznym;

9. w tym kontekście podkreśla znaczenie zapewnienia bliskich funkcjonujących powiązań ze społeczeństwem tureckim równoległe ze zdolnością do dialogu na szczeblu instytucjonalnym; wzywa zatem Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) do priorytetowego potraktowania rozwoju prężnego społeczeństwa obywatelskiego w Turcji i jego wysiłków na rzecz demokracji oraz do dalszego wspierania tureckich organizacji społeczeństwa obywatelskiego za pomocą odpowiednich instrumentów finansowych, w tym Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), ponieważ organizacje te mogą przyczynić się do powstania woli politycznej niezbędnej do zbudowania silnych podstaw procesu integracji z UE; w tym kontekście ponawia swoje żądanie, by środkami finansowymi pochodzącymi z IPA i przeznaczonymi na reformy polityczne w Turcji zarządzała UE i by nadal koncentrowały się one na promowaniu dialogu i zapewnianiu wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego, podmiotów niepaństwowych i kontaktów międzyludzkich, dopóki kraj ten nie poczyni postępów w zakresie demokracji, praworządności i praw człowieka; zachęca do stworzenia nowego i bezpośredniego konstruktywnego mechanizmu dialogu z tureckim społeczeństwem obywatelskim w celu budowania wzajemnego zaufania i podtrzymywania jego demokratycznych i proeuropejskich aspiracji, wspierając wymianę doświadczeń, która powinna koncentrować się w szczególności na demokracji, prawach człowieka, praworządności, dobrych rządach, zrównoważonym rozwoju, ekologicznej i cyfrowej transformacji, a jednocześnie opierać się na odpowiednim finansowaniu ze strony UE w celu osiągnięcia rzeczywistych wyników; apeluje do Komisji i do ESDZ, aby wspierały młodych ludzi w Turcji za pomocą odpowiednich instrumentów finansowych oraz poprzez szersze uczestnictwo w programie Erasmus+ i stypendiach Jeana Monneta w celu wspierania współpracy badawczej i wspólnej walki ze zmianami klimatycznymi oraz ochrony środowiska, a także wspierania upodmiotowienia kobiet w społeczeństwie oraz biznesie;

### ***Praworządność i prawa podstawowe***

10. jest głęboko zaniepokojony poważnym regresem w dziedzinie podstawowych wolności, który ujawnia panującą w Turcji dramatyczną sytuację praw człowieka, a także postępującą erozję demokracji i praworządności, co stanowi naruszenie kryteriów kopenhaskich;

11. wierzy, że kluczowy obszar podstawowych praw i wolności, który stanowi podstawę procesu akcesyjnego, nie może być traktowany w oderwaniu i odizolowany od ogólnych stosunków oraz że pozostaje, wraz z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego i podstawowych zasad stosunków dobrosąsiedzkich i współpracy regionalnej, główną przeszkodą dla postępów w ramach jakiegokolwiek konstruktywnego programu, jaki mógłby zostać zaoferowany Turcji;

12. uważa, że pogarszanie się sytuacji w zakresie podstawowych wolności w Turcji nastąpiło przed okresem stanu wyjątkowego ustanowionego po próbie zamachu stanu w 2016 r., który ponownie zdecydowanie potępia; uważa, że w obliczu zagrożenia egzystencjalnego, takiego jak próba zamachu stanu, można spodziewać się nadzwyczajnych środków, ale muszą one być proporcjonalne i mieć ograniczony czas i zakres; z głębokim zaniepokojeniem zauważa, że mimo oficjalnego zniesienia stanu wyjątkowego w lipcu 2018 r., do prawa włączono mnóstwo przepisów i restrykcyjnych elementów towarzyszących stanowi wyjątkowemu, a zatem wpływ stanu wyjątkowego na demokrację i prawa podstawowe jest nadal silnie odczuwalny, mimo że to egzystencjalne zagrożenie na szczęście już dawno minęło;

13. wyraża głęboki żal, że owa represyjna forma sprawowania władzy stała się obecnie celową, nieustanną, systematyczną polityką państwową, która odnosi się do wszelkich kluczowych aktywności, takich jak pokojowy aktywizm polityczny w kwestiach dotyczących Kurdów i Alewitów, pokojowe protesty i demonstracje prowadzone przez byłych pracowników sektora publicznego i działaczy na rzecz praw kobiet i osób LGBTI oraz ofiary stanu wyjątkowego, czy nawet do wydarzeń, które miały miejsce przed próbą zamachu stanu, takich jak protesty w parku Gezi;

Środa, 19 maja 2021 r.

14. wyraża żal, że obowiązujące zbyt szerokie przepisy antyterrorystyczne oraz nadużywanie środków antyterrorystycznych stały się podstawą tej polityki państwowej represji w dziedzinie praw człowieka i jakichkolwiek głosów krytyki w kraju, przy współdziałaniu wymiaru sprawiedliwości, który nie jest w stanie lub nie chce powstrzymać nadużyć porządku konstytucyjnego; ubolewa, że ta szeroka koncepcja terroryzmu narusza podstawową zasadę indywidualnej odpowiedzialności poprzez zbiorowe ogólne oskarżenia; z wielkim zaniepokojeniem zauważa ciągłe masowe przetrzymywanie w więzieniach osób, w tym dziennikarzy, obrońców praw człowieka i przeciwników politycznych, skazanych lub przetrzymywanych w areszcie tymczasowym na podstawie zarzutów związanych z terroryzmem, w szczególności za rzekome członkostwo w organizacji terrorystycznej, w oparciu o niedostateczne dowody; jest głęboko zaniepokojony faktem, że – jak stwierdzono podczas przyjmowania powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka – władze Turcji nie planują dalszych zmian w ustawie o zwalczaniu terroryzmu; wzywa zatem Turcję do dostosowania swojego ustawodawstwa antyterrorystycznego do norm międzynarodowych w celu zapewnienia skutecznej ochrony podstawowych praw i wolności oraz proporcjonalności i równości wobec prawa; uznaje, że Turcja ma uzasadnione obawy dotyczące bezpieczeństwa i prawo do walki z terroryzmem; podkreśla jednak, że należy tego dokonać zgodnie z zasadą praworządności, prawami człowieka i podstawowymi wolnościami; ponownie wyraża zdecydowane i jednoznaczne potępienie brutalnych ataków terrorystycznych ze strony Partii Pracujących Kurdystanu (PKK), która od 2002 r. znajduje się na unijnej liście organizacji terrorystycznych; przekazuje szczere wyrazy współczucia społeczeństwu tureckiemu, a w szczególności rodzinom 13 obywateli tureckich, którzy zginęli w zamachu terrorystycznym w Garze, w Iraku, w lutym 2021 roku;

15. głęboko ubolewa, że przepisy i środki antyterrorystyczne Turcji doprowadziły do utrzymania licznych nadzwyczajnych ograniczeń i tym samym nadal mają negatywny wpływ na prawa człowieka i podstawowe wolności, co obejmuje ograniczenie prawa do uczciwego procesu, wydłużenie okresu tymczasowego aresztowania i umożliwienie dalszego zwalniania funkcjonariuszy publicznych z powodu domniemych powiązań z organizacjami terrorystycznymi;

16. jest głęboko zaniepokojony, że rasistowski, prawicowy i ekstremistyczny ruch Ülkücü, znany jako „Szare Wilki”, blisko związany z rządzącą partią koalicyjną MHP, zyskuje na popularności nie tylko w Turcji, ale również za granicą w państwach członkowskich UE; wzywa UE i jej państwa członkowskie do przeanalizowania możliwości wpisania Szarych Wilków na unijną listę terrorystów oraz zakazania ich stowarzyszeń i organizacji w państwach UE, do ścisłego monitorowania ich aktywności i zwalczania ich wpływu, który jest szczególnie groźny dla obywateli pochodzenia kurdyjskiego, armeńskiego i greckiego oraz dla każdego, kto zostanie uznany za przeciwnika;

17. uważa, że erozja praworządności i systemowy brak niezawisłości sędziów są nadal dwiema z najpilniejszych i najbardziej niepokojących kwestii; potępia wzmożony nadzór władzy wykonawczej i naciski polityczne zakłócające pracę sędziów, prokuratorów, adwokatów i izb adwokackich; jest głęboko zaniepokojony pogłębiającymi się problemami strukturalnymi dotyczącymi braku instytucjonalnej niezależności sądownictwa na korzyść władzy wykonawczej; zwraca uwagę, że brak niezawisłości wymiaru sprawiedliwości w połączeniu z mrozącym skutkiem masowych zwolnień przeprowadzanych przez rząd w ostatnich latach stanowi poważne zagrożenie dla praworządności i podważa zdolność całego wymiaru sprawiedliwości do zapewnienia skutecznego środka zaradczego w przypadku łamania praw człowieka, zarówno w odniesieniu do środków podejmowanych w stanie wyjątkowym, jak i ogólnie; z ubolewaniem zauważa, że w tym kontekście strategia reformy sądownictwa i trzy kolejne pakiety legislacyjne nie będą w stanie osiągnąć wyznaczonych celów, zwłaszcza jeśli nie będą miały przełożenia na rzeczywiste zmiany w postępowaniu prokuratorów i jeśli uchwały sądów nadal będą sprzeczne z międzynarodowymi standardami; podkreśla, że konieczna jest pilna gruntowna reforma władzy ustawodawczej i sądowniczej, aby poprawić dostęp do wymiaru sprawiedliwości, zwiększyć jego skuteczność i zapewnić lepszą ochronę prawa do sprawiedliwego procesu sądowego w rozsądnym terminie;

18. potępia zwolnienia i przeniesienia na dużą skalę oraz przymusowe usunięcie około 30 % tureckich sędziów i prokuratorów, co powoduje niepokojący poziom zastraszania, autocenzury i spadek ogólnej jakości orzeczeń sądowych; przypomina, że wszelkie odwołania i nominacje w sądownictwie powinny podlegać szczególnie skrupulatnej kontroli oraz że władzy wykonawczej zabrania się ingerowania w sądownictwo lub prób wywierania na nie wpływu, oraz że powoływanie sędziów powinno odbywać się z poszanowaniem zasad niezawisłości i bezstronności; głęboko ubolewa, że podczas przyjmowania wyników powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w październiku 2020 r. Turcja odmówiła przyjęcia zaleceń dotyczących wprowadzenia poprawki do konstytucji, aby uniezależnić Radę Sędziów i Prokuratorów (Hâkimler ve Savcılar Kurulu – HSK) od władzy wykonawczej; wzywa do usunięcia niedociągnięć w strukturze i procesie wyboru członków Rady Sędziów i Prokuratorów w celu zapewnienia jej niezależności i położenia kresu jej arbitralnym decyzjom;

Środa, 19 maja 2021 r.

19. jest głęboko zaniepokojony sytuacją prawników w Turcji, ponieważ w ostatnich latach setki osób były i nadal są prześladowane, aresztowane, ścigane i skazywane w związku z działalnością zawodową i reprezentowaniem swoich klientów; podziela obawy wyrażone w opinii Komisji Weneckiej przyjętej w październiku 2020 r. w sprawie nowelizacji w lipcu 2020 r. prawa adwokackiego z 1969 r., w szczególności w sprawie utworzenia wielu izb adwokackich w tym samym mieście; podkreśla, że doprowadzi to do dalszego upolitycznienia zawodów prawniczych, co doprowadzi do niezgodności z wymogiem bezstronności zawodów prawniczych i zagrozi niezależności adwokatów; uważa, że ta reforma prawna może być kolejnym ciosem w funkcjonowanie sądownictwa oraz próbą pozbawienia władzy istniejących izb adwokackich i wyeliminowania pozostałych głosów krytyki; wzywa władze tureckie do poszanowania niezależności prawników i umożliwienia im swobodnego wykonywania pracy zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka; wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich prawników zatrzymanych wyłącznie z powodu wykonywania zawodu prawnika;

20. ubolewa nad śmiercią prawniczki Ebru Timtik po 238 dniach strajku głodowego, w którym domagała się uczciwego procesu, po skazaniu jej za rzekome członkostwo w organizacji terrorystycznej, oraz w czasie, gdy jej apelacja była w toku przed sądem kasacyjnym; przypomina, że jest ona czwartym więźniem, który zmarł w tym roku w wyniku strajku głodowego, żądając sprawiedliwego procesu, po śmierci Helin Bölek i İbrahima Gökçeka, dwóch muzyków Grup Yorum, oraz Mustafy Koçaka; oczekuje, że toczący się proces przeciwko trzem funkcjonariuszom policji oskarżonym o zabójstwo kurdyjskiego prawnika zajmującego się prawami człowieka, Tahira Elçi, ostatecznie ujawni wszystkie okoliczności związane z jego śmiercią i przyniesie sprawiedliwość w jego sprawie;

21. jest głęboko zaniepokojony ignorowaniem przez turecki wymiar sprawiedliwości i władzę wykonawczą orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz coraz częściej występującym niestosowaniem się sądów niższej instancji do wyroków trybunału konstytucyjnego; przyznaje, że zdarzały się przypadki, w których Turcja zażądała ponownego procesu swoich więźniów w następstwie decyzji ETPC; z ubolewaniem zauważa jednak, że te ponowne rozprawy często nie spełniają uznanych na szczeblu międzynarodowym standardów sprawiedliwego procesu, jak na przykład w sprawie İlhana Samiego Çomakcase; wzywa Turcję do zapewnienia pełnego poszanowania EKPC i przestrzegania odpowiednich wyroków i orzeczeń ETPC, a także do współpracy z Radą Europy w celu wzmocnienia praworządności, demokracji i praw podstawowych; ma nadzieję, że ETPC będzie w stanie nadać priorytet i przyspieszyć wydawanie wyroków w licznych sprawach tureckich toczących się przed nim, zwłaszcza w sprawie dziennikarza Hanıma Büşra Erdala; z zadowoleniem przyjmuje niedawny wyrok ETPC w sprawie wybitnego pisarza Ahmeta Altana, która toczy się od 2017 r.; w wyroku orzeczono, że doszło m.in. do naruszenia jego prawa do wolności i bezpieczeństwa oraz wolności słowa; z zadowoleniem przyjmuje zwolnienie Ahmeta Altana z więzienia po tym, jak turecki sąd kasacyjny unieważnił wydany przeciwko niemu wyrok, i ponownie wzywa właściwe władze tureckie do szybkiego wdrożenia wszystkich innych orzeczeń ETPC; zauważa, że turecki wymiar sprawiedliwości lekceważy także decyzje przyjęte przez mechanizmy ONZ, takie jak Komitet Praw Człowieka ONZ i grupa robocza ds. arbitralnych zatrzymań;

22. ubolewa z powodu warunków przetrzymywania Fabiena Azoulay'a, obywatela Francji aresztowanego i skazanego w Turcji, przetrzymywanego od ponad czterech lat w więzieniu Giresun, gdzie poddano go przemocy fizycznej i wielokrotnie maltretowano, a także próbowano zmusić do przejścia na islam; zdecydowanie potępia homofobiczne i antysemickie motywy, jakimi wielokrotnie uzasadniano jego złe traktowanie; wzywa władze tureckie do bezwzględnego podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia mu ochrony i przekazania go do jego kraju ojczystego;

23. ubolewa nad brakiem skutecznych środków zaradczych w odniesieniu do zwolnień na dużą skalę, które dotknęły wiele osób, w tym ponad 152 tys. urzędników służby cywilnej, w tym nauczycieli, lekarzy, pracowników naukowych, prawników, sędziów i prokuratorów, którzy zostali zwolnieni i otrzymali stały zakaz pracy w sektorze publicznym, a nawet w ogóle w zawodzie; podkreśla, że wiele z tych zwolnień nadal ma niszczyielski wpływ na zwolnionych i ich rodziny, co obejmuje trwałe piętno społeczne i zawodowe; ma poważne wątpliwości co do skutecznego funkcjonowania komisji śledczej ds. stanu środków nadzwyczajnych (CoSEM) jako środka wewnętrznego ze względu na jej brak niezależności i bezstronności; zauważa, że arbitralne anulowanie paszportów, pomimo pewnych stopniowych ulepszeń, pozostaje poważnym nieuzasadnionym ograniczeniem swobody przemieszczania się osób, których dotyczy; wzywa władze tureckie do poszanowania prawa do obrony zwolnionych osób oraz do zapewnienia procedury oceny zgodnej z międzynarodowymi standardami;

24. jest zbulwersowany oświadczeniami najwyższych przedstawicieli władzy wykonawczej i koalicji rządzącej w sprawie możliwego przywrócenia kary śmierci zniesionej przez Turcję w 2004 r.; ostrzega, że takie godne pożałowania posunięcie byłoby nie tylko sprzeczne z istniejącymi międzynarodowymi zobowiązaniami Turcji, ale byłoby też niezgodne z procesem przystąpienia do UE;

Środa, 19 maja 2021 r.

25. przypomina o znaczeniu wolności i niezależności mediów jako jednej z podstawowych wartości UE oraz fundamentu każdej demokracji; wyraża poważne zaniepokojenie nieproporcjonalnymi i arbitralnymi środkami ograniczającymi wolność wypowiedzi, wolność mediów i dostęp do informacji w Turcji, gdzie przepisy antyterrorystyczne są często nadużywane w celu stłumienia krytyki, a w mediach panuje przytłaczający brak pluralizmu; wzywa Turcję do pilnego zagwarantowania wolności mediów i wolności słowa na platformach mediów społecznościowych, w tym poprzez zreformowanie art. 299 kodeksu karnego (dotyczącego znieważenia prezydenta), który jest stale nadużywany w celu prześladowania pisarzy, reporterów, publicystów i redaktorów, oraz do natychmiastowego uwolnienia i uniewinnienia wszystkich bezprawnie zatrzymanych dziennikarzy, pisarzy, pracowników mediów i użytkowników mediów społecznościowych za wykonywanie ich zawodu i korzystanie z praw obywatelskich; zauważa, że nawet jeśli w ciągu ostatniego roku liczba dziennikarzy przebywających w więzieniach spadła ze 160 do ponad 70, liczba ta pozostaje nadal bardzo wysoka i budzi poważne zaniepokojenie, a także, że zbyt często osoby te są więzione z nieistotnych powodów; wzywa władze tureckie do zademonstrowania zerowej tolerancji wobec wszelkich incydentów przemocy fizycznej i słownej lub gróźb kierowanych do dziennikarzy oraz do umożliwienia ponownego otwarcia mediów, które zostały arbitralnie zamknięte; jest głęboko zaniepokojony decyzją sądu okręgowego w Stambule z dnia 20 października 2020 r. o uchyleniu poprzedniego wyroku uniewinniającego i ponownym postawieniu w stan oskarżenia przedstawiciela organizacji Reporterzy bez Granic Erola Önderoğlu, obrońcy praw człowieka Şebnem Korur Fincancı oraz pisarza i dziennikarza Ahmeta Nesina, oskarżonych o popełnienie kilku przestępstw, w tym o szerzenie propagandy terrorystycznej, z powodu udziału w kampanii solidarnościowej z gazetą, którym grozi do 14,5 roku więzienia;

26. jest zaniepokojony negatywnym wpływem ustawy z lipca 2020 r. w sprawie rozmieszczenia publikacji w internecie i zwalczania przestępstw popełnionych za pośrednictwem tych publikacji na wolność słowa, ponieważ nakłada ona nowe drakońskie obowiązki na dostawców mediów społecznościowych, daje rządowi szerokie uprawnienia do cenzurowania treści online i jest podstawą do ścigania użytkowników mediów społecznościowych; odnotowuje zniesienie zakazu wobec Wikipedii, ale podkreśla, że ponad 400 tys. stron internetowych pozostaje zablokowanych, a kilka ograniczeń dotyczących korzystania z mediów społecznościowych nadal obowiązuje;

27. jest głęboko zaniepokojony brakiem niezależności i bezstronności podmiotów publicznych, takich jak Najwyższa Rada Radia i Telewizji (RTÜK) i Agencja Reklamy Prasowej (BİK), które są wykorzystywane jako narzędzie do arbitralnego zawieszania, zakazu, nakładania kar lub dławienia finansowego środków przekazu uznawanych za krytyczne dla rządu, co umożliwiłoby niemal całkowitą kontrolę nad środkami masowego przekazu; wyraża ubolewanie z powodu anulowania w 2019 r. ponad 700 legitymacji prasowych przez Dyрекcję ds. Komunikacji Prezydencji oraz z powodu trudności, jakie napotykają lokalni i międzynarodowi dziennikarze w wykonywaniu swojej pracy;

28. wyraża uznanie dla istnienia w Turcji, mimo masywnych represji politycznych, tętniącego życiem, pluralistycznego, zaangażowanego i zróżnicowanego społeczeństwa obywatelskiego, gdyż stanowi ono jeden z niewielu pozostałych elementów umożliwiających kontrolę rządu tureckiego i może pomóc temu krajowi stawić czoła ogromnym wyzwaniom politycznym i społecznym; wyraża głębokie zaniepokojenie dalszymi regresjami w zakresie wolności zgromadzeń i zrzeszania się oraz potępią arbitralne zamykanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym czołowych organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka i mediów; w tym kontekście potępią nową ustawę o zapobieganiu finansowaniu rozprzestrzeniania broni masowego rażenia z grudnia 2020 r., która przyznaje tureckiemu ministerstwu spraw wewnętrznych oraz prezydentowi szerokie uprawnienia do ograniczania działalności organizacji pozarządowych, partnerstw biznesowych, niezależnych grup i stowarzyszeń i wydaje się mieć na celu dalsze ograniczanie, zawężanie i kontrolowanie społeczeństwa obywatelskiego; zdecydowanie popiera apel specjalnych przedstawicieli ONZ skierowany do rządu Turcji o dokonanie przeglądu tego ustawodawstwa w celu zapewnienia zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami Turcji w zakresie praw człowieka; wzywa Turcję do postrzegania głosów krytycznych lub sprzeciwu, w tym przez obrońców praw człowieka, naukowców i dziennikarzy, jako cennego wkładu w dialog społeczny, a nie jako siły destabilizującej;

29. wyraża ubolewanie z powodu masowego pogorszenia się wolności akademickiej w Turcji, w szczególności z powodu ciągłego łamania praw pracowników akademickich zajmujących się pokojem pomimo decyzji Trybunału Konstytucyjnego z lipca 2019 r. oraz zmian w tureckiej ustawie Rady ds. Szkolnictwa Wyższego, które wprowadzają dodatkowe środki ograniczające do już istniejących;

30. potępią brutalne stłumienie protestów związanych z mianowaniem przez rząd rektora Uniwersytetu Boğaziçi przez władze tureckie; jest zbulwersowany masowymi zatrzymaniami studentów, nadmiernym użyciem siły przez policję podczas pokojowych demonstracji, decyzją gubernatora Stambułu o selektywnym zakazie wszelkiego rodzaju zgromadzeń i demonstracji na terenie otaczającym uniwersytet, przedstawianiem protestujących studentów, absolwentów i pracowników naukowych jako terrorystów oraz atakami na grupy LGBTI; wzywa Turcję do wycofania oskarżeń i uwolnienia osób arbitralnie zatrzymanych za korzystanie z prawa do pokojowych zgromadzeń;

Środa, 19 maja 2021 r.

31. wzywa Turcję do powstrzymania się od zatrzymywania i ścigania dziennikarzy i obrońców praw człowieka w celu zastraszenia ich lub zniechęcenia do swobodnego informowania o kwestiach praw człowieka; wzywa Turcję do niezwłocznego i niezależnego zbadania zgłoszonych przypadków zastraszania i prześladowania obrońców praw człowieka, dziennikarzy, naukowców i działaczy społeczeństwa obywatelskiego oraz do pociągnięcia do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za takie nadużycia;

32. jest głęboko zaniepokojony ciągłymi atakami i presją na partie opozycyjne w Turcji, w tym skazywaniem członków opozycji lub nadużywaniem przez rządzący rząd środków finansowych i kompetencji administracyjnych państwa, co podważa prawidłowe funkcjonowanie systemu demokratycznego; wzywa główne tureckie partie do kontynuowania demokratycznych i parlamentarnych wysiłków na rzecz promowania europejskiej ścieżki Turcji w ramach prawa i konstytucji Turcji;

33. z wielkim zaniepokojeniem odnotowuje sposób, w jaki Partia Ludowo-Demokratyczna (HDP), w tym jej organizacje młodzieżowe, stała się szczególnym i stałym celem ataków ze strony władz tureckich; zdecydowanie potępia akt oskarżenia wniesiony przez prokuratora tureckiego Sądu Kasacyjnego do Trybunału Konstytucyjnego, aby rozwiązać HDP i nałożyć zakaz działalności politycznej na ponad 600 członków HDP; podkreśla, że w perspektywie średnioterminowej byłby to nie tylko poważny błąd polityczny, ale także nieodwracalny cios dla pluralizmu i zasad demokracji, pozostawiający miliony wyborców w Turcji bez reprezentacji; zdecydowanie potępia przedłużający się od listopada 2016 r. areszt byłych współprzewodniczących HDP Figena Yüksekdağa i Selahattina Demirtaşa, lidera opozycji i byłego kandydata na prezydenta, a także byłego burmistrza Diyarbakır Güttena Kışanaka; przypomina orzeczenie ETPC w sprawie Demirtaşa z dnia 20 listopada 2018 r., potwierdzone orzeczeniem wielkiej izby z dnia 22 grudnia 2020 r., w którym wzywa się władze tureckie do natychmiastowego uwolnienia Demirtaşa; jest zbulwersowany ciągłym nieprzestrzeganiem tego wiążącego orzeczenia ETPC; potępia niedawną decyzję 46 sądu karnego pierwszej instancji w Stambule, Bakırköy, skazującą Selahattina Demirtaşa na trzy i pół roku więzienia za rzekomą obrazę prezydenta, co jest jednym z najdłuższych wyroków wydanych w historii za takie zarzuty; ubolewa, że w dniu 7 stycznia 2021 r. sąd przysięgłych w Ankarze przyjął kolejny akt oskarżenia przeciwko łącznie 108 politykom, w tym przeciwko Demirtaşowi i Yüksekdağ, za ich domniemaną rolę w protestach w Kobane w październiku 2014 r., mimo że opiera się on na tym samym zestawie faktów i incydentów, które wielka izba uznała już za niewystarczającą podstawę do ich zatrzymania; potępia również powtarzające się przypadki odbierania posłom opozycji statusu parlamentarzysty, co poważnie szkodzi wizerunkowi parlamentu jako instytucji demokratycznej; jest zaniepokojony faktem, że główny prokurator w Ankarze przygotowuje dochodzenia w sprawie uchylenia immunitetów parlamentarnych kolejnych dziewięciu deputowanych HDP (w grupie tej są następujące osoby: obecny współprzewodniczący HDP Pervin Buldan, Meral Daniş Beştaş, Hakki Saruhan Oluç, Garo Paylan, Hüda Kaya, Sezai Temelli, Serpil Kemalbay Pekgözgeü, Pero Dündar i Fatma Kurtulan), aby można było postawić ich w stan oskarżenia za rzekomy udział w protestach w Kobane w 2014 roku; podkreśla przypadek Cihana Erdala, członka młodzieżowego skrzydła tureckiej Partii Zielonej/Lewicy, który podczas tymczasowej wizyty w Turcji w celu odwiedzenia swojej rodziny został aresztowany i zatrzymany 25 września 2020 r. wyłącznie z tego powodu, że był członkiem HDP sześć lat przed aresztowaniem; potępia decyzję o pozbawieniu mandatu parlamentarnego i immunitetu parlamentarnego posła HDP Ömera Faruka Gergerlioğlu, a następnie jego aresztowanie w siedzibie Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji; uważa, że ta decyzja jest odwetem za jego działalność na rzecz praw człowieka, w tym za to, że przedstawił na forum parlamentu powszechne twierdzenia o rewizjach osobistych i molestowaniu w więzieniach i aresztach policyjnych oraz rozpoczął przeciwko nim kampanię w mediach społecznościowych;

34. jest głęboko zaniepokojony stopniowo narastającą presją na główną partię opozycyjną (CHP) i jej przywódcę Kemala Kılıçdaroğlu, w tym konfiskatą broszur partyjnych na mocy postanowienia sądu, wnioskiem o uchylenie immunitetu lidera na podstawie jego oświadczeń politycznych, groźbami publicznie skierowanymi pod jego adresem oraz atakami fizycznymi; ponownie wyraża poważne zaniepokojenie ciągłym nękaniami politycznym i sądowym Canana Kaftancıoğlu, przewodniczącego prowincji Stambuł z ramienia CHP, który we wrześniu 2019 r. został skazany na prawie 10 lat więzienia w sprawie politycznej, w której decyzja Sądu Najwyższego jest w toku, i który został postawiony w stan oskarżenia w grudniu 2020 r., gdzie grozi mu wyrok kolejnych 10 lat więzienia w nowej sprawie politycznej, która równolegle dotyczy również czterech dziennikarzy dziennika *Cumhuriyet*; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że poseł CHP Enis Berberoğlu odzyskał mandat i immunitet parlamentarny na mocy drugiego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 stycznia 2021 r., ponieważ poprzednie orzeczenie zostało zlekceważone przez sądy niższej instancji;

35. wzywa właściwe władze Turcji do uwolnienia wszystkich więzionych obrońców praw człowieka, dziennikarzy, prawników, pracowników akademickich i innych osób przetrzymywanych pod bezpodstawnymi zarzutami oraz do umożliwienia im wykonywania ich pracy bez zagrożenia lub przeszkód bez względu na okoliczności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia ochrony i wsparcia zagrożonych obrońców praw człowieka w Turcji, również za pomocą dotacji nadzwyczajnych; potępia decyzję Okręgowego Sądu Apelacyjnego w Stambule o utrzymaniu w mocy

Środa, 19 maja 2021 r.

długich wyroków skazujących czterech obrońców praw człowieka w sprawie Büyükkada dotyczącej zarzutów związanych z terroryzmem, pomimo braku jakichkolwiek dowodów na działalność przestępczą oraz faktu, że zarzuty przeciwko tym oskarżonym były wielokrotnie obalane, w tym na podstawie własnych dowodów; uważa tę sprawę za kolejny przykład wrogości środowiska wobec organizacji społeczeństwa obywatelskiego i utrzymującego się wpływu niekorzystnego dyskursu politycznego prowadzącego do stronniczych decyzji sądownictwa; potępia ponowne aresztowanie pisarza Ahmeta Altana w listopadzie 2019 r. zaledwie tydzień po jego zwolnieniu z więzienia po ponad trzech latach tymczasowego aresztu; jest głęboko zaniepokojony nękaniami Öztürka Türkoğana, znanego obrońcy praw człowieka i współprzewodniczącego İnsan Hakları Derneği (Stowarzyszenie Praw Człowieka), który został niedawno aresztowany podczas nalotu na jego dom w związku z tajnym dochodzeniem, a następnie zwolniony;

36. zdecydowanie potępia ponowne aresztowanie Osmana Kavali, wybitnego i szanowanego czołowego przedstawiciela społeczeństwa obywatelskiego, zaledwie kilka godzin po jego uniewinnieniu w lutym 2020 r., oraz jego przetrzymywanie przez ponad trzy lata pod fałszywymi zarzutami i rażąco odmowę uznania ostatecznego wyroku ETPC i późniejszego wezwania Komitetu Ministrów Rady Europy; uważa, że nowa sprawa i akt oskarżenia przeciwko niemu i amerykańskiemu naukowcowi Henry'emu Barkeyowi – za rzekome szpiegostwo i próbę obalenia tureckiego porządku konstytucyjnego – są bezpodstawne, pozbawione jakichkolwiek dowodów, a zatem umotywowane politycznie; jest całkowicie wstrząśnięty ostatnimi decyzjami sądów, takimi jak orzeczenie sądu apelacyjnego w Stambule z 22 stycznia 2021 r. uchylające poprzedni wyrok uniewinniający i orzeczenie w ponownym procesie w sprawie parku Gezi oraz decyzją sądu w Stambule z 5 lutego 2021 r. o połączeniu tej nowo otwartej sprawy z inną sprawą dotyczącą szpiegostwa, przy całkowitym zlekceważeniu wyroku ETPC; podkreśla, że Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał już wyrok w sprawie Gezi, a zatem połączenie obu spraw sprawia, że kontynuacja tymczasowego aresztu jest jeszcze bardziej absurdalna i niezgodna z prawem; jest zbulwersowany decyzją Rady Sędziów i Prokuratorów (HSK) o prowadzeniu dochodzenia w sprawie trzech sędziów 30 Sądu Karnego w Stambule, którzy w lutym 2020 r. uniewinnili Kavalę i resztę oskarżonych w procesie w sprawie protestów w parku Gezi z powodu braku dowodów; jest zbulwersowany tym, jak z drugiej strony były zastępca prokuratora generalnego w Stambule Hasan Yılmaz, odpowiedzialny za drugi akt oskarżenia przeciwko Kavali, został następnie mianowany wiceministrem sprawiedliwości;

37. wyraża głębokie zaniepokojenie ciągłymi zarzutami dotyczącymi brutalnych aresztowań, bicia, tortur, znęcania się oraz okrutnego i nieludzkiego lub poniżającego traktowania w areszcie policyjnym i wojskowym oraz w więzieniach, a także przypadkami wymuszonych zaginięć w ciągu ostatnich czterech lat, niezdolnością prokuratorów do przeprowadzenia rzetelnych dochodzeń w sprawie takich zarzutów oraz wszechobecną kulturą bezkarności zaangażowanych w to członków sił bezpieczeństwa i urzędników publicznych; wzywa rząd turecki do wyjaśnienia losu setek zaginionych osób i udzielenia ostatecznej odpowiedzi Cumartesi Anneleri (Matkom Soboty), które zebrały się już ponad 800 razy, by domagać się sprawiedliwości; wzywa władze tureckie do zbadania utrzymujących się i wiarygodnych doniesień o torturach i złym traktowaniu w areszcie oraz pociągnięcia winnych do odpowiedzialności; wzywa władze tureckie do przestrzegania polityki zerowej tolerancji dla tortur; wzywa Turcję do zwolnienia wszystkich przetrzymywanych w odosobnieniu i w nieoficjalnych miejscach zatrzymań; jest zbulwersowany doniesieniami na temat aresztowań kobiet w ciąży lub w połogu i wzywa Turcję do ich uwolnienia oraz do zaprzestania praktyki aresztowania kobiet tuż przed porodem lub tuż po nim; wskazuje na zaginięcie byłego pracownika sektora publicznego Yusufa Bilge Tunça, którego zaginięcie zgłoszono w sierpniu 2019 r.; jest bardzo zaniepokojony coraz częstszymi doniesieniami o systematycznym i nadużywanym stosowaniu upokarzających rewizji osobistych w miejscach zatrzymań i więzieniach, zwłaszcza wobec podejrzanych i zatrzymanych kobiet;

38. jest zaniepokojony nowym ustawodawstwem, zgodnie z którym turecka policja będzie mogła bez żadnych dodatkowych procedur używać sprzętu wojskowego, w tym ciężkiej broni i wyposażenia służb specjalnych, w przypadkach publicznych incydentów i wydarzeń, które zagrażają bezpieczeństwu narodowemu;

39. zwraca uwagę, że w świetle pandemii COVID-19 pakiet legislacyjny przewidywał warunkowe wcześniejsze zwolnienie nawet 90 tys. więźniów, jednak z wyłączeniem – w sposób dyskryminujący – osób przetrzymywanych w areszcie tymczasowym za domniemane przestępstwa związane z terroryzmem, w tym prawników, dziennikarzy, polityków i obrońców praw człowieka, ponieważ nie kwalifikują się oni do przedterminowego zwolnienia w ramach tych środków;

40. potępia wszelkie przymusowe ekstradycje, porwania i uprowadzenia obywateli tureckich przebywających poza Turcją z powodów politycznych, co stanowi naruszenie zasady praworządności i praw człowieka; wyraża poważne zaniepokojenie wykorzystywaniem przez rząd turecki swojego wpływu, aby zabezpieczyć przymusowe zawracanie swoich obywateli z naruszeniem prawa międzynarodowego, a w niektórych przypadkach z pominięciem krajowych procedur prawnych dotyczących ekstradycji i wzywa UE do zajęcia się tą sprawą; potępia wszelkie próby stosowania przemocy wobec członków opozycji i polityków pochodzenia tureckiego, a także intelektualistów, polityków i działaczy w ogóle w Europie, nękania ich i wywierania na nich presji;



Środa, 19 maja 2021 r.

41. wyraża zaniepokojenie, że Rzecznik Praw Obywatelskich oraz turecka instytucja ds. praw człowieka i równości nie spełnia kryteriów zawartych w zasadach paryskich i zaleceniach Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) dotyczących polityki ogólnej nr 2 i 7 w zakresie statutu, struktury, funkcji, działalności, niezależności finansowej i operacyjnej, niezależności i kwalifikowalności członków zarządu oraz członkostwa;

42. zauważa niedawno przyjęty plan działania w zakresie praw człowieka, który ma być wdrażany przez okres dwóch lat, obiecuje szereg reform prawnych i zawiera dziewięć głównych założeń, 50 celów i prawie 400 działań, od konkretnych i technicznych zobowiązań po w dużej mierze ogólne i niejednoznaczne stwierdzenia; podkreśla, że choć ten plan działania ma dotyczyć kluczowych kwestii, takich jak niezawisłość sądów, wolność wypowiedzi i stowarzyszania się oraz ochrona słabszych grup społecznych, to nie rozwiązuje on jednak kluczowych problemów w zakresie praw człowieka i praworządności w Turcji, ponieważ nie obejmuje działań mających na celu m.in. odwrócenie zarzutów związanych z terroryzmem, położenie kresu arbitralnym zatrzymaniom lub zapewnienie zgodności z orzeczeniami ETPC; uważa, że każdy plan działania będzie okazją do poprawy ogólnej sytuacji tylko wtedy, gdy przełoży się na rzeczywiste i wiarygodne środki zaradcze, które będą stanowić odpowiedź na cały szereg wyzwań w zakresie praw człowieka i praworządności; zachęca rząd Turcji do przedstawienia bardziej zrozumiałego harmonogramu jego skutecznego wdrożenia oraz do włączenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednich zainteresowanych stron w opracowanie wszelkiej stosownej polityki w tej dziedzinie;

43. jest zaniepokojony wysokim poziomem korupcji w Turcji; podkreśla, że w sprawozdaniu Komisja stwierdza, że nie stwierdzono postępów w usuwaniu licznych luk w tureckich ramach antykorupcyjnych, a także wzywa Turcję do przedstawienia skutecznej strategii i planu działania na rzecz zwalczania korupcji; zauważa, że należy poprawić rozliczalność i przejrzystość instytucji publicznych; zauważa, że Turcja poczyniła ograniczone postępy w walce z przestępczością zorganizowaną; wzywa Turcję do dostosowania swojego prawa o ochronie danych do norm europejskich, aby umożliwić współpracę z Europolem, poprawić przepisy dotyczące walki z praniem pieniędzy, finansowaniem terroryzmu i cyberprzestępczością;

44. jest nadal głęboko zaniepokojony sytuacją w południowo-wschodniej części Turcji i kwestią kurdyjską, którym poświęca się mniej uwagi, niż na to zasługują, zwłaszcza w zakresie ochrony praw człowieka, udziału w życiu politycznym, wolności słowa i wolności przekonań; wyraża niepokój związany z ograniczaniem praw dziennikarzy i obrońców praw człowieka zajmujących się kwestią kurdyjską, a także z nieustannym naciskiem w całym kraju na kurdyjskie media, instytucje kulturalne i językowe oraz wypowiedzi, co prowadzi do dalszego ograniczania praw kulturalnych; wyraża zaniepokojenie faktem, że nawoływanie do nienawiści i groźby kierowane pod adresem obywateli kurdyjskich nadal stanowią poważny problem; podkreśla pilną potrzebę wznowienia wiarygodnego procesu politycznego z udziałem wszystkich zainteresowanych stron i sił demokratycznych, prowadzącego do pokojowego rozwiązania kwestii kurdyjskiej; wyraża szczególne zaniepokojenie utrzymywaniem się niekorzystnej sytuacji kurdyjskich kobiet, zaostrzonej z powodu uprzedzeń dotyczących ich tożsamości etnicznej i językowej, prowadzącej do ich dalszej marginalizacji w odniesieniu do ich praw obywatelskich, politycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturalnych; wzywa Turcję do zapewnienia kurdyjskim kobietom pełnego dostępu do równych praw i możliwości; wzywa Turcję do niezwłocznego zbadania wszystkich poważnych zarzutów dotyczących naruszeń praw człowieka, zabójstw i wymuszonych zaginięć oraz do umożliwienia międzynarodowym obserwatorom przeprowadzenia niezależnej kontroli; jest zaniepokojony przeprowadzonymi ostatnio masowymi nalotami i zatrzymaniami w mieście Diyarbakır, wymierzonymi przeciwko prawnikom, politykom i aktywistom praw człowieka, a także przetrzymywaniem w więzieniu pięciu przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym dr. Şeyhmusa Gökälpa, honorowego członka rady Tureckiego Stowarzyszenia Medycznego (TTB); wzywa Turcję do zapewnienia, że niezwłocznie zostanie przeprowadzone niezależne i bezstronne śledztwo w sprawie zarzutów dotyczących torturowania dwóch wieśniaków z Van, Serveta Turguta i Osmana Şibana, po tym jak w dniu 11 września 2020 r. zatrzymała ich żandarmeria, w wyniku czego Servet Turgut poniósł śmierć, a Osman Şiban doznał poważnych obrażeń;

45. wzywa rząd Turcji do ochrony praw mniejszości i grup szczególnie narażonych, w tym kobiet i dzieci, osób LGBTI, uchodźców, mniejszości etnicznych, takich jak Romowie, obywateli Turcji pochodzenia greckiego i ormiańskiego oraz mniejszości religijnych, takich jak chrześcijanie, Żydzi i Alewici; wzywa zatem Turcję do pilnego wprowadzenia wszechstronnych przepisów dotyczących przeciwdziałania dyskryminacji, w tym zakazu dyskryminacji ze względu na pochodzenie etniczne, religię, język, obywatelstwo, orientację seksualną i tożsamość płciową, a także środków przeciwko rasizmowi, homofobii i transfobii;

46. zdecydowanie potępia decyzję rządu Turcji o wycofaniu się z konwencji sambulskiej, co jeszcze bardziej oddala Turcję od standardów unijnych i międzynarodowych oraz stawia pod znakiem zapytania jej zobowiązania do zapobiegania przemocy wobec kobiet i promowania praw kobiet, co stanowi wyraźną oznakę poważnego pogorszenia się sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju; uważa tę decyzję za niezrozumiałą, ponieważ konwencja nie zmieniła się od czasu, gdy Turcja była pierwszym krajem, który ją podpisał i ratyfikował, a także uważa ją za niebezpieczną w czasie narastającej przemocy wobec kobiet w czasie pandemii i w obliczu wysokiego wskaźnika kobietobójstw w tym kraju; wzywa rząd Turcji do pilnego odwrócenia tej tendencji; wyraża ubolewanie z powodu niedawnego incydentu w Ankarze z udziałem Ursuli von der Leyen, który wywołał poważne wątpliwości co do szacunku obecnych tureckich przywódców dla UE, a także

Środa, 19 maja 2021 r.

w odniesieniu do kobiet i kwestii równouprawnienia płci; apeluje, aby wszelkie nowe stosunki z Turcją opierały się na podstawowych wartościach demokratycznych, w tym na poszanowaniu praw kobiet; nadal wyraża zaniepokojenie z powodu powszechnego występowania przemocy wobec kobiet w tureckim społeczeństwie i jej brutalności, w tym zabójstw honorowych, nielegalnych małżeństw dzieci i wykorzystywania seksualnego, a także z powodu niechęci władz tureckich do karania sprawców przemocy ze względu na płć; odrzuca wszelkie przepisy prawne, które zezwalałyby w przyszłości na wymierzanie gwałcielowi kary z zawieszeniem wykonania za wykorzystywanie seksualne dziecka, jeżeli poślubią oni swoją ofiarę; wzywa władze tureckie do zwiększenia wysiłków na rzecz walki z pracą dzieci, która zmniejszyła się w ostatnich latach, ale nadal jest zauważalna w Turcji, oraz z wszelkimi formami wykorzystywania dzieci; wyraża ubolewanie z powodu niezmiennie bardzo niskiej liczby kobiet w rządzie i parlamencie – zaledwie 17,3 % na szczeblu lokalnym i ogólnie na jakichkolwiek stanowiskach decyzyjnych;

47. wyraża głębokie zaniepokojenie naruszeniami praw człowieka osób LGBTI, w szczególności atakami fizycznymi, przedłużanymi zakazami organizowania marszów równości na terenie całego kraju lub ograniczaniem wolności zgromadzeń, zrzeszania się i wypowiedzi; przypomina, że Turcja należy do krajów z najwyższym odsetkiem morderstw osób transpłciowych; potępia homofobiczny język i mowę nienawiści urzędników rządowych wysokiego szczebla, w tym przewodniczącego Dyrekcji ds. Wyznaniowych (Diyamet), instytucji Rzecznika Praw Obywatelskich lub przewodniczącego Tureckiego Towarzystwa Czerwonego Półksiężycy; apeluje do władz tureckich o zwiększenie wysiłków mających na celu zapobieganie przestępstwom z nienawiści, uprzedzeniom i nierówności społecznej ze względu na płć; przypomina, że tureckie ustawodawstwo dotyczące mowy nienawiści nie jest zgodne z orzecznictwem

48. wyraża głębokie ubolewanie z powodu przekształcenia w meczet historyczno-religijnego obiektu Hagia Sophia bez uprzedniego dialogu, co może naruszać Konwencję UNESCO w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego, której Turcja jest sygnatariuszem; wzywa rząd Turcji do ponownego rozważenia i cofnięcia tej decyzji w celu pełnego poszanowania historycznego i kulturowego charakteru zabytków i symboli kulturalnych i religijnych, szczególnie obiektów światowego dziedzictwa UNESCO; przypomina, że Hagia Sophia jest miejscem otwartym dla wszystkich społeczności i religii oraz wzywa UNESCO do podjęcia odpowiednich działań w celu ochrony tego obiektu światowego dziedzictwa; podkreśla, że decyzja w sprawie Hagii Sophii podważa dążenia do ustanowienia dialogu i współpracy pomiędzy wspólnotami wyznaniowymi, a także tureką tkankę społeczną, która jest pluralistyczna i wielokulturowa; ubolewa, że w ostatnich miesiącach Kościół Chora (Moni tis Choras) również został przekształcony z muzeum w meczet;

49. wzywa władze tureckie do wspierania pozytywnych i skutecznych reform w obszarze wolności myśli, sumienia i religii poprzez umożliwienie wspólnotom religijnym uzyskania osobowości prawnej oraz poprzez stosowanie zaleceń Komisji Weneckiej dotyczących statusu wspólnot religijnych, wszystkich odnośnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i rezolucji Rady Europy, w tym w odniesieniu do prawosławnej ludności greckiej zamieszkującej wyspy Gökçeada (Imbros) i Bozcaada (Tenedos); wyraża ubolewanie z powodu działań wymierzonych w mnichów z klasztoru Mor Gabriel i innych klasztorów w południowo-wschodniej Turcji i ponawia swój apel do Turcji o poszanowanie wagi Patriarchatu Ekumenicznego Chrześcijan Ortodoksyjnych na całym świecie oraz uznanie jego osobowości prawnej i publiczne stosowanie kościelnego tytułu patriarchy ekumenicznego; podkreśla potrzebę zniesienia restrykcji dotyczących kształcenia, mianowania i sukcesji kleru, ponownego otwarcia seminarium na wyspie Chalki oraz usunięcia wszelkich przeszkód w jego prawidłowym funkcjonowaniu;

50. wzywa Turcję do współpracy z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, w szczególności z Radą Europy, w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnemu handlowi dziedzictwem kulturowym i jego niszczeniu; podkreśla znaczenie kontynuowania dialogu z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi i UE na temat ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego;

51. wyraża zaniepokojenie związane z sytuacją Ujgurów mieszkających w Turcji, którzy są w coraz większym stopniu narażeni na zatrzymanie i deportację do krajów trzecich, skąd mogą zostać wydaleny do Chin i z dużym prawdopodobieństwem doświadczyć tam poważnego prześladowania;

52. wzywa do skutecznego wdrożenia drugiego planu działania oraz krajowej strategii dotyczącej Romów, przy większym zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnieniu perspektywy płci, zapewnieniu lepszej współpracy z władzami lokalnymi i przeznaczeniu niezbędnych zasobów;

53. zaznacza, że wolność związków zawodowych i dialog społeczny mają kluczowe znaczenie dla rozwoju pluralistycznego społeczeństwa; ubolewa w tym względzie z powodu niedociągnięć legislacyjnych w obszarze praw pracowniczych i praw związków zawodowych oraz podkreśla, że prawo do organizowania się, prawo do rokowań zbiorowych i prawo do strajku są podstawowymi prawami pracowników; jest zaniepokojony z powodu utrzymywania się

Środa, 19 maja 2021 r.

silnej dyskryminacji związków zawodowych przez pracodawców oraz nieustannej praktyki zwalniania z pracy, prześladowania i pozbawiania wolności, z którą zmagają się menedżerowie i członkowie niektórych związków zawodowych; wzywa władze tureckie do dostosowania się do podstawowych standardów pracy MOP, do których zobowiązały się jako kraj;

54. wzywa Turcję do utrzymania postępu w dostosowywaniu się do dyrektyw i dorobku prawnego UE w zakresie działań na rzecz środowiska i klimatu oraz do ratyfikowania porozumienia paryskiego w sprawie zmian klimatu; wyraża uznanie dla obrońców praw środowiska i ostrzega przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko dużych publicznych projektów infrastrukturalnych zrealizowanych w ostatnich latach, w tym trzeciego i największego lotniska w Stambule oraz trzeciego mostu bosforskiego; jest szczególnie zaniepokojony potencjalnymi szkodami ekologicznymi, jakie może spowodować planowany projekt Kanału Szybkiego w Stambule; wskazuje, że toczy się wiele spraw sądowych przeciwko pozytywnej ocenie oddziaływania na środowisko wydanej dla tego projektu, i wzywa do przeprowadzenia niezależnej oceny oddziaływania na środowisko, jak również do stosowania transparentnych procedur w zakresie zamówień publicznych i włączenia obywateli i społeczeństwa obywatelskiego za pomocą odpowiednich konsultacji publicznych; wzywa Turcję do zakończenia procesu dostosowywania się do dyrektywy UE w sprawie oceny oddziaływania na środowisko<sup>(8)</sup>, obejmującego przepisy wymagające przeprowadzenia konsultacji transgranicznych z sąsiadującymi krajami; ponawia swój apel do rządu tureckiego o wstrzymanie planów budowy elektrowni jądrowej Akkuyu, która ma być zlokalizowana w regionie podatnym na silne trzęsienia ziemi, co stanowi poważne zagrożenie nie tylko dla Turcji, lecz także dla regionu śródziemnomorskiego; w związku z tym zwraca się do rządu tureckiego o przystąpienie do Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (konwencja z Espoo), która zobowiązuje strony do wzajemnego powiadamiania i do wzajemnych konsultacji w odniesieniu do planowanych dużych projektów, które mogą mieć znaczący negatywny transgraniczny wpływ na środowisko; zwraca się zatem do rządu tureckiego, by rządy państw sąsiadujących z Turcją zostały włączone we wszelkie dalsze działania związane z projektem Akkuyu lub by się z nimi przynajmniej konsultowano;

### **Ramy instytucjonalne**

55. jest zaniepokojony konsolidacją autorytarnego rozumienia systemu prezydenckiego; jest głęboko zaniepokojony postępującą bardzo silną centralizacją władzy w rękach prezydenta zgodnie ze zreformowaną konstytucją, ze szkodą nie tylko dla parlamentu, ale również dla Rady Ministrów, co nie zapewnia wiarygodnego i skutecznego podziału władzy między władzą wykonawczą a ustawodawczą oraz sądowniczą; w tym względzie zauważa rosnący niepokój Komisji Weneckiej związany z podziałem władzy, wyrażony w jej opinii na temat poprawek do tureckiej konstytucji; ubolewa nad obecnymi ograniczeniami mechanizmu kontroli i równowagi niezbędnego do skutecznej demokratycznej rozliczalności władzy wykonawczej, a w szczególności nad niemożnością rozliczenia prezydenta; jest zaniepokojony z powodu rosnącego wpływu prezydenta na instytucje państwowe i organy regulacyjne, które powinny pozostać niezależne; wyraża szczególne zaniepokojenie marginalizacją parlamentu, którego funkcje ustawodawcze i nadzorcze zostały poważnie ograniczone i którego prerogatywy są nagminnie łamane przez dekrety prezydenta; wzywa do rewizji obecnego systemu prezydenckiego oraz stosowania zasad demokracji zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej Rady Europy z 2017 r.;

56. przypomina, że 10-procentowy próg wyborczy – najwyższy wśród członków Rady Europy – jest sprzeczny z orzecznictwem ETPC i zmniejsza szanse wyboru przedstawiciela szerokich grup wyborców; jest zaniepokojony publicznymi oświadczeniami na temat możliwych reform wyborczych, które w jeszcze większym stopniu mogą utrudniać wejście do parlamentu i udział partii politycznych oraz ewentualne ustanowienie mniejszości parlamentarnych; apeluje do Turcji o poprawę ogólnych warunków przeprowadzania wyborów na wszystkich szczeblach w kraju, przy zapewnieniu równych i sprawiedliwych szans dla wszystkich kandydatów i partii, a także o dostosowanie się do zaleceń Komisji Weneckiej i Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) w sprawie rozwiązania kwestii luk w systemie wyborczym i o wycofanie się z decyzji sprzecznych z międzynarodowymi normami i standardami;

57. zauważa z niepokojem, że system służby cywilnej nadal naznaczony jest stronniczością i upolitycznieniem, co w połączeniu z nadmierną kontrolą prezydencką na każdym szczeblu maszyny państwowej skutkuje całkowitym obniżeniem skuteczności, zdolności i jakości administracji publicznej; wzywa Turcję do podjęcia środków mających na celu przywrócenie systemu awansów konkurencyjnych opartych na osiągnięciach oraz do zapewnienia przejrzystości i rozliczalności administracji;

58. jest zaniepokojony hipernacjonalistyczną narracją coraz częściej stosowaną wśród rządzącej elity, która to narracja jest szeroko rozpowszechniona w całym spektrum politycznym kraju, ponieważ w coraz większym stopniu prowadzi to do antagonistycznego podejścia do UE, jej państw członkowskich i innych krajów sąsiadujących; jest zaniepokojony głęboką polaryzacją tureckiej polityki, którą uwydatnia nowy system prezydencki, oraz coraz częstszym stosowaniem

<sup>(8)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

Środa, 19 maja 2021 r.

polaryzujących narracji populistycznych, które jeszcze mocniej dzielą tureckie społeczeństwo i hamują międzypartyjny dialog i pojednanie; jest zaniepokojony rosnącą pozycją konserwatyizmu religijnego w życiu politycznym, w przeciwieństwie do istniejącej od dawna świeckiej tradycji państwa; w tym względzie jest zaniepokojony rosnącą rolą Dyrekcji ds. Wyznaniowych (Diyanet) we wszystkich sferach życia publicznego w Turcji, w tym edukacji, a także za granicami kraju, oraz jej coraz większymi zasobami i znaczną obecnością w Europie;

59. jest głęboko zaniepokojony poważnym wpływem najnowszych decyzji podjętych przez tureckie władze na lokalną politykę i lokalną demokrację; silnie potępia odwołanie i uwięzienie, na podstawie spornych dowodów, co najmniej 47 burmistrzów wyłonionych w demokratycznych wyborach (w tym burmistrzów takich miast jak Diyarbakir, Van, Mardin i ostatnio Kars), a zwłaszcza ich arbitralne zastąpienie niewybranymi powiernikami wyznaczonymi przez rząd centralny; jest głęboko przekonany, że te bezprawne decyzje stanowią bezpośredni atak na najbardziej podstawowe zasady demokracji i pozbawiają miliony wyborców ich demokratycznie wybranych przedstawicieli; wzywa Turcję do przywrócenia odwołanych burmistrzów na ich stanowiska;

60. zauważa polityczne, ustawodawcze, finansowe i administracyjne środki podjęte przez rząd w celu sparaliżowania władz samorządowych kierowanych przez burmistrzów z partii opozycyjnych w Stambule, Ankarze, Izmirze oraz w miastach położonych na południowym wschodzie; potępia decyzje Najwyższej Rady Wyborczej (YSK) w sprawie ponownego przeprowadzenia metropolitalnych wyborów na burmistrza w Stambule oraz odmowę powołania na burmistrzów kandydatów z HDP, którzy wygrali wybory, na korzyść kandydatów z AKP, którzy zajęli drugie miejsce, co stawia pod dużym znakiem zapytania przestrzeganie legalności i integralności procesu wyborczego, a także niezależność instytucji od politycznej ingerencji;

#### **Szersze stosunki między UE a Turcją oraz turecka polityka zagraniczna**

61. przypomina istotną rolę, jaką Turcja odegrała i nadal odgrywa, przyjmując prawie cztery miliony uchodźców, z czego około 3,6 mln to uchodźcy syryjscy, a około 360 tys. to zarejestrowani uchodźcy i osoby ubiegające się o azyl z innych krajów, zgodnie z danymi Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców; zauważa, że wyzwania związane z rozwiązaniem tego kryzysu nasiliły się z powodu pandemii COVID-19; wyraża uznanie dla wysiłków podjętych przez wszystkie zaangażowane władze, szczególnie przez władze samorządowe, w celu zwiększenia integracji uchodźców; jest zdania, że UE powinna nadal zapewniać konieczne wsparcie uchodźcom syryjskim i społecznościom przyjmującym w Turcji, w tym poprzez dalsze wspieranie odpowiednich programów ONZ na rzecz społeczności uchodźców w Turcji; popiera obiektywną ocenę, także ocenę wpływu na prawa człowieka, oświadczeń między UE a Turcją oraz współpracy w zakresie uchodźców, osób ubiegających się o azyl i migracji, a także podkreśla, że w ramach procesu wdrażania obie strony muszą przestrzegać swoich zobowiązań i praw podstawowych; podkreśla, że nie można zaakceptować instrumentalizacji migrantów i uchodźców jako narzędzia nacisku politycznego i szantażu; zdecydowanie potępia w tym względzie wykorzystanie przez Turcję presji migracyjnej do celów politycznych w marcu 2020 r., kiedy to władze tureckie aktywnie zachęcały migrantów i uchodźców oraz osoby ubiegające się o azyl za pomocą wprowadzających w błąd informacji do obierania drogi lądowej do Europy przez Grecję; zauważa, że w oczekiwaniu na pełne i skuteczne wdrożenie umowy<sup>(9)</sup> o readmisji UE–Turcja w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich należy odpowiednio realizować obowiązujące dwustronne umowy o readmisji i postanowienia w tym zakresie określone w podobnych umowach i ustaleniach zawartych z państwami członkowskimi UE; przypomina, że syryjscy uchodźcy powinni być repatriowani do Syrii tylko wtedy, gdy zdecydują się na to dobrowolnie i będą mogli powrócić do swoich pierwotnych społeczności;

62. ponawia swój apel zawarty w rezolucji z 15 kwietnia 2015 r. i ponownie zachęca Turcję do uznania ludobójstwa Ormian, co utoruje drogę do prawdziwego pojednania między narodami tureckim i ormiańskim; w związku z tym wzywa Turcję do powstrzymania się od wszelkiej propagandy wymierzonej przeciwko Armenii i od nawoływania do nienawiści, a także apeluje do Turcji o pełne przestrzeganie zobowiązań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Armenii i innych państw;

63. jest głęboko przekonany, że pandemię COVID-19 można pokonać jedynie w ramach globalnej współpracy; uważa, że można wzmocnić w tym zakresie współpracę na linii UE–Turcja, w tym w odniesieniu do ustanowienia zrównoważonych łańcuchów dostaw; przyjmuje z zadowoleniem pozytywną rolę Turcji w dostarczaniu wyposażenia ochronnego do wielu państw członkowskich i krajów trzecich; wyraża zaniepokojenie z powodu niewłaściwego stosowania dekretów prezydenckich i decyzji ministerialnych, co jeszcze bardziej osłabia zasadę legalności w decyzjach podejmowanych w związku z pandemią COVID-19; krytykuje ataki władz tureckich na Tureckie Stowarzyszenie Medyczne w celu uciszenia wszelkich krytycznych pytań związanych z walką rządu z pandemią COVID-19; potępia

<sup>(9)</sup> Umowa między Unią Europejską a Republiką Turcji o readmisji osób przebywających nielegalnie (Dz.U. L 134 z 7.5.2014, s. 3).

Środa, 19 maja 2021 r.

instrumentalizację wymiaru sprawiedliwości, bezprawne zatrzymania, nękanie i bezpodstawne dochodzenia w sprawach karnych przeciwko dziennikarzom, którzy zgłosili uchybienia w radzeniu sobie przez Turcję z pandemią; zauważa, że pandemia COVID-19 zwiększyła w szybkim tempie poziom bezrobocia i biedy w Turcji;

64. podkreśla, że modernizacja unii celnej byłaby korzystna dla obu stron i sprawiłaby, że Turcja pozostałaby gospodarczo i normatywnie silnie związana z UE, a ponadto powstałaby nowa możliwość pozytywnego dialogu i współpracy zapewniająca lepsze ramy regulacyjne dla inwestycji UE w Turcji, w tym mechanizm rozstrzygania sporów, oraz będąca katalizatorem dla tworzenia większej liczby miejsc pracy zarówno w UE, jak i w Turcji, a także dla projektów dotyczących współpracy w ramach Europejskiego Zielonego Ładu; podkreśla, że w obecnych okolicznościach, w tym w obliczu rosnącej listy odstępstw Turcji od jej obecnych zobowiązań, faktu, że UE i Turcja prowadzą obecnie spór przed Światową Organizacją Handlu czy też niedopuszczalnych wezwań do bojkotu państw członkowskich UE, wydaje się, że modernizacja unii celnej byłaby wyjątkowo trudna, ale uważa, że należy pozostawić otwarte drzwi, aby ułatwić konstruktywne wysiłki i wznowienie dialogu na temat wszystkich nierozstrzygniętych kwestii oraz zastanowić się nad warunkami modernizacji unii celnej; przypomina, że modernizacja ta musiałaby się opierać na silnej warunkowości związanej z prawami człowieka i podstawowymi wolnościami, zgodnie z kryteriami kopenhaskimi dotyczącymi stosunków dobrosąsiedzkich z UE i wszystkimi jej państwami członkowskimi oraz ich niedyskryminacyjnego wdrażania; przypomina w tym kontekście, że obecna unia celna nie osiągnie pełnego potencjału, dopóki Turcja nie wdroży całego protokołu dodatkowego w celu rozszerzenia układu z Ankary na wszystkie państwa członkowskie bez żadnych zastrzeżeń i w sposób niedyskryminujący żadnych państw członkowskich oraz dopóki nie zostaną rozwiązane wszystkie istniejące spory handlowe;

65. podtrzymuje swe wsparcie dla procesu liberalizacji reżimu wizowego, kiedy tylko zostaną spełnione ustalone warunki; wskazuje, że liberalizacja reżimu wizowego może stanowić ważny krok w kierunku ułatwienia nawiązywania kontaktów międzyludzkich, a także zauważa, że ma ona ogromne znaczenie zwłaszcza dla studentów, pracowników naukowych, przedstawicieli przedsiębiorstw i osób mających więzi rodzinne w państwach członkowskich UE; przyjmuje z zadowoleniem prezydencki okólnik z maja 2019 r. wzywający do przyspieszenia działań, ale podkreśla, że rzeczywisty postęp w spełnieniu przez Turcję pozostałych sześciu warunków jest bardzo niewielki; zwraca się do rządu Turcji, by całkowicie i w sposób niedyskryminujący zastosował się do tych kryteriów, w tym względem wszystkich państw członkowskich UE, oraz by skoncentrował się w szczególności na ustawie antyterrorystycznej i ustawie o ochronie danych;

66. zwraca uwagę, jak ważne zarówno dla UE i jej państw członkowskich, jak i dla Turcji jest utrzymywanie intensywnego dialogu i ścisłej współpracy w zakresie polityki zagranicznej i kwestii dotyczących bezpieczeństwa; przyznaje, że tak jak każde inne suwerenne państwo, Turcja może prowadzić własną politykę zagraniczną zgodną z własnymi interesami i celami; uważa jednak, że celem Turcji, będącej krajem kandydującym do UE, powinno być coraz lepsze dostosowanie swojej polityki zagranicznej do polityki UE w ramach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE; wyraża głębokie ubolewanie, że zupełnie odwrotnie Turcja zdecydowała się na powtarzające się jednostronne działania i konsekwentne wchodzenie w konflikty z priorytetami UE w wielu kwestiach dotyczących spraw zagranicznych, w wyniku czego stopień dostosowania Turcji do WPZiB obecnie zmniejszył się do zaledwie 14 %; zachęca Turcję do współpracy i dalszego dostosowania w odniesieniu do kwestii dotyczących spraw zagranicznych, obronności i bezpieczeństwa, w tym zwalczania terroryzmu; przypomina, że Turcja jest od dawna członkiem sojuszu NATO oraz leży w miejscu mającym kluczowe znaczenie geostrategiczne dla zapewnienia bezpieczeństwa w regionie i wzmocnienia bezpieczeństwa w Europie; podkreśla, że Turcja jest sojusznikiem NATO i powinna być zachęcana do działania zgodnie z Traktatem Północnoatlantyckim, który stanowi, że członkowie powinni powstrzymać się w swoich stosunkach międzynarodowych od gróźb lub użycia siły w jakikolwiek sposób niezgodny z celami Organizacji Narodów Zjednoczonych; zauważa ponadto, że państwa członkowskie UE i Turcja kontynuują współpracę w kwestiach mających strategiczne znaczenie (wojskowe) w ramach struktur NATO; przypomina ponadto, że UE i NATO pozostają dla Turcji najbardziej wiarygodnymi długoterminowymi partnerami we współpracy w zakresie bezpieczeństwa międzynarodowego, i wzywa Turcję do utrzymania spójności politycznej w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w związku z jej rolą członka NATO i kraju kandydującego do UE oraz do pełnego opowiedzenia się po stronie NATO jako jedyne partnera bezpieczeństwa; wzywa do podjęcia transatlantyckiego dialogu z nową administracją USA na temat stosunków z Turcją w celu przyjęcia wspólnej polityki wobec Turcji oraz z Turcją, ukierunkowanej na wzmocnienie naszej współpracy i zbieżności wartości i interesów;

67. podkreśla, że obrona przed wszelkimi roszczeniami Turcji powinna być prowadzona na drodze dyplomacji i dialogu w oparciu o prawo międzynarodowe oraz że jakiegokolwiek próby wywierania nacisku na inne państwa przy użyciu siły, gróźb lub wrogiej i znieważającej retoryki, w szczególności wobec UE oraz państw członkowskich, są niedopuszczalne i nie przystoją państwu kandydującemu do UE; wzywa w związku z tym Komisję i Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczącą Komisji do zajęcia zdecydowanego stanowiska wobec wszelkich obraźliwych wypowiedzi przedstawicieli tureckiego rządu pod adresem UE i jej państw członkowskich;

Środa, 19 maja 2021 r.

68. jest głęboko zaniepokojony bezprecedensowym nielegalnym zachowaniem Turcji we wschodniej części regionu Morza Śródziemnego, prowadzonym przez kraj kandydujący do UE przeciwko państwom członkowskim UE, oraz związanymi z tym zagrożeniami dla bezpieczeństwa i stabilności; surowo potępia nielegalne działania Turcji na wodach greckich i cypryjskich, a także naruszenia przez Turcję greckiej przestrzeni powietrznej, w tym przelotów nad niezamieszkałymi obszarami i wodami terytorialnymi, które naruszają zarówno suwerenność oraz suwerenne prawa państw członkowskich UE, jak i prawo międzynarodowe; w pełni solidaryzuje się z Grecją i Republiką Cypryjską; potwierdza prawo Republiki Cypryjskiej do zawierania umów dwustronnych dotyczących jej wyłącznej strefy ekonomicznej oraz do badania i eksploatacji jej zasobów naturalnych w pełnej zgodności z właściwymi przepisami prawa międzynarodowego; jest głęboko zaniepokojony nielegalną działalnością połowową prowadzoną przez Turcję na greckich wodach terytorialnych na Morzu Egejskim oraz nieuregulowaną i nieobjętą sprawozdawczością działalnością połowową tureckiej floty rybackiej na międzynarodowych wodach na Morzu Egejskim i we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego; wzywa Turcję i wszystkie zainteresowane strony do zaangażowania się w dobrej wierze w pokojowe rozwiązywanie sporów oraz do powstrzymania się od wszelkich działań jednostronnych i nielegalnych lub gróźb; podkreśla, że trwałe rozwiązanie konfliktu można znaleźć jedynie w drodze dialogu, dyplomacji i negocjacji w duchu dobrej woli i zgodnie z prawem międzynarodowym; wzywa wszystkie strony, aby podjęły prawdziwe zbiorowe zobowiązanie do negocjowania w dobrej wierze granic wyłącznych stref ekonomicznych i szelfu kontynentalnego, z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego oraz zasady dobrosąsiedzkich stosunków; z ubolewaniem stwierdza, że deklaracja casus belli ogłoszona przez Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji przeciwko Grecji w 1995 r. nie została jeszcze wycofana; z zadowoleniem przyjmuje nową rundę wstępnych rozmów między Grecją a Turcją po pięcioletniej przerwie, które mają na celu m.in. wytyczenie granic szelfu kontynentalnego i wyłącznej strefy ekonomicznej zgodnie z prawem międzynarodowym; ponawia swój apel do rządu tureckiego o podpisanie i ratyfikowanie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, która stanowi część dorobku prawnego Unii Europejskiej; z zadowoleniem przyjmuje i w pełni popiera propozycję Rady Europejskiej na temat wielostronnej konferencji na temat wschodniego wybrzeża Morza Śródziemnego, mającą stanowić platformę rozwiązywania sporów na drodze dialogu, oraz wzywa Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczącego Komisji do jak najszybszego jej rozpoczęcia; ponawia swój apel do Rady o gotowość do opracowania wykazu dalszych ograniczających sankcji sektorowych i ukierunkowanych w przypadku braku jakichkolwiek znaczących postępów lub odnowienia perspektyw w stosunkach z Turcją; zauważa, że w świetle kontynuowanych i nowych nielegalnych odwiertów prowadzonych przez Turcję konkluzje Rady z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie tymczasowego nieorganizowania posiedzeń Rady Stowarzyszenia i kolejnych posiedzeń w ramach dialogu wysokiego szczebla między UE a Turcją, a także decyzja Rady 2019/1894 z dnia 11 listopada 2019 r. w sprawie środków ograniczających w związku z prowadzonymi przez Turcję bez zezwolenia odwiertami we wschodniej części Morza Śródziemnego<sup>(10)</sup> to pierwsze przypadki, kiedy takie reakcje uznano za konieczne w związku z postępowaniem państwa kandydującego; wzywa Turcję do zaangażowania się w proces pokojowego rozwiązywania sporów oraz do powstrzymania się od stosowania jakichkolwiek jednostronnych i bezprawnych działań lub gróźb, ponieważ mogłoby to mieć negatywny wpływ na dobrosąsiedzkie stosunki z UE i państwami członkowskimi; wzywa Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczącego Komisji do rozważenia mianowania specjalnego wysłannika Unii Europejskiej do wschodniego regionu Morza Śródziemnego w celu ułatwienia kontaktów dyplomatycznych z Turcją;

69. zdecydowanie potępia oświadczenie przewodniczącego tureckiego Zgromadzenia Narodowego, zgodnie z którym to oświadczeniem Turcja na mocy zwykłego dekrety prezydenckiego może wycofać się z konwencji z Montreux, ważnej umowy międzynarodowej regulującej swobodną żeglugę międzynarodową przez cieśniny Dardanele i Bosfor; zauważa, że oświadczenie to jest następstwem wcześniejszych wysiłków Turcji mających na celu podważenie ważności traktatu pokojowego z Lozanny, a tym samym osłabienie międzynarodowego pokoju i stabilności w tym regionie, a w szczególności w krajach sąsiadujących z Turcją;

70. zdecydowanie potępia częściowe ponowne otwarcie Waroszy w mieście Famagusta w nielegalny sposób, co podważa wzajemne zaufanie, a zatem perspektywę wznowienia bezpośrednich rozmów dotyczących kompleksowego rozwiązania kwestii Cypru, pogarsza sytuację na miejscu, pogłębia podział i utrwala stały podział Cypru; ostrzega przed jakąkolwiek zmianą status quo w Waroszy, która stanowi naruszenie rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ; apeluje do Turcji o zaprzestanie tego działania i unikanie wszelkich innych jednostronnych działań, które mogłyby doprowadzić do dalszych napięć na wyspie, zgodnie z niedawnym apelem Rady Bezpieczeństwa ONZ; apeluje do Turcji o wycofanie wojska z Cypru, zwrócenie obszaru Waroszy jej prawowitym mieszkańcom pod tymczasową administracją ONZ zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984) i powstrzymanie się od działań zmieniających równowagę demograficzną na wyspie poprzez politykę nielegalnego osadnictwa; ponownie wzywa Turcję do zaangażowania i przyczynienia się do kompleksowego rozwiązania w zgodzie z odpowiednimi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, w tym w sprawie zwrotu mienia i ochrony miejsc kultu religijnego; ubolewa, że najwyższe władze tureckie poparły rozwiązanie dwupaństwowe dla celów politycznych i nacjonalistycznych, oraz wzywa rząd Turcji do konkretnej reakcji na wezwanie sekretarza generalnego ONZ do wznowienia negocjacji; wzywa zainteresowane strony do jak najszybszego wznowienia negocjacji w sprawie zjednoczenia Cypru pod auspicjami sekretarza generalnego ONZ, począwszy od miejsca, w którym je przerwano, i w oparciu o porozumienia osiągnięte już w 2017 r. w procesie Crans-Montana; apeluje do UE i jej państw

<sup>(10)</sup> Dz.U. L 291 z 12.11.2019, s. 4.

Środa, 19 maja 2021 r.

członkowskich o odgrywanie aktywniejszej roli w staraniach o pomyślne zakończenie negocjacji; ponownie wyraża poparcie dla sprawiedliwego, kompleksowego i realnego rozwiązania na podstawie porozumienia o federacji złożonej z dwóch społeczności i dwóch stref, o jednej międzynarodowej osobowości prawnej, jednolitej suwerenności, jednym obywatelstwie i równości politycznej obu społeczności, zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, prawem międzynarodowym i dorobkiem prawnym UE, a także z poszanowaniem zasad, na których opiera się Unia; jest głęboko przekonany, że trwałe rozwiązanie konfliktu można znaleźć jedynie w drodze dialogu, dyplomacji i negocjacji w duchu dobrej woli i zgodnie z prawem międzynarodowym; głęboko wierzy, że trwałe rozwiązanie problemu cypryjskiego przyniosłoby korzyści każdemu krajowi w regionie; podkreśla, że po rozwiązaniu problemu cypryjskiego dorobek prawny UE musi zostać wdrożony na całej wyspie, a także znaczenie nawiązania współpracy z siłami demokratycznymi społeczności tureckich Cypryjczyków; wyraża uznanie dla ważnych prac Komisji ds. Osób Zaginionych obydwu społeczności, która zajmuje się sprawami zaginionych tureckich i greckich Cypryjczyków, oraz wyraża uznanie w związku z faktem, że już od kilku lat możliwy jest lepszy dostęp do wszystkich odpowiednich miejsc, w tym terenów wojskowych; wzywa Turcję do wspierania Komisji ds. Osób Zaginionych poprzez przekazywanie jej informacji z archiwów wojskowych; ubolewa nad ciągłą odmową Turcji w kwestii przestrzegania prawa lotniczego i ustanowienia kanału komunikacji pomiędzy centrami kontroli ruchu lotniczego w Turcji i w Republice Cypryjskiej, którego brak pociąga za sobą realne ryzyko i zagrożenie stwierdzone przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Lotniczego i Międzynarodową Federację Stowarzyszeń Pilotów Linii Lotniczych; jest zdania, że może to być obszar, w którym Turcja może udowodnić swoje zaangażowanie w środki, aby budować zaufanie, i wzywa Turcję do współpracy poprzez pełne wdrożenie prawa lotniczego UE; przypomina o swoim stanowisku wyrażonym w poprzednich rezolucjach w sprawie podjęcia w Radzie inicjatywy na rzecz wstrzymania przez wszystkie państwa członkowskie UE, zgodnie ze wspólnym stanowiskiem Rady 2008/944/WPZiB, zezwoleń na wywóz broni do Turcji;

71. zdecydowanie potępia tureckie interwencje militarne w Syrii, które stanowią poważne naruszenia prawa międzynarodowego oraz podważają stabilność i bezpieczeństwo całego regionu; wzywa rząd Turcji do zakończenia nielegalnej okupacji północnej Syrii i Afrinu i wycofania jej militarnych i paramilitarnych sił pomocniczych; ponownie podkreśla, że obawy o bezpieczeństwo nie mogą usprawiedliwiać jednostronnych działań wojskowych w krajach trzecich; przypomina, że trwałe rozwiązanie w kwestii Idlibu nie może być militarne, lecz wyłącznie apolityczne; zdecydowanie potępia przekazywanie bojowników i najemników z ugrupowań dżihadystycznych zlokalizowanych w północnej Syrii do Libii oraz do konfliktu w Górskim Karabachu i wyraża duże zaniepokojenie takimi działaniami; wzywa władze tureckie do stworzenia odpowiednich warunków i umożliwienia przesiedlonym społecznościom Syrii powrotu do ich domów;

72. wzywa Turcję do utrzymania zaangażowania na rzecz pokojowego rozwiązania konfliktu w Libii pod auspicjami ONZ oraz do pełnego przestrzegania embarga na broń nałożonego przez Radę Bezpieczeństwa ONZ; wyraża uznanie dla pracy sił morskich dowodzonych przez Unię Europejską – operacji IRINI (EUNAVFOR MED IRINI) i wysiłków na rzecz utrzymania nałożonego embarga na broń oraz zapobiegania przemytu ludzi i narkotyków; ubolewa, że co najmniej w dwóch przypadkach Turcja odmówiła zgody pracownikom EUNAVFOR MED IRINI na inspekcję statków płynących z Turcji do Libii; wzywa zatem Turcję do pełnej współpracy w ramach operacji EUNAVFOR MED IRINI, która działa zgodnie z rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2292 i 2526, wiążącymi dla wszystkich państw członkowskich ONZ, w tym Republiki Turcji; w związku z tym wzywa Radę do rozpoczęcia współpracy pomiędzy EUNAVFOR MED IRINI i operacją NATO Sea Guardian, aby zapewnić, że operacja IRINI posiada niezbędne zasoby i personel do skutecznej realizacji jej głównego zadania, jakim jest monitorowanie działań związanych z ruchem lądowym, morskim i powietrznym oraz praca na rzecz pełnego wdrożenia embarga na broń przez wszystkie państwa; podkreśla potrzebę utrzymania zawieszenia broni oraz natychmiastowego i bezwarunkowego wycofania wszystkich zagranicznych sił zbrojnych i najemników z całego terytorium Libii zgodnie z rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ; zdecydowanie potępia podpisanie dwóch protokołów ustalen między Turcją a Libią w sprawie delimitacji stref morskich oraz wszechstronnej współpracy w zakresie bezpieczeństwa i współpracy wojskowej, które są wzajemnie powiązane i stanowią wyraźne naruszenie prawa międzynarodowego i odnośnych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ;

73. wyraża głębokie ubolewanie, że zamiast wzywać do zakończenia aktów przemocy i wznowienia negocjacji pokojowych wspierających starania Grupy Mińskiej Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Turcja postanowiła bezwarunkowo podtrzymać i wesprzeć działania wojskowe Azerbejdżanu w niedawnym konflikcie w Górskim Karabachu, uciekając się do prowokacyjnej retoryki, a tym samym podsycając napięcia, zamiast je zmniejszać; potępia transfer zagranicznych bojowników z Syrii i innych miejsc do Górskiego Karabachu, co potwierdziły kraje

Środa, 19 maja 2021 r.

współprzewodniczące w Grupie Mińskiej OBWE, i apeluje do Turcji o powstrzymanie się od wszelkiej retoryki i działań, które mogłyby powodować dalszy wzrost napięć w regionie Kaukazu Południowego, oraz o wspieranie międzynarodowego dialogu i procesu pokojowego pod auspicjami Grupy Mińskiej OBWE;

74. wzywa jednostkę StratCom Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych do dokumentowania podejrzeń o turecką dezinformację wymierzoną w UE, w szczególności w Afryce i w regionie MENA, oraz do przedstawiania swych ustaleń w Parlamencie Europejskim;

#### ***Dalsze działania w obszarze stosunków między UE a Turcją***

75. wierzy, że nadszedł czas, aby poważnie zastanowić się nad stosunkami UE z Turcją oraz określić kompleksową, jednolitą i spójną strategię dla wszystkich instytucji Unii Europejskiej i państw członkowskich w perspektywie średnio- i długoterminowej; zachęca Turcję do zaangażowania się w konstruktywny dialog prowadzony w dobrej wierze – w tym w zakresie polityki zagranicznej, gdzie Turcja i UE mają odmienne zdania – w celu ponownego znalezienia wspólnej płaszczyzny i porozumienia z UE, wznowienia dialogu i współpracy w kwestii stosunków dobrosąsiedzkich oraz wznowienia procesu reform w Turcji, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru praw podstawowych; uważa, że UE powinna nadal dążyć do wszelkich możliwych form dialogu, wspólnego zrozumienia i zbliżenia stanowisk z Turcją, ale powtarza, że jeśli to się nie uda i w przypadku ponownych jednostronnych działań lub prowokacji naruszających prawo międzynarodowe, UE powinna wykorzystać wszystkie instrumenty i możliwości, jakimi dysponuje, w tym w ostateczności ukierunkowane sankcje, które nie powinny mieć negatywnego wpływu na naród turecki, społeczeństwo obywatelskie lub uchodźców w Turcji;

76. wyraża przekonanie, że UE nie powinna błędnie utożsamiać Turcji z polityką prowadzoną przez jej obecny rząd, dlatego podkreśla, że UE powinna utrzymać swe zaangażowanie we wspieraniu społeczeństwa obywatelskiego w celu ochrony i promowania wartości i zasad demokratycznych, praw człowieka i praworządności, uwzględniając silne proeuropejskie nastawienie i europejską tożsamość ogółu społeczeństwa tureckiego; wzywa w związku z tym wszystkie instytucje UE, a zwłaszcza Radę, by w swoich działaniach w stosunku do Turcji skupiły się najbardziej na wymiarze praw człowieka oraz sytuacji w zakresie podstawowych wolności i praworządności w tym kraju; zauważa niedawny wspólny komunikat w sprawie aktualnej sytuacji w zakresie stosunków politycznych, gospodarczych i handlowych między UE a Turcją (JOIN(2021)0008), który stanowi zwięzłe podsumowanie obecnej sytuacji; wyraża ubolewanie, że w konkluzjach Rady Europejskiej z marca 2021 r. nie zajęto się w wystarczającym stopniu regresją demokracji, praworządności i praw podstawowych w Turcji; podkreśla, że rządy prawa i wymiar praw człowieka powinny być centralnym elementem oceny naszej polityki wobec Turcji; wzywa zatem Komisję i Radę do wprowadzenia wymiaru praw człowieka i praworządności jako jednego z kluczowych kryteriów przy opracowywaniu kolejnych możliwych kroków w stosunkach między UE a Turcją; podkreśla, że takie działania mogłyby przyczynić się do odwrócenia obserwowanej ostatnio w Turcji regresji w zakresie podstawowych wolności i byłoby zachęcającym sygnałem dla znacznej proeuropejskiej i prodemokratycznej części społeczeństwa tureckiego;

77. jest zdania, że zarówno UE, jak i Turcja są świadome konieczności i istotności poszukiwania w swoich relacjach działań konstruktywnych i pełnych szacunku, że wzmocnienie komunikacji i dialogu na wszystkich poziomach jest kluczem do przywrócenia relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między UE a Turcją, która umożliwiłaby ustanowienie solidnych i trwałych podstaw do dalszego konstruktywnego rozwoju, ciągłej poprawy jakości życia mieszkańców i utrzymania pokoju; jest przekonany, że należy wzmocnić inne kanały komunikacji, w tym między władzami samorządowymi, aby wesprzeć istotną pracę wykonywaną przez Komitet Regionów, oraz w środowiskach akademickich, kulturalnych i dziennikarskich; wzywa wszystkie instytucje UE i państwa członkowskie do podjęcia wspólnych wysiłków na rzecz podjęcia konkretnych działań w tym zakresie oraz wzywa Komisję do przedstawienia takich działań w kolejnym sprawozdaniu na temat stosunków między UE a Turcją; zauważa, że ostatnie 78 posiedzenie Wspólnego Komitetu Parlamentarnego UE–Turcja miało miejsce w Ankarze w dniach 19 i 20 grudnia 2018 r.; wyraża ubolewanie z powodu okresu nieuzasadnionej beczynności Wspólnego Komitetu Parlamentarnego UE–Turcja i w związku z tym wyraża nadzieję na szybkie wznowienie posiedzeń Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji i Parlamentu Europejskiego w ramach Wspólnego Komitetu Parlamentarnego UE–Turcja, co stanowi ważne ramy dla dyskusji i deeskalacji;

78. apeluje o zorganizowanie spotkania przywódców UE–Turcja po rzetelnym procesie deeskalacji w celu zrewidowania obecnych ram stosunków lub opracowania nowych, bardziej skutecznych modeli stosunków;

79. uważa, że aby poprawić ogólną sytuację we wzajemnych stosunkach, obie strony muszą koniecznie używać języka szacunku, dokładać starań w celu zwalczania istniejących uprzedzeń i nieporozumień oraz umożliwić bardziej obiektywną i kompletną analizę obrazu drugiej strony wśród opinii publicznej, odwracając w ten sposób tendencję do coraz bardziej



Środa, 19 maja 2021 r.

negatywnego wzajemnego postrzegania; wzywa w związku z tym Komisję do zapoczątkowania polityki komunikacyjnej wobec społeczeństwa tureckiego, mającej na celu zwiększenie świadomości na temat UE, dostarczanie obiektywnych informacji na temat jej polityki oraz przywrócenie postrzegania UE przez obywateli tureckich; podkreśla, że wojownicza i agresywna retoryka wzmacnia jedynie ekstremalne opinie po obu stronach oraz że czysto konfrontacyjne podejście wykorzystywane jest przez tych, którzy chcą rozdzielić Turcję i UE;

o

o o

80. zobowiązuje przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Radzie, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji / Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Turcji, a także zwraca się do Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych o przetłumaczenie sprawozdania Komisji w sprawie Turcji 2020 oraz niniejszej rezolucji na język turecki i przesłanie kopii do Parlamentu.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0244

## Sprawozdania w sprawie Czarnogóry za lata 2019–2020

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Czarnogóry za lata 2019–2020 (2019/2173(INI))

(2022/C 15/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Czarnogóry, z drugiej strony <sup>(1)</sup>, który wszedł w życie 1 maja 2010 r.,
- uwzględniając wniosek Czarnogóry o członkostwo w Unii Europejskiej złożony 15 grudnia 2008 r.,
- uwzględniając opinię Komisji z 9 listopada 2010 r. w sprawie wniosku Czarnogóry o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2010)0670), decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia 16–17 grudnia 2010 r. o przyznaniu Czarnogórze statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z 29 czerwca 2012 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Czarnogórą,
- uwzględniając przystąpienie Czarnogóry do NATO 5 czerwca 2017 r.,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając Deklarację z Sofii ze szczytu UE–Bałkany Zachodnie z 17 maja 2018 r. i załączony do niej Program działań priorytetowych z Sofii,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany w dniu 28 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 listopada 2018 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Czarnogóry <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na 18. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Czarnogóra, które odbyło się w Podgoricy 25 i 26 lutego 2020 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 maja 2019 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2019 r.” (COM(2019)0260) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2019 dotyczące Czarnogóry” (SWD(2019)0217),
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Komunikat z 2020 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” (COM(2020)0660) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2020 dotyczące Czarnogóry” (SWD(2020)0353),
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641),
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z 8 kwietnia 2020 r. pt. „Komunikat w sprawie światowej reakcji UE na COVID-19” (JOIN(2020)0011),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Czarnogóry (na lata 2020–2022) z 21 kwietnia 2020 r. (SWD(2020)0066) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją przyjęte przez Radę 19 maja 2020 r.;
- uwzględniając komunikat Komisji z 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii” (COM(2020)0315),

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 1.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 127.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając 5. posiedzenie konferencji akcesyjnej z Czarnogórą na szczeblu wiceministrów 30 czerwca 2020 r. w Brukseli, podczas którego nastąpiło otwarcie negocjacji w sprawie ostatniego rozdziału poddanego przeglądowi: rozdziału 8 – Polityka konkurencji,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
- uwzględniając oświadczenie z 11 grudnia 2020 r. dotyczące wstępnych ustaleń i wniosków międzynarodowej misji obserwacji wyborów Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) OBWE z wyborów parlamentarnych w Czarnogórze, które odbyły się 30 sierpnia 2020 r.;
- uwzględniając swoje zalecenie z 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela Unii do spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r. <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając wspólną deklarację ze szczytu Parlamentu Europejskiego i przewodniczących parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, który został zwołany 28 stycznia 2020 r. przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i w którym uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia, przyjętą na szczycie UE–Bałkany Zachodnie, który odbył się w trybie wideokonferencji 6 maja 2020 r.,
- uwzględniając szczyty UE–Bałkany Zachodnie, które odbyły się w ramach procesu berlińskiego 5 lipca 2019 r. w Poznaniu i 10 listopada 2020 r. w Sofii,
- uwzględniając drugie krajowe sprawozdanie monitorujące w sprawie Czarnogóry (piąty cykl monitorowania) Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, opublikowane we wrześniu 2017 r., a także konkluzje w sprawie Czarnogóry dotyczące stanu wdrożenia zaleceń z 2017 r., opublikowane w czerwcu 2020 r.,
- uwzględniając deklarację Bałkanów Zachodnich z 5 lipca 2019 r. w sprawie integracji Romów w ramach procesu rozszerzenia UE oraz strategię na rzecz włączenia społecznego Romów i Egipcjan w Czarnogórze na lata 2016–2020,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0131/2021),
- A. mając na uwadze, że każdy kraj objęty procesem rozszerzenia jest oceniany odrębnie na podstawie indywidualnych osiągnięć, a o harmonogramie przystąpienia decyduje tempo i jakość reform;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej każde państwo europejskie może ubiegać się o członkostwo w Unii Europejskiej, o ile spełnia wszystkie kryteria kopenhaskie, w tym zapewnia poszanowanie i ochronę mniejszości;
- C. mając na uwadze, że demokracja i praworządność są podstawowymi wartościami, na których opiera się UE, oraz centralnym elementem zarówno procesu rozszerzenia, jak i procesu stabilizacji i stowarzyszenia; mając na uwadze, że reformy są niezbędne, by zająć się wyzwaniami, które wciąż istnieją w tych obszarach;
- D. mając na uwadze, że Czarnogóra znajduje się obecnie na najbardziej zaawansowanym etapie procesu negocjacji, otworzywszy negocjacje w sprawie wszystkich 33 poddawanych przeglądowi rozdziałów dotyczących dorobku prawnego UE i zamknąwszy wstępnie negocjacje dotyczące trzech rozdziałów;
- E. mając na uwadze, że Czarnogóra wciąż odnotowuje duże osiągnięcia w realizacji zobowiązań wynikających z układu o stabilizacji i stowarzyszeniu;
- F. mając na uwadze, że wybory parlamentarne, które odbyły się 30 sierpnia 2020 r., doprowadziły do pierwszego w tym kraju przekazania władzy w warunkach demokracji od czasu wprowadzenia systemu wielopartyjnego; mając na uwadze, że przekazanie to odbyło się w sposób uporządkowany;
- G. mając na uwadze, że poprzedni rząd uznał wyniki wyborów i przekazanie władzy, potwierdzając tym samym poziom dojrzałości demokratycznej i postępy osiągnięte w Czarnogórze;

---

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0168.

Środa, 19 maja 2021 r.

- H. mając na uwadze, że Unia Europejska jest największym partnerem handlowym Czarnogóry odpowiadającym za 37 % całkowitego eksportu i 47 % całkowitego importu towarów, a wartość wymiany handlowej w 2019 r. wyniosła 1,38 mld EUR;
- I. mając na uwadze, że UE jest największym dostawcą pomocy finansowej dla Czarnogóry oraz że Czarnogóra korzysta z pomocy przedakcesyjnej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), przy czym pomoc ta wyniosła w latach 2007–2020 łącznie 504,9 mln EUR;
- J. mając na uwadze, że UE uruchomiła 38 mln EUR w ramach natychmiastowego wsparcia dla Bałkanów Zachodnich w celu uporania się z nadzwyczajną sytuacją zdrowotną spowodowaną pandemią Covid-19;
- K. mając na uwadze, że UE zgodziła się na realokację 374 mln EUR z IPA, by pomóc w łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19 w regionie Bałkanów Zachodnich; mając na uwadze, że Komisja i Czarnogóra uzgodniły przekazanie kwoty 53 mln EUR;
- L. mając na uwadze, że Czarnogórze zaoferowano również pakiet pomocy makrofinansowej o wartości 60 mln EUR oraz że od 1999 r. w ramach pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego udostępniono 804 mln EUR;
- M. mając na uwadze, że Komisja przyjęła pakiet w wysokości 70 mln EUR w ramach IPA II, aby pomóc w finansowaniu dostępu krajów Bałkanów Zachodnich do szczepionek przeciwko COVID-19 zamawianych przez państwa członkowskie UE; mając na uwadze, że w październiku 2020 r. Czarnogóra podpisała umowę w ramach inicjatywy COVAX obejmującą otrzymanie 248 800 dawek szczepionek przeciwko COVID-19;
- N. mając na uwadze, że Romowie i Egipcjanie zostali szczególnie dotknięci pandemią COVID-19, ponieważ nadal są ofiarami głęboko zakorzenionych uprzedzeń zarówno w środowisku społecznym, jak i zawodowym;

### ***Zaangażowanie w proces rozszerzenia***

1. z zadowoleniem przyjmuje nieustanne zaangażowanie Czarnogóry w proces integracji z UE i osiągnięte przez nią ogólne postępy;
2. podkreśla znaczenie szybkiego wdrożenia zmienionej metodyki rozszerzenia opartej na tematycznych klastrach rozdziałów negocjacyjnych i stopniowego wprowadzania poszczególnych strategii politycznych i programów UE w celu przyspieszenia całego procesu negocjacyjnego i dostarczenia obywatelom Czarnogóry jasnych i namacalnych bodźców będących przedmiotem ich bezpośredniego zainteresowania;
3. z zadowoleniem przyjmuje otwarcie rozdziału 8 (polityka konkurencji) oraz decyzję Czarnogóry o przyjęciu zmienionej metodyki rozszerzenia; apeluje w szczególności do Czarnogóry o skuteczne spełnienie kryteriów pośrednich dla rozdziałów 23 i 24, co będzie kolejnym kluczowym etapem, i zdecydowanie popiera zamknięcie rozdziałów akcesyjnych, ponieważ Czarnogóra realizuje reformy w oparciu o wymagane kryteria; przypomina, że od otwarcia pierwszego rozdziału w grudniu 2012 r. tymczasowo zamknięto trzy rozdziały, i zachęca Czarnogórę do wyraźnego skupienia się na pracy nad osiągnięciem kryteriów zamknięcia we wszystkich pozostałych rozdziałach;
4. z zadowoleniem przyjmuje, że wybory, które odbyły się 30 sierpnia 2020 r., doprowadziły do pierwszego przekazania władzy od czasu wprowadzenia systemu wielopartyjnego, przy pełnym poszanowaniu standardów demokratycznych i konstytucji Czarnogóry, a także fakt, że w opinii OBWE/ODIHR wybory przeprowadzono w sposób skuteczny, konkurencyjny i przejrzysty; zauważa z uznaniem, że wyniki wyborów nie zostały zakwestionowane i że wszyscy wybrani parlamentarzyści faktycznie przystąpili do pełnienia obowiązków; wyraża zaniepokojenie z powodu doniesień o kierowane z zagranicy działania w zakresie wywierania wpływu na przebieg wyborów;
5. z zadowoleniem przyjmuje, że w pierwszym dniu swojej pracy nowo utworzony rząd Czarnogóry przeprowadził wymianę poglądów z posłami do Parlamentu Europejskiego i urzędnikami UE, jak również wyrażne zobowiązanie nowego rządu do dalszego dążenia do integracji z UE, spełnienia standardów niezbędnych dla postępu kraju na drodze do UE i do wzmocnienia sojuszu transatlantyckiego;
6. podkreśla, że nie wolno zaprzepaścić wcześniejszych osiągnięć w procesie reform i zachęca nowy rząd do wykorzystania swojego mandatu w celu przyspieszenia reform związanych z UE i negocjacji akcesyjnych; zauważa, że do tego, by Czarnogóra mogła poczynić postępy na drodze do UE, potrzeba otwartego i konstruktywnego dialogu między wszystkimi zainteresowanymi stronami z kręgów politycznych i społecznych, a także porozumienia w kluczowych kwestiach dotyczących ogólnych postępu kraju;

Środa, 19 maja 2021 r.

7. podkreśla potrzebę opartej na współpracy i konstruktywnej kohabitacji między prezydentem, nowym rządem i nowym parlamentem (Skupština), w celu zwiększenia postępów na drodze Czarnogóry do UE i dalszego przyspieszenia demokratycznych postępów kraju; wzywa wszystkie strony do przestrzegania demokratycznych i konstytucyjnych zasad;
8. z zadowoleniem przyjmuje ostatnie badania opinii publicznej, które pokazują, że coraz większa liczba obywateli Czarnogóry (76,6 %) popiera przyszłe członkostwo tego kraju w UE, co jest wyraźnym sygnałem dla nowego rządu, że naród chce reform w oparciu o wartości europejskie; zauważa, że jest to jeden z najwyższych wskaźników poparcia społecznego dla UE w regionie; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2020 r. Komisja nadała nowy impuls rozszerzeniu, przedstawiając nową strategię dla Bałkanów Zachodnich oraz plan gospodarczo-inwestycyjny;
9. pochwała postępy poczynione przez Czarnogórę w kilku obszarach negocjacji akcesyjnych, w tym w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej oraz walki z przestępczością zorganizowaną (w tym pierwsze wyniki uzyskanie w zakresie handlu ludźmi i przemytu narkotyków); wzywa władze do przyspieszenia reform politycznych i gospodarczych, zwłaszcza w dziedzinie praworządności i praw podstawowych, sądownictwa, wolności mediów i walki z korupcją, gdzie należy poczynić dalsze znaczące postępy;
10. apeluje o czynne zaangażowanie i odpowiednie włączenie krajów Bałkanów Zachodnich, w tym społeczeństwa obywatelskiego i młodzieży, do konferencji w sprawie przyszłości Europy oraz uwzględnienie ich wkładu, biorąc pod uwagę ich dążenie do stania się w przyszłości państwami członkowskimi UE;
11. domaga się zapewnienia nowych możliwości prowadzenia dialogu politycznego i merytorycznego na wysokim szczeblu z krajami Bałkanów Zachodnich dzięki regularnym szczytom UE–Bałkany Zachodnie i intensywniejszym kontaktom ministerialnym i parlamentarnym, aby wzmocnić polityczną wiarygodność procesu rozszerzenia oraz zapewnić silniejszą kontrolę i większe zaangażowanie na wysokim szczeblu, o co wnioskowano także w zmienionej metodyce rozszerzenia;
12. przypomina, że w interesie rządu leży zapewnienie odpowiedniej reprezentacji za granicą; w związku z tym odnosi się do kwestii oczekiwanego mianowania szefa misji Czarnogóry przy UE;

### **Demokracja i praworządność**

13. przyjmuje do wiadomości ustalenia i wnioski międzynarodowych obserwatorów z OBWE/ODIHR i wzywa władze do pełnego zastosowania się do ich zaleceń w odpowiednim czasie przed następnymi wyborami krajowymi; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez rząd decyzji w sprawie ustanowienia Rady ds. Kontroli Spisu Wyborców; zauważa, że w grudniu 2020 r. Skupština przyjęła decyzję w sprawie utworzenia komitetu ds. kompleksowej reformy ordynacji wyborczej i oczekuje, że komitet ten zacznie działać bez dalszej zwłoki;
14. zachęca Czarnogórę do przeprowadzenia wyborów lokalnych jednocześnie w całym kraju, aby zapewnić większą stabilność demokracji, uniknąć nieustającego prowadzenia kampanii i rozluźnić napiętą atmosferę polityczną; wyraża rozczarowanie, że pomimo ponadpartyjnego porozumienia w sprawie przeprowadzania wyborów lokalnych w tym samym dniu, ramy prawne nadal nie uwzględniają tej kwestii w wystarczającym stopniu; przypomina, że do zmiany ordynacji wyborczej do samorządu i parlamentu potrzebna jest większość dwóch trzecich głosów, co wymaga szerokiego konsensusu partii parlamentarnych;
15. wzywa wszystkie siły polityczne w nowo wybranej Skupštinie do zaangażowania się w konstruktywny, znaczący i pluralistyczny dialog w parlamencie, ponieważ jest to klucz do udanej demokracji parlamentarnej; z zadowoleniem przyjmuje decyzję opozycji, aby nie bojkotować prac Skupštiny, oraz przypomina, że funkcjonująca demokracja parlamentarna opiera się na udziale zarówno rządzących, jak i opozycji w parlamentarnym procesie decyzyjnym; podkreśla, że szeroki konsensus pomiędzy rządzącą większością a opozycją ma zasadnicze znaczenie dla postępów na drodze do przystąpienia do UE i dla reform; apeluje o działania mające na celu poprawę dialogu i zaufania na całej scenie politycznej;
16. z zadowoleniem przyjmuje niedawne nominacje do czarnogórskiej delegacji do Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia (SAPC) UE–Czarnogóra, a tym samym skompletowanie składu czarnogórskiej delegacji do SAPC; wzywa do jak najszybszego wznowienia prac SAPC i z zadowoleniem przyjmuje zdalne posiedzenie SAPC zaplanowane na czerwiec 2021 r.; podkreśla znaczenie wymian parlamentarnych i wznowienia posiedzeń odbywających się dwa razy w roku;

Środa, 19 maja 2021 r.

17. z zadowoleniem przyjmuje działania mające na celu poprawę nadzorczą roli Skupštiny oraz jej przejrzystości i otwartości na obywateli i społeczeństwo obywatelskie; wzywa nowo wybraną Skupštinę do zapewnienia pluralistycznego dialogu politycznego w parlamencie i wzmocnienia roli społeczeństwa obywatelskiego;

18. ponownie podkreśla znaczenie przyspieszenia prac nad wdrożeniem planów działania dotyczących rozdziałów 23 i 24 oraz innych dokumentów strategicznych dotyczących praworządności i praw podstawowych, w szczególności poprzez skuteczny dialog międzypartyjny mający na celu zapewnienie wymaganej większości kwalifikowanej przy obsadzaniu kluczowych stanowisk sędziowskich i prokuratorskich, a także przez prowadzenie konsultacji społecznych i eksperckich dotyczących zmiany najważniejszych przepisów; wyraża zaniepokojenie, że grupa robocza ds. rozdziału 24 nie spotkała się w ciągu ostatniego roku;

19. wyraża zaniepokojenie ostatnimi wydarzeniami dotyczącymi specjalnego prokuratora ds. przestępczości zorganizowanej i korupcji, a także planowanymi zmianami w składzie Rady Prokuratorskiej; zachęca rząd Czarnogóry do zmiany kluczowych aktów prawnych, w tym w przypadku proponowanych poprawek do ustawy o prokuraturze i ustawie o Prokuraturze Specjalnej, zgodnie ze standardami demokratycznymi i ustaloną praktyką na szczeblu europejskim, a także do zastosowania się do opinii Komisji Weneckiej w tej sprawie; podkreśla, że niezależne funkcjonowanie i uczciwość Prokuratury Specjalnej ma kluczowe znaczenie dla postępów Czarnogóry w dziedzinie praworządności;

20. wyraża ubolewanie z powodu ograniczonych postępów w dziedzinie sądownictwa i wzywa władze Czarnogóry do pilnego zajęcia się pozostającymi wyzwaniem dotyczącymi niezależności, profesjonalizmu, skuteczności i rozliczalności sądownictwa przez wdrożenie obowiązujących przepisów i zgodnie z zaleceniami wydanymi przez Grupę Państw przeciwko Korupcji (GRECO) i Komisję Wenecką; podkreśla, że Czarnogóra musi poczynić dalsze postępy w zakresie reformy praworządności, w tym dokonywać postępów we przeprowadzaniu reformy sądownictwa zgodnie z dobrymi demokratycznymi normami i praktykami, a nie wycofywać się z tej reformy; przypomina, że w wyniku reform, jakie Czarnogóra przeprowadziła, dysponuje ona organami i mechanizmami, które zapewniają niezależność i rozliczalność sądową i prokuratorską; zachęca władze, by konsekwentnie korzystały z tych mechanizmów oraz by opierały się na wykonanej pracy w celu osiągnięcia dalszych rezultatów i poprawy wyników w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną;

21. wyraża głębokie zaniepokojenie dokonaną przez Radę Sądownictwa wykładnią konstytucji, która przyzwala na bezprawne ponowne mianowanie prezesów sądów na więcej niż dwie kadencje; zauważa, że prezes Sądu Najwyższego oraz prezesi sądów pierwszej instancji w Barze, Kotorze i Plawie podali się do dymisji po wezwaniu sędziów sprawujących wiele mandatów do rezygnacji z pełnionych funkcji, co jest zgodne z dobrą praktyką europejską i standardami demokratycznymi;

22. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że poczyniono pewne postępy w walce z przestępczością zorganizowaną, w szczególności w zakresie zwiększenia zdolności i profesjonalizmu policji; zachęca Czarnogórę do kontynuowania wysiłków w tej dziedzinie, w szczególności przez zwalczanie siatek przestępczych działających na skalę międzynarodową, ze szczególnym naciskiem na walkę z praniem pieniędzy, handlem ludźmi, narkotykami i bronią, nielegalnym hazardem i przemytem papierosów, oraz śledzenie ich ewentualnych powiązań z lokalnymi politykami i przedstawicielami instytucji państwowych;

23. wyraża uznanie dla wicepremiera, który niedawno aresztował ważne osobistości zaangażowane w przestępczość zorganizowaną; zdecydowanie potępia skierowane przeciwko niemu groźby śmierci; wzywa, aby wspierać i chronić wszystkich urzędników, którzy zwalczają korupcję i przestępczość zorganizowaną, nawet z narażeniem własnego życia, i wyraża solidarność z nimi;

24. podkreśla, że nadal istnieją systemowe braki w systemie sądownictwa karnego, którymi należy się zająć w pierwszej kolejności; wzywa władze do wprowadzenia konkretnych środków ograniczających stosowanie ugód sądowych do wyjątkowych przypadków w celu zwiększenia przejrzystości i wiarygodności reakcji wymiaru sprawiedliwości na przestępczość zorganizowaną;

25. jest poważnie zaniepokojony ograniczonymi postępami w walce z korupcją i wzywa odpowiedzialne instytucje do znacznej poprawy wyników kraju w zakresie konfiskaty mienia pochodzącego z działalności przestępczej, ścigania i wydawania wyroków skazujących, zwłaszcza w głośnych sprawach, przez znaczną poprawę jakości i niezależności postępowań przygotowawczych i egzekwowania prawa;

26. zauważa pewne pozytywne zmiany w działaniach Agencji Zapobiegania Korupcji; podkreśla jednak, że nadal występują wyzwania związane z jej niezależnością i ustalaniem priorytetów, oraz wzywa agencję do niezależnego działania i konsekwentnego wdrażania ustawy o zapobieganiu korupcji;

Środa, 19 maja 2021 r.

27. ponownie podkreśla potrzebę zdecydowanej reakcji wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych na korupcję na wysokim szczeblu; przypomina o potrzebie skutecznej reakcji na domniemane nadużywanie zasobów państwowych na rzecz partii politycznych oraz nielegalne finansowanie partii politycznych;

28. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz wdrożenia reformy administracji publicznej oraz osiągnięte już rezultaty; jest zaniepokojony ustaleniami, zgodnie z którymi przynależność partyjna nadal mocno wpływa na zatrudnienie w sektorze publicznym w Czarnogórze, i apeluje do nowego rządu o unikanie motywowanego politycznie zwalniania i zatrudniania pracowników służby cywilnej; wzywa władze Czarnogóry do kontynuowania starań na rzecz stworzenia sprawnie działającej administracji publicznej i zatrzymania wiedzy fachowej, w szczególności w zakresie procesu przystąpienia do UE, i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje przejrzyste procedury nominacji; wyraża ubolewanie, że zdolności instytucjonalne agencji ds. konkurencji i agencji antykorupcyjnej wciąż są niewielkie;

29. wyraża zaniepokojenie przyjętymi w Skupštinie poprawkami do ustawy o urzędnikach służby cywilnej i pracownikach państwowych, które obniżają kryteria zatrudnienia w administracji publicznej i mogą zniweczyć postępy w reformie administracji publicznej mającej na celu wdrożenie zatrudnienia opartego na kryteriach merytorycznych;

30. z zadowoleniem przyjmuje obietnice nowego rządu dotyczące znacznego zwiększenia przejrzystości we wszystkich dziedzinach, w tym w finansach publicznych, i zachęca go do pilnego opracowania i przyjęcia ulepszonej ustawy o swobodnym dostępie do informacji;

31. odnotowuje zbliżający się spis ludności i mieszkań w Czarnogórze oraz wzywa odpowiedzialne instytucje do przeprowadzenia go zgodnie z europejskimi standardami i międzynarodowymi zaleceniami; apeluje o unikanie jakiegokolwiek upolitycznienia tego procesu i wzywa do zbadania wszystkich zarzutów związanych z zagraniczną ingerencją w procedurę spisu powszechnego;

32. wzywa władze Czarnogóry, aby w ramach programu obywatelstwa dla inwestorów, który wygaśnie w 2021 r., poświęciły szczególną uwagę praniu pieniędzy, uchylaniu się od opodatkowania i wszelkiej innej działalności przestępczej; z zadowoleniem przyjmuje niedawną decyzję rządu Czarnogóry o stopniowym wycofaniu tego programu do końca roku;

### **Poszanowanie podstawowych wolności i praw człowieka**

33. ubolewa nad stanem wolności wypowiedzi i wolności mediów, w której to dziedzinie w pięciu kolejnych sprawozdaniach Komisji odnotowano „brak postępów”, zwłaszcza jeśli chodzi o działalność nadawcy publicznego RTCG; stanowczo potępia wszelkiego rodzaju ataki na media i zastraszanie dziennikarzy oraz wzywa do pilnego i skutecznego zbadania tych przypadków, w tym przypadków z przeszłości, aby położyć kres bezkarności przestępstw wobec dziennikarzy; wyraża ubolewanie, że niektóre przypadki przemocy wobec dziennikarzy wciąż pozostają nierozwiązane; apeluje o podjęcie dalszych kroków z myślą o zagwarantowaniu niezależności mediów i dziennikarzy; wzywa Czarnogórę do zapewnienia warunków sprzyjających skutecznemu korzystaniu z wolności wypowiedzi, która jest jedną z podstawowych wartości UE i kluczowym elementem procesu przystąpienia Czarnogóry do UE;

34. wyraża zaniepokojenie wysoką polaryzacją krajobrazu medialnego, w szczególności rosnącą skalą dezinformacji, która ma również na celu nasilenie napięć etnicznych, zniekształcanie procesów wyborczych i zmniejszenie poparcia społeczeństwa dla integracji euroatlantyckiej; podkreśla, że umiejętności korzystania z mediów oraz wolność i niezależność mediów mają kluczowe znaczenie dla zwalczania dezinformacji; podkreśla potrzebę usprawnienia koordynacji, aby zwalczać regionalne kampanie dezinformacyjne;

35. wzywa do wzmocnienia współpracy europejskiej z Czarnogórą w zakresie zajmowania się dezinformacją, zagrożeniami dla cyberbezpieczeństwa i zagrożeniami hybrydowymi, które mają osłabić europejską perspektywę regionu; jest zaniepokojony rosnącą podatnością Czarnogóry na zagrożenia ze względu na wzrost jej długu publicznego, w szczególności względem Chin; w tym kontekście wzywa Komisję i rząd Czarnogóry, aby razem pracowały nad znalezieniem rozwiązania w związku z bardzo kontrowersyjnym, zaciągniętym przez poprzedni rząd, chińskim kredytem na autostradę Bar-Boljare, aby uniknąć zależności od zadłużenia i sytuacji, w której Czarnogóra będzie zmuszona przekazać zabezpieczenie wierzycielom chińskim; podkreśla, że władze Czarnogóry muszą równolegle przeprowadzić gruntowne i przejrzyste dochodzenie w sprawie tego kredytu i związanych z nim wydatków oraz pociągnąć osoby odpowiedzialne politycznie do odpowiedzialności; wzywa Komisję, by wraz z międzynarodowymi instytucjami finansowymi znalazła rozsądne rozwiązanie w celu wsparcia stabilności budżetowej i reform Czarnogóry zgodnie z europejską perspektywą tego kraju;

Środa, 19 maja 2021 r.

36. wzywa Czarnogórę, państwa członkowskie UE i delegaturę Unii Europejskiej w Czarnogórze do dalszego prowadzenia aktywniejszej i skuteczniejszej polityki komunikacyjnej dotyczącej perspektywy europejskiej, ukierunkowanej zarówno na obywateli Czarnogóry, jak i obywateli Unii, oraz do kontynuowania skoordynowanych wysiłków na rzecz zwiększenia widoczności projektów finansowanych przez UE; wzywa Komisję i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, aby wsparły utworzenie centrum doskonałości ds. dezinformacji skupionego na Bałkanach;

37. wzywa władze Czarnogóry, by podejmowały konkretne działania na rzecz budowania odporności i cyberbezpieczeństwa, ponieważ kraj ten znajduje się pod coraz większą presją z powodu ingerencji zagranicznych, które mają na celu osłabienie jego państwowości i prozachodniej orientacji, a także by ściślej nadzorowały krajobraz medialny w celu zwalczania fałszywych informacji i innych działań dezinformacyjnych, w szczególności tych, które wynikają ze szkodliwych wpływów zagranicznych, oraz by zapewniły niezależność operacyjną czarnogórskich organów ds. regulacji mediów i nadawcy publicznego, przy czym należy zachować równowagę między zwalczaniem dezinformacji a nieproporcjonalnym ograniczeniem wolności wypowiedzi w internecie;

38. stanowczo potępia werbalne i fizyczne ataki na mniejszości narodowe oraz ich zastraszanie, szczególnie w Pljevlji po wyborach parlamentarnych w sierpniu 2020 r., a ostatnio w Berane i Niksicu; wzywa władze Czarnogóry do dokładnego zbadania wszystkich tych incydentów i postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości;

39. podkreśla potrzebę ochrony praw wszystkich mniejszości narodowych, zwłaszcza że niektóre z nich nie mają już przedstawicieli w partiach reprezentujących mniejszości w Skupštinie; wzywa władze Czarnogóry do zwrócenia szczególnej uwagi na kwestie związane z przynależnością narodową i etniczną obywateli Czarnogóry; odnotowuje w związku z tym niedawną propozycję rządu Czarnogóry dotyczącą zmiany ustawy o obywatelstwie czarnogórskim; podkreśla, że wszelkie zmiany wprowadzane do takich newralgicznych ustaw muszą być przedmiotem szeroko zakrojonych konsultacji i powinny być przyjmowane wyłącznie zgodnie ze standardami demokratycznymi i utrwaloną praktyką europejską oraz z myślą o realizacji europejskiej perspektywy Czarnogóry; wzywa do poszanowania wieloetnicznej tożsamości kraju, w tym używanych języków, dziedzictwa kulturowego i tradycji społeczności lokalnych; podkreśla, że należy poczynić dalsze postępy w zakresie włączenia społecznego Romów i Egipcjan na rynku pracy, w systemie edukacji i życiu publicznym w Czarnogórze, oraz wzywa władze, by zapewniły im dostęp do dokumentów osobistych, zagwarantowały im status prawny i skutecznie przeciwdziałały nawoływaniu do nienawiści;

40. przyjmuje do wiadomości ustawę o ochronie przed przemocą domową i planowane zmiany do niej oraz wzywa władze Czarnogóry do jej gruntownego wdrożenia, również w drodze przeznaczenia wystarczających zasobów, ponieważ przemoc ze względu na płeć, przemoc domowa i przemoc wobec dzieci nadal budzą poważne obawy; wzywa do zwiększenia czujności i stworzenia systemów wsparcia dla ofiar przemocy domowej w czasie pandemii COVID-19;

41. wzywa władze, by zadbały o staranne wdrożenie norm określonych w Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencji stambulskiej), w tym dzięki zwiększeniu liczby dobrze wyszkolonych i uwrażliwionych na kwestie płci funkcjonariuszy organów ścigania i sędziów, aby zapewnić prawidłowe prowadzenie dochodzeń w sprawie tych przestępstw i ich ściganie, a także by wprowadziły skuteczne środki przeciwko molestowaniu seksualnemu, w tym w miejscu pracy;

42. wyraża zaniepokojenie słabymi wynikami obecnych strategii politycznych i projektów mających na celu zachęcanie kobiet do udziału w rynku pracy, kształtowaniu polityki i polityce oraz stawianie czoła trudnościom w polityce zatrudnienia i społecznej; wyraża w związku z tym ubolewanie z powodu malejącej liczby kobiet w parlamencie i braku zrównoważonej pod względem płci reprezentacji politycznej w wyborach oraz w nowej Skupštinie i nowym rządzie; wzywa do podjęcia niezbędnych środków prawnych i politycznych w celu promowania udziału kobiet w polityce;

43. przypomina, że choć rząd Czarnogóry zatwierdził roczny plan działania dotyczący strategii na rzecz ochrony osób z niepełnosprawnościami przed dyskryminacją i na rzecz promowania równości, to teraz jeszcze trzeba ten plan wdrożyć; ubolewa, że osoby z niepełnosprawnościami nadal mierzą się z dyskryminacją i mają utrudniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości; podkreśla, że należy poprawić dostęp do usług opieki zdrowotnej dla osób z niepełnosprawnościami, osób wewnątrznie przesiedlonych i innych słabszych grup;

44. z zadowoleniem przyjmuje postępy w zakresie ochrony praw osób LGBTI i to, że Czarnogóra jest pierwszym krajem w regionie, który przyjął ustawę o związkach homoseksualnych; wzywa władze, by zapewniły spełnienie wszystkich warunków niezbędnych do jej odpowiedniego wdrożenia; podkreśla, że należy poprawić sytuację osób transseksualnych i niebinarnych; z zadowoleniem przyjmuje pokojowy przebieg Parady Równości w 2019 r.; wzywa władze Czarnogóry do dalszej poprawy klimatu włączenia społecznego i tolerancji oraz do gromadzenia zdezagregowanych danych dotyczących mowy nienawiści i przestępstw na tle orientacji seksualnej i tożsamości płciowej;



Środa, 19 maja 2021 r.

45. wzywa władze Czarnogóry, by kontynuowały rzeczywisty dialog na temat wolności wyznania z przedstawicielami religijnymi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, zgodnie z opinią Komisji Weneckiej z dnia 24 czerwca 2019 r.; wzywa kraje sąsiednie do powstrzymania się od ingerencji w tę kwestię i inne wewnętrzne sprawy Czarnogóry;

46. wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że nowy rząd przyjął poprawki do ustawy o wolności religii lub przekonań oraz o statusie prawnym wspólnot religijnych w trybie pilnym, bez debaty publicznej i bez dialogu ze wszystkimi wspólnotami religijnymi oraz bez zasięgnięcia opinii Komisji Weneckiej; odnotowuje, że prezydent podpisał ustawę;

### **Pojednanie, stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca międzynarodowa**

47. wyraża uznanie dla Czarnogóry za jej zaangażowanie w integracyjną współpracę regionalną oraz pochwała konstruktywną rolę, jaką odgrywa ona w regionie Bałkanów Zachodnich, a także z zadowoleniem przyjmuje jej czynny udział w licznych inicjatywach regionalnych; podkreśla, że współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie są powiązane z unijną perspektywą Czarnogóry;

48. z zadowoleniem przyjmuje podpisanie w maju 2019 r. protokołu w sprawie ustalenia przejścia granicznego między Bośnią i Hercegowiną, Czarnogórą a Republiką Serbii i zachęca Czarnogórę do dalszego zajmowania się – w konstruktywnym duchu i na jak najwcześniejszym etapie procesu akcesyjnego – nierozstrzygniętymi kwestiami dwustronnymi z sąsiadami, w tym nierozwiązanymi kwestiami dotyczącymi wytyczenia granic z Serbią i Chorwacją; przypomina, że należy przestrzegać obowiązujących dwustronnych umów granicznych; przypomina, że spory graniczne powinny być rozstrzygane w duchu stosunków dobrosąsiedzkich, dwustronnie i za pośrednictwem istniejących mechanizmów międzynarodowych; zauważa, że stosunki dwustronne z Serbią były naznaczone napięciami, i nalega, aby wszystkie spory dwustronne były rozwiązywane w drodze otwartego i niekonfrontacyjnego dialogu, przy jednoczesnym unikaniu wszelkich form zagranicznej ingerencji w sprawy wewnętrzne;

49. zdecydowanie potępia negowanie ludobójstwa w Srebrenicy oraz kwestionowanie orzeczeń i legitymacji Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii (MTKJ) przez ministra sprawiedliwości, praw człowieka i praw mniejszości; z zadowoleniem przyjmuje szybkie skrytykowanie tych wystąpień przez innych członków rządu oraz propozycję jego odwołania;

50. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie wspólnego rynku regionalnego, ponieważ doprowadzi do pełnego przystąpienia tego kraju do jednolitego rynku UE; jest głęboko przekonany, że takie inicjatywy mogą być ważnym narzędziem zwiększania potencjału, atrakcyjności i konkurencyjności regionu, a w szczególności mogą pomóc gospodarkom regionalnym w procesie odbudowy po pandemii;

51. zdecydowanie potępia wszelkie próby negocjowania ludobójstwa w Srebrenicy lub wszelkich innych zbrodni wojennych, które miały miejsce w byłej Jugosławii, podejmowane przez polityków w Czarnogórze i w innych częściach regionu; z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przez rządy Bośni i Hercegowiny oraz Czarnogóry protokołu o współpracy w zakresie poszukiwania osób zaginionych, co stanowi dobry przykład współpracy przy prowadzeniu dochodzeń w sprawach osób zaginionych; wyraża zaniepokojenie brakiem postępów w rozwiązywaniu kwestii zbrodni wojennych popełnionych w Czarnogórze i wzywa władze do zintensyfikowania wysiłków w celu ukarania sprawców i ustalenia, co stało się z zaginionymi, oraz do wspierania i rozwijania utworzonego Centrum Dokumentacji i Informacji;

52. ponownie wyraża poparcie dla planowanego utworzenia komisji regionalnej na potrzeby ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków łamania praw człowieka w byłej Jugosławii (RECOM); wyraża uznanie dla rządów Czarnogóry za ich zaangażowanie i wypełnianie obowiązków w ramach członkostwa w regionalnym biurze ds. współpracy na rzecz młodzieży, a także podkreśla znaczenie obecnego rotacyjnego przewodnictwa Czarnogóry w tej organizacji;

53. wzywa władze Czarnogóry do pełnego przestrzegania przepisów dotyczących dziedziczenia po byłej Socjalistycznej Federacyjnej Republice Jugosławii (SFRJ), przede wszystkim w odniesieniu do mienia wojskowego;

54. pochwała pełne dostosowanie się Czarnogóry do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz jej czynny udział w unijnych misjach w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, zwłaszcza w operacji „Siły morskie UE w Somalii – operacja Atalanta” i w misji szkoleniowej UE w Mali, oraz w innych misjach międzynarodowych, w szczególności w misji ONZ na rzecz referendum w Saharze Zachodniej, w siłach pokojowych ONZ na Cyprze, w prowadzonej przez NATO misji Resolute Support w Afganistanie oraz w misji NATO w Kosowie (KFOR);

Środa, 19 maja 2021 r.

55. wyraża zaniepokojenie nominacjami rządowymi w sektorach bezpieczeństwa i wywiadu wojskowego oraz obawia się, że strategiczny sojusz Czarnogóry z UE i NATO może zostać zakwestionowany; podkreśla strategiczne znaczenie członkostwa Czarnogóry w NATO i zachęca władze Czarnogóry do współpracy z UE i NATO w dziedzinie cyberbezpieczeństwa i odporności na zagraniczne ingerencje;
56. podkreśla, że UE i Stany Zjednoczone muszą wzmocnić partnerstwo i koordynację na Bałkanach Zachodnich, aby przyspieszyć najważniejsze reformy, poprawić zarządzanie i umożliwić pojednanie;
57. z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione przez Czarnogórę w zakresie międzynarodowej współpracy policyjnej i jej odnowione zaangażowanie na rzecz tej współpracy, a także zachęca Czarnogórę do kontynuowania wysiłków z myślą o stawieniu czoła nielegalnej migracji poprzez dalsze rozwijanie międzynarodowej współpracy w zakresie ochrony granic i readmisji oraz zwiększanie zdolności do ścigania sieci przemytu migrantów;
58. odnotowuje wejście w życie umowy o współpracy w zakresie zarządzania granicami między Czarnogórą a Europejską Agencją Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex); umożliwi ona Fronteksowi wspieranie Czarnogóry w zarządzaniu granicami, a także prowadzenie wspólnych operacji i zwalczanie przestępczości transgranicznej na granicach morskich tego państwa, w tym przemytu narkotyków i broni oraz handlu ludźmi i terroryzmu;
59. wzywa władze Czarnogóry, by utrzymały poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i prawa międzynarodowego w centrum polityki dotyczącej migracji i granic; apeluje, aby działania prowadzone przez Frontex na terytorium Czarnogóry przestrzegały tych samych standardów;

### **Gospodarka a pandemia COVID-19**

60. z zadowoleniem przyjmuje postępy Czarnogóry w zwiększaniu stabilności sektora finansowego, a także w poprawianiu warunków na rynku pracy; zauważa jednak, że stopa bezrobocia jest nadal wysoka, zwłaszcza wśród kobiet, młodych ludzi, Romów i osób o niskich kwalifikacjach; zachęca władze do zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy oraz do zajęcia się takimi kwestiami jak różnice w zatrudnieniu i wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn oraz przystępna cenowo opieka nad dziećmi;
61. wyraża zaniepokojenie, że ustawa budżetowa na rok 2021 została zaproponowana dopiero pod koniec 2020 r., i apeluje o bardziej przejrzystą i terminową krajową procedurę budżetową;
62. z zadowoleniem przyjmuje, że Czarnogóra wdrożyła niezbędne reformy w celu dostosowania się do unijnych zasad dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych i że Rada usunęła ją (w dniu 18 lutego 2020 r.) z wykazu jurysdykcji niechętnych współpracy do celów podatkowych;
63. zachęca Czarnogórę do zintensyfikowania prac nad lepszym dostosowaniem systemu edukacji do rynku pracy, aby skuteczniej przeciwdziałać zjawisku niedopasowania umiejętności i drenażu mózgow wśród młodych ludzi; wzywa władze Czarnogóry, by dążyły do otwartej i przejrzystej polityki w dziedzinie zasobów ludzkich w administracji publicznej oraz by zwiększyły inwestycje publiczne na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego;
64. z niepokojem odnotowuje wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę Czarnogóry, jako że jej produkt krajowy brutto spadł w 2020 r. o 14,3 %; wzywa rząd do prowadzenia odpowiedzialnej polityki makroekonomicznej i fiskalnej z uwagi na wysoki dług publiczny; zachęca władze, by jak najlepiej wykorzystały pomoc UE w celu złagodzenia skutków kryzysu, w tym do opracowania i wdrożenia ukierunkowanych środków mających na celu złagodzenie wpływu pandemii na zmarginalizowane społeczności i osoby znajdujące się w trudnej sytuacji; podkreśla, jak ważne jest rozwijanie u młodzieży umiejętności w zakresie przedsiębiorczości;
65. wzywa Komisję, by wspierała wysiłki Czarnogóry na rzecz zmniejszenia bezrobocia, które znacznie wzrosło podczas pandemii COVID-19, w szczególności w odpowiadającym za ponad 20 % PKB Czarnogóry sektorze turystyki, jako że bardzo zmalała liczba turystów;
66. przypomina, że Unia Europejska szybko zmobilizowała natychmiastowe finansowe i materialne wsparcie dla Bałkanów Zachodnich, aby zaradzić kryzysowi zdrowotnemu wynikającemu z pandemii COVID-19 i przyspieszyć społeczno-gospodarczą odbudowę regionu; przypomina, że Czarnogórze przyznano 53 mln EUR na zakup pilnie potrzebnego sprzętu medycznego oraz na wsparcie sektorów najbardziej dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19; przypomina również decyzję o udzieleniu pomocy makrofinansowej w wysokości do 60 mln EUR, aby pomóc Czarnogórze ograniczyć negatywne społeczno-gospodarcze skutki pandemii;

Środa, 19 maja 2021 r.

67. podkreśla, że pandemia COVID-19 ma negatywny wpływ na całe społeczeństwo, a zwłaszcza na kobiety, rodziny niepełne i słabsze grupy, takie jak Romowie, Egipcjanie, osoby LGBTI, osoby z niepełnosprawnościami i inne mniejszości, ponieważ pogłębia nierówności i zaostrza istniejące problemy; wzywa władze Czarnogóry, by uwzględniły potrzeby tych grup przy opracowywaniu i wdrażaniu środków pomocy społeczno-gospodarczej związanych z COVID-19;
68. wyraża uznanie dla roli Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, który zapewnia bardzo potrzebne wsparcie w postaci sprzętu medycznego i środków ochrony osobistej w walce z COVID-19 w Czarnogórze;
69. wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że trwa proces zwalniania szefów instytucji zdrowia publicznego, w momencie gdy pandemia COVID-19 poważnie dotyka Czarnogórę, a także w związku z tym, że rząd zaciągnął nową pożyczkę na 750 mln EUR bez konsultacji ze Skupštiną;
70. wzywa Komisję i Radę do okazania solidarności z krajami Bałkanów Zachodnich i udzielenia im pomocy w otrzymywaniu szczepionek przeciwko COVID-19 oraz do uwzględnienia Czarnogóry we wspólnych unijnych zamówieniach publicznych na szczepienia; z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte przez Komisję i Radę w celu udzielenia Czarnogórze pomocy w zdobyciu szczepionek przeciwko COVID-19 za pośrednictwem COVAX i innych środków, takich jak koordynowanie darowizn dokonywanych przez państwa członkowskie UE; apeluje o dalszą pomoc, aby zapewnić jak najszybsze udostępnienie wystarczającej ilości szczepionek przeciwko COVID-19 mieszkańcom wszystkich krajów Bałkanów Zachodnich, z uwzględnieniem sytuacji pandemicznej w każdym kraju; jest głęboko przekonany, że polityka w zakresie szczepień powinna mieć charakter humanitarny i nie powinna służyć żadnym interesom geopolitycznym;
71. zachęca Czarnogórę do jak najlepszego wykorzystania Planu gospodarczo-inwestycyjnego Komisji dla Bałkanów Zachodnich; uznaje znaczenie tego planu dla wspierania zrównoważonej łączności w transporcie i infrastrukturze, kapitału ludzkiego, konkurencyjności i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu w regionie, a jednocześnie podkreśla, że wszelkie inwestycje muszą być zgodne z celami porozumienia paryskiego i celami UE dotyczącymi obniżenia emisyjności;
72. zwraca uwagę na równe znaczenie wszystkich celów inwestycyjnych IPA III; w tym względzie wzywa Komisję do skoncentrowania odpowiedniej części środków IPA III na trwającej demokratycznej transformacji Czarnogóry, zwłaszcza w świetle utrzymujących się problemów z klimatem inwestycyjnym, zdolnością absorpcyjną i standardami środowiskowymi w tym kraju;

### **Środowisko, energia i transport**

73. z zadowoleniem przyjmuje postępy Czarnogóry w dywersyfikacji produkcji energii elektrycznej w kierunku źródeł odnawialnych oraz przekroczenie ogólnego celu w zakresie odnawialnych źródeł energii na 2020 r. i celów sektorowych w zakresie energii elektrycznej oraz ogrzewania i chłodzenia, a także jej aktywny udział w programie dotyczącym sieci połączeń „zachodniobałkańskiej szóstki”; zachęca Czarnogórę do wprowadzenia usprawnionych i uproszczonych zasad ułatwiających dalsze wdrażanie projektów w dziedzinie energii z odnawialnych źródeł; podkreśla, jak ważne jest wsparcie UE dla przejścia na czystsza energię ze źródeł odnawialnych; wyraża zaniepokojenie projektami odwiertów ropy naftowej i gazu ziemnego u wybrzeży Czarnogóry, ponieważ mogą one szkodzić środowisku naturalnemu, przyrodzie i turystyce, czyli najważniejszemu sektorowi gospodarki tego kraju;
74. pochwala decyzję Czarnogóry o zaprzestaniu udzielania wsparcia finansowego małym elektrowniom wodnym, które nie spełniają odpowiednich norm środowiskowych; odnotowuje powolne postępy i opóźnienia w wyłączeniu elektrociepłowni Pljevlja i zachęca Czarnogórę do niezwłocznego zapewnienia zgodności z przepisami dyrektywy w sprawie dużych obiektów energetycznego spalania<sup>(4)</sup>;
75. uznaje działania podjęte przez Czarnogórę, aby ustanowić elektroniczny system gwarancji pochodzenia w celu zapewnienia kompatybilności ze znormalizowanym europejskim systemem świadectw energetycznych; odnotowuje zaawansowany etap wdrażania reform w sektorze elektroenergetycznym i zwraca się do Czarnogóry o niezwłoczną transpozycję rozporządzenia REMIT<sup>(5)</sup> oraz o transpozycję kodeksów sieci do krajowych kodeksów sieciowych; wzywa Czarnogórę do zwiększenia obecnego niskiego poziomu międzyobszarowych zdolności przesyłowych dostępnych dla

(4) Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania, Dz.U. L 309 z 27.11.2001, s. 1.

(5) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1.

Środa, 19 maja 2021 r.

uczestników rynku energii elektrycznej zgodnie z najlepszymi praktykami UE; wyraża uznanie dla Czarnogóry za to, że jest liderem w ustanawianiu w regionie systemu ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych i handlu uprawnieniami do emisji; z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcie pełnej zgodności z dyrektywą w sprawie jakości paliwa <sup>(6)</sup> i apeluje o dalsze postępy w zakresie utrzymywania interwencyjnych zapasów ropy naftowej;

76. z zadowoleniem przyjmuje postępy w dostosowywaniu czarnogórskiego ustawodawstwa krajowego w zakresie środowiska i zmiany klimatu oraz krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu do unijnego dorobku prawnego i wzywa do dalszych wysiłków na rzecz jak najszybszego sfinalizowania tego dokumentu zgodnie z zaleceniami Rady Ministerialnej Wspólnoty Energetycznej; wyraża uznanie dla Czarnogóry, że chroni rzekę Zeta i uznała ją za park przyrodniczy; wzywa władze do podjęcia pilnych działań w celu lepszego zabezpieczenia obszarów chronionych i potencjalnych obszarów Natura 2000, w tym saliny w mieście Ulcinj, Jeziora Szkoderskiego, rzeki Tara i innych; wzywa Czarnogórę do poprawy gospodarowania odpadami i do rozwiązania problemu nielegalnego składowania odpadów; wzywa władze do włączenia społeczności lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego we wdrażanie polityk i projektów dotyczących środowiska, klimatu i energii w kraju;

77. z satysfakcją przypomina, że według art. 1 konstytucji tego kraju Czarnogóra to państwo ekologiczne; przypomina, że tworzenie obszarów szkoleń wojskowych i testowania broni na obszarach chronionych UNESCO (jak na obszarze górskim Sinajevina) musi być zgodne z zasadami UNESCO dotyczącymi zrównoważonego rozwoju społeczno-kulturowego i ekologicznego; zauważa, że rozwój dodatkowych zdolności w zakresie energii wodnej i turystyki, zwłaszcza na obszarach chronionych, powinien uwzględniać normy UE w zakresie ochrony środowiska; wzywa władze do oceny wpływu budowy autostrady wzdłuż rzeki Tara na środowisko oraz do lepszej ochrony najcenniejszych obszarów; ponownie apeluje o przeprowadzenie dokładnych i kompleksowych ocen ex ante oddziaływania projektów infrastrukturalnych na środowisko, gospodarkę i społeczeństwo zgodnie ze standardami europejskimi;

78. z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich, który może przyczynić się do przejścia na zrównoważoną gospodarkę bezemisyjną; wzywa Czarnogórę do dalszego wprowadzania i wdrażania przepisów niezbędnych do osiągnięcia uzgodnionych wspólnych celów w zakresie transformacji cyfrowej i ekologicznej;

79. wzywa Czarnogórę, czwarte państwo europejskie pod względem lesistości, do poprawy zarządzania lasami, w szczególności przez przeznaczenie na nie większych środków i aktywne zwalczanie nielegalnego pozyskiwania drewna; odnotowuje niedawne badanie, w którym podkreślono, że w Czarnogórze wytwarza się rocznie blisko sto tysięcy metrów sześciennych odpadów drzewnych, które można łatwo wykorzystać ponownie; wzywa władze do zastanowienia się nad sposobami promowania modeli gospodarki o obiegu zamkniętym w tym sektorze oraz innych sektorach gospodarki;

80. wzywa władze Czarnogóry do zagwarantowania prawa dostępu do informacji o środowisku w odniesieniu do projektów infrastrukturalnych, zgodnie z konstytucją tego kraju i z konwencją z Aarhus, którą Czarnogóra ratyfikowała w 2009 r.;

o

o o

81. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Czarnogóry.

---

<sup>(6)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/30/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 98/70/WE odnoszącą się do specyfikacji benzyny i olejów napędowych oraz wprowadzającą mechanizm monitorowania i ograniczania emisji gazów cieplarnianych, Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 88.

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0245

**Wpływ zmiany klimatu na prawa człowieka i rola obrońców środowiska w tej kwestii****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie wpływu zmiany klimatu na prawa człowieka i roli obrońców środowiska w tej kwestii (2020/2134(INI))**

(2022/C 15/10)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka (PDPC), odpowiednie traktaty, konwencje i instrumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) dotyczące praw człowieka, w szczególności Deklarację praw ludów tubylczych przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 13 września 2007 r., oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, które stanowią, że wszyscy ludzie mają prawo do pełnego korzystania z przysługujących im praw człowieka i podstawowych wolności bez dyskryminacji,
- uwzględniając deklarację ONZ o obrońcach praw człowieka z 1998 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ A/RES/53/144 z 8 marca 1999 r., na podstawie której przyjęto deklarację o obrońcach praw człowieka,
- uwzględniając Konwencję o różnorodności biologicznej przyjętą w Rio w 1992 r. i podpisaną przez 168 krajów, a także rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie 15. posiedzenia Konferencji Stron (COP15) Konwencji o różnorodności biologicznej<sup>(1)</sup>,
- uwzględniając Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r., a także cele zrównoważonego rozwoju,
- uwzględniając Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), która weszła w życie w dniu 21 marca 1994 r., protokół z Kioto z dnia 11 grudnia 1997 r. oraz porozumienie paryskie z dnia 22 kwietnia 2016 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ nr 40/11 z dnia 21 marca 2019 r. w sprawie uznawania wkładu obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska w korzystaniu z praw człowieka, ochronę środowiska i zrównoważony rozwój,
- uwzględniając sprawozdania 31/52 z dnia 1 lutego 2016 r. i A/74/161 z 2019 r. specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. zobowiązań w zakresie praw człowieka związanych z korzystaniem z bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ nr 41/21 z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie praw człowieka i klimatu,
- uwzględniając sprawozdanie Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) z dnia 10 grudnia 2015 r. w sprawie zmiany klimatu i praw człowieka oraz definicję obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska według UNEP: „Kim są obrońcy środowiska?”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu i ubóstwa,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z 2019 r. w sprawie zmiany klimatu, pustynienia, degradacji gruntów, zrównoważonego gospodarowania gruntami, bezpieczeństwa żywnościowego i przepływu gazów cieplarnianych w ekosystemach lądowych,
- uwzględniając sprawozdanie ONZ z czerwca 2020 r. pt. „Płeć, klimat i bezpieczeństwo: utrzymywanie pokoju przy udziale wszystkich zainteresowanych stron w społeczeństwie na pierwszej linii frontu walki ze zmianą klimatu” [„Gender, Climate & Security: Sustaining Inclusive Peace on the frontlines of Climate Change”], którego współautorem są UNEP, UN Women, Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) oraz Departament ds. Politycznych i Budowania Pokoju ONZ (UNDPPA),

<sup>(1)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0015.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka,
- uwzględniając art. 37 karty praw podstawowych, który zobowiązuje UE do uwzględniania w swoich politykach wysokiego poziomu ochrony środowiska i poprawy jego jakości,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego część piątą zatytułowaną „Działania zewnętrzne Unii” oraz zawarte w niej tytuły I, II, III, IV i V,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji z dnia 25 marca 2020 r. pt. „Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024” (JOIN(2020)0005),
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 15 maja 2017 r. w sprawie ludów tubylczych i wspólny dokument roboczy służb z dnia 17 października 2016 r. pt. „Wdrażanie unijnej polityki zewnętrznej dotyczącej ludów tubylczych” [„Implementing EU External Policy on Indigenous Peoples”] (SWD(2016)0340), a także konkluzje Rady z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie dyplomacji wodnej, z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie działania UE na rzecz wzmocnienia multilateralizmu opartego na zasadach oraz z dnia 20 stycznia 2020 r. w sprawie dyplomacji klimatycznej,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie praw człowieka w zakresie bezpiecznej wody pitnej i usług sanitarnych, przyjęte przez Radę w dniu 17 czerwca 2019 r., oraz wytyczne Rady w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie przypadków łamania praw człowieka, zasad demokracji i praworządności,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2017 r. w sprawie korupcji i praw człowieka w krajach trzecich <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając raport Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) z dnia 4 grudnia 2019 r. pt. „Środowisko Europy 2020 – stan i prognozy: wiedza potrzebna do procesu transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”,
- uwzględniając zawartą w Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r. Zasadę 10, która ma na celu zapewnienie każdemu człowiekowi dostępu do informacji, możliwości udziału w procesie podejmowania decyzji oraz dostępu do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z myślą o ochronie prawa do zdrowego i zrównoważonego środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń,
- uwzględniając komunikaty Komisji z dnia 20 czerwca 2020 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380), z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)0640) oraz z dnia 23 lipca 2019 r. pt. „Zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów” (COM(2019)0352),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając sprawozdanie Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa z 2019 r. pt. „Stan różnorodności biologicznej na świecie w zakresie żywności i rolnictwa” [„The State of the World’s Biodiversity for Food and Agriculture”],
- uwzględniając poważne zagrożenie utratą bioróżnorodności opisane w globalnym sprawozdaniu z oceny w sprawie różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych Międzyrządowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES) z 31 maja 2019 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie łamania praw rdzennej ludności na świecie, w tym masowego wykupu gruntów rolnych <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie Komisji Rozwoju, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 82.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0005.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 118 z 8.4.2020, s. 15.

<sup>(5)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0054.

Środa, 19 maja 2021 r.

- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0039/2021),
- A. mając na uwadze, że każda osoba, lokalna społeczność czy grupa ludności ma prawo do pełnego korzystania z przysługujących jej praw człowieka, zapisanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka;
- B. mając na uwadze, że zgodnie z rezolucją Rady Praw Człowieka ONZ nr 41/21 oddziaływanie zmiany klimatu i ciągłej degradacji środowiska na zasoby słodkiej wody, ekosystemy i źródła utrzymania społeczności już teraz negatywnie wpływa na skuteczne korzystanie z praw człowieka, w tym z prawa do życia, praw w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, bezpiecznej wody pitnej i usług sanitarnych, a także z prawa do zdrowia, mieszkania, samostanowienia, pracy i rozwoju; mając na uwadze, że nawet jeśli zostanie osiągnięty międzynarodowy cel polegający na ograniczeniu globalnego ocieplenia do 2 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, w nadchodzących dekadach to oddziaływanie gwałtownie się nasili; mając na uwadze, że kraje wnoszą różny wkład w zmianę klimatu i mają wspólne, lecz zróżnicowane obowiązki; mając na uwadze, że zmiana klimatu stanowi bezpośrednie i daleko idące zagrożenie dla ludzi na świecie, głównie dla ubogich, którzy są szczególnie podatni na zagrożenia, jak określono w rezolucji Rady Praw Człowieka ONZ nr 7/23;
- C. mając na uwadze, że ONZ oraz inne organizacje międzynarodowe i eksperci wzywają do uznania na całym świecie prawa do zdrowego i bezpiecznego środowiska za powszechne prawo;
- D. mając na uwadze, że w ramach walki ze zmianą klimatu poruszane są kwestie sprawiedliwości i równości, zarówno na szczeblu międzynarodowym i krajowym, jak i międzypokoleniowym; mając na uwadze, że dostęp do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji są zapisane w zasadzie nr 10 Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju, w konwencji z Aarhus<sup>(6)</sup> z dnia 25 czerwca 1998 r. i w konwencji z Escazú<sup>(7)</sup> z dnia 4 marca 2018 r.;
- E. mając na uwadze, że degradacja środowiska, zmiana klimatu i niezrównoważony rozwój stanowią jedne z najpilniejszych i najpoważniejszych zagrożeń dla możliwości korzystania przez obecne i przyszłe pokolenia z wielu praw człowieka; mając na uwadze, że strony UNFCCC są zobowiązane do podjęcia skutecznych środków, których celem jest łagodzenie zmiany klimatu, zwiększanie zdolności przystosowawczych słabszych grup społecznych i zapobieganie przewidywalnej utracie życia;
- F. mając na uwadze, że strony UNFCCC są zobowiązane do tego, by gromadzić i rozpowszechniać informacje o wpływie na środowisko oraz ułatwiać udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska;
- G. mając na uwadze, że podejście do zmiany klimatu z perspektywy praw człowieka stanowi podkreślenie zasad powszechności i niedyskryminacji, w wyraźny sposób pokazuje bowiem, że prawa są gwarantowane wszystkim ludziom na świecie, w tym grupom szczególnie wrażliwym, bez wprowadzania rozróżnień jakiegokolwiek rodzaju, takich jak ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, wyznanie, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, majątek, urodzenie lub inny status;
- H. mając na uwadze, że rządy, społeczeństwa i jednostki ponoszą etyczną i międzypokoleniową odpowiedzialność za to, by wykazywać coraz większą aktywność polityczną i współpracę w celu uzgodnienia międzynarodowych standardów z myślą o ochronie i zachowaniu planety dla obecnych i przyszłych pokoleń oraz zagwarantowaniu im pełnego korzystania z praw człowieka i łagodzeniu negatywnych skutków zmiany klimatu;
- I. mając na uwadze, że powszechnie uznaje się, iż zobowiązania państw w zakresie praw człowieka oraz obowiązki sektora prywatnego w zakresie praw człowieka mają szczególne konsekwencje w odniesieniu do zmiany klimatu; mając na uwadze, że zaniedbanie ochrony środowiska i osób, które go bronią, jest sprzeczne z prawnie wiążącymi obowiązkami państw w zakresie praw człowieka i może stanowić naruszenie pewnych praw, takich jak prawo do zdrowego środowiska lub prawo do życia; mając na uwadze, że rosnąca liczba działań i operacji biznesowych w państwach trzecich skutkuje poważnym oddziaływaniem na prawa człowieka i środowisko;

<sup>(6)</sup> Konwencja Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z 25 czerwca 1998 r.

<sup>(7)</sup> Regionalna umowa o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa i sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach z 4 marca 2018 r.

Środa, 19 maja 2021 r.

- J. mając na uwadze, że porozumienie paryskie jest pierwszym traktatem międzynarodowym, w którym wyraźnie uznaje się związek między działaniami w dziedzinie klimatu a prawami człowieka, co umożliwia wykorzystanie istniejących instrumentów prawnych związanych z prawami człowieka do tego, by nakłaniać państwa i przedsiębiorstwa prywatne do ograniczenia emisji; mając na uwadze, że w porozumieniu paryskim nie ma konkretnych instrumentów, które umożliwiałyby pociągnięcie podmiotów państwowych i korporacyjnych do odpowiedzialności za oddziaływanie na zmianę klimatu i na korzystanie z praw człowieka;
- K. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka wyraźnie stwierdził, że różne rodzaje degradacji środowiska mogą prowadzić do naruszenia istotnych praw człowieka, takich jak prawo do życia, prawo do życia prywatnego i rodzinnego, prawo do niezakłóconego korzystania z miejsca zamieszkania oraz zakaz nieludzkiego i poniżającego traktowania;
- L. mając na uwadze, że sprawiedliwość klimatyczna ma na celu rozwiązanie kryzysu klimatycznego z wykorzystaniem praw człowieka w celu zlikwidowania luki w odpowiedzialności w zakresie zarządzania klimatem, poprzez spory sądowe w sprawie zmiany klimatu przeciwko państwom i podmiotom korporacyjnym, aby ponosiły odpowiedzialność za swoje działania w zakresie ochrony przyrody z uwagi na jej wartość samą w sobie oraz aby umożliwić godne i zdrowe życie obecnym i przyszłym pokoleniom;
- M. mając na uwadze, że w kilku nierozstrzygniętych jeszcze sprawach sądowych udokumentowano przypadki naruszenia praw człowieka i utorowano drogę ku odpowiedzialności osób, państw i podmiotów korporacyjnych za zaniechania lub beczynność w przeciwdziałaniu skutkom zmiany klimatu;
- N. mając na uwadze, że wzmożone konkurowanie o zasoby naturalne między przedsiębiorstwami prywatnymi, niekiedy przy współdziałaniu rządu, stawia obrońców środowiska i społeczności tubylcze próbujące chronić swoje tradycyjne ziemie na pierwszej linii działań środowiskowych i czyni z nich cel prześladowań;
- O. mając na uwadze, że wpływ zmiany klimatu na prawa człowieka odczuwają nie tylko osoby najbardziej narażone, ale cała ludność świata; mając na uwadze, że najwrażliwsze społeczności i kraje powodujące najmniejsze zanieczyszczenia i zniszczenia środowiska naturalnego najbardziej odczuwają bezpośrednie skutki zmiany klimatu; mając na uwadze, że liczby dotyczące chorób i przedwczesnych zgonów spowodowanych zanieczyszczeniem środowiska są już trzykrotnie wyższe niż dane dotyczące AIDS, gruźlicy i malarii łącznie, co zagraża prawu do życia, zdrowego środowiska i czystego powietrza; mając na uwadze, że klęski żywiołowe, takie jak powodzie, burze tropikalne i długie okresy suszy, stają się coraz częstsze i powodują niszczycielskie skutki dla bezpieczeństwa żywnościowego w krajach globalnego Południa oraz w kontekście korzystania z wielu praw człowieka;
- P. mając na uwadze, że sprawiedliwość środowiskowa jest częścią sprawiedliwości społecznej, wpływ zmiany klimatu jest asymetryczny, a jej negatywne skutki są destrukcyjne dla obecnych i przyszłych pokoleń, zwłaszcza w krajach rozwijających się; mając na uwadze, że zmiana klimatu silnie wpływa na kraje rozwijające się i pogłębia istniejące nierówności społeczne i gospodarcze, powodując, że grupy szczególnie wrażliwe w nieproporcjonalnym stopniu odczuwają negatywne skutki zmiany klimatu;
- Q. mając na uwadze, że zmiana klimatu w coraz większym stopniu przyczynia się do wysiedleń i migracji, zarówno w obrębie narodów, jak i przez granice państw; mając na uwadze, że przesiedlenia są nieuniknioną perspektywą dla niektórych społeczności, np. dla tych, które żyją na obszarach zagrożonych pustynnieniem, na terenach znajdujących się w szybko topniejącej Arktyce, na nisko położonych obszarach przybrzeżnych, na małych wyspach lub w innych wrażliwych ekosystemach i na obszarach zagrożonych; mając na uwadze, że od 2008 r. każdego roku średnio 24 mln osób jest przesiedlanych w wyniku katastrofalnych klęsk żywiołowych, przeważnie w trzech najbardziej zagrożonych regionach – Afryce Subsaharyjskiej, Azji Południowej i Ameryce Łacińskiej; mając na uwadze, że zgodnie z UNDP 80 % osób przesiedlonych w wyniku zmiany klimatu stanowią kobiety; mając na uwadze, że nasilające się zjawisko wysiedleń spowodowanych zmianą klimatu może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla praw człowieka, kultury i tradycyjnej wiedzy dla zainteresowanej ludności, a także może mieć znaczący wpływ na społeczności lokalne w krajach i na terytoriach, do których przybywają, aby się osiedlić;
- R. mając na uwadze, że obostrzenia i środki izolacji wprowadzone w związku z pandemią COVID-19 ograniczyły przejrzystość i monitorowanie naruszeń praw człowieka oraz nasiliły zastraszanie polityczne i nadzór cyfrowy, a jednocześnie ograniczyły dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz zdolność obrońców środowiska, podmiotów lokalnych, społeczności tubylczych oraz innych osób do skutecznego udziału w procesach decyzyjnych; mając na



Środa, 19 maja 2021 r.

- uwadze, że środki izolacji i środki sanitarne nałożone na społeczności tubylcze ograniczyły ich zdolność do patrolowania i ochrony swoich terytoriów; mając na uwadze, że ograniczenia te powinny być poparte legalnymi i demokratycznymi przepisami; mając na uwadze, że z powodu pandemii znacznie zmniejszyła się zdolność społeczności międzynarodowej do obserwowania i badania domniemyanych naruszeń;
- S. mając na uwadze, że zdolność ludzi do przystosowania się do zmiany klimatu w dużej mierze jest związana z ich dostępem do podstawowych praw człowieka i ze zdrowiem ekosystemów, od których są zależni pod względem źródeł utrzymania i dobrostanu; mając na uwadze, że środki łagodzące i dostosowawcze, w tym dostęp do zasobów naturalnych, takich jak ziemia, woda i lasy, oraz ich wykorzystanie, a także przesiedlanie ludzi, mogą mieć również negatywny wpływ na przestrzeganie praw człowieka; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. skrajnego ubóstwa i praw człowieka z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie zmiany klimatu i ubóstwa kraje i regiony rozwijające się poniosą szacunkowo 75-80 % kosztów zmiany klimatu;
- T. mając na uwadze, że zmiana klimatu może zniweczyć rozwój ludzki poprzez zmniejszenie wydajności rolnictwa, zwiększenie skali braku bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego, większe narażenie na ekstremalne klęski żywiołowe, doprowadzenie do załamania się ekosystemów i zwiększone zagrożenie dla zdrowia;
- U. mając na uwadze, że według prognoz Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) od 2030 r. zmiana klimatu będzie przyczyniać się do około 250 000 dodatkowych zgonów rocznie z powodu niedożywienia, malarii, biegunki i stresu termicznego; mając na uwadze, że zgodnie ze Światowym Programem Żywnościowym szoki klimatyczne są jednym z trzech głównych czynników powodujących brak bezpieczeństwa żywnościowego na świecie; mając na uwadze, że w 2019 r. blisko 750 mln ludzi – czyli prawie co dziesiąta osoba na świecie – było narażonych na poważny brak bezpieczeństwa żywnościowego;
- V. mając na uwadze, że kryzys klimatyczny pogłębia nierówności między płciami, ponieważ ekstremalne zjawiska pogodowe, klęski żywiołowe i długotrwała degradacja środowiska zagrażają domom, źródłom utrzymania oraz środowiskowym sieciom społecznym i infrastrukturze, wywierając pod tym względem nieproporcjonalny wpływ na kobiety i dziewczęta, który obejmuje zwiększenie zakresu bezpłatnej opieki i pracy domowej kobiet, większe rozpowszechnienie przemocy ze względu na płeć oraz marginalizację edukacji, uczestnictwa i przywództwa kobiet;
- W. mając na uwadze, że przemoc wobec działaczy zajmujących się ochroną środowiska naturalnego, zwłaszcza kobiet, i obrońców praw środowiskowych oraz ich prawników stała się dobrze udokumentowanym trendem, również w relacjach publikowanych w środkach masowego przekazu i mediach społecznościowych; mając na uwadze, że działaczki padają ofiarą przemocy i zastraszania ze względu na płeć, co budzi poważne zaniepokojenie;
- X. mając na uwadze, że obrońcy środowiska znajdują się na pierwszej linii działań na rzecz klimatu i odpowiedzialności; mając na uwadze, że organy zajmujące się prawami człowieka coraz częściej zwracają uwagę na potrzebę szczególnej ochrony obrońców środowiska; mając na uwadze, że kurcząca się przestrzeń dla społeczeństwa obywatelskiego jest zjawiskiem globalnym mającym nieproporcjonalny wpływ na obrońców praw człowieka, którzy zajmują się kwestiami środowiska i gruntów i często przebywają na obszarach wiejskich i odizolowanych, gdzie mają ograniczony dostęp do mechanizmów ochronnych; mając na uwadze, że zdecydowana większość naruszeń praw człowieka, których ofiarą padają obrońcy praw człowieka i środowiska, popełniana jest w atmosferze niemal całkowitej bezkarności; mając na uwadze, że wspieranie i ochrona obrońców praw człowieka i praw środowiskowych to oficjalne priorytety Unii Europejskiej w jej działaniach zewnętrznych na całym świecie oraz w jej sąsiedztwie; mając na uwadze, że Unia musi wykorzystać w tym celu wszystkie instrumenty, jakimi dysponuje;
- Y. mając na uwadze, że w ostatnich latach obrońcy środowiska coraz częściej padają ofiarą zabójstw, porwań, tortur, przemocy ze względu na płeć, gróźb, nękania, zastraszania, kampanii oszczerstw, kryminalizowania, szykan sądowych, eksmisji i przymusowych wysiedleń;
- Z. mając na uwadze, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. obrońców praw człowieka wyraził zaniepokojenie sytuacją obrońców praw człowieka we wszystkich krajach, ponieważ są oni narażeni na ograniczenia swobody przemieszczania się oraz wolności zgromadzeń, wypowiedzi i zrzeszania się, a także są celem fałszywych oskarżeń, niesprawiedliwych procesów, arbitralnych aresztowań i zatrzymań, tortur i egzekucji;

Środa, 19 maja 2021 r.

- AA. mając na uwadze, że z raportu organizacji Global Witness z 2020 r. wynika, że w 2019 r. zabitych zostało 212 działaczy zajmujących się gruntami i ochroną środowiska, co stanowi wzrost o 30 % w porównaniu z 2018 r.; mając na uwadze, że około 40 % tych ofiar to ludność tubylcza i tradycyjni właściciele gruntów, a ponad dwie trzecie zabójstw miało miejsce w Ameryce Łacińskiej;
- AB. mając na uwadze, że ludom tubylczym przysługują szczególne prawa w zakresie ochrony środowiska, gruntów i zasobów, o czym mowa w art. 7 konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącej ludności tubylczej i plemiennej z 1989 r.; mając na uwadze, że w art. 29 Deklaracji praw ludów tubylczych przyjętej przez ONZ w 2007 r. potwierdza się, że „ludy tubylcze mają prawo do zachowania i ochrony środowiska oraz zdolności produkcyjnej swoich ziem lub terytoriów i zasobów”;
- AC. mając na uwadze, że umowa z Escazú jest pierwszą regionalną umową o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa i sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach; mając na uwadze, że umowa z Escazú, otwarta do ratyfikacji od dnia 1 września 2019 r., jest pierwszym traktatem ustanawiającym prawo do zdrowego środowiska (art. 4); mając na uwadze, że porozumienie z Escazú, w którym ponownie podkreślono znaczenie współpracy regionalnej, może stanowić inspirację dla innych regionów stojących przed podobnymi wyzwaniami; mając na uwadze, że w konwencji z Aarhus ustanowiono szereg praw jednostek i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w odniesieniu do środowiska, m.in. jeśli chodzi o dostęp do informacji dotyczących środowiska, udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska oraz dostęp do wymiaru sprawiedliwości; mając na uwadze, że strony konwencji mają obowiązek sformułowania niezbędnych przepisów gwarantujących, że organy publiczne (na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym) będą się przyczyniać do zapewnienia przestrzegania tych praw, co zapewni ich skuteczność;

### **Wpływ zmiany klimatu na prawa człowieka**

1. podkreśla, że ochrona i propagowanie praw człowieka wynikających z godności ludzkiej, jak i korzystanie z nich, a także zdrowa planeta znajdująca się w zrównoważonym stanie są od siebie zależne; wzywa UE i jej państwa członkowskie do działania jako wiarygodny i niezawodny partner na arenie światowej poprzez przyjmowanie, wzmocnianie i wdrażanie przepisów zgodnych z kompleksowym podejściem do działań w dziedzinie klimatu opartym na prawach człowieka (HRBA), aby w ten sposób kierować polityką i środkami w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz zapewnić, aby ta polityka i te środki były odpowiednie, wystarczająco ambitne, niedyskryminacyjne i zgodne z zobowiązaniami w zakresie praw człowieka; zwraca uwagę, że zasady i normy wynikające z międzynarodowego prawa w zakresie praw człowieka powinny przyświecać wszystkim strategiom politycznym i programom związanym ze zmianą klimatu oraz na wszystkich etapach tego procesu; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zachęcania państw spoza UE, przedsiębiorstw i władz lokalnych do wdrażania i przyjmowania rozwiązań i środków, które przyczynią się do ochrony środowiska i będą odpowiedzią na konsekwencje zmiany klimatu;
2. wzywa Unię i jej państwa członkowskie do wzmocnienia powiązań między prawami człowieka a środowiskiem we wszystkich działaniach zewnętrznych, jak również do wspierania międzynarodowych, regionalnych i lokalnych mechanizmów praw człowieka w celu sprostania wyzwaniom środowiskowym, zwłaszcza wpływowi zmiany klimatu na korzystanie z pełni praw człowieka; apeluje do Komisji o zapewnienie włączenia kwestii zmiany klimatu i praw człowieka do wszystkich odpowiednich polityk UE oraz o spójność tych polityk; zwraca uwagę na znaczenie wspierania działań zwiększających świadomość konsekwencji, jakie zmiana klimatu, degradacja środowiska naturalnego i utrata różnorodności biologicznej ma na prawa człowieka; ponadto wzywa Unię do wspierania i wzmocniania współpracy z państwami trzecimi w celu włączenia podejścia opartego na prawach człowieka do przepisów prawnych i strategii politycznych dotyczących środowiska;
3. podkreśla, że możliwości rozwoju społecznego są niezbędne dla wszystkich; podkreśla ryzyko łamania praw człowieka w międzynarodowych łańcuchach dostaw surowców, zarówno w przypadku źródeł konwencjonalnych, jak i zielonych technologii odnawialnych źródeł energii, czego przykładem jest praca dzieci w kopalniach kobaltu zaopatrujących światowy łańcuch dostaw baterii litowo-jonowych; wzywa Komisję do uwzględnienia konsekwencji dla praw człowieka przy ocenie unijnych ścieżek technologicznych w zakresie energii i transportu;
4. podkreśla, że niedobór wody jako jedna z konsekwencji zmiany klimatu dotyka wielu ludzi na całym świecie; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zajęcia się problemem niedoboru wody jako jednym z głównych priorytetów ich programu legislacyjnego i politycznego; stwierdza, że nieodpowiednie gospodarowanie gruntami i zasobami naturalnymi powoduje nowe konflikty i utrudnia pokojowe rozwiązywanie bieżących konfliktów; przypomina, że wzmaga się konkurencja o coraz mniejsze zasoby, którą dodatkowo zaostrza degradacja środowiska, wzrost liczby ludności i zmiana klimatu;

Środa, 19 maja 2021 r.

5. przypomina o prawnym obowiązku poszanowania prawa do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, które jest m.in. warunkiem zrównoważonej działalności gospodarczej, która przyczynia się do dobrobytu i źródeł utrzymania jednostek i społeczności; przypomina, że międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka zapewnia środki ochrony prawnej jednostkom, społecznościom tubylczym oraz obrońcom środowiska i praw człowieka w celu naprawienia szkód spowodowanych przez zmianę klimatu, wdrożenia środków służących przeciwdziałaniu zmianie klimatu oraz pociągnięcia państw, przedsiębiorstw i poszczególnych osób do odpowiedzialności za ich działania, które mają wpływ na zmianę klimatu i prawa człowieka; wzywa w związku z tym UE, aby walka z bezkarnością stała się jednym z jej głównych priorytetów przez stworzenie instrumentów pozwalających na pełne, skuteczne i trwałe wdrożenie przepisów dotyczących praw człowieka i ochrony środowiska oraz ich egzekwowanie;
6. wzywa Komisję, aby zadbała o skuteczne wdrażanie i monitorowanie konkretnych zobowiązań dotyczących praw człowieka, środowiska i zmiany klimatu, które zostały już ustanowione w Planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024, oraz o uwzględnienie w realizacji tego planu perspektywy płci;
7. popiera mandat specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. praw człowieka i środowiska dotyczący starań o uznanie na szczeblu globalnym prawa do życia w bezpiecznym, czystym, zdrowym i zrównoważonym środowisku jako prawa człowieka; apeluje do Unii i państw członkowskich o poparcie globalnego uznania tego prawa podczas najbliższego Zgromadzenia Ogólnego ONZ; uważa, że takie uznanie powinno służyć jako katalizator bardziej zdecydowanych strategii politycznych w dziedzinie środowiska i lepszego egzekwowania prawa, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska, dostępu do informacji i sprawiedliwości oraz lepszych rezultatów dla ludzi i planety;
8. apeluje do Komisji, aby nadal monitorowała sytuację w zakresie praw człowieka i zmiany klimatu oraz oceniała postępy w uwzględnianiu praw człowieka we wszystkich aspektach działań w dziedzinie klimatu na szczeblu krajowym i międzynarodowym w ścisłej współpracy z Radą Praw Człowieka ONZ / Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka; w związku z tym wzywa Unię do podjęcia działań i uwzględnienia prawa do bezpiecznego i zdrowego środowiska w Karcie, a także do pełnego przestrzegania jej art. 37; podkreśla w związku z tym znaczenie ścisłej współpracy z państwami i wszystkimi właściwymi podmiotami instytucjonalnymi zaangażowanymi w zapewnienie właściwego wdrażania przepisów dotyczących praw człowieka i środowiska;
9. podkreśla, że wszystkim ludziom, bez dyskryminacji, powinno przysługiwać podstawowe prawo do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska oraz stabilnego klimatu oraz że prawo to muszą zapewniać ambitne polityki, a wymiar sprawiedliwości na każdym szczeblu musi być w stanie w pełni je egzekwować;
10. uważa, że uwzględnienie prawa człowieka do zdrowego środowiska naturalnego w kluczowych umowach i procesach dotyczących środowiska ma nadrzędne znaczenie dla zapewnienia całościowej reakcji na epidemię COVID-19, obejmującej zmianę postrzegania relacji człowieka z przyrodą, aby ograniczyć zagrożenia i zapobiegać przyszłym szkodom wynikającym z degradacji środowiska;
11. zachęca UE i jej państwa członkowskie do podjęcia śmiałej inicjatywy przy aktywnym wsparciu specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka, aby zwalczać bezkarność sprawców przestępstw przeciwko środowisku na szczeblu globalnym oraz utorować drogę w ramach Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) dla nowych negocjacji między stronami w celu uznania „ekobójstwa” za przestępstwo międzynarodowe na mocy statutu rzymskiego; wzywa Komisję i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do ustanowienia programu na rzecz budowania w tych dziedzinach zdolności jurysdykcji krajowych w państwach członkowskich;
12. wzywa Unię i państwa członkowskie do regularnej oceny, w jaki sposób zewnętrzny wymiar Europejskiego Zielonego Ładu może najlepiej przyczynić się do całościowego i opartego na prawach człowieka podejścia do działań w dziedzinie klimatu oraz utraty różnorodności biologicznej; wzywa UE do wykorzystania szerokiego wachlarza polityk zewnętrznych, narzędzi oraz instrumentów politycznych i finansowych, którymi dysponuje, w celu wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu; wzywa UE do przeglądu swoich mechanizmów finansowania działań związanych z klimatem i zaproponowania ich zmiany w stosownych przypadkach, aby zapewnić pełne poszanowanie praw człowieka i ustanowić w tym celu solidne zabezpieczenia; wzywa do ustanowienia punktów koordynacyjnych ds. klimatu w ramach odpowiednich służb Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, których zadania obejmowałyby kwestię odporności na zmianę klimatu w kontekście wszystkich zewnętrznych działań UE; wzywa do przejrzystego i merytorycznego informowania o tych kwestiach w ramach programów na rzecz współpracy rozwojowej UE z państwami trzecimi;

Środa, 19 maja 2021 r.

13. wzywa do włączenia perspektywy płci do strategii i programów zrównoważonego rozwoju w celu zagwarantowania, aby prawa kobiet i dziewcząt, w tym prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne oraz niezbędne usługi w zakresie opieki zdrowotnej, a także promowanie równouprawnienia płci i sprawiedliwości klimatycznej były uwzględniane w programach strategicznych;

14. wzywa Komisję, aby zwiększyła pomoc finansową i techniczną oraz działania w zakresie budowania zdolności w celu wspierania państw trzecich we włączaniu praw człowieka do ich krajowych działań i programów w dziedzinie klimatu oraz w przestrzeganiu międzynarodowych regulacji w zakresie ochrony środowiska, aby zagwarantować, że cele w dziedzinie zmiany klimatu nie będą zakłócać przestrzegania praw człowieka w tych państwach; odnotowuje porozumienie międzyinstytucjonalne osiągnięte w sprawie Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR), w ramach którego 30 % środków zostanie przeznaczonych na wsparcie celów w zakresie klimatu i środowiska; nalega, by wszystkie działania europejskich instytucji finansowych w państwach trzecich, zwłaszcza Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, były zgodne z zobowiązaniami klimatycznymi UE i z podejściem opartym na prawach człowieka; wzywa do wzmocnienia i pogłębienia odpowiednich mechanizmów składania skarg<sup>(8)</sup> dla osób lub grup, które uważają, że ich prawa zostały naruszone w wyniku takich działań i że mogą one kwalifikować się do środków odwoławczych;

15. zdecydowanie popiera włączenie praw człowieka do globalnych ram różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku, zgodnie z niedawnym komunikatem Komisji pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia”; jest zdania, że aby włączyć prawa człowieka do globalnych ram różnorodności biologicznej po 2020 roku, nowe cele powinny dotyczyć uznania i wdrożenia – zarówno na szczeblu krajowym, jak i globalnym – prawa do czystego, zdrowego, bezpiecznego i zrównoważonego środowiska;

16. ponownie podkreśla znaczenie ochrony Arktyki przed zmianą klimatu oraz nieodzowność polityki UE wobec Arktyki;

17. uznaje wpływ zmiany klimatu, degradacji środowiska i klęsk żywiołowych jako czynnika migracji i przesiedleń spowodowanych zmianą klimatu oraz wyraża ubolewanie z powodu braku ochrony w zakresie praw człowieka na szczeblu międzynarodowym dla poszkodowanych w związku z tym osób; uważa, że takim przesiedleniom należy zająć się na szczeblu międzynarodowym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy przy opracowywaniu międzynarodowych ram, które pozwoliłyby zająć się przesiedleniami i migracjami spowodowanymi klimatem zarówno na forach międzynarodowych, jak i w działaniach zewnętrznych UE; zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby współpracowały na rzecz zwiększenia wsparcia dla środków na zwiększenie odporności w regionach podatnych na szkodliwe skutki zmiany klimatu oraz aby wspierały osoby, które zostały przesiedlone w wyniku zmiany klimatu i które nie są już w stanie mieszkać w miejscu zamieszkania; podkreśla, że Komitet Praw Człowieka ONZ orzekł, iż przy rozważaniu deportacji osób ubiegających się o azyl państwa muszą brać pod uwagę wpływ kryzysu klimatycznego na prawa człowieka w kraju pochodzenia; z zadowoleniem przyjmuje włączenie kwestii migracji i przesiedleń spowodowanych zmianą klimatu do ram działań dostosowawczych z Cancún;

18. wspiera oparte na prawach człowieka podejście do zarządzania migracją w państwach trzecich i uwzględnianie wszelkich luk w ochronie praw człowieka w kontekście migracji; przypomina w tym kontekście istniejące narzędzia legalnych dróg migracji i uważa, że takie narzędzia powinny być dalej tworzone dla osób potrzebujących ochrony; popiera identyfikowanie i promowanie dobrych praktyk dotyczących obowiązków wynikających z praw człowieka i przyjętych w tym zakresie zobowiązań, które wspierają i wzmocniają kształtowanie polityki ochrony środowiska na szczeblu unijnym i międzynarodowym;

19. wzywa do przestrzegania praw wszystkich osób bez dyskryminacji ze względu na miejsce ich zamieszkania lub ich sytuację społeczną, zwłaszcza osób najbardziej narażonych na negatywne skutki zmiany klimatu; podkreśla, że należy zapewnić i ułatwić publiczny udział takich słabszych grup społecznych w podejmowaniu decyzji, które mają wpływ na ich źródła utrzymania;

20. przypomina, że doświadczane przez kobiety nierówności, przemoc wobec nich i ich dyskryminacja nasilają się w wyniku zmiany klimatu; apeluje, aby UE i jej państwa członkowskie opracowały i wdrożyły politykę uwzględniającą w sposób przekrojowy aspekt płci w dziedzinach handlu, współpracy, klimatu i działań zewnętrznych, wspierając w ten sposób wzmocnienie pozycji kobiet i ich udział w procesie decyzyjnym oraz uznając konkretne ograniczenia, z którymi zmagają się dziewczęta i kobiety;

21. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia roli i zdolności regionalnych organów do spraw praw człowieka i innych mechanizmów w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących związku między zmianą klimatu a prawami człowieka, promowania praw środowiskowych i ochrony obrońców praw środowiskowych; w szczególności

---

<sup>(8)</sup> Niezależny mechanizm rozliczalności projektów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz mechanizm rozpatrywania skarg Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Środa, 19 maja 2021 r.

wzywa Komisję do zainicjowania programu wspierającego umowę z Escazú, który miałby m.in. na celu wspieranie państw stron w ratyfikowaniu i wdrożeniu umowy, wspieranie społeczeństwa obywatelskiego, aby angażowało się i przyczyniało do jej wdrożenia, oraz wspieranie dobrowolnego funduszu ustanowionego na mocy umowy;

### **Reakcja na COVID-19**

22. podkreśla, że światowa pandemia COVID-19 doskonale ilustruje wpływ degradacji środowiska na tworzenie warunków dla rozwoju zoonozy o poważnych konsekwencjach zdrowotnych, społecznych, gospodarczych i politycznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zobowiązały się do uwzględniania praw środowiskowych i ochrony osób, które je chronią, w każdej reakcji na pandemię COVID-19; zachęca państwa członkowskie i inne zainteresowane strony do uwzględniania utworzonego przez Komisję Globalnego Obserwatorium Demokracji i Praw Człowieka 9 (platforma monitorująca wpływ pandemii COVID-19 na demokrację i prawa człowieka na świecie);

23. wyraża głębokie zaniepokojenie, że globalna recesja spowodowana pandemią COVID-19 może zmniejszyć, opóźnić lub zmienić zobowiązania państw w zakresie międzynarodowych celów klimatycznych i standardów praw człowieka; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dopilnowania, aby strategie polityczne przewidziane w celu ożywienia gospodarczego były w pełni zgodne ze wspieraniem i ochroną praw człowieka, zgodnie z art. 21 traktatu lizbońskiego, a także z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem; skreśla się

24. apeluje do wysokiego przedstawiciela i wiceprzewodniczącego, Komisji i państw członkowskich o poparcie skutecznej reakcji na kryzys związany z COVID-19, która w pełni uwzględni znaczenie poszanowania, ochrony i realizacji prawa do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska jako bastionu zapobiegającego przyszłym kryzysom środowiskowym i zdrowotnym, które mogą zagrozić podstawowym prawom człowieka; wzywa Komisję i ESDZ do zwiększenia ambicji klimatycznych i środowiskowych w świetle kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 oraz do ukształtowania ambitnego strategicznego podejścia do dyplomacji klimatycznej;

25. wyraża zaniepokojenie, że środki nadzwyczajne i środki izolacji wprowadzone w odpowiedzi na pandemię COVID-19 mogły być w kilku częściach świata nadużywane przez władze polityczne, siły bezpieczeństwa i niepaństwowe grupy zbrojne w celu ograniczania, zastraszania i mordowania obrońców praw człowieka, w tym obrońców środowiska i ziemi; przypomina w związku z tym, że obrońcy należący do ludności tubylczej również byli w sposób nieproporcjonalny narażeni na COVID-19 w wyniku słabej infrastruktury zdrowotnej na obszarach oddalonych i zaniedbań ze strony rządu;

26. zauważa, że pandemia COVID-19 zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu i odżywianiu milionów ludzi na całym świecie, ponieważ wpływa niekorzystnie na światowe łańcuchy dostaw żywności w czasie, gdy bezpieczeństwo żywnościowe i systemy żywnościowe są już obciążone z powodu zmiany klimatu i klęsk żywiołowych; podkreśla, że kryzys związany z pandemią może służyć jako punkt zwrotny w przywracaniu równowagi i przekształcaniu systemów żywnościowych, czyniąc je bardziej włączającymi, trwałymi i odpornymi;

### **Obrońcy praw człowieka zajmujący się kwestiami środowiska i rola ludności tubylczej**

27. przypomina o spoczywającym na państwach obowiązku ochrony obrońców środowiska i ich rodzin przed nękaniami, zastraszaniem i przemocą, zgodnie z przepisami dotyczącymi praw człowieka, oraz o obowiązku zagwarantowania im podstawowych wolności, a także o zobowiązaniu państw do uznawania praw ludności tubylczej i społeczności lokalnych, jak również ich doświadczenia i wiedzy w dziedzinie walki z utratą różnorodności biologicznej i degradacją środowiska; podkreśla ich szczególną rolę i wiedzę fachową w zakresie gospodarowania gruntami i ich ochrony oraz wzywa do ściślejszej współpracy z ludami tubylczymi i większego włączenia ich w proces, a także do podejmowania wysiłków na rzecz wzmocnienia ich demokratycznego udziału w odpowiednich procesach decyzyjnych, w tym w procesach związanych z międzynarodową dyplomacją klimatyczną; z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji na rzecz wspierania udziału ludności tubylczej poprzez szczególne wsparcie kilku projektów, takich jak Centrum Dokumentacji, Badań i Informacji Ludów Tubylczych (Docip); zachęca Komisję do dalszego promowania dialogu i współpracy między ludami tubylczymi a Unią Europejską, a także z międzynarodowymi forami, zwłaszcza w odniesieniu do zmiany klimatu;

28. zwraca uwagę na fakt, że chociaż do ataków i gróźb dochodzi na całym świecie, specjalny sprawozdawca ds. obrońców praw człowieka ONZ podkreśla, iż sytuacja jest szczególnie dramatyczna w Ameryce Łacińskiej i Azji, gdzie niektórzy międzynarodowi inwestorzy, przedsiębiorstwa i lokalne rządy ignorują uzasadnione obawy obywateli; odnotowuje, że w wielu przypadkach do konfliktów i łamania praw dochodzi w kontekście nierówności ekonomicznej i wykluczenia społecznego; potępia prześladowania sądowe i kryminalizację działaczy na rzecz środowiska w regionie Amazonii, gdzie wrasta liczba ataków, zabójstw oraz przypadków prześladowania działaczy na rzecz środowiska; potępia zwiększoną liczbę ataków na działaczy na rzecz ochrony środowiska w Hondurasie i prześladowań tych działaczy oraz

Środa, 19 maja 2021 r.

niedawne zabójstwa działaczy na rzecz ochrony środowiska z Guapinol; zauważa, że w ciągu trzech ostatnich lat odnotowano 578 przypadków zabójstw obrońców praw środowiskowych, praw do ziemi oraz praw ludów tubylczych; podkreśla, że Filipiny systematycznie zajmują czołową pozycję na liście krajów, w których działalność obrońcy praw środowiskowych obarczona jest największym ryzykiem; z uwagi na powagę naruszeń praw człowieka w tym kraju ponawia apel do Komisji, by wobec braku istotnej poprawy i gotowości do współpracy ze strony władz filipińskich wszczęła procedurę mogącą doprowadzić do czasowego wycofania ogólnego systemu preferencji taryfowych plus (GSP+);

29. zaleca, by państwa członkowskie UE, które jeszcze tego nie dokonały, ratyfikowały konwencję MOP nr 169 dotyczącą ludności tubylczej i plemiennej;

30. wzywa Komisję do zagwarantowania, że UE nie wspiera inicjatyw i projektów, które prowadziłyby do nielegalnego przejmowania gruntów, nielegalnego pozyskiwania drewna i wylesiania lub innych działań wywierających niszczący wpływ na środowisko naturalne; potępia wszelkie próby deregulacji ochrony środowiska i praw człowieka w kontekście pandemii COVID-19 i innych kryzysów;

31. stanowczo potępia wzrost liczby morderstw, zniesławiających ataków, aktów prześladowań, przypadków kryminalizowania, uwięzienia, nękania i zastraszania ludności tubylczej oraz obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska i obrońców ziemi na całym świecie oraz wzywa do pociągnięcia winnych do odpowiedzialności;

32. podkreśla, że obrońcy praw człowieka zajmujące się kwestiami środowiska stoją przed dodatkowymi wyzwaniem w pracy, społecznościach i w domu, ponieważ są celem zagrożeń związanych z płcią i przemocą związaną z płcią lub są narażone na te zjawiska; zauważa, że obrońcy praw człowieka są bardziej narażone na określone formy przemocy i inne naruszenia, uprzedzenia, wykluczenie i odrzucenie niż ich mężczyźni odpowiednicy;

33. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wspierała wszystkich obrońców praw człowieka, w szczególności obrońców praw w zakresie środowiska i ich przedstawicieli prawnych, oraz aby w razie potrzeby zwracała uwagę na ich sytuację; jest przekonany, że należy zwiększyć wsparcie dla obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska, a UE powinna potępiać wszelkie represje lub ataki na nich ze strony podmiotów korporacyjnych lub państwowych, w stosownych przypadkach przez publiczne oświadczenia i lokalne działania; ponownie podkreśla swoje stanowisko w sprawie potrzeby inwestowania przez ESDZ, Komisję i państwa członkowskie w konkretne, dostępne mechanizmy i programy ochrony uwzględniające aspekt płci na rzecz obrońców praw w zakresie środowiska, w tym lokalnych i tubylczych, wzmocnienia tych mechanizmów i i programów, a także angażowania obrońców praw w zakresie środowiska we wszelkie dochodzenia w sprawie naruszeń;

34. wyraża głębokie zaniepokojenie stale pogarszającą się sytuacją obrońców środowiska, sygnalistów, dziennikarzy i prawników zajmujących się ochroną środowiska na całym świecie; wzywa UE i państwa członkowskie do ochrony wolności wypowiedzi, wolności i pluralizmu mediów, wolności pokojowego zgromadzania się, a także do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony dziennikarzy i sygnalistów, zarówno w UE, jak i w kontekście stosunków zewnętrznych; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że nadal popełniane są nadużycia i przestępstwa przeciwko dziennikarzom i pracownikom mediów oraz że wciąż padają oni ofiarą śmiertelnych ataków ze względu na swoją działalność; przypomina, że sygnalizowanie nieprawidłowości jest formą wolności wypowiedzi a informacje odgrywają kluczową rolę w ujawnianiu naruszeń prawa UE i zapobieganiu im, a także w zwiększaniu demokratycznej odpowiedzialności i przejrzystości; wzywa w związku z tym Komisję do monitorowania transpozycji i zapewnienia pełnego stosowania przez państwa członkowskie dyrektywy (UE) 2019/1937<sup>(9)</sup>; postrzega swobodny dostęp do informacji jako ważny instrument umożliwiający osobom, które mogą być dotknięte skutkami zmiany klimatu, zdobycie na wczesnym etapie właściwych informacji na temat szkodliwych skutków zmiany klimatu i środków dostosowawczych; domaga się poszanowania swobodnego dostępu do informacji;

35. uznaje, że działania podejmowane przez obrońców środowiska są niezbędne, gdyż poszukują oni realnych rozwiązań i mechanizmów zapobiegania zmianie klimatu, budowania odporności na nią i przystosowania się do niej, a także opracowują i rozpowszechniają takie rozwiązania i mechanizmy wśród ludności zamieszkującej dotknięte terytoria;

36. wzywa Komisję, aby zwróciła szczególną uwagę na zróżnicowane potrzeby ochrony kobiet broniących praw człowieka oraz uznała ich rolę jako istotnego czynnika zmian, w szczególności w działaniach na rzecz klimatu; podkreśla w tym kontekście potrzebę wspierania budowania zdolności i roli kobiet w edukowaniu i promowaniu zmian, a także zapewnienia odpowiedniego finansowania dla tych organizacji; przypomina, jak często kobiety będące przywódczyniami

<sup>(9)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

Środa, 19 maja 2021 r.

społeczności i działaczkami na rzecz środowiska padają ofiarami represji, a nawet zabójstw, jak miało to miejsce w przypadku walecznych działaczek nominowanych i wyselekcjonowanych do przyznawanej przez Parlament Europejski Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli, tj. Marielle Franco z Brazylii, zamordowanej w 2018 r. i Berty Cáceres z Hondurasu, zamordowanej w 2016 r.;

37. wzywa UE i jej państwa członkowskie do domagania się i dopilnowania, aby prawo ludności tubylczej do wyrażenia swobodnej, uprzedniej i świadomej zgody było przestrzegane, bez wywierania przymusu, w przypadku wszelkich umów lub projektów rozwojowych, które mogą mieć wpływ na ziemię, terytoria lub bogactwa naturalne ludów tubylczych; podkreśla, że propagowanie praw ludów tubylczych i ich tradycyjnych praktyk jest ważne dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania zmianie klimatu oraz ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiednich zabezpieczeń;

38. wzywa Komisję i Radę do wykorzystania wszystkich instrumentów, którymi dysponują, wraz z przepisami dotyczącymi wdrażania i egzekwowania praw człowieka w ramach unijnej polityki zagranicznej i układów o stowarzyszeniu, aby skutecznie wspierać i chronić obrońców praw człowieka i praw środowiskowych w krajach sąsiadujących z UE, a także zachęcać kraje kandydujące do UE, aby skutecznie zbliżyły się do europejskich wartości i standardów;

39. wzywa do przyjęcia załącznika do wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka poświęconych szczególnym wyzwaniom i potrzebom obrońców środowiska oraz polityce UE w tym zakresie; podkreśla znaczenie zapewnienia kontynuacji projektu ProtectDefenders.eu przy zwiększonym poziomie finansowania, jak również innych istniejących narzędzi UE służących wspieraniu obrońców praw człowieka;

40. wzywa do przyjęcia unijnej listy krajów priorytetowych, w której ESDZ, Komisja i państwa członkowskie zintensyfikowałyby działania na rzecz obrońców praw środowiskowych i zaangażowałyby się wraz z władzami lokalnymi we wprowadzanie lub ulepszanie mechanizmów ochrony i szczegółowych przepisów określających obrońców środowiska, uznających ich pracę i gwarantujących ich ochronę; nalega, by ta lista priorytetów była przygotowywana przez ESDZ w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami i z Parlamentem oraz corocznie aktualizowana; wzywa również wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela do przedstawiania corocznego, publicznego sprawozdania na temat działań prowadzonych w krajach priorytetowych, a także na temat ochrony obrońców środowiska na całym świecie;

41. wzywa ONZ do przyjęcia większej roli w ochronie globalnych ekosystemów i obrońców środowiska, w szczególności tam, gdzie zmiana klimatu ma poważny wpływ na społeczności tubylcze i lokalne; wzywa zatem UE do promowania na szczeblu ONZ inicjatywy międzynarodowych obserwatorów mających monitorować poważne szkody w środowisku naturalnym, poważne kryzysy ekologiczne lub sytuacje, w których obrońcy praw środowiskowych są najbardziej narażeni na ryzyko, oraz do angażowania się we współpracę z władzami i pomagania im w tworzeniu ochronnego otoczenia dla tych obrońców;

42. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby poprzez merytoryczny dialog wspierały przyjęcie krajowych planów działania, które zagwarantują bezpieczne i wolne otoczenie dla obrońców środowiska poprzez włączenie szerszej perspektywy ochrony zbiorowej, w tym środków politycznych mających na celu legitymizację społeczności i grup zaangażowanych w ochronę środowiska; wzywa Komisję, aby w sposób zdecydowany zajęła się prawami człowieka ludności tubylczej i społeczności lokalnych w ramach umów o dobrowolnym partnerstwie dotyczących egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (umów o dobrowolnym partnerstwie);

43. przypomina, że zgodnie z deklaracją ONZ o obrońcach praw człowieka państwa muszą chronić obrońców różnorodności biologicznej jako obrońców praw człowieka; wyraża zadowolenie z projektu traktatów międzynarodowych, takich jak umowa z Escazú, która jest kluczowym instrumentem dla Ameryki Łacińskiej i Karaibów – regionu, w którym odnotowano najwięcej zabójstw obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska;

#### **Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), sprawiedliwość i odpowiedzialność**

44. ubolewa, że – nawet w przypadku pełnego wdrożenia przez wszystkie państwa – obecnie ustalone na poziomie krajowym wkłady doprowadziłyby do katastrofalnego wzrostu temperatury na świecie o 3 °C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, a tym samym do naruszenia porozumienia paryskiego; ostrzega, że taki scenariusz spowodowałby ekstremalne skutki klimatyczne i środowiskowe oraz miałby rozległy negatywny wpływ na prawa człowieka;

Środa, 19 maja 2021 r.

45. z zadowoleniem przyjmuje włączenie praw człowieka do preambuły do porozumienia paryskiego i wzywa do podjęcia skutecznych środków w celu przestrzegania i promowania zobowiązań w zakresie praw człowieka podczas wdrażania tego porozumienia i podejmowania działań w dziedzinie klimatu; ubolewa jednak, że brakuje konkretnych przepisów, które pociągałyby podmioty państwowe i korporacyjne do odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka związane ze zmianą klimatu;

46. apeluje do stron UNFCCC, aby w dalszym ciągu zwiększały swoje ambicje w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej zgodnie z celami porozumienia paryskiego oraz aby uwzględniały wymiar praw człowieka w swoich ustalonych na poziomie krajowym wkładach oraz w komunikatach w sprawie adaptacji; wzywa Sekretariat UNFCCC do opracowania wytycznych dotyczących sposobu włączania ochrony praw człowieka do ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz przekazywanych informacji na temat adaptacji we współpracy z Wysokim Komisarzem NZ ds. Praw Człowieka; zachęca strony do dokonania przeglądu zaplanowanych wkładów ustalonych na szczeblu krajowym i wkładów ustalonych na poziomie krajowym oraz do opracowania mechanizmów monitorowania wkładów ustalonych na poziomie krajowym, przy pełnym i skutecznym uczestnictwie ludów tubylczych;

47. podkreśla potrzebę wzmocnienia synergii między obowiązkami w zakresie sprawozdawczości dotyczącej klimatu i praw człowieka; uważa, że w wytycznych dotyczących ram przejrzystości porozumienia paryskiego (art. 13) należy zwrócić się do stron o dostarczanie informacji nie tylko na temat emisji gazów cieplarnianych, ale również na temat tego, czy polityka w dziedzinie klimatu jest wdrażana zgodnie z innymi celami społecznymi i obowiązującymi ramami prawnymi, a zatem powinny one zawierać informacje na temat dobrych praktyk, w tym opartych na prawach człowieka podejść do środków w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także na temat wsparcia;

48. wzywa instytucje UE, aby odgrywały aktywną rolę w promowaniu podejścia opartego na prawach człowieka w toczących się międzynarodowych negocjacjach klimatycznych, w szczególności w ramach mechanizmu zrównoważonego rozwoju i innych wytycznych dotyczących mechanizmów, o których mowa w art. 6 ust. 4 porozumienia paryskiego, które to wytyczne zapewniają znaczący i świadomy udział posiadaczy praw, odpowiednie zabezpieczenia środowiskowe i społeczne oraz niezależne mechanizmy dochodzenia roszczeń; podkreśla, że mechanizm zrównoważonego rozwoju powinien mieć na celu finansowanie projektów, które przynoszą korzyści osobom najbardziej narażonym na skutki zmiany klimatu i że projekty finansowane w ramach tego mechanizmu powinny podlegać ocenie wpływu na prawa człowieka, w ramach której do rejestracji kwalifikowałyby się jedynie projekty o pozytywnych skutkach;

49. wzywa Komisję do opracowania kryteriów kwalifikowalności do przyznania dotacji UE umożliwiających bardziej sprzyjający włączeniu dostęp do finansowania organizacjom pozarządowym zajmującym się kwestiami środowiska, które w przeciwnym razie byłyby zbyt małe, by kwalifikować się do finansowania;

50. podkreśla, że aby zapewnić odpowiedzialność wszystkich podmiotów, nowe mechanizmy, takie jak mechanizm zrównoważonego rozwoju, muszą obejmować instytucjonalne polityki ochronne i mechanizmy składania skarg w celu zagwarantowania skutecznej ochrony praw;

51. wzywa Sekretariat UNFCCC do opracowania, wraz ze stronami Konwencji, wspólnych ram prawnych dla sprawiedliwości klimatycznej;

52. podkreśla, że globalny przegląd, o którym mowa w art. 14 porozumienia paryskiego, powinien zostać wykorzystany do przeglądu postępu we włączaniu praw człowieka i innych zasad do działań w dziedzinie klimatu; zwraca uwagę, że powinien on obejmować możliwości wnoszenia wkładu przez społeczeństwo obywatelskie i organizacje międzyrządowe; uważa, że ocena wdrożenia porozumienia paryskiego powinna pomóc w określeniu dobrych praktyk i przeszkód w jego wdrażaniu, a także w dostarczaniu informacji na temat przyszłych ustalonych na poziomie krajowym wkładów i współpracy międzynarodowej;

53. podkreśla, że wszystkie skuteczne działania w dziedzinie klimatu oparte na prawach człowieka powinny gwarantować swobodny, aktywny, znaczący i świadomy udział; zaleca, aby plany łagodzenia skutków zmiany klimatu i dostosowywania się do niej były publicznie dostępne, finansowane w przejrzysty sposób i opracowywane z udziałem zainteresowanych lub potencjalnie zainteresowanych grup, zwłaszcza tych najbardziej narażonych;

54. podkreśla, że kraje rozwijające się nie mogą same stawić czoła skutkom zmiany klimatu i są często uzależnione od pomocy międzynarodowej w zakresie zdolności do zarządzania kryzysowego, przystosowania się do zmiany klimatu i przewidywania jej skutków;



Środa, 19 maja 2021 r.

55. podkreśla swój pogląd, zgodnie z którym przepisy i instytucje, które zajmują się prawami człowieka i są powszechnie stosowane w celu zniwelowania luki w zakresie odpowiedzialności za zarządzanie, w żadnym wypadku nie mogą zastąpić skutecznych środków zapobiegania szkodom spowodowanym przez zmianę klimatu i ich naprawiania; uważa, że krajowe instytucje praw człowieka (NHRI) i społeczeństwo obywatelskie mogą odgrywać skuteczną rolę w krajowych mechanizmach odpowiedzialności i nadzoru mających na celu zapewnienie dostępu do środków prawnych osobom, które poniosły szkody w zakresie praw człowieka w wyniku zmiany klimatu;

56. uważa, że UE musi odgrywać aktywną, silną i ambitną rolę przywódczą w przygotowaniach do 26. konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu (COP26), umieszczając włączenie zasad dotyczących praw człowieka w centrum tworzenia międzynarodowej polityki w zakresie zmiany klimatu, aby uniknąć nieodwracalnych szkód dla obecnego i przyszłego rozwoju ludzkości oraz dla obecnych i przyszłych pokoleń;

57. uznaje aktywną rolę i zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych i obrońców środowiska, w propagowanie opartych na prawach człowieka podejść do działań na rzecz klimatu i wzywa UE do wspierania takich działań; uznaje aktywną rolę i zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych i obrońców środowiska w propagowanie opartych na prawach człowieka podejść do działań na rzecz klimatu;

58. przyjmuje do wiadomości wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006<sup>(10)</sup> (tak zwane rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus), które powinno przyczynić się do lepszego wdrażania konwencji z Aarhus na szczeblu UE; ponadto zachęca państwa członkowskie do zapewnienia właściwej transpozycji odpowiednich aktów ustawodawczych UE (na przykład dyrektywy 2011/92/UE<sup>(11)</sup>) oraz międzynarodowych prawnie wiążących postanowień (konwencji z Aarhus) do swoich porządków prawnych w celu zagwarantowania sprzyjającego włączeniu społecznemu dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska;

59. podkreśla, że działania obrońców środowiska są zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju i że należy bronić systemowego wdrażania tych celów na szczeblu lokalnym, krajowym i międzynarodowym;

60. przypomina, że państwa członkowskie są zobowiązane do regulowania korporacji, aby zapewnić, że nie naruszają one praw człowieka, oraz że podmioty prywatne i korporacyjne mają obowiązek zająć się wpływem zmiany klimatu na prawa człowieka, zgodnie z Wytocznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka;

61. zachęca Komisję i państwa członkowskie, aby aktywnie uczestniczyły w opracowywaniu, ustanawianiu i wspieraniu zabezpieczeń i procesów rozliczalności w ramach uznanych na szczeblu międzynarodowym organów, aby zapewnić, że zmiany strukturalne wprowadzone w celu drastycznego zmniejszenia emisji do 2030 r., zgodnie ze strategiami politycznymi dotyczącymi klimatu, były opracowywane, wdrażane i monitorowane w sposób chroniący prawa dotkniętych nimi osób i społeczności, w tym prawa pracy, i propagujący sprawiedliwe i korzystne warunki pracy; podkreśla, że przejście na zieloną gospodarkę musi być sprawiedliwe oraz nie może pozostawiać nikogo w tyle;

62. podkreśla znaczenie należytej staranności przedsiębiorstw i zrównoważonej i odpowiedzialnej rozliczalności przedsiębiorstw jako istotnego i nieodzownego środka służącego zapobieganiu poważnym naruszeniom w dziedzinie praw człowieka i środowiska oraz ochronie przed takimi naruszeniami; wzywa UE do wspierania zrównoważonego i rozliczalnego ładu korporacyjnego jako ważnego elementu Europejskiego Zielonego Ładu; wzywa państwa członkowskie, aby wdrożyły skuteczne środki regulacyjne w celu identyfikacji, oceny, zapobiegania, eliminacji, łagodzenia, monitorowania, komunikowania, uwzględniania, reagowania i działań naprawczych w odniesieniu do potencjalnych lub rzeczywistych naruszeń praw człowieka oraz w celu rozliczania przedsiębiorstw z obowiązku zachowania należytej staranności, jeśli chodzi o wpływ zmiany klimatu na prawa człowieka, zgodnie z Wytocznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka;

63. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do opracowania wniosku ustawodawczego w sprawie obowiązku uwzględnienia praw człowieka i należytej staranności przedsiębiorstw w związku ze środowiskiem w całym łańcuchu dostaw; zaleca, by wniosek ten wspierał i ułatwiał opracowanie wspólnych metod pomiaru oddziaływania na środowisko i zmianę klimatu; podkreśla znaczenie skutecznych, konstruktywnych i świadomych konsultacji i komunikacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, których to dotyczy rzeczywiście lub potencjalnie, w tym z obrońcami środowiska;

<sup>(10)</sup> Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

<sup>(11)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

Środa, 19 maja 2021 r.

apeluje do UE, aby wsparła trwające negocjacje w sprawie wiążącego traktatu ONZ w sprawie biznesu i praw człowieka, regulującego działalność korporacji transnarodowych i innych przedsiębiorstw i skutecznie się w nie zaangażowała; uważa, że każdy taki instrument musi zachęcać podmioty korporacyjne i inwestorów do przyjęcia odpowiedzialności za prawo człowieka do zdrowego środowiska; uważa, że każdy taki instrument musi obejmować trwałe przepisy dotyczące ochrony środowiska i zachęcać podmioty korporacyjne, a także instytucje finansowe, ale także regionalne instytucje finansowe zajmujące się inwestycjami lub rozwojem, do przyjęcia odpowiedzialności w zakresie prawa człowieka do zdrowego środowiska;

64. podkreśla znaczenie walki z korupcją na szczeblu globalnym, ponieważ ma ona negatywny wpływ na korzystanie z praw człowieka oraz ma konkretne negatywne skutki i w nieproporcjonalny sposób wpływa na grupy społeczne znajdujące się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, marginalizowane i podatne na zagrożenia, takie jak kobiety, dzieci, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, osoby ubogie, ludność tubylcza lub osoby należące do mniejszości, uniemożliwiając im m.in. równy dostęp do zasobów naturalnych, w tym do ziemi;

65. wzywa Radę i ESDZ do włączenia przestępstw związanych z korupcją do czynów karalnych na mocy globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka, tzw. europejskiej ustawy Magnitskiego, oraz do zapewnienia jej szybkiego przyjęcia i wdrożenia;

66. uważa, że obecny przegląd polityki handlowej UE powinien być okazją do ponownego zdefiniowania, promowania i wzmocnienia ochrony praw człowieka w polityce handlowej; podkreśla, że rozdziały przyszłych umów handlowych dotyczące zrównoważonego rozwoju muszą zostać objęte mechanizmami rozstrzygania sporów w tych umowach;

o

o o

67. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wysokiemu przedstawicielowi Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz wiceprzewodniczącemu Komisji, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, Radzie Bezpieczeństwa ONZ, sekretarzowi generalnemu ONZ, przewodniczącemu 74. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, przewodniczącemu Rady Praw Człowieka ONZ, wysokiej komisarzy NZ ds. praw człowieka i szefom delegatur UE.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0248

## **Odwroćenie tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odwrócenia tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności (2020/2039(INI))**

(2022/C 15/11)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swobodę przepływu pracowników, zagwarantowaną w art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 174 TFUE dotyczący wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii,
- uwzględniając art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, który zezwala na wykorzystanie pomocy przeznaczonej na ułatwianie rozwoju niektórych regionów gospodarczych, pod warunkiem że pomoc ta nie wpływa znacząco na konkurencję (regiony „kategorii C”),
- uwzględniając art. 349 TFUE w sprawie regionów najbardziej oddalonych,
- uwzględniając art. 9, 46, 47, 48 i 147 TFUE dotyczące niektórych aspektów pracy i zatrudnienia w UE,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, a w szczególności jego zasady 2, 3 i 20,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz, (COM(2018)0375), w szczególności jego rozdział II dotyczący rozwoju terytorialnego,
- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (COM(2020)0408),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w Unii Europejskiej: 7. sprawozdanie Komisji Europejskiej <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie wykorzystania instrumentów polityki spójności przez regiony w reakcji na zmiany demograficzne <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie zmian demograficznych oraz ich konsekwencji dla przyszłej polityki spójności UE <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając art. 20 TFUE, rozporządzenie (UE) nr 492/2011 <sup>(5)</sup> oraz dyrektywę 2004/38/WE <sup>(6)</sup> w sprawie swobodnego przepływu pracowników i ich rodzin na terytorium Unii,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 17 czerwca 2020 r. w sprawie skutków zmian demograficznych,

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 53.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 10.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 153 E z 31.5.2013, s. 9.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 566.

<sup>(5)</sup> Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. L 141 z 27.5.2011, s. 1).

<sup>(6)</sup> Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- uwzględniając plan działania Komisji z dnia 27 lipca 2020 r. pt. „Rozwój obszarów wiejskich – Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich” <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając konkluzje Rady pt. „Wyzwania demograficzne – dalsze działania”, przyjęte w dniu 8 czerwca 2020 r.,
- uwzględniając zieloną księgę w sprawie starzenia się: promowanie solidarności i odpowiedzialności międzypokoleniowej, przedstawioną przez Komisję 27 stycznia 2021 r.,
- uwzględniając plan działania Komisji z dnia 16 listopada 2020 r. pt. „Zmiany demograficzne w Europie – Zielona księga w sprawie starzenia się” <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Sieci Obserwacyjnej Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej (ESPON) z grudnia 2017 r. w sprawie geografii nowej dynamiki zatrudnienia w Europie,
- uwzględniając wytyczne polityczne ESPON z czerwca 2019 r. pt. „Addressing labour migration challenges in Europe: An enhanced functional approach” [„Sprostanie wyzwaniom związanym z migracją pracowników w Europie: wzmocnione podejście funkcjonalne”],
- uwzględniając prognozy dotyczące liczby ludności na świecie sporządzone przez Departament Spraw Gospodarczych i Społecznych Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2019 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji w sprawie skutków zmian demograficznych w Europie z 17 czerwca 2020 r. <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając europejski indeks konkurencyjności regionalnej z 2019 r.,
- uwzględniając dokument OECD w sprawie dostosowania do zmian demograficznych, przygotowany na pierwsze posiedzenie grupy roboczej ds. zatrudnienia państw G-20 w ramach japońskiej prezydencji G-20, które odbyło się w Tokio 25–27 lutego 2019 r.,
- uwzględniając cele barcelońskie z 2002 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komitetu Regionów z 2016 r. w sprawie skutków zmian demograficznych dla europejskich regionów,
- uwzględniając sprawozdanie Komitetu Regionów z 2018 r. pt. „Addressing brain drain: The local and regional dimension” [„Przeciwdziałanie drenażowi mózgow: wymiar lokalny i regionalny”],
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów pt. „Zmiany demograficzne: propozycje dotyczące oceny negatywnych skutków w regionach UE oraz poszukiwanie rozwiązań” z 12–14 października 2020 r.,
- uwzględniając opracowywaną obecnie przez Komisję długofalową wizję obszarów wiejskich,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów pt. „Strategia UE na rzecz odnowy obszarów wiejskich” z 8–10 grudnia 2020 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komitetu Regionów z oceny oddziaływania terytorialnego w sprawie zmian demograficznych z 30 stycznia 2020 r.,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

<sup>(7)</sup> Ares(2020)3866098.

<sup>(8)</sup> Ares(2020)6799640.

<sup>(9)</sup> [https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0\\_en](https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_en)

Czwartek, 20 maja 2021 r.

— uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0061/2021),

- A. mając na uwadze, że państwa członkowskie i ich regiony znacznie się od siebie różnią pod względem rozmieszczenia ludności na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym, a także stabilności lub zmienności w tym zakresie; w związku z tym ma to zróżnicowany wpływ na wyludnianie, a także na spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną Unii; mając na uwadze, że według wskaźnika europejskiej konkurencyjności regionalnej z 2019 r. istnieje luka między regionami stołecznymi lub metropolitalnymi a obszarami peryferyjnymi – 78 % ludności Europy mieszka na obszarach miejskich lub funkcjonalnych obszarach miejskich i korzysta z wysokiej jakości usług w zakresie energii, transportu i łączności cyfrowej, podczas gdy wiele regionów peryferyjnych nadal napotyka trudności w tym zakresie; mając na uwadze, że polityka spójności, jako główne źródło inwestycji publicznych w UE, stanowi 8,5 % publicznych inwestycji kapitałowych i może odgrywać ważną rolę w stawianiu czoła wspomnianym wyzwaniom demograficznym; może ona również przyczyniać się do utrzymania naturalnej równowagi demograficznej UE w perspektywie długoterminowej;
- B. mając na uwadze, że do celów niniejszego sprawozdania „regiony wysyłające” oznaczają regiony, które tracą wysokie umiejętności lub kompetencje (w co najmniej jednym sektorze lub dziedzinie) z korzyścią dla innych regionów w wyniku stałej emigracji w określonym czasie, a „regiony przyjmujące” oznaczają regiony, które zdobywają wysokie umiejętności lub kompetencje (w co najmniej jednym sektorze lub dziedzinie) w wyniku stałej imigracji w określonym czasie;
- C. mając na uwadze, że tendencje demograficzne zależą również od zmiany klimatu; wpływają na nie w szczególności powodzie i fale upałów związane z tym zjawiskiem; mając na uwadze, że skoordynowane podejście łączące zasady zrównoważonego rozwoju, zazieleniania i cyfryzacji w poszczególnych strategiach politycznych UE mogłoby również przyczynić się do odwrócenia negatywnych tendencji demograficznych;
- D. mając na uwadze, że występuje duży związek między świadczeniem usług społecznych, łącznością fizyczną i teleinformatyczną, edukacją oraz możliwościami zatrudnienia, z jednej strony, a zdolnością do zatrzymywania ludności na niektórych obszarach i przyciągania jej do nich, z drugiej strony; mając na uwadze, że wiele regionów UE, w tym obszary wiejskie stanowiące 44 % powierzchni Unii, regiony oddalone, peryferyjne, wyspiarskie i górskie, które zmagają się z trudnościami pod względem geograficznym, społecznym i gospodarczym, nadal uskarża się na poważną lukę w dostępie do tych usług; mając na uwadze, że regiony te są szczególnie dotknięte niską gęstością zaludnienia, masowym opuszczaniem wsi i wyludnianiem się; ma to negatywny wpływ na starzenie się społeczeństwa, wymianę pokoleń i rozwój rolnictwa; mając na uwadze, że należy rozwijać większą synergię z polityką transportową UE, aby zaspokoić szczególne potrzeby regionów o niskiej gęstości zaludnienia i obszarów, które się wyludniają; mając na uwadze, że obecna tendencja starzenia się społeczeństwa w UE wiąże się z ważnymi skutkami gospodarczymi i społecznymi; zwiększa się współczynnik obciążenia demograficznego, presja na stabilność budżetową i stabilność zabezpieczenia społecznego oraz następuje wzmożona presja na usługi opieki zdrowotnej i usługi społeczne;
- E. mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników jest jedną z czterech swobód Unii Europejskiej i jej jednolitego rynku;
- F. mając na uwadze, że ludność UE znacząco wzrosła w poprzednich dziesięcioleciach, ale obecnie tempo wzrostu spada i oczekuje się, że w dłuższej perspektywie liczba ludności znacznie się zmniejszy; mając na uwadze, że w 2015 r. UE doświadczyła pierwszego naturalnego spadku liczby ludności w związku z liczbą zgonów przekraczającą liczbę urodzeń; mając na uwadze, że w 2019 r. Europa stanowiła zaledwie 6,9 % ludności świata, a do 2070 r. będzie stanowić mniej niż 4 %; gwałtowny spadek liczby ludności spodziewany jest zwłaszcza w Europie Wschodniej i Południowej; wynika to z połączenia niskich współczynników płodności i migracji netto wewnątrz UE z tych obszarów; mając na uwadze, że długofalowe tendencje demograficzne w regionach europejskich wskazują na niższy współczynnik urodzeń i starzejące się społeczeństwa; wyjątkiem od tej zasady są niektóre regiony najbardziej oddalone, w szczególności Majotta gdzie prognozuje się wzrost liczby ludności o 38 % w 2050 r. w porównaniu z poziomem z 2010 r., a w Gujanie Francuskiej – o 26 % <sup>(10)</sup>;
- G. mając na uwadze, że poszczególne strategie polityczne powinny uwzględniać aspekty demograficzne, w tym dzięki ich ujęciu wśród priorytetów długoterminowych; mając na uwadze, że ważne jest gromadzenie i monitorowanie wiarygodnych danych statystycznych oraz wspieranie badań i wymiany dobrych praktyk na każdym szczeblu; zapewni to lepsze zrozumienie wyzwań demograficznych, umożliwi przewidzenie ich wpływu na rynki pracy, a także opracowanie innowacyjnych i skutecznych rozwiązań w celu zapewnienia środowiska przyjaznego osobom starszym;

<sup>(10)</sup> Źródła: INSEE (francuski Narodowy Instytut Statystyk i Studiów Gospodarczych), ONZ.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- H. mając na uwadze, że kryzys zdrowotny i gospodarczy wywołany przez pandemię COVID-19 wyraźnie pokazał, że solidarność międzypokoleniowa, wraz z odpowiednim finansowaniem na opiekę zdrowotną i społeczną oraz zrównoważoną gospodarką, jest jedną z sił napędowych procesu odbudowy oraz budowania bardziej zintegrowanego i odpornego społeczeństwa; mając na uwadze, że pandemia COVID-19 ujawniła niestabilność naszych systemów opieki zdrowotnej, w szczególności w związku ze starzeniem się społeczeństwa; mając na uwadze, że pandemia COVID-19 po raz kolejny uwypukliła znaczenie ochrony i propagowania godności osób starszych i ich praw podstawowych w UE;
- I. mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 prawdopodobnie będzie miał znaczący wpływ na liczbę urodzeń, współczynniki umieralności i przepływy migracyjne w Europie, ale pełne skutki gospodarcze, społeczne i gospodarcze pandemii są nadal nieznane; mając na uwadze, że trzeba będzie dokładnie przeanalizować (z uwzględnieniem płci) krótko- i długoterminowy wpływ na tendencje demograficzne nadzwyczajnych środków podjętych w odpowiedzi na kryzys; mając na uwadze, że ze wstępnych badań wynika, iż pandemia pogłębiła istniejące nierówności między mężczyznami i kobietami; zwiększyła między innymi wymiar nieodpłatnej pracy opiekuńczej i spowodowała utratę miejsc pracy; mając na uwadze, że kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego ma nieproporcjonalnie większy wpływ na kobiety i dziewczęta, a w szczególności na najsłabsze grupy społeczne; polityka spójności powinna uwzględniać to zjawisko m.in. poprzez ukierunkowanie inwestycji w usługi opiekuńcze i poprawę warunków pracy w tym sektorze, a także poprzez wspieranie przechodzenia na gospodarkę opiekuńczą;
- J. mając na uwadze, że od początku kryzysu gospodarczego w 2008 r. obserwuje się w Europie przepływ młodych, wykształconych specjalistów z Europy południowej i wschodniej do Europy północno-zachodniej; mając na uwadze, że istnieje silna zależność między warunkami społeczno-gospodarczymi danego regionu a jego dynamiką drenażu/pozyskiwania mózgow; mając na uwadze, że regiony wysyłające i regiony przyjmujące będą musiały współpracować, aby sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom; będą także musiały stosować zintegrowane podejścia do opracowywania długoterminowych strategii politycznych, aby jak najbardziej poprawić jakość życia ludności;
- K. mając na uwadze, że innowacje i inwestycje w kapitał ludzki są głównymi czynnikami wzrostu społeczno-gospodarczego i wzrostu zatrudnienia w państwach członkowskich i ich regionach w perspektywie średnio- i długoterminowej;

### **Obecna specyfika i wyzwania związane ze zmianami demograficznymi w UE**

*Uwagi ogólne*

1. podkreśla, że cztery swobody stanowią fundament konkurencyjności i wartości UE; zauważa jednak, że należy zwrócić większą uwagę na ich wpływ na tendencje demograficzne oraz skutki dla regionów UE oraz ich spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; podkreśla, że UE stoi przed poważnym wyzwaniem demograficznym; mimo że będzie ono miało różne skutki w poszczególnych regionach, trzeba je sobie uzmysłowić i rozwiązać w sposób całościowy, aby zaradzić ujemnemu przyrostowi naturalnemu w ostatnich latach; mając na uwadze, priorytetem Unii Europejskiej powinno być odwrócenie obecnych negatywnych tendencji demograficznych w Europie poprzez środki ukierunkowane na ich przyczyny, a nie tylko skutki; innym priorytetem UE powinno być przyspieszenie dwójakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej;
2. zauważa w tym kontekście istotne różnice demograficzne związane z różnymi możliwościami gospodarczymi, świadczeniem usług, dostępnością, transportem i łącznością cyfrową, zarówno na szczeblu Unii, jak i państw członkowskich, między regionami centralnymi, metropolitalnymi i peryferyjnymi; przypomina w tym kontekście, że transeuropejska sieć transportowa (TEN-T) może być skuteczna jedynie pod warunkiem że także lokalna infrastruktura transportowa będzie sprawna; podkreśla, że różnice te są szczególnie widoczne na obszarach wiejskich lub na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub szczególnymi, takimi jak regiony słabo zaludnione i górskie, a także między kontynentem a wyspami i regionami najbardziej oddalonymi; przypomina, że dostęp do większości wysp i regionów najbardziej oddalonych jest ograniczony z powodu rzadkich i często drogich połączeń;
3. zwraca uwagę, że PKB na mieszkańca, poziom dochodów, wskaźnik zatrudnienia, współczynnik dzietności, czynniki społeczno-gospodarcze, przepaść między obszarami wiejskimi a miejskimi i starzenie się społeczeństwa to najważniejsze czynniki, które mają bezpośredni wpływ na sytuację demograficzną; zaznacza, że w szczególności obecna dynamika zatrudnienia generuje przepływy demograficzne w regionach europejskich; prowadzą one do dysproporcji społeczno-przestrzennych i wyzwań, którym będzie musiała stawić czoła polityka spójności po 2020 r.; podkreśla, że wzorce migracji

Czwartek, 20 maja 2021 r.

wewnętrznej z regionów wschodnich, południowych i centralnych do regionów północnych i północno-zachodnich obejmują głównie młodych, wykształconych i wykwalifikowanych pracowników; zauważa, że migracja obywateli państw trzecich pozwoliła UE uniknąć utraty ludności w ostatnich latach;

4. podkreśla, że Europa wyraźnie doświadcza starzenia się społeczeństwa i spadku współczynnika urodzeń, co rzutuje na poziom współczynnika obciążenia demograficznego i ma negatywny wpływ na wzrost siły roboczej, który jest znacznie niższy niż w ciągu ostatnich dziesięciu lat; ostrzega przed wyraźnym spadkiem siły roboczej w regionach Europy Wschodniej, Południowej i Środkowej; podkreśla, że starzenie się społeczeństwa wywiera również wpływ na planowanie w mieszkalnictwie i transporcie, zapotrzebowanie na infrastrukturę i usługi, a także na stabilność budżetową i stabilność zabezpieczenia społecznego; zauważa, że w tym względzie potrzebna jest polityka aktywnego starzenia się, aby ograniczyć negatywny wymiar zmian demograficznych zwłaszcza na obszarach wiejskich i oddalonych; trzeba także zapewnić odpowiednią jakość życia wszystkich mieszkańców;

5. wskazuje na trwający kryzys zdrowotny związany z COVID-19 oraz jego potencjalny wpływ społeczno-gospodarczy na dynamikę rynku pracy w średniej i długiej perspektywie; ubolewa ponadto, że pandemia COVID-19 negatywnie wpływa na średnią długość życia w Europie; podkreśla, że środki samoizolacji i utrzymywania dystansu fizycznego, pomimo pozytywnego wpływu na zmniejszenie wskaźnika zakażeń, miały wyraźny wpływ na produkcję, popyt i handel; ograniczyły także działalność gospodarczą i doprowadziły do wzrostu bezrobocia, gwałtownego spadku dochodów przedsiębiorstw oraz wyższych deficytów publicznych; zauważa, że w rezultacie można przewidzieć nową falę migracji młodych ludzi zarówno w obrębie państw członkowskich, jak i między nimi;

6. podkreśla, że trwający kryzys związany z COVID-19 ujawnił znaczne dysproporcje w jakości usług opieki zdrowotnej i dostępie do nich; przypomina w związku z tym o potrzebie umocnienia usług publicznych – takich jak placówki opieki zdrowotnej – na obszarach wiejskich, aby rozwiązać problem ogromnych nierówności i różnic w średniej długości życia w zależności od miejsca zamieszkania, statusu społecznego i poziomu wykształcenia; przypomina, że pandemia wyraźniej pokazała również przepaść cyfrową, która dotyka w szczególności osoby starsze i mieszkańców regionów słabiej rozwiniętych, oddalonych obszarów wiejskich lub górskich, a także regionów najbardziej oddalonych;

7. podkreśla kolejne wyzwanie uwidocznione przez pandemię, czyli konieczność zapewnienia godziwych warunków pracy i życia pracownikom sezonowym; odgrywają oni ważną rolę w uzupełnianiu niedoborów w niektórych sektorach gospodarki, zwłaszcza w rolnictwie;

8. uważa, że określenie skali wyludniania stanowi wyzwanie samo w sobie, ponieważ dane statystyczne nie dostarczają dokładnych informacji; wynika to z faktu, że dane dotyczące osób opuszczających niektóre obszary są dostępne dopiero po wielu latach opóźnień; zauważa ponadto, że z prognoz Eurostatu dotyczących liczby ludności w następnym dziesięcioleciu wynika, iż zarówno regiony wiejskie, jak i miejskie, mogą stanąć w obliczu utraty liczby ludności; zwraca uwagę w tym kontekście, jak ważna jest prawidłowa ocena skali wyzwań demograficznych i odpowiednie działanie; ma to także na celu przeciwdziałanie radykalizacji i ruchom sprzeciwiającym się procesowi integracji europejskiej oraz zwiększenie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; zaleca zbadanie możliwości wykorzystania dodatkowych wskaźników oprócz PKB i gęstości zaludnienia do sklasyfikowania obszarów o poważnych i trwałych utrudnieniach; podkreśla ponadto znaczenie zaktualizowanych danych statystycznych dotyczących demografii – zdezagregowanych przynajmniej na poziomie NUTS 3 – dla lepszego monitorowania wpływu tendencji demograficznych na te obszary oraz umożliwienia skuteczniejszych i bardziej ukierunkowanych działań w celu zaradzenia tym tendencjom; zwraca się do państw członkowskich, by zainwestowały w unowocześnienie gromadzenia danych na potrzeby oceny zmian demograficznych na różnych poziomach NUTS;

### **Wymiar lokalny i regionalny**

#### *Regiony wysyłające*

9. uważa ogólnie, że obszary wiejskie, przemysłowe i miasta – słabo rozwinięte w porównaniu z głównymi obszarami metropolitalnymi, a także terytoria oddalone, w tym wyspy i większość regionów najbardziej oddalonych, znajdują się pod wieloma względami w szczególnej sytuacji; obejmują one: znaczny spadek liczby ludności, wynikający między innymi z niskiej dzietności, poziom dochodów niższy od średniej krajowej lub unijnej oraz trudności w integracji terytorialnej z innymi regionami; czynniki te sprawiają, że obszary te są bardziej narażone na ryzyko wyludnienia; podkreśla, że sytuacja ta prowadzi również do trudności w dostępie do usług publicznych, takich jak mieszkalnictwo, edukacja czy opieka zdrowotna, w tym dostęp do kluczowych leków; podkreśla, że regiony wiejskie zamieszkuje obecnie 28 % ludności Europy, ale przewiduje się, że w przyszłości odsetek ten znacznie spadnie; podkreśla, że unijne inicjatywy ukierunkowane na obszary wiejskie, takie jak polityka spójności i rolna, należy dodatkowo wzmacniać dzięki promowaniu

Czwartek, 20 maja 2021 r.

lepszej koordynacji inicjatyw politycznych; inicjatywy te wspierają zatrudnienie ludzi młodych, przedsiębiorczość, cyfryzację, a także zapewniają pomoc młodym i nowym rolnikom; z zadowoleniem przyjmuje w tym zakresie planowane przez Komisję szybsze wprowadzanie infrastruktury szerokopasmowej o bardzo dużej przepływności na terytoriach słabo zaludnionych i wiejskich; uważa także, że stanowi to szansę na poprawę jakości życia, wsparcie możliwości kształcenia i tworzenia miejsc pracy, innowacje, lepszy dostęp do usług publicznych, a także na dostosowanie się do zmian technologicznych i rozwój obiektów kulturalnych i możliwości spędzania wolnego czasu; podkreśla, że kobiety na obszarach wiejskich odgrywają zasadniczą rolę w rozwoju tych społeczności oraz że większe uznanie dla pracy kobiet i ich praw na rynku pracy na obszarach wiejskich znacznie zmniejszyłoby ryzyko wyludniania się; zachęca Komisję i państwa członkowskie do opracowania konkretnych strategii umacniania pozycji kobiet na obszarach wiejskich; zachęca do gromadzenia danych segregowanych według kryterium płci w celu określenia i wyeliminowania wszelkich obecnych nierówności w traktowaniu kobiet i mężczyzn;

10. zwraca uwagę na niektóre czynniki, które powodują zmiany demograficzne i zmuszają mieszkańców wspomnianych obszarów do ich opuszczenia; czynniki te zniechęcają też inne osoby do zamieszkania na tych terenach; są to: słaba infrastruktura, w tym brak szybkiego szerokopasmowego internetu, nieistniejące sieci transportowe, duża stopa bezrobocia młodzieży, mniejsze możliwości zatrudnienia, zwłaszcza na stanowiskach wymagających wyższego wykształcenia, a także ogólnie brak miejsc pracy dla kobiet, brak usług publicznych i prywatnych, trudny dostęp do usług zdrowotnych, mniejsze możliwości kształcenia, ograniczona infrastruktura publiczna i usługi społeczne, co utrudnia dostosowanie się do zmian technologicznych i wiąże się z brakiem obiektów kulturalnych i możliwości spędzania wolnego czasu; przypomina ponadto o wpływie zmiany klimatu i związanych z nią zagrożeń naturalnych na wyludnianie się; przykładem takich zjawisk są intensywne fale upałów prowadzące do pustoszczenia niektórych obszarów południowych;

11. podkreśla, że ten brak zróżnicowania w regionalnej strukturze gospodarczej niektórych regionów grozi powstaniem negatywnej „etykiety”, również wśród ich mieszkańców; mogą oni wyrażać niezadowolenie z jakości życia oraz obiektów i usług, którymi dysponują; wyraża w tym zakresie zaniepokojenie „geografią niezadowolenia” narastającą w wielu regionach UE, w których ludzie czują się lekceważeni; zjawisko to jest ściśle powiązane ze zmianami demograficznymi; wskazuje w tym kontekście na efekt drenażu mózgow, który prowadzi do migracji wysoko wykształconych i wykwalifikowanych osób z danego regionu lub kraju do innego; zwraca w szczególności uwagę, że „exodus” personelu medycznego – lekarzy i pielęgniarek oraz pracowników dydaktycznych – pogłębił się z powodu znacznych cięć w finansowaniu publicznym opieki zdrowotnej i społecznej w poprzednich latach; doprowadził on do obniżenia jakości opieki medycznej i kształcenia, a także utrudnił dostęp do wysokiej jakości tych usług, zwłaszcza na obszarach wiejskich;

12. uważa, że obszary miejskie są również narażone na wyludnienie; od 1990 r. jedno na pięć miast w Europie boryka się z problemem zmniejszającej się liczby ludności; stwierdza jednak, że zjawisko kurczenia się populacji obszarów miejskich nie zawsze jest ciągłym procesem liniowym i może zachodzić okresowo lub przejściowo, w zależności od uwarunkowań terytorialnych;

13. zwraca uwagę na wzorec „wewnętrznej peryferyzacji” w tym znaczeniu, że regiony Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej odnotowują zdecydowanie ujemne saldo migracji ludności, podczas gdy regiony Europy Północnej i Zachodniej odnotowują saldo zdecydowanie dodatnie, ponieważ przyjmują dużą liczbę migrantów ekonomicznych; uważa, że dysproporcje te pogłębiają się również na obszarach wiejskich, gdzie polityka spójności i środki WPR muszą bardziej zdecydowanie koncentrować się na innowacjach, aby zachęcić młodych ludzi do rozpoczynania działalności rolniczej, a także na cyfryzacji, mobilności na obszarach wiejskich i rozwoju inteligentnych miast; ważne jest także wspieranie rodzinnych gospodarstw rolnych w czerpaniu korzyści z innowacji i nowych technologii;

#### *Regiony przyjmujące*

14. przyznaje, że obszary metropolitalne wokół dużych miast odnotowują dodatnie saldo migracji, z charakterystycznymi przepływami ludności z obszarów wiejskich do miast; wynika to z coraz bardziej zurbanizowanej koncentracji we wzorcach wzrostu zatrudnienia;

15. zauważa również, że regiony o znacznym odsetku osób o wyższym wykształceniu, oferujące takim osobom większe możliwości zatrudnienia, są mniej narażone na proces wyludniania;

16. podkreśla, że sektory gospodarki opartej na wiedzy przyczyniają się do rozwoju regionalnego, oferując wysoki poziom kapitału społecznego, sieci i technologii; przyznaje, że innowacyjna działalność gospodarcza jest zazwyczaj zlokalizowana w regionach bardziej rozwiniętych technologicznie, o większym dostępie do wystarczającej liczby aglomeracji inteligentnych przedsiębiorstw;



Czwartek, 20 maja 2021 r.

17. zaznacza jednak, że nadmierna koncentracja ludności na niektórych obszarach miejskich doprowadziła już do wystąpienia negatywnych skutków ubocznych, takich jak zagęszczenie ruchu, rosnące koszty mieszkania i transportu, zanieczyszczenie, niewystarczająca dostępność wody, problemy z unieszkodliwianiem odpadów, wysokie zużycie energii, pogorszenie jakości życia i niekontrolowane rozrastanie się miast; innym skutkiem ubocznym jest znaczne zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz niepewność jutra niektórych grup ludności; podkreśla, że w wyniku tych czynników władze lokalne nie są w stanie świadczyć usług wszystkim mieszkańcom obszarów miejskich; ostrzega przed niektórymi negatywnymi skutkami dużej koncentracji ludności na obszarach miejskich dla zdrowia publicznego; pandemia COVID-19 sprawiła, że skutki te stały się szczególnie widoczne;

18. zauważa, że migracja ma bezpośredni wpływ na integrację społeczną w miastach, co wymaga dostosowanych do potrzeb reakcji politycznych i środków wsparcia z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych obszarów; przypomina w tym zakresie, że migranci ekonomiczni wnoszą większy wkład w postaci podatków i składek na ubezpieczenia społeczne niż otrzymują w ramach świadczeń indywidualnych; podkreśla potrzebę umocnienia polityki włączenia społecznego oraz wspierania władz lokalnych i regionalnych w tym zakresie;

### **Rozwiązania dostosowane do potrzeb: przeciwdziałanie niżowi demograficznemu**

19. podkreśla znaczenie dotychczasowych inicjatyw, takich jak Europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu, nowoczesne technologie w służbie osobom starszym oraz wspólnoty wiedzy i innowacji EIT w obszarze technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz zdrowia; wzywa Komisję do wzięcia pod uwagę rozwiązań już opracowanych w ramach tych inicjatyw, aby uwzględnić zmiany demograficzne i stawić czoła wyzwaniom demograficznym, jakich doświadczają europejskie regiony; zwraca uwagę na znaczenie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie dla wspierania kształcenia i szkolenia na obszarach zagrożonych wyludnieniem;

20. uważa, że władze lokalne, regionalne i krajowe, stowarzyszenia zawodowe i organizacje pozarządowe są niezbędne, by określić i dokonać oceny szczególnych potrzeb inwestycyjnych na obszarach wiejskich i miejskich w zakresie mobilności, dostępności terytorialnej i podstawowych usług; podmioty te odgrywają tym samym zasadniczą rolę dla uwolnienia potencjału danych obszarów z uwzględnieniem tendencji gospodarczych, społecznych i demograficznych; uważa w związku z tym, że powinny one odgrywać decydującą rolę, jako aktywni uczestnicy, w opracowywaniu strategii terytorialnych zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych; podkreśla znaczenie włączania, o ile to możliwe, do wszystkich odpowiednich programów UE szczególnej reakcji budżetowej w celu odwrócenia tendencji demograficznych, a także potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania strategii polityki publicznej na demografię; wskazuje, że terytorialne podejście do instrumentów UE, takich jak zrównoważony rozwój obszarów miejskich, strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lub zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) mogłyby być użytecznym narzędziem do utrzymywania i tworzenia miejsc pracy, a także zwiększania atrakcyjności regionu i dostępności usług na szczeblu lokalnym; uznaje ogromny potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki w rewitalizacji tych obszarów; domaga się także dostosowanej do potrzeb pomocy technicznej w celu wspierania władz lokalnych i regionalnych w opracowywaniu i wdrażaniu tych strategii, w tym dzięki metodom partycypacyjnym, które angażują lokalne zainteresowane strony i społeczeństwo obywatelskie;

21. wskazuje na potrzebę opracowania europejskiego programu rozwoju obszarów wiejskich, który przyczyniłby się do poprawy dostępności, atrakcyjności i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich; będzie to miało pozytywny wpływ na sprawne funkcjonowanie łańcucha dostaw i rynku wewnętrznego; zauważa, że dostępność i atrakcyjność tych obszarów można zwiększyć poprzez dostęp przedsiębiorców i MŚP do kapitału oraz inwestycje w ekosystemy innowacji w celu wsparcia zwiększenia wiedzy i rozprzestrzeniania się technologii; innym sposobem osiągnięcia tego celu jest także świadczenie wysokiej jakości usług publicznych i podstawowych, cyfryzacja, w tym dla małych przedsiębiorstw, innowacje cyfrowe i łączność cyfrowa oraz wysokiej jakości usługi transportowe; uważa, że władze lokalne i regionalne powinny określić odpowiednie usługi, które będą świadczone jak najskuteczniej, oraz że koncepcja „weryfikowania polityki pod względem jej wpływu na obszary wiejskie” powinna służyć do zaspokojenia szczególnych potrzeb obszarów wiejskich i oddalonych, ze szczególnym naciskiem na wdrażanie polityki i dostarczanie odpowiednich rozwiązań.

22. uważa, że sieci transportowe mogą odgrywać decydującą rolę w przeciwdziałaniu zmianom demograficznym i powstrzymaniu wyludniania się; przysłużą się one do poprawy łączności między obszarami wiejskimi i miejskimi, w tym poprzez inwestycje w transport publiczny i inne usługi w zakresie mobilności na obszarach wiejskich; podkreśla w związku z tym znaczenie poprawy infrastruktury transportowej, w tym poprzez utrzymanie i ożywienie istniejących połączeń transportowych oraz zapewnienie połączeń z TEN-T, które mają szczególne znaczenie na obszarach wiejskich, peryferyjnych, wyspiarskich i w regionach najbardziej oddalonych; trzeba też wspierać przejście na zrównoważone i inteligentne sieci transportowe oraz zwiększyć interoperacyjność systemów transportowych w ramach strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

23. uważa, że zrównoważona turystyka wiejska mogłaby odgrywać bardzo ważną rolę w przeciwdziałaniu wyludnianiu się obszarów wiejskich oraz w zwiększaniu ich zróżnicowania gospodarczego i demograficznego;

24. uznaje, że trzeba uwzględnić potrzeby i wyzwania regionów wiejskich, w tym w zakresie zmiany klimatu, w procesie przechodzenia na neutralność klimatyczną oraz zrównoważoną i inteligentną mobilność zgodnie z celami Zielonego Ładu; uważa ponadto, że inwestycje te umożliwią sprawiedliwe i równe przejście na gospodarkę cyfrową i powszechnie dostępny cyfrowy system edukacji online, w tym dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji; sądzi w związku z tym, że polityka spójności odgrywa zasadniczą rolę poprzez inwestycje w wysokiej jakości usługi publiczne i podstawowe;

25. uważa, że agenda miejska dla UE, która określa główne priorytety i działania na rzecz poprawy jakości życia na obszarach miejskich, mogłaby pomóc w kształtowaniu odpowiednich instrumentów wspierających wzrost, integrację, współpracę i innowacje oraz umożliwiających sprostanie wyzwaniom społecznym; podkreśla również potrzebę opracowania strategii mających na celu umocnienie gospodarki opartej na wiedzy i inteligentnej specjalizacji w regionach europejskich, między innymi poprzez rozwój sieci wiedzy i zapewnienie wsparcia dla inwestycji w kapitał ludzki; podkreśla rolę miast i regionów zarówno na obszarach wyludnionych, jak i nadmiernie zaludnionych. ponownie podkreśla potrzebę bezpośredniego udostępnienia miastom i regionom dalszych możliwości finansowania, tak aby mogły one realizować lokalne programy; wzywa także do maksymalnego wykorzystania europejskiej inicjatywy miejskiej;

26. podkreśla, że polityka spójności powinna przyczynić się do lepszego włączania kobiet w planowanie polityki na rzecz rozwoju regionalnego i miejskiego, tak aby miasta i społeczności uwzględniały problematykę płci i służyły wszystkim obywatelom; uważa ponadto, że inwestycje w ramach EFS+ powinny sprzyjać zatrudnianiu kobiet i samotnych rodziców, którym trudno jest znaleźć pracę; powinny one również zapewniać finansowanie przystępnych cenowo placówek opieki nad dziećmi i wspierać młode rodziny; przypomina, że potrzeby dzieci sprawujących opiekę nad członkami rodziny lub żyjącymi samotnie w czasie, gdy rodzice pracują za granicą, trzeba również zaspokajać za pomocą usług doradczych, dostępu do mieszkań, opieki zdrowotnej i edukacji; podkreśla również znaczenie przepisów przyjaznych rodzinie, które ułatwiają osiągnięcie zadowalającej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym;

27. podkreśla, że trzeba tak ukierunkować inwestycje, aby wspierały także osoby młode, starsze, z niepełnosprawnościami i inne słabsze grupy społeczne, które wchodzi na rynek pracy lub pozostają na nim; należy także pomóc tym osobom w znalezieniu wysokiej jakości zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej wyludnionych obszarów wiejskich i oddalonych; uważa, że należy również zbadać możliwość szkolenia dostosowanego do potrzeb w celu promowania koncepcji „gospodarki dobrobytu” oraz podejścia opartego na zdrowym i aktywnym starzeniu się;

28. przypomina również konieczność uwzględnienia potrzeb mniejszości etnicznych w kontekście wyzwań demograficznych;

29. przypomina o potrzebie wdrożenia strategii mających na celu odwrócenie tendencji migracji pracowników na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym; wzywa władze lokalne, regionalne, krajowe i unijne do opracowania strategii politycznych, które przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności ich regionów pod względem miejsc pracy, oraz do rozwiązania problemu drenażu mózgow w regionach wysyłających poprzez zapobieganie temu zjawisku, łagodzenie skutków i odpowiednie reagowanie, w tym za pomocą środków polityki spójności; podkreśla w tym kontekście, że w różnych państwach członkowskich istnieje już szereg inicjatyw, takich jak zachęty dla wysoko wykwalifikowanych pracowników, mających na celu przekształcenie drenażu mózgow w pozyskiwanie mózgow dla poszczególnych regionów;

30. zaznacza, że kryzys zdrowotny związany z COVID-19 w różnym stopniu dotknął wszystkie państwa członkowskie i regiony; doprowadzi on także prawdopodobnie do powstania nowych tendencji w przepływach demograficznych; przypomina w związku z tym, że dodatkowe zasoby na EFRR i EFS, które zostały przekazane za pośrednictwem REACT-EU, mimo tymczasowego charakteru tego instrumentu, aby zapewnić solidne i zdecydowane ożywienie gospodarki UE po kryzysie, mogłyby znacząco pomóc w utrzymaniu zatrudnienia i przyczynić się do tworzenia miejsc pracy na obszarach zagrożonych wyludnieniem się, między innymi poprzez wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie elastycznej organizacji pracy, w tym pracę zdalną lub w skróconym wymiarze czasu; podkreśla, że trzeba udzielać tego wsparcia w sposób wolny od dyskryminacji;

31. w związku z tym przypomina, że pandemia uwypukliła znaczenie cyfryzacji całej gospodarki dla łagodzenia skutków ograniczenia kontaktów osobistych i ograniczeń swobody przemieszczania się; cyfryzacja ułatwia także monitorowanie zdrowia, telekonsultacje oraz świadczenie usług opieki zdrowotnej na słabo zaludnionych obszarach lub na obszarach stojących przed wyzwaniami naturalnymi lub demograficznymi; uważa, że powstałe dzięki temu możliwości należy wykorzystać do tworzenia miejsc pracy na obszarach zamieszkiwanych przez starzejące się społeczeństwo;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

32. zwraca uwagę na upowszechnienie się telepracy w czasie kryzysu związanego z COVID-19; uważa, że może ona okazać się narzędziem użytecznym do odwrócenia tendencji wyludniania się obszarów wiejskich, umożliwiając młodym wykształconym osobom pozostanie na obszarach, z których w innej sytuacji by wyjechały; zachęca Komisję i państwa członkowskie do rozważenia, w jaki sposób telepraca może wpłynąć na przyszłą wewnętrzną mobilność i postrzeganie atrakcyjności różnych regionów;

### **Zalecenia polityczne**

33. wzywa Komisję do zaproponowania strategii dotyczącej zmian demograficznych opartej głównie na następujących filarach: godne warunki zatrudnienia, równowaga między życiem zawodowym a prywatnym, terytorialny aspekt polityki promującej działalność gospodarczą i zatrudnienie, odpowiednie zapewnianie usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym na wszystkich terytoriach, wydajny lokalny transport publiczny, odpowiednia opieka nad osobami niesamodzielnymi i opieka długoterminowa, ze szczególnym uwzględnieniem nowych form pracy i ich skutków społecznych;

34. zachęca państwa członkowskie i władze regionalne do wdrożenia zintegrowanego podejścia do rozwiązywania problemów demograficznych za pomocą instrumentów polityki spójności; zachęca również do promowania inteligentnych wsi i innych systemów zachęt, które mają na celu zatrzymanie ludności na obszarach wiejskich i podmiejskich oraz przyciągnięcie na te tereny ludzi młodych;

35. przypomina, że Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewni wsparcie finansowe na dużą skalę, aby gospodarki państw członkowskich stały się odporniejsze i lepiej przygotowane na przyszłość; apeluje do państw członkowskich, aby w krajowych planach naprawy i zwiększania odporności zaproponowały – w zależności od swojej szczególnej sytuacji – środki przeciwdziałania zmianom demograficznym, w szczególności na obszarach najbardziej narażonych; uważa, że w opracowywaniu tych planów muszą aktywnie uczestniczyć władze lokalne i regionalne, ponieważ jest to obszar mający szczególne znaczenie dla oceny planów i późniejszego zarządzania nimi przez państwa członkowskie; uważa, że należy rozwijać synergii między polityką spójności a unijnymi programami Next Generation EU, aby zapewnić bardziej całościowe podejście do wyzwań demograficznych;

36. podkreśla znaczenie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i mechanizmu jego wdrażania, które mają na celu wspieranie społeczności dotkniętych transformacją energetyczną; przyczyniają się one także do tworzenia nowych możliwości dla obszarów wiejskich i przemysłowych oraz do zmniejszenia ryzyka wyludnienia; uważa, że należy wspierać w tym kontekście lokalne i regionalne inicjatywy współpracy;

37. podkreśla, że zmiany demograficzne są podstawowym wyzwaniem dla UE; dlatego Unia powinna traktować je priorytetowo przy opracowywaniu i wdrażaniu programów; przypomina w związku z tym, że jednym z głównych celów określonych w rozporządzeniu w sprawie EFRR i Funduszu Spójności w kolejnych wieloletnich ramach finansowych (2021-2027) jest wspieranie obszarów miejskich i wiejskich o niekorzystnych warunkach geograficznych lub demograficznych; zaznacza, że państwa członkowskie muszą przeznaczać unijne wsparcie finansowe w takich regionach na projekty promujące rozwój gospodarczy zrównoważony pod względem środowiskowym oraz sprzyjający włączeniu społecznemu; przypomina w tym względzie, że szczególnego wsparcia należy udzielić obszarom na poziomie NUTS 3 lub jednostkom samorządu lokalnego o gęstości zaludnienia poniżej 12,5 osób/km<sup>2</sup> bądź o średnim rocznym spadku liczby ludności przekraczającym 1 % w okresie między rokiem 2007 a 2017; powinny one podlegać specjalnej polityce regionalnej i krajowej, aby zapewnić lepszą łączność fizyczną i teleinformatyczną, poprawić dostęp do usług społecznych i ich jakość oraz promować przedsiębiorczość i tworzenie wysokiej jakości możliwości zatrudnienia za pomocą instrumentów spójności; z zadowoleniem przyjmuje nowy artykuł rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności, w którym wzywa się, by zapewnić, że plany krajowe wspierają obszary regionalne i lokalne zmagające się z ciągłym niżem demograficznym;

38. wzywa państwa członkowskie do większej mobilizacji zasobów EFS i FST oraz do połączenia ich z inwestycjami krajowymi i lokalnymi, aby przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, ubóstwu energetycznemu i deprywacji materialnej, skutecznie eliminować przepaść cyfrową i wykluczenie cyfrowe, zwłaszcza na obszarach wiejskich i wśród osób młodych, starszych i osób z niepełnosprawnościami, a także zapewnić dostęp do narzędzi i programów cyfrowych oraz do przystępnej cenowo infrastruktury komunikacyjnej; apeluje zatem o dostępne i przystępne cenowo możliwości zdobywania umiejętności cyfrowych w sposób dostosowany do potrzeb osób starszych; zauważa, że inicjatywy te mają większe szanse powodzenia, jeśli są powiązane z możliwościami wymiany międzypokoleniowej; uważa w związku z tym, że można by dalej badać i promować potencjał cyfryzacji, robotyzacji i sztucznej inteligencji; należałoby przy tym zapewnić wysokie standardy etyczne i jednocześnie zadbać o włączenie społeczne, aby poprawić autonomię oraz warunki życia i zdrowia osób starszych;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

39. ponownie wskazuje na potrzebę dalszych, ukierunkowanych na konkretne obszary i zintegrowanych podejść w ramach polityki spójności, krajowych planów strategicznych wspólnej polityki rolnej i krajowych strategicznych planów odbudowy, aby umożliwić łatwiejsze, a jednocześnie prawidłowe zarządzanie zasobami finansowymi oraz maksymalizację synergii między różnymi funduszami i zintegrowanymi narzędziami UE; podkreśla potrzebę zwiększenia zdolności administracyjnych w celu ograniczenia biurokracji i zapewnienia spójnego prawodawstwa w całym procesie realizacji projektów oraz ukierunkowanej pomocy technicznej na wszystkich etapach;

40. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia procesu programowania i wdrażania polityki spójności na lata 2021–2027 z pełnym poszanowaniem zasady partnerstwa; wzywa także do uwzględnienia szczególnych potrzeb regionów o niekorzystnych warunkach demograficznych w umowach partnerstwa; podkreśla nadrzędne znaczenie potrzeb regionalnych i subregionalnych, w tym aspektów demograficznych i migracyjnych oraz wyzwań terytorialnych (związanych z obszarami miejskimi i wiejskimi); uważa, że strategiom tym powinny towarzyszyć oceny oddziaływania terytorialnego i demograficznego, prowadzone równoległe z ocenami gospodarczymi, środowiskowymi i społecznymi; wzywa Komisję do monitorowania i, w stosownych przypadkach, zapewnienia pełnego wdrożenia kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa; może się to przyczynić do zwiększenia wskaźnika absorpcji polityki spójności równoległe z poprawą jakości projektów;

41. wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia różnych wyzwań demograficznych przy opracowywaniu krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, krajowych polityk rozwoju, długoterminowych strategii na rzecz zrównoważonego rozwoju i dostosowanych do potrzeb programów polityki spójności, powiązanych z celami europejskiego semestru; służy to zapewnieniu odpowiedniego finansowania mającego na celu przeciwdziałanie wyludnianiu i odwróceniu negatywnych tendencji oraz zwiększenie atrakcyjności terytorialnej;

42. wzywa władze lokalne, regionalne i krajowe w regionach zagrożonych wyludnieniem do skoncentrowania inwestycji na zachętach dla młodych rodzin, by osiedlały się w tych regionach, a także na powszechnym dostępie do wysokiej jakości usług i infrastruktury, przy udziale MŚP i przedsiębiorstw zarządzających usługami; zachęca je także, by skoncentrowały się na tworzeniu miejsc pracy, w szczególności dla ludzi młodych, przekwalifikowaniu pracowników, tworzeniu warunków przedsiębiorczości i wspieraniu MŚP; wzywa państwa członkowskie do większego wsparcia tych celów; uważa, że najważniejsze są inwestycje we wszystkie poziomy edukacji, w tym we wczesną edukację, przystępne cenowo, dostępne i sprawiedliwe usługi w zakresie mobilności, placówki opieki nad dziećmi w celu zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy i w uczeniu się przez całe życie, zwłaszcza na obszarach wiejskich i w regionach najbardziej oddalonych; jest zdania, że szczególnie ważne jest stworzenie dobrych warunków, które zachęcą młodych ludzi do pozostania w tych regionach, a także rozwiązanie problemu wczesnego kończenia nauki, poprzez oferowanie młodzieży atrakcyjnych opcji kształcenia, szkolenia, podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym w dziedzinie umiejętności cyfrowych, w ramach zajęć stacjonarnych lub nauki zdalnej, tak aby zachęcić ich do podejmowania dalszej nauki w tych regionach; rozumie, że regiony będą wymagały skoncentrowanego wsparcia ze strony Unii i państw członkowskich, aby zrealizować to przedsięwzięcie;

43. zachęca do wspierania w większym stopniu regionów o dużym wroście demograficznym, takich jak Majotta czy Gujana Francuska, przez kierowanie odpowiednich środków finansowych na zapewnienie ciągłości świadczenia podstawowych usług w dostatecznej ilości, lecz także o wysokiej jakości, zwłaszcza w sektorach edukacji, opieki zdrowotnej i transportu;

44. uważa za odpowiednie zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w oparte na współdziałaniu długoterminowe zarządzanie i planowanie inicjatyw na różnych szczeblach; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o rozpowszechnianie dobrych praktyk w zakresie wykorzystywania i czerpania korzyści z tego rodzaju zarządzania oraz narzędzi planowania w celu wspierania rozwoju policentrycznego; zachęca je także do korzystania z oceny oddziaływania terytorialnego w celu dalszego kształtowania polityki unijnej i krajowej, tak aby sprostać zmianom demograficznym; przypomina w związku z tym o dużym znaczeniu aktywnego i rzeczywistego zaangażowania regionów w planowanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz zarządzanie tym instrumentem w celu zwiększenia jego skuteczności;

45. jest zdania, że innowacje i badania mogą mieć pozytywny efekt mnożnikowy na szczeblu regionalnym; zachęca osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki na szczeblu regionalnym i krajowym do wykorzystania nowego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do inwestowania w rozbudowę sieci szerokopasmowej w celu promowania gospodarki cyfrowej i gospodarki opartej na wiedzy, a także w świadczenie wysokiej jakości usług publicznych i stosowanie zachęt, tak aby zatrzymać wysoko wykwalifikowanych pracowników i rozwijać ośrodki badawcze w różnych regionach, zwiększając tym samym atrakcyjność wyludnionych obszarów, zwłaszcza dla młodych talentów i przedsiębiorców; apeluje o dalsze rozwijanie synergii między europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi a programem „Horyzont Europa”, a także innymi inicjatywami, takimi jak te promowane przez Europejski Instytut

Czwartek, 20 maja 2021 r.

Innowacji i Technologii; uważa ponadto, że atrakcyjna polityka fiskalna dla inwestycji przedsiębiorstw, oferująca niższe stawki podatkowe dla rodzin oraz zachęty podatkowe dla pracodawców i osób samozatrudnionych, ułatwiłaby tworzenie miejsc pracy i możliwości inwestowania; uważa ponadto, że można by rozważyć środki zachęcające młode rodziny do zakupu pierwszego domu, a także większą elastyczność w zakresie przepisów ustawowych w poszczególnych krajach, aby sprostać wyzwaniom związanym z wyludnieniem;

46. zachęca regiony do wykorzystywania ich przewagi konkurencyjnej zgodnie ze strategiami inteligentnej specjalizacji; zaleca opracowanie tzw. strategii oazowych, skupiających się na najbardziej obiecujących, dynamicznych i rozwijających się sektorach, poprzez wykorzystanie lokalnego potencjału rozwoju regionu; wzywa władze lokalne i regionalne, aby inwestowały w inicjatywę gwarancji dla młodzieży w celu przyciągnięcia młodych wyszkolonych pracowników i zatrzymania osób już zatrudnionych; wzywa je także, by zachęcały do rozwijania przedsiębiorczości i skupiały się na zachętach lokalnych, krajowych i unijnych; podkreśla ponadto znaczenie promowania środków w celu wspierania solidarności międzypokoleniowej, aktywnego starzenia się i możliwości oferowanych przez „srebrną gospodarkę” jako poważną zmianę polityczną dla obszarów wiejskich; pozwala to na przekształcenie problemu starzenia się społeczeństwa w szansę na rozwój tych obszarów;

47. podkreśla potrzebę przyjęcia szerszej perspektywy terytorialnej zgodnie z dokumentem pt. „New Leipzig Charter: The Transformative Power of Cities for the Common Good” [„Nowa karta lipska: transformacyjna siła miast na rzecz wspólnego dobra”] i Agendą Terytorialną UE 2030, aby wzmocnić sieci miejskie miast o drugorzędym znaczeniu i mniejszych miejscowości w celu wykorzystania ich znacznego potencjału do wzmacniania spójności terytorialnej, gospodarczej i społecznej poza ich bezpośrednimi granicami, poprzez większe powiązania miejsko-wiejskie, obszary funkcjonalne i współpracę regionalną;

48. zwraca się do Komisji, aby poświęciła szczególną uwagę koordynacji polityki na szczeblu UE w kwestiach związanych z obszarami współpracy funkcjonalnej na różnych szczeblach, takich jak współpraca transgraniczna, makroregionalna i wiejsko-miejska, w celu sprostania wyzwaniom demograficznym;

49. nalega, by inwestycje koncentrowały się na technologiach informacyjno-komunikacyjnych i kapitale ludzkim, ponieważ mogą one zmniejszyć dystans między użytkownikami i przyciągnąć wysoko wykwalifikowanych pracowników, tak aby uniknąć przepaści cyfrowej i zapewnić spójność cyfrową; podkreśla znaczenie finansowania infrastruktury ICT, rozwoju i wdrażania tych technologii przez MŚP i szkoły w obszarach wiejskich, wyspiarskich, górskich i w regionach odizolowanych, a także w regionach przechodzących transformację przemysłową, również z wykorzystaniem finansowania z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i bardziej ogólnie z funduszy polityki spójności; podkreśla znaczenie dążenia do równomiernego i równoległego wdrożenia tych technologii w regionach i państwach członkowskich, aby zmniejszyć przepaść pod względem atrakcyjności i przepaść cyfrową;

50. przyznaje, że „magnetyczne miasta” przyczyniają się przede wszystkim do budowy regionalnych „ośrodków wzrostu”; podkreśla jednak, że miasta o drugorzędym znaczeniu odgrywają kluczową rolę w rozwoju regionalnym; wzywa w tym względzie Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia w życie strategii na rzecz zharmonizowanego rozwoju tych miast;

51. wyraża przekonanie, że gminy powinny promować inicjatywy „otwartych innowacji”, wykorzystując wiedzę do przyspieszenia procesu innowacji i rozwijania podejścia opartego na współpracy z odpowiednimi partnerami i zainteresowanymi stronami w celu stworzenia regionalnych ekosystemów innowacji;

52. zwraca uwagę na potencjał niebieskiej gospodarki w zakresie odwracania negatywnych tendencji demograficznych w małych regionach wyspiarskich i peryferyjnych regionach nadmorskich UE; podkreśla, że odpowiednie wdrażanie działań w ramach niebieskiej gospodarki, jeśli są one ściśle monitorowane pod kątem łagodzenia negatywnych środowiskowych efektów zewnętrznych oraz zwiększania korzyści społeczno-gospodarczych w całym łańcuchu wartości, w tym dla małych przedsiębiorstw, obszarów przyległych i lokalnych obywateli, mogłoby pomóc w zwalczaniu wyludniania się w Europie Południowej oraz przenoszenia dochodów z miast nadbrzeżnych do obszarów wiejskich, zwiększania spójności społecznej i osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu;

53. zaleca, w stosownych przypadkach, przyjęcie nowego podejścia do systemów kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, między innymi poprzez przygotowanie ścieżek edukacyjnych do zawodów, które mogą być wykonywane w systemie pracy zdalnej, w połączeniu ze strategiami zapobiegania trwałemu drenażowi mózgów z regionów „wysyłających”; nalega na wykorzystanie lokalnych i regionalnych atutów, a także na rozwój lokalnej infrastruktury gospodarczej i społecznej oraz rozwiązań dostosowanych do lokalnej specyfiki, nie tylko w celu zapobiegania drenażowi mózgów, lecz także odwrócenia tego zjawiska; jest zdania, że kształcenie i szkolenie zawodowe, w tym mobilność pracowników, może stanowić skuteczny sposób na dzielenie się umiejętnościami i doświadczeniem zawodowym, zwiększenie zestawu umiejętności pracowników oraz wzmocnienie ich odporności na dynamikę rynku pracy, przyczyniając się do zapobiegania drenażowi mózgów; zachęca władze regionalne i lokalne do ułatwienia dostępu do

Czwartek, 20 maja 2021 r.

kształcenia dualnego w celu usprawnienia przejścia z kształcenia do zatrudnienia; rozważa ponadto promowanie ogólnoeuropejskich „strategii diaspor”, aby zachęcić do powrotu osoby, które opuściły swoje okolice, by zamieszkać w bardziej atrakcyjnym regionie, ze szczególnym uwzględnieniem studentów z sektora rolnictwa i gospodarki wiejskiej, których należy zachęcić do powrotu do swojego regionu po ukończeniu studiów, tak aby przyczyniali się do rentowności własnych regionów wysyłających;

54. wzywa Komisję do zapewnienia, aby inicjatywa dotycząca długofalowej wizji obszarów wiejskich zawierała praktyczne rozwiązania i środki wsparcia w zakresie obszarów peryferyjnych i zmian demograficznych; uważa, że ta długofalowa wizja obszarów wiejskich powinna przekształcić się w prawdziwą europejską „agendę wiejską” obejmującą namacalne i konkretne cele oraz angażującą wszystkie odpowiednie podmioty regionalne i lokalne, zarówno w jej projekt, jak i wdrażanie; uważa ponadto, że powinna ona obejmować strategię uwzględniania aspektu płci wraz z narzędziami oceny skutków; zwraca się do Komisji, aby w porozumieniu z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi zaproponowała nowy ład w sprawie demografii w UE jako wieloaspektowe podejście polityczne, które przyczyniłoby się do powstania europejskiej strategii w sprawie tendencji demograficznych; uważa, że kwestie demograficzne, w tym wyludnianie się i starzenie się społeczeństwa, powinny znaleźć się wśród zagadnień poruszanych podczas konferencji w sprawie przyszłości Europy;

o

o o

55. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, a także Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, Europejskiemu Komitetowi Regionów oraz parlamentom narodowym i regionalnym państw członkowskich.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0249

**Wpływ przepisów unijnych na swobodny przepływ pracowników i usług: wewnątrzunijna mobilność zawodowa jako narzędzie dopasowania umiejętności do potrzeb rynku****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wpływu przepisów unijnych na swobodny przepływ pracowników i usług: wewnątrzunijna mobilność zawodowa jako narzędzie dopasowania umiejętności do potrzeb rynku (2020/2007(INI))**

(2022/C 15/12)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając art. 45, 56, 153, 154 i 174 TFUE,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Radę Europejską, Parlament Europejski i Komisję Europejską w listopadzie 2017 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając podstawowe normy w dziedzinie pracy ustanowione przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) oraz konwencje i zalecenia MOP dotyczące administracji pracy i inspekcji pracy,
- uwzględniając obszerny dorobek prawny Unii w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w szczególności dyrektywę Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy<sup>(1)</sup> oraz jej dyrektywy szczegółowe i powiązane,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 8 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany i podnoszenia kwalifikacji jako podstawy zrównoważoności i zatrudnialności w kontekście wspierania odbudowy gospodarczej i spójności społecznej,
- uwzględniając wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024) pt. „Unia, która mierzy wyżej. Mój program dla Europy”, przedstawione przez kandydatkę na przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1149 z dnia 20 czerwca 2019 r. ustanawiające Europejski Urząd ds. Pracy, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 883/2004, (UE) nr 492/2011 i (UE) 2016/589 oraz uchylające decyzję (UE) 2016/344<sup>(2)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii<sup>(3)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 492/2011 i (UE) nr 1296/2013<sup>(4)</sup>,
- uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (WE) 2018/170 z dnia 2 lutego 2018 r. w sprawie jednolitych szczegółowych specyfikacji dotyczących gromadzenia i analizy danych w celu monitorowania i oceny funkcjonowania sieci EURES,

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 183 z 29.6.1989, s. 1.<sup>(2)</sup> Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 21.<sup>(3)</sup> Dz.U. L 141 z 27.5.2011, s. 1.<sup>(4)</sup> Dz.U. L 107 z 22.4.2016, s. 1.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 2 kwietnia 2019 r. z działalności EURES w okresie od stycznia 2016 r. do czerwca 2018 r.,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wspólnych zasad dostępu do rynku międzynarodowych przewozów drogowych <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) nr 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 <sup>(10)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (EWG) nr 3577/92 z dnia 7 grudnia 1992 r. dotyczące stosowania zasady swobody świadczenia usług w transporcie morskim w obrębie państw członkowskich (kabotaż morski) <sup>(11)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/54/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków ułatwiających korzystanie z praw przyznanych pracownikom w kontekście swobodnego przepływu pracowników <sup>(12)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych <sup>(13)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2002/15/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. w sprawie organizacji czasu pracy osób wykonujących czynności w trasie w zakresie transportu drogowego <sup>(14)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Rady 1999/63/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. dotyczącą Umowy w sprawie organizacji czasu pracy marynarzy przyjętej przez Stowarzyszenie Armatorów Wspólnoty Europejskiej (ECSA) i Federację Związków Zawodowych Pracowników Transportu w Unii Europejskiej (FST) <sup>(15)</sup>, zmienioną dyrektywą Rady 2009/13/WE z dnia 16 lutego 2009 r. w sprawie wdrożenia Umowy zawartej między Stowarzyszeniem Armatorów Wspólnoty Europejskiej (ECSA) a Europejską Federacją Pracowników Transportu (ETF) w sprawie Konwencji o pracy na morzu z 2006 r. <sup>(16)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 96/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług <sup>(17)</sup>,

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 51.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 72.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 293 z 31.10.2008, s. 3.

<sup>(10)</sup> Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 1.

<sup>(11)</sup> Dz.U. L 364 z 12.12.1992, s. 7.

<sup>(12)</sup> Dz.U. L 128 z 30.4.2014, s. 8.

<sup>(13)</sup> Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22.

<sup>(14)</sup> Dz.U. L 80 z 23.3.2002, s. 35.

<sup>(15)</sup> Dz.U. L 167 z 2.7.1999, s. 33.

<sup>(16)</sup> Dz.U. L 124 z 20.5.2009, s. 30.

<sup>(17)</sup> Dz.U. L 18 z 21.1.1997, s. 1.



Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/957 z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniającą dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług <sup>(18)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/67/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”) <sup>(19)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1057 z dnia 15 lipca 2020 r. ustanawiającą przepisy szczególne w odniesieniu do dyrektywy 96/71/WE i dyrektywy 2014/67/UE dotyczące delegowania kierowców w sektorze transportu drogowego oraz zmieniającą dyrektywę 2006/22/WE w odniesieniu do wymogów w zakresie egzekwowania przepisów oraz rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 <sup>(20)</sup>,
- uwzględniając decyzję Rady (UE) 2019/1181 z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich <sup>(21)</sup>,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/344 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie utworzenia europejskiej platformy na rzecz usprawnienia współpracy w zakresie przeciwdziałania pracy nierejestrowanej <sup>(22)</sup>,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie <sup>(23)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ochrony pracowników transgranicznych i sezonowych w Unii w kontekście kryzysu wywołanego COVID-19 <sup>(24)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 września 2017 r. w sprawie nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności <sup>(25)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie skutecznych inspekcji pracy jako strategii poprawy warunków pracy w Europie <sup>(26)</sup>,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 15 lipca 2020 r. w sprawie planu odbudowy dla Europy i wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 5 maja 2020 r. pt. „Trwałe finansowanie uczenia się przez całe życie i rozwoju umiejętności w kontekście niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej” (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji chorwackiej),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów pt „Drenaż mózgów w UE: sprostanie wyzwaniu na wszystkich szczeblach” (C 141/34)
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (COM(2020)0274) oraz towarzyszące mu dokumenty robocze służb Komisji (SWD(2020)0121) i (SWD(2020)0122),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 stycznia 2020 r. pt. „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji” (COM(2020)0014),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 grudnia 2019 r. pt. „Roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r.” (COM(2019)0650),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 czerwca 2016 r. pt „Nowy europejski program na rzecz umiejętności” (COM(2016)0381),

<sup>(18)</sup> Dz.U. L 173 z 9.7.2018, s. 16.

<sup>(19)</sup> Dz.U. L 159 z 28.5.2014, s. 11.

<sup>(20)</sup> Dz.U. L 249 z 31.7.2020, s. 49.

<sup>(21)</sup> Dz.U. L 185 z 11.7.2019, s. 44.

<sup>(22)</sup> Dz.U. L 65 z 11.3.2016, s. 12.

<sup>(23)</sup> Dz.U. C 189 z 15.6.2017, s. 15.

<sup>(24)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0176.

<sup>(25)</sup> Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 135.

<sup>(26)</sup> Dz.U. C 482 z 23.12.2016, s. 31.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- uwzględniając wniosek Komisji i Rady z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu towarzyszący komunikatowi Komisji w sprawie rocznej strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 25 września 2019 r. na temat stosowania i wdrażania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/67/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie egzekwowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług, zmieniającej rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym („rozporządzenie w sprawie IMI”) (COM(2019)0426),
- uwzględniając sprawozdanie roczne Komisji za rok 2019 w sprawie mobilności pracowników wewnątrz UE,
- uwzględniając sprawozdanie Cedefop pt. „Skills forecast: trends and challenges to 2030” [Prognozowanie zapotrzebowania na umiejętności: tendencje i wyzwania do 2030 r.],
- uwzględniając sprawozdanie Eurofound pt. „Posted workers in the European Union (2010)”<sup>(27)</sup> [Pracownicy delegowani w Unii Europejskiej (2010)] oraz sprawozdania krajowe,
- uwzględniając europejską prognozę gospodarczą Komisji z wiosny 2020 r., opublikowaną 6 maja 2020 r.,
- uwzględniając poradnik Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) z 24 kwietnia 2020 r. pt. „COVID-19: powrót do miejsca zatrudnienia – dostosowywanie środowiska pracy i ochrona pracowników”,
- uwzględniając badanie Parlamentu z 2015 r. pt. „EU Social and Labour Rights and EU Internal Market Law” [Unijne prawa socjalne i pracownicze a prawo rynku wewnętrznego UE],
- uwzględniając wytyczne Komisji z 17 lipca 2020 r. dotyczące pracowników sezonowych w UE w kontekście pandemii COVID-19,
- uwzględniając konkluzje Rady z 9 października 2020 r. w sprawie poprawy warunków pracy i życia pracowników sezonowych i innych pracowników mobilnych,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 13 października 2020 r. w sprawie skoordynowanego podejścia do ograniczania swobodnego przepływu w odpowiedzi na pandemię COVID-19,
- uwzględniając badanie Komisji z 2015 r. pt. „Study on wage setting systems and minimum rates of pay applicable to posted workers in accordance with Directive 96/71/EC in a selected number of Member States and sectors” [Systemy ustalania wynagrodzeń i minimalne stawki wynagrodzeń stosowane wobec pracowników delegowanych zgodnie z dyrektywą 96/71/WE w wybranych państwach członkowskich i sektorach],
- uwzględniając wytyczne Komisji z 30 marca 2020 r. dotyczące korzystania ze swobodnego przepływu pracowników podczas epidemii COVID-19,
- uwzględniając komunikat Komisji z 15 maja 2020 r. pt. „Skoordynowane podejście etapowe zmierzające do przywrócenia swobody przemieszczania się i zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych – COVID-19” (2020/C 169/03),
- uwzględniając badanie Eurofound z 2015 r. pt. „Social dimension of intra-EU mobility: Impact on public services” [Społeczny wymiar mobilności wewnątrzunijnej – jej wpływ na usługi publiczne],
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A9-0066/2021),

<sup>(27)</sup> <http://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2010/working-conditions-industrial-relations/posted-workers-in-the-european-union>

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- A. mając na uwadze, że niedyskryminacja jest podstawową zasadą zapisaną w traktatach; mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników jest jedną z podstawowych zasad Unii; mając na uwadze, że zasada równego traktowania, zapisana w art. 45 ust. 2 TFUE, stanowi, że swoboda przepływu pracowników musi obejmować zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy;
- B. mając na uwadze, że art. 3 ust. 3 TUE stanowi, że Unia „wspiera sprawiedliwość społeczną i ochronę socjalną”; mając na uwadze, że art. 9 TFUE stanowi, że „przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia bierze pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wykluczenia społecznego, a także z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego”;
- C. mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników, swoboda przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług są podstawowymi zasadami rynku wewnętrznego;
- D. mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników i usług powinien być zgodny z zasadami zapisanymi w Europejskim filarze praw socjalnych; mając na uwadze, że zobowiązanie Unii do realizacji Agendy 2030 i celów zrównoważonego rozwoju ONZ, Europejskiego Zielonego Ładu oraz strategii na rzecz równouprawnienia płci, w tym ochrony i promowania sprawiedliwych wynagrodzeń, równouprawnienia płci oraz godnych warunków pracy i zatrudnienia, musi być wpisane w główny nurt wszystkich strategii politycznych dotyczących rynku wewnętrznego, zapewniając tym samym należyte uwzględnienie kwestii społecznych i środowiskowych;
- E. mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników, w tym pracowników sezonowych, ma zasadnicze znaczenie dla integracji europejskiej; mając na uwadze, że może on przynosić obopólne korzyści zarówno wysyłającym, jak i przyjmującym państwom członkowskim, a także wspierać osiąganie celów spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; mając na uwadze, że Unia i państwa członkowskie muszą w pełni wykorzystać potencjał mobilności wewnątrz UE, a jednocześnie skutecznie egzekwować przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących mobilności pracowników;
- F. mając na uwadze, że swobodny przepływ pracowników i usług przyczynia się do wzrostu gospodarczego i spójności w UE i stwarza możliwości zatrudnienia; mając na uwadze, że jednolity rynek może być zrównoważony i zwiększać dobrobyt tylko wtedy, gdy opiera się na sprawiedliwych i wspólnych regułach oraz na zasadzie równego traktowania, zwłaszcza jeśli chodzi o swobodny przepływ pracowników i usług;
- G. mając na uwadze, że Unia powinna nadal odgrywać kluczową rolę we wspieraniu wymiany dobrych praktyk na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz w opracowywaniu wytycznych i zaleceń we współpracy z partnerami społecznymi dotyczących zapewniania wszystkim, w tym szczególnie wrażliwym grupom pracowników, godnych warunków pracy i zatrudnienia;
- H. mając na uwadze, że społeczne skutki swobodnego przepływu usług mogą mieć pozytywny i negatywny wpływ zarówno na regiony pochodzenia, jak i na regiony przyjmujące pracowników mobilnych; mając na uwadze, że niedobory pracowników i wskaźnik drenażu mózgow, wywołane obecnymi nierównościami gospodarczymi i społecznymi między regionami Unii, zwłaszcza po kryzysie finansowym, osiągnęły w niektórych państwach członkowskich poziom krytyczny, prowadząc do dodatkowych problemów, takich jak luka demograficzna, braki w zakresie usług opiekuńczych, niedobory personelu medycznego oraz ogólny wzrost nierówności między regionami; mając na uwadze, że zjawiska te dotyczą zwłaszcza obszarów wiejskich i oddalonych; mając na uwadze, że istnieje konieczność prowadzenia zrównoważonej polityki przemysłowej i solidnej polityki spójności, co umożliwi utrzymywanie i tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości w sektorach i regionach poddanych transformacji, aby zapobiec drenażowi mózgow i przymusowej mobilności;
- I. mając na uwadze, że konkurencja w zakresie kosztów pracy szkodzi spójności między państwami członkowskimi; mając na uwadze, że konieczne jest skoordynowane podejście na szczeblu Unii, aby uniknąć nieuczciwej konkurencji w zakresie kosztów pracy i zwiększyć pozytywną konwergencję społeczną dla wszystkich; mając na uwadze, że skuteczne regulacje i układy zbiorowe mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia godnych warunków pracy i zatrudnienia, wysokiej jakości usług i uczciwej konkurencji;
- J. mając na uwadze, że pracownicy transgraniczni przynoszą niektórym regionom korzyści społeczne i ekonomiczne;
- K. mając na uwadze, że usprawnienie, dostosowanie i koordynowanie transgranicznego egzekwowania przepisów Unii w dziedzinie mobilności pracowników, a także zwalczanie nadużyć, w tym pracy nierejestrowanej, ma kluczowe znaczenie dla ochrony praw pracowników mobilnych, wzmacniania zgodności z obowiązującymi przepisami oraz wspierania równych warunków działania i uczciwej konkurencji między wszystkimi przedsiębiorstwami;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- L. mając na uwadze, że większość pracowników w Unii to osoby zatrudnione przez mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP); mając na uwadze, że MŚP i osoby samozatrudnione są najbardziej narażone na naruszenia prawodawstwa Unii; mając na uwadze, że sprzeczne przepisy krajowe, zbędne obciążenia administracyjne i nieuczciwa konkurencja stanowią poważne źródło trudności dla MŚP, osób samozatrudnionych i przedsiębiorstw działających w dobrej wierze na rynku wewnętrznym; mając na uwadze, że inicjatywy ukierunkowane na MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up powinny pomagać przedsiębiorstwom w przestrzeganiu obowiązujących przepisów i nie powinny skutkować zbędnymi obciążeniami administracyjnymi, podwójnymi standardami ani obniżeniem standardów ochrony pracowników;
- M. mając na uwadze, że cyfryzacja stanowi bezprecedensową szansę ułatwienia mobilności, a jednocześnie pomaga w weryfikacji ścisłego przestrzegania unijnych przepisów dotyczących mobilności pracowników;
- N. mając na uwadze, że Europejski Urząd ds. Pracy ustanowiono, aby umożliwić zwiększenie sprawiedliwości i zaufania na rynku wewnętrznym oraz swobody przepływu pracowników, delegowania pracowników i wysoce mobilnych usług, kontroli przestrzegania unijnych przepisów dotyczących mobilności pracowników i koordynacji ustaleń dotyczących systemów zabezpieczenia społecznego, a także wspierać wymianę najlepszych praktyk oraz współpracę państw członkowskich i partnerów społecznych na rzecz gwarantowania sprawiedliwej mobilności pracowników i przeciwdziałania pracy nierejestrowanej; mając na uwadze, że promowanie sprawiedliwego wynagrodzenia, równouprawnienia płci oraz godnych warunków pracy i zatrudnienia odgrywa zasadniczą rolę w tworzeniu dobrze funkcjonującego, sprawiedliwego i zrównoważonego jednolitego rynku;
- O. mając na uwadze, że Europejski Urząd ds. Pracy jest nowo utworzonym organem, który ma osiągnąć pełną zdolność operacyjną do 2024 r.;
- P. mając na uwadze, że delegowanie pracowników, praca tymczasowa i praca sezonowa mają charakter tymczasowy ze swej natury i z definicji prawnej;
- Q. mając na uwadze, że brak odpowiedniej ochrony prawnej i dostępu pracowników do systemów zabezpieczenia społecznego często wynika z nadużywania niestandardowych form zatrudnienia, sztucznych struktur, takich jak fikcyjne samozatrudnienie, nieodpłatnej lub słabo wynagradzanej pracy na wezwanie, tzw. umów zerogodzinowych, nadużywania umów o pracę na czas określony i staży zamiast standardowych umów o pracę, w tym w sektorze publicznym, oraz korzystania z firm przykrywek; mając na uwadze, że w związku z tym kwestie te należy rozwiązać; mając na uwadze, że coraz częstsze korzystanie z różnych umów podwykonawstwa również może prowadzić do nadużyć, co wymaga środków zaradczych; mając na uwadze, że mobilność pracowników wewnątrz UE wynikająca bezpośrednio z art. 45 TFUE może w naturalny sposób przyczynić się do zaspokojenia długoterminowych potrzeb w zakresie pracy przez standardowe formy zatrudnienia dostępne obywatelom Unii, bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową;
- R. mając na uwadze, że spójność społeczna jest jedną z głównych zasad Unii; mając jednak na uwadze, że w Unii utrzymują się znaczne różnice pod względem warunków życia i pracy; mając na uwadze, że wyższe płace i PKB, solidny system zabezpieczenia społecznego, łatwiejszy dostęp do rynku pracy i wyższe wskaźniki zatrudnienia należą do najważniejszych czynników zachęcających do mobilności wewnątrz UE<sup>(28)</sup>; mając na uwadze, że dodatkowo ubóstwo, wykluczenie społeczne, złe warunki życia i pracy oraz brak pomocy społecznej sprzyjają mobilności wewnątrz UE; mając na uwadze, że utrzymujące się niedobory siły roboczej w niektórych kluczowych sektorach w pewnych państwach członkowskich można również w dużej mierze wytłumaczyć złymi warunkami pracy i niskim

<sup>(28)</sup> Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, „Sprawozdanie roczne za 2017 r. w sprawie mobilności pracowników wewnątrz UE, sprawozdanie końcowe ze stycznia 2018 r.”, 2018. Komisja Europejska, „Study on the movement of skilled labour – Final report” [Analiza przepływu wykwalifikowanej siły roboczej – sprawozdanie końcowe] (autorstwa ICF), 2018; Malmström, Cecilia, przedmowa do „Rethinking the attractiveness of EU Labour Immigration Policies: Comparative perspectives on the EU the US Canada and beyond” [Ponowne rozważenie atrakcyjności strategii UE w zakresie imigracji zarobkowej – porównanie sytuacji w UE, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i poza nimi], edycja: S. Carrera, E. Guild i K. Eisele, Centrum Studiów nad Polityką Europejską, 2018.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- poziomem płac; mając na uwadze, że takim niedoborom należy zaradzić przez poprawę warunków pracy w tych sektorach, zwłaszcza przez dialog społeczny i rokowania zbiorowe, a nie pozostawianie pracy niskiej jakości pracownikom migrującym i mobilnym, w tym pracownikom transgranicznym i przygranicznym lub pracownikom nierejestrowanym;
- S. mając na uwadze, że decyzja o skorzystaniu z prawa do swobody przepływu powinna być zawsze dobrowolna, a nie wymuszona brakiem możliwości w państwie członkowskim zamieszkania; mając na uwadze, że sprawiedliwa mobilność realizowana w oparciu o solidne prawa socjalne i pracownicze jest koniecznym wymogiem zrównoważonej integracji europejskiej, spójności społecznej i sprawiedliwej transformacji;
- T. mając na uwadze, że nadużycia takie jak dumping socjalny i ekologiczny osłabiają poparcie społeczne dla Unii i dalszej integracji europejskiej, szkodzą funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MMSP i osób samozatrudnionych, oraz podważają prawa pracowników; mając na uwadze, że należy zatem wzmocnić kontrolę zgodności z obowiązującym prawodawstwem; mając na uwadze, że przy opracowywaniu wniosków ustawodawczych należy odpowiednio uwzględnić na szczeblu unijnym zasadę „najpierw myśl na małą skalę”; mając na uwadze, że sprzeczności w przepisach poszczególnych państw tworzą przeszkody w działalności MMSP i należy ich unikać;
- U. mając na uwadze, że zasada równego traktowania stanowi konieczny warunek społecznej gospodarki rynkowej i pozytywnej konwergencji społecznej, wymagający przestrzegania obowiązujących przepisów i układów zbiorowych kraju docelowego, zapewniając tym samym równe szanse pracownikom lokalnym i mobilnym oraz równe warunki działania usługodawcom lokalnym i zagranicznym;
- V. mając na uwadze, że ponad 8 % pracowników mobilnych jest zatrudnionych w sektorze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, ponad 7 % – w sektorze usług transportowych, a ponad 10 % – w branży zakwaterowania i gastronomii; mając na uwadze, że pracownicy mobilni i sezonowi są często niezbędni państwom członkowskim, np. w sektorach opieki zdrowotnej, opieki nad osobami starszymi lub osobami z niepełnosprawnościami bądź w sektorze budownictwa;
- W. mając na uwadze, że co najmniej 80 mln pracowników w Europie jest niedopasowanych pod względem kwalifikacji, a więcej niż pięć na dziesięć trudnych do obsadzenia miejsc pracy dotyczy zawodów wymagających wysokich kwalifikacji <sup>(29)</sup>;
- X. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 ponownie pokazała, jak ważni są wysoce mobilni pracownicy, którzy często przemieszczają się w obrębie Unii; mając na uwadze, że pandemia pokazała również, iż pracownicy sezonowi, delegowani, migrujący i mobilni, w tym pracownicy transgraniczni i przygraniczni, w ogromnym stopniu przyczynili się do przetrwania gospodarki Unii oraz międzynarodowego handlu Unii w czasie pandemii; mając na uwadze, że jako pracownicy pierwszego kontaktu zrobili to, bardzo narażając zdrowie własne i swoich rodzin; mając na uwadze, że pracownicy sezonowi okazali się kluczowi dla przetrwania wielu europejskich gospodarstw rolnych; mając na uwadze, że jednocześnie wysoce mobilni pracownicy pozostają najsłabszą i najmniej chronioną grupą; mając na uwadze, że w pierwszej fazie pandemii COVID-19 pracownicy ci byli wśród osób, na które nieskoordynowane środki zarządzania granicami wpłynęły najbardziej;
- Y. mając na uwadze, że w czasie pandemii COVID-19 pracownicy sezonowi i delegowani często nie mieli dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej, godnych warunków mieszkaniowych, środków ochrony indywidualnej ani odpowiednich informacji; mając na uwadze, że często mieli oni niewystarczający dostęp do systemów ochrony socjalnej w przyjmujących państwach członkowskich, lub nie mieli go wcale, w tym do świadczeń chorobowych i systemów bezrobocia krótkotrwałego; mając na uwadze, że niektórzy z nich zostali nawet deportowani; mając na uwadze, że mobilność pracowników w dużym stopniu zależy od dostępnych środków transportu, a pracownicy z wysp i regionów najbardziej oddalonych Unii są w najtrudniejszej sytuacji; mając na uwadze, że zamykanie granic również wpłynęło na pracowników transgranicznych i przygranicznych, gdyż utrudniło im udanie się do miejsca pracy i powrót do rodzin, a także ograniczyło dostęp do usług socjalnych i opieki zdrowotnej; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach pracownicy doświadczyli dyskryminacji oraz niepewnych warunków pracy i życia, które prowadziły do powstawania ognisk COVID-19;

<sup>(29)</sup> Baza danych OECD Skills for Jobs Database, [https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org/#PL/\\_](https://www.oecdskillsforjobsdatabase.org/#PL/_).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- Z. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 ujawniła trudne i często godne ubolewania warunki pracy i życia setek tysięcy pracowników sezonowych, z których ogromna większość to pracownicy mobilni, a także ponad miliona pracowników delegowanych w UE, oraz spowodowała pogorszenie tych warunków; mając na uwadze, że te już niepewne warunki dodatkowo pogarsza dyskryminacja strukturalna na rynku pracy oraz brak należytego egzekwowania obowiązujących przepisów i regulacji;
- AA. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 ujawniła liczne niedociągnięcia strukturalne w europejskich i krajowych ramach regulacyjnych; mając na uwadze, że wiele z tych niedociągnięć nie wiązało się tylko z pandemią; mając na uwadze, że te niedociągnięcia powinny zostać wyeliminowane w trybie pilnym na szczeblu Unii i państw członkowskich, aby zapewnić uczciwą konkurencję i równe traktowanie na rynku wewnętrznym; mając na uwadze, że pandemia COVID-19 wywiera fundamentalny i długotrwały wpływ na europejskie rynki pracy;
- AB. mając na uwadze, że mobilność pracowników, a zwłaszcza ich delegowanie, nie może prowadzić do konkurencji opartej na niepewnych warunkach pracy i uchylaniu się pracodawców od obowiązków ani do obchodzenia krajowych przepisów i postanowień układów zbiorowych obowiązujących w przyjmujących państwach członkowskich, ponieważ takie nadużycia pociągają za sobą jedynie napięcia między państwami członkowskimi, nieuczciwą konkurencję między przedsiębiorstwami i brak zaufania wśród pracowników; mając na uwadze, że te negatywne skutki, w tym drenaż mózgow i nieuczciwa konkurencja, mogą również wynikać z braku pozytywnej konwergencji społecznej; mając na uwadze, że mobilność pracowników powinna być uważana za szansę, ułatwiać wymianę umiejętności i doświadczeń zawodowych oraz promować pozytywną konwergencję społeczną; mając na uwadze, że przepisy dotyczące mobilności i delegowania pracowników nie powinny powodować nieproporcjonalnych obciążeń administracyjnych; mając na uwadze, że przepisy dotyczące delegowania mają również zastosowanie do obywateli delegowanych z jednego państwa członkowskiego do drugiego, którzy są szczególnie narażeni na wyzysk, w związku z czym wymagają wyjątkowej uwagi ze strony krajowych inspektoratów pracy i Europejskiego Urzędu ds. Pracy;
- AC. mając na uwadze, że niedopasowanie umiejętności i niedobór kwalifikacji stanowią istotne wyzwanie dla rynku pracy oraz systemów kształcenia i szkolenia w Unii; mając na uwadze, że ujawnia to znaczną potrzebę udoskonalenia systemów kształcenia i szkolenia zawodowego, tak by były lepiej dostosowane do przyszłych wyzwań i zdolne do sprostania przyszłym wymaganiom, oraz potrzebę udoskonalenia systemów zmiany i podnoszenia kwalifikacji pracowników; mając jednak na uwadze, że wciąż nie istnieją oficjalne statystyki bądź wskaźniki pozwalające zmierzyć niedopasowanie kwalifikacji na europejskich rynkach pracy;
- AD. mając na uwadze, że spodziewany jest dalszy wzrost polaryzacji pracy i że będzie więcej miejsc pracy wymagających najwyższych i najniższych kwalifikacji;
- AE. mając na uwadze, że przepaść cyfrowa między obszarami miejskimi a wiejskimi oraz wpływ czynników społeczno-gospodarczych na przepaść cyfrową pozostają istotnymi wyzwaniami wymagającymi bezzwłocznego rozwiązania; mając na uwadze ogromny brak umiejętności cyfrowych i ekologicznych wśród pracowników, któremu należy zaradzić m.in. przez uczenie się przez całe życie;
- AF. mając na uwadze, że inwestycje przedsiębiorstw w szkolenie i kształcenie oraz w warunki pracy i zatrudnienia stanowią ważny instrument przyciągający wykwalifikowanych pracowników; mając na uwadze, że wzajemne uznawanie i przejrzystość kwalifikacji mają do odegrania kluczową rolę w osiągnięciu konwergencji zawodów, swobody świadczenia usług i sprawiedliwej mobilności pracowników;
- AG. mając na uwadze, że w związku z tym należy uwzględnić rozwój systemu uznawania nieformalnie zdobytych umiejętności i wiedzy, np. w przypadku nieformalnych opiekunów; mając na uwadze, że taki rozwój jest niezmiernie ważny w świetle aktualnych wyzwań i trendów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństw państw członkowskich;
- AH. mając na uwadze, że skuteczny dialog trójstronny i dialog społeczny mogą z powodzeniem uzupełniać wysiłki rządowe i instytucjonalne na rzecz przezwyciężenia istniejących napięć i podziałów w UE; mając na uwadze, że zaangażowanie partnerów społecznych ma potencjał w zakresie doskonalenia procesów kształtowania polityki, wdrażania i egzekwowania, a także wymaga dalszego wzmocnienia na wszystkich szczeblach politycznych;
- AI. mając na uwadze, że nie istnieje ogólnounijny system systematycznego gromadzenia danych, który dostarczałby odpowiednie dane na temat pracowników mobilnych i umożliwiłaby im ustalenie ich statusu zabezpieczenia społecznego oraz ubieganie się o różne nabyte świadczenia; mając na uwadze, że dostęp do informacji o stosownych przepisach, a także skuteczne przestrzeganie, monitorowanie i egzekwowanie są koniecznymi warunkami sprawiedliwej mobilności i walki z nadużyciami systemu; mając na uwadze, że należy zatem promować i zgodnie z przepisami o ochronie danych wykorzystywać technologie cyfrowe, które mogą ułatwić monitorowanie i egzekwowanie przepisów chroniących prawa pracowników mobilnych;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

1. zauważa, że zasadą przyświecającą dyrektywie usługowej jest zasada kraju docelowego, i uważa, że przepisu tego nie należy zmieniać; podkreśla, że swobodny przepływ usług powinien odbywać się w poszanowaniu praw pracowniczych i socjalnych; przypomina, że zasady równego traktowania i swobodnego przepływu nie dotyczą jedynie usługodawców, lecz w takim samym stopniu pracowników; uważa, że swobodny przepływ usług idzie w parze ze swobodną i sprawiedliwą mobilnością pracowników świadczących te usługi oraz że rynek wewnętrzny przynosi korzyści, gdy przestrzega się przepisów dotyczących warunków pracy oraz zapewnia ochronę zdrowia i bezpieczeństwa pracowników mobilnych; podkreśla, że wdrażanie – jako minimalnej normy – zasad zapisanych w Europejskim filarze praw socjalnych może przyczynić się do zwiększania praw i ochrony pracowników europejskich;
2. podkreśla, że unijne prawodawstwo związane ze swobodnym przepływem usług nie może w żaden sposób wpływać na korzystanie z praw podstawowych uznanych w państwach członkowskich i na szczeblu unijnym – w tym z prawa podejmowania strajku bądź innych działań objętych szczególnymi systemami stosunków pracy w państwach członkowskich, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową – ani wpływać na prawo do negocjowania, zawierania i egzekwowania układów zbiorowych lub do podejmowania działań zbiorowych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową; podkreśla, że przepisy dobrej jakości i ich skuteczne wdrożenie są inwestycją długoterminową;
3. przypomina, że ochrona warunków pracy i życia pracowników mobilnych w oparciu o zasadę równego traktowania musi obejmować swobodny przepływ pracowników, jak również swobodę świadczenia usług; wyraża zaniepokojenie utrzymującymi się niedociągnięciami w ochronie pracowników mobilnych, w tym transgranicznych i przygranicznych, które uwydatniła pandemia COVID-19; podkreśla, że pracownicy nie mogą znajdować się w niekorzystnej sytuacji w wyniku korzystania z prawa do swobody przepływu lub z powodu przepisów Unii dotyczących swobodnego świadczenia usług; podkreśla konieczność niezwłocznego wyeliminowania wszelkich niedociągnięć regulacyjnych na szczeblu unijnym i krajowym; podkreśla ponadto, że w odniesieniu do swobodnego przepływu pracowników oraz swobodnego przepływu usług trzeba przestrzegać obowiązujących przepisów dotyczących dostępu do praw socjalnych i ochrony w ramach zabezpieczenia społecznego, w tym dotyczących możliwości przenoszenia, uznawania dyplomów, kwalifikacji i umiejętności oraz dostępu do szkoleń; przypomina, że przy wszelkich ograniczeniach na granicach wewnętrznych UE, nawet jeżeli zostały wprowadzone w odpowiedzi na poważny kryzys w dziedzinie zdrowia publicznego, należy uwzględniać ich wpływ na pracowników mobilnych, a także zapewnić ich dostosowanie do szczególnej sytuacji tych pracowników;
4. wyraża zaniepokojenie obecnym brakiem zharmonizowanej interpretacji prawa Unii przez państwa członkowskie, przykładowo niedawno zmienionej dyrektywy o delegowaniu pracowników<sup>(30)</sup>, co prowadzi do braku jasności prawa i obciążeń biurokratycznych dla przedsiębiorstw świadczących usługi w co najmniej dwóch państwach członkowskich; wzywa Komisję, aby udzielała państwom członkowskim bezpośredniego wsparcia w całym procesie transpozycji w celu zapewnienia jednolitej interpretacji prawa europejskiego;
5. podkreśla w związku z tym konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na pracowników mieszkających w najbardziej oddalonych regionach Unii Europejskiej oraz potrzebę wspierania możliwości dostania się tych pracowników na kontynent i z powrotem oraz ich mobilności między samymi regionami najbardziej oddalonymi.
6. wyraża ubolewanie, że w 2019 r. tylko 4,2 % obywateli UE w wieku produkcyjnym mieszkało w państwie UE innym niż państwo, którego są obywatelami<sup>(31)</sup>; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia starań na rzecz ograniczenia barier dla mobilności pracowników i przedsiębiorstw;
7. przypomina, że należy zapewnić swobodny przepływ pracowników w celu ochrony zatrudnienia i gospodarki niektórych regionów oraz utrzymania niektórych rodzajów działalności, takich jak działalność rolnicza;
8. wzywa państwa członkowskie do należytego i terminowego wdrożenia i monitorowania stosowania zmienionej dyrektywy o delegowaniu pracowników, by chronić pracowników delegowanych i ich swobodę świadczenia usług podczas delegowania przez ustanowienie obowiązkowych przepisów dotyczących warunków pracy oraz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników;
9. wzywa państwa członkowskie do pełnego skorzystania z możliwości zastosowania postanowień dotyczących wynagrodzeń i warunków pracy zawartych we wszystkich układach zbiorowych wobec pracowników delegowanych w UE oraz do zapewnienia równego wynagrodzenia pracownikom za tę samą pracę w tym samym miejscu oraz równych warunków działania przedsiębiorstwom w ramach wdrażania zmienionej dyrektywy o delegowaniu pracowników;

<sup>(30)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/957 z dnia 28 czerwca 2018 r. zmieniająca dyrektywę 96/71/WE dotyczącą delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (Dz.U. L 173 z 9.7.2018, s. 16).

<sup>(31)</sup> Komisja Europejska, Sprawozdanie roczne za 2019 r. w sprawie mobilności pracowników wewnątrz UE, styczeń 2020 r.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

10. wzywa Komisję do przeprowadzenia pogłębionej analizy tendencji wpływających na warunki pracy delegowanych pracowników z państw trzecich; podkreśla potrzebę wprowadzenia ewentualnych środków politycznych na szczeblu unijnym lub krajowym w oparciu o wyniki tej analizy; wyraża głębokie zaniepokojenie obecnym wzrostem udziału obywateli państw trzecich w sektorach, które są znane z niepewnych warunków pracy i przypadków nadużyć; podkreśla, że obywatele państw trzecich są często bardziej narażeni na wyzysk i dlatego potrzebują ochrony; podkreśla, że wspomniany wyzysk obejmuje nadużycia takie jak fikcyjne delegowanie pracowników, fikcyjne samozatrudnienie, nieuczciwe podwykonawstwo, oszukańcze działania agencji zatrudnienia, zakładanie firm przykrywek i praca nierejestrowana; podkreśla, że pracownicy będący obywatelami państw trzecich mogą pracować w ramach pozwoleń na pracę w UE pod warunkiem, że wszystkie środki ochrony przewidziane krajowym i unijnym prawem pracy skutecznie zapewnią ochronę i godne warunki pracy również obywatelom państw trzecich oraz że nie będzie to skutkowało zakłóceniami na rynku pracy; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w celu wyeliminowania nadużyć zapewniały zgodność z obowiązującymi przepisami i zasadami dotyczącymi warunków zatrudnienia w przypadku obywateli państw trzecich; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia przepisów ochronnych przewidzianych w dyrektywie 2009/52/WE oraz zapewnienia dostępnych i skutecznych mechanizmów wnoszenia skarg, które umożliwią skuteczne odzyskiwanie należnych wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne;

11. przypomina o charakterze ogólnoeuropejskich łańcuchów dostaw w strategicznych sektorach przemysłu, które są kluczowym źródłem zatrudnienia i działalności pracowników mobilnych i przedsiębiorstw usługowych oraz na które ogromny wpływ mają nieskoordynowane środki, jak np. różne przepisy dotyczące testów na COVID-19 i kwarantanny, przyjmowane przez państwa członkowskie w ramach walki z pandemią; wzywa Komisję, by przywiązywała taką samą wagę do zapewnienia bezpiecznych warunków dla pracowników, co do przywrócenia swobody przemieszczania się i przepływu towarów;

12. przypomina, że brak zharmonizowanych okresów kwarantanny, wymogów w zakresie testów i zasad podróżowania w Unii stanowi znaczące wyzwanie dla wielu przedsiębiorstw oraz wielu pracowników mobilnych i ich rodzin, zwłaszcza w sektorach charakteryzujących się dużą mobilnością; zachęca państwa członkowskie do skoordynowania wysiłków na rzecz rozszerzenia zakresu zabezpieczenia społecznego, dostępu do zasiłku chorobowego i systemów tymczasowego bezrobocia, aby chronić także pracowników przygranicznych, transgranicznych i mobilnych, a zwłaszcza tych, których dotknął kryzys i którzy w związku z tym cierpią z powodu ubóstwa, bezrobocia, wykluczenia społecznego i trudnych warunków życia;

13. uważa, że nieprzerwane dostawy w całej UE takich podstawowych towarów, jak żywność, wyroby medyczne czy środki ochrony, mają zasadnicze znaczenie dla życia codziennego jej mieszkańców; wzywa Komisję, by zapewniła stały swobodny przepływ podstawowych towarów i usług na rynku wewnętrznym w czasach takich kryzysów jak pandemia;

14. apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby uznały pracowników mobilnych zatrudnionych w strategicznych łańcuchach dostaw na potrzeby produkcji, np. urzędów medycznych i innych, za pracowników niezbędnych lub pracowników o krytycznym znaczeniu oraz w związku z tym dokonały przeglądu obowiązującego wymogu kwarantanny, jeżeli nie występuje zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, potwierdzone odpowiednimi testami, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie skoordynowanego podejścia do ograniczania swobodnego przepływu w odpowiedzi na pandemię COVID-19;

15. wzywa Komisję do zbadania luk w ochronie w celu zapewnienia godnych warunków pracy i życia pracownikom mobilnym oraz zapobiegania nadużyciom, a także do właściwego egzekwowania przepisów unijnych dotyczących podwykonawstwa; wzywa Komisję do zapewnienia ogólnej solidarnej odpowiedzialności w całym łańcuchu podwykonawców z myślą o ochronie praw pracowników; podkreśla, że taka inicjatywa powinna zwiększyć przejrzystość i wzmocnić odpowiedzialność głównych wykonawców w łańcuchach podwykonawstwa poprzez prawne zagwarantowanie płatności wszystkich należnych składek na ubezpieczenie społeczne i uprawnień pracowniczych oraz poprzez wezwanie władz krajowych do skutecznego nakładania sankcji odstrasżających stosownie do potrzeb; wzywa Komisję do propagowania, a państwa członkowskie do gwarantowania dostępu związków zawodowych do wszystkich miejsc pracy, również tych znajdujących się poza krajem zatrudnienia; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz wzmocnienia i promowania dialogu społecznego i autonomii partnerów społecznych oraz do zachęcania pracowników do zrzeszania się, gdyż jest to jedno z kluczowych narzędzi, które umożliwiają osiągnięcie wysokich standardów zatrudnienia;

16. wzywa Komisję do przeanalizowania negatywnego rozwoju sytuacji związanej z mobilnością pracowników, w szczególności zjawiska drenażu mózgow w niektórych sektorach i regionach; podkreśla, że walka z drenażem mózgow musi iść w parze ze środkami promowania pozytywnej konwergencji społecznej; zaznacza, że mimo pandemii COVID-19 państwa członkowskie powinny umożliwiać i ułatwiać przekraczanie granic w celach służbowych, jeżeli działalność zawodowa w danych sektorach jest dozwolona w przyjmującym państwie członkowskim, w celu zapewnienia równego traktowania pracowników lokalnych i mobilnych; wzywa Komisję do ustanowienia jasnych wskaźników ilościowych



Czwartek, 20 maja 2021 r.

i jakościowych do celów europejskiego semestru i publikacji zaleceń dla poszczególnych krajów, aby monitorować wdrażanie i egzekwowanie przepisów dotyczących swobodnego przepływu pracowników; wzywa Komisję do przedstawienia zaleceń mających na celu zapewnienie pracownikom mobilnym sprawiedliwych, równych i godnych warunków życia i pracy;

17. podkreśla, że zamierzenia Europejskiego filaru praw socjalnych, celów zrównoważonego rozwoju ONZ, Europejskiego Zielonego Ładu oraz strategii na rzecz równouprawnienia płci muszą również znaleźć odzwierciedlenie w podejściu do jednolitego rynku, promującym wysokie standardy społeczne i środowiskowe jako warunek wstępny wzrostu wydajności; podkreśla, jak istotne dla osiągnięcia tych zamierzeń są zamówienia publiczne;

18. wzywa Komisję do zagwarantowania w trybie priorytetowym, że Europejski Urząd ds. Pracy stanie się w pełni operacyjny, aby monitorować i propagować stosowanie i egzekwowanie unijnego prawa dotyczącego mobilności pracowników i koordynacji zabezpieczenia społecznego; wzywa Komisję do wspierania i wzmacniania zdolności oraz współpracy właściwych organów krajowych, jak również partnerów społecznych, w celu zapewnienia sprawiedliwej mobilności opartej na prawach, odpowiedniego informowania pracowników i pracodawców o ich prawach i obowiązkach oraz skutecznego transgranicznego egzekwowania praw pracowników, w tym możliwości przenoszenia praw i uprawnień, a także do skutecznego przeciwdziałania oszustwom i nadużyciom w dziedzinie zabezpieczenia społecznego; jest zdania, że Europejski Urząd ds. Pracy powinien skoncentrować się na lepszym egzekwowaniu i wdrażaniu aktualnych przepisów unijnych, tak by zapewnić uczciwą i sprawiedliwą konkurencję w obrębie jednolitego rynku; podkreśla, że aby Europejski Urząd ds. Pracy był skuteczny w zwalczaniu nielegalnych praktyk, powinien nadać priorytet rozwijaniu bazy danych czasu rzeczywistego w celu zatwierdzania informacji od usługodawców zagranicznych; podkreśla, że Europejski Urząd ds. Pracy musi dysponować dostatecznymi zasobami, by móc realizować swoje zadania; podkreśla, że częściowe włączenie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES) do Europejskiego Urzędu ds. Pracy powinno wzmocnić powiązanie między wspieraniem swobody przepływu i dostarczaniem informacji a zgodnością z właściwymi ramami prawnymi, które zapewniają ochronę pracowników mobilnych i obywateli;

19. wzywa Komisję do zaproponowania unijnych ram zwalczania nieuczciwej konkurencji w zakresie kosztów pracy w celu zapewnienia pełnej zgodności z zasadą równego traktowania oraz równej płacy i równych kosztów pracy w przypadku takiej samej pracy w tym samym miejscu;

20. przypomina, że Parlament wielokrotnie zwracał się do Komisji o wycofanie wniosków dotyczących europejskiej e-karty usług oraz zmiany procedury powiadomień dotyczącej usług; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że ostatecznie uczyniono to w programie prac Komisji na 2021 r.;

21. podkreśla, że cyfryzacja wymiany danych między państwami członkowskimi mogłaby ułatwić swobodny przepływ pracowników na sprawiedliwych i uczciwych zasadach, a także egzekwowanie odpowiednich przepisów unijnych; wzywa Komisję, aby po przeprowadzeniu oceny skutków bez zbędnej zwłoki przedstawiła wniosek w sprawie cyfrowego europejskiego numeru zabezpieczenia społecznego, gwarantując jednocześnie, że będzie on podlegał rygorystycznym przepisom w zakresie ochrony danych, co jest niezbędne do zapewnienia pewności prawa pracownikom i przedsiębiorstwom, sprawiedliwej mobilności oraz skutecznej ochrony, możliwości przenoszenia i identyfikowalności praw pracowniczych oraz ich skutecznego egzekwowania, a także do wspierania uczciwej konkurencji przy zapewnieniu przedsiębiorstwom równych warunków działania; uważa, że europejski numer zabezpieczenia społecznego powinien stanowić uzupełnienie krajowych numerów ubezpieczenia społecznego oraz przepisów w tym zakresie oraz ułatwiać elektroniczną wymianę informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego w celu poprawy koordynacji i wymiany informacji między organami krajowymi; zwraca uwagę, że system elektronicznej wymiany informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego powinien umożliwiać szybką i poprawną weryfikację uprawnień w zakresie ubezpieczeń społecznych, zapewniając zarówno osobom fizycznym, jak i organom mechanizm monitorowania umożliwiający łatwe sprawdzenie zakresu ubezpieczenia i składek;

22. podkreśla potrzebę dalszego dostosowania i koordynacji przepisów w zakresie mobilności pracowników oraz procedur monitorowania, w tym wspólnych standardów kontroli, wspólnych inspekcji i wymiany informacji pod przewodnictwem Europejskiego Urzędu ds. Pracy i we współpracy z właściwymi organami krajowymi; wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia wymiany najlepszych praktyk między właściwymi organami krajowymi; apeluje, aby Europejskiemu Urzędowi ds. Pracy przysługiwały realne uprawnienia inspekcji pracy w przypadkach transgranicznych we współpracy z właściwymi organami krajowymi; wzywa Europejski Urząd ds. Pracy do poprawy gromadzenia danych oraz utworzenia baz danych czasu rzeczywistego dotyczących mobilności pracowników na potrzeby analizy i oceny ryzyka, a także do przygotowania kampanii informacyjnych i ukierunkowanych inspekcji;

23. podkreśla, że środki i dotacje unijne powinny przyczynić się do tworzenia godnych warunków pracy w celu wspierania zrównoważonego rozwoju i postępu społecznego;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

24. przypomina o znaczeniu dialogu społecznego, przy czym zachęca w tym kontekście do silniejszego zaangażowania partnerów społecznych w agencjach, urzędach, komisjach i instytucjach unijnych w celu zapewnienia inicjatyw ukierunkowanych na praktykę oraz ustawodawstwa, które uwzględnia różne modele europejskiego rynku pracy; podkreśla potrzebę wzmocnienia dialogu trójstronnego na szczeblu UE na temat opracowywania i wdrażania przepisów dotyczących świadczenia usług i mobilności pracowników, a także wzajemnego uznawania zawodów, dyplomów, kwalifikacji i umiejętności, zgodnie z zasadami zapisanymi w Europejskim filarze praw socjalnych; wzywa Komisję, państwa członkowskie i władze lokalne do współpracy z partnerami społecznymi w celu opracowania i wdrożenia niezbędnych struktur wsparcia na rzecz podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, wdrażania odpowiednich strategii publicznych i oferowania wysokiej jakości miejsc pracy;

25. podkreśla konieczność umieszczenia ochrony pracowników i zaangażowania partnerów społecznych w centrum przepisów unijnych w tej dziedzinie w celu zapewnienia demokratycznego funkcjonowania, wzrostu gospodarczego oraz wysokich standardów społecznych i środowiskowych;

26. wzywa Komisję, aby przedstawiła możliwie jak najszybciej nowe strategiczne ramy UE dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy na okres po 2020 r. oraz zobowiązała się do wyeliminowania zgonów związanych z pracą do 2030 r.; apeluje do Komisji o przedstawienie wniosków dotyczących dyrektywy w sprawie stresu związanego z pracą i zaburzeń układu mięśniowo-szkieletowego, dyrektywy w sprawie dobrego samopoczucia psychicznego w miejscu pracy oraz strategii UE w zakresie zdrowia psychicznego w celu ochrony wszystkich pracowników w miejscu pracy; apeluje ponadto do Komisji o przedstawienie ambitniejszego przeglądu dyrektywy w sprawie czynników rakotwórczych lub mutagenów oraz o włączenie wartości dopuszczalnych dla co najmniej 50 substancji do dyrektywy w sprawie narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy; apeluje o włączenie do tej dyrektywy substancji o szkodliwym wpływie na układ rozrodczy;

27. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zajęły się potrzebą zapewnienia pracownikom i osobom zatrudnionym bezpiecznych i zdrowych warunków pracy, ze zwróceniem szczególnej uwagi na swobodny przepływ pracowników, oraz zagwarantowały im godziwe warunki pracy i życia, zwłaszcza w kontekście zbliżającego się przeglądu strategicznych ram unijnych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy; wzywa państwa członkowskie do zajęcia się problemem pracy nierejestrowanej – w tym sezonowej – poprzez ściślejszą współpracę z europejską platformą na rzecz przeciwdziałania pracy nierejestrowanej, w tym poprzez budowanie wśród pracowników i pracodawców świadomości na temat ich praw i obowiązków; wzywa państwa członkowskie do nakładania środków w sposób jednolity i niedyskryminujący;

28. wzywa Komisję i Europejski Urząd ds. Pracy, aby zbadały liczne przypadki odmowy dostępu do rynku pracy oraz nadużyć i dyskryminacji w zakresie warunków pracy ze względu na przynależność państwową, które stały się bardzo widoczne podczas kryzysu związanego z COVID-19; wzywa Europejski Urząd ds. Pracy do zapewnienia krajowym partnerom społecznym dostępnych, przejrzystych i niedyskryminujących procedur zgłaszania spraw do Europejskiego Urzędu ds. Pracy oraz gwarancji skutecznych działań następczych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1149;

29. wzywa państwa członkowskie do zastosowania wszystkich zaleceń Komisji dotyczących przyjęcia, koordynacji i znoszenia środków związanych z pandemią COVID-19; wzywa ponadto państwa członkowskie do ustanowienia wspólnego protokołu opieki zdrowotnej dla pracowników mobilnych, w tym pracowników transgranicznych i przygranicznych, z uwzględnieniem wytycznych Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC); podkreśla, że głównymi zasadami przyświecającymi wszelkim działaniom podejmowanym w kontekście kryzysu i na drodze do odbudowy powinny być zdrowie i bezpieczeństwo wszystkich pracowników, poszanowanie praw podstawowych, w tym równe traktowanie pracowników lokalnych i mobilnych, przy jednoczesnym uznaniu szczególnie trudnej sytuacji pracowników przygranicznych, delegowanych, sezonowych, transgranicznych i innych pracowników mobilnych podczas pandemii COVID-19 i w jej następstwie; przypomina konstytucyjne prawo państw członkowskich do wyjścia w ramach swoich krajowych demokratycznych procesów legislacyjnych poza określone w dyrektywach Unii Europejskiej minimalne poziomy, aby osiągnąć cele polityczne, takie jak zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych i wysokiego poziomu ochrony pracowników, konsumentów i środowiska;

30. podkreśla, że całkowite lub częściowe zamknięcie granic przez państwa członkowskie w czasie pandemii COVID-19 poważnie naruszyło swobodę przemieszczania się; ubolewa, że pośpieszne, nieskoordynowane i nagłe zamknięcie granic oraz wprowadzenie środków temu towarzyszących uniemożliwiły przemieszczanie się osób przekraczających dane terytorium tranzytem i przyniosły poważne skutki dla osób mieszkających w regionach przygranicznych, gdyż ograniczyły ich zdolność do przekraczania granicy do celów pracy, świadczenia i otrzymywania usług lub odwiedzania przyjaciół bądź

Czwartek, 20 maja 2021 r.

członków rodziny; podkreśla szkodliwy wpływ zamknięcia granic wewnętrznych i zewnętrznych na międzynarodowe sektory biznesu, nauki i turystyki; podkreśla, że zamiast wprowadzać kontrole graniczne, państwa członkowskie powinny dążyć do podjęcia środków niezbędnych, aby umożliwić ludziom przekraczanie granic przy jednoczesnym zapewnieniu maksymalnego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia;

31. uznaje kluczową rolę opiekunów, zwłaszcza w czasie pandemii; wzywa Komisję, aby zapewniła ich mobilność w celu zaspokojenia potrzeb różnych państw członkowskich i regionów w kontekście wyzwań demograficznych oraz wszelkich przyszłych pandemii lub wyzwań dotyczących zdrowia; wzywa Komisję, aby w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i władzami lokalnymi wprowadziła w ramach zwykłej procedury ustawodawczej wspólny, ogólnounijny, oparty na naukowych podstawach protokół dotyczący swobody przemieszczania się podczas kryzysów zdrowotnych i innych sytuacji kryzysowych oraz aby dokładnie rozważyła rolę Europejskiego Urzędu ds. Pracy w tym względzie; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze nie ratyfikowały ani nie wdrożyły konwencji nr 189 MOP dotyczącej osób pracujących w gospodarstwie domowym, do jej niezwłocznego ratyfikowania i wdrożenia; wzywa państwa członkowskie do ustanowienia ram prawnych ułatwiających zgodne z prawem zatrudnianie osób pracujących w gospodarstwie domowym i opiekunów;

32. podkreśla potrzebę dalszego stosowania narzędzi harmonizacji i wzajemnego uznawania na potrzeby uznawania dyplomów, umiejętności i kwalifikacji zawodowych w całej Unii, unikania biurokracji oraz ułatwiania handlu i transportu, w poszanowaniu podstawowej zasady równego traktowania i bez obniżania standardów edukacyjnych i mechanizmów walidacyjnych poszczególnych państw członkowskich; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania i ulepszania obecnych mechanizmów wzajemnego uznawania i portali mobilności zawodowej, ułatwiających i promujących przejrzystą mobilność, takich jak europejski portal mobilności zawodowej EURES, platforma internetowa Europass i europejski system klasyfikacji umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO); wzywa w szczególności państwa członkowskie do ustanowienia partnerstw transgranicznych, aby pomóc pracownikom mobilnym w regionach transgranicznych; wzywa państwa członkowskie do ułatwiania swobodnego przemieszczania się osób niepełnosprawnych w obrębie Unii i apeluje do państw członkowskich, aby zapewniły przyjęcie wspólnej europejskiej definicji statusu osoby z niepełnosprawnościami zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz wzajemne uznawanie statusu osoby z niepełnosprawnościami wśród państw członkowskich;

33. uważa, że przepisy, praktyki i regulacje krajowe dotyczące dostępu do określonych zawodów i ich wykonywania oraz dostępu do usług i ich świadczenia nie stanowią, z punktu widzenia ochrony interesu publicznego i ochrony pracowników lub konsumentów, przeszkody w pogłębianiu jednolitego rynku;

34. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia pracownikom mobilnym dostępu do szkoleń i przekwalifikowania w celu rozwiązania problemu niedoboru siły roboczej w niektórych sektorach oraz wspierania transformacji cyfrowej i środków przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu;

35. przypomina podstawowe prawo państw członkowskich do wychodzenia poza określone w dyrektywach Unii Europejskiej minima pod warunkiem powstrzymania się od tworzenia nieuzasadnionych i nieproporcjonalnych przeszkód;

36. z niepokojem zauważa trudności i brak odpowiedniego dostępu do systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku pracowników mobilnych, a zwłaszcza transgranicznych i przygranicznych; podkreśla znaczenie skoordynowanych działań na szczeblu unijnym, ale uznaje i z zadowoleniem przyjmuje udane umowy dwustronne podpisane przez państwa członkowskie w celu zagwarantowania praw do zabezpieczenia społecznego dla wszystkich pracowników, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia praw socjalnych pracownikom mobilnym w przypadku kryzysu zdrowotnego i innych sytuacji kryzysowych;

37. przypomina, że dobre warunki pracy i zatrudnienia stanowią przewagę konkurencyjną dla przedsiębiorstw, umożliwiając przyciąganie wykwalifikowanych pracowników; podkreśla znaczenie inwestycji przedsiębiorstw w formalne i nieformalne szkolenie oraz uczenie się przez całe życie z myślą o wspieraniu sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki cyfrowej i gospodarki o obiegu zamkniętym; zaznacza w tym kontekście, że przedsiębiorstwa wykorzystujące sztuczną inteligencję, robotykę i pokrewne technologie odpowiadają za zapewnienie wszystkim właściwym pracownikom odpowiednich możliwości zmiany i podniesienia kwalifikacji, aby mogli oni nauczyć się, jak korzystać z narzędzi cyfrowych i pracować z robotami współpracującymi i innymi nowymi technologiami, a tym samym dostosować się do zmieniających się potrzeb rynku pracy i utrzymać zatrudnienie; podkreśla w związku z tym znaczenie porozumienia ramowego europejskich partnerów społecznych w sprawie cyfryzacji; przypomina, że w wyżej wymienionym porozumieniu podkreślono odpowiedzialność pracodawców za zapewnienie pracownikom możliwości przekwalifikowania się i podniesienia kwalifikacji, w szczególności w kontekście cyfryzacji miejsc pracy;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

38. podkreśla potrzebę pełnej cyfryzacji procedur dotyczących mobilności pracowników i delegowania pracowników w celu poprawy przekazywania i wymiany informacji między organami krajowymi oraz w celu umożliwienia skutecznego egzekwowania przepisów, w tym poprzez utworzenie punktu kompleksowej obsługi dla pracowników i przyszłych pracodawców w zakresie obowiązujących przepisów unijnych, mieszczącego się zarówno pod względem cyfrowym, jak i fizycznym w Europejskim Urzędzie ds. Pracy; wzywa państwa członkowskie, aby w pełni zaangażowały się w cyfryzację usług publicznych, w szczególności instytucji zabezpieczenia społecznego, w celu ułatwienia procedur mobilności europejskich pracowników, przy jednoczesnym zagwarantowaniu możliwości przenoszenia praw i przestrzegania obowiązków związanych ze swobodą przemieszczania się; podkreśla potrzebę utworzenia lepszych narzędzi statystycznych, które pozwolą zmierzyć niedopasowanie kwalifikacji na europejskich rynkach pracy, zdiagnozować potrzeby rynków pracy oraz różnice między nimi; podkreśla znaczenie EURES, a zwłaszcza zwraca uwagę na powiązanie działań EURES z potrzebami rynku pracy w celu zaspokojenia priorytetowych potrzeb sektorowych i potrzeb w zakresie umiejętności oraz wspierania osób poszukujących pracy w znalezieniu nowego zatrudnienia;
39. wzywa Komisję do przeprowadzenia, w rozsądnych ramach czasowych, oceny mandatu Europejskiego Urzędu ds. Pracy, po upływie przynajmniej dwóch lat od osiągnięcia przez niego pełnej operacyjności; apeluje do Komisji o zaangażowanie w prace i w ocenę Europejskiego Urzędu ds. Pracy zainteresowane strony, które dysponują rozległą wiedzą na temat różnych modeli rynku pracy;
40. wzywa Komisję, by zaproponowała ramy prawne w celu uregulowania warunków telepracy w całej UE oraz zapewniła godne warunki pracy i zatrudnienia;
41. wzywa Komisję, państwa członkowskie i władze lokalne do współpracy z partnerami społecznymi i Europejskim Urzędem ds. Pracy na rzecz sformułowania konkretnych strategii sektorowych, nie tylko w celu promowania i ułatwiania dobrowolnej mobilności pracowników, lecz także w celu opracowywania i wdrażania niezbędnych struktur wsparcia dla podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, wdrażania istotnych strategii publicznych oraz zapewniania oferty zatrudnienia wysokiej jakości odpowiadającej umiejętnościom pracowników; podkreśla wartość dodaną wzajemnego uznawania kompatybilności umiejętności i kwalifikacji, wspieranego przez aktualne mechanizmy uznawania, takie jak portal mobilności zawodowej EURES, platforma internetowa Europass i system klasyfikacji ESCO;
42. wyraża zaniepokojenie, że dostęp pracowników i pracodawców do informacji na temat mobilności pracowników i usług wciąż stanowi wyzwanie; wskazuje, że informacje na temat warunków zatrudnienia i układów zbiorowych udostępniane na poszczególnych oficjalnych krajowych stronach internetowych są bardzo często z natury ograniczone i są dostępne tylko w kilku językach; wzywa zatem Komisję do poprawy dostępu do informacji poprzez utworzenie jednolitego szablonu dla oficjalnych krajowych stron internetowych;
43. apeluje do państw członkowskich o zapewnienie odpowiedniej koordynacji zabezpieczenia społecznego, w tym w drodze trwającego przeglądu rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz przez zwiększenie możliwości przenoszenia praw, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości przenoszenia świadczeń z zabezpieczenia społecznego przysługujących osobom niepełnosprawnym; podkreśla, że cyfryzacja stanowi bezprecedensową okazję do ułatwienia transgranicznej operacyjności MMSP przy jednoczesnym zapewnieniu ścisłego przestrzegania zasad sprawiedliwej mobilności; podkreśla znaczenie uprzedniego powiadamiania i stosowania zaświadczeń A1 przed rozpoczęciem transgranicznego oddelegowania pracownika;
44. podkreśla, że egzekwowanie przepisów unijnych w zakresie mobilności pracowników musi gwarantować zasadę równego traktowania, zasadę niedyskryminacji oraz ochronę pracowników, a także ograniczać zbędne obciążenia administracyjne;
45. wzywa Komisję do zbadania luk w ochronie pracowników oraz rozważenia konieczności zmiany dyrektywy 2008/104/WE w sprawie pracy tymczasowej w celu zapewnienia pracownikom tymczasowym godnych warunków pracy i zatrudnienia;
46. podkreśla, że pracownicy niepełnosprawni nadal napotykają wiele przeszkód, które utrudniają lub uniemożliwiają im pełne korzystanie ze swobodnego przepływu usług; wzywa państwa członkowskie do niezwłocznego wdrożenia dyrektywy (UE) 2019/882 (europejskiego aktu w sprawie dostępności), aby skutecznie usunąć przeszkody napotymane przez pracowników niepełnosprawnych i zapewnić dostępność usług, a także odpowiednie warunki do ich świadczenia; podkreśla ogromne znaczenie osiągnięcia w pełni dostępnego jednolitego rynku, który zapewni równe traktowanie oraz gospodarczą i społeczną integrację pracowników niepełnosprawnych;
47. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
-

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0250

**Przyspieszanie postępu i zwalczanie nierówności, tak aby AIDS przestał być zagrożeniem dla zdrowia publicznego do 2030 r.****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie przyspieszania postępu i zwalczania nierówności, tak aby zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS) przestał być zagrożeniem dla zdrowia publicznego do 2030 r. (2021/2604(RSP))**

(2022/C 15/13)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego ONZ na wysokim szczeblu poświęcone ludzkiemu wirusowi niedoboru odporności (HIV) i zespołowi nabytego niedoboru odporności, które ma się odbyć w Nowym Jorku w dniach 8–10 czerwca 2021 r.,
- uwzględniając deklarację polityczną w sprawie HIV i AIDS pt. „Na szybkiej ścieżce do przyspieszenia walki z HIV i zakończenia epidemii AIDS do 2030 r.”, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 8 czerwca 2016 r.,
- uwzględniając deklarację polityczną z posiedzenia na wysokim szczeblu, poświęconą powszechnemu zabezpieczeniu zdrowotnemu i przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 18 października 2019 r.,
- uwzględniając globalną aktualizację Sojuszu Agend Narodów Zjednoczonych ds. HIV/AIDS (UNAIDS) na temat AIDS z 2020 r. pt. „Seizing the Moment – Tackling entrenched inequalities to end epidemics” [Czas na podjęcie działań – eliminacja utrwalonych nierówności w celu zakończenia pandemii],
- uwzględniając sprawozdanie roczne Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka za rok 2019 w odpowiedzi na HIV,
- uwzględniając deklarację z Abudży z 27 kwietnia 2001 r. w sprawie HIV/AIDS, gruźlicy i innych pokrewnych chorób zakaźnych, wspólne stanowisko Afryki przedstawione na posiedzeniu wysokiego szczebla w 2016 r. oraz katalityczne ramy z 2016 r. na rzecz wyeliminowania AIDS, gruźlicy i malarii w Afryce do 2030 r.,
- uwzględniając Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz określone w niej cele zrównoważonego rozwoju, przyjęte w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r.,
- uwzględniając pekińską platformę działania i program działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyniki ich konferencji przeglądowych,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie płci w kontekście rozwoju,
- uwzględniając trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci na lata 2021–2025,
- uwzględniając Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024,
- uwzględniając Europejski konsensus w sprawie rozwoju: „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”,
- uwzględniając rezolucję z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie opartego na prawach podejścia do działań UE związanych z zapobieganiem HIV/AIDS<sup>(1)</sup> oraz rezolucję z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie reakcji UE na HIV/AIDS, gruźlicę i zapalenie wątroby typu C<sup>(2)</sup>,
- uwzględniając pytanie do Komisji w sprawie przyspieszania postępu i zwalczania nierówności, tak aby AIDS przestał być zagrożeniem dla zdrowia publicznego do 2030 r. (O-000027/2021 – B9-0015/2021),
- uwzględniając art. 136 ust. 5 i art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Rozwoju,

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 351 E z 2.12.2011, s. 95.<sup>(2)</sup> Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 106.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- A. mając na uwadze, że od początku epidemii w 1981 r. blisko 76 mln osób zostało zakażonych, a prawie 33 mln osób zmarło z przyczyn związanych z AIDS; mając na uwadze, że epidemia HIV nadal stanowi światowy kryzys, a 38 mln osób żyje z wirusem HIV; mając na uwadze, że w 2019 r. 1,7 mln osób zapadło na HIV;
- B. mając na uwadze, że w 2019 r. 12 mln osób żyjących z HIV nie miało dostępu do ratującego życie leczenia antyretrowirusowego, a prawie 700 tys. osób na całym świecie zmarło z przyczyn związanych z AIDS;
- C. mając na uwadze, że powszechny dostęp do leczenia i opieki antyretrowirusowej w przypadku HIV znacznie zmniejsza ryzyko dalszego przenoszenia zakażenia i zapewnia osobom żyjącym z HIV prawie normalną średnią długość życia i jego porównywalną jakość;
- D. mając na uwadze, że w kontekście pekińskiej platformy działania i programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych pogłębiły się nierówności, które napędzają epidemię HIV, w tym naruszanie praw człowieka oraz praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, a także napiętnowanie i dyskryminacja, do czego dodatkowo przyczyniła się pandemia COVID-19;
- E. mając na uwadze, że mężczyźni uprawiający seks z mężczyznami, osoby transpłciowe, osoby wstrzykujące sobie narkotyki, osoby świadczące usługi seksualne i ich klienci oraz więźniowie (główne populacje) są bardziej narażeni na HIV niż inne grupy; mając na uwadze, że zaangażowanie tych grup ma kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu HIV;
- F. mając na uwadze, że 159 krajów ma co najmniej jedną dyskryminującą lub represyjną ustawę utrudniającą przeciwdziałanie HIV; mając na uwadze, że kryminalizacja osób żyjących z HIV i zagrożonych tym wirusem podsyca stygmatyzację i dyskryminację, a tym samym ogranicza upowszechnianie usług profilaktycznych i leczniczych oraz zwiększa zachorowalność na HIV;
- G. mając na uwadze, że nierówność płci, nierówny dostęp do edukacji oraz do usług i informacji w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, a także przemoc seksualna i uwarunkowana płcią zwiększającą podatność kobiet i dziewcząt na HIV, a choroby związane z AIDS są jedną z głównych przyczyn zgonów kobiet w wieku rozrodczym na świecie;
- H. mając na uwadze, że za pomocą istniejących metod zapobiegania nie uczyniono wystarczająco dużo, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się HIV, zwłaszcza wśród kobiet, które są niewspółmiernie obciążone epidemią, zwłaszcza w Afryce Subsaharyjskiej; mając na uwadze, że potrzebne są inwestycje w badania naukowe i innowacje w zakresie nowych i udoskonalonych narzędzi zapobiegania HIV i AIDS, diagnozowania ich i leczenia, w tym narzędzi uwzględniających aspekt płci, oraz nowych metod leczenia w celu rozwiązania problemu pojawiającej się oporności na leki przeciwko HIV;
- I. mając na uwadze, że na młodych ludzi w wieku od 15 do 27 lat przypada ponad jedna trzecia wszystkich nowych zakażeń wśród osób dorosłych oraz że liczba zgonów związanych z AIDS wzrasta wśród nastolatków; mając na uwadze, że wielu młodych ludzi ma ograniczony dostęp do ochrony socjalnej, opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz programów umożliwiających im ochronę przed wirusem HIV;
- J. mając na uwadze, że obowiązkowa kompleksowa edukacja seksualna w systemach szkolnych ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania rozprzestrzenianiu się AIDS i innych zakażeń przenoszonych drogą płciową;
- K. mając na uwadze, że osoby znajdujące się w trudnej sytuacji humanitarnej oraz w nieformalnym i niestabilnym otoczeniu, osoby niepełnosprawne, ludy tubylcze, osoby LGBTIQ+ oraz społeczności migrujące i mobilne są narażone na zakażenie wirusem HIV i stoją przed wyjątkowymi wyzwaniami, jeżeli chodzi o dostęp do usług związanych z HIV;
- L. mając na uwadze, że Afryka Subsaharyjska pozostaje najbardziej dotkniętym regionem, gdyż przypada na nią 57 % wszystkich nowych zakażeń wirusem HIV i 84 % zakażeń wirusem HIV u dzieci (w wieku do 14 lat), przy czym HIV znacznie częściej występuje u kobiet niż u mężczyzn, każdego tygodnia 4 500 dziewcząt i młodych kobiet (w wieku od 15 do 24 lat) zakaża się wirusem HIV, a 25,6 mln osób żyje z HIV;
- M. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 stanowi dodatkowe wyzwanie, jeżeli chodzi o reagowanie na AIDS, gdyż zniweczyła część dotychczasowych osiągnięć, a kilka państw nie osiągnęło swoich celów na 2020 r.; mając na uwadze, że zagraża to realizacji celu zrównoważonego rozwoju, jakim jest położenie kresu AIDS jako zagrożeniu dla zdrowia publicznego do 2030 r.;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- N. mając na uwadze, że istnieje potrzeba wzmocnienia odpornych i stabilnych systemów opieki zdrowotnej w ramach powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego, przy jednoczesnym zachowaniu korzyści płynących z reagowania na AIDS;
- O. mając na uwadze, że wprowadzenie prawa do opieki zdrowotnej wymaga rozwiązania problemu nierówności w dostępie do usług oraz poprawy jakości życia i dobrostanu osób żyjących z HIV i zagrożonych tym wirusem przez całe życie;
- P. mając na uwadze, że społeczności i prowadzone przez nie działania, które odgrywają kluczową rolę w reagowaniu na HIV, są nadal torpedowane przez poważne niedobory środków finansowych, kurczenie się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego oraz brak pełnego zaangażowania i integracji w działania podejmowane na szczeblu krajowym;
- Q. mając na uwadze, że kilka krajów rozwijających się o średnich dochodach ma trudności z importem lub lokalną produkcją generycznych wersji leków antyretrowirusowych ze względu na ochronę patentową; mając na uwadze, że wielonarodowe przedsiębiorstwa farmaceutyczne coraz częściej wykluczają darowizny, niższe ceny i dobrowolne licencje dla krajów rozwijających się o średnich dochodach, co ogranicza dostęp tych krajów do przystępnych cenowo leków generycznych;
- R. mając na uwadze, że prawo człowieka do zdrowia ma pierwszeństwo przed przepisami dotyczącymi handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS); mając na uwadze, że w dauhańskiej deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego potwierdza się prawo krajów rozwijających się do pełnego wykorzystania postanowień porozumienia TRIPS dotyczących elastyczności w celu ochrony zdrowia publicznego, a w szczególności zapewnienia powszechnego dostępu do leków;
- S. mając na uwadze, że Światowy Fundusz na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią, utworzony w następstwie globalnego wzrostu zachorowań na HIV/AIDS, odegrał znaczącą rolę w kontekście walki z HIV/AIDS;
1. podkreśla znaczenie pozytywnego wyniku posiedzenia na wysokim szczeblu ONZ w sprawie HIV/AIDS, które odbędzie się w dniach 8–10 czerwca 2021 r.; domaga się, aby Rada przyczyniła się do przyjęcia zestawu przyszłościowych i ambitnych zobowiązań w formie deklaracji politycznej;
  2. potwierdza, że każdy ma prawo do najwyższego osiągalnego poziomu zdrowia, a także do równości sprzyjającej godnemu życiu;
  3. pochwała rolę UE w wielosektorowej globalnej reakcji na AIDS i wzywa Komisję do zajęcia się problemem AIDS jako światowym kryzysem zdrowia publicznego oraz do przyspieszenia wszelkich działań na rzecz osiągnięcia celów wyznaczonych na 2025 r., w tym poprzez zwiększenie inwestycji na rzecz UNAIDS i Światowego Funduszu na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią;
  4. nalega na przeznaczenie wystarczających środków na Globalny Fundusz na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarią, które jest niezbędne, aby mógł on wnieść decydujący wkład w walkę z HIV/AIDS;
  5. podkreśla, że globalna reakcja na AIDS wymaga podejścia wielosektorowego i wielopoziomowej współpracy, które cechuje aktualność, odpowiednia skala, inkluzywność, partnerstwo i innowacje;
  6. apeluje do Komisji o zadbanie o to, by programowanie ISWMR wspierało wysiłki krajów partnerskich na rzecz budowy silnych i odpornych systemów opieki zdrowotnej, w tym systemów badań i regulacji w dziedzinie zdrowia oraz środowiskowych systemów opieki zdrowotnej, które są w stanie zapewnić powszechny dostęp do opieki zdrowotnej uwzględniającej HIV;
  7. zwraca się do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, Komisji i państw członkowskich, aby wykorzystywała wdrażanie planu działania UE dotyczącego praw człowieka i trzeciego planu działania w sprawie równości płci do zajęcia się przyczynami HIV/AIDS związanymi z prawami człowieka i nierównością płci poprzez priorytetowe potraktowanie walki z stygmatyzacją i dyskryminacją, przemocą seksualną i przemocą ze względu na płeć, penalizacją stosunków między osobami tej samej płci oraz innymi represyjnymi i dyskryminacyjnymi przepisami i strategiami politycznymi, co przyczyni się do powszechnego dostępu do praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym wszechstronnej edukacji seksualnej, równej i przystępnej cenowo opieki zdrowotnej, dostępu do rynku pracy oraz udziału społeczności dotkniętych problemem we wszystkich sferach życia publicznego;
  8. apeluje do Komisji i państw członkowskich o współpracę z krajami partnerskimi w celu wprowadzenia obowiązkowej wszechstronnej edukacji seksualnej do krajowych planów edukacyjnych, aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową, zwłaszcza w krajach o najwyższym wskaźniku zakażeń;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

9. przypomina, że zdrowie stanowi niezbędny warunek rozwoju społecznego; zwraca się do Komisji, aby w strategii UE dotyczącej Afryki priorytetowo potraktowała zdrowie, co oznacza mobilizację dodatkowych funduszy publicznych w celu zagwarantowania powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego, w tym w obszarze praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, HIV, gruźlicy i malarii, a także skupienie się na globalnych badaniach i rozwoju w dziedzinie zdrowia, zacieśnienie współpracy UE–Afryka dotyczącej badań zdrowotnych i innowacji oraz wspólne zwiększanie afrykańskich i europejskich zdolności produkcyjnych w odniesieniu do produktów zdrowotnych, sprzętu i leków; podkreśla, że pomoc rozwojowa powinna przede wszystkim mieć na celu zapewnienie „horyzontalnego” powszechnego systemu opieki zdrowotnej poprzez całościowe podejście oparte na prawach, które w pełni uwzględnia wiele wymiarów zdrowia (z silnym powiązaniem z płcią, bezpieczeństwem żywnościowym i żywieniowym, wodą i warunkami sanitarnymi, kształceniem i ubóstwem), zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie”; apeluje w szczególności o promowanie inwestycji w zintegrowane prawa związane z HIV oraz zdrowiem i prawami seksualnymi i reprodukcyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dziewcząt, osób świadczących usługi seksualne, osób transpłciowych, osób używających środków odurzających drogą iniekcji, osób w zakładach karnych i innych grup szczególnie wrażliwych;

10. wzywa Komisję do rozwiązania problemu, jakim jest znikoma dostępność leczenia dla dzieci zakażonych HIV, a także do udzielania kobietom ciężarnym i karmiącym piersią świadczeń dotyczących HIV, aby uniknąć przenoszenia wirusa z matek na dzieci;

11. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zapewnienia odpowiedniego poziomu wydatków i do mobilizacji potrzebnych zasobów, aby osiągnąć cele wyznaczone na 2025 r. we wszystkich państwach członkowskich UE;

12. apeluje do Komisji, aby we współpracy z państwami członkowskimi i partnerami nadała priorytetowe znaczenie zintegrowanemu podejściu do światowego bezpieczeństwa zdrowotnego, które w ramach powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego uwzględnia walkę zarówno z istniejącymi pandemiemi, takimi jak HIV, jak i z nowymi;

13. apeluje do Komisji i Rady o odgrywanie zdecydowanej roli politycznej w dialogu z partnerskimi krajami rozwijającymi się, w tym krajami objętymi polityką sąsiedztwa, aby wprowadzić plany zrównoważonego przechodzenia na finansowanie krajowe, tak aby programy zwalczania HIV były skuteczne i trwałe, i by można było je rozbudować po wycofaniu wsparcia międzynarodowych darczyńców; apeluje do Komisji i Rady o kontynuowanie ścisłej współpracy z tymi krajami, aby zagwarantować, że wezmą one pełną odpowiedzialność za reagowanie na HIV na swoim terenie;

14. apeluje do UE o ustanowienie jasnej i spójnej globalnej strategii UE w zakresie szczepień przeciwko COVID-19, skupiającej się na zapewnieniu równego, przystępnego cenowo i szybkiego dostępu do szczepień mieszkańcom krajów rozwijających się, w szczególności osobom należącym do grup szczególnie wrażliwych i grup wysokiego ryzyka, w tym osobom z HIV/AIDS; wzywa zatem UE do poparcia inicjatywy WTO podjętej przez Indie i Republikę Południowej Afryki, dotyczącej tymczasowego zwolnienia ze stosowania praw własności intelektualnej w odniesieniu do szczepionek, sprzętu i leczenia w związku z COVID-19 oraz wzywa przedsiębiorstwa farmaceutyczne do dzielenia się wiedzą i danymi za pośrednictwem bazy danych Światowej Organizacji Zdrowia o technologiach związanych z COVID-19 (C-TAP);

15. apeluje do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie, by globalna reakcja na COVID-19 obejmowała wnioski wyciągnięte ze zwalczania HIV, takie jak: ochrona praw człowieka oraz przeciwdziałanie stygmatyzacji i dyskryminacji, zwłaszcza społeczności kluczowych i innych społeczności szczególnie wrażliwych; usuwanie barier związanych z płcią w dziedzinie zdrowia; wspieranie pracowników służby zdrowia i badaczy, zwłaszcza w środowiskach o niskich zasobach; angażowanie społeczności w reakcję na HIV/AIDS; sprawiedliwe rozdzielanie ograniczonych zasobów i nowych narzędzi, aby nikt nie został pominięty;

16. apeluje do UE o ustanowienie kompleksowej globalnej strategii i planu działania na rzecz osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, w tym dotyczących zdrowia i zmniejszenia liczby przypadków HIV/AIDS; zauważa, że strategia ta powinna w szczególności uwzględniać skutki COVID-19, ponieważ osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju ma kluczowe znaczenie, jeśli mamy być gotowi na przyszłe pandemie i inne wstrząsy, w tym w systemach opieki zdrowotnej; apeluje o skuteczną długoterminową globalną strategię UE w dziedzinie zdrowia; podkreśla, że Komisja musi podwoić wysiłki i zintensyfikować prace nad skutecznymi globalnymi programami opieki zdrowotnej ukierunkowanymi na systemy opieki zdrowotnej w krajach rozwijających się;

17. apeluje do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi i partnerami, aby wspierać usługi odpowiadające potrzebom kluczowych społeczności i innych priorytetowych grup stojących przed wyjątkowymi wyzwaniem w dostępie do świadczeń dotyczących HIV, w tym poprzez udzielanie młodym ludziom przyjaznych dla nich świadczeń w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego;



Czwartek, 20 maja 2021 r.

18. apeluje do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi i partnerami, aby ułatwić i popierać większe zaangażowanie na rzecz zapewnienia leczenia HIV we wszystkich strefach konfliktu oraz wyeliminowania związanej z HIV dyskryminacji uchodźców, zwłaszcza w odniesieniu do równego dostępu do leczenia antyretrowirusowego i usług zdrowotnych w krajach przyjmujących;
  19. apeluje do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi i partnerami w celu zwiększenia ochrony socjalnej, w tym bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego słabszych grup społecznych, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, starzejących się osób zakażonych HIV i dzieci osieroconych z powodu AIDS;
  20. apeluje do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi i partnerami, aby wspierać zaangażowanie społeczności i działania kierowane przez społeczność i w nie inwestować, ponieważ są to kluczowe elementy skutecznej reakcji na HIV/AIDS oraz walki ze stygmatyzacją i dyskryminacją związaną z HIV/AIDS, a także aby włączyć zapobieganie i leczenie HIV do innych lokalnych usług opieki zdrowotnej, które powinny służyć jako punkt dostępu do informacji, edukacji, komunikacji i szkoleń na temat HIV;
  21. apeluje do Komisji i państw członkowskich o promowanie inwestycji w gromadzenie danych w czasie rzeczywistym, o opracowanie solidnej listy potencjalnej diagnostyki, leczenia i szczepionek – przystępnych cenowo, dostępnych i uwzględniających aspekt płci – w przypadku HIV i innych chorób zakaźnych związanych z ubóstwem oraz zaniedbanych chorób zakaźnych, a także o zwiększenie regionalnych i międzyregionalnych zdolności i współpracy w dziedzinie nauki, badań naukowych i innowacji; wzywa UE, aby udzieliła szczególnego wsparcia krajom rozwijającym się, zwłaszcza krajom najslabiej rozwiniętym, w skutecznym wdrażaniu elastycznych rozwiązań na potrzeby ochrony zdrowia publicznego przewidzianych w porozumieniu TRIPS, zwłaszcza obowiązkowych licencji i importu równoległego, oraz by optymalnie wykorzystywała mechanizmy dobrowolnego licencjonowania i dzielenia się technologiami z myślą o osiągnięciu celów w zakresie zdrowia publicznego i nalegała, aby wielonarodowe koncerny farmaceutyczne włączyły kraje rozwijające się o średnim dochodzie do takich mechanizmów oraz oferowały w nich przystępne cenowo leczenie HIV; w szerszym ujęciu zachęca do oddzielenia wydatków na badania i rozwój od cen leków, na przykład poprzez wykorzystanie puli patentów, otwartych badań, grantów i dotacji, aby zapewnić wszystkim potrzebującym łatwy dostęp do leczenia po przystępnych cenach;
  22. apeluje do Komisji, aby sprzeciwiła się włączeniu środków TRIPS plus do umów o wolnym handlu z krajami rozwijającymi się o średnim dochodzie, aby zapewnić przystępność cenową wszystkich kuracji antyretrowirusowych na HIV, przy pełnym poszanowaniu deklaracji z Ad-Dauhy w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego;
  23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich, przewodniczącemu Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz UNAIDS.
-

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0251

## **Jeńcy wojenni pojmani w czasie ostatniego konfliktu między Armenią i Azerbejdżanem**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie jeńców wojennych pojmanych w czasie ostatniego konfliktu między Armenią i Azerbejdżanem (2021/2693(RSP))**

(2022/C 15/14)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Armenii i Azerbejdżanu,
  - uwzględniając posiedzenie Rady Partnerstwa UE–Armenia, które odbyło się 17 grudnia 2020 r., i posiedzenie Rady Współpracy UE–Azerbejdżan, które odbyło się 18 grudnia 2020 r., oraz konkluzje z tych posiedzeń,
  - uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych (ONZ), Konwencję ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniami, europejską konwencję praw człowieka i Konwencję genewską o traktowaniu jeńców wojennych (III konwencję genewską),
  - uwzględniając trójstronne oświadczenie o zawieszeniu broni złożone przez Armenię, Azerbejdżan i Rosję 9 listopada 2020 r., które weszło w życie 10 listopada 2020 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie Human Rights Watch z 19 marca 2021 r. w sprawie brutalnego traktowania jeńców wojennych w Azerbejdżanie,
  - uwzględniając oświadczenie UE z 28 kwietnia 2021 r. w sprawie osób wziętych do niewoli w wyniku niedawnego konfliktu między Armenią a Azerbejdżanem,
  - uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczących Grupy Mińskiej OBWE z 25 października 2020 r., 30 października 2020 r., 14 grudnia 2020 r., 13 kwietnia 2021 r. i 5 maja 2021 r.,
  - uwzględniając powiadomienie z 9 marca 2021 r., które Europejski Trybunał Praw Człowieka wystosował na mocy art. 39 swego regulaminu do Komitetu Ministrów Rady Europy, dotyczące środków tymczasowych w związku z niedawnym konfliktem zbrojnym między Armenią a Azerbejdżanem,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od czasu pierwszej wojny o Górski Karabach, która toczyła się w latach 1988–1994, społeczność międzynarodowa próbowała wypracować trwałe i kompleksowe pokojowe rozwiązanie konfliktu w Górskim Karabachu, pod przywództwem współprzewodniczących Grupy Mińskiej OBWE;
- B. mając na uwadze, że w niedawnym konflikcie zbrojnym między Armenią a Azerbejdżanem, który trwał od 27 września do 10 listopada 2020 r., zginęło ponad 5 000 żołnierzy, setki cywilów zginęło lub odniosło rany, a tysiące – zostało przesiedlonych; mając na uwadze, że konflikt ten nadal przysparza cierpienie, gdyż ludność nie ma informacji o miejscu pobytu członków rodzin, nie powrócili wszyscy jeńcy wojenni i inni więźniowie, istnieją problemy dotyczące oddawania ciał osób zabitych, dostęp do pomocy humanitarnej jest utrudniony, a podstawowa infrastruktura uległa zniszczeniu;
- C. mając na uwadze, że osoby dotknięte tym długotrwałym konfliktem już nadmiernie ucierpiały; mając na uwadze, że ogólnie konflikt spowodował masowe i niemożliwe do zaakceptowania ofiary śmiertelne wśród ludności cywilnej;
- D. mając na uwadze, że działania wojenne zakończyły się po 44 dniach od zawarcia przez Armenię, Azerbejdżan i Rosję porozumienia o całkowitym zawieszeniu broni w Górskim Karabachu i w otaczającym go regionie, które to porozumienie zostało podpisane 9 listopada 2020 r. i weszło w życie 10 listopada 2020 r.;
- E. mając na uwadze, że zgodnie z punktem 8 tego oświadczenia trójstronnego należy przeprowadzić wymianę jeńców wojennych, zakładników i innych osób przetrzymywanych, a także ciał osób zabitych; mając na uwadze, że wymiana ta powinna być prowadzona zgodnie z zasadą „wszystko za wszystko”;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- F. mając na uwadze, że zarówno Armenia, jak i Azerbejdżan są stronami Konwencji o traktowaniu jeńców wojennych (III konwencji genewskiej), której art. 118 stanowi, że jeńcy wojenni muszą zostać zwolnieni i repatriowani niezwłocznie po zakończeniu działań wojennych; mając na uwadze, że zgodnie z art. 13 III konwencji genewskiej jeńcy wojenni muszą być zawsze traktowani w sposób humanitarny, a wszelkie bezprawne działanie lub zaniechanie ze strony mocarstwa zatrzymującego, powodujące śmierć lub poważne zagrożenie zdrowia jeńca wojennego znajdującego się w jego władzy, jest zakazane i uważane będzie za ciężkie naruszenie konwencji; mając na uwadze, że konwencja chroni też jeńców wojennych przed aktami przemocy lub zastraszenia, przed zniewagami i ciekawością publiczną;
- G. mając na uwadze, że wojskowi i cywile zatrzymani przed zawieszeniem broni i po nim mają odmienny status w prawie międzynarodowym; mając na uwadze, że wojskowi wzięci do niewoli przed zawieszeniem broni i po nim powinni być uznawani za jeńców wojennych i korzystać z ochrony na mocy konwencji genewskich; mając na uwadze, że osoby cywilne zatrzymane w czasie konfliktu muszą być uznawane za osoby podlegające ochronie i że są one również chronione na mocy konwencji genewskich; mając na uwadze, że osoby cywilne zatrzymane po zawieszeniu broni są natomiast chronione na mocy międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka;
- H. mając na uwadze, że od czasu zawieszenia działań wojennych przeprowadzono kilka wymian więźniów, zarówno wojskowych, jak i cywilnych, przy czym ostatnio taka wymiana odbyła się 4 maja 2021 r.;
- I. mając na uwadze, że według niepokojących doniesień Azerbejdżan przetrzymuje w niewoli około 200 Ormian; mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka oświadczył, że otrzymał skargi dotyczące 249 obywateli Armenii wziętych do niewoli przez Azerbejdżan; mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka wprowadził środki tymczasowe dotyczące 229 obywateli Armenii, przy czym w 183 przypadkach środki te pozostają w mocy; mając na uwadze, że 9 marca 2021 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że Azerbejdżan nie zastosował się do tych środków, i uznał przekazane informacje za zbyt ogólne i ograniczone; mając na uwadze, że władze Azerbejdżanu przyznały, że przetrzymują w niewoli 72 Ormian; mając na uwadze, że w odniesieniu do kolejnych 112 osób Azerbejdżan nie przekazał Europejskiemu Trybunałowi Praw Człowieka żadnych informacji; mając na uwadze, że los pozostałych ormiańskich jeńców wojennych jest nieznany; mając na uwadze, że od czasu zaprzestania działań wojennych do Armenii repatriowano 73 ormiańskich jeńców wojennych i cywilów;
- J. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka otrzymał również skargi dotyczące 16 obywateli Azerbejdżanu według doniesień wziętych do niewoli przez Armenię, z których 12 repatriowano w grudniu 2020 r.; mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka zawiesił rozpatrywanie – zgodnie z art. 39 swego regulaminu – spraw pozostałych czterech osób ze względu na charakter informacji otrzymanych od rządu Armenii;
- K. mając na uwadze, że według wiarygodnych doniesień ormiańscy wojskowi i cywile byli brani do niewoli również po zaprzestaniu działań wojennych 10 listopada 2020 r.; mając na uwadze, że według władz Azerbejdżanu ci zakładnicy i więźniowie są terrorystami i nie zasługują na status jeńców wojennych na mocy konwencji genewskiej;
- L. mając na uwadze, że 19 marca 2021 r. Human Rights Watch doniosła, że siły bezpieczeństwa i siły zbrojne Azerbejdżanu znęcały się nad ormiańskimi jeńcami wojennymi, poddając ich okrutnemu i poniżającemu traktowaniu i torturom podczas ich pojmania, transferu lub pobytu w różnych ośrodkach detencyjnych; mając na uwadze, że siły Azerbejdżanu stosowały przemoc podczas zatrzymywania cywilów, poddawały ich torturom i przetrzymywały w nieludzkich i poniżających warunkach, co doprowadziło do śmierci co najmniej dwóch więźniów; mając na uwadze, że siły azerskie zatrzymały te osoby, mimo że nie ma dowodów, by stwarzały one jakiegokolwiek zagrożenie dla bezpieczeństwa, co jest niezgodne z międzynarodowym prawem humanitarnym; mając na uwadze, że Azerbejdżan zaprzecza oskarżeniom, jakoby ormiańskich jeńców wojennych traktowano z naruszeniem konwencji genewskich;
- M. mając na uwadze, że w internecie i mediach społecznościowych krążyły nagrania wideo jakoby świadczące o przypadkach nadużyć i złego traktowania osób w niewoli przez członków sił zbrojnych obu stron; mając na uwadze, że nic nie wskazuje na to, że władze Azerbejdżanu i Armenii przeprowadziły szybkie, publiczne i skuteczne dochodzenia w sprawie tych incydentów ani że dochodzenia, o ile miały miejsce, doprowadziły do wszczęcia postępowania karnego; mając na uwadze zarzuty, że jeńcy wojenni i inne osoby objęte ochroną padały ofiarą egzekucji pozasądowych, wymuszonych zaginięć i bezczeszczenia szczątków;

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- N. mając na uwadze, że 17 maja 2021 r. Komisja ogłosiła przeznaczenie dodatkowych 10 mln EUR na pomoc humanitarną dla ludności cywilnej dotkniętej niedawnym konfliktem w Górskim Karabachu i okolicach, co oznacza, że od rozpoczęcia działań wojennych we wrześniu 2020 r. UE przekaże na pomoc osobom w potrzebie ponad 17 mln EUR;
- O. mając na uwadze, że wszystkie strony powinny przedstawić aktualne mapy pól minowych, aby umożliwić ludności cywilnej powrót do regionów dawniej ogarniętych konfliktem;
- P. mając na uwadze doniesienia, że w otwartym 12 kwietnia 2021 r. w Baku „Parku trofeów wojskowych” wystawiono ormiański sprzęt wojskowy, figury woskowe martwych i umierających ormiańskich żołnierzy oraz figury ormiańskich jeńców wojennych skutych w celi, co można uznać za gloryfikację przemocy i co grozi podżeganiem do dalszej wrogości, mowy nienawiści, a nawet nieludzkiego traktowania jeńców wojennych i innych uwięzionych ormiańskich cywilów, a tym samym utrwała klimat wrogości i jest sprzeczne z oficjalnymi deklaracjami pojednania;
- Q. mając na uwadze, że 12 maja 2021 r. oddziały z Azerbejdżanu czasowo wkroczyły na terytorium Armenii, co stanowi naruszenie integralności terytorialnej Armenii i prawa międzynarodowego; mając na uwadze, że to naruszenie suwerennego terytorium Armenii następuje po niepokojących oświadczeniach przedstawicieli Azerbejdżanu, w tym prezydenta, które wydawały się zawierać roszczenia terytorialne i groźbę użycia siły, a tym samym niweczyć wysiłki na rzecz bezpieczeństwa i stabilności w regionie;
- R. mając na uwadze, że w ostatnich miesiącach odbywała się repatriacja szczątków ludzkich i udzielano pomocy humanitarnej ludności poważnie dotkniętej konfliktem;
- S. mając na uwadze, że należy wznowić wysiłki, aby budować zaufanie między obydwojoma krajami i podwaliny trwałego pokoju;
1. żąda, aby natychmiastowo i bezwarunkowo uwolniono wszystkich wojskowych i cywilnych więźniów ormiańskich, przetrzymywanych w trakcie konfliktu i po jego zakończeniu, i aby Azerbejdżan powstrzymał się od arbitralnych zatrzymań; wzywa strony do pełnego wdrożenia trójstronnego oświadczenia o zawieszeniu broni z 9 listopada 2020 r., które przewiduje wymianę więźniów wojennych, zakładników i innych zatrzymanych osób, a także szczątków ofiar działań wojennych;
  2. wyraża ubolewanie z powodu przemocy podczas ostatniej wojny między Armenią a Azerbejdżanem o Górski Karabach; wyraża solidarność z ofiarami i ich rodzinami; ubolewa nad naruszeniem zawieszenia broni, które doprowadziło do dalszego cierpienia ludzi, ofiar śmiertelnych i zniszczeń; potępia wszelkie ataki na ludność cywilną i przypomina o wynikających z międzynarodowego prawa humanitarnego zobowiązaniach państw do ochrony ludności cywilnej;
  3. wzywa rząd Azerbejdżanu do dostarczenia kompletnych list osób znajdujących się w niewoli w związku z konfliktem zbrojnym oraz do udzielenia informacji o miejscu ich pobytu i stanie zdrowia, w tym o losach osób zmarłych w niewoli;
  4. przypomina, że nieujawnienie informacji dotyczących losów i miejsca pobytu osób zaginionych może być równoznaczne z wymuszonym zaginięciem, któremu zarówno Azerbejdżan, jak i Armenia zobowiązały się zapobiegać; wzywa wszystkie strony do wyjaśnienia losów i miejsca pobytu zaginionych oraz do godnego traktowania ciał zmarłych;
  5. domaga się, aby rząd Azerbejdżanu przestrzegał gwarancji prawnych, umożliwiał prawnikom, lekarzom i obrońcom praw człowieka dostęp do ormiańskich więźniów oraz ułatwiał więźniom kontakt z bliskimi;
  6. wyraża głębokie zaniepokojenie wiarygodnymi doniesieniami, zgodnie z którymi ormiańscy więźniowie wojenni i inne osoby w niewoli byli i są przetrzymywani w poniżających warunkach i poddawani nieludzkiemu traktowaniu i torturom podczas pojmania lub przetrzymywania; potępia wszelkie przypadki tortur i wymuszonych zaginięć, również tych popełnianych w konfliktach zbrojnych, a także złe traktowanie i bezczeszczenie szczątków;
  7. wzywa władze Azerbejdżanu, aby zapewniły osobom, które nadal przebywają w niewoli, wszelką ochronę wymaganą na mocy prawa międzynarodowego praw człowieka i prawa humanitarnego, co obejmuje niestosowanie tortur i nieludzkiego traktowania; wzywa władze Armenii i Azerbejdżanu, aby – w miarę możliwości z pomocą specjalnej misji międzynarodowej – przeprowadziły niezależne, szybkie, publiczne i skuteczne dochodzenia oraz ścigały winnych w przypadku wszystkich wiarygodnych zarzutów dotyczących poważnych naruszeń konwencji genewskich i innych

Czwartek, 20 maja 2021 r.

naruszeń prawa międzynarodowego oraz zbrodni wojennych w celu rozliczenia sprawców i zadośćuczynienia ofiarom; wzywa rząd Azerbejdżanu, aby w pełni współpracował z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w celu zbadania zasadności doniesień o dehumanizującym traktowaniu ormiańskich więźniów oraz pociągnięcia winnych do odpowiedzialności;

8. przypomina, że obecnie nie ma publicznie dostępnych wiarygodnych informacji o azerbejdżańskich jeńcach wojennych ani o osobach przetrzymywanych w Armenii;

9. przypomina wszystkim stronom konfliktu o obowiązku przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego, które zakazuje tortur i innego poniżającego lub nieludzkiego traktowania, oraz powtarza, że tortury i złe traktowanie jeńców wojennych są zbrodnią wojenną;

10. zdecydowanie potępia incydent z 9 kwietnia 2021 r., kiedy to władze Azerbejdżanu odprawiły pusty samolot, który miał repatriować ormiańskich więźniów; uważa, że jest to przejaw wielkiego braku wrażliwości, ukazujący ponadto ogólnie poniżający stosunek Azerbejdżanu do ormiańskich więźniów i ich rodzin;

11. utrzymuje, że należy pilnie powstrzymać się od wrogiej retoryki lub działań, które mogą być postrzegane jako podżeganie do nienawiści lub jawnej przemocy lub jako wspieranie bezkarności lub mogą podważać wysiłki zmierzające do stworzenia i promowania atmosfery sprzyjającej zaufaniu i pojednaniu, współpracy i trwałemu pokojowi;

12. wzywa rząd Azerbejdżanu, aby w pełni współpracował z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w sprawie ormiańskich więźniów oraz zastosował się do środków tymczasowych Trybunału, który nakazał Azerbejdżanowi, aby podał szczegółowe informacje na temat warunków, w jakich przetrzymywani są więźniowie, stanu ich zdrowia i działań podjętych w sprawie ich powrotu;

13. wyraża przekonanie, że pełna wymiana więźniów i ciał zmarłych oraz ostateczne porozumienie w tej kwestii to ze względów humanitarnych sprawa niezwykle pilna, zwłaszcza dla rodzin ofiar, i byłby to pierwszy, rozpaczliwie potrzebny środek budowy zaufania w celu stworzenia podstaw stabilności w regionie;

14. wzywa rząd Azerbejdżanu, aby zagwarantował swobodny i nieograniczony dostęp do więźniów odpowiednim organizacjom międzynarodowym, takim jak Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu;

15. podkreśla, że należy pilnie zagwarantować, że pomoc humanitarna dotrze do potrzebujących, że zapewnione zostanie bezpieczeństwo ludności ormiańskiej i jej dziedzictwa kulturowego w Górskim Karabachu oraz że osoby wewnętrznie przesiedlone i uchodźcy będą mogli powrócić do swoich dawnych miejsc zamieszkania;

16. zdecydowanie nalega, aby obie strony powstrzymały się od wszelkich działań niszczących ormiańskie dziedzictwo w Azerbejdżanie i dziedzictwo azerskie w Armenii; apeluje o całkowitą odbudowę zburzonych obiektów oraz o większe zaangażowanie społeczności międzynarodowej w ochronę dziedzictwa światowego w regionie;

17. przypomina dążenia społeczności międzynarodowej pod przewodnictwem współprzewodniczących Grupy Mińskiej OBWE do znalezienia pokojowego, trwałego, kompleksowego i wyważonego rozwiązania w oparciu o podstawowe zasady OBWE z 2009 r. (niestosowanie siły, integralność terytorialna oraz równość praw i samostanowienie narodów) w celu określenia przyszłego statusu Górskiego Karabachu; przypomina, że można to osiągnąć jedynie w drodze wynegocjowanego rozwiązania politycznego przy rzeczywistym zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron; wzywa strony do jak najszybszego wznowienia dialogu politycznego na wysokim szczeblu pod auspicjami współprzewodniczących Grupy Mińskiej OBWE; wzywa rządy Armenii i Azerbejdżanu oraz mediatorów międzynarodowych, aby systematycznie angażowali kobiety w proces pokojowy i konsultowali się z obrońcami praw człowieka należnych kobietom;

18. ubolewa, że państwa członkowskie UE uczestniczące w Grupie Mińskiej OBWE nie były obecne podczas negocjacji porozumienia o zawieszeniu broni oraz że UE nie wykazała się przywództwem i nie skłoniła dwóch z swych wysoko cenionych partnerów wschodnich, aby zasiedli do stołu negocjacyjnego;

19. wyraża ubolewanie z powodu otwarcia tzw. parku trofeów w Baku, dostępnego powszechnie od 14 kwietnia 2021 r., ponieważ dodatkowo nasila on trwające od dawna wrogie nastroje i podważa wzajemne zaufanie między Armenią a Azerbejdżanem; nalega w związku z tym na jego niezwłoczne zamknięcie;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

20. apeluje do wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Komisji, aby zaoferowali Armenii i Azerbejdżanowi wszelką pomoc niezbędną do utrwalenia zawieszenia broni i aby wspierali wszelkie działania prowadzące do stabilności, odbudowy, budowy zaufania i odbudowy powojennej, a także aby uważnie śledzili wdrażanie postanowień zawieszenia broni, zwłaszcza jeśli chodzi o mechanizm monitorowania; wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka i nasiliły współpracę z nimi, w szczególności w związku z ograniczeniami nakładanymi na ich działalność; uważa, że ważną rolę do odegrania w tym względzie ma Specjalny Przedstawiciel UE w Regionie Południowego Kaukazu;

21. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby nadal wspierały pilną pomoc humanitarną i prace organizacji międzynarodowych w tej dziedzinie oraz w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego i religijnego, a także aby wspierały organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Armenii i Azerbejdżanie, które rzeczywiście przyczyniają się do pojednania;

22. wzywa wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela, by wraz z państwami członkowskimi poruszył również kwestie bezpieczeństwa, stabilności i współpracy regionalnej w Południowym Kaukazie na zbliżającym się szczycie Partnerstwa Wschodniego jesienią 2021 r.;

23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Sekretarzowi Generalnemu ONZ, Sekretarzowi Generalnemu OBWE, współprzewodniczącym Grupy Mińskiej, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Armenii oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Azerbejdżanu.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0252

## Sytuacja na Haiti

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie sytuacji na Haiti (2021/2694(RSP))

(2022/C 15/15)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Haiti, w szczególności rezolucję z 19 stycznia 2011 r. w sprawie sytuacji na Haiti rok po trzęsieniu ziemi: pomoc humanitarna i odbudowa <sup>(1)</sup>, rezolucję z 8 lutego 2018 r. w sprawie niewolnictwa dzieci na Haiti <sup>(2)</sup> oraz rezolucję z 28 listopada 2019 r. <sup>(3)</sup>,
  - uwzględniając oświadczenie przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa ONZ z 24 marca 2021 r. w sprawie Haiti,
  - uwzględniając sprawozdanie Zintegrowanego Biura ONZ na Haiti (BINUH) z 11 lutego 2021 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z grudnia 1948 r.,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych (MPPOiP) z 16 grudnia 1966 r.,
  - uwzględniając Amerykańską Konwencję Praw Człowieka,
  - uwzględniając międzynarodową Konwencję o prawach dziecka z 20 listopada 1989 r.,
  - uwzględniając podstawowe zasady ONZ dotyczące niezawisłości sądownictwa,
  - uwzględniając Powszechną Kartę Sędziego oraz Statut Sędziego Iberoamerykańskiego,
  - uwzględniając umowę z Kotonu,
  - uwzględniając Konstytucję Republiki Haiti z 1987 r.,
  - uwzględniając wspólny raport Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) i BINUH z 18 stycznia 2021 r. pt. „Niespokojna sytuacja na Haiti: wpływ na prawa człowieka i obowiązek ochrony wszystkich obywateli przez państwo”,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że nieprzeprowadzenie wyborów w październiku 2020 r. spowodowało między innymi, że rządy prowadzone są za pomocą dekretów, a doniesienia o nieudanych próbach zamachu stanu świadczą o coraz większej niestabilności politycznej i społecznej na Haiti;
- B. mając na uwadze, że opozycja polityczna i grupy społeczeństwa obywatelskiego twierdzą, że mandat prezydenta Moïsego wygaś 6 lutego 2021 r., zgodnie z orzeczeniem Najwyższej Rady Sądownictwa Haiti, i domagają się powołania tymczasowego prezydenta; mając na uwadze, że Jovenel Moïse odmawia ustąpienia ze stanowiska, gdyż uważa, że jego mandat rozpoczął się w lutym 2017 r., po drugich wyborach z 2016 r., ponieważ wyniki pierwszych wyborów zostały zakwestionowane ze względu na zarzuty oszustwa;
- C. mając na uwadze, że od 14 stycznia 2021 r. tysiące obywateli Haiti protestuje przeciwko przedłużeniu o rok kadencji prezydenta Moïsego oraz przeciwko referendum; mając na uwadze, że protesty są tłumione siłą;

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 46.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 463 z 21.12.2018, s. 40.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2019)0074.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- D. mając na uwadze, że w związku z nieprzeprowadzeniem wyborów w odpowiednim terminie w 2019 r. mandat wszystkich członków Izby Deputowanych i dwóch trzecich członków Senatu wygasł w styczniu 2020 r., a mandat wszystkich burmistrzów wygasł w lipcu 2020 r.; mając na uwadze, że od tego czasu prezydent Moïse rządzi za pomocą dekretów, a wiele z tych dekretów wzmacnia jego władzę; mając na uwadze, że prezydent Moïse zaplanował wybory parlamentarne, lokalne i prezydenckie na 19 września 2021 r.;
- E. mając na uwadze, że 5 stycznia 2021 r. prezydent Moïse wydał dekret, na mocy którego 27 czerwca 2021 r. ma odbyć się referendum konstytucyjne, i niedawno potwierdził swoją decyzję, pomimo głosów protestu zarówno z kraju, jak i z zagranicy; mając na uwadze, że proponowana reforma konstytucyjna doprowadziłaby do jeszcze większej koncentracji uprawnień wykonawczych; mając na uwadze, że zgodnie z art. 284 ust. 3 konstytucji Haiti wybory powszechne w celu zmiany konstytucji są bezwzględnie zakazane; mając na uwadze, że od tego czasu tysiące Haitańczyków wyszło na ulice w proteście przeciwko referendum;
- F. mając na uwadze, że 6 maja 2021 r. UE ogłosiła, że nie będzie finansować organizacji referendum zaplanowanego na 27 czerwca 2021 r. na Haiti ani nie wyśle obserwatorów w celu monitorowania tego referendum, uznając, że proces ten jest niewystarczająco przejrzysty i demokratyczny w państwie borykającym się z brakiem bezpieczeństwa i niestabilnością polityczną;
- G. mając na uwadze, że grupa kluczowych podmiotów ds. Haiti (składająca się ze specjalnego przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ, ambasadorów Brazylii, Kanady, Francji, Niemiec, Hiszpanii, Unii Europejskiej i Stanów Zjednoczonych oraz specjalnego przedstawiciela Organizacji Państw Amerykańskich) wyraziła zaniepokojenie faktem, że proces zmiany konstytucji nie był wystarczająco pluralistyczny, partycypacyjny i przejrzysty;
- H. mając na uwadze, że analiza senacka oraz sprawozdanie Najwyższego Trybunału Obrachunkowego Haiti zarzucają prezydentowi Moïsemu sprzeniewierzenie środków i oszustwo, wskazując, że rzekomo otrzymał on fundusze z programu PetroCaribe;
- I. mając na uwadze, że sędzia Sądu Najwyższego Haiti Yvickel Dieujuste Dabrésil został aresztowany 7 lutego 2021 r. wraz z 18 innymi osobami i został oskarżony o spisek przeciwko rządowi; mając na uwadze, że sędziego Dabrésila zwolniono 11 lutego 2021 r., ale pozostałe 17 osób nadal pozostaje w areszcie;
- J. mając na uwadze, że 8 lutego 2021 r. prezydent Moïse wydał dekret nakazujący „przejście na emeryturę” trzem sędziom Sądu Najwyższego (Yvickelowi Dieujuste’owi Dabrésilowi, Josephowi Mécène’owi Jeanowi-Louisowi i Wendelle Coq Thelot), a kilka dni później wydał kolejny dekret, w którym mianował trzech nowych sędziów Sądu Najwyższego, nie stosując procedur określonych w przepisach prawa; mając na uwadze, że w odpowiedzi pracownicy wymiaru sprawiedliwości rozpoczęli bezterminowy strajk w poniedziałek 15 lutego 2021 r.;
- K. mając na uwadze, że w marcu 2021 r. funkcjonariusze reżimu haitańskiego aresztowali jednego z wyższych rangą oficerów policji, co gwałtownie pogłębiło kryzys konstytucyjny w tym kraju;
- L. mając na uwadze, że w ostatnim miesiącu na Haiti doszło do gwałtownego wzrostu przemocy w formie porwań, gwałtów, zabójstw i masakr, których dopuszczały się głównie uzbrojone gangi przy niemal całkowitej bezkarności; mając na uwadze, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2021 r. zamordowano 117 osób, a 142 porwano; mając na uwadze, że tylko w kwietniu 2021 r. odnotowano 91 przypadków uprowadzenia;
- M. mając na uwadze, że 11 kwietnia 2021 r. w Port-au-Prince doszło do porwania kilku duchownych katolickich, którzy służyli lokalnej społeczności (później ich uwolniono), co głęboko wstrząsnęło haitańską i międzynarodową opinią publiczną i doprowadziło do nasilenia demonstracji przeciwko obecnemu rządowi;
- N. mając na uwadze, że od 2015 r. kraj opuściło ponad 300 000 osób; mając na uwadze, że nasilająca się przemoc i coraz niższy poziom bezpieczeństwa w kraju doprowadziły do gwałtownego wzrostu liczby Haitańczyków ubiegających się o azyl, zwłaszcza w Gujanie Francuskiej, oraz do opuszczenia Haiti przez wiele międzynarodowych i humanitarnych organizacji pozarządowych;
- O. mając na uwadze, że w ostatnich latach przez Haiti przetoczyło się kilka ogromnych fal protestów przeciwko wysokim kosztom życia, autorytaryzmowi i korupcji; mając na uwadze, że trwający kryzys polityczny jest związany z pogorszeniem wszystkich wskaźników społecznych i gospodarczych oraz wskaźników dotyczących bezpieczeństwa i praw człowieka i jest współmierny do tych wskaźników; mając na uwadze, że ubóstwo pogłębiło się, dostęp do podstawowych usług socjalnych stał się jeszcze bardziej ograniczony, a w ciągu dwóch lat problem braku bezpieczeństwa żywnościowego objął niemal dwukrotnie więcej osób i dotyka obecnie miliony Haitańczyków; mając



Czwartek, 20 maja 2021 r.

na uwadze, że Haiti jest jedynym krajem w obu Amerykach zaliczanym do najsłabiej rozwiniętych państw świata; mając na uwadze, że Haiti, które znalazło się na 170. pozycji w rankingu rozwoju społecznego w 2019 r. w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP), stale potrzebuje pomocy humanitarnej i rozwojowej i pozostaje najbardziej ubogim krajem w obu Amerykach i jednym z najbardziej zubożałych państw na świecie, a 59 % jego mieszkańców żyje poniżej krajowej granicy ubóstwa; mając na uwadze, że w rządzie szerzy się korupcja, a według wskaźnika postrzegania korupcji za 2018 r. opracowanego przez Transparency International Haiti zajmuje 161. miejsce wśród 180 państw objętych badaniem;

- P. mając na uwadze, że w okresie od sierpnia 2020 r. do lutego 2021 r. około 4 mln mieszkańców<sup>(4)</sup> Haiti borykało się z poważnym brakiem bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że problem ten pogłębiły dodatkowo takie czynniki jak m.in. dekoniunktura gospodarcza, słabe zbiory, huragan Laura (23 sierpnia 2020 r.) i pandemia COVID-19;
- Q. mając na uwadze, że zamieszki i chaos biurokratyczny znalazły się w centrum uwagi, zakłócając rozpoczęcie na Haiti szczepień przeciwko COVID-19, co doprowadziło do ryzyka większej liczby zgonów i pozostania w tyle w globalnej walce z wirusem; mając na uwadze, że niewystarczające działania w walce z pandemią COVID-19 przyczyniły się jedynie do pogłębienia istniejących już problemów społecznych;
- R. mając na uwadze, że Haiti otrzymało od społeczności międzynarodowej bezprecedensową pomoc na odbudowę po trzęsieniu ziemi w 2010 r.; mając na uwadze, że działania te są obecnie zupełnie niezauważalne dla ludności Haiti, co może wskazywać na złe sprawowanie rządów i poważne uchybienia w zarządzaniu funduszami;
- S. mając na uwadze, że w wyniku niewłaściwego zarządzania otrzymanymi funduszami międzynarodowymi i wysokich opłat za edukację w połączeniu z powszechnymi niskimi dochodami rodzin oraz niską jakością edukacji około połowa Haitańczyków w wieku powyżej 15 lat to analfabeci; mając na uwadze, że z powodu dalszej eskalacji zamieszek i pandemii oraz ich wpływu na codzienne życie Haitańczyków 70 % haitańskich dzieci nie chodzi do szkoły; mając na uwadze, że co najmniej 350 000 dzieci i młodzieży w całym kraju nie uczęszcza do szkoły podstawowej lub średniej;
- T. mając na uwadze, że na Haiti powszechną praktyką jest nadal system Restavèk, będący współczesną formą niewolnictwa; mając na uwadze, że praktyka ta polega na wysyłaniu haitańskich dzieci z ubogich domów przez rodziców do innych rodzin, aby dzieci mieszkały u nich i pracowały dla nich jako pomoc domowa; mając na uwadze, że dzieci te często padają ofiarą nadużyć i złego traktowania oraz są pozbawione dostępu do nauki szkolnej;
1. wzywa władze Haiti do zorganizowania wolnych, uczciwych, przejrzystych i wiarygodnych wyborów parlamentarnych, lokalnych i prezydenckich oraz do zagwarantowania trwałego bezpieczeństwa podczas tych procesów wyborczych; przypomina, że dopóki warunki przejrzystości, uczciwości i demokracji nie zostaną spełnione, UE nie powinna udzielać wsparcia finansowego ani technicznego na rzecz procesów wyborczych; przypomina, że jedynie wiarygodny, przejrzysty, partycypacyjny i pokojowy proces wyborczy może przewyciężyć przedłużający się kryzys polityczny na Haiti;
  2. podkreśla znaczenie niezależnego i bardziej dostępnego sądownictwa oraz wzywa rząd Haiti do poszanowania konstytucji Haiti z 1987 r., w szczególności jej art. 284 ust. 3, do poszanowania podstawowych zasad demokracji i wzmocnienia praworządności; ponownie podkreśla kluczową rolę pełnego, równego i znaczącego udziału kobiet oraz włączenia w procesy polityczne na Haiti wszystkich Haitańczyków, w tym ludzi młodych, osoby z niepełnosprawnościami i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;
  3. zdecydowanie podkreśla, że władze Haiti muszą zwiększyć wysiłki, aby położyć kres starciom między gangami oraz zbrojnym atakom na ludność cywilną i funkcjonariuszy organów ścigania, a także pociągnąć winnych do odpowiedzialności w uczciwych procesach;
  4. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją humanitarną i polityczną oraz stanem bezpieczeństwa na Haiti; zdecydowanie potępia łamanie praw człowieka i akty przemocy, zwłaszcza wzrost liczby porwań, przypadków sprzedawania dzieci do Republiki Dominikańskiej, zabójstw i gwałtów, a także podkreśla, że należy zwalczać przemoc wobec kobiet, dziewcząt i osób starszych; zdecydowanie potępia porwanie kilku duchownych katolickich w ubiegłym miesiącu w Port-au-Prince; przypomina, że przemoc na Haiti jest silnie powiązana z uzbrojonymi gangami,

(<sup>4</sup>) Według zintegrowanej klasyfikacji bezpieczeństwa żywnościowego (Integrated Food Security Phase Classification (IPC))

Czwartek, 20 maja 2021 r.

z których część jest wspierana i finansowana przez lokalną oligarchię; wzywa władze Haiti do natychmiastowej i skoordynowanej reakcji, aby zapobiec przemocy, zlikwidować jej pierwotne przyczyny i położyć kres bezkarności sprawców; przypomina, że priorytetem musi pozostać reforma wymiaru sprawiedliwości i walka z korupcją;

5. wzywa do przeprowadzenia niezależnego dochodzenia w sprawie masakry w La Saline i podobnych wydarzeń; domaga się, by wszyscy sprawcy tych przestępstw zostali postawieni przed sądem w uczciwych procesach;

6. potępia domniemane użycie broni wobec demonstrantów oraz arbitralne aresztowania i zatrzymania; potępia stosowanie przemocy wobec dziennikarzy; wzywa rząd Haiti do zaprzestania praktyki przedłużania aresztu tymczasowego; wzywa władze Haiti do poszanowania praw podstawowych, wolności wypowiedzi i wolności zrzeszania się;

7. ponownie wyraża zdecydowane poparcie dla wszystkich obrońców praw człowieka i środowiska na Haiti oraz dla ich pracy;

8. wzywa władze Haiti, by zadbały o lepsze sprawowanie rządów na wszystkich szczeblach administracji i społeczeństwa, w tym o zwalczanie korupcji i klientelizmu; zdecydowanie wzywa Komisję do systematycznego czuwania nad skutecznym monitorowaniem wszelkiej pomocy, w tym pomocy humanitarnej, tak aby była ona wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem na konkretne projekty;

9. wzywa władze Haiti, by wyjaśniły podejrzenia o oszustwa i złe zarządzanie międzynarodowymi funduszami otrzymanymi w następstwie trzęsienia ziemi w 2010 r. oraz by ukarały sprawców;

10. wzywa Europejski Trybunał Obrachunkowy do przeprowadzenia kontroli i sporządzenia sprawozdania na temat sposobu wydatkowania funduszy UE na Haiti, zwłaszcza w świetle niedawnych zarzutów o korupcję oraz sprawozdania haitańskiego Najwyższego Trybunału Obrachunkowego;

11. wzywa Unię Europejską, by w dalszym ciągu udzielała wsparcia finansowego Haiti, aby zaradzić poważnemu brakowi bezpieczeństwa żywnościowego i niedożywieniu, które pogłębiła pandemia COVID-19; wzywa również właściwe służby Unii Europejskiej, by zapewniły monitorowanie europejskiej pomocy i właściwe zarządzanie nią, tak aby przynosiła ona bezpośrednie korzyści potrzebującej ludności;

12. ubolewa, że Haiti nie podjęło niezbędnych kroków, aby otrzymać szczepionki przeciwko COVID-19; wzywa władze Haiti, aby podjęły konieczne działania w celu otrzymania szczepionek;

13. z zadowoleniem przyjmuje przeznaczenie przez UE 17 mln EUR na wsparcie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na Haiti i w innych państwach na Karaibach; wzywa Komisję, by w dalszym ciągu priorytetowo traktowała pomoc humanitarną dla Haiti; wzywa Komisję do dopilnowania, aby udzielanie pomocy humanitarnej Haiti było skutecznie powiązane ze strategią rozwoju tego kraju;

14. apeluje o położenie kresu praktyce Restavèk; wzywa rząd Haiti, aby wprowadził środki, które zapewnią rejestrację i ochronę dzieci zarówno pod względem fizycznym, jak i psychicznym, oraz by egzekwował obowiązek szkolny; wzywa UE do współpracy z rządem Haiti w celu wprowadzenia ram prawnych chroniących prawa dzieci;

15. wzywa rząd Haiti, by zadbał o dobrobyt swoich obywateli we wszelkich istotnych aspektach; podkreśla, że niedopełnienie tego obowiązku może skutkować nieodwracalnym drenażem mózgow i sparaliżować funkcjonowanie państwa;

16. wyraża zaniepokojenie masowym napływem do Gujany Francuskiej obywateli Haiti ubiegających się o azyl lub znajdujących się w nieuregulowanej sytuacji oraz wzywa UE, by wspierała europejskie terytoria w regionie we wzmacnianiu środków zwalczania handlu ludźmi;

17. przypomina o znaczeniu zharmonizowanych, skoordynowanych i wzmocnionych międzynarodowych wysiłków na rzecz wsparcia ludności Haiti; podkreśla znaczenie stałego unijnego i międzynarodowego wsparcia dla Haiti, aby pomóc w stworzeniu warunków dla pokojowych i demokratycznych wyborów, a także zapewnić długoterminową stabilność, rozwój i samowystarczalność gospodarczą kraju;

---

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji Europejskiej / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządóm i parlamentom państw członkowskich, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, Wysokiemu Komisarzowi NZ ds. Praw Człowieka i sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Ministrów i Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku-UE, instytucjom CARIFORUM oraz władzom Haiti.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0253

## Sytuacja w Czadzie

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie sytuacji w Czadzie (2021/2695(RSP))

(2022/C 15/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2020 r. w sprawie współpracy UE–Afryka w dziedzinie bezpieczeństwa w regionie Sahelu, Afryce Zachodniej i Rogu Afryki<sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając oświadczenie Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa (wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela) w sprawie śmierci prezydenta Idrissa Déby'ego 20 kwietnia 2021 r.,
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Sekretarza Generalnego ONZ z 20 kwietnia 2021 r. w sprawie Czadu,
  - uwzględniając komunikat ministrów spraw zagranicznych i rozwoju G7 z 5 maja 2021 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie z misji informacyjnej Rady Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej, która odbyła się w Czadzie w dniach 29 kwietnia – 5 maja 2021 r.,
  - uwzględniając wspólną deklarację Rady Europejskiej i państw Grupy Pięciu na rzecz Sahelu z 28 kwietnia 2020 r. w sprawie bezpieczeństwa, stabilności i rozwoju Sahelu,
  - uwzględniając konkluzje Rady z 16 kwietnia 2021 r. w sprawie potwierdzenia znaczenia solidnego i trwałego partnerstwa między UE a Sahelem,
  - uwzględniając krajowy program orientacyjny dla Czadu w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) na lata 2014–2020,
  - uwzględniając rezolucję Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) i UE z 11 marca 2021 r. w sprawie demokracji i poszanowania konstytucji w państwach UE i AKP,
  - uwzględniając konstytucję Czadu,
  - uwzględniając umowę z Kotonu,
  - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów, która została przyjęta 27 czerwca 1981 r. i weszła w życie 21 października 1986 r.,
  - uwzględniając Afrykańską kartę na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że 20 kwietnia 2021 r. prezydent Czadu Idriss Déby, sprawujący władzę od 31 lat, zginął w starciach zbrojnych z grupami rebeliantów dzień po ogłoszeniu go zwycięzcą wyborów prezydenckich z 11 kwietnia 2021 r.;
- B. mając na uwadze, że po śmierci prezydenta Idrissa Déby'ego Tymczasowa Rada Wojskowa (TMC) zorganizowała niekonstytucyjne przekazanie władzy i powołała rząd tymczasowy pod przewodnictwem Mahamata Idrissa Déby'ego, syna zmarłego prezydenta; mając na uwadze, że TMC rozwiązała rząd i parlament oraz zawiesiła stosowanie konstytucji, a w jej miejsce wprowadziła na 18 miesięcy „kartę tymczasową”, której obowiązywanie można przedłużyć jeden raz;
- C. mając na uwadze, że konstytucja Czadu przewidywała, że w przypadku gdy urząd prezydenta jest nieobsadzony lub kiedy prezydent nie może trwale sprawować władzy, jego obowiązki przejmuje tymczasowo przewodniczący Zgromadzenia Narodowego, który musi zorganizować wybory w terminie od 45 do 90 dni;

<sup>(1)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0213.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- D. mając na uwadze, że 2 maja 2021 r. TMC powołała tymczasowy rząd, na którego czele stanął cywilny premier Albert Pahimi Padacké, oraz że w skład rządu weszło kilku członków opozycji; mając na uwadze, że A.P. Padacké zajął drugie miejsce w wyborach prezydenckich 11 kwietnia 2021 r., mimo że uważano go za jednego z sojuszników zmarłego prezydenta Déby'ego, a w latach 2016–2018 pełnił funkcję premiera;
- E. mając na uwadze, że członkowie misji informacyjnej Rady Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej w Czadzie przeprowadzonej w dniach 29 kwietnia – 5 maja 2021 r. podkreślili znaczenie opracowania trwałej i powszechnie akceptowalnej konstytucji oraz uznali, że karta tymczasowa nie zagwarantuje mieszkańcom praw politycznych i obywatelskich w okresie przejściowym;
- F. mając na uwadze, że 27 kwietnia 2021 r. rząd wojskowy dopuścił się nieproporcjonalnego i nieuzasadnionego użycia siły wobec obywateli; mając na uwadze, że akt ten potępiły szeroko organizacje praw człowieka i społeczność międzynarodowa, w tym Unia Afrykańska i Unia Europejska; mając na uwadze, że od czasu śmierci prezydenta Déby'ego co najmniej sześć osób poniosło śmierć, kilkadziesiąt zostało rannych, a wiele aresztowano i zatrzymano arbitralnie w odpowiedzi na protesty; mając na uwadze, że według doniesień w starciach aresztowano ponad 600 osób;
- G. mając na uwadze, że rządy prezydenta Déby'ego charakteryzowały się systematycznymi i stałymi naruszeniami praw człowieka;
- H. mając na uwadze, że przed wyborami doszło do prześladowań i arbitralnych aresztowań ponad 112 przeciwników politycznych i obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że w tygodniach poprzedzających kampanię wyborczą siły bezpieczeństwa używały nieproporcjonalnej i nieuzasadnionej siły wobec pokojowych demonstrantów; mając na uwadze, że opozycja i niektórzy członkowie społeczeństwa obywatelskiego w dużej mierze zbojkotowali wybory;
- I. mając na uwadze, że stan bezpieczeństwa w regionie Sahelu znacznie się pogorszył w ostatnich latach, co stwarza poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa regionalnego i międzynarodowego; mając na uwadze, że powszechne są przypadki łamania praw człowieka i masowych zabójstw; mając na uwadze, że w 2019 r. w Sahelu odnotowano najwzrostniejszy wzrost liczby krwawych działań ekstremistycznych w porównaniu z innymi regionami; mając na uwadze, że od czasu utworzenia w 2015 r. wielonarodowa wspólna grupa zadaniowa wyparła ugrupowania terrorystyczne z wielu obszarów znajdujących się pod ich kontrolą, jednak region ten nadal jest bardzo niestabilny;
- J. mając na uwadze, że Czad poważnie cierpi w wyniku działalności terrorystycznej i ataków terrorystycznych; mając na uwadze, że organizacja Boko Haram, powiązana od 2015 r. z Państwem Islamskim, rozprzestrzeniła się w całym regionie, co spowodowało liczne przesiedlenia w Kotlinie Czadu; mając na uwadze, że obecnie w Czadzie przebywa 133 000 wewnętrznych przesiedleńców i około 500 000 uchodźców; mając na uwadze, że od tegorocznych wyborów nasiliły się starcia zbrojne z grupami rebeliantów, takimi jak Front na rzecz Przemian i Pojednania w Czadzie (FACT); mając na uwadze, że armia czadyjska twierdziła niedawno, że pokonała FACT; mając na uwadze, że TMC odrzuciła zaproponowane przez ugrupowania zbrojne FACT zawieszenie broni i negocjacje;
- K. mając na uwadze, że UE wspiera Grupę Pięciu na rzecz Sahelu, która prowadzi współpracę w dziedzinie obrony między Burkina Faso, Czadem, Mali, Mauretanią i Nigrem i koordynuje działania w zakresie rozwoju i bezpieczeństwa regionalnego w celu zwalczania terroryzmu i przywrócenia stabilności w regionie, a jednym z kluczowych elementów tych działań jest armia czadyjska; mając na uwadze, że w marcu 2020 r. przedłużono mandat misji szkoleniowej UE (EUTM) w Mali, aby zapewnić doradztwo i szkolenia narodowym siłom zbrojnym państw Grupy Pięciu na rzecz Sahelu, w tym Czadu; mając na uwadze, że Grupa Pięciu na rzecz Sahelu wybrała na mediatorów Mauretanię i Niger, aby zapewnić pluralistyczny dialog między wszystkimi stronami obecnych napięć w Czadzie oraz stworzyć warunki sprzyjające pokojowym i pomyślnym przemianom opartym na konsensusie;
- L. mając na uwadze, że chociaż Czad jest producentem ropy naftowej, to w kraju powszechne są ubóstwo, brak bezpieczeństwa żywnościowego, korupcja, bezkarność, przemoc wobec kobiet i dziewcząt oraz brak możliwości gospodarczych; mając na uwadze, że w światowym rankingu rozwoju społecznego za rok 2019 Czad plasuje się na 187. miejscu na 189 państw;
- M. mając na uwadze, że UE wspiera wysiłki na rzecz rozwoju, pokoju i bezpieczeństwa w Czadzie i w całym regionie Sahelu za pośrednictwem EFR, Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce, Instrumentu na rzecz Przyczyniania się do Stabilności i Pokoju oraz funduszu powierniczego UE dla Afryki; mając na uwadze, że w latach 2014–2020 UE przeznaczyła dla Czadu 542 mln EUR w ramach EFR na wsparcie obejmujące konsolidację rządów prawa; mając na uwadze, że 1 lipca 2021 r. przyszedł Europejski Instrument na rzecz Pokoju ma przejąć zadania Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

1. wyraża ubolewanie z powodu zabójstwa prezydenta Idrissa Déby'ego oraz niedawnych aktów przemocy i ofiar śmiertelnych w wyniku ataków zbrojnych grup w regionie; ponownie wyraża zaniepokojenie przedłużającym się kryzysem w Czadzie oraz niestabilną sytuacją w zakresie bezpieczeństwa na północy kraju, a także zdecydowanie potępia powtarzające się przypadki łamania praw człowieka oraz prawa międzynarodowego i humanitarnego;
2. potępia wojskowe przejęcie władzy dokonane przez TMC 20 kwietnia 2021 r., a następnie zawieszenie konstytucji Czadu oraz rozwiązywanie rządu; odrzuca ustanowienie przez TMC karty, która nie została poddana demokratycznej konsultacji;
3. jest przekonany, że obecnych podziałów w społeczeństwie czadyjskim nie można zażegnać za pomocą środków wojskowych, i wzywa wszystkie strony do powstrzymania się od działań z użyciem przemocy, do zaangażowania się w dialog polityczny oraz do ochrony życia ludności cywilnej;
4. wzywa TMC, aby zapewniła niezakłócony i szybki powrót do porządku konstytucyjnego oraz zagwarantowała przestrzeganie wartości demokratycznych; stwierdza, że powołanie cywilnego rządu przejściowego z udziałem członków niektórych grup opozycyjnych jest pierwszym krokiem na drodze do przywrócenia porządku konstytucyjnego; ponadto wzywa TMC, aby stworzyła i zapewniła warunki dla pluralistycznego dialogu narodowego między rządem a podmiotami społeczeństwa obywatelskiego oraz dopilnowała w możliwie najkrótszym czasie pokojowego, cywilnego i pilnego przejścia do demokratycznych, wolnych i uczciwych wyborów, które doprowadziłyby do wyboru demokratycznego prezydenta i pluralistycznego rządu;
5. przypomina, że prawdziwie demokratyczna transformacja i reforma musi odbywać się pod przewodnictwem cywilów i umożliwiać pełny i aktywny udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego, kobiet i młodzieży, partii opozycyjnych i wolnej prasy, które powinny mieć możliwość działania bez przemocy, zastraszania czy ograniczeń;
6. potępia ograniczanie prawa do demonstracji i stosowanie przemocy przez TMC wobec protestujących; wzywa TMC do uwolnienia wszystkich osób uwięzionych po niedawnych demonstracjach; ponadto wzywa do powołania niezależnej i bezstronnej komisji śledczej w celu zbadania nadużyć popełnionych podczas demonstracji oraz wszelkich ewentualnych naruszeń praw człowieka, w tym oczywistego użycia niepotrzebnej lub nieproporcjonalnej siły w celu rozprzeczania protestów;
7. jest zaniepokojony korupcją i bezkarnością w Czadzie; zauważa, że nierozwiązanie problemu łamania praw człowieka przyczynia się do trwania nadużyć i osłabia zaufanie społeczeństwa do instytucji państwowych;
8. wzywa wiceprzewodniczącego / wysokiego przedstawiciela oraz delegaturę i misje UE w Czadzie, aby zapewniły pełne wdrożenie Wytocznych UE w sprawie obrońców praw człowieka oraz Planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji, w tym poprzez obserwowanie protestów i zapewnienie żądanego wsparcia określonego w planie przejścia społeczeństwa obywatelskiego ku zakończeniu kryzysu;
9. wzywa społeczność międzynarodową do wsparcia Czadu w jego staraniach na rzecz zaprowadzenia demokracji; wzywa w szczególności Unię Afrykańską i Grupę Pięciu do wsparcia Czadu w umożliwieniu pluralistycznego i międzypokojowego dialogu, który doprowadzi do trwałego i pokojowego rozwiązania; powtarza, że należy powstrzymać się od natarczywej ingerencji zewnętrznej oraz chronić jedność, stabilność i integralność terytorialną Czadu; wzywa prezydentów Mauretanii i Nigru, aby dalej wspierali Czad jako mediatorzy w kryzysie czadyjskim aż do trwałego i pokojowego zakończenia obecnego kryzysu;
10. uznaje ważną rolę Czadu w walce z terroryzmem w ramach Grupy Pięciu na rzecz Sahelu; podkreśla znaczenie przestrzegania międzynarodowych konwencji dotyczących praw człowieka; nalega na zachowanie integralności terytorialnej i stabilności Czadu w niestabilnym kontekście bezpieczeństwa w regionie; podkreśla potrzebę pomocy humanitarnej w regionie Sahelu;
11. przypomina, że organizacje i partnerstwa regionalne, w tym Unia Afrykańska i Grupa Pięciu, są kluczowymi podmiotami w organizowaniu i wspieraniu kierowanej przez Afrykę strategii przeciwdziałania terroryzmowi i niestabilności w regionie Sahelu; potwierdza swoje poparcie dla regionalnych wielonarodowych wspólnych sił interwencyjnych oraz stałe wsparcie w ramach Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce, który wkrótce zostanie przekształcony w Europejski Instrument na rzecz Pokoju; apeluje, aby podmioty cywilne, które zgłaszają przypadki łamania praw człowieka, były objęte ochroną i nie musiały doświadczać groźb;
12. przypomina, że zmiana klimatu, brak bezpieczeństwa żywnościowego, wzrost liczby ludności, eksploatacja zasobów naturalnych, ubóstwo oraz brak możliwości edukacyjnych i gospodarczych oraz brutalne i ideologiczne ingerencje zagranicznych grup dżihadystów to podstawowe przyczyny niestabilności, przemocy i rekrutacji terrorystów w całym regionie Sahelu; stwierdza, że pandemia COVID-19 nasiliła te napięcia i znacznie zahamowała postępy w rozwoju;

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

podkreśla, że koordynacja wsparcia w zakresie bezpieczeństwa, rozwoju, pomocy humanitarnej i wspierania demokracji jest niezbędna do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju w całym regionie; popiera zwrot w kierunku bardziej zintegrowanego podejścia do stabilizacji, z silnym naciskiem na wymiar cywilny i polityczny;

13. podkreśla, że Czad jest i powinien pozostać silnym partnerem UE, i przypomina o swoim zaangażowaniu na rzecz zapewnienia dialogu i pokojowego rozwiązania obecnego kryzysu politycznego;

14. wzywa do przeprowadzenia oceny funduszy UE przyznanych regionowi w celu upewnienia się, że nie dochodzi do ich niewłaściwego wykorzystania;

15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji/ wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Czadu oraz Unii Afrykańskiej i jej instytucjom.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0255

## **Chińskie kontr sankcje wobec organów UE oraz posłów do PE i do parlamentów państw członkowskich**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie chińskich kontr sankcji wobec podmiotów z UE oraz posłów do PE i do parlamentów państw członkowskich (2021/2644(RSP))**

(2022/C 15/17)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje i sprawozdania na temat sytuacji w Chinach i stosunków UE–Chiny, w szczególności rezolucję z 21 stycznia 2021 r. w sprawie represji wobec opozycji demokratycznej w Hongkongu <sup>(1)</sup> oraz rezolucję z 17 grudnia 2020 r. w sprawie pracy przymusowej i sytuacji Ujgurów w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur <sup>(2)</sup> (XUAR),
- uwzględniając swoje wcześniejsze zalecenia dotyczące Hongkongu, szczególnie zalecenie z 13 grudnia 2017 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, dotyczące Hongkongu 20 lat po jego przekazaniu Chińskiej Republice Ludowej <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 stycznia 2021 r. w sprawie realizacji wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa – sprawozdanie roczne za 2020 r. <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając przyznanie Nagrody im. Sacharowa za 2019 r. Ilhamowi Tohtiemu, ujgurskiemu ekonomiście walczącemu o prawa mniejszości ujgurskiej w Chinach,
- uwzględniając oświadczenie z 23 marca 2021 r. wydane przez czołowych posłów do PE w następstwie decyzji władz Chin o nałożeniu sankcji na Podkomisję Praw Człowieka oraz inne europejskie podmioty i innych europejskich urzędników,
- uwzględniając wystąpienia przewodniczącego Davida Marii Sassolego, przewodniczącej Podkomisji Praw Człowieka Marii Areny oraz przewodniczącego Delegacji ds. Stosunków z Chińską Republiką Ludową Reinharda Bütikofera, ogłoszone podczas otwarcia sesji plenarnej 24 marca 2021 r.,
- uwzględniając oświadczenie dyrektorów europejskiego instytutu badawczego z 25 marca 2021 r.,
- uwzględniając wystąpienie wiceprzewodniczącego i wysokiego przedstawiciela Josepa Borrella z 28 kwietnia 2021 r. w sprawie chińskich kontr sankcji wobec podmiotów z UE oraz posłów do PE i do parlamentów państw członkowskich, a także debatę, która się następnie wywiązała,
- uwzględniając wspólne oświadczenie przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, przewodniczącej belgijskiej Izby Reprezentantów, przewodniczącej niderlandzkiej Izby Reprezentantów oraz przewodniczącej parlamentu Republiki Litewskiej z 29 marca 2021 r. w sprawie chińskich sankcji wobec posłów,
- uwzględniając rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2021/478 z dnia 22 marca 2021 r. wykonujące rozporządzenie (UE) 2020/1998 w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka <sup>(5)</sup> oraz decyzję Rady (WPZiB) 2021/481 z dnia 22 marca 2021 r. zmieniającą decyzję (WPZiB) 2020/1999 w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając oświadczenie państw grupy G7 z 12 marca 2021 r. w sprawie zmian w ordynacji wyborczej w Hongkongu oraz komunikat z posiedzenia ministrów spraw zagranicznych i rozwoju państw grupy G7 z 5 maja 2021 r.,

<sup>(1)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2021)0027.

<sup>(2)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0375.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 156.

<sup>(4)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2021)0012.

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 99 I z 22.3.2021, s. 1.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 99 I z 22.3.2021, s. 25.



Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając oświadczenie rzecznika Wiceprzewodniczącego / Wysokiego Przedstawiciela z 17 kwietnia 2021 r. w sprawie wyroków skazujących wydanych wobec działaczy prodemokratycznych w Hongkongu,
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Wiceprzewodniczącego / Wysokiego Przedstawiciela z 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyroków skazujących wydanych wobec dziennikarzy, prawników i obrońców prac człowieka,
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Ministerstwa Spraw Zagranicznych Chińskiej Republiki Ludowej z 22 marca 2021 r. w sprawie sankcji nałożonych na odnośne podmioty z UE i personel UE,
  - uwzględniając wspólne oświadczenie przewodniczącego Rady Charlesa Michela i przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen w sprawie obrony interesów i wartości UE w złożonym, kluczowym partnerstwie po 22. szczycie UE–Chiny, który odbył się 22 czerwca 2020 r.,
  - uwzględniając wspólne oświadczenie z 21. szczytu UE–Chiny, który odbył się 9 kwietnia 2019 r.,
  - uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wiceprzewodniczącego Komisji / Wysokiego Przedstawiciela z 12 marca 2019 r. zatytułowany „UE–Chiny – perspektywa strategiczna” (JOIN(2019)0005),
  - uwzględniając art. 36 konstytucji Chińskiej Republiki Ludowej gwarantujący wszystkim obywatelom prawo do wolności wyznania oraz jej art. 4, w którym zapisano prawa mniejszościowych grup etnicznych,
  - uwzględniając apel ekspertów ONZ z 26 czerwca 2020 r. o podjęcie zdecydowanych środków w celu ochrony podstawowych wolności w Chinach,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 16 grudnia 1966 r., który Chiny podpisały w 1998 r., lecz nigdy nie ratyfikowały,
  - uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego,
  - uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa,
  - uwzględniając Protokół z 2014 r. do Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) z 1930 r. dotyczącej pracy przymusowej, którego Chiny nie podpisały,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że propagowanie i przestrzeganie praw człowieka, demokracji i praworządności powinno pozostać centralnym elementem długofalowego partnerstwa UE i Chin, zgodnie z zobowiązaniem UE do obrony tych wartości w działaniach zewnętrznych oraz w związku z faktem, że Chiny wyraziły zainteresowanie przestrzeganiem ich we własnym rozwoju i we współpracy międzynarodowej;
- B. mając na uwadze, że 7 grudnia 2020 r. Rada przyjęła rozporządzenie (UE) 2020/1998 ustanawiające globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka, który umożliwia UE nakładanie środków ograniczających na konkretne osoby, podmioty i organy – w tym na państwa i podmioty niepaństwowe – odpowiedzialne za poważne łamanie i naruszenia praw człowieka na całym świecie, przyczyniające się do nich lub mające z nimi związek; mając na uwadze, że należy podkreślić, że UE ma obowiązek wykorzystania tego rozporządzenia w przypadku masowych naruszeń praw człowieka;
- C. mając na uwadze, że 22 marca 2021 r. Rada UE do Spraw Zagranicznych przyjęła środki ograniczające na mocy globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka wobec Zhu Hailuna, byłego wiceprzewodniczącego 13. Kongresu Ludowego Regionu Autonomicznego Sinciang-Ujgur (XUAR), Wanga Junzhenga, sekretarza Partii Korpusu Produkcji i Budowy Sinciang (XPCC) i zastępcy sekretarza komitetu partii chińskiego regionu XUAR, Wanga Mingshana, członka komisji stałej Partii regionu XUAR i sekretarza Komisji do Spraw Politycznych i Prawnych regionu XUAR, oraz Chena Mingguo, dyrektora Biura Bezpieczeństwa Publicznego Sinciang (XPSB) i wiceprzewodniczącego Rządu Ludowego regionu XUAR, a także wobec Biura Bezpieczeństwa Publicznego XPCC, które zarządza więzieniami w Sinciang; mając na uwadze, że te cztery osoby i jeden podmiot odpowiadają za poważne naruszenia praw człowieka, w tym za masowe arbitralne zatrzymania i poniżające traktowanie Ujgurów i innych muzułmańskich mniejszości etnicznych w regionie XUAR;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- D. mając na uwadze, że zaledwie kilka chwil po zatwierdzeniu wykazu UE rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych Chińskiej Republiki Ludowej ogłosił przyjęcie sankcji wobec pięciorga posłów do PE (Reinharda Bütikofera, Michaela Gahlera, Raphaëla Glucksmanna, Ilhana Kyuchyuka i Miriam Lexmann), Podkomisji ds. Praw Człowieka PE, trojga posłów z państw członkowskich UE (Sjoerda Wiemera Sjoerdsmy, Samuela Cogolatiego i Dovile Sakaliene), Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa Rady Unii Europejskiej, w którego skład wchodzi ambasadrowie 27 państw członkowskich UE, dwóch uczonych (Adriana Zenza i Björna Jerdéna) oraz dwóch ośrodków analitycznych (Mercator Institute for China Studies (MERICS) w Niemczech i fundacji Alliance of Democracies w Danii) za „poważne uszkodzenie suwerenności i interesom Chin oraz umyślne rozpowszechnianie kłamstw i dezinformacji”;
- E. mając na uwadze, że – zgodnie z komunikatem prasowym rzecznika – odnośnym osobom i ich rodzinom zakazano wjazdu do Chin kontynentalnych, Hongkongu i Makau, a im samym oraz powiązanim z nimi przedsiębiorstwom bądź instytucjom zakazano również prowadzenia interesów z Chinami;
- F. mając na uwadze, że kilka dni później Chiny przyjęły sankcje wobec posłów do parlamentów narodowych, podmiotów i ośrodków analitycznych w Zjednoczonym Królestwie, Kanadzie i Stanach Zjednoczonych, które to państwa również wprowadziły środki przeciwko naruszaniu praw człowieka w regionie Sinciang;
- G. mając na uwadze, że chińskie środki stanowią atak na Unię Europejską i Parlament Europejski jako całość jako na centrum europejskiej demokracji i europejskich wartości, a także atak na wolność badań naukowych;
- H. mając na uwadze, że podczas gdy sankcje UE dotyczą łamania praw człowieka i opierają się na uzasadnionych i proporcjonalnych środkach zapisanych w prawie międzynarodowym, sankcje ze strony Chin nie mają żadnego uzasadnienia prawnego, są całkowicie bezpodstawne i wymierzone w krytykę naruszeń praw człowieka; mając na uwadze, że sankcje są wyraźną próbą powstrzymania UE od prowadzenia dalszych prac i działań przeciwko naruszeniom praw człowieka w Chinach;
- I. mając na uwadze, że Chiny łamią prawa człowieka, a zatem nie wywiązują się z dwu- i wielostronnych zobowiązań w tej dziedzinie, oraz mając na uwadze, że w wiarygodnych sprawozdaniach stwierdzono, że sytuacja praw człowieka w Chinach jest najgorsza od czasu masakry na placu Tiananmen; mając na uwadze, że Chiny regularnie przedkładały Radzie Praw Człowieka ONZ rezolucje, których celem było uczynienie z „suwerenności, nieingerencji i wzajemnego poszanowania” podstawowych zasad niepodlegających negocjacji oraz nadanie drugorzędного charakteru propagowaniu i ochronie praw człowieka jednostek;
- J. mając na uwadze, że w grudniu 2020 r. UE i Chiny zasadniczo osiągnęły porozumienie w sprawie kompleksowej umowy inwestycyjnej między UE a Chinami; mając na uwadze, że zdolność Parlamentu Europejskiego do należytego przeanalizowania CAI znacznie ograniczają sankcje ze strony Chin, które co najmniej uniemożliwiają Podkomisji Praw Człowieka współpracę z chińskimi ekspertami; mając na uwadze, że nie do przyjęcia jest zajmowanie się stosunkami handlowymi i inwestycyjnymi poza ogólnym kontekstem kwestii praw człowieka i szerszymi stosunkami politycznymi;
- K. mając na uwadze, że nałożenie sankcji przez Chiny to najnowszy przypadek stopniowego kierowania przywództwa Komunistycznej Partii Chin w stronę podejścia konfrontacyjnego, także przez obranie UE za cel dezinformacji i cyberataków, podczas gdy stosunki UE–Chiny są coraz bardziej napięte ze względu na działania skierowane przeciwko ludności ujgurskiej i innym mniejszościom etnicznym, tłumienie demokracji w Hongkongu oraz coraz bardziej konfrontacyjne podejście w Cieśninie Tajwańskiej; mając na uwadze, że ponieważ ujawniły się ograniczenia aktualnej strategii UE wobec Chin, stosunki UE–Chiny nie mogą być kontynuowane w obecnej formie;
- L. mając na uwadze, że po nałożeniu przez Chiny sankcji na posłów do PE władze rosyjskie podjęły 30 kwietnia 2021 r. decyzję o nałożeniu sankcji na ośmiu obywateli UE, w tym na przewodniczącą Parlamentu Europejskiego Davida Sassolego i wiceprzewodniczącą Komisji Věřę Jourovą;
- M. mając na uwadze, że od rozpoczęcia w 2014 r. przez rząd chiński kampanii „mocnego uderzenia przeciwko brutalnemu terroryzmowi”, wymierzonej głównie w mniejszości ujgurskie w Sinciang, ponad milion osób uwięziono w obozach detencyjnych, zwanych ośrodkami „reedukacji politycznej” lub „szkoleniowymi”, które stanowią największy na świecie system masowego więzienia; mając na uwadze, że ludność ujgurska jest ofiarą działań rządu chińskiego zmierzających do unicestwienia jej wyjątkowej tożsamości i prawa do istnienia jako narodu przez tortury, wymuszone

Czwartek, 20 maja 2021 r.

zaginięcia, masową inwigilację, wymazanie kultury i religii, przymusową sterylizację kobiet, przemoc seksualną, łamanie praw reprodukcyjnych i rozdzielanie rodzin; mając na uwadze, że według ocen organizacji praw człowieka przestępstwa te mogą w świetle prawa międzynarodowego stanowić zbrodnie przeciwko ludzkości;

- N. mając na uwadze, że od czasu przyjęcia przez Parlament rezolucji z 21 stycznia 2021 r. w sprawie represji wobec opozycji demokratycznej w Hongkongu represje te jeszcze zaostrzono: wydano liczne wyroki na działaczy prodemokratycznych i przedstawicieli politycznych, takich jak Joshua Wong, Martin Lee, Jimmy Lai, Andy Li i Lester Shum, w związku z ich pokojowym zaangażowaniem w protesty, a w niektórych przypadkach nawet bez dowodów na ich aktywną rolę w zamieszkach; mając na uwadze, że w marcu tego roku wprowadzono zmiany w systemie wyborczym Hongkongu, co stanowi najbardziej znaczącą modyfikację systemu politycznego Hongkongu, w ramach której dodano wymóg przywiązania do kontynentalnej części kraju i skoncentrowano władzę i wpływ w komisji wyborczej Hongkongu; doprowadzi to do drastycznego zmniejszenia liczby bezpośrednio wybieranych przedstawicieli w Radzie Ustawodawczej Hongkongu;
- O. mając na uwadze, że w dziesięciu państwach członkowskich UE nadal obowiązują umowy o ekstradycji z Chinami, na mocy których ludność ujgurska, obywatele Hongkongu, Tybetańczycy i chińscy dysydenci przebywający w Europie mogą zostać wydani, aby odpowiedzieć przed sądem w Chinach na zarzuty umotywowane politycznie;
- P. mając na uwadze, że Gui Minhai, mieszkaniec Hongkongu i obywatel Szwecji, nadal przebywa w więzieniu pomimo licznych apeli Parlamentu o jego natychmiastowe uwolnienie;
1. z całą mocą potępia nałożone przez chińskie władze bezpodstawne i arbitralne sankcje, stanowiące atak na wolność słowa, wolność nauki oraz międzynarodowe zaangażowanie na rzecz powszechnych praw człowieka i ich zrozumienie; wzywa władze chińskie, by wniosły te nieuzasadnione sankcje;
  2. w pełni solidaryzuje się z posłami do Parlamentu Europejskiego, z Podkomisją Praw Człowieka oraz ze wszystkimi innymi osobami i podmiotami objętymi chińskimi sankcjami, a mianowicie z Komitetem Politycznym i Bezpieczeństwa Rady Unii Europejskiej, posłami do parlamentów narodowych, szwedzkimi i niemieckimi pracownikami naukowymi oraz ośrodkami analitycznymi w Niemczech i Danii; wyraża pełną solidarność z posłami z krajów spoza UE, w których również wymierzono sankcje, pochodzącymi ze Zjednoczonego Królestwa, Kanady, Stanów Zjednoczonych i Australii;
  3. potwierdza, że podstawowe wolności, wolność słowa, swobodny udział w procesach podejmowania decyzji, wolność akademicka i obrona praw człowieka stanowią filary naszych demokracji oraz że wartości te nigdy nie zostaną naruszone w stosunkach UE–Chiny; podkreśla, że próby zastraszania są bezskuteczne oraz że jako wybrani posłowie do Parlamentu Europejskiego będziemy nadal aktywnie i stale potępiać przypadki łamania praw człowieka i naruszania prawa międzynarodowego oraz pracować w tym obszarze, a także wzywać UE, aby utrzymała poszanowanie praw człowieka w centrum wszystkich polityk zewnętrznych; uważa omawiane ataki ze strony Chin za przejaw systemowej rywalizacji charakteryzującej stosunki UE–Chiny;
  4. zdecydowanie potępia zarówno wcześniejsze, jak i tę nową próbę ingerencji chińskich podmiotów państwowych i niepaństwowych w życie demokratyczne Unii Europejskiej i jej państw członkowskich oraz rozpowszechniania fałszywych informacji w naszych debatach publicznych; uważa, że sankcje te są częścią działań dążących do nadzorowania wypowiedzi na temat Chin na całym świecie i określenia, jakiego rodzaju wypowiedzi i dyskusje mogłyby być dozwolone na szczeblu globalnym, oraz postrzega te działania jako element zagrożenia totalitarnego;
  5. ponownie wyraża bardzo głębokie zaniepokojenie wieloma przypadkami łamania praw podstawowych i praw człowieka w Chinach, naruszania godności ludzkiej, prawa do swobodnej ekspresji kulturowej oraz wolności religii, a także wolności słowa, pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się, a w szczególności systematycznego prześladowania ludności ujgurskiej, Tybetańczyków, Mongołów i innych mniejszości etnicznych, obrońców praw człowieka, działaczy społecznych, grup religijnych, dziennikarzy oraz osób składających petycje i protestujących przeciwko niesprawiedliwościom, jak również coraz poważniejszymi represjami wobec wszystkich głosów wyrażających sprzeciw i głosów opozycji, zwłaszcza w Hongkongu;
  6. przypomina swoje stanowisko wyrażone w rezolucji z 17 grudnia 2020 r., zgodnie z którym naruszenia w regionie Sinciang stanowią zbrodnie przeciwko ludzkości, i zwraca uwagę na coraz liczniejsze dowody takich przestępstw; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby zintensyfikowały wysiłki na rzecz osiągnięcia wystarczającego międzynarodowego wsparcia dla niezależnego dochodzenia ONZ w sprawie sytuacji w regionie Sinciang; z zadowoleniem przyjmuje zatem umieszczenie czterech obywateli chińskich i jednego podmiotu z Chin w wykazie związanym z globalnym systemem

Czwartek, 20 maja 2021 r.

sankcji UE za naruszenia praw człowieka, ponieważ są oni odpowiedzialni za poważne naruszenia praw człowieka w Chinach; wzywa Komisję, Radę i państwa członkowskie do podjęcia wszelkich niezbędnych środków i wykorzystania wszystkich dostępnych środków nacisku, zwłaszcza ekonomicznych, aby przekonać rząd chiński do zamknięcia obozów i położenia kresu wszelkim przypadkom łamania praw człowieka w Sinciangiu i innych regionach, takich jak Tybet;

7. wyraża ubolewanie, że kilka przedsiębiorstw międzynarodowych, zwłaszcza w sektorze odzieżowym i tekstylnym, stało się przedmiotem powszechnego bojkotu po tym, jak wyraziły zaniepokojenie doniesieniami o pracy przymusowej w Sinciangiu i podjęły decyzję o odcięciu łańcuchów dostaw z Sinciangiu, oraz zdecydowanie potępia agresywny polityczny przymus, jaki wywiera na te przedsiębiorstwa chiński rząd; ponownie zwraca się do Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, aby szybko sfinalizowały dokument doradczy dla przedsiębiorstw na temat łańcucha dostaw, zawierający wytyczne dotyczące narażenia na ryzyko związane ze stosowaniem pracy przymusowej Ujgurów oraz zapewniający wsparcie w zakresie pilnego określenia alternatywnych źródeł dostaw;

8. obawia się, że środki odwetowe skierowane przeciwko instytucjom UE i państw członkowskich oraz ich działaniom w obszarze praw człowieka są częścią celowej strategii służącej osłabieniu praw człowieka na arenie międzynarodowej i ponownemu zdefiniowaniu tych praw w taki sposób, by ostatecznie pozbawić je ich pierwotnego znaczenia; wyraża ubolewanie, że przyjęte podejście i narzędzia stosowane dotychczas przez UE nie przyniosły wymiernych postępów w zakresie sytuacji praw człowieka w Chinach, która w ciągu ostatniej dekady jedynie się pogorszyła; wzywa Komisję do opracowania i wdrożenia całościowej strategii UE, aby zapewnić rzeczywiste postępy w dziedzinie praw człowieka w Chinach;

9. uważa, że chińskie sankcje odwetowe, które nie opierają się na prawie międzynarodowym, stanowią istotny krok wstecz w stosunkach UE–Chiny; uważa, że dla UE i wszystkich jej instytucji kluczowe znaczenie ma jedność wobec tego ataku na demokrację europejską oraz wspólna obrona naszych wartości; wzywa przewodniczących Rady i Komisji, by jednoznacznie oświadczyli, że chińskie sankcje wobec demokratycznie wybranych polityków nie będą tolerowane; uważa za stosowne i konieczne, aby Wiceprzewodniczący / Wysoki Przedstawiciel i państwa członkowskie UE poruszały tę kwestię w dwustronnych kontaktach z chińskimi partnerami na wszystkich szczeblach, i zwraca się o informowanie Parlamentu o tych działaniach;

10. stoi na stanowisku, że w obliczu obowiązujących chińskich sankcji słusznie zawieszono wszelkie rozważania dotyczące kompleksowej umowy inwestycyjnej między UE a Chinami (CAI) oraz wszelkie dyskusje na temat jej ratyfikacji przez Parlament Europejski; domaga się, aby przed podjęciem przez Parlament działań związanych z CAI Chiny zniosły sankcje, bez uszczerbku dla ostatecznego wyniku procesu ratyfikacji CAI; oczekuje, że Komisja skonsultuje się z Parlamentem przed podjęciem jakichkolwiek kroków zmierzających do zawarcia i podpisania tej umowy; wzywa Komisję, by wykorzystała debatę na temat CAI jako instrument o efekcie dźwigni do lepszej ochrony praw człowieka i do wsparcia społeczeństwa obywatelskiego w Chinach, a także przypomina Komisji, że Parlament weźmie pod uwagę sytuację praw człowieka w Chinach, w tym w Hongkongu, gdy zostanie poproszony o zatwierdzenie CAI;

11. podkreśla pilną potrzebę przywrócenia równowagi stosunkom UE–Chiny dzięki przyjęciu zestawu autonomicznych środków, włącznie z takimi jak: przepisy zapobiegające zakłócającym skutkom zagranicznych subsydiów na rynku wewnętrznym; instrument regulujący zamówienia międzynarodowe; przepisy dotyczące łańcucha dostaw z obowiązkowymi wymogami w zakresie należytej staranności, które przewidywałyby także zakaz przywozu towarów pochodzących z pracy przymusowej; usprawnione i wzmocnione rozporządzenie UE w sprawie monitorowania inwestycji zagranicznych; skuteczny instrument przeciwdziałania przymusowi; w razie konieczności dodatkowe ukierunkowane środki w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka, aby w dalszym ciągu zajmować się represjami w regionie Sinciang i w Hongkongu; środki te miałyby na celu położenie kresu wszelkim naruszeniom przez Chiny; odpowiednie reagowanie na zagrożenia dla cyberbezpieczeństwa ze strony Chin, ataki hybrydowe oraz chiński program fuzji cywilno-wojskowej;

12. wzywa rząd chiński do ratyfikowania i wdrożenia Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) nr 29 dotyczącej pracy przymusowej lub obowiązkowej, nr 105 dotyczącej zniesienia pracy przymusowej, nr 87 dotyczącej wolności związkowej i ochrony praw związkowych oraz nr 98 dotyczącej stosowania zasad prawa organizowania się i rokowań zbiorowych; wzywa Chiny do ratyfikowania Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;

13. apeluje do władz Chin i Hongkongu o przywrócenie zaufania do procesu demokratycznego w Hongkongu i o natychmiastowe zaprzestanie prześladowania osób, które propagują wartości demokratyczne; wyraża ubolewanie z powodu braku jedności w Radzie UE w kwestii przyjęcia środków mających na celu rozwiązanie problemu tłumienia demokracji w Hongkongu; wzywa Wiceprzewodniczącego / Wysokiego Przedstawiciela i Radę, aby zaproponowali

Czwartek, 20 maja 2021 r.

i przyjęli konkluzje w sprawie Hongkongu bez względu na brak jednomyślnego poparcia, oraz apeluje do państw członkowskich, by zawiesiły umowy o ekstradycji zawarte z Chinami;

14. podkreśla, że należy ustanowić system sprawdzania, czy podmioty działające na rynku wewnętrznym UE są bezpośrednio lub pośrednio zaangażowane w naruszanie praw człowieka w regionie Sinciang, oraz wprowadzić środki związane z handlem, takie jak zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne i inne sankcje; nalega, aby na wszystkich szczeblach i we wszystkich instytucjach UE zapobiegać nabywaniu technologii służącej wyryskowi, stosowanej w sytuacjach łamania praw człowieka;

15. wzywa Radę Europejską, aby zajęła zdecydowane stanowisko wobec chińskich sankcji oraz by przyjęła konkluzje w tej sprawie; jest zdania, że sankcje te oraz negatywne zmiany i pogorszenie sytuacji w Chinach i Chin jako podmiotu międzynarodowego muszą znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie i zostać uwzględnione w trwającym przeglądzie wspólnego komunikatu „UE–Chiny – perspektywa strategiczna”, z myślą o wypracowaniu bardziej asertywnej strategii UE wobec Chin, która połączy wszystkie państwa członkowskie;

16. wzywa UE, aby zintensyfikowała koordynację i współpracę ze Stanami Zjednoczonymi w ramach dialogu transatlantyckiego w sprawie Chin, w tym w odniesieniu do skoordynowanego podejścia do środków przeciwdziałania naruszeniom praw człowieka, i domaga się, aby dialog ten miał silny wymiar parlamentarny;

17. uważa, że zawieszenie ratyfikacji CAI nie powinno mieć wpływu na inne umowy handlowe i inwestycyjne z partnerami regionalnymi, w tym z Tajwanem;

18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Wiceprzewodniczącemu Komisji/ Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Chińskiej Republiki Ludowej.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0256

## **Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems („Schrems II”) – Sprawa C-311/18**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wyroku TSUE z 16 lipca 2020 r. – Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximillianowi Schremsowi („Schrems II”) – sprawa C-311/18 (2020/2789(RSP))**

(2022/C 15/18)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), w szczególności jej art. 7, 8, 16, 47 i 52,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16 lipca 2020 r. w sprawie C-311/18 – *Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximillianowi Schremsowi* („Schrems II”) <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 6 października 2015 r. w sprawie C-362/14 – *Maximillian Schrems przeciwko Data Protection Commissioner* („Schrems I”) <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 6 października 2020 r. w sprawie C-623/17 – *Privacy International przeciwko Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs i in.* <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 maja 2016 r. w sprawie transatlantyckich przepływów danych <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 kwietnia 2017 r. w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE-USA <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 5 lipca 2018 r. w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE-USA <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 października 2018 r. w sprawie wykorzystania danych użytkowników Facebooka przez Cambridge Analytica oraz wpływu, jaki wywarło to na ochronę danych <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając decyzję Komisji 2010/87/UE z 5 lutego 2010 r. w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych podmiotom przetwarzającym dane mającym siedzibę w krajach trzecich na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (notyfikowaną jako dokument nr C (2010) 593) <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2016/1250 z 12 lipca 2016 r. przyjętą na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE-USA ((notyfikowaną jako dokument nr C(2016) 4176) <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 listopada 2020 r. w sprawie przeglądu polityki handlowej UE <sup>(10)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) <sup>(11)</sup>, w szczególności jego rozdział V,

<sup>(1)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16 lipca 2020 r., *Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximillianowi Schremsowi*, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

<sup>(2)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 6 października 2015 r. w sprawie C-362/14 – *Maximillian Schrems przeciwko Data Protection Commissioner*, ECLI:EU:C:2015:650.

<sup>(3)</sup> Wyrok z 6 października 2020 r., *Privacy International przeciwko Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs i in.*, C-623/17, ECLI:EU:C:2020:790.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 82.

<sup>(5)</sup> Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 73.

<sup>(6)</sup> Dz.U. C 118 z 8.4.2020, s. 133.

<sup>(7)</sup> Dz.U. C 345 z 16.10.2020, s. 58.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 39 z 12.2.2010, s. 5.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 207 z 1.8.2016, s. 1.

<sup>(10)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0337.

<sup>(11)</sup> Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia w sprawie prywatności i łączności elektronicznej (COM(2017)0010), uwzględniając decyzję o przystąpieniu do negocjacji międzyinstytucjonalnych, potwierdzoną na posiedzeniu plenarnym Parlamentu 25 października 2017 r., oraz podejście ogólne Rady przyjęte 10 lutego 2021 r. (6087/21),
  - uwzględniając zalecenia Europejskiej Rady Ochrony Danych (EROD): nr 01/2020 w sprawie środków uzupełniających narzędzia przekazywania w celu zapewnienia zgodności z unijnym stopniem ochrony danych osobowych oraz nr 02/2020 w sprawie podstawowych europejskich gwarancji dotyczących środków nadzoru, a także oświadczenie EROD z 19 listopada 2020 r. na temat rozporządzenia o prywatności i łączności elektronicznej oraz przyszłej roli organów nadzorczych i EROD;
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zdolność do transgranicznego przekazywania danych osobowych może być główną siłą napędową innowacji, wydajności i konkurencyjności gospodarczej; mając na uwadze, że jest to jeszcze ważniejsze w kontekście obecnej pandemii COVID-19, ponieważ takie przekazywanie danych jest konieczne dla zapewnienia ciągłości działalności gospodarczej i działań rządu, a także interakcji społecznych; mając na uwadze, że może ono również wspierać strategię wyjścia z pandemii i przyczyniać się do odbudowy gospodarczej;
- B. mając na uwadze, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w wyroku „Schrems I” unieważnił decyzję Komisji w sprawie programu „Bezpiecznej przystani” w oparciu o ustalenie, iż swobodny dostęp organów wywiadowczych do treści wiadomości elektronicznych narusza zasadniczą istotę prawa do poufności komunikacji przewidzianego w art. 7 Karty;
- C. mając na uwadze, że Trybunał w wyroku „Schrems II” stwierdził, iż Stany Zjednoczone (USA) nie zapewniają osobom niebędącym obywatelami amerykańskimi wystarczających środków ochrony prawnej przeciwko masowej inwigilacji oraz że narusza to zasadniczą istotę prawa do środka ochrony prawnej przewidzianego w art. 47 Karty;
- D. mając na uwadze, że ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO) ma zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw przetwarzających dane osobowe osób znajdujących się w Unii, których dane dotyczą, jeżeli przetwarzanie jest związane z oferowaniem towarów lub usług takim osobom w Unii lub z monitorowaniem ich zachowania w zakresie, w jakim ich działania mają miejsce na terenie Unii;
- E. mając na uwadze, że dane obywateli europejskich przechowywane i przekazywane przez operatorów telekomunikacyjnych i przedsiębiorstwa są podstawowym zasobem, który przyczynia się do realizacji strategicznych interesów Unii;
- F. mając na uwadze, że masowa inwigilacja metodą „dragnet” przez podmioty państwowe podważa zaufanie obywateli europejskich, rządów i przedsiębiorstw do usług cyfrowych, a tym samym do gospodarki cyfrowej;
- G. mając na uwadze, że organizacje konsumenckie i inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego dysponują ograniczonymi zasobami, a egzekwowanie praw i obowiązków w dziedzinie ochrony danych nie może zależeć od ich działań; mając na uwadze, że mozaika krajowych procedur i praktyk stanowi wyzwanie dla określonego w RODO mechanizmu współpracy w odniesieniu do skarg transgranicznych: mając na uwadze, że brakuje jasnych terminów, tempo postępowań jest zasadniczo powolne, nie ma wystarczających zasobów dla organów nadzorczych, a w niektórych przypadkach brakuje chęci lub nieskutecznie wykorzystuje się już przydzielone środki; mając na uwadze, że skargi dotyczące zarzucanych naruszeń ze strony gigantów technologicznych są obecnie kumulowane w rękach jednego organu krajowego, co prowadzi do powstania wąskiego gardła w egzekwowaniu prawa;
- H. mając na uwadze, że postępowanie prowadzące do wydania tego wyroku TSUE pokazuje również trudności, jakich doświadczają osoby, których dane dotyczą, i konsumenci w obronie swoich praw, co negatywnie wpływa na ich zdolność do obrony swoich praw przed irlandzkim inspektorem ochrony danych;
- I. mając na uwadze, że w swojej rezolucji z 25 października 2018 r. Parlament, wskazując na niedotrzymanie przez USA terminu 1 września 2018 r. na osiągnięcie pełnej zgodności z Tarczą Prywatności, wzywał już Komisję do zawieszenia Tarczy, dopóki władze USA nie spełnią jej warunków;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- J. mając na uwadze, że prawa osób, których dane dotyczą, gwarantowane na mocy unijnego prawa o ochronie danych, powinny być przestrzegane niezależnie od stopnia ryzyka, na jakie osoby te są narażone w związku z przetwarzaniem danych osobowych, w tym w przypadku przekazywania takich danych do państw trzecich; mając na uwadze, że administratorzy danych powinni być zawsze odpowiedzialni za przestrzeganie obowiązków w dziedzinie ochrony danych, w tym za wykazanie zgodności w odniesieniu do każdego przetwarzania danych, niezależnie od charakteru, zakresu, kontekstu, celów przetwarzania i ryzyka dla osób, których dane dotyczą;
- K. mając na uwadze, że do tej pory i pomimo znaczących zmian w orzecznictwie TSUE w ciągu ostatnich pięciu lat, jak również skutecznego stosowania RODO, od 25 maja 2018 r., organy nadzorcze nie podjęły żadnej decyzji nakładającej środki korygujące w odniesieniu do przekazywania danych osobowych zgodnie z mechanizmem spójności RODO; mając na uwadze, że organy nadzorcze na szczeblu krajowym nie przyjęły żadnej znaczącej decyzji nakładającej środki korygujące lub grzywny w związku z przekazywaniem danych osobowych do państw trzecich;
- L. mając na uwadze, że prezydent USA Joe Biden w pierwszym dniu urzędowania mianował zastępcę asystenta sekretarza ds. usług w Departamencie Handlu USA, który będzie głównym negocjatorem w sprawie komercyjnego przekazywania danych między Stanami Zjednoczonymi a UE; mając na uwadze, że nominowana przez prezydenta na stanowisko sekretarza handlu USA Gina Raimondo podczas posiedzenia zatwierdzającego w Senacie nazwała szybkie zakończenie negocjacji w sprawie umowy zastępującej Tarczę Prywatności „najwyższym priorytetem”;

### **Uwagi ogólne**

1. odnotowuje orzeczenie TSUE z 16 lipca 2020 r., w którym Trybunał podtrzymał co do zasady ważność decyzji 2010/87/UE w sprawie standardowych klauzul umownych, które są najpowszechniej stosowanym mechanizmem międzynarodowego przekazywania danych; zauważa ponadto, że Trybunał unieważnił decyzję Komisji (UE) 2016/1250 w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE-USA; zauważa, że do chwili obecnej żaden zrównoważony jednolity mechanizm gwarantujący zgodne z prawem przekazywanie danych osobowych o charakterze handlowym między UE a USA nie był przedmiotem postępowania sądowego przed TSUE;
2. odnotowuje, że TSUE uznał standardowe klauzule umowne za skuteczny mechanizm przestrzegania poziomu ochrony gwarantowanego w UE, ale domagał się, aby administrator/podmiot przetwarzający mający siedzibę w Unii Europejskiej i odbiorca danych osobowych byli zobowiązani do sprawdzenia przed przekazaniem, czy w danym państwie trzecim przestrzegany jest poziom ochrony wymagany prawem UE; przypomina, że obejmuje to ocenę systemu prawnego dotyczącego dostępu organów publicznych do danych osobowych, aby zagwarantować, że osoby, których dane dotyczą, i ich przekazywane dane nie będą podlegać amerykańskim programom nadzoru umożliwiającym hurtowe gromadzenie danych osobowych; przypomina orzeczenie TSUE, że w przypadku gdy odbiorca nie jest w stanie przestrzegać standardowych klauzul umownych, administratorzy lub podmioty przetwarzające są zobowiązani do zawieszenia przekazywania danych lub do rozwiązania umowy; zauważa jednak, że wiele przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, nie posiada wiedzy lub zdolności niezbędnych do przeprowadzenia takiej weryfikacji, co może prowadzić do zakłóceń działalności gospodarczej;
3. uważa, że orzeczenie TSUE, choć koncentruje się na stopniu ochrony danych zagwarantowanym osobom w UE, których dotyczą dane przekazane do USA w ramach mechanizmu Tarczy Prywatności, ma również konsekwencje dla decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do innych państw trzecich, w tym Zjednoczonego Królestwa; po raz kolejny zwraca uwagę, że konieczna jest jasność i pewność prawa, ponieważ możliwość bezpiecznego transgranicznego przekazywania danych osobowych jest coraz ważniejsza dla osób fizycznych – w kontekście ochrony ich danych osobowych i praw, a także dla wszystkich rodzajów organizacji dostarczających towary i usługi na skalę międzynarodową oraz dla przedsiębiorstw w odniesieniu do systemu prawnego, w ramach którego działają; podkreśla jednak, że do czasu ich uchylenia, zastąpienia lub stwierdzenia nieważności przez TSUE obecne decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony pozostają w mocy;
4. jest zawiedziony, że irlandzki inspektor ochrony danych, zamiast podjąć decyzję w ramach swoich uprawnień na podstawie art. 4 decyzji 2010/87/UE i art. 58 RODO, wszczął przeciwko Maximilianowi Schremsowi i Facebookowi postępowanie przed Sądem Najwyższym w Irlandii; przypomina jednak, że inspektor ochrony danych skorzystał z drogi prawnej umożliwiającej organom ochrony danych zgłaszanie sędziemu krajowemu wątpliwości co do ważności decyzji wykonawczej Komisji w celu wystąpienia do TSUE z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym; jest



Czwartek, 20 maja 2021 r.

głęboko zaniepokojony, że irlandzki inspektor ochrony danych – organ wiodący w tych sprawach – nie rozpatrzył jeszcze szeregu skarg na naruszenia RODO złożonych 25 maja 2018 r., czyli w dniu, w którym RODO zaczęło obowiązywać, a także innych skarg od organizacji ochrony prywatności i grup konsumentów; jest zaniepokojony, że inspektor ochrony danych interpretuje termin „niezwłocznie” zawarty w art. 60 ust. 3 RODO – wbrew intencji ustawodawców – jako okres dłuższy niż kilka miesięcy; jest zaniepokojony, że organy nadzorcze nie podjęły czynnych działań na mocy art. 61 i 66 RODO, aby zmusić inspektora ochrony danych do wywiązania się z obowiązków wynikających z RODO; jest również zaniepokojony niedostatkami specjalistów w dziedzinie technologii pracujących dla inspektora ochrony danych oraz wykorzystaniem przestarzałych systemów; wyraża ubolewanie z powodu konsekwencji nieudanej próby przeniesienia kosztów postępowania sądowego przez inspektora ochrony danych na pozwanego, co miałyby masowy efekt odstraszający; wzywa Komisję do wszczęcia wobec Irlandii postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z niewłaściwym egzekwowaniem RODO;

5. jest zaniepokojony niewystarczającym poziomem egzekwowania RODO, zwłaszcza w obszarze międzynarodowego przekazywania danych; wyraża zaniepokojenie, że krajowe organy krajowe nie traktują priorytetowo i nie prowadzą ogólnej kontroli przekazywania danych osobowych do państw trzecich, pomimo istotnych zmian w orzecznictwie TSUE, jakie zaszły w ciągu ostatnich pięciu lat; ubolewa nad brakiem istotnych decyzji i środków korygujących w tym zakresie i wzywa EROD oraz krajowe organy nadzorcze do uwzględnienia przekazywania danych osobowych w swoich strategiach dotyczących kontroli, przestrzegania i egzekwowania przepisów; zwraca uwagę, że aby zagwarantować pewność prawa i rozpatrywać skargi transgraniczne, potrzebne są zharmonizowane wiążące procedury administracyjne dotyczące reprezentacji osób, których dane dotyczą, oraz dopuszczalności;

6. przyjmuje do wiadomości projekt decyzji wykonawczej Komisji w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych do państw trzecich; wzywa EROD do opublikowania dalszych wytycznych dotyczących międzynarodowego przekazywania danych dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, w tym listy kontrolnej na potrzeby oceny przekazywania danych, narzędzi służących do oceny, czy rządy mają prawo dostępu do danych lub mogą do nich dotrzeć, a także informacji na temat dodatkowych środków wymaganych do przekazywania danych za pomocą standardowych klauzul umownych; zachęca EROD, by zwróciła się również do niezależnych naukowców o opinie na temat potencjalnie sprzecznego prawa krajowego głównych partnerów handlowych;

7. zwraca uwagę, że zgodnie z wytycznymi EROD nr 2/2018<sup>(12)</sup> w sprawie odstępstw od art. 49 rozporządzenia (UE) 2016/679, w przypadku gdy przekazywanie danych odbywa się poza ramami decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony lub innych instrumentów zapewniających odpowiednie zabezpieczenia, ale opiera się na odstępstwach w szczególnych sytuacjach zgodnie z art. 49 RODO, należy je ściśle interpretować, tak aby wyjątek nie stał się regułą; zauważa jednak, że od czasu unieważnienia Tarczy Prywatności UE-USA zachowano transatlantyckie przepływy danych do celów reklamy cyfrowej, pomimo wątpliwości co do ich podstawy prawnej dla przekazywania danych do celów reklamowych; wzywa EROD i organy ochrony danych do zagwarantowania spójnej interpretacji w stosowaniu i kontroli takich odstępstw zgodnie z wytycznymi EROD;

8. z zadowoleniem przyjmuje międzynarodowe dyskusje na temat RODO i transgranicznych przepływów danych osobowych zgodnych z dyrektywą o ochronie danych w sprawach karnych<sup>(13)</sup>; podkreśla, że RODO, dyrektywa o ochronie danych w sprawach karnych, przepisy w sprawie prywatności w internecie oraz inne istniejące i przyszłe środki chroniące podstawowe prawa do prywatności i ochrony danych osobowych nie mogą być podważane przez międzynarodowe umowy handlowe ani do nich włączane; wzywa Komisję, by stosowała się do horyzontalnego stanowiska UE z 2018 r.<sup>(14)</sup> i nie odbiegała od niego oraz by uwzględniła odpowiednie zobowiązania państw trzecich na mocy prawa handlowego przy ocenie ich adekwatności, w tym w odniesieniu do dalszego przekazywania danych;

<sup>(12)</sup> [https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb\\_guidelines\\_2\\_2018\\_derogations\\_pl.pdf](https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_2_2018_derogations_pl.pdf)

<sup>(13)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89).

<sup>(14)</sup> Wniosek UE dotyczący przepisów w sprawie transgranicznych przepływów danych oraz ochrony danych osobowych i prywatności. [http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc\\_157130.pdf](http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157130.pdf)

Czwartek, 20 maja 2021 r.

### **Standardowe klauzule umowne**

9. Przyjmuje do wiadomości projekt decyzji wykonawczej Komisji i projekt standardowych klauzul umownych; przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja zwróciła się do zainteresowanych stron o informacje zwrotne na temat tego projektu, organizując w tym celu konsultacje publiczne; zauważa, że EROD i EIOD we wspólnej opinii wydanej 15 stycznia 2021 r.<sup>(15)</sup> pozytywnie odnieśli się do projektu standardowych klauzul umownych, proponując jednak pewne dalsze ulepszenia; oczekuje, że Komisja weźmie pod uwagę otrzymane uwagi przed rozpoczęciem procedury komitetowej;

10. przypomina, że duża liczba MŚP korzysta ze standardowych klauzul umownych; podkreśla, że wszystkie typy przedsiębiorstw pilnie potrzebują jasnych wytycznych i pomocy, aby zagwarantować pewność prawa w stosowaniu i wykładni orzeczenia Trybunału;

11. przyjmuje do wiadomości zalecenie EROD nr 01/2020<sup>(16)</sup> w sprawie środków uzupełniających narzędzia przekazywania w celu zapewnienia zgodności z unijnym stopniem ochrony danych osobowych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EROD zorganizowała konsultacje społeczne w sprawie swoich zaleceń; wyraża zaniepokojenie potencjalnym konfliktem pomiędzy tymi zaleceniami a wnioskiem Komisji w sprawie standardowych klauzul umownych; zachęca Komisję i EROD do współpracy przy finalizacji swoich odpowiednich dokumentów, aby zapewnić pewność prawa po wydaniu wyroku przez TSUE; uważa, że Komisja musi kierować się wskazówkami EROD;

12. z zadowoleniem przyjmuje w szczególności zalecenia EROD dotyczące konieczności oparcia się przez administratorów danych na czynnikach obiektywnych przy ocenie, czy prawo lub praktyka państwa trzeciego może wpłynąć na skuteczność odpowiednich zabezpieczeń w narzędziach transferu danych, nie zaś na czynnikach subiektywnych, takich jak prawdopodobieństwo uzyskania przez organy publiczne dostępu do danych w sposób niezgodny z normami UE, które były wielokrotnie odrzucane przez TSUE; wzywa w związku z tym Komisję do zapewnienia pełnej zgodności jej wniosku w sprawie standardowych klauzul umownych z obowiązującym orzecznictwem TSUE;

13. podkreśla, że jest kluczową kwestią, aby unijne przedsiębiorstwa, które przekazują dane osobowe poza UE, mogły polegać na solidnych mechanizmach zgodnych z wyrokiem TSUE; uważa w związku z tym, że obecny wniosek Komisji dotyczący wzoru standardowej klauzuli umownej powinien należycie uwzględniać wszystkie odnośne zalecenia EROD; popiera utworzenie zestawu dodatkowych środków do wyboru, np. certyfikatów bezpieczeństwa i ochrony danych, zabezpieczeń szyfrujących i pseudonimizacji, które są akceptowane przez organy regulacyjne, oraz publicznie dostępnych zasobów na temat odpowiednich przepisów głównych partnerów handlowych UE;

14. zwraca uwagę, że w przypadku administratorów danych, którzy są objęci zakresem amerykańskiej ustawy o kontroli wywiadu (FISA), przekazywanie danych osobowych z Unii nie jest możliwe na mocy tych standardowych klauzul umownych ze względu na wysokie ryzyko masowej inwigilacji; oczekuje, że jeżeli nie uda się szybko znaleźć porozumienia z USA gwarantującego zasadniczo równowagę, a zatem odpowiedni stopień ochrony w stosunku do tego, który zapewnia RODO i Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, przekazywanie to zostanie zawieszono do czasu rozwiązania sytuacji; podkreśla ustalenie TSUE, zgodnie z którym ani sekcja 702 FISA, ani dekret nr 12333 w związku z rozporządzeniem prezydenckim nr 28 nie odpowiadają minimalnym gwarancjom wynikającym w prawie UE z zasady proporcjonalności, w związku z czym programów nadzoru opartych na tych przepisach nie można uznać za ograniczone do tego, co jest absolutnie konieczne; podkreśla rozwiązania problemów wskazanych w orzeczeniu Trybunału w sposób trwały, aby zapewnić odpowiednią ochronę danych osobowych osobom, których dane dotyczą; przypomina, że żadna umowa między przedsiębiorstwami nie może zapewnić ochrony przed masowym dostępem organów wywiadowczych do treści komunikatów elektronicznych, ani też żadna umowa między przedsiębiorstwami nie może zapewnić wystarczających środków prawnych przeciwko masowej inwigilacji; podkreśla, że wymaga to reformy amerykańskich przepisów i praktyk dotyczących kontroli, aby zapewnić, że dostęp amerykańskich organów bezpieczeństwa do danych przekazywanych z UE jest ograniczony do tego, co konieczne i proporcjonalne, a europejskie podmioty, których dane dotyczą, mają dostęp do skutecznych środków odwoławczych przed sądami amerykańskimi;

<sup>(15)</sup> Wspólna opinia EROD-EIOD z dnia 14 stycznia 2021 r. nr 2/2021 w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych do państw trzecich: [https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-22021-standard\\_pl](https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/edpb-edps-joint-opinion/edpb-edps-joint-opinion-22021-standard_pl)

<sup>(16)</sup> Zalecenie EROD z dnia 11 listopada 2020 r. nr 01/2020 dotyczące środków uzupełniających narzędzia przekazywania w celu zapewnienia zgodności z unijnym stopniem ochrony danych osobowych. [https://edpb.europa.eu/our-work-tools/documents/public-consultations/2020/recommendations-012020-measures-supplement\\_pl](https://edpb.europa.eu/our-work-tools/documents/public-consultations/2020/recommendations-012020-measures-supplement_pl)

Czwartek, 20 maja 2021 r.

15. podkreśla, że europejskie MŚP, jak również organizacje i stowarzyszenia nienastawione na zysk, mają ograniczoną zdolność negocjacyjną oraz prawną i finansową, podczas gdy oczekuje się od nich samodzielnej oceny odpowiedniego stopnia ochrony w państwach trzecich, co wiąże się z poruszaniem się wśród złożonych ram prawnych w różnych państwach trzecich; wzywa Komisję i EROD do przedstawienia wytycznych dotyczących praktycznego wykorzystania wiarygodnych środków uzupełniających, zwłaszcza dla MŚP;

16. wzywa organy ochrony danych do wywiązywania się ze swoich obowiązków, podkreślonych w orzeczeniu TSUE, aby zapewnić właściwe i szybkie egzekwowanie RODO poprzez ścisłe monitorowanie stosowania standardowych klauzul umownych; wzywa organy ochrony danych do wspierania przedsiębiorstw w przestrzeganiu orzecznictwa Trybunału; wzywa organy ochrony danych, aby korzystały z pełnego zakresu swoich uprawnień dochodzeniowych i naprawczych zgodnie z art. 58 RODO w przypadkach, gdy podmioty przekazujące dane przekazują dane osobowe pomimo istnienia przepisów w państwie trzecim będącym miejscem przeznaczenia, które uniemożliwiają importerowi danych przestrzeganie standardowych klauzul umownych, oraz braku skutecznych środków uzupełniających; przypomina, że TSUE stwierdził iż każdy organ nadzorczy jest „zobowiązany wywiązać się [...] z powierzonego mu zadania polegającego na egzekwowaniu pełnego stosowania RODO”;

### **Tarcza Prywatności**

17. zauważa, że TSUE stwierdził, iż Tarcza Prywatności UE-USA nie gwarantuje zasadniczo równoważnego, a zatem odpowiedniego stopnia ochrony w porównaniu ze stopniem zapewnianym przez RODO i Kartę praw podstawowych UE, w szczególności z powodu masowego dostępu organów publicznych USA do danych osobowych przekazywanych w ramach Tarczy Prywatności, który nie jest zgodny z zasadą konieczności i proporcjonalności, oraz z powodu braku możliwości wniesienia przez osoby, których dane dotyczą, powództwa do sądów USA, lub jakiegokolwiek innego niezależnego organu działającego w charakterze sądu, przeciwko organom USA; oczekuje, że obecna administracja USA będzie bardziej zaangażowana w wypełnianie swoich zobowiązań w ramach ewentualnych przyszłych mechanizmów przekazywania danych niż poprzednie administracje, które wykazywały brak zaangażowania politycznego w przestrzeganie i egzekwowanie zasad „bezpiecznej przystani” oraz egzekwowanie zasad Tarczy Prywatności;

18. zwraca uwagę, że w reakcji na wyrok „Schrems II” niektóre przedsiębiorstwa pospiesznie zmieniły swoje oświadczenia o ochronie prywatności i umowy ze stronami trzecimi, odnosząc się do swoich zobowiązań w ramach Tarczy Prywatności, bez dokonania oceny najlepszych środków służących zgodnemu z prawem przekazywaniu danych;

19. ubolewa nad faktem, że mimo licznych apeli Parlamentu do Komisji, zawartych w rezolucjach z lat 2016, 2017 i 2018, o podjęcie wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia pełnej zgodności Tarczy Prywatności z RODO i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, Komisja nie podjęła działań zgodnie z art. 45 ust. 5 RODO; wyraża ubolewanie, że Komisja zignorowała apele Parlamentu o zawieszenie Tarczy Prywatności do czasu, aż władze USA spełnią jej warunki, w których to apelach podkreślano ryzyko unieważnienia Tarczy Prywatności przez TSUE; przypomina, że problemy z funkcjonowaniem Tarczy Prywatności były wielokrotnie podnoszone przez Grupę Roboczą Art. 29 i EROD;

20. wyraża ubolewanie, że Komisja przedłożyła stosunki z USA nad interesy obywateli UE i w ten sposób pozostawiła zadanie obrony prawa UE poszczególnym obywatelom;

### **Masowa inwigilacja i ramy prawne**

21. zachęca Komisję, aby proaktywnie monitorowała stosowanie technologii masowej inwigilacji w Stanach Zjednoczonych, jak również w innych państwach trzecich, które są lub mogłyby być przedmiotem ustaleń dotyczących adekwatności, takich jak Zjednoczone Królestwo; wzywa Komisję, by nie przyjmowała decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do krajów, w których przepisy i programy dotyczące masowej inwigilacji nie spełniają kryteriów TSUE ani co do litery, ani co do ducha;

22. zwraca uwagę na niedawne wejście w życie w USA kalifornijskiej ustawy o ochronie konsumentów; odnotowuje związane z tym dyskusje i wnioski legislacyjne na szczeblu federalnym; zwraca uwagę, że chociaż są to kroki w dobrym kierunku, ani kalifornijska ustawa o ochronie konsumentów, ani żaden z wniosków federalnych nie spełniają jak dotąd wymogów RODO dotyczących ustalenia adekwatności; zdecydowanie zachęca ustawodawcę amerykańskiego do przyjęcia przepisów spełniających te wymogi, a tym samym do przyczynienia się do tego, by prawo amerykańskie zapewniało zasadniczo równoważny poziom ochrony do tego, który jest obecnie gwarantowany w UE;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

23. zwraca uwagę, że takie przepisy dotyczące ochrony danych i prywatności konsumentów same w sobie nie wystarczą do rozwiązania podstawowych problemów stwierdzonych przez Trybunał w kwestii masowej inwigilacji przez służby wywiadowcze USA oraz niewystarczającego dostępu do środków odwoławczych; zachęca ustawodawcę amerykańskiego do zmiany sekcji 702 FISA, a prezydenta USA do zmiany dekretu nr 12333 oraz rozporządzenia prezydenckiego nr 28, zwłaszcza w odniesieniu do masowej inwigilacji i zapewnienia takiego samego stopnia ochrony obywatelom UE i USA; zachęca USA do zapewnienia mechanizmów gwarantujących, że osoby fizyczne otrzymają (opóźnione) powiadomienia i będą mogły zakwestionować niewłaściwą inwigilację na podstawie sekcji 702 i dekretu nr 12333 oraz do ustanowienia prawnie usankcjonowanego mechanizmu gwarantującego obywatelom spoza USA egzekwowalne prawa wykraczające poza ustawę o sądowych środkach zaskarżenia;

24. przypomina, że państwa członkowskie nadal wymieniają dane osobowe ze Stanami Zjednoczonymi w ramach programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów, umowy UE-USA w sprawie danych dotyczących przelotu pasażera, automatycznej wymiany informacji podatkowych za pośrednictwem umów międzyrządowych wdrażających amerykańską ustawę o wypełnianiu obowiązków podatkowych w stosunku do rachunków posiadanych za granicą (FATCA), co niekorzystnie wpływa na tzw. Amerykanów z przypadku, o czym mowa w rezolucji Parlamentu z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie szkodliwych skutków amerykańskiej ustawy o wypełnianiu obowiązków podatkowych w stosunku do rachunków posiadanych za granicą (FATCA) dla obywateli UE, w szczególności tzw. Amerykanów z przypadku<sup>(17)</sup>; przypomina, że USA nadal mają dostęp do baz danych organów ścigania państw członkowskich zawierających odciski palców i dane DNA obywateli UE; zwraca się do Komisji o przeanalizowanie wpływu wyroków „Schrems I” i „Schrems II” na tę wymianę danych oraz o publiczne i pisemne przedstawienie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych do 30 września 2021 r. swojej analizy i sposobu, w jaki zamierza ona dostosować ją do tych wyroków;

25. wzywa również Komisję do przeanalizowania sytuacji dostawców usług w chmurze objętych sekcją 702 FISA, którzy przekazują dane za pomocą standardowych klauzul umownych; wzywa ponadto Komisję do przeanalizowania wpływu na prawa przyznane na mocy umowy ramowej UE-USA, w tym prawo do sądowego dochodzenia roszczeń, biorąc pod uwagę, że USA wyraźnie przyznają to prawo jedynie obywatelom wyznaczonych krajów, które zezwalają na przekazywanie danych do USA w celach komercyjnyh; uważa za niedopuszczalne, że rok po terminie Komisja nadal nie opublikowała swoich wniosków z pierwszego wspólnego przeglądu umowy ramowej, i wzywa Komisję, aby w razie konieczności niezwłocznie dostosowała umowę do standardów określonych w wyrokach TSUE;

26. uważa za konieczne, z uwagi na znaczne braki w ochronie danych europejskich obywateli, które są przekazywane do Stanów Zjednoczonych, by wspierać inwestowanie w europejskie narzędzia magazynowania danych (np. usługi w chmurze) w celu zmniejszenia zależności Unii pod względem zdolności magazynowania od państw trzecich oraz zwiększenia autonomii Unii pod względem zarządzania danymi i ich ochrony;

### ***Decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony***

27. wzywa Komisję do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, aby zapewnić, że wszelkie nowe decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do USA są w pełni zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679, z Kartą i każdym aspektem wyroków TSUE; przypomina, że ramy adekwatności znacznie ułatwiają działalność gospodarczą, w szczególności MŚP i nowym firmom, które w przeciwieństwie do dużych przedsiębiorstw często nie posiadają niezbędnego potencjału finansowego, prawnego i technicznego, aby korzystać z innych narzędzi przekazywania danych; wzywa państwa członkowskie do zawarcia z USA umów o zakazie szpiegowania; apeluje do Komisji, aby wykorzystwała kontakty ze swoimi odpowiednikami ze Stanów Zjednoczonych do przekazania przesłania, że w przypadku braku zmiany amerykańskich przepisów i praktyk w zakresie nadzoru jedyną wykonalną możliwością ułatwienia podjęcia przyszłej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony byłoby zawarcie z państwami członkowskimi umów o zakazie szpiegowania;

28. uważa, że wszelkie przyszłe decyzje Komisji stwierdzające odpowiedni stopień ochrony nie powinny opierać się na systemie certyfikacji własnej, jak to miało miejsce zarówno w przypadku „bezpiecznej przystani”, jak i Tarczy Prywatności; wzywa Komisję do pełnego zaangażowania EROD w ocenę zgodności z wszelkimi nowymi decyzjami stwierdzającymi odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do USA oraz w ich egzekwowanie; w związku z tym wzywa Komisję do uzgodnienia z administracją USA działań niezbędnych do tego, by umożliwić EROD skuteczne odgrywanie tej roli; oczekuje, że przed przyjęciem takiej decyzji Komisja poważniej rozważy stanowisko Parlamentu Europejskiego w sprawie każdej nowej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do USA;

<sup>(17)</sup> Dz.U. C 118 z 8.4.2020, s. 141.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

29. przypomina, że Komisja dokonuje obecnie przeglądu wszystkich decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony, przyjętych na mocy dyrektywy 95/46/WE; podkreśla, że Komisja powinna stosować bardziej rygorystyczne normy określone w RODO oraz w wyrokach „Schrems I” i „Schrems II” TSUE, aby ocenić, czy zapewniono poziom ochrony zasadniczo równoważny z poziomem przewidzianym w RODO, w tym pod względem dostępu do skutecznego środka odwoławczego i ochrony przed nieuzasadnionym dostępem organów państwa trzeciego do danych osobowych; wzywa Komisję do zakończenia tych przeglądów w trybie pilnym oraz do cofnięcia lub zawieszenia wszelkich decyzji wydanych przed wejściem w życie RODO, jeżeli stwierdzi, że dane państwo trzecie nie zapewnia zasadniczo równoważnego stopnia ochrony, i jeżeli sytuacji nie można zaradzić;

30. uważa, że administracja prezydenta Joe Bidena, poprzez powołanie na głównego negocjatora w sprawie następcy Tarczy Prywatności doświadczonego eksperta w dziedzinie prywatności wykazała zaangażowanie w znalezienie rozwiązania dla przekazywania danych handlowych między UE a USA jako kwestii priorytetowej; oczekuje, że dialog między Komisją a jej amerykańskimi odpowiednikami, który rozpoczął się zaraz po orzeczeniu TSUE, nasili się w nadchodzących miesiącach;

31. wzywa Komisję, aby nie przyjmowała żadnych nowych decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do USA, o ile nie zostaną wprowadzone znaczące reformy, w szczególności dla celów bezpieczeństwa narodowego i wywiadu, które można osiągnąć poprzez jasną, trwałą pod względem prawnym, wykonalną i niedyskryminacyjną reformę amerykańskich przepisów i praktyk; w związku z tym ponownie podkreśla znaczenie solidnych zabezpieczeń w zakresie dostępu władz publicznych do danych osobowych; wzywa Komisję, by wcieliła w życie swoje „ambicje geopolityczne” narzucenia USA i innym państwom trzecim ochrony danych osobowych zasadniczo równoważnej ochronie obowiązującej w UE;

32. zaleca, aby krajowe organy ochrony danych zawiesiły przekazywanie danych osobowych, które mogą być przedmiotem dostępu władz publicznych w USA, gdyby Komisja miała wydać jakąkolwiek nową decyzję stwierdzającą odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do USA w przypadku braku takich znaczących reform;

33. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja stosuje kryteria określone w dokumencie „Odpowiedni stopień ochrony przekazywanych danych osobowych” Grupy Roboczej Art. 29 w ramach RODO<sup>(18)</sup> (w formie zatwierdzonej przez EROD) oraz w zaleceniu EROD nr 01/2021 w sprawie dokumentu „Odpowiedni stopień ochrony przekazywanych danych osobowych” na mocy dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych<sup>(19)</sup>; uważa, że Komisja nie powinna schodzić poniżej tych kryteriów przy ocenie, czy dane państwo trzecie kwalifikuje się do decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony; odnotowuje, że EROD niedawno zaktualizowała swoje zalecenia w sprawie europejskich gwarancji dotyczących środków nadzoru w świetle orzecznictwa TSUE<sup>(20)</sup>;

o

o o

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie Europejskiej, Radzie Unii Europejskiej, Europejskiej Radzie Ochrony Danych, parlamentom narodowym państw członkowskich, Kongresowi i rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz parlamentowi i rządowi Zjednoczonego Królestwa.

<sup>(18)</sup> [https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item\\_id=614108](https://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=614108)

<sup>(19)</sup> [https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-01-2021-adequacy-referential-under-law\\_pl](https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-01-2021-adequacy-referential-under-law_pl)

<sup>(20)</sup> [https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-02-2020-european-essential-guarantees\\_pl](https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/recommendations/recommendations-02-2020-european-essential-guarantees_pl)

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0257

## **Prawo Parlamentu do informacji na temat bieżącej oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie prawa Parlamentu do informacji na temat bieżącej oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności (2021/2703(RSP))**

(2022/C 15/19)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności <sup>(1)</sup> (rozporządzenie w sprawie RRF),
- uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie RRF przyjęto w ramach zwykłej procedury ustawodawczej;
- B. mając na uwadze, że RRF jest bezprecedensowym instrumentem pod względem wielkości i sposobów finansowania;
- C. mając na uwadze, że kontrola demokratyczna i kontrola parlamentarna nad wdrażaniem RRF są możliwe jedynie przy pełnym zaangażowaniu Parlamentu na wszystkich etapach;
- D. mając na uwadze, że art. 26 rozporządzenia w sprawie RRF ustanawia dialog w sprawie odbudowy i zwiększania odporności, którego celem jest zwiększenie przejrzystości i rozliczalności oraz przekazywanie Parlamentowi przez Komisję informacji dotyczących między innymi planów odbudowy i zwiększania odporności państw członkowskich oraz ich oceny;
- E. mając na uwadze, że Parlament może wyrażać swoje opinie w kwestiach poruszanych w ramach dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności, w tym w drodze rezolucji i wymiany poglądów z Komisją, oraz mając na uwadze, że Komisja musi uwzględnić te opinie;
- F. mając na uwadze, że w ramach dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności Parlament może zwrócić się do Komisji o przedstawienie informacji na temat stanu oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności;
- G. mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny były co do zasady przedłożyć Komisji swoje krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności do 30 kwietnia 2021 r.;
- H. mając na uwadze, że jak dotąd swoje plany przedłożyło 18 państw członkowskich;
- I. mając na uwadze, że Komisja musi ocenić każdy krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności w terminie dwóch miesięcy od jego przedłożenia;
- J. mając na uwadze, że Komisja udostępniła przedłożone krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności Parlamentowi i Radzie;
- K. mając na uwadze, że 11 marca 2021 r. Parlament przeprowadził debatę plenarną na temat „Poszanowanie zasady partnerstwa przy przygotowywaniu i wdrażaniu krajowych planów odbudowy i odporności oraz zapewnienie dobrego zarządzania wydatkami”;
- L. mając na uwadze, że 20 stycznia 2021 r. Komitet Regionów i Rada Gmin i Regionów Europy opublikowały wyniki ukierunkowanych konsultacji na temat „Zaangażowanie gmin, miast i regionów w przygotowanie krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności”;

---

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

1. z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji na rzecz szybkiego przyjęcia przed wakacjami letnimi odpowiednich decyzji wykonawczych Rady związanych z krajowymi planami odbudowy i zwiększania odporności oraz stałe zaangażowanie Komisji we współpracę z państwami członkowskimi, aby pomóc im w opracowaniu wysokiej jakości planów;
  2. przypomina Komisji, by wypełniła swoje zobowiązania wynikające z rozporządzenia w sprawie RRF i przedstawiła Parlamentowi wszelkie istotne informacje na temat stanu wdrożenia rozporządzenia w sprawie RRF oraz uwzględniła wszelkie uwagi zgłoszone w ramach dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności, w tym opinie przedstawione przez odpowiednie komisje oraz opinie zawarte w rezolucjach plenarnych;
  3. uważa, że w celu zapewnienia właściwego nadzoru demokratycznego i kontroli parlamentarnej nad wdrażaniem RRF, a także większej przejrzystości i demokratycznej rozliczalności Komisja musi regularnie informować Parlament, ustnie i pisemnie, o stanie oceny krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności; podkreśla, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF Parlament jest uprawniony do otrzymywania takich informacji w kontekście dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności;
  4. wzywa Komisję do przedstawienia wszystkich istotnych informacji ogólnych i podsumowania reform i inwestycji określonych w przedłożonych planach w odniesieniu do sześciu filarów (w tym celów ogólnych i szczegółowych oraz zasad horyzontalnych) oraz 11 kryteriów oceny określonych w rozporządzeniu w sprawie RRF;
  5. przypomina, iż Parlament oczekuje, że informacje będą przekazywane w łatwo zrozumiałej i porównywalnej formie, co obejmuje również wszystkie istniejące tłumaczenia dokumentów przedłożonych przez państwa członkowskie;
  6. uważa, że udostępnienie jakiegokolwiek wstępnej oceny planów nie przesądza o wyniku procedury; uważa, że usprawniłoby to dialog w sprawie odbudowy i zwiększania odporności, ponieważ większość krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności w chwili ich przedłożenia znajduje się w bardzo zaawansowanym stadium i prawdopodobnie zostanie zatwierdzona;
  7. uważa, że aby zapewnić i wzmocnić legitymację demokratyczną RRF i zwiększyć poczucie odpowiedzialności za RRF wśród obywateli, Komisja musi zagwarantować pełną przejrzystość i rozliczalność;
  8. przypomina, że art. 18 ust. 4 lit. q) rozporządzenia w sprawie RRF stanowi, że krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności powinny zawierać „podsumowanie procesu konsultacji, przeprowadzonych zgodnie z krajowymi uregulowaniami, z władzami lokalnymi i regionalnymi, partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, organizacjami młodzieżowymi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, jak również sposób odzwierciedlenia w planie odbudowy i zwiększania odporności wkładu zainteresowanych stron”; wzywa Komisję, aby zachęcała państwa członkowskie do przeprowadzenia konsultacji ze wszystkimi krajowymi zainteresowanymi stronami oraz do zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego oraz władz lokalnych i regionalnych we wdrażanie tych planów, a w szczególności w ich monitorowanie, a także do zadbania o konsultacje w przypadku ewentualnych przyszłych zmian lub nowych planów;
  9. wzywa Komisję do zapewnienia pełnej przejrzystości harmonogramu zatwierdzania aktów delegowanych wydawanych w następstwie rozporządzenia w sprawie RRF, a mianowicie aktów delegowanych dotyczących tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności oraz metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, w tym na dzieci i młodzież, oraz do uwzględnienia odpowiednich elementów dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności; wzywa ponadto do szybkiego zatwierdzenia tych aktów delegowanych przed przerwą letnią;
  10. wzywa Komisję do dopilnowania, by przed dokonaniem oceny realizacji celów pośrednich i końcowych uzgodnionych w decyzji wykonawczej Rady i krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności Parlament otrzymał wstępne ustalenia dotyczące realizacji celów pośrednich i końcowych, zgodnie z wymogami art. 25 ust. 4 rozporządzenia w sprawie RRF;
  11. przypomina Radzie, że „odnośne wyniki dyskusji prowadzonych w organach przygotowawczych Rady są udostępniane właściwej komisji Parlamentu Europejskiego”;
  12. wzywa Komisję do dalszego stosowania otwartego, przejrzystego i konstruktywnego podejścia podczas dialogu w sprawie odbudowy i zwiększania odporności;
  13. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Radzie Europejskiej i Komisji.
-

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0259

## Odpowiedzialność przedsiębiorstw za szkody w środowisku

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody w środowisku (2020/2027(INI))

(2022/C 15/20)

Parlament Europejski,

- uwzględniając dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu <sup>(1)</sup> (zwaną dalej dyrektywą w sprawie odpowiedzialności za szkody w środowisku – ELD),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne <sup>(2)</sup> (zwaną dalej dyrektywą w sprawie przestępstw przeciwko środowisku – ECD),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 14 kwietnia 2016 r. na mocy art. 18 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (COM(2016)0204),
- uwzględniając art. 4 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”),
- uwzględniając zmianę dyrektywy 2004/35/WE dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/21/WE z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego <sup>(3)</sup>, dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla <sup>(4)</sup> oraz dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 14 kwietnia 2016 r. zatytułowany „Ocena REFITT dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko” (SWD(2016)0121), towarzyszący sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady zgodnie z art. 18 ust. 2 dyrektywy 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- uwzględniając briefing Biura Analiz Parlamentu Europejskiego (EPRS) z dnia 6 czerwca 2016 r. zatytułowany „The implementation of the Environmental Liability Directive: a survey of the assessment process carried out by the Commission” [Wdrażanie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko: badanie prowadzonego przez Komisję procesu oceny],
- uwzględniając badanie Departamentu Tematycznego ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych z 15 maja 2020 r. zatytułowane „Environmental liability of companies” [Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko],
- uwzględniając badanie Komisji z maja 2020 r. zatytułowane „Improving financial security in the context of the Environmental Liability Directive” [Poprawa bezpieczeństwa finansowego w kontekście dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko],
- uwzględniając ocenę Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 11 grudnia 2019 r. dotyczącą dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku,
- uwzględniając opracowaną przez EPRS notatkę informacyjną z października 2020 r. zatytułowaną „Environmental liability of companies” [Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko]: wybrane możliwe zmiany w dyrektywie ELD],
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 28 października 2020 r. dotyczący oceny dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku (SWD(2020)0259),

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114.

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66.



Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając konkluzje i zalecenia z marca 2016 r. z działań UE w dziedzinie zwalczania przestępstw przeciwko środowisku (EFFACE),
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie Komisji Rozwoju, Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A9-0112/2021),
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 191 ust. 1 TFUE polityka Unii w dziedzinie środowiska przyczynia się do osiągnięcia takich celów, jak ochrona zdrowia ludzkiego, ochrona i poprawa jakości środowiska, propagowanie ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, propagowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do poradzenia sobie z regionalnymi lub światowymi problemami w dziedzinie środowiska;
- B. mając na uwadze, że według art. 37 Karty wysoki poziom ochrony środowiska oraz poprawa jakości środowiska muszą być włączane do strategii politycznych Unii oraz gwarantowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- C. mając na uwadze, że skoordynowana strategia UE w dziedzinie środowiska zachęca do współpracy i zapewnia spójność strategii politycznych UE; mając na uwadze, że Europejski Zielony Ład wyznacza ambitny cel osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, który to cel ma zostać zrealizowany za pośrednictwem przekrojowej strategii ochrony zdrowia obywateli przed degradacją i zanieczyszczeniem środowiska, a jednocześnie jest także wezwaniem do sprawiedliwych przemian, które nie pozostawią nikogo bez pomocy;
- D. mając na uwadze, że odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się z należyтым uwzględnianiem przez przedsiębiorstwa ochrony środowiska; mając na uwadze, że odpowiedzialność za szkody wyrządzone w środowisku w zasadniczy sposób przyczynia się do tego, aby europejskie przedsiębiorstwa stały się bardziej zrównoważone w wymiarze długoterminowym; mając na uwadze, że osiągnięcie tego celu jest ściśle powiązane z opracowaniem odpowiednich przepisów dotyczących należytej staranności i rozliczalności społecznej korporacji oraz zrównoważonego ładu korporacyjnego; mając na uwadze, że odpowiedzialność przedsiębiorstw musi stać w zgodzie z prawem krajowym;
- E. mając na uwadze, że szkody wyrządzone w środowisku naturalnym, szkodliwe i niebezpieczne chemikalia oraz zmiana klimatu mogą powodować znaczne zagrożenia dla zdrowia ludzkiego w związku z zanieczyszczeniem powietrza, gleby i wody;
- F. mając na uwadze, że dyrektywa ELD wspólnie z innymi instrumentami i przepisami dotyczącymi odpowiedzialności, zarówno na szczeblu UE, jak i na szczeblu państw członkowskich; mając na uwadze, że incydenty, które powodują powstanie zobowiązań wynikających z dyrektywy ELD, mogą jednocześnie pociągnąć za sobą postępowanie karne, cywilne lub administracyjne, co skutkuje brakiem pewności prawa i poczucia bezpieczeństwa zarówno dla zainteresowanych przedsiębiorstw, jak i potencjalnych ofiar;
- G. mając na uwadze, że – jak wynika ze sprawozdania Komisji z 2016 r. dotyczącego odpowiedzialności za środowisko – niezależnie od korzyści zapewnianych przez dyrektywę ELD pod względem poprawy spójności prawa na szczeblu UE, Unia Europejska nadal ma do czynienia z fragmentacją regulacyjną w tym obszarze oraz brakiem jednolitości pod względem prawnym i praktycznym;
- H. mając na uwadze, że obecne definicje „szkod wyrządzonych środowisku naturalnemu” i „podmiotu gospodarczego” zawarte w dyrektywie ELD były przedmiotem różnych analiz, w których zwrócono uwagę na trudności z ich interpretacją; mając na uwadze, że znaczenie progu szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu jest różnie interpretowane i stosowane, w związku z czym wymaga dalszych wyjaśnień;
- I. mając na uwadze, że rośnie liczba przypadków, w których ofiary zanieczyszczeń powodowanych przez jednostki zależne spółek europejskich działające poza UE starają się wnosić do sądów w UE powództwo przeciwko jednostkom dominującym w sprawie odpowiedzialności za szkody w środowisku;
- J. mając na uwadze, że systemy odpowiedzialności za zanieczyszczenia rozproszone są w prawie UE rozdrobnione;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- K. mając na uwadze, że dyrektywa ELD spowodowała ustalenie „ram odpowiedzialności za środowisko w oparciu o zasadę »zanieczyszczający płaci« w celu zapobiegania i zaradzenia szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu”; mając na uwadze, że dyrektywa ELD uzupełnia główne elementy prawodawstwa UE w dziedzinie ochrony środowiska, z którymi jest bezpośrednio lub pośrednio powiązana, w szczególności dyrektywę siedliskową<sup>(6)</sup>, dyrektywę ptasią<sup>(7)</sup>, ramową dyrektywę wodną<sup>(8)</sup>, dyrektywę ramową w sprawie strategii morskiej<sup>(9)</sup> i dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa działalności na obszarach morskich<sup>(10)</sup>;
- L. mając na uwadze, że w sprawozdaniu Komisji z 2016 r. dotyczącym odpowiedzialności za środowisko zalecono wszystkim państwom członkowskim zobowiązać się do „rejestrowania danych dotyczących incydentów objętych dyrektywą ELD i publikowania ich rejestrów, jeżeli dotychczas tego nie czyniły”<sup>(11)</sup>; mając na uwadze, że mimo to tylko siedem państw członkowskich posiada ogólnodostępny rejestr przypadków objętych dyrektywą ELD, podczas gdy cztery inne państwa członkowskie posiadają rejestr niepubliczny; mając na uwadze, że kilka państw członkowskich gromadzi informacje objęte innymi aktami prawnymi UE, ale nie konkretnie dyrektywą ELD, lub posiada rejestry o szerszym lub innym zakresie, a także mając na uwadze, że kilka państw członkowskich gromadzi dane na szczeblu regionalnym; mając na uwadze, że 14 państw członkowskich nie posiada bazy danych o incydentach środowiskowych lub przypadkach objętych dyrektywą ELD; mając na uwadze, że wdrażanie dyrektywy ELD charakteryzuje się znacznym stopniem elastyczności przyznanym państwom członkowskim w oparciu o rozdrobnienie regulacyjne i brak jednorodności zarówno z prawnego, jak i praktycznego punktu widzenia;
- M. mając na uwadze, że wydaje się, iż większość państw członkowskich nie przewiduje w swoim prawodawstwie obowiązkowych instrumentów zabezpieczenia finansowego, ale kilka państw ich wymaga<sup>(12)</sup>; mając na uwadze, że wydaje się, iż instrumenty te – jeśli je wdrożono – okazały się skuteczne i wykazały potrzebę oceny wprowadzenia obowiązkowego systemu zabezpieczeń finansowych;
- N. mając na uwadze, że chociaż na większości rynków dostępna jest wystarczająca ochrona ubezpieczeniowa, w tym w zakresie uzupełniających i kompensacyjnych środków zaradczych, popyt jest ogólnie niski ze względu na brak zgłaszanych incydentów, nieoptymalne egzekwowanie prawa i wolniejszy rozwój rynków wschodzących<sup>(13)</sup>; mając na uwadze, że nie stanowi to samo w sobie przeszkody dla wprowadzenia obowiązkowych gwarancji finansowych;
- O. mając na uwadze, że niewypłacalność operatorów będąca wynikiem poważnych awarii nadal stanowi problem w UE; mając na uwadze, że Komisja powinna przeanalizować obecne ramy krajowe i regulacyjne oraz przyjąć zharmonizowane podejście unijne w celu zabezpieczenia podatników przed konsekwencjami niewypłacalności przedsiębiorstwa;
- P. mając na uwadze, że dostępność instrumentów zabezpieczenia finansowego znacznie się poprawiła od czasu przyjęcia dyrektywy ELD;
- Q. mając na uwadze, że dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/1828 z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie powództw przedstawicielskich wytaczanych w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów<sup>(14)</sup>, która uchyla dyrektywę 2009/22/WE, przyjęto i będzie ona stosowana przez państwa członkowskie od 25 czerwca 2023 r.;
- R. mając na uwadze, że chociaż w niektórych przypadkach członkowie zarządów spółek są świadomi działań wiążących się z wysokim zagrożeniem wyrządzenia szkód środowisku, podejmowane przez nich decyzje pozostają nastawione na zysk, kosztem odpowiedzialnego zachowania i środowiska;
- S. mając na uwadze, że przegląd dyrektywy ELD powinien koniecznie zmierzać do osiągnięcia równowagi między interesem przedsiębiorstw a ochroną środowiska;

<sup>(6)</sup> Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

<sup>(7)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

<sup>(8)</sup> Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

<sup>(9)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

<sup>(10)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66).

<sup>(11)</sup> COM(2016)0204, s. 10.

<sup>(12)</sup> Dyrekcja Generalna ds. Środowiska „Outcome of the Specific Contract ‘Support for the REFIT actions for the ELD – phase 2’ [Wynik wspierania konkretnych umów dotyczących działań prowadzonych w ramach programu REFIT na rzecz dyrektywy ELD – etap 2], Komisja Europejska, Bruksela, 2019 r., s. 17.

<sup>(13)</sup> REFIT Evaluation of the Environmental Liability Directive [Ocena REFIT dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko], s. 47.

<sup>(14)</sup> Dz.U. L 409 z 4.12.2020, s. 1.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- T. mając na uwadze, że w ostatnich latach Parlament Europejski podjął aktywną rolę w forsowaniu systemu odpowiedzialności za środowisko naturalne w odniesieniu do szkód w środowisku lub szkód dla praw człowieka występujących w państwach trzecich, w szczególności przez przyjęcie swojej rezolucji z dnia 25 października 2016 r. w sprawie odpowiedzialności przedsiębiorstw za poważne naruszenia praw człowieka w państwach trzecich<sup>(15)</sup>;
- U. mając na uwadze, że mandat Komisji powinien zapewniać równe warunki działania w zakresie postanowień dotyczących ochrony środowiska ujmowanych we wszystkich umowach handlowych zawieranych przez UE, jeśli postanowienia te stanowią część umowy;
- V. mając na uwadze, że Europejska Agencja Środowiska bada, w jaki sposób zagrożenia i korzyści środowiskowe są rozłożone w społeczeństwie; mając na uwadze, że porozumienie paryskie z 2015 r. podkreśla znaczenie uwzględniania praw osób wymagających szczególnego traktowania; mając na uwadze, że Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka opublikowało niedawno zasady ramowe dotyczące praw człowieka i środowiska, które wyjaśniają obowiązki państw w zakresie praw człowieka dotyczące czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska; mając ponadto na uwadze, że system odpowiedzialności przedsiębiorstw za naruszenia praw człowieka jest obecnie przedmiotem negocjacji w ONZ;
- W. mając na uwadze, że szkody wyrządzone środowisku naturalnemu oraz przestępstwa przeciwko środowisku mają negatywny wpływ nie tylko na różnorodność biologiczną i klimat, ale także na prawa człowieka i na zdrowie ludzkie; mając na uwadze, że w przeglądzie należy uwzględnić zagrożenia związane z transgranicznym charakterem szkód w środowisku, poważną i zorganizowaną przestępczością i korupcją, jak również zagrożenia dla praw człowieka i środowiska;
- X. mając na uwadze, że zasada 21 Deklaracji sztokholmskiej i zasada 2 deklaracji z Rio uznają suwerenne prawo państw do eksploatacji ich własnych zasobów zgodnie z prowadzoną przez nie polityką dotyczącą środowiska, ale także w równym stopniu odpowiedzialność w celu zagwarantowania, że działalność prowadzona w jurysdykcjach krajowych państw lub pod ich kontrolą nie powoduje szkód w środowisku naturalnym innych państw lub obszarów poza granicami ich jurysdykcji;

### **Uwagi ogólne**

1. z zadowoleniem przyjmuje starania Komisji zmierzające do oceny i wyeliminowania rozbieżności we wdrażaniu dyrektyw ELD i ECD w państwach członkowskich;
2. ubolewa nad faktem, że określone w dyrektywie ELD uprawnienia uznaniowe, brak świadomości i informacji dotyczących dyrektywy ELD, niewystarczające zasoby i niewystarczająca wiedza specjalistyczna oraz słabe mechanizmy zapewniania zgodności i skutecznego zarządzania na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym doprowadziły do niedociągnięć we wdrażaniu, do znacznego zróżnicowania liczby przypadków w poszczególnych państwach członkowskich w odniesieniu do wdrażania dyrektywy ELD i poziomów zgodności oraz do nierównych warunków działania dla operatorów; ubolewa nad faktem, że takie wady mają również wpływ na wdrażanie dyrektywy ECD; w związku z tym jest zdania, że konieczne są dodatkowe starania na rzecz zapewnienia standaryzacji przepisów w UE i zwiększenia społecznego zaufania do skuteczności przepisów UE w celu skuteczniejszego zapobiegania i zarządzania szkodami wyrządzonym środowisku naturalnemu oraz osiągnięcia odpowiedniej równowagi między interesem przedsiębiorstw a ochroną środowiska;
3. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem skupiającego specjalistów odpowiedzialnych za zapewnianie zgodności z przepisami w dziedzinie ochrony środowiska, dokonane w ramach działań następczych do planu działania Komisji z 2018 r.<sup>(16)</sup> i programu prac na lata 2020–2022 na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem, zatwierdzonego przez Forum w lutym 2020 r.<sup>(17)</sup>;
4. wyraża ubolewanie, że w wielu państwach członkowskich budżety inspektoratów ochrony środowiska pozostawiono na niezmiennym poziomie lub obniżono je z powodu kryzysu finansowego, oraz że nawet duże organy dysponujące znacznymi zasobami mogą napotykać trudności w samodzielnym poszerzaniu wiedzy na temat najlepszych sposobów zapewnienia zgodności; wyraża zatem opinię, że potrzebne jest silniejsze wsparcie na szczeblu UE, na przykład przez dostępne portale informacyjne, powszechnie wykorzystywane sieci (sieci UE dla praktyków), informacje i wytyczne dotyczące najlepszych praktyk, dodatkowe programy szkoleniowe dla sędziów i prawników na temat specyfiki prawa

<sup>(15)</sup> Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 125.

<sup>(16)</sup> Komunikat Komisji z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie działań UE na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem, COM(2018)0010.

<sup>(17)</sup> Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem. Zatwierdzony program prac na rzecz poprawy przestrzegania prawa ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem na lata 2020–2022, Komisja Europejska, Bruksela, 2020.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

ochrony środowiska i przestępstw przeciwko środowisku na szczeblu unijnym i krajowym, materiały szkoleniowe i wytyczne dotyczące umiejętności, w koordynacji z krajowymi organami władzy, ponieważ działania te mogłyby zwiększyć presję wywieraną na przedsiębiorstwa będące „czarnymi owcami” i przynieść korzyści przedsiębiorstwom przestrzegającym prawa oraz umożliwiłoby zainteresowanym stronom, podmiotom gospodarczym i społeczeństwu uzyskanie większej świadomości istnienia zasad określonych w dyrektywie ELD oraz ich egzekwowania, i wnoszenie w ten sposób wkładu w lepsze zapobieganie i zaradzanie szkodom w środowisku;

5. ubolewa, że przestępstwa przeciwko środowisku należą do najbardziej dochodowych form transnarodowej działalności przestępczej; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich zasobów finansowych i kadrowych na zapobieganie przestępstwom przeciwko środowisku, prowadzenie dochodzeń w ich sprawie i ich ściganie, oraz do podnoszenia poziomu wiedzy eksperckiej odnośnych organów, w tym prokuratorów i sędziów, aby skutecznie ścigać te przestępstwa i karać za nie; zachęca państwa członkowskie, by ustanowiły lub wzmocniły na odpowiednich szczeblach – w obrębie swych krajowych organów policji – wyspecjalizowane jednostki odpowiedzialne za prowadzenie dochodzeń w sprawie przestępstw przeciwko środowisku; wzywa ponadto Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by wszystkie państwa członkowskie posiadały odpowiednią procedurę zarządzania kryzysem środowiskowym zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym, oraz wzywa państwa członkowskie, by w przypadkach transgranicznych przestępstw przeciwko środowisku zachęcały do korzystania ze wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych i do wymiany informacji, co ułatwi koordynację równoległe prowadzonych dochodzeń i ścigania w kilku państwach członkowskich;

6. uważa, że jedną z wielu przyczyn niedostatecznej harmonizacji dyrektywy ELD jest fakt, iż nie przewidziano standardowej procedury administracyjnej stosowanej w celu powiadomienia właściwych organów o bezpośrednich zagrożeniach prowadzących do wyrządzenia szkód środowisku lub o ich faktycznym wyrządzeniu; w związku z tym ubolewa, że publikowanie takich powiadomień lub informacji o sposobach postępowania w takich przypadkach nie jest obowiązkowe; zwraca uwagę, że w niektórych państwach członkowskich zauważono to ograniczenie w przepisach krajowych i w związku z tym utworzono bazy danych dotyczących powiadomień, incydentów i przypadków; zauważa jednak, że praktyki w poszczególnych państwach członkowskich są bardzo zróżnicowane i raczej ograniczone;

7. zwraca uwagę na konieczność gromadzenia wiarygodnych danych dotyczących incydentów środowiskowych, które prowadzą do zastosowania dyrektywy ELD lub innych instrumentów administracyjnych, cywilnych lub karnych pod nadzorem grupy zadaniowej UE ds. dyrektywy ELD, a właściwe dane udostępnia się publicznie; apeluje, aby Komisja przeprowadziła należytą ocenę sytuacji w celu ustalenia, czy połączenie różnych instrumentów prawnych mogłoby umożliwić odpowiednią reakcję na szkody w środowisku, czy też nadal istnieją poważne luki, którym należy zaradzić; nalega na prawidłowe wdrożenie dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, zachęcając państwa członkowskie do rejestrowania danych dotyczących incydentów związanych z dyrektywą ELD, publikowania rejestrów dotyczących dyrektywy ELD oraz gromadzenia danych wymaganych do udokumentowania skutecznego i efektywnego stosowania dyrektywy w ich kraju w celu zwiększenia zaufania do systemu ELD i sprawniejszego wdrażania;

8. podkreśla, że prawie we wszystkich przypadkach objętych dyrektywą ELD operatorzy współpracują z organami administracyjnymi w dążeniu do podjęcia działań zaradczych; zauważa jednak, że średni koszt działań zaradczych wynosi 42 000 EUR<sup>(18)</sup>, ale w kilku istotnych przypadkach koszty były znacząco wyższe; w związku z tym ubolewa, że w tych przypadkach zwrot kosztów był niemożliwy z powodu niewypłacalności operatora – w wyniku tego koszty musiało pokryć państwo, a pośrednio podatnicy, czego należy unikać w przyszłości;

9. odnotowuje, że liczba przedsiębiorstw, wobec których toczą się postępowania w sprawach dotyczących środowiska, jest w państwach członkowskich niewielka, chociaż jest oczywiste, że dochodzi do przestępstw w rozumieniu dyrektywy ELD; zauważa w tym kontekście, że przyczyny tej sytuacji nie zostały jeszcze kompleksowo przeanalizowane ani wyjaśnione przez Komisję ani przez państwa członkowskie;

### Zalecenia

10. wzywa do jak najszybszego przeglądu dyrektywy ELD i przekształcenia jej w całkowicie zharmonizowane rozporządzenie; podkreśla jednocześnie potrzebę aktualizacji i dostosowania dyrektywy ELD do innych aktów prawnych UE mających na celu ochronę środowiska, w tym do dyrektywy ECD; podkreśla, że różnice we wdrażaniu i stosowaniu przepisów UE dotyczących odpowiedzialności przedsiębiorstw za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu nie zapewniają obecnie równych warunków działania unijnym przedsiębiorstwom, co zakłóca prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego UE; wzywa do zwiększenia wysiłków na rzecz harmonizacji wdrażania dyrektywy ELD w państwach członkowskich;

11. wzywa do aktualizacji dyrektywy ECD w następstwie dogłębnej oceny skutków, w której należy ocenić m.in. zakres dyrektywy przy jednoczesnym uwzględnieniu nowych rodzajów i wzorców przestępstw przeciwko środowisku; podkreśla ponadto potrzebę zapewnienia skutecznego egzekwowania obowiązującego prawodawstwa;

<sup>(18)</sup> Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, Odpowiedzialność przedsiębiorstw za środowisko, Parlament Europejski, Bruksela, 2020, s. 110.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

12. zwraca uwagę na rosnące zaangażowanie państw członkowskich w działania na rzecz uznania ekobójstwa na szczeblu krajowym i międzynarodowym; zwraca się do Komisji o zbadanie znaczenia ekobójstwa dla prawa i dyplomacji UE;
13. wzywa Komisję do udzielenia dalszych wyjaśnień i wskazówek właściwym organom krajowym i prokuratorom w sprawie kluczowych terminów prawnych zastosowanych w dyrektywie o handlu elektronicznym oraz do opracowania zharmonizowanej klasyfikacji przestępstw przeciwko środowisku;
14. podkreśla znaczącą rolę, jaką w zwiększaniu skuteczności wdrażania dyrektyw odgrywają instrumenty „miękkiego prawa”, takie jak dokumenty programowe w sprawie interpretacji terminów prawnych stosowanych zarówno w dyrektywie ELD, jak i dyrektywie ECD, oceny szkód czy informacji na temat praktyk w zakresie sankcji w państwach członkowskich i ich porównania; podkreśla potrzebę wprowadzenia w państwach członkowskich znacznie bardziej precyzyjnych i rygorystycznych regulacji;
15. jest zdania, że należy zharmonizować zasady egzekwowania oraz utworzyć grupę zadaniową UE ds. dyrektywy ELD składającą się z wysoko wykwalifikowanych ekspertów i urzędników Komisji, w celu wspierania państw członkowskich – na ich wniosek – we wdrażaniu i egzekwowaniu dyrektywy z jednej strony, a także wspierania ofiar szkód wyrządzonych środowisku i doradzania im w zakresie dostępnych możliwości podejmowania działań prawnych na szczeblu UE z drugiej strony (podobnie jak w przypadku systemu SOLVIT);
16. uważa, że zmienione ramy powinny zapewnić skuteczniejsze ogólnounijne gromadzenie danych, wymianę informacji, przejrzystość i wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi, przy wsparciu grupy zadaniowej UE ds. dyrektywy ELD;
17. zaleca, aby przyszła grupa zadaniowa UE ds. dyrektywy ELD wspierała wdrażanie kompleksowego systemu monitorowania zapewniającego właściwym organom skuteczny zestaw narzędzi do monitorowania i egzekwowania zgodności z ustawodawstwem w zakresie ochrony środowiska;
18. wzywa Komisję i państwa członkowskie – wspierane przez grupę zadaniową UE ds. dyrektywy ELD – do ustanowienia systemów ochrony i wsparcia dla ofiar szkód wyrządzonych środowisku naturalnemu oraz do zapewnienia im pełnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a także do informacji i odszkodowań; podkreśla rolę organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska w podnoszeniu świadomości i wykrywaniu potencjalnych naruszeń unijnego i krajowego prawa w zakresie ochrony środowiska;
19. wzywa Komisję, aby oceniła skuteczność mechanizmów szybkiego dochodzenia roszczeń w celu zapewnienia szybkiej rekompensaty dla ofiar w przypadkach niewypłacalności, co może prowadzić do dalszych szkód;
20. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie dyrektywy (UE) 2020/1828;
21. uznaje, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus jest obecnie poddawane przeglądowi<sup>(19)</sup>; ponownie stwierdza, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus umożliwia dostęp do informacji, udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostęp do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, a zatem kontrolę publiczną nad unijnymi aktami prawnymi mającymi wpływ na środowisko; podkreśla, że rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus obejmuje dyrektywę ELD;
22. podkreśla w szczególności rolę obrońców praw człowieka w zakresie środowiska, walczących o prawa i wolności podstawowe, jako że związane są one z korzystaniem z bezpiecznego, zdrowego i zrównoważonego środowiska, oraz zdecydowanie potępia wszelkie formy przemocy, gróźb, prześladowania i zastraszania stosowane wobec nich, również kiedy mają one proceduralnie zaszkodzić ich działaniom służącym pociągnięciu do odpowiedzialności podmiotów dopuszczających się szkód w środowisku; wzywa państwa członkowskie, by zapewniły właściwe i skuteczne dochodzenie w sprawie takich działań oraz ich ściganie;
23. popiera istniejące wymogi dotyczące sprawozdawczości również w kwestiach niefinansowych; zauważa jednak, że sprawozdawczość taka wynikała dotąd z obowiązku prawnego jedynie w przypadku dużych przedsiębiorstw; wzywa Komisję, by podczas zbliżającego się przeglądu dyrektywy w sprawie sprawozdawczości niefinansowej<sup>(20)</sup> położyła nacisk na egzekwowanie tych wymogów sprawozdawczych w przypadku ich niedopełnienia;

<sup>(19)</sup> Wniosek Komisji z dnia 14 października 2020 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (COM(2020)0642).

<sup>(20)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (Dz.U. L 330 z 15.11.2014, s. 1).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

24. uważa, że należy doprecyzować większość definicji zawartych w dyrektywie ELD, zwłaszcza definicje szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu i podmiotu gospodarczego, aby uczynić ją sprawiedliwą i zrozumiałą dla wszystkich właściwych zainteresowanych stron oraz sprostac szybkoemu przyrostowi ilości zanieczyszczeń; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje obecne starania na rzecz opracowania dokumentu porozumienia w sprawie kluczowych definicji i koncepcji zawartych w dyrektywie ELD; wyraża jednak ubolewanie, że Komisja i rządowe grupy ekspertów ds. dyrektywy ELD nie osiągnęły porozumienia co do jej formatu, co oznacza, że dokument porozumienia pozostaje dokumentem opracowanym przez firmę doradcą zatrudnioną przez Komisję w celu wsparcia wdrożenia wieloletniego programu prac na lata 2017–2020 w odniesieniu do dyrektywy ELD;

25. jest zdania, że przegląd dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko należy dostosować do porozumienia klimatycznego z Paryża w celu ochrony interesów zarówno obywateli UE, jak i środowiska; uznaje zasadniczą wartość środowiska i ekosystemów oraz ich prawa do skutecznej ochrony;

26. zauważa, że w prawie UE występuje rozdrobnienie systemów odpowiedzialności za zanieczyszczenia rozproszone; wzywa Komisję do przeprowadzenia badania na temat tego, w jaki sposób zanieczyszczenia rozproszone są uwzględniane w różnych systemach odpowiedzialności UE;

27. podkreśla, że różne interpretacje i stosowanie kryteriów zawartych w załączniku I do dyrektywy ELD, które rozwijają definicję „szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu” zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. a) dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko, są jedną z przyczyn niespójnego stosowania dyrektywy; wzywa zatem do bardziej spójnego stosowania oraz zapewnienia dalszych wyjaśnień i wytycznych dotyczących kryteriów, a zatem tego, co stanowi „poważną szkodę” zgodnie z dyrektywą ELD;

28. wzywa Komisję do przeprowadzenia badania z myślą o ocenie, czy rozszerzenie zakresu dyrektywy ELD i działań wymienionych w załączniku III do niej mogłoby ograniczyć krótko- i długoterminowe szkody dla środowiska, zdrowia ludzi i jakości powietrza; ponadto zwraca się do Komisji o ocenę, czy w podejściu opartym na zasadzie ostrożności przyjęto stosowne i skuteczne założenie dotyczące potencjalnie niebezpiecznych zagrożeń lub skutków;

29. wzywa Komisję i Radę do priorytetowego zajęcia się kwestią przestępstw przeciwko środowisku; wzywa Komisję do pełnego wykorzystania art. 83 ust. 2 TFUE oraz do rozważenia przyjęcia ogólnej dyrektywy ramowej w sprawie przestępstw przeciwko środowisku oraz skutecznych i proporcjonalnych kar, określającej, jakie zachowania należy karać, a także charakter naruszeń, rodzaje przestępstw, system naprawy szkód, środki odbudowy i minimalne sankcje, w tym ogólną odpowiedzialność osób prawnych i fizycznych; wzywa Komisję, aby oceniła możliwość włączenia przestępstw przeciwko środowisku do kategorii przestępstw objętych art. 83 ust. 1 TFUE;

30. uważa, że kompleksowe i skuteczne środki prewencji, a także odstraszające i proporcjonalne sankcje karne są ważnymi środkami zniechęcającymi do powodowania szkód w środowisku; wyraża ubolewanie z powodu niskich wskaźników wykrywania przestępstw przeciwko środowisku i prowadzenia dochodzeń w ich sprawie, ścigania ich i skazywania za nie; uważa również, że zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” przedsiębiorstwa powinny ponosić pełne koszty wyrządzanych w środowisku szkód, które same bezpośrednio spowodowały, aby zachęcić je do internalizacji środowiskowych efektów zewnętrznych i unikania ekstermalizacji kosztów;

31. podkreśla, że szkody w środowisku powinny pociągać za sobą odpowiedzialność administracyjną, cywilną i karną przedsiębiorstw, które je spowodowały, zgodnie z zasadą *ne bis in idem*; podkreśla również, że te formy odpowiedzialności współistnieją z innymi systemami odpowiedzialności w prawie gospodarczym, w tym w prawie ochrony konsumentów bądź prawie konkurencji;

32. wyraża zaniepokojenie częstością występowania przestępstw przeciwko środowisku i łącznymi danymi szacunkowymi OECD, Biura NZ ds. Narkotyków i Przystępczości (UNODC), Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) i Interpolu dotyczącymi wartości pieniężnej wszystkich przestępstw przeciwko środowisku, które to dane wskazują, że przestępstwa te stanowią czwartą największą kategorię przestępstw międzynarodowych; uznaje bezpośredni lub pośredni związek między przestępstwami przeciwko środowisku a międzynarodową przystępczością zorganizowaną i korupcją<sup>(21)</sup>; wzywa Europol do zaktualizowania badania przeprowadzonego w 2015 r.<sup>(22)</sup> i regularnego dostarczania zaktualizowanych danych; wskazuje, że zamrożenie i konfiskata dochodów z przestępstw, w tym z przestępstw przeciwko środowisku, to środki zwalczania przystępczości zorganizowanej o zasadniczym znaczeniu, a także podkreśla, że istotne jest, by przeznaczać te dochody również na cele społeczne w celu naprawienia szkód i ulepszenia środowiska;

<sup>(21)</sup> Zob. sprawozdanie w ramach EFFACE pt. „Organised Crime and Environmental Crime: Analysis of International Legal Instruments” [Przystępczość zorganizowana i przestępstwa przeciwko środowisku: Analiza międzynarodowych instrumentów prawnych] (2015) lub badanie pt. „Transnational environmental crime threatens sustainable development” [Transgraniczne przestępstwa przeciwko środowisku zagrożeniem dla zrównoważonego rozwoju] (2019).

<sup>(22)</sup> Europol, „Report on Environmental Crime in Europe” [Sprawozdanie na temat przestępstw przeciwko środowisku w Europie], 5 czerwca 2015 r.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

33. wzywa Komisję do zbadania możliwości rozszerzenia mandatu Prokuratury Europejskiej (EPPO) na przestępstwa przeciwko środowisku, gdy zostanie już ona w pełni ustanowiona i będzie w pełni funkcjonowała;
34. wzywa Europol i Eurojust do wzmocnienia działań w zakresie dokumentowania przestępstw przeciwko środowisku, prowadzenia w ich sprawie dochodzeń i ścigania ich; wzywa Komisję, Europol i Eurojust do zapewnienia dalszego wsparcia i bardziej efektywnej i zinstytucjonalizowanej struktury dla istniejących sieci praktyków, transgranicznej współpracy organów ścigania, agencji ochrony środowiska i wyspecjalizowanych prokuratorów, takich jak Europejska Sieć Prokuratorów ds. Przestępczości przeciwko Środowisku (ENPE) i Europejskie Forum Sędziów na rzecz Środowiska;
35. podkreśla znaczenie (e)-szkoleń dla podmiotów zaangażowanych w ściganie przestępstw przeciwko środowisku i wzywa CEPOL do zintensyfikowania szkoleń w tej dziedzinie;
36. podkreśla, jak ważne jest wzmocnienie nieformalnej sieci Europolu mającej na celu zwalczanie przestępstw przeciwko środowisku (ENVICrimeNet) na szczeblu krajowym i unijnym, aby umożliwić prowadzenie niezależnych i skutecznych dochodzeń z myślą o zwalczaniu przestępstw przeciwko środowisku;
37. podkreśla, że unijny system odpowiedzialności za środowisko naturalne musi być zgodny z zasadą spójności polityki na rzecz rozwoju oraz zasadą „nie szkodzić”;
38. wzywa Komisję do wprowadzenia zasad odpowiedzialności pochodnej, tj. odpowiedzialności jednostek dominujących i odpowiedzialności łańcuchowej za szkody wyrządzone zdrowiu ludzkiemu i środowisku <sup>(23)</sup> oraz do dokonania oceny obecnej sytuacji w zakresie odpowiedzialności jednostek zależnych działających poza UE, w tym ewentualnych ulepszeń w przypadkach szkód w środowisku;
39. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że jej wniosek w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw i odpowiedzialności przedsiębiorstw będzie zawierał system odpowiedzialności, i uważa, że aby umożliwić poszkodowanym uzyskanie skutecznego środka prawnego, przedsiębiorstwa powinny zgodnie z prawem krajowym odpowiadać za szkody wyrządzone przez firmy znajdujące się pod ich kontrolą lub za szkody, do których wyrządzenia firmy te przyczyniły się poprzez działania lub zaniechania, jeżeli dopuściły się one naruszenia praw człowieka lub spowodowały szkody w środowisku, chyba że przedsiębiorstwo potrafi udowodnić, że działało z należytą starannością zgodnie ze spoczywającymi na nim obowiązkami w zakresie należytej staranności i podjęło wszelkie uzasadnione środki w celu zapobieżenia takiej szkodzi;
40. jest zdania, że możliwość zastosowania „obrony w oparciu o pozwolenie” i „obrony oparciu o stan wiedzy naukowej i technicznej” zgodnie z dyrektywą ELD należy utrzymać tylko w przypadku, gdy przedsiębiorstwo może udowodnić, że nie mogło wiedzieć o niebezpieczeństwie związanym z jego działalnością (przeniesienie ciężaru dowodu); apeluje zatem, aby w zrewidowanych zasadach dotyczących odpowiedzialności za środowisko ograniczono zakres stosowania „obrony w oparciu o pozwolenie” i „obrony oparciu o stan wiedzy naukowej i technicznej”, tak by stały się bardziej skuteczne, zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”;
41. wzywa Komisję, aby rozważyła możliwość dostosowania dyrektywy ELD do przepisów dotyczących odpowiedzialności cywilnej zarządów spółek w przypadkach, w których można ustalić związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem rady zarządzającej a zaistnieniem szkody w środowisku zdefiniowanej w dyrektywie ELD, m.in. w przypadku, gdy taka szkoda wynika z powodujących zanieczyszczenie działań prowadzonych w celu maksymalizacji zysków spółki i zwiększenia premii jej członków <sup>(24)</sup>;
42. podkreśla, że koszt szkód wyrządzanych środowisku ponoszony przez podatników i odpowiedzialne podmioty można znacznie ograniczyć przy wykorzystaniu instrumentów zabezpieczenia finansowego; odnotowuje jednak, że dyrektywa ELD nie przewiduje obowiązkowego systemu zabezpieczenia finansowego;
43. zwraca się do Komisji, aby oceniła wprowadzenie obowiązkowego systemu zabezpieczeń finansowych (obejmującego ubezpieczenie, gwarancje bankowe, wspólne zasoby przedsiębiorstw, papiery wartościowe i obligacje lub środki finansowe), których maksymalny próg byłby wyznaczany w zależności od przypadku, aby uniknąć konieczności ponoszenia przez podatników kosztów zaradzenia szkodom wyrządzanym środowisku; ponadto zwraca się do Komisji z wnioskiem o opracowanie zharmonizowanej unijnej metodyki obliczania maksymalnego progu odpowiedzialności, z uwzględnieniem rodzaju działalności i skutków dla środowiska; podkreśla potrzebę zapewnienia, aby możliwe było uzyskanie rekompensaty, nawet w przypadku niewypłacalności odpowiedzialnego podmiotu gospodarczego;
44. zwraca się do Komisji o opracowanie analizy dotyczącej wprowadzenia systemu rekompensat finansowych w ramach dyrektywy ELD na szczeblu unijnym lub krajowym w przypadkach, w których dostępne środki zaradcze są niewystarczające z uwagi na rozmiar szkody; podkreśla, że odnośne dyskusje powinny dotyczyć m.in. możliwych sposobów ilościowego określania szkód w środowisku;

<sup>(23)</sup> Zob. np. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10 września 2009 r. w sprawie Akzo Nobel NV i inni przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, C-97/08 B, ECLI:EU:C:2009:536.

<sup>(24)</sup> Np. afera „dieselgate” i sprawa dyrektora generalnego przedsiębiorstwa Volkswagen.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

45. uważa, że jeżeli weźmie się pod uwagę, iż celem dyrektywy ELD jest zapobieganie i zaradzanie szkodom wyrządzonym środowisku, przyszłe rozporządzenie (rozporządzenie w sprawie odpowiedzialności za środowisko) powinno mieć zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw, które prowadzą działalność w UE, niezależnie od tego, gdzie zostały zarejestrowane lub gdzie mają siedzibę; uważa także, że sprostanie potrzebom przedsiębiorstw w gospodarce światowej wymaga całościowego podejścia i wzajemności; uważa również, że zakres stosowania przyszłego rozporządzenia należy rozszerzyć na wszystkie podmioty otrzymujące środki z funduszy europejskich, krajowych lub regionalnych, które wyrządziły lub mogą wyrządzić szkody środowisku w ramach prowadzonej działalności;

46. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że coraz więcej unijnych przedsiębiorstw dąży do osiągnięcia celu, jakim jest zrównoważone tworzenie wartości, oraz wzywa wszystkie przedsiębiorstwa, by realizowały podejście składające się z trzech elementów;

47. uznaje, że przejście na bardziej zrównoważone i przyjazniejsze dla środowiska metody produkcji może być czasochłonne i kosztowne dla przedsiębiorstw, oraz wskazuje na znaczenie pewności prawa i bezpieczeństwa planowania dla odnośnych przedsiębiorstw;

48. stwierdza, że Unia powinna promować wysoki poziom ochrony środowiska na własnym terytorium i dołożyć wszelkich starań w celu zapobiegania szkodom w środowisku wyrządzanym w państwach trzecich przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwach członkowskich UE; przypomina również, że nie istnieje unijny instrument prawny, który przewidywałby możliwość ścigania przedsiębiorstw europejskich za granicą za przestępstwa przeciwko środowisku bądź działania powodujące szkody w środowisku; wzywa UE, aby zachęcała spółki dominujące do zrównoważonego i odpowiedzialnego podejścia do współpracy z państwami trzecimi, zgodnego z międzynarodowymi normami w zakresie praw człowieka i ochrony środowiska oraz do powstrzymania się od podejmowania strategii inwestycyjnych, które prowadzą bezpośrednio do niebezpiecznych wyników; nakłania Komisję, by utworzyła zachęty dla przedsiębiorstw, które dobrowolnie podejmują działania na rzecz zrównoważoności wykraczające poza określone w przepisach normy ochrony środowiska i różnorodności biologicznej oraz by dokonała ewaluacji tych działań, aby ostatecznie opracować najlepsze praktyki i udostępnić je jako przykład do naśladowania;

49. wzywa Komisję, aby zapewniła pełne wdrożenie i egzekwowanie postanowień dotyczących różnorodności biologicznej zawartych we wszystkich umowach handlowych, w tym za pośrednictwem swojego głównego urzędnika ds. egzekwowania przepisów handlowych; uważa, że Komisja powinna lepiej ocenić wpływ umów handlowych na różnorodność biologiczną, w tym w tym w stosownych przypadkach podjąć działania następcze w celu udoskonalenia przepisów dotyczących różnorodności biologicznej w istniejących i przyszłych umowach;

50. wzywa Komisję do utrzymania równych warunków działania w zakresie postanowień dotyczących ochrony środowiska ujmowanych we wszystkich umowach handlowych zawieranych przez UE, jeśli postanowienia te stanowią część umowy;

51. jest zdania, że w uprzednio zdefiniowanym przypadku wyjątkowo rozległego zanieczyszczenia zarządzenie problemowi wymaga zastosowania nie tylko instrumentów odpowiedzialności za środowisko, ale także licznych innych instrumentów, w tym środków administracyjnych, kar finansowych, a w niektórych przypadkach postępowania karnego;

52. wzywa Komisję do zapewnienia stosowania sankcji ustanowionych na mocy dyrektywy w sprawie przestępstw przeciwko środowisku;

53. wzywa w związku z tym Komisję do dopilnowania, aby odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw w zakresie zapobiegania szkodom w środowisku i zaradzania im uwzględniano w umowach w sprawie zamówienia publicznego i przy przyznawaniu środków publicznych;

54. wzywa Komisję do niezwłocznego przedstawienia wniosku w sprawie kontroli środowiskowych na szczeblu UE, zgodnie z propozycją wysuniętą przez Forum ds. Przestrzegania Prawa Ochrony Środowiska i Zarządzania Środowiskiem w ramach działania dziewiątego w programie prac Forum, ale jest zdania, że zalecenie ustanowienia minimalnych kryteriów dla kontroli środowiskowych nie jest wystarczające;

55. wzywa Komisję, by wspierała działania na rzecz walki z przestępstwami przeciwko środowisku podejmowane przez UE, jej państwa członkowskie i społeczność międzynarodową; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by podnosiły świadomość i propagowały rozwiązania na forach międzynarodowych;

56. sugeruje, aby zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 4 kwietnia 2001 r.<sup>(25)</sup>, w którym szczegółowo wyjaśniono sposób przeprowadzania kontroli środowiskowych, zostało w razie potrzeby uaktualnione i przetransponowane w formie wiążącego dokumentu lub rozporządzenia;

---

<sup>(25)</sup> Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 kwietnia 2001 r. przewidujące minimalne kryteria kontroli w zakresie ochrony środowiska w państwach członkowskich (Dz.U. L 118 z 27.4.2001, s. 41).



Czwartek, 20 maja 2021 r.

57. wzywa Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich do większego skupienia się na kwestiach związanych z dorobkiem prawnym w dziedzinie środowiska;

58. uważa, że przedsiębiorstwa skazane za przestępstwa przeciwko środowisku nie powinny mieć możliwości korzystania ze środków przewidzianych dla podmiotów rejestrujących się w rejestrze służącym przejrzystości przez odpowiedni, ale ograniczony czas; proponuje, by w tym celu dokonać przeglądu zakresu rejestru służącego przejrzystości i kodeksu postępowania objętych nim podmiotów, aby uwzględnić przepisy w sprawie tymczasowego usunięcia przedsiębiorstw skazanych za przestępstwa przeciwko środowisku;

59. podkreśla, że traktowanie jako poufnych informacji na temat skutków działalności przemysłowej, w połączeniu z trudnościami związanymi z monitorowaniem i identyfikacją takich praktyk jak nielegalne zrzuty substancji lub odpadów do morza, odgazowywanie i wylwanie oleju, może powodować wzrost liczby naruszeń prawa związanych z zanieczyszczeniem wód; podkreśla w związku z tym, że państwa członkowskie muszą upubliczniać odpowiednie informacje, aby ułatwić ocenę ewentualnego związku przyczynowego między działalnością przemysłową a szkodą w środowisku;

60. popiera apel ONZ o ogólnoświatowe uznanie prawa do bezpiecznego, czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska na szczęblu tej organizacji;

61. przypomina, że globalny wzrost przestępczości przeciwko środowisku stanowi rosnące zagrożenie dla realizacji Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz że bezpieczeństwo żywnościowe, zdrowotne i gospodarcze mieszkańców krajów rozwijających się jest bezpośrednio zależne od środowiska; ubolewa nad faktem, że degradacja różnorodności biologicznej spowodowana przestępczością przeciwko środowisku i wynikającą z niej utratą zasobów zwiększa ich podatność na zagrożenia;

62. apeluje o większe wsparcie władz lokalnych i rządów krajów rozwijających się w harmonizowaniu krajowych przepisów i polityk z międzynarodowymi normami środowiskowymi; podkreśla potrzebę wspierania społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów lokalnych w państwach trzecich i krajach rozwijających się, aby pociągnąć organy rządowe do odpowiedzialności za tolerowane lub aprobowane przez państwo szkody w środowisku wyrządzone przez przedsiębiorstwa prywatne i państwowe;

o

o o

63. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0260

## Nowe sposoby legalnej migracji zarobkowej

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie nowych sposobów legalnej migracji zarobkowej (2020/2010(INI))

(2022/C 15/21)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 3 ust. 2, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 79,
- uwzględniając Europejską Konwencję Ochrony Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a w szczególności art. 2 Protokołu nr 4,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 45,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r., w szczególności jej art. 13,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w szczególności zasady 5, 6, 10, 12 i 16,
- uwzględniając międzynarodowe normy pracy dotyczące migracji zarobkowej przyjęte przez Międzynarodową Konferencję Pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz Międzynarodową konwencję o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 18 grudnia 1990 r.
- uwzględniając komunikat Komisji z 13 maja 2015 r. pt. „Europejski program w zakresie migracji” (COM(2015)0240),
- uwzględniając komunikaty Komisji z 6 kwietnia 2016 r. pt. „W kierunku reformy wspólnego europejskiego systemu azylowego i zwiększenia liczby legalnych sposobów migracji do Europy” (COM(2016)0197) oraz z 12 września 2018 r. pt. „Większe możliwości legalnej migracji do Europy: niezbędny element zrównoważonej i kompleksowej polityki migracyjnej” (COM(2018)0635),
- uwzględniając komunikat Komisji z 23 września 2020 r. dotyczący nowego paktu o migracji i azylu (COM(2020)0609),
- uwzględniając plan działania i deklarację polityczną przyjęte podczas szczytu UE–Afryka w sprawie migracji, który odbył się w Valletcie w dniach 11–12 listopada 2015 r., w szczególności ich odpowiednie części dotyczące legalnej migracji i mobilności,
- uwzględniając Globalne porozumienie ONZ na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji przyjęte 10 grudnia 2018 r.,
- uwzględniając kryzysowy fundusz powierniczy UE dla Afryki,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 kwietnia 2016 r. w sprawie sytuacji na Morzu Śródziemnym i potrzeby całościowego podejścia UE do problematyki migracji <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając swój dokument roboczy z 15 stycznia 2016 r. w sprawie rozwijania odpowiednich legalnych kanałów migracji ekonomicznej <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając komunikat Komisji z 24 listopada 2020 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027” (COM(2020)0758),
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 czerwca 2020 r. w sprawie ochrony pracowników transgranicznych i sezonowych w Unii w kontekście kryzysu wywołanego COVID-19 <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1149 z 20 czerwca 2019 r. ustanawiające Europejski Urząd Pracy <sup>(4)</sup>,

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 58 z 15.2.2018, s. 9.

<sup>(2)</sup> PE573.223v01-00.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0176.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 21.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając badania Departamentu Tematycznego ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej z września 2015 r. pt. „Exploring new avenues for legislation for labour migration to the European Union” [Poszukiwanie nowych sposobów prawnego uregulowania migracji zarobkowej w Unii Europejskiej], z października 2015 r. pt. „EU cooperation with third countries in the field of migration” [Współpraca UE z państwami trzecimi w zakresie migracji] oraz badanie Biura Analiz Parlamentu Europejskiego z marca 2019 r. pt. „The cost of non-Europe in the area of legal migration” [Koszt braku działań na poziomie europejskim w obszarze legalnej migracji],
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję 29 marca 2019 r. „Ocenę adekwatności prawodawstwa UE w dziedzinie legalnej migracji” („ocena adekwatności”),
- uwzględniając badanie Wspólnego Centrum Badawczego Komisji z 23 kwietnia 2020 r. zatytułowane „Immigrant key workers: Their contribution to Europe’s COVID-19 response” [Kluczowi pracownicy migrujący: ich wkład w walkę z pandemią COVID-19 w Europie] oraz sprawozdanie techniczne z 19 maja 2020 r. zatytułowane „A vulnerable workforce: Migrant workers in the COVID-19 pandemic” [Siła robocza szczególnie podatna na zagrożenia: pracownicy migrujący w okresie pandemii COVID-19],
- uwzględniając analizy Europejskiej Sieci Migracyjnej,
- uwzględniając analizy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju,
- uwzględniając działania i sprawozdania specjalnego sprawozdawcy ONZ dotyczące praw człowieka w odniesieniu do migrantów,
- uwzględniając prace, sprawozdania i rezolucje Rady Europy,
- uwzględniając działania i sprawozdania Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji,
- uwzględniając dorobek prawny UE dotyczący migracji zarobkowej opracowany w latach 2004–2016, który reguluje warunki wjazdu i pobytu oraz prawa pracowników będących obywatelami państw trzecich i obejmuje:
- dyrektywę Rady 2009/50/WE z dnia 25 maja 2009 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji <sup>(5)</sup> (dyrektywa w sprawie niebieskiej karty),
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/98/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim <sup>(6)</sup> (dyrektywa w sprawie jednego zezwolenia),
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego <sup>(7)</sup> (dyrektywa w sprawie pracowników sezonowych),
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/66/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa <sup>(8)</sup> (dyrektywa w sprawie ICT),
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze au pair <sup>(9)</sup>,

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 155 z 18.6.2009, s. 17.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 343 z 23.12.2011, s. 1.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 375.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 157 z 27.5.2014, s. 1. Osoby przenoszone wewnątrz przedsiębiorstwa są oddelegowywane z przedsiębiorstwa mającego siedzibę poza UE do podmiotu należącego do tej samej grupy przedsiębiorstw mających siedzibę w UE.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 21.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając wniosek Komisji z 7 czerwca 2016 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu podjęcia pracy w zawodzie wymagającym wysokich umiejętności (COM(2016)0378) oraz odpowiednie stanowiska przyjęte przez Parlament Europejski i Radę w 2017 r.,
  - uwzględniając dyrektywy regulujące warunki wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich oraz prawa innych, bardziej ogólnych kategorii obywateli państw trzecich, takie jak dyrektywy w sprawie prawa do łączenia rodzin<sup>(10)</sup> i statusu obywateli państw trzecich, którzy są rezydentami długoterminowymi<sup>(11)</sup>,
  - uwzględniając dyrektywy regulujące warunki wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich, którzy nie przyjeżdżają na terytorium UE w celu podjęcia pracy, ale mają do tego prawo, takie jak dyrektywy przyznające osobom objętym ochroną międzynarodową prawo dostępu do zatrudnienia i samozatrudnienia z zastrzeżeniem uznania ich statusu lub przyznające wnioskodawcom ubiegającym się o ochronę międzynarodową dostęp do rynku pracy nie później niż dziewięć miesięcy od dnia złożenia wniosku,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0143/2021),
- A. mając na uwadze, że obecne ramy prawne Unii dotyczące legalnej migracji zarobkowej są rozproszone i obejmują dyrektywy sektorowe, które ustanawiają warunki wjazdu i pobytu dla określonych kategorii obywateli państw trzecich;
- B. mając na uwadze, że mozaika przepisów wynikających z 27 koncepcji krajowych sprawia, że Unia i jej państwa członkowskie są postrzegane jako nieatrakcyjne miejsce docelowe dla legalnej migracji;
- C. mając na uwadze, że chociaż zamiarem określonym w europejskim programie w zakresie migracji jest przyjęcie kompleksowego podejścia, od 2015 r. legalna migracja praktycznie nie stanowi elementu uwzględnianego w polityce migracyjnej UE;
- D. mając na uwadze, że nowy pakt o migracji i azylu nie zawiera żadnych konkretnych propozycji dotyczących legalnej migracji zarobkowej, mimo że legalna migracja zarobkowa jest niezbędnym elementem kompleksowej polityki migracyjnej i azylowej;
- E. mając na uwadze, że obecne ramy prawne dotyczą głównie zatrudnienia w przedsiębiorstwach wielonarodowych (dyrektywa w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa) lub w sektorach unijnych rynków pracy wymagających wysokich kwalifikacji lub wysoko opłacanych (dyrektywa w sprawie niebieskiej karty), podczas gdy tylko jedna dyrektywa odnosi się do kwestii migracji słabiej opłacanej (dyrektywa w sprawie pracowników sezonowych);
- F. mając na uwadze, że w UE występuje niedobór siły roboczej w odniesieniu do konkretnych poziomów kwalifikacji, sektorów i zawodów, w tym zawodów wymagających niskich kwalifikacji<sup>(12)</sup>; mając na uwadze, że w komunikacie Komisji z 2018 r. w sprawie poprawy legalnych sposobów migracji do Europy stwierdzono istnienie niedoborów w „zawodach wymagających kwalifikacji” i „zawodach wymagających mniej formalnych umiejętności”;
- G. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 uwypukliła naszą silną zależność od pracowników pierwszej linii oraz kluczową rolę, jaką odgrywają pracownicy migrujący w świadczeniu usług pierwszej linii w UE, gdzie ludność szybko się starzeje, a średnio 13 % kluczowych pracowników to imigranci<sup>(13)</sup>; mając na uwadze, że COVID-19 w znacznym stopniu dotknął migrantów, ich rodziny, społeczności przyjmujące i kraje pochodzenia oraz pogłębił trudności, z jakimi borykają się pracownicy migrujący i ich rodziny w całej UE, utrudniając mobilność, dostęp do rynku pracy, prawo do godnych warunków pracy oraz dostęp do opieki społecznej i zdrowotnej;

<sup>(10)</sup> Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. L 251 z 3.10.2003, s. 12).

<sup>(11)</sup> Dyrektywa Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotycząca statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. L 16 z 23.1.2004, s. 44).

<sup>(12)</sup> Departament Tematyczny C prowadzi badania nad nowymi możliwościami tworzenia przepisów dotyczących migracji zarobkowej do UE oraz nad współpracą UE z państwami trzecimi w dziedzinie migracji.

<sup>(13)</sup> F. Fasani i J. Mazza, *Immigrant Key Workers: Their Contribution to Europe's COVID-19 Response*, [Kluczowi pracownicy migrujący: ich wkład w walkę z pandemią COVID-19 w Europie], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2020 r.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

H. mając na uwadze, że Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji zacieśnia współpracę w zakresie migracji i uznaje wspólną odpowiedzialność wszystkich państw za wzajemne zaspokajanie potrzeb i rozwiązywanie problemów związanych z migracją, a także nadrzędny obowiązek poszanowania, ochrony i przestrzegania praw człowieka wszystkich migrantów, niezależnie od ich statusu migracyjnego, przy jednoczesnym wspieraniu bezpieczeństwa i dobrobytu wszystkich społeczności;

1. wychodzi z założenia, że migracja jest zjawiskiem normalnym i że ludzie stale się przemieszczają; uznaje wkład obywateli państw trzecich w nasze społeczeństwa, gospodarkę i kulturę oraz podkreśla, że należy zarządzać migracją w sposób uporządkowany, bezpieczny i systematyczny; uważa, że aby ustanowić nowe możliwości legalnej migracji zarobkowej, UE powinna wyznaczyć sobie ambitne i przyszłościowe cele, a jednocześnie skutecznie wykorzystywać i udoskonalać istniejące ramy prawne i polityczne;

### **Obecne ramy prawne UE**

2. zauważa, że w art. 79 TFUE przewidziano zarządzanie legalną migracją na szczeblu Unii i zobowiązano państwa członkowskie do rozwijania wspólnej polityki imigracyjnej, w tym wspólnych zasad dotyczących warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich oraz definicji praw, jakie przysługują im podczas legalnego pobytu w Unii, w tym warunków korzystania ze swobody przemieszczania się i pobytu w innych państwach członkowskich; uznaje, że w art. 79 ust. 5 TFUE zastrzeżono prawo państw członkowskich do ustalania wielkości napływu obywateli państw trzecich przybywających na ich terytorium w poszukiwaniu pracy;

3. podkreśla pozytywny wpływ ram UE na legalną migrację zarobkową, stwierdzony przez Komisję w ocenie adekwatności; zauważa, że istnieje pewien stopień harmonizacji warunków, procedur i praw oraz większa pewność prawa dla obywateli państw trzecich, pracodawców oraz administracji lokalnych, regionalnych i krajowych; zauważa ponadto korzyści płynące z tej harmonizacji dla konkurencji na rynkach pracy UE;

4. podkreśla, że podejście UE do legalnej migracji zarobkowej nie wyklucza automatycznie potrzeby tworzenia krajowych ram prawnych; przypomina jednak, że istniejące unijne ramy regulujące legalną migrację do Unii są rozproszone, skupiają się na konkretnych kategoriach pracowników, przede wszystkim pracowników zatrudnionych w sektorach wysokich płac, nie traktują tych kategorii pracowników w taki sam sposób, również z powodu istnienia różnych poziomów praw, i pozwalają na istnienie równoległych krajowych ram prawnych; podkreśla, że obecna asymetryczna mozaika przepisów krajowych i unijnych odzwierciedla różnice między krajowymi rynkami pracy, ale sprawia, że te krajowe ramy prawne konkurują między sobą i konkurują z ramami unijnymi, co z kolei wiąże się z procedurami biurokratycznymi zarówno dla potencjalnych pracowników, jak i pracodawców;

5. uważa, że takie podejście służy jedynie zaspokojeniu krótkoterminowych potrzeb i nie jest zgodne z celem Unii, jakim jest kompleksowe podejście do polityki migracyjnej; jest zdania, że dobrze zaprojektowana i właściwie zarządzana legalna migracja zarobkowa może być źródłem dobrobytu, innowacji i wzrostu zarówno dla krajów wysyłających, jak i przyjmujących;

6. podkreśla, że w ramach oceny adekwatności Komisja doszła do podobnych wniosków i wskazała na konieczność usunięcia niespójności, luk i niedociągnięć za pomocą szeregu środków, w tym środków legislacyjnych; zauważa ponadto korzystne skutki nowych sposobów legalnej migracji zarobkowej dla ograniczania nielegalnej migracji, która jest niebezpieczna dla obywateli państw trzecich poszukujących zatrudnienia w Unii i może mieć negatywny wpływ na rynki pracy państw członkowskich;

7. jest świadomy faktu, że obecne unijne ramy regulujące legalną migrację opracowano częściowo, by zapobiegać wyzyskowi pracowników w pracy i chronić prawa pracowników będących obywatelami państw trzecich; zauważa jednak, że istniejące dyrektywy wywarły jedynie ograniczony wpływ na zapobieganie wyzyskowi pracowników oraz że pracownicy migrujący nadal doświadczają nierównego traktowania i wyzysku; wzywa Unię do podjęcia wspólnych działań w celu rozwiązania problemu takiego nierównego traktowania i wyzysku; uznaje stosowanie pozwoleń ograniczonych w czasie w przypadkach wyzysku za dobrą praktykę, która powinna być promowana w całej Unii; podkreśla potrzebę podjęcia środków służących poprawie dostępności i skuteczności monitorowania miejsca pracy; podkreśla, że należy wprowadzić skuteczne mechanizmy składania skarg w celu ochrony wszystkich pracowników migrujących przed wyzyskiem, zgodnie z dyrektywą w sprawie kar wobec pracodawców<sup>(14)</sup> z 2009 r., która powinna w szczególności zagwarantować skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości i dochodzenia roszczeń, zapewniając tym samym równe warunki działania;

<sup>(14)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidująca minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz.U. L 168 z 30.6.2009, s. 24).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

### **Przyjęcie uproszczonego podejścia**

8. zwraca uwagę, że obecne ramy prawne i rozbieżne wdrażanie obowiązujących dyrektyw przez państwa członkowskie doprowadziły do wielu niespójności w odniesieniu do obywateli państw trzecich w zakresie równego traktowania, warunków wjazdu i ponownego wjazdu, zezwoleń na pracę, statusu pobytu, mobilności wewnątrz UE, systemów zabezpieczenia społecznego, uznawania kwalifikacji i łączenia rodzin; zauważa, że te niespójności mogą utrudniać integrację; podkreśla ponadto, że niespójności te stwarzają również utrudnienia dla przedsiębiorstw, które zatrudniają obywateli państw trzecich<sup>(15)</sup> oraz dla władz lokalnych, które zapewniają usługi integracyjne; wzywa do rozpowszechniania na szczeblu krajowym informacji istotnych dla przedsiębiorstw;

9. podkreśla wartość dodaną posiadania kompleksowych unijnych ram prawnych w dziedzinie legalnej migracji jako części całościowego podejścia do migracji, ponieważ stwarzają one możliwości za pośrednictwem legalnych i bezpiecznych kanałów dla migracji związanej z pracą, polepszają dostęp obywateli państw trzecich do unijnego rynku pracy, sprzyjają bardziej uporządkowanej migracji, przyciągają pracowników, studentów i przedsiębiorstwa, których potrzebują rynki pracy UE i krajowe, przyczyniają się do osłabienia modelu działalności przestępczej przemytników i handlarzy ludźmi, zapewniają traktowanie pracowników będących obywatelami państw trzecich zgodnie z prawami podstawowymi, poprawiają dostęp do godnych warunków pracy i sprzyjają integracji kobiet i mężczyzn na równych zasadach; uważa, że takie całościowe podejście przynosi korzyści pracownikom będącym obywatelami państw trzecich i ich rodzinom, społecznościom przyjmującym i krajom pochodzenia;

10. podkreśla, że lepsze i bardziej spójne wdrażanie obecnych ram prawnych, lepsze egzekwowanie praw określonych w obowiązujących dyrektywach oraz lepsze rozpowszechnianie informacji o obowiązujących procedurach to pierwsze praktyczne działania, które należy podjąć;

11. zaleca uproszczenie i harmonizację ram prawnych poprzez ujednoczenie przepisów obowiązujących dyrektyw w sprawie legalnej migracji dotyczących procedur składania wniosków, podstaw przyjęcia i odmowy przyjęcia, gwarancji proceduralnych, równego traktowania, dostępu do rynku pracy, w tym prawa do zmiany pracodawcy, łączenia rodzin zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz mobilności wewnątrz UE;

12. z zadowoleniem przyjmuje planowany przez Komisję przegląd dyrektywy w sprawie jednego zezwolenia; sugeruje, aby rozszerzyć zakres i stosowanie dyrektywy w celu objęcia nią szerszej pojętej kategorii pracowników; z zadowoleniem przyjmuje również planowany przez Komisję Europejską przegląd dyrektywy w sprawie rezydentów długoterminowych, który stanowi okazję do zwiększenia mobilności oraz uproszczenia i zharmonizowania procedur; oczekuje na kolejne sprawozdanie Komisji z wykonania dotyczące dyrektywy w sprawie pracowników sezonowych, w którym należy szczególnie przeanalizować przepisy o statusie rezydentów, równym traktowaniu i maksymalnym okresie pobytu; wzywa Komisję do rozważenia zmian ustawodawczych we wspomnianej dyrektywie po przeprowadzeniu oceny; wzywa Komisję do zaproponowania odpowiednich działań ustawodawczych w celu poprawy istniejących dyrektyw poprzez dostosowanie ich do najbardziej korzystnych przepisów;

### **Poprawa mobilności wewnątrz UE**

13. podkreśla fakt, że wewnątrzunijna mobilność obywateli państw trzecich jest kluczowym elementem polityki UE w obszarze legalnej migracji, ponieważ zapewnia ona wyraźną wartość dodaną, której nie można osiągnąć na szczeblu państw członkowskich; przypomina, że swobodny przepływ pracowników przyczynia się do dopasowywania popytu i podaży na rynkach pracy UE, a w czasach kryzysu może również przyczynić się do dostosowań na rynku pracy i ogólnego wzrostu gospodarczego;

14. wzywa państwa członkowskie do poprawy koordynacji między organami krajowymi w odniesieniu do systemów wewnątrzunijnej mobilności obywateli państw trzecich; podkreśla, że konieczne jest ułatwianie gromadzenia danych, statystyk i dowodów, wymiany informacji i współpracy między organami krajowymi w celu poprawy efektywności i skuteczności dorobku prawnego, a także jak najpełniejsze wykorzystywanie wartości dodanej UE;

---

<sup>(15)</sup> Podczas oceny adekwatności stwierdzono, że w następujących głównych obszarach występuje najwięcej problemów z wewnętrzną spójnością: procedury składania wniosków, warunki przyjmowania i pobytu (w tym powody odrzucenia i wycofania), warunki równego traktowania, mobilność wewnątrz UE i łączenie rodzin.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

15. podkreśla, że bardziej zharmonizowane i elastyczne przepisy ułatwiające mobilność wewnątrz UE stanowiłyby zachętę dla obywateli państw trzecich, byłyby pozytywnym środkiem dla pracodawców i pomogłyby państwom członkowskim zapełniać luki na ich rynkach pracy i napędzać gospodarkę; podkreśla ponadto, że zwiększona mobilność wewnątrzunijna dałaby obywatelom państw trzecich przebywającym w UE lepsze perspektywy integracji;

16. zauważa, że w niedawno przyjętych dyrektywach w sprawie studentów i naukowców oraz pracowników przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstw przyznano obywatelom państw trzecich bardziej rozległe prawa do mobilności niż w przyjętych wcześniej dyrektywach w sprawie legalnej migracji, takich jak pierwotna dyrektywa w sprawie niebieskiej karty i dyrektywa w sprawie rezydentów długoterminowych;

17. zaleca, aby pierwszym krokiem w kierunku uproszczenia było wzmocnienie praw do mobilności wewnątrz UE we wszystkich istniejących dyrektywach w sprawie legalnej migracji; ponownie stwierdza, że Komisja powinna zaproponować odpowiednie działania ustawodawcze;

### ***Tworzenie puli talentów***

18. podkreśla potrzebę posiadania nowych narzędzi, które pomogą dopasowywać pracodawców do potencjalnych pracowników, rozwiązywać problem niedoborów na rynku pracy oraz ułatwiać uznawanie formalnych kwalifikacji uzyskanych w państwie trzecim i umiejętności na poziomie Unii; podkreśla fakt, że pracodawcy i obywatele państw trzecich muszą otrzymywać lepsze informacje na temat legalnej migracji do UE oraz że należy zintensyfikować zorganizowany i znaczący dialog z odpowiednimi państwami trzecimi na temat legalnej migracji;

19. w związku z tym zaleca utworzenie unijnej platformy gromadzenia i dopasowywania talentów, która miałaby służyć jako punkt kompleksowej obsługi dla pracowników będących obywatelami państw trzecich, pracodawców UE i administracji krajowych; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji dotyczący dalszej analizy rozwoju unijnej puli talentów; zaleca, aby obejmowała ona wszystkie sektory zatrudnienia pracowników o niskich, średnich i wysokich kwalifikacjach oraz pracowników najemnych i samozatrudnionych, w tym w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz przedsiębiorstwach typu start-up; zauważa, że zaangażowanie publicznych służb zatrudnienia, także na szczeblu lokalnym, w taką platformę zarówno w UE, jak i w państwach pochodzenia, mogłoby przyczynić się do poprawy partnerstw i budowy zaufania między państwami członkowskimi a państwami trzecimi, stworzyć klimat dla inwestycji, a także przyczynić się do lepszego reagowania na potrzeby w zakresie zatrudnienia lub niedobory na rynku pracy; zaleca ułatwienie udziału państw trzecich w takiej puli talentów, na przykład za pośrednictwem internetu lub przedstawicielstw dyplomatycznych UE i państw członkowskich;

20. podkreśla, że taka unijna pula talentów mogłaby służyć jako ważne nowe narzędzie dopasowywania podaży umiejętności do krajowych rynków pracy i zarządzania nimi oraz że UE mogłaby odgrywać ważną rolę w tworzeniu, monitorowaniu i nadzorowaniu takiego narzędzia, w tym poprzez finansowanie i dzielenie się wiedzą; zaleca, by platforma była wykorzystywana do wyjaśniania i lepszego wzajemnego dostosowywania wymogów dotyczących nauczania i szkolenia przez uczestniczące państwa członkowskie i państwa trzecie; uważa, że zharmonizowane na szczeblu UE ramy składania wniosków oparte na tej unijnej puli talentów pomogłyby ograniczyć biurokrację na szczeblu państw członkowskich; sądzi, że UE może odegrać ważną rolę w przeprowadzaniu wstępnej kontroli kwalifikacji, poziomu znajomości języków i umiejętności kandydatów; podkreśla znaczenie ukierunkowanego rozpowszechniania informacji dla promowania puli talentów i platformy dopasowywania w państwach trzecich i w uczestniczących państwach członkowskich;

21. zaleca, aby we wszystkich państwach członkowskich ułatwić, przyspieszyć oraz uczynić bardziej sprawiedliwymi i sprawniejszymi ocenę, wzajemne uznawanie i poświadczanie dyplomów, świadectw i innych kwalifikacji zawodowych, w tym nabycie umiejętności drogą formalną i pozaformalną w państwach trzecich, dzięki stosowaniu procedur przyspieszonych i ułatwianiu dostępu do informacji; uważa, że zwiększyłyby to mobilność wewnątrz UE; podkreśla, że europejskie ramy kwalifikacji stanowią dobrą podstawę do powiązania systemów kwalifikacji państw trzecich ze wspólnymi unijnymi ramami odniesienia;

22. nalega, aby państwa członkowskie niezwłocznie wprowadziły mechanizmy i ustalenia dotyczące walidacji doświadczenia zawodowego oraz uczenia się pozaformalnego i nieformalnego zgodnie z zaleceniem Rady z 2012 r.<sup>(16)</sup>; podkreśla, że władze krajowe muszą wymieniać się dobrymi praktykami; kładzie nacisk na znaczenie zaangażowania odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, partnerów społecznych i sieci diaspor oraz samych pracowników będących obywatelami państw trzecich, a także organów lokalnych i organizacji międzynarodowych (zwłaszcza Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM), Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) i Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)) w dyskusje dotyczące definicji umiejętności, które powinny obejmować szkolenia w miejscu pracy, kwalifikacje nieformalne i doświadczenie zawodowe;

<sup>(16)</sup> Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

### **Zacieśnienie stosunków z państwami trzecimi oraz rozszerzenie możliwości legalnej migracji**

23. podkreśla, że w kontekście starzenia się społeczeństwa UE i zmniejszania się liczby pracowników programy mobilności pracowników mogą ożywić unijne rynki pracy i przyczynić się do wzrostu gospodarczego;

24. popiera globalną i regionalną współpracę w zakresie migracji jako jeden ze sposobów zwiększenia dostępności i elastyczności ścieżek legalnej migracji; wyraża nadal przekonanie, że zwiększenie liczby właściwych legalnych kanałów migracji przyczyniłoby się do ograniczenia nielegalnej migracji, osłabiło model biznesowy przemytników, ograniczyło handel ludźmi i wyzysk pracowników, zwiększyło równe szanse dla wszystkich pracowników oraz zapewniło legalne możliwości dla osób planujących migrację do Unii; wzywa w związku z tym Komisję do objęcia regulacjami wszystkich agencji pośrednictwa pracy, w miarę możliwości za pośrednictwem Europejskiego Urzędu ds. Pracy;

25. uważa, że szerszy dialog na temat migracji, na przykład poprzez regularne szczyty między UE a wieloma państwami trzecimi, mógłby ułatwić zaspokojenie potrzeb rynków pracy UE i rozwój zrównoważonych partnerstw, w tym z inicjatywy przedsiębiorstw i społeczeństwa obywatelskiego, mogących pomóc w przygotowaniu się do integracji obywateli państw trzecich na rynku pracy w kraju docelowym i przyczynić się do trwałego transferu nabytych umiejętności między krajami pochodzenia i docelowymi; podkreśla, że inspirację można znaleźć w obowiązujących umowach opartych na umiejętnościach dotyczących rozwoju partnerstw talentów, które umożliwiają krajowi docelowemu bezpośrednie zaangażowanie się w kształtowanie zestawów umiejętności obywateli państw trzecich potencjalnie zainteresowanych migracją do UE, w tym poprzez tworzenie placówek szkoleniowych i programów szkoleniowych dla państw trzecich, oraz zajęcie się potrzebą przejrzystości partnerstw z państwami trzecimi, również dzięki zaangażowaniu partnerów społecznych;

26. podkreśla ważną rolę przekazów pieniężnych i korzyści, jakie bezpieczna, legalna i uporządkowana migracja przynosi państwom wysyłającym i przyjmującym; popiera wysiłki na rzecz rozwiązania kwestii „drenażu mózgów” i „pozyskiwania mózgów” poprzez dalsze rozwijanie instrumentów umożliwiających migrację cyrkulacyjną; wzywa w związku z tym Komisję do przeanalizowania korzyści i wad istniejących modeli stosowanych przez inne kraje, takich jak system punktowy i modele oparte na wyrażaniu zainteresowania; zaleca, aby w celu ułatwienia migracji cyrkulacyjnej wprowadzić preferowaną mobilność i dostęp do odnawialnych zezwoleń, prawo do ponownego wjazdu oraz wydłużyć dozwolony okres nieobecności dla obywateli państw trzecich, aby umożliwić im powrót do swoich krajów pochodzenia;

### **Opracowanie ram prawnych UE**

27. przypomina, że UE pozostaje w tyle w światowym wyścigu o talenty; zauważa, że jedynym wnioskiem dotyczącym legalnej migracji zarobkowej przedstawionym przez Komisję w poprzednim składzie był przegląd dyrektywy w sprawie niebieskiej karty; nadal angażuje się w dążenia do starannego i solidnego przeglądu dyrektywy w sprawie niebieskiej karty w celu wniesienia wartości dodanej z punktu widzenia harmonizacji, uznawania umiejętności, uproszczenia procedur i poprawy mobilności wewnątrz UE;

28. podkreśla potrzebę usystematyzowanego dialogu i konsultacji z zainteresowanymi stronami, w tym z odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, partnerami społecznymi i sieciami diaspory, samymi pracownikami obywateli państw trzecich oraz organami lokalnymi i organizacjami międzynarodowymi (w szczególności IOM, MOP i OECD), przy rozważaniu przyszłego rozwoju ram prawnych UE;

29. jest zdania, że polityka UE i polityki krajowe w zakresie legalnej migracji powinny skupić się na reagowaniu na niedobory siły roboczej; w tym celu wzywa Komisję do przeprowadzenia analizy nieefektywności testów rynku pracy i programów migracji zarobkowej, które nie odpowiadają rzeczywistym potrzebom rynku pracy; zaleca, aby Unia opracowała swoje ramy prawne w celu objęcia nimi w szerszym zakresie obywateli państw trzecich poszukujących pracy w zawodach wymagających niskich lub średnich kwalifikacji<sup>(17)</sup>;

<sup>(17)</sup> zob. np. Europejska Sieć Migracyjna, Determining labour shortages and the need for labour migration from third countries in the EU [Określanie niedoborów siły roboczej i zapotrzebowania na migrację zarobkową z państw trzecich w UE], Komisja Europejska, Bruksela, 2015;



Czwartek, 20 maja 2021 r.

30. zauważa w tym kontekście, że obywatele państw trzecich są często zatrudniani w sektorze opieki domowej<sup>(18)</sup>; zauważa, że jest to sektor, w którym większość pracowników to kobiety; zwraca się do UE i jej państw członkowskich o ratyfikowanie konwencji MOP nr 189 dotyczącej pracowników domowych i zapewnienie pełnego stosowania norm zatrudnienia; wzywa ponadto Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego w tej dziedzinie;

31. wzywa Komisję do opracowania ogólnounijnego programu w celu przyciągnięcia i ułatwienia transgranicznej działalności osób samozatrudnionych, przedsiębiorców i przedsiębiorstw typu start-up – z myślą o zwiększeniu innowacyjności – oraz młodszych obywateli państw trzecich nieposiadających formalnych kwalifikacji, na przykład dzięki wizom dla osób poszukujących pracy i wizom dla celów szkoleniowych, z uwzględnieniem usług platformy Europass zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/646<sup>(19)</sup>;

32. przyznaje, że dyrektywy sektorowe nie stanowią panaceum ani na potrzeby rynku pracy UE, ani ogólniej na kwestię legalnej migracji, a większość państw członkowskich ma krajowe systemy przyciągania migrantów zarobkowych; uważa, że w perspektywie średnioterminowej UE musi odejść od podejścia sektorowego i przyjąć kodeks imigracyjny określający ogólne zasady dotyczące wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich poszukujących zatrudnienia w Unii oraz harmonizujący prawa przysługujące takim obywatelom i ich rodzinom;

33. zwraca uwagę, że taki nadrzędny instrument legislacyjny rozwiązałby problem obecnej mozaiki procedur, usunął rozbieżne wymogi ustanowione w państwach członkowskich i zapewnił niezbędne uproszczenie i harmonizację przepisów, nie dyskryminując żadnego sektora zatrudnienia ani żadnego rodzaju pracowników; uważa ponadto, że taki instrument ułatwiłby współpracę między państwami członkowskimi oraz między UE a państwami trzecimi;

o

o o

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

---

<sup>(18)</sup> zob. również: EPRS, *The cost of non-Europa in the area of legal migration* [Koszt braku działań na poziomie europejskim w obszarze legalnej migracji], Parlament Europejski, Bruksela, 2019, s. 21–22.

<sup>(19)</sup> Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/646 z dnia 18 kwietnia 2018 r. w sprawie wspólnych ram mających na celu świadczenie lepszej jakości usług w zakresie umiejętności i kwalifikacji (Europass) (Dz.U. L 112 z 2.5.2018, s. 42).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0261

## **Cyfrowa przyszłość Europy: jednolity rynek cyfrowy i wykorzystywanie AI z korzyścią dla europejskich konsumentów**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy: usunięcie barier w funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego i lepsze wykorzystywanie AI z korzyścią dla europejskich konsumentów (2020/2216(INI))**

(2022/C 15/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. pt. „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” (COM(2020)0067),
- uwzględniając białą księgę Komisji Europejskiej z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie sztucznej inteligencji – Europejskie podejście do doskonałości i zaufania (COM(2020)0065),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. na temat wpływu sztucznej inteligencji, internetu rzeczy i robotyki na bezpieczeństwo i odpowiedzialność (COM(2020)0064),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 marca 2020 r. w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku (COM(2020)0093),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 10 marca 2020 r. pt. „Długofalowy plan działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku” (COM(2020)0094),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 13 listopada 2020 r. pt. „Nowy program na rzecz konsumentów – Poprawa odporności konsumentów na potrzeby trwałej odbudowy” (COM(2020)0696),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 25 kwietnia 2018 r. pt. „Sztuczna inteligencja dla Europy” (COM(2018)0237),
- uwzględniając dokument roboczy pt. „Kształtowanie transformacji cyfrowej w Europie” z lutego 2020 r. sporządzony przez McKinsey & Company dla Komisji <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając sprawozdania na temat indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) z 2020 r. oraz wyniki specjalnego badania Eurobarometru „Attitudes towards the impact of digitalisation on daily lives” [Postawy wobec wpływu cyfryzacji na życie codzienne] <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie kształtowania cyfrowej przyszłości Europy,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. zatytułowany „Europejska strategia w zakresie danych” (COM(2020)0066),
- uwzględniając dyrektywę 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów <sup>(4)</sup>,

<sup>(1)</sup> [https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc\\_id=64962](https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=64962)

<sup>(2)</sup> <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2228>

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 178 z 17.7.2000, s. 1.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 11 z 15.1.2002, s. 4.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- uwzględniając dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej) <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającą dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającą dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającą dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 stycznia 2016 r. w sprawie „W kierunku aktu o jednolitym rynku cyfrowym” <sup>(10)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/302 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie nieuzasadnionego blokowania geograficznego oraz innych form dyskryminacji klientów ze względu na przynależność państwową, miejsce zamieszkania lub miejsce prowadzenia działalności na rynku wewnętrznym oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (WE) nr 2006/2004 oraz (UE) 2017/2394 i dyrektywy 2009/22/WE <sup>(11)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 <sup>(12)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającą dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta <sup>(13)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług <sup>(14)</sup>,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE <sup>(15)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego <sup>(16)</sup>,

<sup>(5)</sup> Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

<sup>(6)</sup> Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 22.

<sup>(7)</sup> Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36.

<sup>(8)</sup> Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

<sup>(10)</sup> Dz.U. C 11 z 12.1.2018, s. 55.

<sup>(11)</sup> Dz.U. L 60 I z 2.3.2018, s. 1.

<sup>(12)</sup> Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1.

<sup>(13)</sup> Dz.U. L 328 z 18.12.2019, s. 7.

<sup>(14)</sup> Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70.

<sup>(15)</sup> Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92.

<sup>(16)</sup> Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57.

**Czwartek, 20 maja 2021 r.**

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie zautomatyzowanych procesów decyzyjnych – zagwarantowanie ochrony konsumenta oraz swobodnego przepływu towarów i usług <sup>(17)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2020 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie aktu prawnego o usługach cyfrowych: poprawa funkcjonowania jednolitego rynku <sup>(18)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2020 r. w sprawie praw własności intelektualnej w dziedzinie rozwoju technologii sztucznej inteligencji <sup>(19)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2020 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie ram aspektów etycznych sztucznej inteligencji, robotyki i powiązanych z nimi technologii <sup>(20)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2020 r. z zaleceniami dla Komisji w sprawie systemu odpowiedzialności cywilnej za sztuczną inteligencję <sup>(21)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie wzmocnienia jednolitego rynku: przyszłość swobodnego przepływu usług <sup>(22)</sup>,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Handlu Międzynarodowego, Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Prawną, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A9-0149/2021),
- A. mając na uwadze, że na jednolitym rynku cyfrowym nadal istnieją bariery, które należy usunąć, aby wykorzystać w pełni jego potencjał, a także mając na uwadze, że wspólne podejście UE ma zasadnicze znaczenie dla sukcesu tego rynku;
- B. mając na uwadze, że cyfryzacja może mieć znaczną wartość dla jednolitego rynku jako całości i jest ważna zarówno dla europejskich konsumentów, jak i dla tradycyjnych i nietradycyjnych sektorów, a ponadto może zapewnić przewagę konkurencyjną na rynku globalnym;
- C. mając na uwadze, że jednolity rynek cyfrowy stwarza różne wyzwania dla rynków tradycyjnych i że należy przestrzegać zasady, zgodnie z którą to, co jest nielegalne poza internetem, jest nielegalne w internecie;
- D. mając na uwadze, że AI podlega już w pewnym stopniu obowiązującym wymogom prawnym;
- E. mając na uwadze, że należy budować zaufanie publiczne do AI dzięki domyślnemu uwzględnianiu pełnego poszanowania praw podstawowych, ochrony konsumentów, ochrony danych i bezpieczeństwa oraz wspieraniu innowacji w Europie;
- F. mając na uwadze, że w białej księdze w sprawie sztucznej inteligencji uznano rolnictwo za jeden z sektorów, w których AI może zwiększyć wydajność, a jednym z ogólnych celów przyszłej wspólnej polityki rolnej (WPR) jest promowanie inteligentnego rolnictwa; mając na uwadze, że badania i prace nad AI w obszarze rolnictwa i hodowli zwierząt mogą zwiększyć atrakcyjność tego sektora dla młodszych osób i poprawić wydajność rolnictwa na obszarach z ograniczeniami naturalnymi, a także dobrostan zwierząt i produktywność; mając na uwadze, że strategię „Od pola do stołu” oraz strategię na rzecz bioróżnorodności wprowadzono, aby ułatwić rolnikom wysokiej jakości uprawy oraz ograniczyć utratę składników odżywczych oraz stosowanie pestycydów i nawozów do 2030 r.;
- G. mając na uwadze, że transformacja cyfrowa wymaga większych inwestycji w kluczowe czynniki sprzyjające gospodarce cyfrowej oraz koordynacji z polityką w dziedzinie transformacji ekologicznej;

<sup>(17)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0032.

<sup>(18)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0272.

<sup>(19)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0277.

<sup>(20)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0275.

<sup>(21)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0276.

<sup>(22)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2021)0007.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

- H. mając na uwadze, że AI przynosi wiele korzyści, ale wiąże się również z pewnymi zagrożeniami;
- I. mając na uwadze, że na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i europejskiej konwencji praw człowieka państwa członkowskie i instytucje Unii muszą dopilnować, aby nadmiernie nie ograniczano praw jednostki do prywatności, ochrony danych, swobody wyrażania poglądów i wolności zgromadzeń, niedyskryminacji, godności i innych praw podstawowych przez stosowanie nowych i powstających technologii;
- J. mając na uwadze, że stosowanie AI stwarza też zagrożenia oraz budzi obawy co do aspektów etycznych, zakresu i przejrzystości gromadzenia, wykorzystywania i rozpowszechniania danych osobowych;

### **Część 1: usuwanie barier w funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego**

1. jest zdania, że polityka cyfrowa UE powinna tworzyć i wspierać najważniejsze podstawy, które umożliwią europejskiemu sektorowi publicznemu i prywatnemu odgrywanie roli światowego lidera w dziedzinie godnych zaufania i ukierunkowanych na człowieka innowacji cyfrowych; uważa, że jednolity rynek cyfrowy jest jedną z takich podstaw i że należy zapewnić wykorzystanie pełnego potencjału nowych technologii dzięki usunięciu nieuzasadnionych barier krajowych, zapewnieniu konsumentom i przedsiębiorstwom pewności prawa, a obywatelom europejskim – korzyści oraz wzmocnieniu konkurencji; uważa, że lepiej zorganizowane i wspólne podejście europejskie do integracji i harmonizacji rynku może przyczynić się do osiągnięcia tego celu; jest zdania, że w tym celu potrzebne są dalsze działania zarówno na szczeblu państw członkowskich, jak i UE;
2. podkreśla, jak ważny jest w pełni funkcjonujący jednolity rynek cyfrowy, przynoszący korzyści konsumentom i przedsiębiorstwom; wnioskuje o wsparcie MŚP w transformacji cyfrowej oraz oczekuje, że Komisja wprowadzi oceny adekwatności dla MŚP, zanim zaproponuje nowe przepisy;
3. uważa, że podejście UE do cyfryzacji musi być w pełni zgodne z prawami podstawowymi, ochroną konsumentów, zasadami neutralności technologicznej, neutralności sieci i ochrony danych, inkluzywnością i niedyskryminacją;
4. uważa, że cyfryzacja i takie nowe technologie jak AI mogą przyczynić się do osiągnięcia celów strategii przemysłowej UE i Zielonego Ładu oraz do przewyższenia niektórych trudności w związku z COVID-19; uważa ponadto, że wzajemnie wzmocniające się podejście polityczne do Zielonego Ładu, strategii przemysłowej i cyfryzacji mogłoby umożliwić realizację określonych w nich celów oraz zapewnić UE wiodącą pozycję w dziedzinie technologii; zwraca uwagę, że takie rozwiązania cyfrowe jak telepraca i aplikacje wykorzystujące AI mogą wspierać udział osób z niepełnosprawnościami w jednolitym rynku cyfrowym; uważa, że kryzys związany z COVID-19 jest też okazją do przyspieszenia cyfryzacji oraz że transformacja cyfrowa musi służyć ogólnemu interesowi publicznemu; uważa, że transformacja cyfrowa może ułatwić zaspokojenie potrzeb regionów miejskich, wiejskich i odizolowanych w UE;
5. zwraca uwagę, że nowe technologie mogą pomóc w przechodzeniu na zrównoważoną gospodarkę o obiegu zamkniętym, ponieważ ułatwiają wprowadzanie modeli biznesowych o obiegu zamkniętym, promują efektywność energetyczną systemów przetwarzania i przechowywania danych oraz umożliwiają bardziej zrównoważone łańcuchy wartości i optymalizację wykorzystania zasobów;
6. wzywa Komisję, by promowała i wspierała wykorzystanie i rozwój zrównoważonej technologii przy urzeczywistnianiu Zielonego Ładu, w tym za pośrednictwem oceny wpływu wymiany danych na środowisko oraz infrastruktury niezbędnej do zapewnienia zrównoważonego wprowadzania technologii cyfrowych;
7. podkreśla, że możliwość dzielenia się niezbędnymi i jasno określonymi zbiorami danych oraz uzyskania do nich dostęp będzie miała kluczowe znaczenie dla uwolnienia potencjału Zielonego Ładu; wzywa Komisję do oceny, które zbiory danych są niezbędne do osiągnięcia tego celu;
8. uważa, że należy wyeliminować praktyki osłabiające prawa konsumentów, ochronę danych i prawa pracownicze;
9. podkreśla, że Komisja powinna przyjąć wyważone i zachowujące aktualność, oparte na dowodach i zasadzie pomocniczości podejście do prawodawstwa, przyczyniające się do powstania jednolitego rynku cyfrowego, który zapewni świadczenie usług publicznych, będzie konkurencyjny, sprawiedliwy, dostępny, neutralny pod względem technologicznym, sprzyjający innowacjom, przyjazny dla konsumentów, ukierunkowany na człowieka i godny zaufania, a ponadto będzie wspierał bezpieczne i oparte na danych społeczeństwo i gospodarkę;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

10. podkreśla, że opodatkowanie gospodarki cyfrowej i gospodarki tradycyjnej powinno podlegać równym warunkom dzięki wspólnej koncepcji miejsca tworzenia wartości;

11. zauważa, że w stosownych przypadkach MŚP i inne podmioty gospodarcze mogłyby skorzystać na takich modelach jak otwarte oprogramowanie, w zależności od różnych sytuacji lub kontekstu, z uwzględnieniem potencjalnych korzyści, cyberbezpieczeństwa, prywatności i ochrony danych oraz bez uszczerbku dla mających zastosowanie przepisów; uważa, że może się to przyczynić do europejskiej autonomii strategicznej w dziedzinie technologii cyfrowych;

12. wzywa Komisję, by w przyszłych wnioskach ustawodawczych przestrzegała zasad przewodnich, unikała fragmentacji jednolitego rynku cyfrowego, usuwała wszelkie nieuzasadnione bariery i zbędne wymogi administracyjne, wspierała innowacyjność, zwłaszcza MŚP, oraz stosowała odpowiednie zachęty, które zapewniają równe warunki działania i równy dostęp do możliwości inwestycyjnych;

13. zwraca się do Komisji, by zapewniła skuteczne egzekwowanie obecnych i wszelkich nowych wymogów prawnych; uważa, że egzekwowanie prawa musi być skuteczne ponad granicami i sektorami oraz że wymaga ściślejszej współpracy między organami oraz należytego uwzględniania wiedzy fachowej i odpowiednich kompetencji poszczególnych organów; uważa, że Komisja powinna określić wytyczne, aby zapewnić koordynację w przypadku wszelkich nowych wymogów regulacyjnych dotyczących AI lub pokrewnych dziedzin;

14. wzywa Komisję, by jej celem było zarówno przyjazne dla konsumentów środowisko regulacyjne sprzyjające innowacjom, jak i większe finansowe i instytucjonalne wsparcie europejskiej gospodarki cyfrowej w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami, za pośrednictwem takich środków jak: inwestycje w kształcenie, badania i rozwój, wspieranie innowacji w Europie, zapewnienie szerszego dostępu do łatwych do odczytu, interoperacyjnych i wysokiej jakości danych przemysłowych i publicznych, rozwój infrastruktury cyfrowej, zwiększenie ogólnego poziomu umiejętności cyfrowych społeczeństwa, promowanie wiodącej pozycji środowiska biznesowego w dziedzinie technologii oraz tworzenie proporcjonalnego i zharmonizowanego otoczenia regulacyjnego;

15. uważa, że inteligentne zamówienia publiczne, takie jak na europejskiej platformie GovTech, mogą odegrać ważną rolę w rozwoju cyfrowym w całej UE;

16. uważa, że konieczne są znaczne inwestycje i wspólne działania na płaszczyźnie publiczno-prywatnej w dziedzinie AI i innych kluczowych nowych technologii; opowiada się za wykorzystywaniem unijnych programów finansowania do wspierania cyfryzacji naszego społeczeństwa i przemysłu, pod warunkiem że odbywa się to zgodnie z zasadami skuteczności, przejrzystości i inkluzyjności; wzywa do skoordynowanego wdrażania poszczególnych funduszy, aby zapewnić jak największą synergię między programami; proponuje strategiczne uszeregowanie funduszy, aby stworzyć niezbędną infrastrukturę cyfrową; apeluje, aby NextGenerationEU, a także finansowanie publiczne i prywatne przyczyniały się do wzrostu inwestycji, aby odzwierciedlić ambitny cel UE, jakim jest odgrywanie roli światowego lidera technologicznego, rozwój badań i wiedzy w dziedzinie technologii oraz wykorzystanie wszystkich zalet cyfryzacji z korzyścią dla całego społeczeństwa;

17. uważa, że AI jest szczególnym wyzwaniem dla MŚP oraz że niepotrzebne skomplikowane wymogi regulacyjne mogą niewspółmiernie wpłynąć na ich konkurencyjność; zwraca uwagę, że przejście na rozwiązania oparte na AI powinno pomóc tym przedsiębiorstwom, a nowe przepisy dotyczące stosowania AI nie powinny prowadzić do nieuzasadnionych obciążeń administracyjnych zagrażających ich konkurencyjności na rynku;

18. wzywa Komisję, by zapewniła szerszą koordynację inwestycji w ramach planu odbudowy NextGenerationEU; apeluje do niej o propozycje konkretnych działań w ramach tego planu, aby wspierać technologie i infrastrukturę o dużym wpływie w UE, np. sztuczną inteligencję, obliczenia wielkiej skali, kwantowe technologie obliczeniowe, infrastrukturę chmur obliczeniowych, platformy, inteligentne miasta, 5G i infrastrukturę światłowodową;

19. przypomina, że MŚP są podstawą gospodarki europejskiej i potrzebują specjalnego wsparcia z unijnych programów finansowania, by dokonać transformacji cyfrowej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zwiększyły wsparcie dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) za pośrednictwem Programu na rzecz jednolitego rynku, centrów innowacji cyfrowych oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, aby wspierać rozwój i stosowanie technologii cyfrowych, dodatkowo stymulować transformację cyfrową i tym samym umożliwić im pełne rozwinięcie potencjału cyfrowego i konkurencyjności na rzecz wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Europie;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

20. odnotowuje znaczny brak europejskiego kapitału podwyższonego ryzyka i kapitału zaangażowanego, a także funduszy private equity w porównaniu z innymi rynkami; uważa, że często skłania to europejskie przedsiębiorstwa typu start-up do rozszerzania działalności na rynki krajów trzecich zamiast do ekspansji w UE; uważa, że uniemożliwia to szerzej pojętej gospodarce europejskiej uzyskanie wielu korzyści z przedsięwzięć powstających w Europie; zwraca uwagę na niewspółmiernie dużą rolę podmiotów publicznych w finansowaniu innowacji i badań oraz istotne różnice w ekosystemach przedsiębiorstw typu start-up i dostępnym finansowaniu w poszczególnych państwach członkowskich; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by zaproponowały kompleksowe podejście europejskie w celu zwiększenia źródeł kapitału inwestycji technologicznych w UE, włącznie z inicjatywami wspierającymi finansowanie przez liderów europejskiego sektora prywatnego odgrywających rolę aniołów biznesu, a także zapewnienia dostępności kapitału wysokiego ryzyka i kapitału zaangażowanego dla europejskich przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up;

21. podkreśla, że program „Cyfrowa Europa”, a także programy „Horyzont Europa” i „Łącząc Europę” są niezbędne do pobudzenia transformacji cyfrowej w Europie i że należy je odpowiednio finansować; wzywa Komisję, by zapewniła jak najszybszą realizację tych programów; przypomina, że w ramach strategii „Europa 2020” państwa członkowskie muszą wywiązać się z zobowiązania do inwestowania 3 % PKB w badania i rozwój;

22. wzywa Komisję, by starała się zapewnić UE pozycję lidera w procesie przyjmowania i normalizacji nowych technologii oraz dopilnowała, by AI była ukierunkowana na człowieka i zgodna z europejskimi wartościami, normami i prawami podstawowymi; podkreśla, że przy ustalaniu światowych norm potrzebna jest współpraca z organizacjami normalizacyjnymi, przemysłem oraz partnerami międzynarodowymi z uwagi na globalny charakter przywództwa technologicznego i rozwoju technologii; uważa, że jednym ze sposobów na skuteczniejsze tworzenie zharmonizowanych norm może być wykorzystanie w określonych obszarach, takich jak AI i nowe powstające technologie, porozumienia roboczego CEN;

23. popiera cel Komisji dotyczący zwiększenia dostępności i wymiany danych nieosobowych, aby wzmocnić gospodarkę europejską; uważa, że przy realizacji tego celu należy uwzględnić zagrożenia związane z większym dostępem do danych nieosobowych, takie jak deanonimizacja;

24. uważa, że należy wspierać szerszy dostęp MŚP do większej ilości danych, i apeluje o zachęty, aby zapewnić takim przedsiębiorstwom dostęp do danych nieosobowych generowanych przez inne podmioty prywatne w ramach dobrowolnego i przynoszącego wzajemne korzyści procesu, przy czym należy zapewnić zgodność z wszystkimi niezbędnymi zabezpieczeniami zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679 oraz z ramami prawnymi dotyczącymi praw własności intelektualnej;

25. uważa, że podczas świadczenia usług publicznych lub zawierania umów o zamówienia publiczne przedsiębiorstwa publiczne generują, gromadzą i przetwarzają znaczną ilość danych nieosobowych, które mają istotną wartość dla komercyjnego ponownego wykorzystania i przynoszą korzyści społeczeństwu; zachęca Komisję i państwa członkowskie, by szerzej udostępniały takie dane do ponownego wykorzystywania w interesie ogólnym, zgodnie z celami dyrektywy w sprawie otwartych danych;

26. przypomina, że potrzebujemy gospodarki opartej na danych, która będzie korzystna dla całej UE, ponieważ jest kluczowym czynnikiem sprzyjającym cyfryzacji; uważa, że wysoki poziom ochrony danych dla godnej zaufania AI mógłby pomóc zwiększyć zaufanie konsumentów; uznaje za istotne, aby UE zagwarantowała wysoki stopień kontroli klientów, a w stosownych przypadkach konsumentów, nad danymi, a jednocześnie zapewniła najwyższe standardy ochrony danych osobowych za pomocą jasnych i wyważonych przepisów dotyczących m.in. praw własności intelektualnej; uważa jednak, że konieczne jest utrzymanie otwartości wobec państw trzecich oraz że ważny jest swobodny transgraniczny przepływ danych nieosobowych;

27. odnotowuje akt prawny o usługach cyfrowych i akt o rynkach cyfrowym; uważa, że powinny one umożliwić wspieranie innowacji, zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz zwiększenie praw, zaufania i bezpieczeństwa użytkowników w sieci; podkreśla, że należy dopilnować, by rynek europejski pozostał aktywny i wysoce konkurencyjny;

28. podkreśla, że ochrona konsumentów powinna odgrywać ważną rolę w akcie prawnym o usługach cyfrowych, i jest przekonany, że większa przejrzystość i należyta staranność w odniesieniu do rynków internetowych zwiększyłyby bezpieczeństwo produktów i tym samym zaufanie konsumentów do rynków internetowych;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

29. podkreśla zatem, że należy jasno określić obowiązki internetowych platform handlowych na podstawie zasady proporcjonalności; zwraca uwagę, że należy jasno określić odpowiedzialność platform oferujących hosting treści za sprzedawane lub reklamowane na nich towary, aby usunąć lukę prawną, przez którą kupujący nie mogą uzyskiwać zadośćuczynienia należnego im zgodnie z prawem lub umową o dostawie towarów, ponieważ nie można zidentyfikować pierwotnego sprzedawcy, por. zasada „znaj swojego klienta”;

30. z zadowoleniem przyjmuje proponowany przez Komisję nowy program na rzecz konsumentów i zachęca Komisję, by w stosownych przypadkach aktualizowała przepisy dotyczące ochrony konsumentów, aby lepiej uwzględnić wpływ nowych technologii i potencjalne szkody dla konsumentów, a zwłaszcza dla grup w najtrudniejszej sytuacji, a także wpływ pandemii COVID-19; uważa, że konsumenci europejscy powinni móc odgrywać aktywną rolę w transformacji cyfrowej oraz że zaufanie konsumentów i przyjęcie technologii cyfrowych zależy od ochrony ich praw w każdej sytuacji;

31. przypomina, że nieuzasadnione blokowanie geograficzne usług internetowych jest istotną barierą dla jednolitego rynku oraz bezpodstawnie dyskryminuje konsumentów europejskich; odnotowuje, że Komisja przeprowadziła pierwszy krótkoterminowy przegląd rozporządzenia w sprawie blokowania geograficznego, i wzywa ją do dalszej oceny oraz dialogu z zainteresowanymi stronami z uwzględnieniem rosnącego popytu na transgraniczny dostęp do usług audiowizualnych, aby wspierać obieg wysokiej jakości treści w całej UE;

32. ponownie przypomina o unijnych prawach podstawowych do prywatności i ochrony danych osobowych, włącznie z zapisaną w RODO wyraźną i świadomą zgodą; zwraca uwagę, że podstawą zgody powinny być zrozumiałe i łatwo dostępne informacje o sposobie wykorzystywania i przetwarzania danych osobowych oraz że powinno się to również odnosić do stosowanych algorytmów;

33. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię UE w zakresie cyberbezpieczeństwa na cyfrową dekadę, która jest niezbędna, by zapewnić zaufanie obywateli oraz pełne wykorzystanie innowacji, łączności i automatyzacji w transformacji cyfrowej, a jednocześnie ochronę praw podstawowych; ponadto wzywa do skutecznego i szybkiego wdrożenia przedstawionych środków;

34. apeluje do państw członkowskich o niezwłoczne wdrożenie europejskiego aktu w sprawie dostępności, aby skutecznie usunąć bariery dla obywateli z niepełnosprawnościami, zapewnić dostępność usług cyfrowych i odpowiednie warunki ich świadczenia oraz stworzyć w pełni integracyjny i dostępny jednolity rynek cyfrowy, który zapewnia równe traktowanie i włączenie osób z niepełnosprawnościami; zachęca państwa członkowskie do rozszerzenia stosowania dyrektywy w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego na obszary otwarte do użytku publicznego, zwłaszcza w sektorze zdrowia, transportu, usług pocztowych lub telekomunikacji<sup>(23)</sup>;

## **Część 2: lepsze wykorzystywanie AI z korzyścią dla europejskich konsumentów**

35. jest głęboko przekonany, że AI rozwijana zgodnie z obowiązującym prawem może się przyczynić do poprawy niektórych obszarów dla obywateli europejskich oraz zapewnić znaczne korzyści i wartość dla gospodarki, bezpieczeństwa, ochrony, edukacji, opieki zdrowotnej, transportu i środowiska; uważa, że należy zapewnić bezpieczeństwo, ochronę, włączenie społeczne, niedyskryminację, dostępność i sprawiedliwość produktów i usług opartych na AI, zwłaszcza dla grup konsumentów znajdujących się w trudnej sytuacji, aby nikogo nie pominąć i aby całe społeczeństwo mogło czerpać korzyści z tych produktów i usług;

36. uznaje, że aby czerpać korzyści z AI, Komisja, państwa członkowskie, sektor prywatny, społeczeństwo obywatelskie i społeczność naukowa muszą skutecznie współpracować nad ekosystemem bezpiecznej AI ukierunkowanej na człowieka, która będzie korzystna dla całego społeczeństwa;

37. zauważa, że chociaż AI ma spory potencjał, może również stwarzać pewne poważne zagrożenia z uwagi na takie kwestie jak stronniczość i nieprzejrzystość; uważa, że zagrożenia te mogą się ujawnić w zależności od konkretnego kontekstu i konkretnych przypadków zastosowania AI; apeluje, aby procesy identyfikowalności systemów opartych na AI były przejrzyste oraz by można je było poddać przeglądowi w przypadku wykazanej poważnej szkody;

<sup>(23)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1), motyw 34.



Czwartek, 20 maja 2021 r.

38. uważa, że brak zaufania i pewności konsumentów może nie tylko stanowić przeszkodę w rozwoju, przyjęciu i skutecznym uregulowaniu technologii cyfrowych w UE, lecz również zahamować powszechne wprowadzenie AI; zwraca uwagę, że obywatele nie rozumieją, jak zaawansowane systemy algorytmiczne i systemy sztucznej inteligencji podejmują decyzje;
39. zauważa, że konsumenci potrzebują jasnych i przewidywalnych ram prawnych w przypadku nieprawidłowego działania produktu;
40. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by stale usprawniały tę część administracji publicznej, która będzie odpowiedzialna za wdrażanie przyszłych przepisów dotyczących AI;
41. z zadowoleniem przyjmuje białą księgę Komisji w sprawie AI i wzywa Komisję do opracowania wspólnych unijnych ram regulacyjnych AI, które będą ukierunkowane na człowieka, oparte na analizie ryzyka, jasne i zachowujące aktualność; uważa, że jest to konieczne do kontroli zautomatyzowanych systemów decyzyjnych, powinno uzupełnić istniejące przepisy dotyczące AI i zapewnić ich proporcjonalność w zależności od poziomu ryzyka;
42. podkreśla, że należy zapewnić odpowiedni poziom kontroli człowieka nad algorytmicznym podejmowaniem decyzji oraz stosowne i skuteczne mechanizmy dochodzenia roszczeń;
43. podkreśla, że należy zapewnić konsumentom podstawowe szkolenia i umiejętności w zakresie AI, które pozwolą im w większym stopniu korzystać z tych technologii, a jednocześnie chronić się przed wszelkimi możliwymi zagrożeniami;
44. zauważa, że choć AI podlega już w różnym stopniu obowiązującemu prawodawstwu europejskiemu, wiążą się z nią nowe, dotychczas nierozwiązane kwestie prawne, które wpływają na konsumentów, w związku z czym wzywa Komisję, by wydała jasne wytyczne dotyczące funkcjonowania wszelkich obowiązujących przepisów i proponowanych nowych środków oraz synergii między nimi, aby usunąć istniejące luki prawne oraz stworzyć proporcjonalne i spójne ramy prawne; uważa, że państwa członkowskie powinny współpracować ze sobą, aby wzmocnić jednolity rynek cyfrowy;
45. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ścisłej współpracy przy egzekwowaniu ram regulacyjnych, aby zapobiegać rozdrobnieniu jednolitego rynku;
46. jest zdania, że AI to szybko rozwijająca się technologia, która wymaga skutecznego prawodawstwa opartego na zasadach i proporcjonalności, a nie tylko wytycznych; uważa, że aby to osiągnąć, AI należy zdefiniować szeroko, tak aby wszelkie środki regulacyjne w różnych sektorach mogły pozostać elastyczne i możliwe do dostosowania, co pozwoli uwzględniać przyszłe zmiany, ponadto należy odpowiednio wziąć pod uwagę różne poziomy ryzyka związanego z zastosowaniami AI i dokładniej je zdefiniować w przepisach sektorowych; uważa, że przyszłe rozporządzenie musi właściwie odzwierciedlać stopień, w jakim postrzegane ryzyko związane z AI pojawia się w praktyce podczas korzystania z AI i jej wdrażania na wiele sposobów;
47. wskazuje, że stosowanie algorytmów samouczących się umożliwia przedsiębiorstwom uzyskanie pełnego obrazu sytuacji osobistej i wzorców zachowań konsumentów; wzywa zatem Komisję do objęcia technologii AI kompleksową regulacją, aby zapobiec nieuczciwemu lub niewłaściwemu wykorzystywaniu takich systemów;
48. jest zdania, że celem ram regulacyjnych AI powinno być stworzenie rynku wewnętrznego wiarygodnych i bezpiecznych produktów, aplikacji i usług opartych na AI oraz że podstawą powinien być tutaj art. 114 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
49. podkreśla, że konsumenci mają prawo otrzymywać w odpowiednim czasie łatwo dostępne informacje o istnieniu i możliwych skutkach systemów AI oraz o tym, w jaki sposób można kontrolować, skutecznie podważać i korygować decyzje systemu;
50. apeluje o obowiązkowe przekazywanie informacji o tym, czy konsumenci wchodzi w interakcję z systemami AI;
51. uważa, że wyjaśnialność i przejrzystość mają zasadnicze znaczenie dla zbudowania i utrzymania zaufania użytkowników do systemów AI; uważa, że oznacza to, iż procesy muszą być przejrzyste, informacje o możliwościach i przeznaczeniu systemów AI powszechne, a decyzje możliwe do wyjaśnienia osobom, których bezpośrednio dotyczą;
52. uważa, że ramy regulacyjne muszą wspierać rozwój godnych zaufania systemów AI i powinny zapewniać wysokie standardy ochrony konsumentów, aby zwiększać ich zaufanie do produktów opartych na AI; uważa, że konieczne jest bardziej stopniowe określanie zagrożeń oraz odpowiednich wymogów prawnych i zabezpieczeń przed szkodami dla konsumentów; uważa również, że ramy regulacyjne powinny zapewniać przejrzystość i rozliczalność oraz przewidywać jasne informowanie zarówno konsumentów, jak i organów regulacyjnych o istotnych wymaganiach, a także zachęcać twórców AI i podmioty ją wdrażające do proaktywnego wprowadzania godnej zaufania AI;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

53. wzywa Komisję, by promowała wymianę informacji związanych z systemami algorytmicznymi między organami państw członkowskich oraz wspierała opracowanie wspólnej interpretacji systemów algorytmicznych na jednolitym rynku, służąc wskazówkami, opiniami i wiedzą specjalistyczną;

54. uważa, że podstawą takich ram powinno być podejście zgodne z etycznymi, ukierunkowanymi na człowieka prawami podstawowymi, stosowane w całym procesie projektowania, rozwoju i cyklu życia produktów AI w oparciu o poszanowanie praw podstawowych oraz zasad przejrzystości, wyjaśnialności (w stosownych przypadkach), odpowiedzialności oraz praw i obowiązków wynikających z RODO, w tym minimalizacji danych, ograniczenia celu oraz uwzględnienia ochrony danych już w fazie projektowania i w sposób domyślny;

55. uważa, że zakres nowych wymogów regulacyjnych powinien być skalowany, tak aby zastosowania AI, co do których uznaje się, że w konkretnym kontekście stwarzają największe ryzyko, podlegały surowszym wymogom regulacyjnym i kontroli, między innymi należy przewidzieć możliwość zakazania szkodliwych lub dyskryminujących praktyk; wzywa Komisję, aby opracowała obiektywną metodykę obliczania ryzyka szkód – w uzupełnieniu do metod już istniejących w obecnym prawodawstwie dotyczącym konsumentów; uważa, że w takiej metodyce należy unikać restrykcyjnego, binarnego podejścia, które mogłoby szybko stać się przestarzałe, a zamiast tego skupiać się na kontekście, zastosowaniu i konkretnym wykorzystaniu AI;

56. podkreśla, że ogólnounijna normalizacja AI powinna sprzyjać innowacjom i interoperacyjności, a także gwarantować wysoki poziom ochrony konsumentów; przyznaje, że chociaż istnieje już znaczna liczba norm, konieczne jest dalsze promowanie i rozwijanie wspólnych norm dla AI, takich jak normy dotyczące części składowych i pełnych zastosowań;

57. uważa, że po wprowadzeniu jasnych zasad prawnych i mechanizmów egzekwowania można by zastanowić się nad rolą dobrowolnego oznakowania godnej zaufania AI, a jednocześnie należy pamiętać, że asymetria informacyjna właściwa dla systemów algorytmicznego uczenia się sprawia, że rola systemów etykietowania jest bardzo złożona; uważa, że takie oznakowanie mogłoby zwiększyć przejrzystość technologii opartych na AI; podkreśla, że każdy taki system oznakowania musi być zrozumiały dla konsumentów i musi przynosić wymierne korzyści, jeśli chodzi o wiedzę konsumentów o zgodnych z przepisami zastosowaniach AI, i tym samym umożliwiać im podejmowanie świadomych decyzji, gdyż w przeciwnym razie w rzeczywistych warunkach stosowania system taki nie zostanie przyjęty na odpowiednią skalę;

58. wyraża głębokie przekonanie, że nowe wymogi regulacyjne i oceny muszą być zarówno zrozumiałe, jak i możliwe do wdrożenia oraz że w miarę możliwości powinny zostać włączone do istniejących wymogów sektorowych, co pozwoli utrzymać obciążenia administracyjne na proporcjonalnym poziomie;

59. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by korzystały z innowacyjnych narzędzi regulacyjnych, takich jak piaskownice regulacyjne, zgodnie z zasadą ostrożności, co pomoże wyznaczyć jasną ścieżkę rozwoju start-upów i małych firm; uważa, że narzędzia te powinny sprzyjać innowacjom, jeżeli będą stosowane w kontrolowanym środowisku; zwraca uwagę, że stworzenie spójnego otoczenia dla innowacyjnych testów i walidacji produktów opartych na technologiach takich jak AI pomoże europejskim przedsiębiorstwom przezwyciężyć rozdrobnienie jednolitego rynku i wykorzystać potencjał wzrostu w całej UE;

60. wskazuje, że liczbę błędów systematycznych można najskuteczniej zmniejszyć przez zapewnienie jakości zbiorów danych wykorzystywanych do szkolenia systemów AI;

61. uważa, że wykorzystanie AI w kontekście charakteryzującym się wysokim ryzykiem powinno ograniczać się do określonych celów, należy przy tym przestrzegać obowiązującego prawa i wywiązać się z obowiązków w zakresie przejrzystości; podkreśla, że tylko jasne i pewne pod względem prawnym ramy legislacyjne będą decydujące dla zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony oraz zaufania publicznego i dla uzasadnienia konieczności i proporcjonalności wdrażania takich technologii; wzywa Komisję, aby dokładnie rozważyła, czy istnieją przypadki użycia, sytuacje lub praktyki, dla których należy przyjąć konkretne normy techniczne, w tym algorytmy bazowe; uważa, że jeśli takie normy techniczne zostaną przyjęte, właściwe organy muszą regularnie przeprowadzać ich przegląd i ponownie je oceniać ze względu na szybkie tempo rozwoju technologicznego;

62. uważa, że ustanowienie przez organizacje i przedsiębiorstwa rad ds. przeglądu produktów i usług AI, których zadaniem byłaby ocena potencjalnych korzyści i szkód, w szczególności potencjalnych skutków społecznych wynikających z projektów opartych na AI o wysokim stopniu ryzyka i znacznym oddziaływaniu, może być użytecznym narzędziem pomagającym organizacjom w podejmowaniu odpowiedzialnych decyzji dotyczących produktów i usług AI, zwłaszcza jeśli w skład tych rad wejdą odpowiednie zainteresowane strony;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

63. podkreśla znaczenie, jakie dla AI mają edukacja i badania naukowe; podkreśla, że UE musi budować swoje zdolności cyfrowe, zachęcając więcej osób do pracy w sektorach związanych z ICT oraz szkoliąc więcej specjalistów ds. danych w dziedzinie AI, a także specjalistów w nowych powiązanych dziedzinach, takich jak inwestycje w AI i bezpieczeństwo AI; apeluje o znaczne inwestycje w europejską sieć centrów doskonałości ds. sztucznej inteligencji oraz o utworzenie ogólnoeuropejskich sieci uniwersytetów i badań naukowych koncentrujących się na AI; jest zdania, że sieć ta powinna przyczynić się do większej wymiany wiedzy na temat AI, wspierać talenty związane z tą dziedziną w UE i przyciągać nowe talenty, pobudzać współpracę innowacyjnych przedsiębiorstw, instytucji szkolnictwa wyższego i instytucji badawczych oraz twórców AI, a także zapewniać organom regulacyjnym specjalistyczne szkolenia i rozwój, co da gwarancje właściwego wykorzystania tych technologii i będzie chronić obywateli europejskich przed potencjalnymi zagrożeniami i uszczerbkiem dla ich praw podstawowych; podkreśla ponadto, jak ważne są środki i kanały informacyjne, które pomagają małym i średnim przedsiębiorstwom oraz przedsiębiorstwom typu start-up w skutecznej cyfryzacji i skutecznym przejściu do Przemysłu 5.0; dostrzega, że dzielenie się komponentami aplikacji AI i ich ponowne wykorzystywanie sprzyjają powszechniejszemu stosowaniu i przyswajaniu rozwiązań opartych na AI; podkreśla znaczenie badań podstawowych nad podstawami AI; podkreśla, że należy umożliwić wszechstronne badania nad wszystkimi aplikacjami i technologiami opartymi na AI;

64. apeluje o przeprowadzenie ocen skutków dotyczących konsekwencji przepaści cyfrowej dla ludzi oraz konkretnych działań służących jej niwelowaniu; postuluje łagodzenie negatywnego wpływu w drodze edukacji, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji; podkreśla, że ze względu na niedostateczną reprezentację kobiet w dziedzinach STEM i w przedsiębiorstwach cyfrowych należy wziąć pod uwagę aspekt płci; uważa, że należy zwrócić szczególną uwagę na programy rozwijające umiejętności korzystania z AI;

65. wzywa Komisję do aktualizacji obecnych ram bezpieczeństwa produktów i odpowiedzialności za nie, aby sprostać nowym wyzwaniom, jakie wiążą się z powstającymi technologiami cyfrowymi takimi jak sztuczna inteligencja; wzywa ponadto Komisję, aby zaktualizowała m.in. dyrektywę w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów i dyrektywę w sprawie odpowiedzialności za produkty, w szczególności by rozważyła odwrócenie pojęcia ciężaru dowodu w przypadku szkód powodowanych przez powstające technologie cyfrowe, w jasno określonych przypadkach i po odpowiedniej ocenie, a także dostosowanie terminów „produkt”, „szkoda” i „wady”, tak aby odzwierciedlały one złożoność powstających technologii, w tym produktów z AI, IoT i robotyki, a także samodzielnego oprogramowania i oprogramowania lub aktualizacji, które powodują istotną modyfikację produktu, w wyniku czego powstaje de facto nowy produkt;

66. podkreśla, że do wdrożenia AI, podobnie jak każdej nowej technologii, konieczny jest rozwój odpowiedniej sieci łączności, w tym na obszarach borykających się z wyzwaniami demograficznymi lub gospodarczymi; przypomina, że nierówny dostęp do technologii na obszarach wiejskich należy brać pod uwagę szczególnie wtedy, gdy fundusze unijne są wykorzystywane na instalację sieci 5G, by zmniejszyć liczbę białych plam dostępu, i na infrastrukturę łączności ogólnie; domaga się unijnej strategii komunikacji, która zapewni obywatelom Unii wiarygodne informacje, a także kampanii zwiększających wiedzę o sieci 5G;

67. wzywa Komisję, by oceniła rozwój i wykorzystanie technologii rozproszonego rejestru, w tym łańcucha bloków, zwłaszcza inteligentnych umów na jednolitym rynku cyfrowym, oraz przedstawiła wytyczne i rozważyła opracowanie odpowiednich ram prawnych, które dałyby przedsiębiorstwom i konsumentom pewność prawa, szczególnie jeśli chodzi o legalność i egzekwowanie inteligentnych umów w sytuacjach transgranicznych i, w stosownych przypadkach, wymogi notarialne;

68. apeluje, aby wielostronne negocjacje Światowej Organizacji Handlu (WTO) w sprawie handlu elektronicznego zakończyły się wyważonym wynikiem; wzywa Komisję, aby dokładnie przeanalizowała wpływ klauzuli dotyczącej kodu źródłowego, omawianej obecnie podczas negocjacji w sprawie handlu elektronicznego na szczelbu WTO, na przyszłe regulacje UE w zakresie AI, w tym jej wpływ na prawa konsumenta, oraz aby zaangażowała w tę analizę Parlament Europejski; ubolewa, że wobec braku globalnych zasad unijne przedsiębiorstwa mogą napotykać bariery pozataryfowe w handlu cyfrowym, takie jak nieuzasadnione blokowanie geograficzne, lokalizacja danych i obowiązkowe wymogi w zakresie transferu technologii; zauważa, że bariery te stanowią szczególnie wyzwanie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP); podkreśla, że globalne przepisy dotyczące handlu elektronicznego mogłyby jeszcze bardziej zwiększyć ochronę konsumentów; opowiada się za tym, by moratorium WTO na transmisje elektroniczne miało charakter stały, i podkreśla, że należy przyjąć jasną definicję transmisji elektronicznych; apeluje o pełne wdrożenie i szersze przyjęcie Umowy o technologii informacyjnej WTO, jej rozszerzenia oraz dokumentu referencyjnego WTO w dziedzinie usług telekomunikacyjnych;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

69. zauważa ambitny cel uczynienia z UE światowego lidera rozwoju i zastosowań AI; wzywa UE do ściślejszej współpracy z partnerami, na przykład w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) i WTO, aby ustanowić światowe standardy AI z myślą o ograniczeniu barier handlowych i promowaniu godnej zaufania AI zgodnie z wartościami UE; popiera współpracę nad międzynarodowymi przepisami i inne formy współpracy między krajami OECD w dziedzinie gospodarki cyfrowej, w tym Globalne Partnerstwo na rzecz Sztucznej Inteligencji; zachęca UE, aby zintensyfikowała współpracę w tej sprawie z ONZ i międzynarodowymi jednostkami normalizacyjnymi; przyjmuje do wiadomości zawarcie opartej na zasadach umowy o kompleksowym regionalnym partnerstwie gospodarczym dla Azji (RCEP), która utorowała drogę największej na świecie integracji gospodarczej regionu; uważa, że UE powinna promować przepisy cyfrowe, które są zgodne z zasadami demokracji, prawami człowieka i zrównoważonym rozwojem; w związku z tym popiera propozycję ustanowienia Rady ds. Handlu i Technologii UE-USA;

70. popiera w związku z tym prace nad transatlantycką umową w sprawie AI, aby osiągnąć silniejszy i szerszy konsensus co do zasad etycznej AI i zarządzania danymi oraz – z zachowaniem tych zasad – wspierać innowacje i wymianę danych w celu rozwoju AI, a także aby ułatwić handel i opracowanie kompatybilnych zasad i wspólnych norm w handlu cyfrowym, przy zagwarantowaniu centralnej roli UE w ustalaniu tych norm; podkreśla, że to transatlantyckie porozumienie w sprawie AI powinno również zawierać rozdział poświęcony bezpieczeństwu danych oraz ochronie danych użytkowników i konsumentów, aby zapewnić ochronę zasad UE; wzywa Komisję, aby kontynuowała współpracę z USA, Japonią i innymi partnerami o podobnych poglądach nad reformą zasad WTO dotyczących m.in. dotacji, wymuszonego transferu technologii i przedsiębiorstw państwowych; podkreśla, że unijne umowy o wolnym handlu są istotne dla promowania interesów i wartości unijnych przedsiębiorstw, konsumentów i pracowników w światowej gospodarce cyfrowej, i postrzega je jako uzupełnienie konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego; zauważa, że szczególnie istotna jest współpraca ze Zjednoczonym Królestwem, które odgrywa ważną rolę w światowej gospodarce cyfrowej;

71. wzywa państwa członkowskie, by w swoich planach odbudowy uwzględniły projekty cyfryzacji transportu; podkreśla, że należy zapewnić stabilne i odpowiednie finansowanie budowy infrastruktury transportowej i infrastruktury ICT inteligentnych systemów transportowych (ITS), w tym bezpiecznego wprowadzenia sieci 5G, rozwoju sieci 6G i przyszłych sieci bezprzewodowych, aby umożliwić rozwinięcie pełnego potencjału cyfrowego transportu i jednocześnie zapewnić wysokie standardy bezpieczeństwa transportu; podkreśla w związku z tym, że konieczny jest zarówno rozwój nowej, jak i modernizacja istniejącej infrastruktury; wzywa państwa członkowskie, aby zadbały o bezpieczną, odporną, wysokiej jakości infrastrukturę transportową, która ułatwia wprowadzanie usług opartych na sieci i zautomatyzowanej mobilności; zwraca uwagę, że należy przyspieszyć modernizację odnośnej infrastruktury transportowej i cyfrowej w transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T); wzywa zatem Komisję, by w przeglądzie rozporządzenia w sprawie TEN-T i rozporządzenia w sprawie kolejowych korytarzy towarowych zaproponowała mechanizmy zapewniające takie przyspieszenie;

72. podkreśla ogromny potencjał AI w sektorze transportu i jej zdolność do zwiększenia automatyzacji transportu drogowego, kolejowego, wodnego i lotniczego; podkreśla rolę AI we wspieraniu multimodalności i przesunięcia międzygałęziowego oraz w rozwoju inteligentnych miast, przez co zwiększy się atrakcyjność podróżowania dla wszystkich obywateli, ponieważ transport, logistyka i przepływ ruchu staną się bardziej wydajne, bezpieczne i ekologiczne, skróci się czas podróży, zmniejszy zagęszczenie ruchu, obniżą się szkodliwe emisje i spadną koszty; podkreśla ogromny potencjał systemów wykorzystujących AI w sektorze transportu pod względem bezpieczeństwa drogowego i realizacji celów określonych w wizji zero; podkreśla, że AI przyczyni się do dalszego rozwoju niezakłóconej multimodalności, zgodnie z koncepcją mobilności jako usługi (MaaS); zachęca Komisję, aby zbadała, jak można ułatwić zrównoważony rozwój MaaS, zwłaszcza na obszarach miejskich;

73. z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcia wspólnego przedsięwzięcia utworzonego do opracowania europejskiego systemu zarządzania ruchem lotniczym nowej generacji (SESAR) i apeluje o intensyfikację badań i inwestycji, aby zmaksymalizować potencjał AI w sektorze lotnictwa w odniesieniu do konsumentów dzięki usprawnieniu marketingu, sprzedaży, dystrybucji i ustalania cen przez linie lotnicze oraz dzięki lepszej obsłudze naziemnej (kontrola bezpieczeństwa itp.); zwraca uwagę, że AI może umożliwić rozwój zautomatyzowanej nawigacji w żegludze morskiej dalekiego i bliskiego zasięgu oraz na śródlądowych drogach wodnych oraz ulepszyć nadzór morski w warunkach coraz większego ruchu statków; postuluje wprowadzenie na dużą skalę AI i wyższego poziomu cyfryzacji we wszystkich portach europejskich, aby osiągnąć większą wydajność i konkurencyjność, podkreśla nadrzędną rolę, jaką cyfryzacja, AI i robotyka odegrają w sektorze turystyki, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju branży w perspektywie długoterminowej; zauważa, że konieczne jest odpowiednie finansowanie i zachęty dla placówek turystycznych, w szczególności mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, by umożliwić im czerpanie korzyści z cyfryzacji i zmodernizowanie oferty dla konsumentów; zauważa, że pomoże to promować przywództwo cyfrowe UE w zrównoważonej turystyce za pomocą badań naukowych i demonstracji, wspólnych przedsięwzięć i partnerstw publiczno-prywatnych;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

74. przypomina, że AI może być źródłem uprzedzeń, a tym samym różnych form dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne opinie, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną; przypomina w związku z tym, że prawa wszystkich obywateli muszą być w pełni chronione i że inicjatywy w dziedzinie AI nie mogą prowadzić do dyskryminacji w jakiegokolwiek formie; podkreśla, że takie uprzedzenia i dyskryminacja mogą wynikać z tendencyjnych zbiorów danych odzwierciedlających dyskryminację istniejącą w społeczeństwie; podkreśla, że AI musi unikać uprzedzeń prowadzących do zakazanej dyskryminacji i nie może powielać dyskryminującego traktowania; podkreśla, że trzeba uwzględnić te zagrożenia przy projektowaniu technologii AI oraz to, jak ważne jest współdziałanie z dostawcami technologii AI, by rozwiązać problem wciąż istniejących luk ułatwiających dyskryminację; zaleca, by zespoły projektujące i rozwijające AI odzwierciedlały różnorodność społeczeństwa;

75. podkreśla, że ze względu na ochronę praw podstawowych ważne jest, by algorytmy były przejrzyste; zaznacza, że z uwagi na istotne implikacje etyczne i prawne prawodawcy muszą zastanowić się nad złożoną kwestią odpowiedzialności, zwłaszcza za szkody dla osób i mienia, oraz że we wszystkich zastosowaniach AI odpowiedzialność powinna zawsze spoczywać na osobie fizycznej lub prawnej;

76. podkreśla, że należy zwiększyć dostępność AI w sektorach i branżach kultury i kreatywności w całej Europie, aby utrzymać równe warunki działania oraz zapewnić uczciwą konkurencję między wszystkimi zainteresowanymi stronami i podmiotami w Europie; podkreśla potencjał technologii AI dla sektorów i branż kultury i kreatywności, począwszy od lepszego zarządzania publicznością, zwiększania zasięgu i zaangażowania, po wspomaganie przechowywanie treści, rewaloryzację archiwów kulturalnych, a także wspomaganą weryfikację informacji i dziennikarstwo danych; podkreśla, że należy oferować możliwości kształcenia i szkolenia, aby umożliwić społeczeństwu europejskiemu zrozumienie, jak korzystać z AI, i jakie są potencjalne zagrożenia i możliwości związane z AI; w związku z tym ponownie wyraża pogląd, że innowacje w dziedzinie AI i robotyki należy włączyć do planów edukacyjnych i programów szkoleniowych; przypomina o szczególnych wymogach kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) w odniesieniu do AI i apeluje o oparte na współpracy podejście na szczeblu europejskim, aby zwiększyć potencjał AI w VET w całej Europie; podkreśla, że transpozycja dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych<sup>(24)</sup> do prawa krajowego ma kluczowe znaczenie dla stworzenia prawdziwie jednolitego rynku cyfrowego, który promuje różnorodność kulturową;

77. zwraca uwagę na brak europejskich funduszy venture capital, brak dostępu do finansowania i brak dostępności danych, a ponadto dostrzega zewnętrzne i wewnętrzne bariery dla wdrażania technologii AI, zwłaszcza w przypadku mniej rozwiniętych sektorów i MŚP; apeluje o kompleksowe podejście w Unii, oparte na promowaniu przedsiębiorczości za pomocą regulacji przyjaznych inwestorom, aby zapewnić dostęp do finansowania dla obiecujących europejskich przedsiębiorstw typu start-up na wszystkich etapach rozwoju; nawołuje do wspólnych wysiłków, by zapobiec odpływowi młodych obiecujących przedsiębiorstw europejskich, którym bezpośrednio po wejściu na rynek często brakuje środków, i zniechęcić je do takiego odpływu;

78. przypomina, że obowiązujące prawo Unii nie przewiduje obowiązkowych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa dotyczących ogółu produktów i usług; apeluje o uwzględnienie zasadniczych wymogów na etapie projektowania (uwzględnienie bezpieczeństwa na etapie projektowania), a także o stosowanie odpowiednich norm i procedur cyberbezpieczeństwa zarówno w odniesieniu do całego cyklu życia produktów i usług, jak i w obrębie całych łańcuchów dostaw;

79. zwraca uwagę, że czwarta rewolucja przemysłowa będzie zależeć między innymi od dostępu do takich surowców jak lit i metale ziem rzadkich oraz że Unia musi bardziej uniezależnić się od ich importu przez ograniczenie zużycia w wartościach bezwzględnych oraz dzięki własnemu odpowiedzialnemu środowiskowo górnictwu i gospodarce o obiegu zamkniętym; uważa, że bardziej konsekwentna polityka dotycząca gospodarki o obiegu zamkniętym stosowana do urządzeń cyfrowych i półprzewodników mogłaby przyczynić się jednocześnie do zwiększenia suwerenności przemysłowej Unii i do uniknięcia negatywnego wpływu spowodowanego wydobyciem surowców;

80. domaga się bardziej przejrzystej strategii dotyczącej europejskich ośrodków innowacji cyfrowych, aby propagować powszechne korzystanie z nowych technologii przez MŚP, spółki o średniej kapitalizacji i przedsiębiorstwa typu start-up; zauważa, że sieć europejskich ośrodków innowacji cyfrowych powinien charakteryzować szeroki zasięg geograficzny w całej Europie, obejmujący obszary oddalone, wiejskie i wyspiarskie, oraz że powinna ona inicjować dialog

<sup>(24)</sup> Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ze względu na zmianę sytuacji na rynku (Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 69).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

międzysektorowy; wzywa Komisję, aby opracowała ambitną i kompleksową strategię wspierającą zakładanie i rozwój przedsiębiorstw typu start-up z myślą o stworzeniu w ciągu 10 lat nowej generacji europejskich jednorozdów cyfrowych, w szczególności strategię analizującą takie środki jak zachęty podatkowe dla przedsiębiorstw typu start-up i nowo zakładane MŚP oraz wprowadzenie unijnej wizji dla startupów;

81. z zadowoleniem przyjmuje nową strategię Komisji dotyczącą chmury oraz Europejską inicjatywę dotyczącą przetwarzania w chmurze;

82. z zadowoleniem przyjmuje pozytywne skutki, jakie AI może mieć dla europejskich rynków pracy, w tym tworzenie miejsc pracy, bezpieczniejsze i bardziej integracyjne miejsca pracy, zwalczanie dyskryminacji przy rekrutacji i wynagradzaniu oraz promowanie lepszego dopasowywania umiejętności do potrzeb i przepływu pracy, o ile ryzyko będzie minimalizowane, a ramy regulacyjne będą aktualizowane regularnie w miarę postępów fali cyfryzacji;

83. wzywa państwa członkowskie, aby inwestowały w wysokiej jakości, elastyczne i sprzyjające włączeniu społecznemu systemy kształcenia, szkolenia zawodowego i uczenia się przez całe życie, a także w politykę przekwalifikowywania pracowników i podnoszenia ich kwalifikacji w sektorach, na które AI może wywierać poważny wpływ, w tym w rolnictwie i leśnictwie; podkreśla, że w tym kontekście szczególną uwagę należy zwrócić na włączenie grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;

84. odnotowuje niedobór kwalifikacji na europejskich rynkach pracy; z zadowoleniem przyjmuje opracowany przez Komisję zaktualizowany europejski program na rzecz umiejętności i nowy plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej (2021–2027), które pomogą pracownikom w podnoszeniu umiejętności cyfrowych i nabywaniu kwalifikacji niezbędnych w świecie pracy przyszłości oraz umożliwią im dostosowanie i nabycie umiejętności i wiedzy potrzebnych w perspektywie transformacji cyfrowej i ekologicznej; podkreśla, że etyczne aspekty AI i rozwój umiejętności potrzebnych w obszarze etyki powinny być integralną częścią programów kształcenia i szkolenia dla twórców AI i osób pracujących z AI; przypomina, że twórcy, programiści, decydenci i przedsiębiorstwa z branży AI muszą być świadomi spoczywającej na nich odpowiedzialności etycznej; podkreśla, że dostęp do odpowiednich umiejętności i wiedzy w dziedzinie AI może zniwelować przepaść cyfrową w społeczeństwie oraz że rozwiązania w zakresie AI powinny wspierać integrację na rynku pracy słabszych grup społecznych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami lub osoby mieszkające na obszarach oddalonych lub wiejskich;

85. podkreśla, że równouprawnienie płci jest podstawową zasadą Unii Europejskiej i powinno znajdować odzwierciedlenie we wszystkich politykach UE; apeluje o uznanie, zgodnie z założeniami równouprawnienia płci, że kobiety odgrywają podstawową rolę w realizacji celów europejskiej strategii cyfrowej; przypomina, że udział kobiet w gospodarce cyfrowej ma kluczowe znaczenie dla ukształtowania prosperującego społeczeństwa cyfrowego i dla pobudzenia cyfrowego rynku wewnętrznego UE; wzywa Komisję, aby zadbała o pełne wdrożenie ministerialnej deklaracji zobowiązań w sprawie kobiet w środowisku cyfrowym; uważa, że AI może znacząco przyczynić się do wyeliminowania dyskryminacji ze względu na płeć i do rozwiązania problemów, z którymi mierzą się kobiety, i tym samym może promować równość płci, pod warunkiem że zostaną opracowane odpowiednie ramy prawne, a świadome i nieświadome uprzedzenia zostaną wyeliminowane, oraz pod warunkiem przestrzegania zasad równouprawnienia płci;

86. podkreśla, że rolnictwo jest sektorem, w którym AI odegra kluczową rolę, pomagając rozwiązać problemy i pokonać wyzwania związane z produkcją i dostawą żywności; podkreśla, że technologie IoT, a w szczególności AI, stwarzają istotną możliwość modernizacji, automatyzacji i poprawy wydajności oraz zrównoważonego rozwoju sektora rolno-spożywczego, a także rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich dzięki zwiększeniu plonów i poprawie jakości upraw; uważa, że wykorzystanie technologii cyfrowych i AI oraz nasilenie prac badawczo-rozwojowych w sektorze rolno-spożywczym są konieczne do poprawy zrównoważoności, wydajności i dokładności oraz lepszego sterowania produktywnością; podkreśla potencjał IoT i AI w rolnictwie precyzyjnym, zwłaszcza w prognozowaniu warunków pogodowych, w wykrywaniu składników odżywczych w glebie i zapotrzebowania na wodę, a także w identyfikowaniu inwazji szkodników i chorób roślin; podkreśla, że monitorowanie za pomocą zautomatyzowanych i cyfrowych narzędzi może pomóc zminimalizować ślad środowiskowy i klimatyczny rolnictwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zwiększyły środki i inwestycje przeznaczone na te cele w sektorze rolnictwa oraz zapewniły wystarczające zasoby i opracowały narzędzia badań nad wykorzystaniem AI w tych obszarach, co pozwoli zainteresowanym rolnikom lepiej wykorzystać dostępne zasoby, zwiększyć wydajność i produkcję oraz wspierać tworzenie ośrodków innowacji i przedsiębiorstw typu start-up w tej dziedzinie;

87. uważa, że stosowanie AI w Unii oraz związane z tym wykorzystywanie danych osobowych obywateli UE powinno odbywać się w poszanowaniu naszych wartości i praw podstawowych uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, takich jak godność ludzka, ochrona prywatności i danych oraz bezpieczeństwo; uważa, że ponieważ AI

Czwartek, 20 maja 2021 r.

z definicji obejmuje przetwarzanie danych, musi ona funkcjonować zgodnie z prawem UE o ochronie danych, a w szczególności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (RODO); ponownie podkreśla, jak ważne jest wyposażenie niezależnych publicznych organów ochrony danych w niezbędne zasoby, aby mogły one monitorować i skutecznie egzekwować przestrzeganie przepisów o ochronie danych;

88. podkreśla, że inwestycje w naukę, badania i rozwój, innowacje w dziedzinie technologii cyfrowych i AI, wspieranie lepszego dostępu do kapitału wysokiego ryzyka, budowa solidnego bezpieczeństwa cybernetycznego infrastruktury krytycznej i sieci komunikacji elektronicznej oraz dostęp do nietendancyjnych danych wysokiej jakości są fundamentem suwerenności cyfrowej Unii; wzywa Komisję, aby przeanalizowała, w jaki sposób Unia może się narazić na ryzyko uzależnienia od podmiotów zewnętrznych; zauważa, że niejasne, nadmierne lub fragmentaryczne regulacje utrudnią pojawienie się innowacyjnych, zaawansowanych technologicznie jednoróżców, przedsiębiorstw typu start-up i MŚP lub zmuszą je do rozwijania produktów i usług poza Europą;

89. uważa, że niezbędnym warunkiem sukcesu Unii w transformacji cyfrowej jest osiągnięcie bezpiecznego i integracyjnego europejskiego społeczeństwa gigabitowego; podkreśla rolę łączności, napędzanej w szczególności przez sieć 5G i infrastrukturę światłowodową, w przekształcaniu metod pracy i edukacji, modeli biznesowych i całych sektorów, takich jak produkcja, transport i opieka zdrowotna, zwłaszcza w powiązaniu z innymi technologiami, takimi jak wirtualizacja, przetwarzanie w chmurze, przetwarzanie danych na obrzeżach sieci, AI, warstwowanie sieci i automatyzacja, oraz podkreśla, że dzięki łączności można uzyskać większą wydajność, zwiększyć innowacyjność i poprawić doświadczenia użytkowników;

90. wzywa Komisję, by zachęciła przedsiębiorstwa europejskie do rozpoczęcia budowy zdolności technologicznych z myślą o sieciach telefonii komórkowej nowej generacji; wzywa Komisję, aby przeanalizowała skutki nierównego dostępu do technologii cyfrowych i dysproporcji pod względem łączności między poszczególnymi państwami członkowskimi;

91. zauważa, że zasadnicze znaczenie dla uwolnienia pełnego potencjału AI i innych nowo powstających technologii ma inwestowanie w obliczenia wielkiej skali (HPC); domaga się zmniejszenia luki inwestycyjnej w zakresie łączności za pomocą instrumentu Next Generation EU oraz finansowania krajowego i prywatnego, aby skompensować cięcia w unijnych inwestycjach w technologii przyszłości dokonane w wieloletnich ramach finansowych (WRF) na lata 2021–2027;

92. domaga się podejścia do cyberbezpieczeństwa ukierunkowanego na ogół społeczeństwa; podkreśla, że nowe podejście do cyberbezpieczeństwa należy wypracować, przyjmując za podstawę odporność i zdolność przystosowania się do wstrząsów i ataków; apeluje o całościowe podejście do cyberbezpieczeństwa, w którym zostanie uwzględniony cały system – od projektowania i użyteczności systemu po kształcenie i szkolenie obywateli; podkreśla, że transformacja cyfrowa wraz z szybką cyfryzacją usług i masowym wprowadzaniem urządzeń podłączonych do internetu nieuchronnie zwiększa narażenie naszego społeczeństwa i gospodarki na cyberataki; podkreśla, że postępy w dziedzinie kwantowych technologii obliczeniowych spowodują zakłócenie istniejących technik szyfrowania; wzywa Komisję, aby wspierała badania, które umożliwią Europie sprostanie temu wyzwaniu, oraz podkreśla, że potrzebne jest odporne na ataki, bezpieczne szyfrowanie end-to-end; wzywa Komisję, aby zbadała możliwości wykorzystania protokołów cyberbezpieczeństwa i aplikacji opartych na łańcuchu bloków, by zwiększyć odporność, niezawodność i solidność infrastruktury AI; podkreśla potrzebę włączenia aspektów cyberbezpieczeństwa do wszystkich polityk sektorowych; podkreśla, że skuteczna ochrona wymaga współpracy instytucji unijnych i krajowych, ze wsparciem ze strony ENISA, aby zapewnić bezpieczeństwo, integralność, odporność i trwałość infrastruktury krytycznej i sieci łączności elektronicznej; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący przeglądu dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji oraz zamiar rozszerzenia jej zakresu i zmniejszenia różnic w stosowaniu przez państwa członkowskie; apeluje o ostrożne podejście do ewentualnej zależności od dostawców wysokiego ryzyka, zwłaszcza jeśli chodzi o wprowadzanie sieci 5G;

o

o o

93. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.

Piątek, 21 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0262

## Odpowiednia ochrona danych osobowych przez Zjednoczone Królestwo

### Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie odpowiedniej ochrony danych osobowych przez Zjednoczone Królestwo (2021/2594(RSP))

(2022/C 15/23)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), w szczególności jej art. 7, 8, 16, 47 i 52,
- uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z 16 lipca 2020 r. w sprawie C-311/18 *Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximillian Schrems* (wyrok w sprawie Schrems II) <sup>(1)</sup>,
- uwzględniając wyrok TSUE z 6 października 2015 r. w sprawie C-362/14 *Maximillian Schrems przeciwko Data Protection Commissioner* (wyrok w sprawie Schrems I) <sup>(2)</sup>,
- uwzględniając wyrok TSUE z 6 października 2020 r. w sprawie C-623/17 *Privacy International przeciwko Secretary of State of Foreign and Commonwealth Affairs* <sup>(3)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 12 marca 2014 r. w sprawie realizowanych przez NSA amerykańskich programów nadzoru, organów nadzoru w różnych państwach członkowskich oraz ich wpływu na prawa podstawowe obywateli UE oraz na współpracę transatlantycką w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych <sup>(4)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 5 lipca 2018 r. w sprawie adekwatności ochrony zapewnianej przez Tarczę Prywatności UE–USA <sup>(5)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 października 2018 r. w sprawie wykorzystania danych użytkowników Facebooka przez Cambridge Analytica oraz wpływu, jaki wywarło to na ochronę danych <sup>(6)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wyroku TSUE z 16 lipca 2020 r. – *Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximilianowi Schremsowi („Schrems II”)* <sup>(7)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 26 listopada 2020 r. w sprawie przeglądu unijnej polityki handlowej <sup>(8)</sup>,
- uwzględniając Umowę o handlu i współpracy z 31 grudnia 2020 r. między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony <sup>(9)</sup>,
- uwzględniając swoją rezolucję z 28 kwietnia 2021 r. w sprawie wyniku negocjacji między UE a Zjednoczonym Królestwem <sup>(10)</sup>,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) <sup>(11)</sup> (RODO),

<sup>(1)</sup> ECLI:EU:C:2020:559.

<sup>(2)</sup> ECLI:EU:C:2015:650.

<sup>(3)</sup> ECLI:EU:C:2020:790.

<sup>(4)</sup> Dz.U. C 378 z 9.11.2017, s. 104.

<sup>(5)</sup> Dz.U. C 118 z 8.4.2020, s. 133.

<sup>(6)</sup> Dz.U. C 345 z 16.10.2020, s. 58.

<sup>(7)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2021)0256.

<sup>(8)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0337.

<sup>(9)</sup> Dz.U. L 444 z 31.12.2020, s. 14.

<sup>(10)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2021)0141.

<sup>(11)</sup> Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.



Piątek, 21 maja 2021 r.

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych<sup>(12)</sup> (dyrektywa o ochronie danych w sprawach karnych),
  - uwzględniając dyrektywę 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 lipca 2002 r. dotyczącą przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej<sup>(13)</sup>,
  - uwzględniając wniosek Komisji z 10 stycznia 2017 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie poszanowania życia prywatnego oraz ochrony danych osobowych w łączności elektronicznej (COM(2017)0010) oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego w tej sprawie przyjęte 20 października 2017 r.<sup>(14)</sup>,
  - uwzględniając zalecenia Europejskiej Rady Ochrony Danych (EROD), w tym jej oświadczenie z 9 marca 2021 r. w sprawie rozporządzenia o prywatności i łączności elektronicznej oraz jej zalecenia nr 1/2020 z 10 listopada 2020 r. w sprawie środków uzupełniających narzędzia przekazywania danych w celu zapewnienia zgodności z unijnym poziomem ochrony danych osobowych,
  - uwzględniając dokument „Odpowiedni stopień ochrony przekazywanych danych osobowych” przyjęty 6 lutego 2018 r. przez Grupę Roboczą Art. 29 i zatwierdzony przez EROD,
  - uwzględniając zalecenia EROD nr 1/2021 z 2 lutego 2021 r. w sprawie dokumentu „Odpowiedni stopień ochrony przekazywanych danych osobowych” na mocy dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych,
  - uwzględniając projekty decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony, opublikowane przez Komisję 19 lutego 2021 r. – jedną zgodnie z RODO<sup>(15)</sup>, a drugą zgodnie z dyrektywą o ochronie danych w sprawach karnych<sup>(16)</sup>,
  - uwzględniając opinie EROD nr 14/2021 i 15/2021 z 13 kwietnia 2021 r. w sprawie projektu decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej, zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/680, w sprawie odpowiedniej ochrony danych osobowych w Zjednoczonym Królestwie,
  - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka (EKPC) oraz Konwencję Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych, a także protokół zmieniający do niej (tzw. konwencję 108+), których Zjednoczone Królestwo jest stroną,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję,
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
  - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- A. mając na uwadze, że zdolność do transgranicznego przekazywania danych osobowych może być główną siłą napędową innowacji, wydajności i konkurencyjności gospodarczej oraz ma kluczowe znaczenie dla skutecznej współpracy w walce z transgraniczną przestępczością zorganizowaną i poważną przestępczością oraz w walce z terroryzmem, która w coraz większym stopniu zależy od wymiany danych osobowych;
- B. mając na uwadze, że w wyroku w sprawie Schrems I TSUE wskazał, że niekontrolowany dostęp organów wywiadowczych do treści wiadomości elektronicznych narusza zasadniczą istotę prawa do poufności komunikacji przewidzianego w art. 7 Karty oraz że Stany Zjednoczone nie zapewniają wystarczających środków prawnych osobom spoza USA przeciwko masowej inwigilacji, co stanowi naruszenie art. 47 Karty;

<sup>(12)</sup> Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89.

<sup>(13)</sup> Dz.U. L 201 z 31.7.2002, s. 37.

<sup>(14)</sup> A8-0324/2017.

<sup>(15)</sup> Projekt decyzji wykonawczej Komisji na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 w sprawie odpowiedniego stopnia ochrony danych osobowych zapewnianej przez Zjednoczone Królestwo.

<sup>(16)</sup> Projekt decyzji wykonawczej Komisji na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 w sprawie odpowiedniego stopnia ochrony danych osobowych zapewnianej przez Zjednoczone Królestwo.

Piątek, 21 maja 2021 r.

- C. mając na uwadze, że Zjednoczone Królestwo od dawna jest ważnym partnerem handlowym wielu państw członkowskich UE, a także bliskim sojusznikiem w dziedzinie bezpieczeństwa; mając na uwadze, że UE i Zjednoczone Królestwo powinny utrzymać tę ścisłą współpracę mimo wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, ponieważ będzie to korzystne dla obu stron;
- D. mając na uwadze, że europejskie przedsiębiorstwa potrzebują jasności i pewności prawa, ponieważ możliwość transgranicznego przekazywania danych osobowych staje się coraz ważniejsza dla wszystkich rodzajów przedsiębiorstw, które dostarczają towary i świadczą usługi na skalę międzynarodową; mając na uwadze, że decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa na mocy RODO ma ogromne znaczenie, ponieważ wiele europejskich przedsiębiorstw prowadzi handel przez kanał La Manche, zwłaszcza że od brexitu upłynęło niewiele czasu, a przepływy danych w Unii nie podlegają ograniczeniom; mając na uwadze, że nieprzyjęcie solidnych ram dotyczących stopnia ochrony groziłoby zakłóceniem transgranicznego przekazywania danych osobowych w celach handlowych między UE a Zjednoczonym Królestwem oraz wysokimi kosztami przestrzegania przepisów;
- E. mając na uwadze, że umowa o handlu i współpracy zawiera szereg zabezpieczeń i warunków wymiany odpowiednich danych w kontekście egzekwowania prawa; mając na uwadze, że negocjacje w sprawie przepływu danych osobowych prowadzono równoległe do negocjacji w sprawie umowy o handlu i współpracy, ale nie zakończono ich do końca okresu przejściowego 31 grudnia 2020 r.; mając na uwadze, że w umowie o handlu i współpracy zawarto klauzulę pomostową jako rozwiązanie przejściowe, którego warunkiem było zobowiązanie się przez Zjednoczone Królestwo, że nie zmieni swojego systemu ochrony danych, aby zapewnić ciągłość przepływów danych osobowych między Zjednoczonym Królestwem a UE do czasu przyjęcia decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony; mając na uwadze, że początkowy czteromiesięczny okres został przedłużony do końca czerwca 2021 r.;
- F. mając na uwadze, że ocena przeprowadzona przez Komisję przed przedstawieniem projektu decyzji wykonawczej nie była kompletna ani zgodna z wymogami TSUE dotyczącymi oceny odpowiedniości stopnia ochrony, co EROD podkreśliła w opiniach, w których zaleca Komisji dalszą ocenę konkretnych aspektów prawa lub praktyki Zjednoczonego Królestwa dotyczących hurtowego gromadzenia danych, ujawniania danych za granicę i umów międzynarodowych w dziedzinie wymiany danych wywiadowczych, dodatkowego wykorzystywania informacji gromadzonych do celów egzekwowania prawa oraz niezależności komisarzy sądowych;
- G. mając na uwadze, że Komisja nie uwzględniła niektórych aspektów prawa lub praktyki Zjednoczonego Królestwa, czego skutkiem jest niespójność projektów decyzji wykonawczych z prawem UE; mając na uwadze, że zgodnie z art. 45 RODO Komisja, oceniając, czy poziom ochrony jest odpowiedni, uwzględniła w szczególności „(...) odpowiednie ustawodawstwo – zarówno ogólne, jak i sektorowe – w tym w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego, obrony, bezpieczeństwa narodowego i prawa karnego oraz dostępu organów publicznych do danych osobowych, a także wdrażanie takiego ustawodawstwa, zasady ochrony danych osobowych, zasady dotyczące wykonywania zawodu, środki bezpieczeństwa, w tym zasady dalszego przekazywania danych osobowych do kolejnego państwa trzeciego lub innej organizacji międzynarodowej, których przestrzega się w tym państwie lub w organizacji międzynarodowej, orzecznictwo” oraz „(...) międzynarodowe zobowiązania zaciągnięte przez dane państwo trzecie lub daną organizację międzynarodową lub inne obowiązki wynikające z prawnie wiążących konwencji lub instrumentów oraz z udziału w systemach wielostronnych lub regionalnych, w szczególności w dziedzinie ochrony danych osobowych”, co obejmuje umowy międzynarodowe w innych dziedzinach wiążące się z dostępem do danych lub wymianą informacji, a zatem wymaga oceny takich umów;
- H. mając na uwadze, że w wyroku w sprawie Schrems I TSUE wyraźnie stwierdził, że „przy badaniu poziomu ochrony zapewnionego w państwie trzecim Komisja zobowiązana jest ocenić treść reguł mających zastosowanie w tym państwie wynikających z jego ustawodawstwa wewnętrznego lub ze zobowiązań międzynarodowych, a także praktykę zmierzającą do zapewnienia poszanowania tych reguł, przy czym instytucja ta powinna zgodnie z art. 25 ust. 2 dyrektywy 95/46/WE wziąć pod uwagę wszystkie okoliczności dotyczące przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego” (pkt 75);
- I. mając na uwadze, że działania służb wywiadowczych i wymiana informacji z państwami trzecimi są zgodnie z traktatami wyłączone z zakresu stosowania prawa UE w odniesieniu do państw członkowskich i że objęto je niezbędną oceną odpowiedniości poziomu ochrony danych osobowych zapewnianego przez państwa trzecie, co potwierdził TSUE w wyrokach w sprawach Schrems I i II;
- J. mając na uwadze, że standardy ochrony danych opierają się nie tylko na obowiązujących przepisach, lecz także na ich stosowaniu w praktyce, oraz mając na uwadze, że przygotowując decyzję, Komisja oceniła jedynie przepisy, a nie ich stosowanie w praktyce;

Piątek, 21 maja 2021 r.

- K. mając na uwadze, że Komisja uznaje, że odpowiednią ochronę na mocy RODO zapewnia obecnie 12 państw trzecich, a niedawno zakończyła rozmowy z Republiką Korei; mając na uwadze, że Zjednoczone Królestwo to pierwszy kraj, w odniesieniu do którego Komisja zaproponowała uznanie stopnia ochrony za odpowiedni na mocy dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych;
- L. mając na uwadze, że przypadek Zjednoczonego Królestwa różni się od wszystkich wcześniejszych ocen odpowiedniości stopnia ochrony, ponieważ dotyczy byłego państwa członkowskiego UE, które w pełni włączyło przepisy RODO do swojego prawa krajowego, a ponadto przewidziało, że całe „ustawodawstwo krajowe wywodzące się z przepisów UE”, w tym przepisy transponujące dyrektywę o ochronie danych w sprawach karnych, będzie nadal miało zastosowanie po zakończeniu okresu przejściowego;

## I. OGÓLNE ROZPORZĄDZENIE O OCHRONIE DANYCH

### *Uwagi ogólne*

1. zwraca uwagę, że Zjednoczone Królestwo jest sygnatariuszem EKPC oraz Konwencji Rady Europy o ochronie osób w związku z automatycznym przetwarzaniem danych osobowych; oczekuje, że Zjednoczone Królestwo zapewni takie same minimalne ramy ochrony danych pomimo wystąpienia z Unii Europejskiej;
2. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Zjednoczonego Królestwa do poszanowania demokracji i praworządności oraz do ochrony praw podstawowych, takich jak te określone w EKPC, w tym wysokiego poziomu ochrony danych, i nadania im mocy wiążącej na szczeblu krajowym; przypomina, że jest to niezbędny warunek wstępny współpracy UE ze Zjednoczonym Królestwem; przypomina, że chociaż art. 8 EKPC dotyczący prawa do prywatności stanowi część prawa krajowego Zjednoczonego Królestwa na mocy ustawy o prawach człowieka z 1998 r. i prawa zwyczajowego w związku z wprowadzeniem nowej kategorii czynu niedozwolonego polegającego na niewłaściwym wykorzystywaniu informacji dotyczących życia prywatnego, wysiłki na rzecz uwzględnienia podstawowego prawa do ochrony danych zostały odrzucone przez rząd w głosowaniu;
3. zwraca uwagę, że przy opracowywaniu solidnych zasad ochrony danych w RODO UE wybrała podejście do zarządzania danymi koncentrujące się na prawach człowieka, dlatego wyraża głębokie zaniepokojenie publicznymi oświadczeniami premiera Zjednoczonego Królestwa, który oznajmił, że Zjednoczone Królestwo będzie dążyć do odejścia od unijnych przepisów o ochronie danych i do ustanowienia własnych „suwerennych” kontroli w tej dziedzinie; uważa, że krajowa strategia Zjednoczonego Królestwa na 2020 r. dotycząca danych odbiega od zasady ochrony danych osobowych na rzecz szerszego wykorzystywania i udostępniania danych, co jest niezgodne z zasadami sprawiedliwości, minimalizacji danych i celowości określonymi w RODO; zauważa, że w swoich opiniach dotyczących odpowiedniości stopnia ochrony EROD podkreśliła, że może to zagrażać ochronie danych osobowych przekazywanych z UE;
4. zwraca uwagę, że ważne decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony znacznie zwiększają ochronę praw podstawowych osób fizycznych i pewność prawa dla przedsiębiorstw; podkreśla jednak, że decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony oparte na niepełnych ocenach i nieegzekwowane odpowiednio przez Komisję mogą przynieść odwrotny skutek, jeżeli zostaną podważone w sądzie;
5. wskazuje, że ocena przeprowadzona przez Komisję przed przedstawieniem projektu decyzji wykonawczej nie była kompletna ani zgodna z wymogami TSUE dotyczącymi oceny odpowiedniości stopnia ochrony, co EROD podkreśliła w opiniach, w których zaleca Komisji dalszą ocenę konkretnych aspektów prawa lub praktyki Zjednoczonego Królestwa dotyczących hurtowego gromadzenia danych, ujawniania danych za granicę i umów międzynarodowych w dziedzinie wymiany danych wywiadowczych, dodatkowego wykorzystywania informacji gromadzonych do celów egzekwowania prawa oraz niezależności komisarzy sądowych;

### *Wykonanie RODO*

6. wyraża zaniepokojenie z powodu niedostatecznego wykonania, a często braku wykonania RODO przez Zjednoczone Królestwo, gdy było ono jeszcze członkiem UE; wskazuje w szczególności, że w przeszłości Biuro Komisarza ds. Informacji w Zjednoczonym Królestwie nie stosowało odpowiednio przepisów; zwraca uwagę na przykład komisarza ds. informacji, który zamknął skargę dotyczącą technologii reklamowej po zorganizowaniu dwóch wydarzeń z udziałem zainteresowanych podmiotów i sporządził raport aktualizujący („Update Report on Adtech”), w którym stwierdził, że „rozumienie wymogów ochrony danych przez branżę technologii reklamowej wydaje się niedojrzałe”, ale nie skorzystał ze swoich

Piątek, 21 maja 2021 r.

uprawnień w zakresie egzekwowania prawa<sup>(17)</sup>; jest zaniepokojony, że nieegzekwowanie przepisów jest problemem strukturalnym, co przyznano w polityce regulacyjnej komisarza ds. informacji, w której wyraźnie stwierdzono, że „w większości przypadków komisarz będzie korzystać ze swoich uprawnień tylko w najpoważniejszych przypadkach, stanowiących najcięższe naruszenie obowiązków w zakresie praw do informacji. Są to zazwyczaj działania umyślne lub wynikające z zaniedbania, lub powtarzające się naruszenia obowiązków w zakresie praw do informacji, powodujące szkody dla osób fizycznych”; podkreśla, że w praktyce oznacza to, że nie usunięto wielu naruszeń prawa o ochronie danych w Zjednoczonym Królestwie;

7. odnotowuje krajową strategię Zjednoczonego Królestwa dotyczącą danych, zaktualizowaną 9 grudnia 2020 r., która zapowiada odejście od ochrony danych osobowych na rzecz szerszego wykorzystywania i udostępniania danych; zwraca uwagę, że zawarte w strategii stanowisko, iż „nieprzekazywanie danych może negatywnie wpłynąć na społeczeństwo”, jest niezgodne z zasadami minimalizacji danych i celowości określonymi w RODO i prawie pierwotnym;

8. zauważa, że Komisja Spraw Konstytucyjnych w 2004 r.<sup>(18)</sup> oraz Komisja Spraw Publicznych parlamentu Zjednoczonego Królestwa w 2014 r.<sup>(19)</sup> zaleciły zapewnienie niezależności komisarza ds. informacji dzięki temu, że miałby on być urzędnikiem parlamentu, odpowiedzialnym przed parlamentem, a nie powoływanym nadal przez ministra ds. mediów cyfrowych i sportu; ubolewa, że nie zastosowano się do tego zalecenia;

#### **Przetwarzanie danych do celów kontroli imigracyjnej**

9. odnotowuje, że prawo Zjednoczonego Królestwa o ochronie danych zawiera odstępstwo od niektórych aspektów podstawowych praw i zasad ochrony danych, takich jak prawo dostępu i prawo osoby, której dane dotyczą, do uzyskania informacji, komu udostępniono jej dane, jeżeli taka ochrona „byłaby ze szkodą dla skutecznej kontroli imigracyjnej”; podkreśla, że monitorowanie i prawidłowe stosowanie tego odstępstwa musi być zgodne ze standardami adekwatności, obejmującymi wymóg uwzględnienia praktyki i zasady, oraz zaznacza, że „konieczne jest rozważenie nie tylko treści przepisów mających zastosowanie do danych osobowych przekazywanych do państwa trzeciego (...), ale również istniejącego systemu zapewniającego skuteczność takich przepisów”; uznaje, że odstępstwo to, z którego mogą korzystać wszyscy administratorzy danych w Zjednoczonym Królestwie, zostało zatwierdzone przez Biuro Komisarza ds. Informacji i sąd, oraz że można powoływać się na nie wyłącznie w indywidualnych przypadkach i stosować je w razie konieczności i w sposób proporcjonalny; przypomina o ujawnionych niedawno informacjach, według których złożono 17 780 wniosków o udzielenie dostępu do danych przetworzonych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r., dotyczących 146,75 mln osób, a odstępstwo imigracyjne zostało zastosowane w ponad 70 % wniosków osób, których dane dotyczą, skierowanych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w 2020 r.<sup>(20)</sup>; podkreśla, że nawet w przypadkach, w których Ministerstwo Spraw Wewnętrznych skorzystało z tego odstępstwa, dostępu do informacji nie odmówiono całkowicie, a ograniczono go do zredagowanych dokumentów;

10. zwraca uwagę, że odstępstwo to ma obecnie zastosowanie do obywateli UE, którzy mieszkają lub planują zamieszkać w Zjednoczonym Królestwie; jest głęboko zaniepokojony faktem, że odstępstwo pozbawia osoby, których dotyczy, głównych możliwości w zakresie rozliczalności i środków zaradczych, i podkreśla, że nie jest to odpowiedni poziom ochrony;

<sup>(17)</sup> Lomas, N., *UK's ICO faces legal action after closing adtech complaint with nothing to show for it*, TechCrunch, San Francisco, 2020.

<sup>(18)</sup> Siódme sprawozdanie Komisji Specjalnej ds. Konstytucyjnych, opublikowane przez Izbę Gmin 13 czerwca 2006 r. Ust. 108 stanowi: „Dostrzegamy ogromne korzyści tego, by komisarz ds. informacji był odpowiedzialny bezpośrednio przed parlamentem i finansowany przez parlament, oraz zalecamy rozważenie takiej zmiany przy okazji nowelizacji odnośnych przepisów”.

<sup>(19)</sup> Sprawozdanie Komisji Administracji Publicznej pt. „Kto ponosi odpowiedzialność? Relacje między rządem a organami publicznymi”, opublikowane przez Izbę Gmin 4 listopada 2014 r. Ust. 64 stanowi: „Komisarz ds. informacji i Inspektorat Służby Więziennej powinni być w pełni niezależni od rządu i powinni odpowiadać przed parlamentem. Komisarz ds. informacji, komisarz ds. nominacji publicznych oraz przewodniczący Komisji ds. Standardów w Życiu Publicznym powinni zostać urzędnikami parlamentu, podobnie jak ma to już miejsce w przypadku rzecznika praw obywatelskich ds. parlamentarnych i służby zdrowia oraz kontrolera i audytora generalnego”.

<sup>(20)</sup> Komunikat prasowy grupy Open Rights z 3 marca 2021 r. pt. „Documents reveal controversial Immigration Exemption used in 70 % of access requests to Home Office” [„Dokumenty ujawniają kontrowersyjne odstępstwo imigracyjne stosowane w 70 % wniosków o dostęp do danych skierowanych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych”].

Piątek, 21 maja 2021 r.

11. ponownie wyraża poważne zaniepokojenie stosowanym w polityce imigracyjnej Zjednoczonego Królestwa odstępstwem odnoszącym się do praw osób, których dane dotyczą; przypomina swoje stanowisko, zgodnie z którym odstępstwo dotyczące przetwarzania danych osobowych do celów imigracyjnych przewidziane w brytyjskiej ustawie o ochronie danych musi zostać zmienione przed wydaniem ważnej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony, co Parlament już wielokrotnie wyrażał np. w rezolucji z 12 lutego 2020 r. w sprawie propozycji mandatu dotyczącego negocjacji w sprawie nowego partnerstwa ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej<sup>(21)</sup> oraz w opinii Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z 5 lutego 2021 r.<sup>(22)</sup>; wzywa Komisję, aby dążyła do zniesienia odstępstwa imigracyjnego lub zapewniła jego reformę, tak by to odstępstwo i jego stosowanie dawało wystarczające zabezpieczenia osobom, których dane dotyczą, i nie naruszało standardów oczekiwanych od państw trzecich;

### **Masowa inwigilacja**

12. przypomina o ujawnionych przez sygnalistę Edwarda Snowdena informacjach dotyczących masowej inwigilacji prowadzonej przez Stany Zjednoczone i Zjednoczone Królestwo; przypomina, że brytyjski program „Tempora” prowadzony przez Urząd ds. Komunikacji w rządzie Zjednoczonego Królestwa (GCHQ) przechwytyje komunikację w czasie rzeczywistym za pośrednictwem szkieletowych kabli światłowodowych i rejestruje dane, aby można je było później przetwarzać i przeszukiwać; przypomina, że ta masowa inwigilacja treści komunikacyjnych i metadanych nie opiera się na konkretnych podejrzeniach ani na targetowaniu;

13. przypomina, że w wyrokach w sprawie Schrems I i Schrems II TSUE orzekł, że masowy dostęp do treści prywatnych komunikatów dotyczy istoty prawa do prywatności oraz że w takich przypadkach test konieczności i proporcjonalności nie jest już wymagany; podkreśla, że zasady te mają zastosowanie do przekazywania danych do państw trzecich innych niż USA, w tym do Zjednoczonego Królestwa;

14. przypomina swoją rezolucję z 12 marca 2014 r., zgodnie z którą programy masowej inwigilacji prowadzone przez brytyjską agencję wywiadu GCHQ w sposób nieograniczony i nieoparty na podejrzeniach są niezgodne z zasadami konieczności i proporcjonalności w społeczeństwie demokratycznym i z prawem UE o ochronie danych; uznaje, że od tego czasu Zjednoczone Królestwo znacząco zreformowało przepisy dotyczące nadzoru oraz wprowadziło zabezpieczenia, które wykraczają poza warunki określone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w wyroku w sprawie Schrems II<sup>(23)</sup>, i zabezpieczenia przewidziane w przepisach dotyczących nadzoru większości państw członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje w szczególności zapewnienie pełnego dostępu do skutecznych sądowych środków odwoławczych; przypomina, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. prawa do prywatności z zadowoleniem przyjął solidne zabezpieczenia wprowadzone ustawą o uprawnieniach dochodzeniowych z 2016 r. pod względem konieczności, proporcjonalności i niezależnego zezwolenia organu sądowego;

15. przypomina, że we wrześniu 2018 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka potwierdził, iż brytyjskie programy masowego przechwytywania i zatrzymywania danych, w tym Tempora, są „nielegalne i niezgodne z warunkami niezbędnymi dla istnienia demokratycznego społeczeństwa”<sup>(24)</sup>;

16. uważa za niedopuszczalne, że projekt decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony nie uwzględnia ani braku ograniczeń uprawnień Zjednoczonego Królestwa w zakresie danych masowych, ani faktycznego wykorzystywania operacji inwigilacji prowadzonych przez Zjednoczone Królestwo i Stany Zjednoczone, ujawnionych przez Edwarda Snowdena, w tym następujących faktów:

- a) brak jest skutecznego nadzoru merytorycznego ze strony komisarza ds. informacji lub sądów nad stosowaniem wyłączenia dotyczącego bezpieczeństwa narodowego w brytyjskim prawie o ochronie danych;
- b) ograniczenia w korzystaniu z „masowych uprawnień” w Zjednoczonym Królestwie nie są określone w samej ustawie, czego wymaga TSUE (ale raczej pozostawia się je w gestii władzy wykonawczej podlegającej „stosownej” kontroli sądowej);

<sup>(21)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0033.

<sup>(22)</sup> Opinia Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, oraz Umowy między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych, LIBE\_AL(2021)680848.

<sup>(23)</sup> Wyrok z 16 lipca 2020 r., Data Protection Commissioner przeciwko Facebook Ireland Limited i Maximilianowi Schremsowi, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

<sup>(24)</sup> Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 13 września 2018 r. w sprawie Big Brother Watch i in. przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, skargi nr 58170/13, 62322/14, 24960/15.

Piątek, 21 maja 2021 r.

- c) opis „danych wtórnych” (metadanych) w projektach decyzji jest w bardzo mylący i nie uwzględnia faktu, że mogą one ujawniać wiele informacji i być niezmiernie inwazyjne oraz podlegają wyrafinowanym zautomatyzowanym analizom (jak TSUE stwierdził w wyroku w sprawie *Digital Rights Ireland* <sup>(25)</sup>), jednak zgodnie z prawem Zjednoczonego Królestwa metadane nie są w znaczący sposób chronione przed niewłaściwym dostępem, hurtowym gromadzeniem i analizą opartą na sztucznej inteligencji przez brytyjskie agencje wywiadowcze;
- d) agencje należące do sojuszu „pięciorga oczu”, w szczególności GCHQ i Agencja Bezpieczeństwa Narodowego (NSA), w praktyce dzielą się wszystkimi danymi wywiadowczymi;

zwraca ponadto uwagę, że w przypadku Stanów Zjednoczonych obywatele Zjednoczonego Królestwa podlegają pewnym nieformalnym gwarancjom uzgodnionym między GCHQ a NSA; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że zabezpieczenia te nie chroniłyby obywateli ani mieszkańców UE, których dane mogą być dalej przekazywane lub udostępniane NSA;

17. wzywa państwa członkowskie do zawierania ze Zjednoczonym Królestwem umów o zakazie szpiegowania i apeluje do Komisji, aby wykorzystwała wymianę informacji ze swoimi odpowiednikami ze Zjednoczonego Królestwa do przekazania, że jeżeli brytyjskie przepisy i praktyki w zakresie nadzoru nie zostaną zmienione, jedyną wykonalną możliwością ułatwienia podejmowania decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony byłoby zawarcie z państwami członkowskimi umów o zakazie szpiegowania;

#### **Dalsze przekazywanie informacji**

18. podkreśla, że ustawa z 2018 r. o wystąpieniu z Unii Europejskiej stanowi, iż orzecznictwo TSUE wydane przed zakończeniem okresu przejściowego stanie się „utrzymanymi przepisami prawa UE”, więc tym samym będzie prawnie wiążące dla Zjednoczonego Królestwa; zwraca uwagę, że przy ocenie adekwatności innych państw trzecich Zjednoczone Królestwo jest związane zasadami i warunkami określonymi w wyrokach TSUE w sprawach Schrems I i Schrems II; jest jednak zaniepokojony, że sądy Zjednoczonego Królestwa nie będą już stosowały Karty; zwraca uwagę, że Zjednoczone Królestwo nie podlega już jurysdykcji TSUE, który jest najwyższą instancją dokonującą wykładni Karty;

19. zwraca uwagę, że zgodnie z wykładnią TSUE brytyjskie przepisy dotyczące udostępniania danych osobowych na mocy ustawy o gospodarce cyfrowej z 2017 r. i dalszego przekazywania danych naukowych w widoczny sposób nie są „zasadniczo równoważne” z przepisami określonymi w RODO;

20. jest zaniepokojony tym, że Zjednoczone Królestwo przyznało sobie prawo do oświadczenia, że inne państwa lub terytoria trzecie zapewniają odpowiednią ochronę danych niezależnie od tego, czy UE uważa dane państwo lub terytorium trzecie za zapewniające taką ochronę; przypomina, że Zjednoczone Królestwo oświadczyło już, iż Gibraltar zapewnia taką ochronę, mimo że UE tego nie uczyniła; jest głęboko zaniepokojony, że status Zjednoczonego Królestwa w zakresie odpowiedniego stopnia ochrony prowadziłby w związku z tym do obchodzenia przepisów UE dotyczących przekazywania danych do państw lub terytoriów nie uznawanych za odpowiednie na mocy prawa UE;

21. odnotowuje, że 1 lutego 2021 r. Zjednoczone Królestwo przesłało wniosek w sprawie przystąpienia do Kompleksowego i Progresywnego Partnerstwa Transpacyficznego (CPTTP), w szczególności w celu „czerpania korzyści z nowoczesnych zasad handlu elektronicznego, które umożliwiają swobodny przepływ danych między członkami, usunięcie niepotrzebnych barier dla przedsiębiorstw [itd.]”; z niepokojem zauważa, że w przypadku ośmiu z jedenastu członków partnerstwa CPTTP Unia Europejska nie wydała decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony; jest głęboko zaniepokojony ewentualnym dalszym przekazywaniem do tych państw danych osobowych obywateli i mieszkańców UE, jeżeli Zjednoczonemu Królestwu zostanie wydana decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony <sup>(26)</sup>;

<sup>(25)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 8 kwietnia 2014 r. w sprawach C-293/12 i C-594/12 *Digital Rights Ireland Ltd przeciwko Minister for Communications, Marine and Natural Resources i in.* oraz *Kärntner Landesregierung i in.*, ECLI:EU:C:2014:238.

<sup>(26)</sup> Komunikat prasowy brytyjskiego Departamentu Handlu Międzynarodowego z 30 stycznia 2021 r. pt. „Zjednoczone Królestwo ubiega się o członkostwo w ogromnej strefie wolnego handlu CPTTP”.

Piątek, 21 maja 2021 r.

22. ubolewa, że Komisja nie oceniła wpływu i potencjalnych zagrożeń związanych z kompleksową umową o partnerstwie gospodarczym między Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Japonią, która zawiera postanowienia dotyczące danych osobowych i poziomu ochrony danych;

23. wyraża zaniepokojenie faktem, że gdyby Zjednoczone Królestwo włączało przepisy dotyczące przekazywania danych do przyszłych umów handlowych, między innymi umów handlowych między Stanami Zjednoczonymi a Zjednoczonym Królestwem, naruszałoby to poziom ochrony zapewniany przez RODO;

## II. DYREKTYWA O OCHRONIE DANYCH W SPRAWACH KARNYCH

24. podkreśla, że Zjednoczone Królestwo jest pierwszym państwem, w przypadku którego Komisja zasugerowała przyjęcie na mocy dyrektywy (UE) 2016/680 decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony;

25. odnotowuje umowę Zjednoczonego Królestwa ze Stanami Zjednoczonymi o transgranicznym dostępie do danych<sup>(27)</sup>, podpisaną na mocy amerykańskiej ustawy CLOUD, która ułatwia przekazywanie danych do celów egzekwowania prawa; jest głęboko zaniepokojony faktem, że umożliwi to władzom USA nieuprawniony dostęp do danych osobowych obywateli i mieszkańców UE; podziela obawy EROD, że zabezpieczenia przewidziane w umowie parasolowej między UE a USA<sup>(28)</sup>, stosowane mutatis mutandis, mogą nie spełniać kryteriów jasności, precyzji i dostępności przepisów, jeśli chodzi o dostęp do danych osobowych, lub mogą być niewystarczająco umocowane, by były skuteczne i egzekwowalne na podstawie prawa brytyjskiego;

26. przypomina, że wyrok TSUE w sprawie C-623/17 należy interpretować w ten sposób, iż uniemożliwia on przyjmowanie przepisów krajowych, które zezwalałyby organom państwowym na wymaganie od dostawców usług łączności elektronicznej ogólnego i niezróżnicowanego przesyłania danych o ruchu i danych o lokalizacji do państwowych agencji bezpieczeństwa i wywiadu do celów ochrony bezpieczeństwa narodowego;

27. zauważa, że w tym przypadku TSUE uznał za nielegalne gromadzenie danych masowych w Zjednoczonym Królestwie na mocy ustawy z 2000 r. regulującej uprawnienia śledcze; zwraca uwagę, że w międzyczasie ustawę tę zastąpiono ustawą o uprawnieniach śledczych (ustawa IPA z 2016 r.) w celu wzmocnienia zasad konieczności i proporcjonalności; podkreśla, że w ramach ustawy IPA z 2016 r. przechwytywanie podlega nadzorowi sądowemu i umożliwia osobom fizycznym dostęp do dotyczących ich danych oraz składanie skarg do sądu ds. uprawnień dochodzeniowych; ubolewa jednak nad faktem, że ustawa IPA z 2016 r. nadal umożliwia praktykę gromadzenia danych masowych;

28. jest zaniepokojony niedawnymi doniesieniami, według których system gromadzenia i zatrzymywania danych masowych jest częścią działań próbnych prowadzonych przez brytyjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ramach ustawy IPA z 2016 r.;

29. przypomina, że w swojej rezolucji z dnia 12 lutego 2020 r. Parlament Europejski podkreślił, że „Zjednoczone Królestwo nie może mieć bezpośredniego dostępu do danych z unijnych systemów informacyjnych ani uczestniczyć w strukturach zarządzania agencjami UE w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, a przekazywanie Zjednoczonemu Królestwu informacji, w tym danych osobowych, powinno podlegać rygorystycznym zabezpieczeniom, kontroli i nadzorowi obejmującym poziom ochrony danych osobowych równoważny poziomowi zapewnianemu przez prawo UE”; odnotowuje niedociągnięcia stwierdzone w sposobie, w jaki Zjednoczone Królestwo wdrożyło przepisy o ochronie danych, gdy było jeszcze państwem członkowskim UE; przypomina, że Zjednoczone Królestwo rejestrowało i prowadziło kopię Systemu Informacyjnego Schengen (SIS); oczekuje, że organy ścigania Zjednoczonego Królestwa będą w pełni przestrzegać obowiązujących przepisów przy wymianie danych osobowych w przyszłości; przypomina, że Zjednoczone Królestwo zachowuje dostęp do niektórych unijnych baz danych dotyczących egzekwowania prawa – wyłącznie do wyników typu trafienie/brak trafienia – i jest prawnie wykluczone z dostępu do SIS;

<sup>(27)</sup> Umowa między rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki z 3 października 2019 r. w sprawie dostępu do danych elektronicznych do celów zwalczania poważnej przestępczości.

<sup>(28)</sup> Umowa między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Unią Europejską w sprawie ochrony informacji osobowych powiązanych z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem i ściganiem czynów zabronionych, Dz.U. L 336 z 10.12.2016, s. 3.

Piątek, 21 maja 2021 r.

30. wyraża zaniepokojenie doniesieniami ze stycznia 2021 r., według których 400 000 rejestrów karnych zostało przypadkowo usuniętych z brytyjskiego Krajowego Komputera Policyjnego; zaznacza, że nie wzbudza to zaufania do wysiłków Zjednoczonego Królestwa w zakresie ochrony danych na potrzeby egzekwowania prawa;

31. zauważa, że w projekcie decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony dogłębnie oceniono prawa każdego organu Zjednoczonego Królestwa, który jest upoważniony prawem krajowym do przechwytywania i zatrzymywania danych osobowych ze względów bezpieczeństwa narodowego; ponadto z zadowoleniem odnotowuje, że szczegółowe sprawozdania z nadzoru dotyczące organów odpowiedzialnych za wspólnotę wywiadowczą zawierają informacje o aktualnych praktykach inwigilacyjnych Zjednoczonego Królestwa; wzywa Komisję, aby nadal oceniała i monitorowała rodzaje danych komunikacyjnych, które wchodzą w zakres brytyjskich uprawnień do zatrzymywania danych i ich legalnego przechwytywania;

32. zwraca uwagę, że umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem obejmuje tytuły dotyczące wymiany danych DNA, odcisków palców i danych rejestracyjnych pojazdów, przekazywanie i przetwarzanie danych dotyczących przelotu pasażera (PNR), współpracę w zakresie informacji operacyjnych oraz współpracę z Europolem i Eurojustem, które będą miały zastosowanie niezależnie od decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony; przypomina jednak o obawach – wyrażonych w opinii Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z lutego 2021 r. w sprawie umowy o handlu i współpracy – co do prawa do specjalnego wykorzystywania i dłuższego zatrzymywania danych osobowych, przyznanego Zjednoczonemu Królestwu na mocy ram prawnych z Prüm i tytułów umowy o handlu i współpracy dotyczących danych PNR, które to prawo nie jest zgodne z zasadami wykorzystywania i zatrzymywania danych przez państwa członkowskie; przypomina o prawie do wystąpienia do TSUE o weryfikację zgodności proponowanej umowy międzynarodowej z prawem, a w szczególności jej zgodności z ochroną praw podstawowych<sup>(29)</sup>;

### Podsumowanie

33. wzywa Komisję, aby zagwarantowała unijnym przedsiębiorstwom, że decyzja stwierdzająca odpowiedni stopień ochrony zapewni solidną, wystarczającą i zorientowaną na przyszłość podstawę prawną przekazywania danych; podkreśla, że należy dopilnować, aby tę decyzję stwierdzającą odpowiedni stopień ochrony uznano za możliwą do zaakceptowania, jeżeli TSUE miałby przeprowadzić jej przegląd, i zaznacza, że należy zatem uwzględnić wszystkie zalecenia zawarte w opinii EROD;

34. z zadowoleniem odnotowuje, że decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony będą obowiązywać tylko przez cztery lata, gdyż Zjednoczone Królestwo – teraz, kiedy nie jest już państwem członkowskim UE – może zdecydować się na zmianę przepisów z zastrzeżeniem przeprowadzenia przez Komisję oceny odpowiedniości stopnia ochrony; wzywa Komisję, aby w międzyczasie nadal monitorowała poziom ochrony danych w Zjednoczonym Królestwie pod względem prawnym i praktycznym oraz przeprowadziła dogłębną ocenę, zanim odnowi decyzję stwierdzającą odpowiedni stopień ochrony w 2025 r.;

35. jest zdania, że przyjmując obie decyzje wykonawcze, które są niezgodne z prawem UE, bez rozwiązania wszystkich kwestii wymienionych w niniejszej rezolucji, Komisja wykracza poza uprawnienia wykonawcze przyznane jej na mocy rozporządzenia (UE) 2016/679 i dyrektywy (UE) 2016/680; w związku z tym sprzeciwia się przyjęciu obu aktów wykonawczych, ponieważ projekty decyzji wykonawczych są niezgodne z prawem UE;

36. wzywa Komisję do zmiany obu projektów decyzji wykonawczych w celu zapewnienia ich pełnej zgodności z prawem i orzecznictwem UE;

37. zwraca się do krajowych organów ochrony danych, aby zawiesiły przekazywanie danych osobowych, które mogłyby podlegać nieograniczonemu dostępowi brytyjskich organów wywiadowczych, gdyby Komisja przyjęła decyzje stwierdzające odpowiedni stopień ochrony w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa, zanim rozwiąże ono wyżej wspomniane kwestie;

38. wzywa Komisję i właściwe organy Zjednoczonego Królestwa, aby opracowały plan działania w celu jak najszybszego zaradzenia brakom stwierdzonym w opiniach EROD i innym nierozwiązanym problemom w zakresie ochrony danych w Zjednoczonym Królestwie, co musi być warunkiem wstępnym przyjęcia ostatecznej decyzji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony;

39. wzywa Komisję, aby nadal ściśle monitorowała poziom ochrony danych, a także przepisy i praktyki dotyczące masowej inwigilacji w Zjednoczonym Królestwie; wskazuje, że rozdział V RODO przewiduje inne prawne możliwości przekazywania danych osobowych Zjednoczonemu Królestwu; przypomina, że zgodnie z wytycznymi EROD przekazywanie danych w oparciu o odstępstwa w szczególnych sytuacjach na podstawie art. 49 RODO musi mieć charakter wyjątkowy;

---

<sup>(29)</sup> Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie projektu decyzji Komisji określającej odpowiedni poziom ochrony danych osobowych dotyczących przelotu pasażera (PNR) przekazywanych do Amerykańskiego Biura Cel i Ochrony Granic (Dz.U. C 103 E z 29.4.2004, s. 665).



Piątek, 21 maja 2021 r.

40. ubolewa, że Komisja zignorowała apele Parlamentu o zawieszenie Tarczy Prywatności do czasu, gdy władze USA zastosują się do jej warunków, a zamiast tego zawsze preferowała „monitorowanie sytuacji” bez żadnych konkretnych rezultatów, jeśli chodzi o ochronę danych osób fizycznych i pewność prawa dla przedsiębiorstw; apeluje do Komisji, aby wyciągnęła wnioski z błędów popełnionych w przeszłości i odpowiadała na apele Parlamentu i ekspertów dotyczące przyjmowania i monitorowania przeszłych decyzji stwierdzających odpowiedni stopień ochrony oraz pozostawiła TSUE właściwe egzekwowanie unijnych przepisów o ochronie danych w związku ze skargami obywateli;

41. wzywa Komisję, aby ściśle monitorowała prawa i praktyki w zakresie ochrony danych w Zjednoczonym Królestwie, natychmiast informowała Parlament o wszelkich przyszłych zmianach w brytyjskim systemie ochrony danych i konsultowała się z Parlamentem w tej sprawie, a także przyznała Parlamentowi rolę kontrolną w nowych ramach instytucjonalnych, w tym w odniesieniu do właściwych organów, takich jak Specjalny Komitet ds. Współpracy Organów Ścigania i Wymiarów Sprawiedliwości;

o

o o

42. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, państwom członkowskim i rządowi Zjednoczonego Królestwa.

---

Poniedziałek, 17 maja 2021 r.

### III

(Akty przygotowawcze)

## PARLAMENT EUROPEJSKI

P9\_TA(2021)0216

### **Program wymiany, pomocy i szkoleń w dziedzinie ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 17 maja 2021 r. dotycząca stanowiska Rady przyjętego w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program wymiany, pomocy i szkoleń w dziedzinie ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 331/2014 (06164/1/2021 – C9-0137/2021 – 2018/0194(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/24)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (06164/1/2021 – C9-0137/2021),
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(1)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0369),
  - uwzględniając opinię Europejskiego Banku Centralnego z dnia 19 października 2018 r. <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0164/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  4. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
  5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Teksty przyjęte dnia 13.2.2019, P8\_TA(2019)0087.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 378 z 19.10.2018, s. 2.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0217

**Mianowanie dyrektora wykonawczego Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych – kandydatka: Natasha Cazenave****Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie propozycji mianowania dyrektora wykonawczej Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (N9-0005/2021 – C9-0114/2021 – 2021/0900(NLE))****(Zatwierdzenie)**

(2022/C 15/25)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając propozycję Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych z dnia 12 marca 2021 r. (C9-0114/2021),
  - uwzględniając art. 51 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1095/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/77/WE <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie równowagi płci przy obsadzaniu stanowisk w obszarze polityki gospodarczej i monetarnej UE <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie instytucji i organów unii gospodarczej i walutowej: zapobieganie konfliktom interesów związanym z zatrudnianiem byłych urzędników instytucji publicznych <sup>(3)</sup>,
  - uwzględniając art. 131 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A9-0137/2021),
- A. mając na uwadze, że dnia 29 maja 2021 r. upływa kadencja obecnej dyrektora wykonawczej Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych;
- B. mając na uwadze, że dnia 12 marca 2021 r., po przeprowadzeniu otwartej procedury kwalifikacyjnej, Rada Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych zaproponowała mianowanie Natashy Cazenave na stanowisko dyrektora wykonawczego na okres pięciu lat, zgodnie z art. 51 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 1095/2010;
- C. mając na uwadze, że dnia 22 kwietnia 2021 r. w Komisji Gospodarczej i Monetarnej odbyło się przesłuchanie Natashy Cazenave, podczas którego wygłosiła ona wstępne oświadczenie, a następnie udzieliła odpowiedzi na pytania członków komisji;
1. zatwierdza mianowanie Natashy Cazenave na dyrektora wykonawczą Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Radzie, Komisji, Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz rządów państw członkowskich.

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84.<sup>(2)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 105.<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0017.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0218

## Mianowanie przewodniczącego Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych – Kandydatka: Petra Hielkema

Decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego mianowania przewodniczącej Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA) (N9-0022/2021 – C9-0163/2021 – 2021/0901(NLE))

(Zatwierdzenie)

(2022/C 15/26)

Parlament Europejski,

- uwzględniając krótką listę zakwalifikowanych kandydatów na stanowisko przewodniczącego Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych z dnia 22 marca 2021 r., sporządzoną przez Radę Organów Nadzoru,
  - uwzględniając pismo Rady z dnia 6 maja 2021 r. z propozycją mianowania Petry Hielkemy na stanowisko przewodniczącej Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (C9-0163/2021),
  - uwzględniając art. 48 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/79/WE<sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie równowagi płci przy obsadzaniu stanowisk w obszarze polityki gospodarczej i monetarnej UE<sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie instytucji i organów unii gospodarczej i walutowej: zapobieganie konfliktom interesów związanym z zatrudnianiem byłych urzędników instytucji publicznych<sup>(3)</sup>,
  - uwzględniając art. 131 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A9-0162/2021),
- A. mając na uwadze, że kadencja przewodniczącego Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych skończyła się dnia 28 lutego 2021 r.;
- B. mając na uwadze, że dnia 6 maja 2021 r. Rada zaproponowała mianowanie Petry Hielkemy na przewodniczącą Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych na okres pięciu lat, zgodnie z art. 48 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010;
- C. mając na uwadze, że dnia 10 maja 2021 r. w Komisji Gospodarczej i Monetarnej odbyło się przesłuchanie Petry Hielkemy, podczas którego wygłosiła ona wstępne oświadczenie, a następnie udzieliła odpowiedzi na pytania członków komisji;
1. wyraża zgodę na mianowanie Petry Hielkemy na przewodniczącą Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Radzie, Komisji, Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz rządów państw członkowskich.

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 105.

<sup>(3)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0017.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0219

**Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji \*\*\*I****Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (COM(2020)0022 – C9-0007/2020 – 2020/0006(COD))****(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)**

(2022/C 15/27)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Parlamentowi i Radzie (COM(2020)0022) oraz zmieniony wniosek (COM(2020)0460),
  - uwzględniając art. 294 ust. 2, art. 175 akapit trzeci i art. 322 ust. 1 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którymi wniosek został przedstawiony Parlamentowi przez Komisję (C9-0007/2020),
  - uwzględniając art. 294 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając uzasadnioną opinię przedstawioną – na mocy protokołu nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności – przez Izbę Gmin Zjednoczonego Królestwa, w której stwierdzono, że projekt aktu ustawodawczego nie jest zgodny z zasadą pomocniczości,
  - uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego z dnia 20 lipca 2020 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając opinie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 10 czerwca 2020 r. oraz z dnia 18 września 2020 r. <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 2 lipca 2020 r. <sup>(3)</sup>,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu oraz przekazane pismem z dnia 3 marca 2021 r. zobowiązanie przedstawiciela Rady do zatwierdzenia stanowiska Parlamentu, zgodnie z art. 294 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 59 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Budżetową, Komisję Gospodarczą i Monetarną, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności, Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisję Transportu i Turystyki oraz Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0135/2020),
1. przyjmuje poniższe stanowisko w pierwszym czytaniu <sup>(4)</sup>;
  2. zwraca się do Komisji o ponowne przekazanie mu sprawy, jeśli zastąpi ona pierwotny wniosek, wprowadzi w nim istotne zmiany lub planuje ich wprowadzenie;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

---

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 290 z 1.9.2020, s. 1.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 311 z 18.9.2020, s. 55 oraz Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 240.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 324 z 1.10.2020, s. 74.

<sup>(4)</sup> Niniejsze stanowisko zastępuje poprawki przyjęte dnia 17 września 2020 r. (Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0223).

Wtorek, 18 maja 2021 r.

**P9\_TC1-COD(2020)0006**

**Stanowisko Parlamentu Europejskiego przyjęte w pierwszym czytaniu w dniu 18 maja 2021 r. w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/... ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji**

*(Jako że pomiędzy Parlamentem i Radą osiągnięte zostało porozumienie, stanowisko Parlamentu odpowiada ostatecznej wersji aktu prawnego, rozporządzenia (UE) 2021/1056.)*

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0221

**Program wymiany, pomocy i szkoleń dla ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) – rozszerzenie stosowania rozporządzenia na nieuczestniczące państwa członkowskie \*\*\***

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu rozporządzenia Rady rozszerzającego stosowanie rozporządzenia (UE) 2021/... ustanawiającego program wymiany, pomocy i szkoleń w dziedzinie ochrony euro przed fałszowaniem na lata 2021–2027 (program „Perykles IV”) na nieuczestniczące państwa członkowskie i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 331/2014 (13255/2020 – C9-0017/2021 – 2018/0219(APP))

(Specjalna procedura ustawodawcza – zgoda)

(2022/C 15/28)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając projekt rozporządzenia Rady (13255/2020),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0017/2021),
  - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0165/2021),
1. wyraża zgodę na projekt rozporządzenia Rady;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie, Komisji i parlamentom narodowym.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0222

**Porozumienie między Unią a Kubą w sprawie zmiany koncesji dotyczących wszystkich kontyngentów taryfowych znajdujących się na liście koncesyjnej UE CLXXV w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej \*\*\***

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, porozumienia w formie wymiany listów między Unią Europejską a Republiką Kuby na podstawie art. XXVIII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) z 1994 r. dotyczącego zmiany koncesji w odniesieniu do wszystkich kontyngentów taryfowych znajdujących się na liście koncesyjnej UE CLXXV w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (10637/2020 – C9-0097/2021 – 2020/0233(NLE))

(Zgoda)

(2022/C 15/29)

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt decyzji Rady (10637/2020),
  - uwzględniając Porozumienie w formie wymiany listów między Unią Europejską a Republiką Kuby na podstawie art. XXVIII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu (GATT) z 1994 r. dotyczące zmiany koncesji w odniesieniu do wszystkich kontyngentów taryfowych znajdujących się na liście koncesyjnej UE CLXXV w następstwie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej (10638/20),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 207 ust. 4 akapit pierwszy i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0097/2021),
  - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 oraz art. 114 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Handlu Międzynarodowego (A9-0129/2021),
1. wyraża zgodę na zawarcie porozumienia;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz Republici Kuby.



Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0223

**Protokół do Układu eurośródziemnomorskiego ustanawiającego stowarzyszenie między UE a Tunezją (przystąpienie Chorwacji do UE) \*\*\***

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej i jej państw członkowskich Protokołu do Układu eurośródziemnomorskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Tunezyjską, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (COM(2018)0603 – C9-0302/2020 – 2018/0310(NLE))

(Zgoda)

(2022/C 15/30)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając projekt decyzji Rady (12294/2018),
  - uwzględniając projekt Protokołu do Układu eurośródziemnomorskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Tunezyjską, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (12295/2018),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 217 i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0302/2020),
  - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 oraz art. 114 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0150/2021),
1. wyraża zgodę na zawarcie protokołu;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Republice Tunezyjskiej.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0224

### **Protokół do Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między UE a Ameryką Środkową (przystąpienie Chorwacji do UE) \*\*\***

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej i jej państw członkowskich Protokołu do Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (06048/2020 – C9-0383/2020 – 2020/0024(NLE))**

(Zgoda)

(2022/C 15/31)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając projekt decyzji Rady (06048/2020),
  - uwzględniając projekt Protokołu do Umowy ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony, w celu uwzględnienia przystąpienia Republiki Chorwacji do Unii Europejskiej (06049/2020),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 217 i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0383/2020),
  - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 oraz art. 114 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Handlu Międzynarodowego,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0148/2021),
1. wyraża zgodę na zawarcie protokołu;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Ameryki Środkowej.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0225

**Umowa między USA, UE, Islandią i Norwegią w sprawie ograniczeń czasowych dotyczących ustaleń w zakresie leasingu statków powietrznych z załogą \*\*\***

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie projektu decyzji Rady dotyczącej zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy w sprawie ograniczeń czasowych dotyczących ustaleń w zakresie leasingu statków powietrznych z załogą między Unią Europejską, Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Islandią i Królestwem Norwegii (11645/2020 – C9-0392/2020 – 2019/0126(NLE))

(Zgoda)

(2022/C 15/32)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając projekt decyzji Rady (11645/2020),
  - uwzględniając projekt Umowy w sprawie ograniczeń czasowych dotyczących ustaleń w zakresie leasingu statków powietrznych z załogą między Unią Europejską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki, Islandią i Królestwem Norwegii (10584/19),
  - uwzględniając wniosek o wyrażenie zgody przedstawiony przez Radę na mocy art. 100 ust. 2 i art. 218 ust. 6 akapit drugi lit. a) ppkt (v) oraz art. 218 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C9-0392/2020),
  - uwzględniając art. 105 ust. 1 i 4 oraz art. 114 ust. 7 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie Komisji Transportu i Turystyki (A9-0125/2021),
1. wyraża zgodę na zawarcie umowy;
  2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji, jak również rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki, Islandii i Królestwa Norwegii.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0226

## **System podatku od dokowania we francuskich regionach najbardziej oddalonych \***

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie podatku od dokowania we francuskich regionach najbardziej oddalonych oraz zmieniającej decyzję 940/2014/UE (COM(2021)0095 – C9-0105/2021 – 2021/0051(CNS))**

**(Specjalna procedura ustawodawcza – konsultacja)**

(2022/C 15/33)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2021)0095),
  - uwzględniając art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C9-0105/2021),
  - uwzględniając art. 82 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0138/2021),
1. zatwierdza wniosek Komisji;
  2. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
  3. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do tekstu przyjętego przez Parlament;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.
-

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0228

**Wspólny system podatku od wartości dodanej: zwolnienia w imporcie i niektórych dostawach, w odniesieniu do środków unijnych przyjmowanych w interesie publicznym \***

Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 2006/112/WE w zakresie zwolnień w imporcie i niektórych dostawach, w odniesieniu do środków unijnych przyjmowanych w interesie publicznym (COM(2021)0181 – C9-0132/2021 – 2021/0097(CNS))

(Specjalna procedura ustawodawcza – konsultacja)

(2022/C 15/34)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2021)0181),
  - uwzględniając art. 113 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na mocy którego Rada skonsultowała się z Parlamentem (C9-0132/2021),
  - uwzględniając art. 82 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A9-0155/2021),
1. zatwierdza wniosek Komisji;
  2. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
  3. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do tekstu przyjętego przez Parlament;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.
-

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0229

## Uruchomienie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Estonię – EGF/2020/002 EE/Estonia Tourism

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Estonię – EGF/2020/002 EE/turystyka w Estonii (COM(2021)0151 – C9-0127/2021 – 2021/0076(BUD))

(2022/C 15/35)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2021)0151 – C9-0127/2021),
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1309/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (2014–2020) i uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1927/2006 <sup>(1)</sup> („rozporządzenie w sprawie EFG”),
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 <sup>(2)</sup>, w szczególności jego art. 8,
  - uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych <sup>(3)</sup> (porozumienie międzyinstytucjonalne z 16 grudnia 2020 r.), w szczególności jego pkt 9,
  - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A9-0158/2021),
- A. mając na uwadze, że Unia opracowała instrumenty ustawodawcze i budżetowe w celu udzielenia dodatkowego wsparcia pracownikom dotkniętym skutkami istotnych zmian w strukturze światowego handlu lub światowego kryzysu finansowego i gospodarczego oraz z myślą o ułatwieniu im powrotu na rynek pracy; mając na uwadze, że pomoc ta przybiera postać wsparcia finansowego udzielanego pracownikom i przedsiębiorstwom, dla których pracowali;
- B. mając na uwadze, że Estonia przedłożyła wniosek EGF/2020/002 EE/turystyka w Estonii o uruchomienie środków z EFG w związku ze zwolnieniem 10 080 osób <sup>(4)</sup> w sektorach gospodarki zaklasyfikowanych w statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej w Unii Europejskiej („NACE”) Revision 2 do działu 45 (Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi i motocyklami; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli), 49 (Transport lądowy oraz transport rurociągowy), 50 (Transport wodny), 51 (Transport lotniczy), 52 (Magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport), 55 (Zakwaterowanie), 56 (Działalność usługowa związana z wyżywieniem), 74 (Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), 77 (Wynajem i dzierżawa), 79 (Działalność organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalność z nią związana), 90 (Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką), 91 (Działalność bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą), 92 (Działalność związana z grami losowymi i zakładami wzajemnymi) i 93 (Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna) w regionie Eesti (EE00) na poziomie NUTS 2 w Estonii <sup>(5)</sup> w okresie referencyjnym objętym wnioskiem od 13 marca 2020 r. do 11 listopada 2020 r.;
- C. mając na uwadze, że wniosek dotyczy 1715 osób, które zaprzestały prowadzenia działalności na własny rachunek, oraz 8365 pracowników zwolnionych w sektorze turystyki w Estonii;

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 855.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

<sup>(4)</sup> W rozumieniu art. 3 rozporządzenia w sprawie EFG.

<sup>(5)</sup> Republika Estońska nie jest podzielona na regiony na poziomie 2 według wspólnej klasyfikacji NUTS.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- D. mając na uwadze, że wniosek opiera się na kryteriach interwencji określonych w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG, zgodnie z którym w wyjątkowych okolicznościach, w szczególności w odniesieniu do wniosków zbiorowych dotyczących MŚP, wniosek można uznać za dopuszczalny, nawet jeżeli kryteria określone w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia nie są w pełni spełnione, jeżeli zwolnienia mają poważny wpływ na zatrudnienie i gospodarkę lokalną, regionalną lub krajową;
- E. mając na uwadze, że wydarzenia, które doprowadziły do tych zwolnień i do zaprzestania działalności, wystąpiły nieoczekiwanie na początku 2020 r. z powodu globalnego rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19 i związanego z nią kryzysu gospodarczego, który szczególnie mocno dotknął branżę turystyczną, a nagle ograniczenia przemieszczania się w skali międzynarodowej spowodowały gwałtowne i nieprzewidziane załamanie podróży międzynarodowych i turystyki;
- F. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 i następujący po niej światowy kryzys gospodarczy wywołały ogromny wstrząs w estońskiej gospodarce, zwłaszcza w branży turystycznej, gdzie przed kryzysem 90 % wydatków na turystykę w Estonii pochodziło z turystyki międzynarodowej, podczas gdy średnia dla państw OECD wynosiła około 25 %;
- G. mając na uwadze, że w 2019 r. estońskie dochody z turystyki osiągnęły nowy rekordowy poziom 2,1 mld, a turystyka została uznana za sektor o istotnym znaczeniu dla konkurencyjności Estonii i poczyniono znaczne inwestycje w jej dalszy rozwój;
- H. mając na uwadze, że sektor turystyki jest zdominowany przez MŚP o słabszej odporności na kryzys w porównaniu z większymi przedsiębiorstwami, a także że MŚP stanowią 79,2 % całkowitej siły roboczej w Estonii;
- I. mając na uwadze, że poprzez wsparcie udzielane pracownikom Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji może pomóc w przejściu na bardziej zrównoważoną turystykę, a tym samym umożliwić Europie ochronę i promowanie jej dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz zasobów, a jednocześnie oferować nowe możliwości w zakresie miejsc pracy i tworzenia innowacyjnych przedsiębiorstw;
- J. mając na uwadze, że Komisja oświadczyła, że kryzys zdrowotny spowodowany COVID-19 doprowadził do kryzysu gospodarczego, określiła plan naprawy gospodarczej i podkreśliła rolę EFG jako narzędzia do stosowania w sytuacjach nadzwyczajnych<sup>(6)</sup>, aby pomagać osobom, które utraciły pracę z powodu globalnego kryzysu gospodarczego;
- K. mając na uwadze, że zarówno krajowe, jak i europejskie wsparcie na rzecz utrzymania zatrudnienia poprzez systemy ograniczonego wymiaru czasu pracy oraz instrument SURE wykorzystano w Estonii do łagodzenia skutków pandemii COVID-19 i związanego z nią kryzysu na rynku pracy;
- L. mając na uwadze, że jest to pierwsze uruchomienie EFG z powodu kryzysu związanego z COVID-19 po włączeniu do rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji (EGF/2020/000 TA 2020 – pomoc techniczna z inicjatywy Komisji)<sup>(7)</sup> wzmianki o tym, że EFG może zostać uruchomiony w celu wsparcia pracowników stale zwolnionych i osób samozatrudnionych w kontekście globalnego kryzysu wywołanego COVID-19 bez wprowadzania zmian do rozporządzenia (UE) nr 1309/2013;
1. zgadza się z Komisją, że warunki wymienione w art. 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFG zostały spełnione i że Estonia ma prawo do wkładu finansowego w wysokości 4 474 480 EUR na mocy tego rozporządzenia, co stanowi 60 % łącznych kosztów wynoszących 7 457 468 EUR, na które składają się wydatki na zindywidualizowane usługi w wysokości 7 452 468 EUR oraz wydatki na działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, informacji, reklamy, kontroli i sprawozdawczości w wysokości 5 000 EUR;
  2. zauważa, że władze estońskie złożyły wniosek 12 listopada 2020 r. oraz że po przekazaniu przez Estonię dodatkowych informacji Komisja zakończyła ocenę wniosku 31 marca 2021 r. i przekazała ją Parlamentowi tego samego dnia;
  3. zauważa, że wniosek dotyczy w sumie 10 080 pracowników, 1715 osób, które zaprzestały prowadzenia działalności na własny rachunek, oraz 8 365 pracowników zwolnionych w sektorze turystyki w Estonii; ubolewa, że Estonia oczekuje, iż jedynie 5 060 spośród wszystkich kwalifikujących się beneficjentów weźmie udział w środkach (docelowi beneficjenci);

<sup>(6)</sup> COM(2020)0442.

<sup>(7)</sup> Teksty przyjęte, P9\_TA(2020)0141.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

4. przypomina, że należy się spodziewać, iż społeczne skutki zwolnień będą znaczne, gdyż wśród pracowników sektora turystyki znajduje się duży odsetek pracowników o niskich kwalifikacjach, pracowników nieposiadających kwalifikacji zawodowych, osób młodych oraz pracowników sezonowych i zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy;
5. zauważa, że ponad 60 % osób kwalifikujących się to kobiety, a grupa wiekowa, która ucierpiała najbardziej, to 30–64 lata;
6. zauważa, że Estonia rozpoczęła świadczenie zindywidualizowanych usług na rzecz beneficjentów docelowych 1 stycznia 2021 r. oraz że okres kwalifikowalności do wkładu finansowego z EFG będzie trwał od 1 stycznia 2021 r. do 1 stycznia 2023 r., a w przypadku kształcenia formalnego lub szkolenia, w tym szkolenia zawodowego, trwającego co najmniej dwa lata – do 1 lipca 2023 r.;
7. przypomina, że zindywidualizowane usługi, które mają zostać zapewnione pracownikom i osobom prowadzącym działalność na własny rachunek, obejmują następujące działania: szkolenia w zakresie rynku pracy, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej i wsparcie następcze, przyuczanie do zawodu, wsparcie na rzecz formalnych studiów i dodatki szkoleniowe, w tym dodatki na szkolenie zawodowe;
8. zauważa, że Estonia zaczęła ponosić wydatki administracyjne w zakresie wdrażania EFG w dniu 1 stycznia 2021 r. oraz że wydatki na działania przygotowawcze, działania w zakresie zarządzania, działania w zakresie dostarczania i upowszechniania informacji oraz działania w zakresie kontroli i sprawozdawczości kwalifikują się zatem do przyznania wkładu finansowego z EFG od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 1 lipca 2023 r.;
9. zauważa, że krajowe finansowanie w formie płatności zaliczkowej lub współfinansowanie zapewnia fundacja na rzecz usług i świadczeń związanych z rynkiem pracy, a Estoński Fundusz Ubezpieczenia na wypadek Bezrobocia (EUIF) jako publiczna służba zatrudnienia zapewnia z tych środków aktywne instrumenty rynku pracy w Estonii; zauważa, że fundacja dysponuje aktywami funduszu powierniczego na rzecz świadczeń ubezpieczeniowych należnych w przypadku utraty pracy – fundusz powierniczy na rzecz świadczeń w przypadku zwolnień i niewypłacalności pracodawców – oraz środkami przyznanymi z budżetu państwa za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Społecznych;
10. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że skoordynowany pakiet zindywidualizowanych usług został opracowany przez Estonię w porozumieniu z właściwymi organami i przedstawicielami stowarzyszeń oraz że postępy będą omawiane na forum rady nadzorczej EUIF, której członkami są partnerzy społeczni – dwóch członków z Estońskiej Konfederacji Pracodawców, jeden z Estońskiej Konfederacji Związków Zawodowych i jeden z Estońskiej Konfederacji Związków Zawodowych Pracowników; z zadowoleniem przyjmuje dalsze konsultacje z przedstawicielami branży turystycznej, które zostaną zakończone po przeanalizowaniu profilu zwolnionych pracowników;
11. zauważa, że dalsze konsultacje z przedstawicielami branży turystycznej zostaną przeprowadzone po przeanalizowaniu profilu zwolnionych pracowników oraz że zostanie określony najodpowiedniejszy rodzaj wsparcia, uwzględniający strukturę wiekową, profil edukacyjny i inne cechy beneficjentów; zauważa, że ponadto planowany jest ewentualny wkład estońskiego stowarzyszenia hoteli i restauratorów w opracowanie niektórych działań szkoleniowych związanych z branżą;
12. podkreśla, że władze Estonii potwierdziły, że działania kwalifikowalne nie są objęte pomocą z innych funduszy lub instrumentów finansowych Unii;
13. przypomina, że pomoc z EFG nie może zastępować działań, za które na mocy prawa krajowego lub umów zbiorowych odpowiedzialne są przedsiębiorstwa;
14. wzywa Komisję do skrócenia do minimum czasu potrzebnego na ocenę wniosków o pomoc z EFG i uruchomienie EFG, aby zmniejszyć presję wywieraną na krajowe systemy zabezpieczenia społecznego w kontekście kryzysu związanego z COVID-19;
15. zatwierdza decyzję załączoną do niniejszej rezolucji;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady niniejszej decyzji i zapewnienia jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wraz z załącznikiem Radzie i Komisji.



---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK**

**DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**

**w sprawie uruchomienia Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji w następstwie wniosku złożonego przez Estonię – EGF/2020/002 EE/Turystyka w Estonii**

*(Tekst tego załącznika nie został powtórzony w tym miejscu, ponieważ odpowiada on końcowej wersji decyzji (UE) 2021/886.)*

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0230

**Uruchomienie Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w związku z klęskami żywiołowymi oraz Albanii, Austrii, Belgii, Chorwacji, Czarnogórze, Czechom, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwie, Luksemburgowi, Łotwie, Niemcom, Portugalii, Rumunii, Serbii, Węgrom i Włochom w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia zdrowia publicznego**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w związku z klęskami żywiołowymi oraz Albanii, Austrii, Belgii, Chorwacji, Czarnogórze, Czechom, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwie, Luksemburgowi, Łotwie, Niemcom, Portugalii, Rumunii, Serbii, Węgrom i Włochom w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia zdrowia publicznego (COM(2021)0201 – C9-0117/2021 – 2021/0077(BUD))**

(2022/C 15/36)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając wniosek Komisji przedłożony Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2021)0201 – C9-0117/2021),
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej<sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego<sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027<sup>(3)</sup>, w szczególności jego art. 9,
  - uwzględniając porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych<sup>(4)</sup>, w szczególności jego punkt 10,
  - uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rozwoju Regionalnego,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A9-0157/2021),
1. z zadowoleniem przyjmuje decyzję będącą konkretną, namacalną i widoczną formą solidarności Unii z obywatelami i regionami Unii dotkniętymi klęskami żywiołowymi i poważnym zagrożeniem zdrowia publicznego spowodowanym pandemią COVID-19 w 2020 r.;
  2. pochwała rozszerzenie zakresu rozporządzenia (WE) nr 2012/2002 od marca 2020 r. w celu uwzględnienia poważnych zagrożeń zdrowia publicznego, takich jak trwająca pandemia COVID-19;
  3. wyraża solidarność z wszystkimi ofiarami niszczycielskich klęsk żywiołowych i pandemii COVID-19 i wykazuje empatię wobec nich;
  4. podkreśla pilną potrzebę udostępnienia pomocy finansowej za pośrednictwem Funduszu Solidarności Unii Europejskiej („Funduszu”) oraz podkreśla, jak ważne jest zapewnienie, by pomoc ta docierała w odpowiedni sposób do regionów i beneficjentów w dotkniętych klęską krajach;
  5. ubolewa, że ocena wniosków o pomoc finansową w związku z pandemią COVID-19 w 2020 r., złożonych przed oficjalnym ostatecznym terminem, tj. 24 czerwca 2020 r., zajęła dużo czasu, w związku z czym Komisja przedłożyła wniosek o uruchomienie Funduszu dopiero pod koniec marca 2021 r.; podkreśla znaczenie szybkiego uruchomienia funduszu w przyszłości, aby zapewnić bardzo potrzebną pomoc po poważnych klęskach żywiołowych lub poważnych zagrożeniach zdrowia publicznego;

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 311 z 14.11.2002, s. 3.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 99 z 31.03.2020, s. 9.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11.

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

6. podkreśla, że ze względu na zmianę klimatu klęski żywiołowe staną się coraz częstsze i bardziej gwałtowne; podkreśla, że niektóre regiony, takie jak wyspy i regiony przybrzeżne, są szczególnie zagrożone klęskami żywiołowymi; podkreśla, że Fundusz jest jedynie instrumentem rewalidacyjnym i że zmiany klimatu wymagają przede wszystkim polityki prewencyjnej, aby zapobiec przyszłym skutkom zmiany klimatu zgodnie z porozumieniem paryskim i Zielonym Ładem; ponownie podkreśla, że ważne jest inwestowanie w łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej w regionach szczególnie podatnych na zagrożenia oraz zapewnienie skutecznej synergii między Funduszem a odpowiednimi unijnymi programami finansowania;
  7. zatwierdza decyzję załączoną do niniejszej rezolucji;
  8. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady niniejszej decyzji i zapewnienia jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej;
  9. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wraz z załącznikiem Radzie i Komisji.
-

Wtorek, 18 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK**

**DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**

**w sprawie uruchomienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej w celu udzielenia pomocy Grecji i Francji w związku z klęskami żywiołowymi oraz Albanii, Austrii, Belgii, Chorwacji, Czarnogórze, Czechom, Estonii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Irlandii, Litwie, Luksemburgowi, Łotwie, Niemcom, Portugalii, Rumunii, Serbii, Węgrom i Włochom w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia zdrowia publicznego**

*(Tekst tego załącznika nie został powtórzony w tym miejscu, ponieważ odpowiada on końcowej wersji decyzji (UE) 2021/885.)*

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0231

**Projekt budżetu korygującego nr 2/2021 – finansowanie zwalczania COVID-19 oraz wprowadzenie udoskonaleń i aktualizacji w związku z ostatecznym przyjęciem wieloletnich ram finansowych****Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady dotyczącego projektu budżetu korygującego nr 2/2021 Unii Europejskiej na rok budżetowy 2021 – finansowanie działań przeciwko Covid-19 z uwzględnieniem dostosowań i aktualizacji w związku z ostatecznym przyjęciem wieloletnich ram finansowych (08145/2021 – C9-0155/2021 – 2021/0078(BUD))**

(2022/C 15/37)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 314 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012<sup>(1)</sup>, w szczególności jego art. 44,
  - uwzględniając budżet ogólny Unii Europejskiej na rok budżetowy 2021 w formie przyjętej ostatecznie w dniu 18 grudnia 2020 r.<sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027<sup>(3)</sup> (rozporządzenie w sprawie WRF),
  - uwzględniając porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych<sup>(4)</sup>,
  - uwzględniając decyzję Rady (EU, Euratom) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej<sup>(5)</sup>,
  - uwzględniając projekt budżetu korygującego nr 2/2021 przyjęty przez Komisję dnia 24 marca 2021 r. (COM(2021)0200),
  - uwzględniając stanowisko dotyczące projektu budżetu korygującego nr 2/2021 r., przyjęte przez Radę dnia 23 kwietnia 2021 r. i przekazane Parlamentowi dnia 26 kwietnia 2021 r. (08145/2021/ – C9-0155/2021),
  - uwzględniając art. 94 i 96 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Budżetowej (A9-0160/2021),
- A. mając na uwadze, że wniosek Komisji ma zasadniczo dwojaki cel: z jednej strony zapewnienie dodatkowych funduszy na zapobieganie pandemii COVID-19, gotowość i reagowanie na nią, bezpieczne i trwałe ponowne otwarcie oraz potencjalny wpływ dalszych inicjatyw europejskich związanych z reagowaniem na COVID-19; z drugiej strony, wprowadzenie zmian technicznych wynikających z porozumień politycznych w sprawie sektorowych podstaw prawnych po przyjęciu wieloletnich ram finansowych (WRF) w grudniu 2020 r., a także dostosowań w odniesieniu do tworzenia rezerw gwarancji na działania zewnętrzne; ponadto proponuje się w nim przeniesienie kwoty 47 981 598 EUR z niewykorzystanych środków Funduszu Solidarności UE (FSUE) na 2020 r. bezpośrednio do operacyjnej linii budżetowej FSUE oraz przeprowadzenie innych dostosowań i aktualizacji technicznych;

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.<sup>(2)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 23.<sup>(3)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11.<sup>(4)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.<sup>(5)</sup> Dz.U. L 424 z 15.12.2020, s. 1.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

- B. mając na uwadze, że wpływ netto wniosku na wydatki w budżecie na rok 2021 wynosi 260 681 598 EUR w środkach na zobowiązania i 252 581 598 EUR w środkach na płatności;
- C. mając na uwadze, że Parlament zawsze był zdania, że projekt budżetu korygującego powinien mieć tylko jeden cel;
1. przyjmuje do wiadomości projekt budżetu korygującego nr 2/2021, przedstawiony przez Komisję;
  2. podkreśla swoje pełne poparcie dla zdecydowanej reakcji Unii na pandemię COVID-19; ponownie podkreśla, że należy dołożyć wszelkich starań, wykorzystując wszystkie możliwości przewidziane w budżecie UE i w rozporządzeniu finansowym, aby zwalczyć pandemię i przygotować się do bezpiecznej i trwałej odbudowy w Europie;
  3. ubolewa, że pomimo nalegań Parlamentu Komisja postanowiła przedstawić razem elementy dotyczące pandemii COVID-19 oraz część dotyczącą dostosowania do podstaw prawnych programów wieloletnich ram finansowych, które mogły i powinny być rozpatrywane oddzielnie; przypomina, że w celu lepszego poszanowania prerogatyw władzy budżetowej Komisja powinna przedstawić projekt budżetu korygującego zawierający jeden cel, a nie ujmować kilka celów w jednym projekcie budżetu korygującego;
  4. podkreśla, że przyjęcie projektu budżetu korygującego 2/2021, umożliwiającego w szczególności rozpoczęcie prac przygotowawczych w celu ustanowienia wspólnych ram zielonego zaświadczenia cyfrowego, w żaden sposób nie przesądza o wyniku negocjacji między Parlamentem a Radą w sprawie rozporządzenia w sprawie zielonego zaświadczenia cyfrowego;
  5. uważa, że Komisja nie podjęła odpowiednich działań w związku z rezultatem negocjacji w sprawie Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – globalny wymiar Europy, jeśli chodzi o nomenklaturę budżetową programów geograficznych w Azji; zwraca się do Komisji o przedstawienie nowego projektu budżetu korygującego odzwierciedlającego uzgodnione teksty sektorowych podstaw prawnych; podkreśla, zgodnie ze swoimi wytycznymi dotyczącymi budżetu na rok 2022, że taka harmonizacja mogłaby i powinna zostać przeprowadzona przed procedurą budżetową na rok 2022;
  6. zwraca się do Komisji o dostarczenie obu organom władzy budżetowej pełnych informacji na temat przesunięć, których zamierza ona dokonać w sposób niezależny na mocy art. 30 rozporządzenia finansowego w celu dostosowania budżetu na rok 2021 zgodnie z porozumieniami politycznymi w sprawie sektorowych podstaw prawnych wieloletnich ram finansowych, w uzupełnieniu do projektu budżetu korygującego nr 2/2021, w tym ich kwot, kiedy będą dostępne;
  7. zatwierdza stanowisko Rady dotyczące projektu budżetu korygującego nr 2/2021;
  8. zobowiązuje swojego przewodniczącego do ogłoszenia, że budżet korygujący nr 1/2021 został ostatecznie przyjęty i do zarządzenia jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  9. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.
-

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0232

**Brak sprzeciwu wobec aktu delegowanego: roczne opłaty nadzorcze pobierane przez ESMA od repozytoriów transakcji za 2021 r.**

**Decyzja Parlamentu Europejskiego w sprawie niewyrażania sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego Komisji z dnia 24 marca 2021 r. zmieniającego rozporządzenie delegowane (UE) nr 1003/2013 i (UE) 2019/360 w odniesieniu do rocznych opłat nadzorczych pobieranych przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych od repozytoriów transakcji za 2021 r. (C(2021)01874 – 2021/2617(DEA))**

(2022/C 15/38)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rozporządzenie delegowane Komisji (C(2021)01874),
  - uwzględniając pismo Komisji z 25 marca 2021 r., w którym Komisja zwraca się do Parlamentu o oświadczenie, że nie wyraża on sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego,
  - uwzględniając pismo Komisji Gospodarczej i Monetarnej z 11 maja 2021 r. skierowane do przewodniczącego Konferencji Przewodniczących Komisji,
  - uwzględniając art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji<sup>(1)</sup>, w szczególności jego art. 72 ust. 3 i art. 82 ust. 6,
  - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012<sup>(2)</sup>, w szczególności jego art. 11 ust. 2 i art. 30 ust. 5,
  - uwzględniając art. 111 ust. 6 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie dotyczące decyzji Komisji Gospodarczej i Monetarnej,
  - uwzględniając fakt, że w określonym w art. 111 ust. 6 tiret trzecie i czwarte Regulaminu terminie, który upłynął dnia 18 maja 2021 r., nie zgłoszono sprzeciwu,
- A. mając na uwadze, że Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) udziela zezwoleń repozytoriom transakcji i nadzoruje ich zgodność z odpowiednimi wymogami regulacyjnymi; mając na uwadze, że repozytoria transakcji uiszczają na rzecz ESMA jednorazową opłatę rejestracyjną i roczną opłatę nadzorczą; mając na uwadze, że od 1 stycznia 2021 r. sytuacja repozytoriów transakcji w Unii uległa znacznej zmianie, ponieważ tylko dwa z czterech repozytoriów transakcji, które miały siedzibę w Zjednoczonym Królestwie przed 1 stycznia 2021 r., przeniosły działalność do Unii w celu dalszego świadczenia usług, co sprawiło, że obecna metodyka obliczania opłat stała się niezgodna z obowiązującymi zasadami obliczania opłat;
- B. mając na uwadze, że w celu dopilnowania, aby wszystkie unijne repozytoria transakcji uiszczaly opłaty nadzorcze proporcjonalne do ich rzeczywistego obrotu w Unii w 2021 r., w każdym z dwóch rozporządzeń delegowanych dodano nowy artykuł przewidujący specjalny okres odniesienia do celów obliczania właściwego obrotu, który ma być stosowany przy ustalaniu wysokości rocznych opłat uiszczanych przez repozytoria transakcji na rzecz ESMA w 2021 r., aby lepiej odzwierciedlić zmiany, jakie zachodzą na rynku repozytoriów transakcji w UE;

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 1.

**Wtorek, 18 maja 2021 r.**

- C. mając na uwadze, że rozporządzenie delegowane powinno wejść w życie w trybie pilnym, aby zapewnić unijnym repozytoriom transakcji wiarygodną podstawę prawną ich działalności oraz jasność konieczną podczas planowania budżetu, a także zminimalizować w jak największym stopniu ewentualny wpływ wynikający z zastosowania odmiennej metody obliczeniowej niż w 2020 r.;
1. oświadcza, że nie wyraża sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego;
  2. zobowiązuje przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Radzie i Komisji.
-



Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0233

**Brak sprzeciwu wobec aktu delegowanego: uzupełnienie dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do ustalenia pracowników lub kategorii pracowników, których działalność zawodowa wpływa na profil ryzyka**

Decyzja Parlamentu Europejskiego w sprawie niewyrażania sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego Komisji z 25 marca 2021 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających kryteria służące ustaleniu obowiązków kierowniczych, funkcji kontrolnych, istotnych jednostek gospodarczych i znacznego wpływu na profil ryzyka istotnej jednostki gospodarczej oraz określające kryteria służące ustaleniu pracowników lub kategorii pracowników, których działalność zawodowa wpływa na profil ryzyka tych instytucji w sposób porównywalnie tak istotny jak w przypadku pracowników lub kategorii pracowników, o których mowa w art. 92 ust. 3 tej dyrektywy (C(2021)01906 – 2021/2618(DEA))

(2022/C 15/39)

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając rozporządzenie delegowane Komisji (C(2021)01906),
  - uwzględniając pismo Komisji z 26 marca 2021 r., w którym Komisja zwraca się do Parlamentu o oświadczenie, że nie wyraża on sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego,
  - uwzględniając pismo Komisji Gospodarczej i Monetarnej z 10 maja 2021 r. skierowane do przewodniczącego Konferencji Przewodniczących Komisji,
  - uwzględniając art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającą dyrektywę 2002/87/WE i uchylającą dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE <sup>(1)</sup> (CRD), w szczególności jej art. 94 ust. 2 i art. 148 ust. 5,
  - uwzględniając projekt zestawu regulacyjnych standardów technicznych przedstawiony przez Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego) (EUNB) 18 czerwca 2020 r. zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając art. 111 ust. 6 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie dotyczące decyzji Komisji Gospodarczej i Monetarnej,
  - uwzględniając fakt, że w określonym w art. 111 ust. 6 tiret trzecie i czwarte Regulaminu terminie, który upłynął dnia 18 maja 2021 r., nie zgłoszono sprzeciwu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z CRD Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) miał przedstawić projekt rozporządzenia delegowanego do 28 grudnia 2019 r.; mając na uwadze, że EUNB opublikował projekt 18 czerwca 2020 r.; mając na uwadze, że w projekcie rozporządzenia delegowanego Komisja wprowadziła pewne zmiany redakcyjne w stosunku do projektu przedłożonego przez EUNB, a EUNB potwierdził 16 grudnia 2020 r., że te zmiany redakcyjne nie wprowadzają zmian politycznych ani merytorycznych zmian prawnych w treści projektu zatwierdzonego przez Radę Organów Nadzoru i w związku z tym nie sprzeciwia się kontynuacji przez Komisję procedury zatwierdzania projektu, w tym zmian, bez zasięgnięcia formalnej opinii EUNB;
- B. mając na uwadze, że na rozporządzenie delegowane miały wpływ negocjacje w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/338 z 16 lutego 2021 r. zmieniającej dyrektywę 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów informacyjnych, zarządzania produktami i limitów pozycji oraz dyrektyw 2013/36/UE i (UE) 2019/878 w odniesieniu do ich stosowania do firm inwestycyjnych, aby pomóc w wychodzeniu z kryzysu związanego z COVID-19 <sup>(3)</sup>, która została opublikowana 26 lutego 2021 r., oraz zmieniła uprawnienia EUNB w taki sposób, aby firmy inwestycyjne objęte CRD i zakresem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2034 z 27 listopada

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338.

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12.

<sup>(3)</sup> Dz.U. L 68 z 26.2.2021, s. 14.

**Wtorek, 18 maja 2021 r.**

2019 r. w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi oraz zmieniającej dyrektywy 2002/87/WE, 2009/65/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE i 2014/65/UE<sup>(4)</sup> do 26 czerwca 2021 r. nie musiały przestrzegać rozporządzenia delegowanego, ponieważ dla firm inwestycyjnych przewidziano przyjęcie osobnego rozporządzenia delegowanego; mając na uwadze, że okres kontroli rozporządzenia delegowanego ma się zakończyć 25 czerwca 2021 r.;

- C. mając na uwadze, że rozporządzenie delegowane powinno wejść w życie w trybie pilnym, aby zagwarantować jasność i pewność prawa, których potrzebują właściwe organy i instytucje kredytowe, aby na podstawie przepisów CRD, które weszły w życie 28 grudnia 2020 r., właściwie identyfikować podmioty podejmujące istotne ryzyko;
1. oświadcza, że nie wyraża sprzeciwu wobec rozporządzenia delegowanego;
  2. zobowiązuje przewodniczącego do przekazania niniejszej decyzji Radzie i Komisji.

\_\_\_\_\_

<sup>(4)</sup> Dz.U. L 314 z 5.12.2019, s. 64.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0234

**Program „Europejski Korpus Solidarności” \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (14153/1/2020 – C9-0143/2021 – 2018/0230(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/40)

Parlament Europejski,

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (14153/1/2020 – C9-0143/2021),
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 17 października 2018 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z 6 grudnia 2018 r. <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(3)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0440),
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Kultury i Edukacji (A9-0156/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej rezolucji;
  3. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  5. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 201.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 282.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 218.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ**

**Oświadczenie Komisji Europejskiej w sprawie liczby podmiotów lokalnych, które stosują wiedzę, zasady i podejście nabyte w wyniku uczestnictwa wolontariusza i ekspertów w działaniach humanitarnych**

Komisja Europejska przyjmuje do wiadomości wnioszek Parlamentu Europejskiego, by przy uzupełnianiu rozporządzenia o przepisy dotyczące ustanowienia ram monitorowania i oceny uwzględnić „liczbę podmiotów lokalnych, które stosują wiedzę, zasady i podejście nabyte w wyniku uczestnictwa wolontariusza i ekspertów w działaniach humanitarnych”.

---

Wtorek, 18 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0235

**Erasmus+: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 18 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Erasmus”+: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (14148/1/2020 – C9-0135/2021 – 2018/0191(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/41)

Parlament Europejski,

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (14148/1/2020 – C9-0135/2021),
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 17 października 2018 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z 6 lutego 2019 r. <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(3)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0367),
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Kultury i Edukacji (A9-0159/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. przyjmuje do wiadomości oświadczenie Komisji załączone do niniejszej rezolucji, które zostanie opublikowane w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*;
  3. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  5. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji, wraz z odnoszącym się do tego aktu oświadczeniem Komisji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 194.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 168 z 16.5.2019, s. 49.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 965.

Wtorek, 18 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ**

**Oświadczenie Komisji Europejskiej w sprawie szczególnych przydziałów dla platform centrów doskonałości zawodowej**

Bez uszczerbku dla uprawnień władzy ustawodawczej i budżetowej, Komisja zobowiązuje się do przydzielenia orientacyjnej kwoty 400 mln EUR w cenach bieżących na wsparcie platform centrów doskonałości zawodowej w całym okresie trwania programu, pod warunkiem że ocena śródkresowa programu potwierdzi pozytywną ocenę wyników działania.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0237

**Fundusz Badawczy Węgla i Stali \***

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady zmieniającej decyzję 2008/376/WE w sprawie przyjęcia Programu badawczego Funduszu Badawczego Węgla i Stali i wieloletnich wytycznych technicznych dotyczących tego programu (COM(2020)0320 – C9-0214/2020 – 2020/0141(NLE))**

(Konsultacja)

(2022/C 15/42)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek Komisji przedstawiony Radzie (COM(2020)0320),
  - uwzględniając art. 2 ust. 2 Protokołu nr 37 w sprawie skutków finansowych wygaśnięcia Traktatu EWWiS oraz w sprawie Funduszu Badawczego Węgla i Stali, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którym Rada skonsultowała się z Parlamentem (C9-0214/2020),
  - uwzględniając art. 82 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0102/2021),
1. zatwierdza po poprawkach wniosek Komisji;
  2. zwraca się do Komisji o odpowiednią zmianę jej wniosku, zgodnie z art. 293 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz art. 106a Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej;
  3. zwraca się do Rady o poinformowanie go, jeśli uzna ona za stosowne odejście od tekstu przyjętego przez Parlament;
  4. zwraca się do Rady o ponowne skonsultowanie się z Parlamentem, jeśli uzna ona za stosowne wprowadzenie znaczących zmian do wniosku Komisji;
  5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji.

**Poprawka 1****Wniosek dotyczący decyzji****Motyw 1**

Tekst proponowany przez Komisję

- (1) W dniu 5 października 2016 r. Unia ratyfikowała porozumienie paryskie<sup>(28)</sup>. W tej międzynarodowej umowie zachęca się strony, które ją ratyfikowały, do wzmocnienia globalnej reakcji na zagrożenia związane ze zmianą klimatu, **poprzez ograniczenie** wzrostu temperatury na świecie **do poziomu** znacznie poniżej 2 °C.

<sup>(28)</sup> Traktat wielostronny, rozdział XXVII Środowisko, 7.d porozumienie paryskie. Wszedł w życie dnia 4 listopada 2016 r.

Poprawka

- (1) W dniu 5 października 2016 r. Unia ratyfikowała porozumienie paryskie, **które przyjęto na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i które weszło w życie w dniu 4 listopada 2016 r.**<sup>(28)</sup>. W tej międzynarodowej umowie zachęca się strony, które ją ratyfikowały, do wzmocnienia globalnej reakcji na zagrożenia związane ze zmianą klimatu **przez utrzymanie** wzrostu temperatury na świecie **na poziomie** znacznie poniżej 2 °C **oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomu przedindustrialnego**<sup>(28a)</sup>.

<sup>(28)</sup> Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4v

<sup>(28a)</sup> Art. 2 ust. 1 lit. a) porozumienia paryskiego.

Środa, 19 maja 2021 r.

## Poprawka 2

### Wniosek dotyczący decyzji

#### Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

- (6) Konieczne jest zatem ujednoczenie celów programu badawczego FBWiS z umowami międzynarodowymi, takimi jak porozumienie paryskie, **a także** z naukowymi, technologicznymi i politycznymi celami Unii w zakresie neutralności klimatycznej do 2050 r.

Poprawka

- (6) Konieczne jest zatem ujednoczenie celów programu badawczego FBWiS z umowami międzynarodowymi, takimi jak porozumienie paryskie, z **najlepszymi dostępnymi dowodami** naukowymi, **w szczególności wnioskami wyciągniętymi przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu, a także** z technologicznymi i politycznymi celami Unii w zakresie neutralności klimatycznej do 2050 r.

## Poprawka 3

### Wniosek dotyczący decyzji

#### Motyw 6 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (6a) **W programie badawczym należy zwrócić szczególną uwagę na badania nad surowcami pochodzącymi z odpadów węglowych, biorąc pod uwagę ich duży potencjał w zakresie rozwoju wysoce zaawansowanych produktów, takich jak anody akumulatorów lub włókna węglowe, w strategicznych łańcuchach wartości oraz w przemyśle chemicznym.**



Środa, 19 maja 2021 r.

**Poprawka 4****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 1**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 2 – akapit 2

Tekst proponowany przez Komisję

Program badawczy zapewnia wsparcie na rzecz badań prowadzonych w ramach współpracy w sektorach węgla i stali. W ramach programu badawczego udziela się również wsparcia na rzecz przełomowych technologii czystej stali skutkujących projektami dotyczącymi niemal bezemisyjnej produkcji stali i projektami badawczymi dotyczącymi zarządzania sprawiedliwą transformacją wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub zamykanych kopalni węgla kamiennego i infrastruktury towarzyszącej zgodnie z mechanizmem sprawiedliwej transformacji i zgodnie z art. 4 ust. 2 decyzji Rady 2003/76/WE. Program badawczy jest zgodny z celami Unii w dziedzinach polityki, nauki i techniki oraz uzupełnia działania prowadzone w państwach członkowskich i w ramach realizowanych obecnie programów badawczych UE, w szczególności programu ramowego w zakresie badań, **rozwoju technologicznego i demonstracji** (zwanego dalej „programem ramowym w zakresie badań”).

Poprawka

Program badawczy zapewnia **wszystkim odpowiednim zainteresowanym stronom, w tym małym i średnim przedsiębiorstwom**, wsparcie na rzecz badań prowadzonych w ramach współpracy w sektorach węgla i stali. W ramach programu badawczego udziela się również wsparcia na rzecz przełomowych technologii czystej stali skutkujących projektami dotyczącymi niemal bezemisyjnej produkcji stali, **a także** projektami badawczymi – **włącznie z dużymi projektami w dziedzinie badań przemysłowych** – dotyczącymi zarządzania sprawiedliwą transformacją wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub zamykanych kopalni węgla kamiennego i infrastruktury towarzyszącej zgodnie z mechanizmem sprawiedliwej transformacji i zgodnie z art. 4 ust. 2 decyzji Rady 2003/76/WE. Program badawczy jest zgodny z celami Unii w dziedzinach polityki, **społeczeństwa, gospodarki, klimatu, środowiska**, nauki i techniki oraz uzupełnia działania prowadzone w państwach członkowskich i w ramach realizowanych obecnie **unijnych** programów badawczych, w szczególności „**Horyzont Europa**” – programu ramowego w zakresie badań **naukowych i innowacji** (zwanego dalej „programem ramowym w zakresie badań”). **Program badawczy jest w szczególności spójny z porozumieniem paryskim.**

**Poprawka 5****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 1**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 2 – akapit 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

**Program badawczy wspiera działania badawcze, w tym projekty demonstracyjne, umożliwiające wprowadzanie technologii na rynek i służące realizacji celów określonych w odniesieniu do węgla w sekcji 3 oraz w odniesieniu do stali w sekcji 4.**

Środa, 19 maja 2021 r.

### Poprawka 6

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 2

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1

Tekst proponowany przez Komisję

1. **W ramach projektów badawczych** wspiera się **przejście** na neutralną dla klimatu gospodarkę Unii do 2050 r. w celu wsparcia stopniowego wycofywania paliw kopalnych, opracowania alternatywnych rodzajów działalności w dawnych kopalniach oraz uniknięcia szkód w środowisku spowodowanych przez zamykane kopalnie węgla kamiennego, wcześniej działające kopalnie węgla kamiennego i ich otoczenie lub usuwania skutków takich szkód. Projekty koncentrują się w szczególności na:

Poprawka

1. **Projekty badawcze przyczyniają się do realizacji celów klimatycznych Unii na 2030 r., a w ich ramach** wspiera się **sektor przemysłu w procesie przejścia** na neutralną dla klimatu gospodarkę Unii do 2050 r. w celu wsparcia stopniowego wycofywania paliw kopalnych, opracowania alternatywnych rodzajów działalności w dawnych kopalniach **lub elektrowniach węglowych** oraz uniknięcia szkód w środowisku spowodowanych przez zamykane kopalnie węgla kamiennego, wcześniej działające kopalnie węgla kamiennego i ich otoczenie lub usuwania skutków takich szkód. **Bez uszczerbku dla art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej** projekty koncentrują się w szczególności na:

### Poprawka 7

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 2

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1 – litera a

Tekst proponowany przez Komisję

a) rozwoju i testowaniu technologii wychwytywania, wykorzystania i składowania dwutlenku węgla;

Poprawka

a) rozwoju i testowaniu technologii wychwytywania, wykorzystania i składowania dwutlenku węgla **związanych z wykorzystywaniem węgla, w tym recyklingiem węgla w paliwach i materiałach, w celu wspierania gospodarki o obiegu zamkniętym;**

### Poprawka 8

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 2

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) **wykorzystaniu** energii **geotermalnej** w dawnych kopalniach węgla kamiennego;

Poprawka

b) **rozwoju czystej** energii w dawnych kopalniach węgla kamiennego, **ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej i bezpieczeństwa dostaw, w tym wykorzystania zasobów geotermalnych, magazynowania energii, e-paliw i wodoru ze źródeł odnawialnych;**

Środa, 19 maja 2021 r.

**Poprawka 9****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 2**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1 – litera b a (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- ba) **przekształcaniu infrastruktury ogrzewania i chłodzenia opartej na węglu, takiej jak sieci lokalnego ogrzewania i chłodzenia oraz procesy przemysłowe, w rozwiązania alternatywne w zakresie ogrzewania i chłodzenia oparte na energii ze źródeł odnawialnych, takiej jak energia geotermalna;**

**Poprawka 10****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 2**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1 – litera c

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- c) zastosowaniach innych niż produkcja energii i na produkcji surowców z odpadów górniczych i pozostałości z wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub kopalni zamykanych, przy właściwej ocenie, że wpływ na klimat, środowisko i zdrowie jest zminimalizowany i niższy niż w przypadku rozwiązań alternatywnych;

- c) zastosowaniach innych niż produkcja energii i na produkcji surowców z odpadów górniczych i pozostałości **pochodzących** z wcześniej działających kopalni węgla kamiennego lub kopalni zamykanych, przy właściwej ocenie, że wpływ na klimat, środowisko i zdrowie jest zminimalizowany i niższy niż w przypadku rozwiązań alternatywnych, **zgodnie z podejściem opartym na gospodarce o obiegu zamkniętym;**

**Poprawka 11****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 2**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 4 – ustęp 1 – litera e

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- e) wspieraniu rozwoju skutecznych programów w zakresie przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji dla pracowników **dotkniętych stopniowym wycofywaniem się z wydobywania węgla kamiennego**. Obejmuje to badania nad szkoleniami i przekwalifikowaniem pracowników zatrudnionych lub uprzednio zatrudnionych w sektorze węgla.

- e) **ocenie wpływu na zatrudnienie w społecznościach lokalnych i regionach dotkniętych stopniowym wycofywaniem się z wydobywania węgla kamiennego** oraz wspieraniu rozwoju **regionalnej koncepcji rozwoju gospodarczego, tworzenia w tych regionach miejsc pracy** i skutecznych programów w zakresie przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji dla pracowników, **których dotyczy ten problem**. Obejmuje to badania nad szkoleniami i przekwalifikowaniem pracowników zatrudnionych lub uprzednio zatrudnionych w sektorze węgla, **mające na celu wsparcie regionów górniczych w okresie transformacji**.

Środa, 19 maja 2021 r.

### Poprawka 12

#### Projekt decyzji

#### Artykuł 1 – punkt 3

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 5 – ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję

Projekty badawcze koncentrują się na chorobach związanych z działalnością górniczą w celu poprawy stanu zdrowia osób żyjących w regionach górniczych w okresie transformacji. Projekty badawcze zapewniają również środki ochronne w trakcie zamykania kopalni i we wcześniej działających kopalniach.

Poprawka

Projekty badawcze koncentrują się na chorobach związanych z działalnością górniczą, **ze szczególnym uwzględnieniem chorób powodowanych przez zanieczyszczenie powietrza**, w celu poprawy stanu zdrowia osób żyjących w regionach górniczych w okresie transformacji. Projekty badawcze zapewniają również środki ochronne w trakcie zamykania kopalni i we wcześniej działających kopalniach.

### Poprawka 13

#### Wniosek dotyczący decyzji

#### Artykuł 1 – punkt 4

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 6 – nagłówek

Tekst proponowany przez Komisję

Minimalizacja wpływu na środowisko **kopalni** węgla kamiennego w okresie transformacji

Poprawka

**Powstrzymanie i** minimalizacja wpływu na środowisko sektora węgla kamiennego w okresie transformacji

### Poprawka 14

#### Projekt decyzji

#### Artykuł 1 – punkt 4

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 6 – ustęp 2 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

2. Pierwszeństwo przyznaje się projektom przewidującym przynajmniej jeden z następujących celów:

Poprawka

2. Pierwszeństwo przyznaje się projektom **opartym na innowacyjnych technologiach lub innowacyjnym połączeniu technologii**, przewidującym przynajmniej jeden z następujących celów:

Środa, 19 maja 2021 r.

**Poprawka 15****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 4**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 6 – ustęp 2 – litera c

---

*Tekst proponowany przez Komisję*

c) gospodarka odpadami górnictwem, popiołem i produktami odsiarczania z zamykanych kopalni węgla kamiennego i wcześniej działających kopalni węgla kamiennego **oraz** ich ponowne wykorzystywanie, w stosownych przypadkach może to dotyczyć innych rodzajów odpadów;

---

*Poprawka*

c) gospodarka odpadami górnictwem, popiołem i produktami odsiarczania z zamykanych kopalni węgla kamiennego i **elektrowni węglowych oraz** wcześniej działających kopalni węgla kamiennego **i elektrowni węglowych, a także** ich ponowne wykorzystywanie, w stosownych przypadkach może to dotyczyć innych rodzajów odpadów;

**Poprawka 16****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 4**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 6 – ustęp 2 – litera f

---

*Tekst proponowany przez Komisję*

f) odtworzenie stanu środowiska dawnych lub zamykanych instalacji, **które wykorzystywały węgiel**, oraz ich otoczenia, w szczególności w odniesieniu do wody, gruntów, gleby i różnorodności biologicznej;

---

*Poprawka*

f) odtworzenie stanu środowiska dawnych lub zamykanych instalacji **związanych z węglem** oraz ich otoczenia, w szczególności w odniesieniu do wody, gruntów, gleby i różnorodności biologicznej;

**Poprawka 17****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 4**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 6 – ustęp 2 – litera g a (nowa)

---

*Tekst proponowany przez Komisję*

---

*Poprawka*

ga) **opracowanie regionalnej koncepcji dywersyfikacji działalności gospodarczej na potrzeby rozwoju lokalnego oraz tworzenia zielonych i wysokiej jakości miejsc pracy, wraz z dostosowaną transformacją struktury zatrudnienia i dostosowaniem umiejętności.**

Środa, 19 maja 2021 r.

### Poprawka 18

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 6

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 8 – ustęp 1 – wprowadzenie

Tekst proponowany przez Komisję

Badania i rozwój technologiczny (BRT) mają na celu opracowywanie, demonstrowanie i udoskonalanie niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali w celu poprawy jakości produktów i zwiększania produktywności. Znaczna redukcja emisji, zużycia energii, śladu węglowego i innych skutków dla środowiska, jak również ochrona zasobów, stanowią integralną część planowanych działań. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

Poprawka

Badania i rozwój technologiczny (BRT) mają na celu opracowywanie, demonstrowanie i udoskonalanie niemal bezemisyjnych procesów produkcji stali w celu poprawy jakości produktów i zwiększania produktywności, **w ścisłej synergii z przedsiębiorstwami działającymi w tej branży**. Znaczna redukcja emisji, zużycia energii, śladu węglowego i innych skutków dla środowiska **za pośrednictwem narzędzi, parametrów i danych, które można obiektywnie zweryfikować**, jak również ochrona zasobów, stanowią integralną część planowanych działań. Projekty badawcze dotyczą przynajmniej jednej z następujących dziedzin:

### Poprawka 19

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 6

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 8 – ustęp 1 – litera g

Tekst proponowany przez Komisję

g) innowacyjne technologie i rozwiązania dla procesów wytwarzania żelaza i stali, **promujące** działania międzysektorowe, projekty demonstracyjne integrujące bezemisyjną produkcję energii lub przyczyniające się do czystej gospodarki wodowej.

Poprawka

g) innowacyjne technologie i rozwiązania dla procesów wytwarzania żelaza i stali, **ułatwiające** działania międzysektorowe, **synergie, klastry i symbiozy przemysłowe, aby zapewnić wzmocniony obieg zamknięty, a także** projekty demonstracyjne integrujące bezemisyjną produkcję energii lub przyczyniające się do czystej gospodarki wodowej.

### Poprawka 20

#### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 7

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 9 – ustęp 1 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) poprawa właściwości stali, takich jak właściwości mechaniczne i fizyczne, przydatność do dalszego przetworzenia, przydatność do różnych zastosowań oraz różne warunki pracy;

Poprawka

b) poprawa właściwości stali, takich jak właściwości mechaniczne i fizyczne, przydatność do dalszego przetworzenia, przydatność do różnych zastosowań oraz różne warunki pracy, **ze szczególnym uwzględnieniem stali pochodzącej z recyklingu;**

Środa, 19 maja 2021 r.

**Poprawka 21****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 7**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 9 – ustęp 1 – litera c

Tekst proponowany przez Komisję

- c) wydłużenie okresu użytkowania, w szczególności poprzez zwiększenie odporności stali i konstrukcji stalowych na wysokie temperatury i korozję, zmęczenie mechaniczne i cieplne lub inne niekorzystne czynniki;

Poprawka

- c) wydłużenie okresu użytkowania, **umożliwienie projektowania pod kątem obiegu zamkniętego, w tym modułowości, oraz efektywności materiałowej**, w szczególności poprzez zwiększenie odporności stali i konstrukcji stalowych na wysokie temperatury i korozję, zmęczenie mechaniczne i cieplne lub inne niekorzystne czynniki;

**Poprawka 22****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 7**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 9 – ustęp 1 – litera g

Tekst proponowany przez Komisję

- g) stal wysokiej jakości do zastosowań takich jak mobilność, z uwzględnieniem zrównoważonego charakteru, metod ekoprojektu, modernizacji, projektu lekkich konstrukcji lub rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa.

Poprawka

- g) stal wysokiej jakości do zastosowań takich jak mobilność, z uwzględnieniem zrównoważonego charakteru, metod ekoprojektu, modernizacji, projektu lekkich konstrukcji lub rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa, **takich jak stal o wysokiej wytrzymałości**.

**Poprawka 23****Wniosek dotyczący decyzji****Artykuł 1 – punkt 8**

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 10 – ustęp 1 – litera a

Tekst proponowany przez Komisję

- a) techniki dotyczące recyklingu wycofanej z użycia stali i produktów ubocznych z różnych źródeł oraz poprawy jakości złomu stalowego;

Poprawka

- a) techniki dotyczące recyklingu **i upcyklingu** wycofanej z użycia stali i produktów ubocznych z różnych źródeł oraz poprawy jakości złomu stalowego, **przy czym zwraca się szczególną uwagę na unikanie obniżania jakości stali z powodu zanieczyszczenia innymi metalami, np. miedzią**;

Środa, 19 maja 2021 r.

#### Poprawka 24

##### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 8

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 10 – ustęp 1 – litera b

Tekst proponowany przez Komisję

b) przetwarzanie odpadów i odzyskiwanie cennych surowców wtórnych, w tym żużlu, w obrębie stalowni i w jej otoczeniu;

Poprawka

b) przetwarzanie odpadów i odzyskiwanie cennych surowców wtórnych, w tym żużlu, w obrębie stalowni i w jej otoczeniu, **a także ponowne wykorzystanie surowców wtórnych, pozostałości i produktów ubocznych z innych sektorów, np. biomasy, do produkcji stali i wytwarzania stopów;**

#### Poprawka 25

##### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 8

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 10 – ustęp 1 – litera d

Tekst proponowany przez Komisję

d) gatunki stali i projekty zmontowanych konstrukcji w celu ułatwienia **prostego odzysku stali do celów recyklingu stali lub jej ponownego wykorzystania;**

Poprawka

d) gatunki stali i projekty zmontowanych konstrukcji w celu ułatwienia **usprawnionego przetwarzania i demontażu złomu na koniec cyklu życia, aby umożliwić prosty odzysk, ponowne wykorzystanie i recykling stali oraz innych materiałów;**

#### Poprawka 26

##### Wniosek dotyczący decyzji

##### Artykuł 1 – punkt 9

Decyzja 2008/376/WE

Artykuł 10a – litera b a (nowa)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

**ba) poprawa zarządzania pracownikami za pomocą modeli prognostycznych dotyczących popytu na siłę roboczą i jej realokacji.**



Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0239

**Program „Kreatywna Europa” \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady przyjętego w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 (14146/1/2020 – C9-0134/2021 – 2018/0190(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/43)

Parlament Europejski,

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (14146/1/2020 – C9-0134/2021),
  - uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 12 grudnia 2018 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 6 lutego 2019 r. <sup>(2)</sup>,
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(3)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0366),
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Kultury i Edukacji (A9-0161/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. przyjmuje do wiadomości oświadczenia Komisji załączone do niniejszej rezolucji;
  3. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  5. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 87.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 168 z 16.5.2019, s. 37.

<sup>(3)</sup> Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 934.

Środa, 19 maja 2021 r.

## ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ

### Oświadczenia Komisji

W kontekście motywu 23 i załącznika I pkt 1, specjalne działania lit. e) oraz art. 7 ust. 5 wyżej wymienionego rozporządzenia, zgodnie z ustaleniami współprawodawców w dniu 14 grudnia 2020 r., Komisja Europejska potwierdza swój zamiar ogłaszania zaproszeń do składania wniosków o wieloletnie dotacje na działalność, o które Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej i inne podmioty mogłyby się ubiegać i które zapewniłyby stabilność niezbędną do funkcjonowania tych podmiotów. Zaproszenia te będą uzależnione od przyjęcia programów prac, w których określone zostaną dokładne warunki, takie jak terminy zaproszeń lub przewidywany okres obowiązywania umów o udzielenie dotacji. Komisja potwierdza ponadto zamiar ogłoszenia pierwszego z takich zaproszeń w rocznym programie prac na 2021 r. Realizacja tego zamiaru uzależniona jest od przyjęcia wyżej wymienionego rozporządzenia i ostatecznego porozumienia w sprawie budżetu Unii na 2021 r.

Komisja ubolewa, że współprawodawcy podjęli decyzję o zachowaniu logo MEDIA. Jest to sprzeczne z podejściem horyzontalnym polegającym na rezygnacji z logo poszczególnych programów w ramach przyszłego budżetu długoterminowego. Komisja chciałaby sprawić, aby Europejczycy mogli identyfikować się z Unią jako całością dzięki wykorzystaniu jednolitego symbolu europejskiego w różnych programach. Symbol ten jest wspólny dla wszystkich instytucji UE i będzie ważnym elementem prostych, spójnych i wiążących wymogów w zakresie komunikacji i widoczności we wszystkich programach. W celu osiągnięcia ogólnego porozumienia w sprawie programu Komisja może zgodzić się na zachowanie logo MEDIA, pod warunkiem że jego wykorzystanie pozostanie ograniczone do przedmiotowego okresu programowania.

Komisja jest w dalszym ciągu przekonana, że kampanie informacyjne i zwiększające widoczność działań UE, skierowane do szerokiej grupy odbiorców, są skuteczniejsze bez stosowania logo poszczególnych programów. W razie potrzeby Komisja może wykazać to współprawodawcom na długo przed negocjacjami dotyczącymi kolejnego okresu programowania.

---

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0246

**Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejskie Centrum Kompetencji w dziedzinie Cyberbezpieczeństwa w kwestiach Przemysłu, Technologii i Badań Naukowych oraz sieć krajowych ośrodków koordynacji (05628/2/2021 – C9-0152/2021 – 2018/0328(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/44)

Parlament Europejski,

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (05628/2/2021 – C9-0152/2021),
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 23 stycznia 2019 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(2)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0630),
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenie do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A9-0166/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  3. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  4. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  5. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 159 z 10.5.2019, s. 63.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 158 z 30.4.2021, s. 850.

Środa, 19 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0247

## **Program Fiscalis na rzecz współpracy w dziedzinie opodatkowania na lata 2021–2027 \*\*\*II**

**Rezolucja ustawodawcza Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2021 r. dotycząca stanowiska Rady w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program Fiscalis na rzecz współpracy w dziedzinie opodatkowania i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1286/2013 (06116/1/2021 – C9-0179/2021 – 2018/0233(COD))**

(Zwykła procedura ustawodawcza: drugie czytanie)

(2022/C 15/45)

Parlament Europejski,

- uwzględniając stanowisko Rady w pierwszym czytaniu (06116/1/2021 – C9-0179/2021),
  - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 17 października 2018 r. <sup>(1)</sup>,
  - uwzględniając swoje stanowisko przyjęte w pierwszym czytaniu <sup>(2)</sup> dotyczące wniosku Komisji przedstawionego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (COM(2018)0443),
  - uwzględniając art. 294 ust. 7 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
  - uwzględniając wstępne porozumienie zatwierdzone przez komisję przedmiotowo właściwą na podstawie art. 74 ust. 4 Regulaminu,
  - uwzględniając art. 67 Regulaminu,
  - uwzględniając zalecenia do drugiego czytania przedstawione przez Komisję Gospodarczą i Monetarną (A9-0167/2021),
1. zatwierdza stanowisko Rady przyjęte w pierwszym czytaniu;
  2. przyjmuje do wiadomości załączone do niniejszej rezolucji oświadczenie Rady, za które Parlament jest bardzo wdzięczny i które znacząco przyczyniło się do osiągnięcia ostatecznego porozumienia;
  3. stwierdza, że akt prawny zostaje przyjęty zgodnie ze stanowiskiem Rady;
  4. zobowiązuje swojego przewodniczącego do podpisania wraz z przewodniczącym Rady aktu prawnego zgodnie z art. 297 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
  5. zobowiązuje swojego sekretarza generalnego do podpisania aktu prawnego po stwierdzeniu, że wszystkie procedury zostały prawidłowo zakończone, oraz do przygotowania, w porozumieniu z sekretarzem generalnym Rady, jego publikacji *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*;
  6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania stanowiska Parlamentu Radzie i Komisji oraz parlamentom narodowym.

<sup>(1)</sup> Dz.U. C 62 z 15.2.2019, s. 118.

<sup>(2)</sup> Dz.U. C 158 z 30.4.2021, s. 459.

Środa, 19 maja 2021 r.

**ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI USTAWODAWCZEJ****Oświadczenie Rady**

Rada odnotowuje zainteresowanie Parlamentu większą przejrzystością, jeżeli chodzi o wdrażanie unijnego prawodawstwa w obszarze walki z oszustwami podatkowymi, uchylaniem się od opodatkowania i unikaniem opodatkowania. W kontekście ram prawnych Traktatów regulujących stosunki między instytucjami Rada dostrzega wartość dodaną w organizowaniu corocznej wymiany poglądów z Parlamentem Europejskim i Komisją na temat doświadczeń zdobytych podczas realizacji programu Fiscalis, na podstawie opracowywanych przez Komisję rocznych sprawozdań z postępów.

---

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0254

## Ochrona środowiska – rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus \*\*\*I

Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 20 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (COM(2020)0642 – C9-0321/2020 – 2020/0289(COD))<sup>(1)</sup>

(Zwykła procedura ustawodawcza: pierwsze czytanie)

(2022/C 15/46)

### Poprawka 1

#### Wniosek dotyczący rozporządzenia

#### Motyw 2

*Tekst proponowany przez Komisję*

- (2) Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady<sup>(4)</sup> przyjęto, aby przyczynić się do realizacji zobowiązań wynikających z konwencji z Aarhus poprzez ustanowienie zasad stosowania jej postanowień do instytucji i organów Unii.

<sup>(4)</sup> Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

*Poprawka*

- (2) Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady<sup>(4)</sup> przyjęto, aby przyczynić się do realizacji zobowiązań wynikających z konwencji z Aarhus poprzez ustanowienie zasad stosowania jej postanowień do instytucji i organów Unii. **Niniejsze rozporządzenie zmienia rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 w celu wdrożenia art. 9 ust. 3 i 4 konwencji.**

<sup>(4)</sup> Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

<sup>(1)</sup> Sprawa została odesłana do komisji właściwej w celu przeprowadzenia negocjacji międzyinstytucjonalnych na podstawie art. 59 ust. 4 akapit czwarty Regulaminu (A9-0152/2021).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

## Poprawka 2

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 3

Tekst proponowany przez Komisję

- (3) W *swoim* komunikacie *do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 11 grudnia 2019 r. pt. „Europejski Zielony Ład”* Komisja zobowiązała się do rozważenia przeglądu rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 w celu poprawy dostępu do administracyjnej i sądowej kontroli na szczeblu UE dla obywateli i organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, mających obawy co do zgodności z prawem ochrony środowiska *decyzji* wywierających wpływ na środowisko. Komisja zobowiązała się również do podjęcia działań w celu poprawy ich dostępu do wymiaru sprawiedliwości przed sądami krajowymi we wszystkich państwach członkowskich; w tym celu Komisja wydała komunikat, *którego przedmiotem była „Poprawa* dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w UE i jej państwach członkowskich”.

Poprawka

- (3) W komunikacie z 11 grudnia 2019 r. *w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu* Komisja zobowiązała się do rozważenia przeglądu rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 w celu poprawy dostępu do administracyjnej i sądowej kontroli na szczeblu UE dla obywateli i organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, mających *szczególne* obawy co do zgodności z prawem ochrony środowiska *aktów administracyjnych* wywierających negatywny wpływ na środowisko. Komisja zobowiązała się również do podjęcia działań w celu poprawy ich dostępu do wymiaru sprawiedliwości przed sądami krajowymi we wszystkich państwach członkowskich; w tym celu Komisja wydała *swój* komunikat z *14 października 2020 r. w sprawie poprawy* dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w UE i jej państwach członkowskich, *w którym stwierdziła, że „dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, zarówno przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), jak i przed sądami krajowymi orzekającymi jako sądy Unii, to ważny środek wspierający transformację przewidzianą w Europejskim Zielonym Ładzie oraz umacniający rolę kontrolną społeczeństwa obywatelskiego w przestrzeni demokratycznej”.*

## Poprawka 3

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 3 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

- (3a) *Art. 9 ust. 4 konwencji z Aarhus przewiduje, że koszty procedur sądowych, o których mowa w art. 9 ust. 3 tej konwencji, nie powinny być zaporowe. Aby koszty procedur sądowych, o których mowa w art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006, nie były zaporowe<sup>(1a)</sup>, a były przewidywalne dla wnioskodawcy, instytucje lub organy Unii wygrywające spór powinny dochodzić zwrotu tylko uzasadnionych kosztów.*

Poprawka

- <sup>(1a)</sup> *Komunikat Komisji z 4 kwietnia 2019 r. w sprawie przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska 2019: Europa, która chroni swoich obywateli i poprawia ich jakość życia, oraz komunikat Komisji z 14 października 2020 r. w sprawie poprawy dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w UE i jej państwach członkowskich.*

Czwartek, 20 maja 2021 r.

## Poprawka 4

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 4

Tekst proponowany przez Komisję

(4) Uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus, jak również **obawy wyrażone przez Komitet** ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus<sup>(5)</sup>, prawo Unii powinno zostać dostosowane do postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w sposób zgodny z podstawowymi zasadami prawa Unii i jej systemem dotyczącym sądowych procedur odwoławczych.

<sup>(5)</sup> **Zob. ustalenia** Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2008/32 dostępne na stronie <https://www.unece.org/env/pp/compliance/Compliancecommittee/32TableEC.html>.

Poprawka

(4) Uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 3 **i 4** konwencji z Aarhus, jak również **radę Komitetu** ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus<sup>(5)</sup>, prawo Unii powinno zostać dostosowane do postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w sposób zgodny z podstawowymi zasadami prawa Unii, **w tym z jej traktatami**, i jej systemem dotyczącym sądowych procedur odwoławczych. **Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1367/2006.**

<sup>(5)</sup> **Radę** Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus ACCC/M/2017/3 i ACCC/C/2015/128 dostępne na stronach [https://unece.org/env/pp/cc/acc.m.2017.3\\_european-union](https://unece.org/env/pp/cc/acc.m.2017.3_european-union) i [https://unece.org/env/pp/cc/acc.c.2015.128\\_european-union](https://unece.org/env/pp/cc/acc.c.2015.128_european-union).

## Poprawka 5

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 4 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(4a) **Art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus stanowi, że każda ze stron zapewnia w swoim prawie krajowym, by zainteresowani przedstawiciele społeczeństwa spełniający kryteria określone w prawie krajowym mieli dostęp do sądowej lub innej procedury odwoławczej umożliwiającej zaskarżenie materialnej i proceduralnej legalności decyzji, aktów lub zaniechań naruszających przepisy prawa krajowego w dziedzinie środowiska. Administracyjna procedura odwoławcza przewidziana w rozporządzeniu w sprawie konwencji z Aarhus uzupełnia ogólny unijny system kontroli administracyjnej i sądowej dający przedstawicielom społeczeństwa możliwość kontroli aktów administracyjnych przez bezpośrednie odwołanie do sądów na szczeblu Unii, na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE, oraz, zgodnie z art. 267 TFUE, za pośrednictwem sądów krajowych, które na mocy Traktatów są nieodłącznym elementem systemu unijnego.**



Czwartek, 20 maja 2021 r.

## Poprawka 6

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 5

Tekst proponowany przez Komisję

- (5) Przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 ograniczenie zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej do aktów administracyjnych indywidualnie adresowanych **stanowi** główną **przeszkodę dla** organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, które chcą mieć prawo do wniesienia o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej na mocy art. 10 tego rozporządzenia również w odniesieniu do aktów administracyjnych o szerszym zakresie stosowania. **Konieczne** jest zatem rozszerzenie zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej określonej w tym rozporządzeniu, tak aby obejmowała ona akty o charakterze nieustawodawczym o zasięgu ogólnym.

Poprawka

- (5) Przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 ograniczenie zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej do aktów administracyjnych indywidualnie adresowanych **jest** główną **przyczyną niedopuszczalności wniosków** organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, które chcą mieć prawo do wniesienia o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej na mocy art. 10 tego rozporządzenia również w odniesieniu do aktów administracyjnych o szerszym zakresie stosowania. **Stosowne** jest zatem rozszerzenie zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej określonej w tym rozporządzeniu, tak aby obejmowała ona akty o charakterze nieustawodawczym o zasięgu ogólnym.

## Poprawka 7

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Motyw 6

Tekst proponowany przez Komisję

- (6) Definicja aktu administracyjnego do celów rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 powinna obejmować akty o charakterze nieustawodawczym. Akt o charakterze nieustawodawczym może jednak wymagać środków wykonawczych na szczeblu krajowym, przed którymi **organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska mogą** uzyskać ochronę sądową, w tym przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w drodze postępowania prejudycjalnego na mocy art. 267 TFUE. **Z zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej należy zatem wyłączyć te przepisy takich aktów o charakterze nieustawodawczym, w odniesieniu do których prawo Unii wymaga zastosowania środków wykonawczych na szczeblu krajowym.**

Poprawka

- (6) Definicja aktu administracyjnego do celów rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 powinna obejmować akty o charakterze nieustawodawczym. Akt o charakterze nieustawodawczym może jednak wymagać środków wykonawczych na szczeblu krajowym, przed którymi **można** uzyskać ochronę sądową, w tym przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w drodze postępowania prejudycjalnego na mocy art. 267 TFUE.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 8****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 7**

Tekst proponowany przez Komisję

- (7) *W celu zapewnienia pewności prawa, aby jakiegokolwiek przepisy można było wyłączyć z zakresu pojęcia aktu administracyjnego, prawo Unii musi wyraźnie wymagać przyjęcia aktów wykonawczych w odniesieniu do tych przepisów.*

Poprawka

skreśla się

**Poprawka 9****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 9**

Tekst proponowany przez Komisję

- (9) Zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 obejmuje akty przyjęte zgodnie z prawem ochrony środowiska. Art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus przewiduje **natomiast** możliwość zaskarżenia aktów, które „naruszają” prawo w dziedzinie środowiska. Konieczne jest zatem wyjaśnienie, że należy przeprowadzić wewnętrzną procedurę odwoławczą w celu sprawdzenia, czy dany akt administracyjny narusza prawo ochrony środowiska.

Poprawka

- (9) Zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 obejmuje akty przyjęte zgodnie z prawem ochrony środowiska. Art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus przewiduje możliwość zaskarżenia aktów **lub zaniechań**, które „naruszają” prawo w dziedzinie środowiska. Konieczne jest zatem wyjaśnienie **zgodnie z orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, że należy przeprowadzić wewnętrzną procedurę odwoławczą w celu sprawdzenia, czy dany akt administracyjny narusza prawo ochrony środowiska **w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f).**

**Poprawka 10****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Motyw 10**

Tekst proponowany przez Komisję

- (10) Podczas oceny, czy akt administracyjny zawiera przepisy, które mogą, **ze względu na swoje skutki**, naruszać **prawo ochrony** środowiska, należy rozważyć, czy takie przepisy mogą mieć negatywny wpływ na osiągnięcie celów polityki Unii w dziedzinie środowiska określonych w art. 191 TFUE. **W związku z tym** mechanizm wewnętrznej procedury odwoławczej powinien obejmować również akty przyjęte w ramach realizacji polityki innych niż polityka Unii w zakresie środowiska.

Poprawka

- (10) Podczas oceny, czy akt administracyjny zawiera przepisy, które mogą naruszać **przepisy odnoszące się do środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f)**, należy rozważyć **zgodnie z orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej**, czy takie przepisy mogą mieć negatywny wpływ na osiągnięcie celów polityki Unii w dziedzinie środowiska określonych w art. 191 TFUE. **W takim przypadku** mechanizm wewnętrznej procedury odwoławczej powinien obejmować również akty przyjęte w ramach realizacji polityk innych niż polityka Unii w zakresie środowiska.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 11**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 10 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(10a) *W świetle art. 263 akapit pierwszy TFUE, zgodnie z wykładnią TSUE <sup>(1a)</sup>, dany akt należy uznać za mający skutki zewnętrzne, a zatem może być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej, jeżeli ma wywierać skutki prawne wobec osób trzecich. Akty administracyjne, np. akty mianowania lub akty przygotowawcze, które nie wywierają skutków prawnych wobec osób trzecich i nie mogą być uznane za mające skutki zewnętrzne zgodnie z orzecznictwem TSUE, nie powinny zatem stanowić aktów administracyjnych w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 1367/2006.*

<sup>(1a)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 3 października 2013 r., *Inuit Tapiriit Kanatami i in. przeciwko Parlamentowi i Radzie*, C-583/11 P, ECLI:EU:C:2013:625, pkt 56.

**Poprawka 12**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 10 b (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(10b) *Aby zapewnić spójność prawa, uznaje się, że dany akt wywiera skutki prawne, a zatem może być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej zgodnie z art. 263 akapit pierwszy TFUE według wykładni TSUE <sup>(1a)</sup>. Uznanie aktu za wywierający skutki prawne oznacza, że może on być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej niezależnie od jego formy, ponieważ jego charakter rozpatruje się pod kątem jego skutków, celu i treści <sup>(1b)</sup>.*

<sup>(1a)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 29 stycznia 2021 r., *ClientEarth przeciwko EBI*, T-9/19, ECLI:EU:T:2021:42, pkt 149 i 153. Zob. też wyrok w sprawie C-583/11 P, pkt 56.

<sup>(1b)</sup> Wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z 10 grudnia 1957 r., *Usines à tubes de la Sarre przeciwko Wysokiej Władzy*, 1/57 i 14/57, ECLI:EU:C:1957:13, pkt 114; z 31 marca 1971 r., *Komisja przeciwko Radzie*, 22/70, ECLI:EU:C:1971:32, pkt 42; z 16 czerwca 1993 r., *Francja przeciwko Komisji*, C-325/91, ECLI:EU:C:1993:245, pkt 9; z 20 marca 1997 r., *Francja przeciwko Komisji*, C-57/95, ECLI:EU:C:1997:164, pkt 22; z 13 października 2011 r., *Deutsche Post i Niemcy przeciwko Komisji*, C-463/10 P i C-475/10 P, ECLI:EU:C:2011:656, pkt 36.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 13**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 10 c (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(10c) *Wszelkie terminy proceduralne dotyczące kontroli administracyjnej lub sądowej powinny mieć zastosowanie dopiero od momentu, gdy treść aktu administracyjnego odnoszącego się do nadrzędnego interesu publicznego chronionego prawem ochrony środowiska, a następnie zaskarżonego jest rzeczywiście znana zainteresowanym osobom, zwłaszcza gdy dany indywidualny akt administracyjny jest nieaktualny. Jest to konieczne, aby uniknąć praktyk potencjalnie sprzecznych z art. 9 konwencji z Aarhus i z orzecznictwem TSUE, zwłaszcza z wyrokiem Trybunału z 12 listopada 2019 r. w sprawie C-261/18, Komisja przeciwko Irlandii <sup>(1a)</sup>.*

<sup>(1a)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 12 listopada 2019 r., C-261/18, Komisja przeciwko Irlandii, ECLI:EU:C:2019:955.

**Poprawka 14**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 10 d (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(10d) *Wczesne i skuteczne środki udziału społeczeństwa w tworzeniu i przyjmowaniu unijnych aktów ustawodawczych i nieustawodawczych są ważne, aby móc rozwiązać obawy na wczesnym etapie i ocenić, czy trzeba przedstawić kolejny wniosek mający przekrojowo poprawić udział społeczeństwa.*

**Poprawka 15**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 11 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

(11a) *Ze względu na kluczową rolę organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska w podnoszeniu świadomości i wszczynaniu postępowań sądowych instytucje lub organy Unii powinny zapewnić odpowiedni dostęp do informacji, uczestnictwa i wymiaru sprawiedliwości.*

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 16**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 12**

Tekst proponowany przez Komisję

- (12) Zgodnie z orzecznictwem TSUE <sup>(6)</sup> **organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska i występujące** z wnioskiem o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do aktu administracyjnego **mają** obowiązek – przy podawaniu przyczyn złożenia wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej – wskazać okoliczności faktyczne i argumenty prawne, które mogą uzasadniać poważne wątpliwości.

<sup>(6)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 września 2019 r. w sprawie C-82/17 P, TestBioTech/Komisja, ECLI:EU:C:2019:719, pkt 69.

Poprawka

- (12) Zgodnie z orzecznictwem TSUE <sup>(6)</sup> **strona występująca** z wnioskiem o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do aktu administracyjnego **ma** obowiązek – przy podawaniu przyczyn złożenia wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej – wskazać okoliczności faktyczne i argumenty prawne, które mogą uzasadniać poważne wątpliwości. **Wymóg ten powinien mieć zastosowanie również na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1367/2006.**

<sup>(6)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 września 2019 r., TestBioTech/Komisja, C-82/17 P, ECLI:EU:C:2019:719, pkt 69, i wyrok w sprawie T-9/19.

**Poprawka 17**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 12 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

- (12a) *W czasie rozpatrywania wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej inne strony, których bezpośrednio dotyczy ten wniosek, np. przedsiębiorstwa lub organy publiczne, powinny móc przedstawić swoje uwagi zainteresowanej instytucji lub organowi Unii w terminach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006.*

Poprawka

**Poprawka 18**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 12 b (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

- (12b) *Zgodnie z orzecznictwem TSUE <sup>(1a)</sup> jeżeli środek pomocy państwa przyznany zgodnie z art. 107 TFUE powoduje naruszenie unijnego prawa ochrony środowiska, to takiego środka pomocy państwa nie można uznać za zgodny z zasadami rynku wewnętrznego. Komisja powinna przedstawić jasne wytyczne, które ułatwią ocenę zgodności pomocy państwa z odpowiednimi przepisami Unii, w tym z prawem Unii odnoszącym się do środowiska.*

Poprawka

<sup>(1a)</sup> Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 22 września 2020 r., Austria przeciwko Komisji, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 19**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 12 c (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12c) *W rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 wprowadzono wspólne postanowienia, zakres i definicje dotyczące dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska na szczeblu Unii. Jest to właściwe oraz przyczynia się do pewności prawa i do większej przejrzystości środków wykonawczych przyjmowanych w odniesieniu do obowiązków wynikających z konwencji z Aarhus.*

**Poprawka 20**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 12 d (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (12d) *Zakres procedur odwoławczych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 powinien obejmować zarówno materialną, jak i proceduralną legalność zaskarżonego aktu. Zgodnie z orzecznictwem TSUE skarga na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE i art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 nie może opierać się na podstawach lub dowodach, których nie przedstawiono we wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej, gdyż w takim przypadku zapisany w art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 wymóg uzasadnienia wniosku utraciłby skuteczność i zmieniłby się przedmiot postępowania wszczętego na podstawie wniosku <sup>(1a)</sup>.*

<sup>(1a)</sup> Wyrok w sprawie C-82/17 P, pkt 39.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 21**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 13 a (nowy)**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (13a) *Akty przyjęte przez organy publiczne państw członkowskich, w tym przyjęte na poziomie państwa członkowskiego krajowe środki wykonawcze wymagane na mocy aktu prawa Unii o charakterze nieustawodawczym, nie należą do zakresu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006, zgodnie z Traktatami i zasadą autonomii sądów krajowych.*

**Poprawka 22**  
**Wniosek dotyczący rozporządzenia**  
**Motyw 14**

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

- (14) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (karta), w szczególności prawem do dobrej administracji (art. 41) i prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47). Niniejsze rozporządzenie przyczynia się do zwiększenia skuteczności unijnego systemu dotyczącego administracyjnej i sądowej procedury odwoławczej, wzmacniając w rezultacie stosowanie art. 41 i 47 karty, a tym samym wspiera praworządność zapisaną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

- (14) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (karta), w szczególności **zasadą ochrony środowiska (art. 37)**, prawem do dobrej administracji (art. 41) i prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47). Niniejsze rozporządzenie przyczynia się do zwiększenia skuteczności unijnego systemu dotyczącego administracyjnej i sądowej procedury odwoławczej **w sprawach dotyczących środowiska**, wzmacniając w rezultacie stosowanie art. 37, 41 i 47 karty, a tym samym wspiera praworządność zapisaną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE).

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 23****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 2 – ustęp 1 – litera g

Tekst proponowany przez Komisję

g) „akt administracyjny” oznacza każdy akt o charakterze nieustawodawczym przyjęty przez instytucję lub organ Unii, mający **prawnie wiążący charakter i** skutek zewnętrzny oraz zawierający przepisy, które mogą, **ze względu na swoje skutki**, naruszać prawo ochrony środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f), **wyłączając te przepisy takiego aktu, w odniesieniu do których prawo Unii wyraźnie wymaga zastosowania środków wykonawczych na szczeblu unijnym lub krajowym;**

Poprawka

g) „akt administracyjny” oznacza każdy akt o charakterze nieustawodawczym przyjęty przez instytucję lub organ Unii, **wywierający skutki prawne i** mający **skutki zewnętrzne** oraz zawierający przepisy, które mogą naruszać prawo ochrony środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f); **akty administracyjne nie obejmują aktów przyjętych przez organy publiczne państw członkowskich;**

**Poprawka 24****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 a (nowy)**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 2 – ustęp 2

Tekst obowiązujący

2. Akty administracyjne i zaniechania administracyjne nie obejmują środków lub zaniechań instytucji lub organów Wspólnoty działających jako administracyjny organ odwoławczy, w ramach **na przykład:**

a) artykułów 81, 82, **86 i 87** Traktatu (**reguły konkurencji**);

b) artykułów 226 i 228 Traktatu (postępowanie w sprawie naruszenia prawa wspólnotowego);

Poprawka

**1a. w art. 2 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:**

„2. Akty administracyjne i zaniechania administracyjne nie obejmują środków lub zaniechań instytucji lub organów Wspólnoty działających jako administracyjny organ odwoławczy, w ramach:

a) artykułów 81 i 82 Traktatu [**art. 101 i 102 TFUE**] (**w tym zasady fuzji**);

b) artykułów 226 i 228 Traktatu [**art. 258 i 260 TFUE**] (postępowanie w sprawie naruszenia prawa wspólnotowego);



Czwartek, 20 maja 2021 r.

## Tekst obowiązujący

- c) artykułu 195 Traktatu (postępowanie prowadzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich);
- d) artykułu 280 Traktatu (postępowanie prowadzone przez OLAF).

## Poprawka

- c) artykułu 195 Traktatu [**art. 228 TFUE**] (postępowanie prowadzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich);
- d) artykułu 280 Traktatu [**art. 325 TFUE**] (postępowanie prowadzone przez OLAF);
- da) artykułów 86 i 87 [art. 106 i 107 TFUE] (reguły konkurencji) do dnia ... [18 miesięcy po przyjęciu niniejszego rozporządzenia];**
- db) Nie później niż ... [18 miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia] Komisja przyjmie wytyczne ułatwiające ocenę zgodności pomocy państwa z odpowiednimi przepisami Unii dotyczącymi środowiska, i wskaże w tych wytycznych, jakie informacje państwa członkowskie muszą przekazać, gdy zgłaszają Komisji pomoc państwa.”;**

## Poprawka 25

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 1 b (nowy)

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 4 – ustęp 2

## Tekst obowiązujący

2. Informacje dotyczące środowiska, które mają być udostępniane i rozpowszechniane, są odpowiednio aktualizowane. Obok dokumentów wyszczególnionych w art. 12 ust. 2 i 3 oraz w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 **bazy danych** lub **rejstry zawierają:**

- a) teksty międzynarodowych traktatów, konwencji lub umów oraz **wspólnotowych** przepisów **prawnych**, które dotyczą środowiska lub się do niego odnoszą, oraz polityki, plany i programy odnoszące się do środowiska;
- b) raporty dotyczące postępów we wdrażaniu aktów, o których mowa w lit. a), jeżeli są one opracowane lub przechowywane w formie elektronicznej przez instytucje lub organy Wspólnoty;

## Poprawka

**1b. art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:**

„2. Informacje dotyczące środowiska, które mają być udostępniane i rozpowszechniane, są odpowiednio aktualizowane. Obok dokumentów wyszczególnionych w art. 12 ust. 2 i 3 oraz w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 **w bazach danych** lub **rejestrach umieszcza się, bezzwłocznie po ich skonsolidowaniu:**

- a) teksty międzynarodowych traktatów, konwencji lub umów oraz przepisów **unijnych**, które dotyczą środowiska lub się do niego odnoszą, oraz polityki, plany i programy odnoszące się do środowiska;
- aa) stanowiska państw członkowskich wyrażone w procedurach decyzyjnych prowadzących do przyjęcia przepisów Unii lub unijnych aktów administracyjnych, które dotyczą środowiska lub się do niego odnoszą;**
- b) raporty dotyczące postępów we wdrażaniu aktów, o których mowa w lit. a), jeżeli są one opracowane lub przechowywane w formie elektronicznej przez instytucje lub organy Unii;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

## Tekst obowiązujący

- c) działania podjęte w ramach postępowań w sprawie naruszenia prawa wspólnotowego poczynwszy od uzasadnionej opinii wydanej zgodnie z art. 226 akapit 1 Traktatu;
- d) sprawozdania dotyczące stanu środowiska, o których mowa w ust. 4;
- e) dane lub podsumowania danych pochodzących z monitorowania działalności, która wpływa lub może mieć wpływ na środowisko;
- f) zezwolenia mające znaczny wpływ na środowisko oraz porozumienia dotyczące środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wystąpić o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp;
- g) badania wpływu na środowisko oraz oceny ryzyka dotyczące elementów środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wystąpić o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp.

## Poprawka

- c) działania podjęte w ramach postępowań w sprawie naruszenia prawa wspólnotowego, poczynwszy od uzasadnionej opinii wydanej zgodnie z art. 258 akapit **pierwszy** Traktatu;
- d) sprawozdania dotyczące stanu środowiska, o których mowa w ust. 4;
- e) dane lub podsumowania danych pochodzących z monitorowania działalności, która wpływa lub może mieć wpływ na środowisko;
- f) zezwolenia mające znaczny wpływ na środowisko oraz porozumienia dotyczące środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wystąpić o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp;
- g) badania wpływu na środowisko oraz oceny ryzyka dotyczące elementów środowiska lub informacje na temat miejsca, gdzie można wystąpić o takie informacje lub uzyskać do nich dostęp.”;

## Poprawka 26

## Wniosek dotyczący rozporządzenia

## Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – litera a

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 10 – ustęp 1 – akapit 1

## Tekst proponowany przez Komisję

Każda organizacja pozarządowa, **która spełnia** kryteria określone w art. 11, **jest uprawniona** do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej do instytucji lub organu Unii, które przyjęły akt administracyjny, lub w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego, które powinny były przyjąć taki akt, w oparciu o przesłankę, że taki akt lub takie zaniechanie narusza prawo ochrony środowiska.

## Poprawka

Każda organizacja pozarządowa **lub przedstawiciel społeczeństwa, którzy spełnią** kryteria określone w art. 11, **są uprawnieni** do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej do instytucji lub organu Unii, które przyjęły akt administracyjny, lub – w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego – które powinny były przyjąć taki akt, w oparciu o przesłankę, że taki akt lub takie zaniechanie narusza prawo ochrony środowiska.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 27****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – litera a**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 10 – ustęp 1 – akapit 2

*Tekst proponowany przez Komisję*

W przypadku gdy akt administracyjny jest środkiem wykonawczym na szczeblu Unii wymagany na mocy innego aktu o charakterze nieustawodawczym, organizacja pozarządowa może również zwrócić się z wnioskiem o wszczęcie procedury odwoławczej dotyczącej przepisu aktu o charakterze nieustawodawczym, w odniesieniu do którego ten środek wykonawczy jest wymagany, przy składaniu wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej w odniesieniu do tego środka wykonawczego.

*Poprawka*

W przypadku gdy akt administracyjny jest środkiem wykonawczym na szczeblu Unii wymagany na mocy innego aktu o charakterze nieustawodawczym, organizacja pozarządowa **lub przedstawiciel społeczeństwa, którzy spełniają kryteria określone w art. 11**, może również zwrócić się z wnioskiem o wszczęcie procedury odwoławczej dotyczącej przepisu aktu o charakterze nieustawodawczym, w odniesieniu do którego ten środek wykonawczy jest wymagany, przy składaniu wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej w odniesieniu do tego środka wykonawczego.

**Poprawka 28****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 – litera a**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 10 – ustęp 2

*Tekst proponowany przez Komisję*

2. Instytucja lub organ Unii, o których mowa w ust. 1, rozpoznaje każdy taki wniosek, chyba że jest on oczywiście bezzasadny. Instytucja lub organ Unii udziela zawierającej uzasadnienie odpowiedzi na piśmie, tak szybko, jak to jest możliwe, lecz nie później niż w terminie szesnastu tygodni od daty otrzymania wniosku.

*Poprawka*

2. Instytucja lub organ Unii, o których mowa w ust. 1, rozpoznaje każdy taki wniosek, chyba że jest on oczywiście bezzasadny. **Jeżeli instytucja lub organ Unii otrzyma wiele wniosków o wszczęcie procedury odwoławczej dotyczących tego samego aktu lub zaniechania i powołujących się na te same względy, może podjąć decyzję o połączeniu tych wniosków i rozpatrzeniu ich jako jednego wniosku. W takim przypadku instytucja lub organ Unii jak najszybciej powiadamia o tej decyzji wszystkich, którzy złożyli wniosek o wszczęcie procedury odwoławczej dotyczącej tego samego aktu lub zaniechania. Osoby trzecie, których taki wniosek bezpośrednio dotyczy, mogą przedstawić uwagi tej instytucji lub organowi Unii w terminie czterech tygodni od złożenia wniosku.** Instytucja lub organ Unii udziela zawierającej uzasadnienie odpowiedzi na piśmie, tak szybko, jak to jest możliwe, lecz nie później niż w terminie szesnastu tygodni od daty otrzymania wniosku.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

### Poprawka 29

#### Wniosek dotyczący rozporządzenia

#### Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 a (nowy)

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 11 – ustęp 1 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

**2a. w art. 11 dodaje się ustęp w brzmieniu:**

**„1a. Wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10 mogą złożyć również przedstawiciele społeczeństwa, którzy wykażą wystarczający interes lub naruszenie prawa, z zastrzeżeniem ust. 2 poniżej.”;**

### Poprawka 30

#### Wniosek dotyczący rozporządzenia

#### Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 b (nowy)

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 11 – ustęp 2

Tekst obowiązujący

Poprawka

**2b. art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:**

2. Komisja przyjmuje przepisy, które są niezbędne do zapewnienia przejrzystości i spójności stosowania kryteriów wymienionych w ust. 1.

„2. Komisja przyjmuje przepisy, które są niezbędne do zapewnienia przejrzystości i spójności stosowania kryteriów wymienionych w ust. 1 i 1a. **Nie później niż ... [18 miesięcy po przyjęciu niniejszego rozporządzenia]** Komisja przyjmie akt delegowany zgodnie z art. 12a, określający kryteria, które muszą spełnić przedstawiciele społeczeństwa, o których mowa w ust. 1a niniejszego artykułu. Komisja prowadzi przegląd stosowania tych kryteriów co najmniej raz na trzy lata, a w stosownych przypadkach zmienia akt delegowany, by zagwarantować skuteczne wykonywanie prawa przyznanego przedstawicielom społeczeństwa, o którym mowa w ust. 1a.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

Tekst obowiązujący

Poprawka

Kryteria określone w akcie delegowanym przyjętym na podstawie niniejszego ustępu:

- a) zapewniają skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości zgodnie z ogólnymi celami konwencji z Aarhus;
- b) wymagają, by wniosek złożyli przedstawiciele społeczeństwa z różnych państw członkowskich, jeżeli dotyczy on aktu lub zaniechania Unii mającego wpływ na społeczeństwo w więcej niż jednym państwie członkowskim;
- c) pozwalają uniknąć *actio popularis*, w tym przez zapewnienie, by wykazując wystarczający interes lub naruszenie prawa, przedstawiciele społeczeństwa musieli udowodnić, że zostali bezpośrednio dotknięci bardziej niż ogół społeczeństwa;
- d) minimalizują obciążenia administracyjne nakładane na instytucje i organy Unii.”;

### Poprawka 31

#### Wniosek dotyczący rozporządzenia

#### Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 c (nowy)

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 11 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

2c. dodaje się artykuł w brzmieniu:

#### „Artykuł 11a

Publiczny rejestr wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej

Najpóźniej do 31 grudnia 2021 r. instytucje i organy Unii tworzą rejestr wszystkich wniosków spełniających wymogi kwalifikowalności określone w art. 11, a także wnioskodawców, którzy spełniają te wymogi i złożyli wnioski. Rejestr jest regularnie aktualizowany.”;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 32****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 d (nowy)**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 12 – ustęp 1

Tekst obowiązujący

1. Organizacja pozarządowa, **która złożyła** wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10, **może** wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z **właściwymi postanowieniami** Traktatu.

Poprawka

**2d. art. 12 ust. 1 otrzymuje brzmienie:**

„1. Jeżeli organizacja pozarządowa **lub przedstawiciel społeczeństwa, którzy złożyli** wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10, **uwważają, że decyzja podjęta przez daną instytucję lub organ Unii w odpowiedzi na wniosek nie wystarcza do zapewnienia zgodności z prawem ochrony środowiska, mogą** wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z art. 263 Traktatu, **by poddać kontroli materialną i formalną legalność tej decyzji.**”;

**Poprawka 33****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 e (nowy)**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 12 – ustęp 2

Tekst obowiązujący

2. W przypadku gdy instytucja lub organ **Wspólnoty** nie podejmuje działania zgodnie z art. 10 ust. 2 lub 3, organizacja pozarządowa **może** wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z właściwymi postanowieniami Traktatu.

Poprawka

**2e. art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:**

„2. W przypadku gdy instytucja lub organ **Unii** nie podejmuje działania zgodnie z art. 10 ust. 2 lub 3, organizacja pozarządowa **lub przedstawiciel społeczeństwa, którzy złożyli wniosek zgodnie z art. 10, mogą** wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z właściwymi postanowieniami TFUE.”;

**Poprawka 34****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 f (nowy)**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 12 – ustęp 2 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

**2f. dodaje się ustęp w brzmieniu:**

„2a. **Bez uszczerbku dla prawa Trybunału do podziału kosztów między strony sporu zapewnia się niezaprowane koszty postępowań sądowych wszczynanych zgodnie z niniejszym artykułem. Instytucje i organy Unii, o których mowa w art. 10 ust. 1, wnoszą tylko o zwrot uzasadnionych kosztów.**”;

Czwartek, 20 maja 2021 r.

**Poprawka 35****Wniosek dotyczący rozporządzenia****Artykuł 1 – akapit 1 – punkt 2 g (nowy)**

Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006

Artykuł 12 a (nowy)

Tekst proponowany przez Komisję

Poprawka

**2g. Dodaje się artykuł w brzmieniu:****„Artykuł 12a****Wykonywanie przekazanych uprawnień**

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 11 ust. 2, podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 11 ust. 2, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia ... [data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 11 ust. 2, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie i ze społeczeństwem zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 11 ust. 2 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.”.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

P9\_TA(2021)0258

## Wstępne sprawozdanie w sprawie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 168/2007 ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (COM(2020)0225) – (2020/0112R(APP))**

(2022/C 15/47)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wniosek dotyczący rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 168/2007 ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (COM(2020)0225),
  - uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 352,
  - uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej<sup>(1)</sup> (rozporządzenie ustanawiające FRA),
  - uwzględniając europejską konwencję praw człowieka, art. 2, 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”),
  - uwzględniając wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego, Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie agencji zdecentralizowanych oraz wspólne podejście,
  - uwzględniając badanie zatytułowane „Strengthening the Fundamental Rights Agency – The Revision of the Fundamental Rights Agency Regulation” [„Wzmocnienie Agencji Praw Podstawowych – przegląd rozporządzenia ustanawiającego Agencję Praw Podstawowych”], opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych w maju 2020 r.,
  - uwzględniając art. 105 ust. 5 Regulaminu,
  - uwzględniając opinię Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,
  - uwzględniając wstępne sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0058/2021),
- A. mając na uwadze, że wniosek dotyczący rozporządzenia Rady to krok naprzód w zapewnianiu zasadniczo większej skuteczności prac Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) przez umożliwienie jej funkcjonowania w pełni we wszystkich obszarach kompetencji Unii oraz przez sprecyzowanie jej zadań i metod pracy, przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad proporcjonalności i pomocniczości; mając na uwadze, że godne ubolewania jest, iż podstawa prawna wymaga na obecnym etapie jednomyślności w Radzie i zatwierdzenia przez Parlament, co oznacza, że zaangażowanie Parlamentu w reformę jest ograniczone;
- B. mając na uwadze, że FRA w istotny sposób przyczynia się do przestrzegania praw podstawowych oraz – jako niezależna i pełnoprawna agencja UE i strażniczka praw podstawowych – powinna zostać jeszcze bardziej wzmocniona, aby mogła jak najskuteczniej propagować i chronić prawa podstawowe, jednocześnie dążąc do dialogu dzięki aktywnemu zaangażowaniu społeczeństwa obywatelskiego, w tym izb adwokackich, organizacji zawodowych, sędziów i adwokatów;
- C. mając na uwadze, że ambicje UE dotyczące rozwijania silniejszego wymiaru zewnętrznego powinny znaleźć odzwierciedlenie w większym zaangażowaniu FRA w monitorowanie i kontrolę aktów i działań Unii i jej państw członkowskich we wszystkich aspektach wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;
- D. mając na uwadze, że w zglobalizowanym świecie zasadnicze znaczenie ma zagwarantowanie dostatecznej ochrony praw podstawowych dzięki współpracy międzynarodowej z państwami trzecimi;
- E. mając na uwadze, że zaufanie obywateli Unii do pracy organów policji i wymiaru sprawiedliwości można podnosić i zwiększać tylko dzięki właściwemu, dokładnemu i konsekwentnemu monitorowaniu i kontrolowaniu aktów i działań Unii i jej państw członkowskich oraz przez bezzwłoczne zapewnianie zgodności tych aktów i działań ze zobowiązaniami dotyczącymi praw podstawowych; mając na uwadze, że działalność FRA w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jest zatem niezmiernie ważna i w związku z tym jej mandat powinien obejmować również obszar współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych;

<sup>(1)</sup> Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1.



Czwartek, 20 maja 2021 r.

F. mając na uwadze, że praca FRA w zakresie obrony praw podstawowych i określania wyzwań, takich jak prawa dzieci, migracja (w tym granice zewnętrzne), wykorzystanie sztucznej inteligencji i nowych technologii, równouprawnienie płci, przemoc uwarunkowana płcią i prawa kobiet itp., jest ważna z punktu widzenia priorytetów agencji, przez co wymaga uznania i wsparcia;

1. uważa, że cel FRA, jakim jest dostarczanie właściwym instytucjom, organom, biuram i agencjom informacji, pomocy i wiedzy fachowej w zakresie praw podstawowych oraz obrona i ochrona tych praw w UE, ma najwyższe znaczenie, gdyż FRA monitoruje praktyczne zastosowanie Karty w stosunku do wszystkich obywateli państw członkowskich i stara się zapewnić w ten sposób godne traktowanie każdej osoby, traktując jednakowo wszystkie państwa członkowskie; podkreśla jej ważną rolę jako podmiotu wspierającego Unię i jej państwa członkowskie przy wprowadzaniu środków lub określaniu kierunków działań związanych z prawami podstawowymi; podkreśla, że te działania wspierające mogą przybierać różne formy, w tym formę publikacji sprawozdań opartych na faktach, wyważonych i uwzględniających różne źródła; zachęca Komisję i Radę do systematycznego korzystania z danych opracowywanych przez FRA przy kształtowaniu polityki oraz zobowiązuje się do tego samego;

2. podkreśla, że przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści są powszechnym i palącym problemem, podobnie jak dyskryminacja z jakichkolwiek powodów, w tym ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, wszelkie poglądy, w tym polityczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, tożsamość lub ekspresję płciową, wiek lub orientację seksualną; przypomina, że perspektywa horyzontalna i przekrojowa ma zasadnicze znaczenie dla ochrony praw podstawowych wszystkich osób; ostrzega przed nasilaniem się i normalizacją nawoływania do nienawiści i różnych form rasizmu, ksenofobii i powiązanej z nimi nietolerancji, w szczególności antycyganizmu, antysemityzmu, islamofobii oraz rasizmu wobec osób czarnoskórych i osób o innym niż biały kolorze skóry w wielu państwach członkowskich, i zauważa, że zjawisko to zostało spotęgowane nasileniem się ruchów ekstremistycznych i wzrosło w środowisku internetowym, zwłaszcza w czasie pandemii COVID-19; podkreśla zaangażowanie FRA w zwalczanie wszelkiego rodzaju dyskryminacji i wzywa Agencję, aby kontynuowała prace nad rozwojem sytuacji w zakresie nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści oraz by regularnie składała sprawozdania na temat zaistniałych przypadków i najnowszych tendencji;

3. potwierdza, że chce umożliwić FRA funkcjonowanie w pełni we wszystkich obszarach kompetencji Unii i wypełnianie jej roli zgodnie z założeniami prawodawców UE, a zatem określić zasady i warunki, na jakich będzie mógł wyrazić zgodę; ubolewa w tej sytuacji nad ograniczonym zaangażowaniem Parlamentu w reformę FRA i podkreśla, że opowiada się za zwykłą procedurą ustawodawczą; wzywa Komisję, by przydzieliła FRA odpowiednio zwiększony budżet, podobnie jak innym agencjom WSiSW, tak aby mogła ona w pełni wypełniać swoją rolę; uznaje potrzebę zatrudnienia we FRA odpowiednio wyspecjalizowanego personelu;

4. wzywa Radę, aby przy zmianie rozporządzenia ustanawiającego FRA wzięła pod uwagę następujące kwestie:

(i) *Zakres stosowania rozporządzenia*

zgodnie ze zmianami wynikającymi z wejścia w życie Traktatu z Lizbony w całym tekście rozporządzenia słowo „Wspólnota” należy zastąpić słowem „Unia” – oznacza to, że akty lub działania Unii lub państwa członkowskiego związane ze wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa lub podejmowane w jej ramach, jak również w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinny wchodzić w zakres działania FRA; w tym względzie powinno być jasne, że mandat FRA obejmuje obszar współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz kwestie związane z poszanowaniem praw podstawowych na zewnętrznych granicach Unii (zgodnie z art. 77 TFUE), a także skupia się na kwestiach dotyczących wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych przez państwa członkowskie; podkreśla ważną rolę FRA w zapewnianiu cennego wkładu i udziału w kontekście postępowań prowadzonych na mocy art. 7 TUE i rocznego sprawozdania na temat praworządności; uważa, że FRA powinna również w przyszłości wносить wkład w kontekście rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie ogólnego systemu warunkowości w celu ochrony budżetu Unii<sup>(2)</sup>; podkreśla wobec tego rolę FRA jako instrumentu służącego obronie zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych, zwłaszcza w czasach charakteryzujących się niepokojącymi tendencjami autorytarnymi;

(ii) *Współpraca z państwami trzecimi*

członkostwo w charakterze obserwatora nie powinno być ograniczone do krajów kandydujących lub krajów, które zawarły układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, lecz powinno być otwarte dla innych państw trzecich, takich jak państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, Zjednoczone Królestwo lub – jeśli uzna to za właściwe zarząd FRA – kraje objęte europejską polityką sąsiedztwa;

<sup>(2)</sup> Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

Czwartek, 20 maja 2021 r.

(iii) *Obszary działalności*

oprócz walki z rasizmem, ksenofobią i związanymi z nimi przejawami nietolerancji, jak określono w art. 5 ust. 2 lit. b) rozporządzenia ustanawiającego FRA, oraz bardziej ogólnego zobowiązania do zwalczania wszelkich form dyskryminacji i przestępstw z nienawiści, w części operacyjnej nowego rozporządzenia należy wyraźnie wymienić następujące obszary działalności:

walka z antycyganizmem, antysemityzmem, islamofobią, rasizmem wobec osób czarnoskórych i osób o innym niż biały kolorze skóry, ochrona praw osób należących do mniejszości oraz poszanowanie wszelkich poglądów, w tym politycznych;

(iv) *Programowanie roczne i wieloletnie*

należy uwzględnić propozycję Komisji, by zaprzestać stosowania obecnych pięcioletnich wieloletnich ram prac i odstąpić od ustanawiania ograniczeń tematycznych na każdy okres pięcioletni, aby umożliwić FRA dostosowanie prac i ukierunkowania tematycznego do pojawiających się priorytetów; agencja powinna przygotowywać programowanie w ścisłym porozumieniu z krajowymi urzędnikami łącznikowymi FRA w celu jak najlepszej i jak najskuteczniejszej koordynacji głównych obszarów tematycznych z organami krajowymi państw członkowskich; projekt dokumentu programowego należy przesłać właściwemu organowi przygotowawczemu Rady i Parlamentowi Europejskiemu do dyskusji, a w świetle wyników tych dyskusji dyrektor FRA musi przedłożyć zarządowi FRA do przyjęcia projekt dokumentu programowego;

5. wzywa Komisję do rozważenia bardziej wszechstronnego i ambitniejszego przeglądu rozporządzenia ustanawiającego FRA po przeprowadzeniu dogłębnej oceny skutków i konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, aby zwiększyć niezależność, skuteczność i wydajność FRA; wzywa Radę, aby rozważyła takie propozycje; wzywa Komisję, by do celów przyszłego przeglądu uwzględniła w szczególności następujące kwestie:

(i) *Zarząd*

podobnie jak w przypadku wielu innych agencji UE Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych powinna mieć prawo do mianowania jednego dodatkowego członka zarządu FRA; powinno być możliwe jednokrotne ponowne mianowanie członków zarządu; należy uwzględnić wymóg dotyczący równowagi płci w organach tworzonych na mocy rozporządzenia ustanawiającego FRA; zachęca FRA do kontynuowania praktyki polegającej na zatrudnianiu co najmniej jednego członka komitetu naukowego mającego odpowiednią wiedzę fachową na temat równości płci;

(ii) *Niezależna ocena i przegląd działalności FRA*

co pięć lat akty i działania FRA należy poddawać niezależnej ocenie zewnętrznej, zlecaniej nie przez Komisję; celem niezależnej oceny zewnętrznej powinno być zbadanie w szczególności wpływu, skuteczności i efektywności działań i osiągnięć FRA oraz jej metod pracy; zarząd musi przeanalizować wnioski z ocen, o których mowa w art. 30 ust. 3 rozporządzenia ustanawiającego FRA, i wydać Komisji niezbędne zalecenia dotyczące zmian we FRA, zmiany jej metod pracy oraz zakresu jej zadań; Komisja musi przedłożyć sprawozdania z oceny i zalecenia Parlamentowi, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów oraz podać je do wiadomości publicznej; po analizie sprawozdania z oceny i zaleceń Komisja może przedłożyć wnioski dotyczące koniecznych jej zdaniem zmian w rozporządzeniu;

(iii) *Zadania*

na wniosek Rady, Komisji lub Parlamentu FRA powinna mieć możliwość prowadzenia w szczególności niezależnych badań naukowych i sondaży oraz wykonywania opracowań przygotowawczych i badań wykonalności, a także formułowania i publikowania wniosków i opinii na tematy szczegółowe, w tym ocen dotyczących poszczególnych krajów i opinii na temat wniosków ustawodawczych na różnych etapach procesu ustawodawczego oraz na temat

Czwartek, 20 maja 2021 r.

procedur przewidzianych w art. 7 TUE; powinno to być również możliwe z inicjatywy FRA, a nie tylko na wniosek instytucji Unii; ponadto poszczególne państwa członkowskie lub grupa państw członkowskich powinny mieć prawo inicjatywy; aktywną rolę FRA w przyszłym unijnym mechanizmie na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych należy włączyć do rozporządzenia, by FRA jako organ we współpracy z panelem niezależnych ekspertów określała bezstronnie główne pozytywne i negatywne zmiany w każdym państwie członkowskim i przyczyniała się między innymi do opracowania rocznego sprawozdania Komisji;

6. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
-









ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)  
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)



Urząd Publikacji  
Unii Europejskiej  
L-2985 Luksemburg  
LUKSEMBURG

PL